
Taittiriya Brahmanam

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

Document Information

Text title : Taittiriya Brahmanam

File name : taittirIyabrAhmaNam.itx

Category : veda, svara

Location : doc_veda

Transliterated by : Muralidhara B A muraliba at gmail.com

Description-comments : See Samhita and Aranyakam as separate files

Acknowledge-Permission: Professor Anathakrishna

Latest update : March 21, 2018, May 30, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 7, 2023

sanskritdocuments.org

Taittiriya Brahmanam

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

॥ ప్రథమం అష్టకమ్ ॥

॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥ హరిః ఓ(౪)మ్ ॥

ప్రథమాష్టకే ప్రథమః ప్రపాఠకః ౧

౧ బ్రహ్మ సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్ | క్షత్రం సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్
| ఇషం సంధత్తం తాం మే జిన్వతమ్ | ఊర్జం సంధత్తం తాం మే
జిన్వతమ్ | రయిం సంధత్తం తాం మే జిన్వతమ్ | పుష్టిం సంధత్తం
తాం మే జిన్వతమ్ | ప్రజాం సంధత్తం తాం మే జిన్వతమ్ | పశూన్సంధత్తం
తాన్నే జిన్వతమ్ | స్తుతోసి జనధాః | దేవాస్తాస్వ శుక్రపాః ప్రణయన్తు || ౧ | ౧ | ౧ |
౧ ||

౨ సువీరాః ప్రజాః ప్రజనయన్పరీహి | శుక్రః శుక్రశోచిషా |
స్తుతోసి జనధాః | దేవాస్తాస్వ మన్థిపాః ప్రణయన్తు | సుప్రజాః ప్రజాః
ప్రజనయన్పరీహి | మన్థి మన్థిశోచిషా | సంజగ్మానౌ దివ ఆ
పృథివ్యాఽఽయుః | సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్ | ప్రాణం సంధత్తం
తం మే జిన్వతమ్ | అపానం సంధత్తం తం మే జిన్వతమ్ || ౧ | ౧ | ౧ | ౨ ||

౩ వ్యానం సంధత్తం తం మే జిన్వతమ్ | చక్షుః సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్ |
శ్రోత్రం సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్ | మనః సంధత్తం తన్నే జిన్వతమ్
| వాచం సంధత్తం తాం మే జిన్వతమ్ | ఆయుః స్థ ఆయుర్మే ధత్తమ్ |
ఆయుర్వజ్జాయ ధత్తమ్ | ఆయుర్వజ్జపతయే ధత్తమ్ | ప్రాణః స్థః ప్రాణం మే
ధత్తమ్ | ప్రాణం యజ్జాయ ధత్తమ్ || ౧ | ౧ | ౧ | ౩ ||

౪ ప్రాణం యజ్జపతయే ధత్తమ్ | చక్షుః స్థశ్చక్షుర్మే ధత్తమ్ |

చక్షుర్వజ్ఞాయ ధత్తమ్ | చక్షుర్వజ్ఞపతయే ధత్తమ్ | శ్రోత్రగ్గ్ స్థః
 శ్రోత్రం మే ధత్తమ్ | శ్రోత్రం యజ్ఞాయ ధత్తమ్ | శ్రోత్రం యజ్ఞపతయే ధత్తమ్ |
 తా దేవా శుక్రామస్థినా | కల్పయతం దైవీర్విశః | కల్పయతం మానుషీః
 || ౧౧ ౧౧ ౧౧ ౪ ||

x ఇషమూర్జుమస్మాసు ధత్తమ్ | ప్రాణాన్పశుషు | ప్రజాం మయి చ
 యజమానే చ | నిరస్తః శణ్ణః | నిరస్తో మర్కః | అపనుతై
 శణ్ణామర్కా సహామునా | శుక్రస్య సమిదసి | మస్థినః సమిదసి |
 స ప్రథమః సంకృతిర్విశ్వకర్మా | స ప్రథమో మిత్రో వరుణో అగ్నిః |
 స ప్రథమో బృహస్పతిశ్చిక్తిత్వాన్ | తస్మా ఇన్ద్రాయ సుతమాజుహోమి || ౧౧ ౧౧ ౧౧ ||

x || నయన్వపానః సంధత్తం తం మే జిన్వతం ప్రాణం యజ్ఞాయ
 ధత్తం మానుషీరగ్నిర్దేవే చ || ౧ || బ్రహ్మ క్షత్రం తదిషమూర్జురయిం
 పుష్టిం ప్రజాం తాం పశూనాన్ || సంధత్తం తత్ప్రాణమపానం వ్యానం తం
 చక్షుః శ్రోత్రం మనస్తద్వాచం తామ్ | ఇషాది పశుకై వాచం తాం మే |
 పశుస్థన్ధత్తం తాన్యే ప్రాణాది త్రితయే తం మే | అన్యత్ర తన్యే ||

౬ కృత్తికాస్వగ్నిమాదధీత | ఏతద్వా అగ్నేర్నక్షత్రమ్ | యత్యుత్తికాః |
 స్వాయామేవైనం దేవతాయామాధాయ | బ్రహ్మవర్చసీ భవతి | ముఖం
 వా ఏతన్నక్షత్రాణామ్ | యత్యుత్తికాః | యః కృత్తికాస్వగ్నిమాధత్తే | ముఖ్య
 ఏవ భవతి | అథో ఖలు || ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౧ ||

౭ అగ్నినక్షత్రమిత్యపచాయన్తి | గృహాన్ హ దాహుకో భవతి | ప్రజాపతీ
 రోహిణ్యామగ్నిమస్పృజత | తం దేవా రోహిణ్యామాదధత | తతో వై తే
 సర్వాన్రోహానరోహన్ | తద్రోహిణ్యై రోహిణీత్వమ్ | యో రోహిణ్యామగ్నిమాధత్తే |
 ఋధ్నోత్త్యేవ | సర్వాన్రోహాన్రోహతి | దేవా వై భద్రాః సన్తోఽగ్నిమాధిభన్త ||
 ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౨ ||

౮ తేషామహితోఽగ్నిరాసీత్ | అధైభ్యో వామం వస్వపాక్రామత్ | తే
 పునర్వస్వోరాదధత | తతో వై తాన్, వామం వసూపావర్తత | యః పురా భద్రః

సన్వాపీయాన్ధ్యాస్యత్ । స పునర్వసోఽర్గిమాదధీత । పునరేవైనం వామం
వసుపావర్తతే । భద్రో భవతి । యః కామయేత దానకామా మే ప్రజాః స్మృరితి
। స పూర్వయోః ఫల్గునోఽర్గిమాదధీత ॥ ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౩॥

౯ అర్వమో వా ఏతన్నక్షత్రమ్ । యత్పూర్వే ఫల్గునీ । అర్వమేతి తమాహుఱ్ఱోఽ
దదాతి । దానకామా అస్మై ప్రజా భవన్తి । యః కామయేత భగీ స్వామితి । స
ఉత్తరయోః ఫల్గునోఽర్గిమాదధీత । భగస్య వా ఏతన్నక్షత్రమ్ । యదుత్తరే
ఫల్గునీ । భగోవ భవతి । కాలకజ్ఞా వై నామాసురా ఆసన్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౪॥

౧౦ తే సువర్గాయ తోకాయాగ్నిమచిన్వత । పురుష ఇష్టకాముపాదధాత్పురుష
ఇష్టకామ్ । స ఇన్తో బ్రాహ్మణో బ్రువాణ ఇష్టకాముపాధత । ఏషా మే
చిత్రా నామేతి । తే సువర్గం తోకమాప్తారోహన్ । స ఇన్ధ్ర ఇష్టకామావృహత్ ।
తేఽవాకీర్యన్త । యేఽవాకీర్యన్త । త ఊర్ధ్వావభయోఽభవన్ । ద్వావుదపతతామ్ ॥ ౧౧
౧౧ ౨౧ ౫॥

౧౧ తౌ దివ్యౌ శ్వానావభవతామ్ । యో బ్రాతృవ్యవాన్ధ్యాస్యత్ । స
చిత్రాయామగ్నిమాదధీత । అవకీర్వేవ బ్రాతృవ్యాన్ । ఓజో బలమిన్ద్రియం
వీర్యమాత్మనఢ్తే । వసన్తా బ్రాహ్మణోఽగ్నిమాదధీత । వసన్తో వై
బ్రాహ్మణస్యర్తుః । స్వ ఏవైనమృతావాధాయ । బ్రహ్మవర్చసీ భవతి ।
ముఖం వా ఏతదృతూనామ్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౬॥

౧౨ యద్వసన్తః । యో వసన్తాఽగ్నిమాధతే । ముఖ్య ఏవ భవతి । అథో
యోనిమన్తమేవైనం ప్రజాతమాధతే । గ్రీష్మే రాజన్య ఆదధీత । గ్రీష్మో
వై రాజన్యస్యర్తుః । స్వ ఏవైనమృతావాధాయ । ఇన్ద్రియాపి భవతి ।
శరది వైశ్య ఆదధీత । శరద్వై వైశ్యస్యర్తుః ॥ ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౭॥

౧౩ స్వ ఏవైనమృతావాధాయ । పశుమాన్భవతి । స పూర్వయోః
ఫల్గునోఽర్గిమాదధీత । ఏషా వై జఘన్యా రాత్రిః సంవత్సరస్య । యత్పూర్వే
ఫల్గునీ । పృష్ఠిత ఏవ సంవత్సరస్వాగ్నిమాధాయ । పాపీయాన్భవతి ।
ఉత్తరయోరాదధీత । ఏషా వై ప్రథమా రాత్రిః సంవత్సరస్య । యదుత్తరే

ఫల్గునీ | ముఖత ఏవ సంవధ్పురస్యాగ్నిమాధాయ | వసీయాన్భవతి |

అథో ఖలు | యదైవైనం యజ్ఞ ఉపనమేత్ | అథాదధీత | సైవాస్యర్థిః

|| ౧౧ ౧౧ ౨౧ ౮ || ఖల్వాధీధ్నుస్త ఫల్గునోరగ్నిమాదధీతాసన్నపతతామృతూనాం
వైశ్యస్యర్తురుత్తరే ఫల్గునీ షట్పు || ౨ ||

౧౪ ఉద్ధన్తి | యదేవాస్యా ఆమేధ్యమ్ | తదప హన్తి | ఆపోఽవోక్షతి శాన్వైస్య

| సికతా నివపతి | ఏతద్వా అగ్నేరైస్వానరస్య రూపమ్ | రూపేజైవ

వైస్వానరమవరున్ధే | ఊషాన్నివపతి | పుష్టిర్వా ఏషా ప్రజననమ్ | యదూషాః

|| ౧౧ ౧౧ ౩౧ ||

౧౫ పుష్ట్యామేవ ప్రజననేఽగ్నిమాధత్తే | అథో సంజ్ఞాన ఏవ |

సంజ్ఞానగ్ హ్యేతత్పశూనామ్ | యదూషాః | ద్యావాపృథివీ సహస్తామ్ |

తే వియతీ అబ్రూతామ్ | అన్వైవ నో సహ యజ్ఞయమితి | యదముష్యా

యజ్ఞయమాసీత్ | తదస్యామదధాత్ | త ఊషా అభవన్ || ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౨ ||

౧౬ యదస్యా యజ్ఞయమాసీత్ | తదముష్యామదధాత్ | తదదశ్చన్ద్రమసి కృష్ణమ్

| ఊషాన్నివపన్నదో ధ్యాయేత్ | ద్యావాపృథివ్యోరేవ యజ్ఞయేఽగ్నిమాధత్తే |

అగ్నిర్ణేవేభ్యో నిలాయత | ఆఖూ రూపం కృత్వా | స పృథివీం ప్రావిశత్ |

స ఊతీః కుర్వాణః పృథివీమను సమచరత్ | తదాఖుకరీషమభవత్ || ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౩ ||

౧౭ యదాఖుకరీషః సంభారో భవతి | యదేవాస్య తత్ర న్యక్తమ్ |

తదేవావరున్ధే | ఊర్ణం వా ఏతః రసం పృథివ్యా ఉపదీకా ఉద్దిహన్తి |

యద్వల్మీకమ్ | యద్వల్మీకవపా సంభారో భవతి | ఊర్ణమేవ రసం పృథివ్యా

అవరున్ధే | అథో శ్రోత్రమేవ | శ్రోత్రగ్ హ్యేతత్పృథివ్యాః | యద్వల్మీకః

|| ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౪ ||

౧౮ అబధిరో భవతి | య ఏవం వేద | ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పృశత |

తాసామన్నముపాక్షీయత | తాభ్యః సూదముప ప్రాభినత్ | తతో వై తాసామన్నం

నాక్షీయత | యస్య సూదః సంభారో భవతి | నాస్య గృహేఽన్నం క్షీయతే |

ఆపో వా ఇదమగ్రే సలిలమాసీత్ | తేన ప్రజాపతిరశ్రామ్యత్ || ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౫ ||

౧౯ కథమిద౨౯ స్యాదితి । సోఽపశ్యత్పుష్కరపర్ణం తిష్ఠత్ । సోఽమన్యత ।
 అస్తి వై తత్ । యస్మిన్నిదమధితిష్ఠతీతి । స వరాహో రూపం కృతోఽప
 న్యమజ్జత్ । స పృథివీమధ ఆర్చుత్ । తస్యా ఉపహత్యోదమజ్జత్ ।
 తత్పుష్కరపర్ణేఽప్రథయత్ । యదప్రథయత్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౬॥

౨౦ తత్పృథివ్యై పృథివిత్యమ్ । అభూద్వా ఇదమితి । తద్భూమ్యై భూమిత్యమ్ । తాం
 దిశోఽను వాతః సమవహత్ । తాః శర్కరాభిరదృహత్ । శం వై నోఽభూదితి
 । తచ్ఛర్కరాణాః శర్కరత్వమ్ । యద్వరాహవిహతః సంభారో భవతి ।
 అస్యామేవాఛమ్బుటూరమగ్నిమాధత్తే । శర్కరా భవన్తి ధృత్వై ॥ ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౭॥

౨౧ అథో శంత్యాయ । సరేతా అగ్నిరాధేయ ఇత్యాహుః । ఆపో వరుణస్య పత్నయ
 ఆసన్ । తా అగ్నిరభ్యధ్యాయత్ । తాః సమభవత్ । తస్య రేతః పరాఽపతత్ ।
 తద్ధిరణ్యమభవత్ । యద్ధిరణ్యముపాస్యతి । సరేతసమేవాగ్నిమాధత్తే । పురుష
 ఇన్వైస్య స్యాదేతసో బీభధన్త ఇత్యాహుః ॥ ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౮॥

౨౨ ఉత్తరత ఉపాస్యత్యబీభధన్యై । అతి ప్రయచ్ఛతి ।
 ఆర్తిమేవతిప్రయచ్ఛతి । అగ్నిరేవేభ్యో నిలాయత । అశ్వో రూపం కృత్వా
 । సోఽశ్వత్థే సంవత్సరమతిష్ఠత్ । తదశ్వత్థస్యాశ్వత్థత్వమ్ ।
 యదాశ్వత్థః సంభారో భవతి । యదేవాస్య తత్ర న్యక్తమ్ । తదేవావరుణే ॥
 ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౯॥

౨౩ దేవా వా ఊర్ణం వ్యభజన్త । తత ఉదుమ్బర ఉదతిష్ఠత్ । ఊర్ణా ఉదుమ్బరః
 । యదౌదుమ్బరః సంభారో భవతి । ఊర్ణమేవావరుణే । తృతీయస్యామితో దివి
 సోమ ఆసీత్ । తం గాయత్ర్యాహరత్ । తస్య పర్ణమచ్ఛిద్యత । తత్పుర్ణోఽభవత్ ।
 తత్పుర్ణస్య పర్ణత్వమ్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౧౦॥

౨౪ యస్య పర్ణమయః సంభారో భవతి । సోమపీఠమేవావరుణే । దేవా వై
 బ్రహ్మన్నవదన్త । తత్పుర్ణ ఉపాశ్చణోత్ । సుశ్రవా వై నామ । యత్పుర్ణమయః
 సంభారో భవతి । బ్రహ్మవర్చనమేవావరుణే । ప్రజాపతిరగ్నిమస్పృజత
 । సోఽబిభేత్పు మా ధక్ష్యతీతి । తః శమ్యాఽశమయత్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౩౧ ౧౧॥

౨౫ తచ్చమ్యై శమిత్వమ్ | యచ్చమీమయః సంభారో భవతి |
 శాన్త్యా అప్రదాహాయ | ఆగ్నేః సృష్టస్య యతః | వికఙ్కతం
 భా ఆర్చుత్ | యద్వైకఙ్కతః సంభారో భవతి | భా ఏవావరున్ధే |
 సహృదయోఽగ్నిరాధేయ ఇత్యాహుః | మరుతోఽద్భిరగ్నిమతమయన్ | తస్య
 తాన్తస్య హృదయమాచ్ఛిన్తన్ | సాఽశనిరభవత్ | యదశనిహతస్య
 వృక్షస్య సంభారో భవతి | సహృదయమేవాగ్నిమాధత్తే || ౧ | ౧ | ౩ | ౧౨ || ఊషా
 అభవన్నభవద్వస్త్రికోఽశ్రామ్యదప్రథయద్ధృత్వై బీభథృథ ఇత్యాహూ రున్ధే
 పర్ణత్వమశమయదచ్ఛిన్తన్గస్త్రీణి చ || ౩ ||

౨౬ ద్వాదశసు విక్రామేష్వగ్నిమాదధీత | ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః |
 సంవత్సరాదేవైనమవరుధ్యాధత్తే | యద్ద్వాదశసు విక్రామేష్వాదధీత
 | పరిమితమవరున్ధిత | చక్షుర్నిమిత ఆదధీత | ఇయద్ద్వాదశవిక్రామా౩
 ఇతి | పరిమితం చైవాపరిమితం చావరున్ధే | అన్యతం వై వాచా వదతి |
 అన్యతం మనసా ధ్యాయతి || ౧ | ౧ | ౪ | ౧ ||

౨౭ చక్షుర్వై సత్యమ్ | అద్రా౩గిత్యాహ | అదర్భమితి | తథ్పుత్యమ్
 | యశ్చక్షుర్నిమితేఽగ్నిమాధత్తే | సత్య ఏవైనమాధత్తే |
 తస్మాదాహితాగ్నిర్నాన్యతం వదేత్ | నాస్య బ్రాహ్మణోఽనాశ్వాన్స్వహే వసేత్ |
 సత్యే హ్యస్యాగ్నిరాహితః | ఆగ్నేయీ వై రాత్రిః || ౧ | ౧ | ౪ | ౨ ||

౨౮ ఆగ్నేయాః పశవః | ఐన్ద్రమహః | నక్తం గార్హపత్యమాదధాతి |
 పశూనేవావరున్ధే | దివాఽఽహవనీయమ్ | ఇన్ద్రియమేవావరున్ధే | అర్ధోదితే
 సూర్య ఆహవనీయమాదధాతి | ఏతస్మిన్వై లోకే ప్రజాపతిః ప్రజా అన్యజత |
 ప్రజా ఏవ తద్యజమానః సృజతే | అథో భూతం వైవ భవిష్యచ్ఛావరున్ధే ||
 ౧ | ౧ | ౪ | ౩ ||

౨౯ ఇడా వై మానవీ యజ్ఞానూకాశిన్యాసీత్ | సాఽశ్ుణోత్ | అసురా అగ్నిమాదధత
 ఇతి | తదగచ్ఛత్ | త ఆహవనీయమగ్ర ఆదధత | అథ గార్హపత్యమ్ |
 అథాన్వాహార్యపచనమ్ | సాఽబ్రవీత్ | ప్రతీచ్యేషాగ్ శీరగాత్ | భద్రా

భూత్వా పరాభవిష్యన్తితి || ౧౧ ౧౧ ౪౧ ౪||

30 యస్యైవమగ్నిరాధీయతే | ప్రతిచ్యస్య శ్రీరేతి | భద్రో భూత్వా
పరాభవతి | సాశృణోత్ | దేవా అగ్నిమాదధత ఇతి | తదగచ్ఛత్ |
తేనాహార్యపచనమగ్ర ఆదధత | అథ గార్హపత్యమ్ | అథాహవసీయమ్ |
సాబ్రవీత్ || ౧౧ ౧౧ ౪౧ ౫||

3౧ ప్రాచ్యేషాగ్ శ్రీరగాత్ | భద్రా భూత్వా సువర్గం లోకమేష్యన్తి |
ప్రజాం తు న వేధ్యన్త ఇతి | యస్యైవమగ్నిరాధీయతే | ప్రాచ్యస్య
శ్రీరేతి | భద్రో భూత్వా సువర్గం లోకమేతి | ప్రజాం తు న విన్దతే |
సాబ్రవీదిడా మనుమ్ | తథా వా అహం తవాగ్నిమాధాస్యామి | యథా ప్ర ప్రజయా
పశుభిర్మిథునైర్జన్తిష్యన్తి || ౧౧ ౧౧ ౪౧ ౬||

3౨ ప్రత్యస్మిన్లోకే స్థాస్యసి | అభి సువర్గం లోకం జేష్యసీతి |
గార్హపత్యమగ్ర ఆదధాత్ | గార్హపత్యం వా అను ప్రజాః పశవః ప్రజాయన్తే
| గార్హపత్యేనైవాస్మై ప్రజాం పశూన్ప్రాజనయత్ | అథాన్వాహార్యపచనమ్ |
తిర్యజీవ వా అయం లోకః | అస్మిన్నేవ తేన లోకే ప్రత్యతిష్ఠత్ |
అథాహవసీయమ్ | తేనైవ సువర్గం లోకమభ్యజయత్ || ౧౧ ౧౧ ౪౧ ౭||

33 యస్యైవమగ్నిరాధీయతే | ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే
| ప్రత్యస్మిన్లోకే తిష్ఠతి | అభి సువర్గం లోకం జయతి | యస్య వా
అయథాదేవతమగ్నిరాధీయతే | ఆ దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే | పాపీయాన్భవతి |
యస్య యథాదేవతమ్ | న దేవతాభ్య ఆ వృశ్చ్యతే | వసీయాన్భవతి || ౧౧ ౧౧ ౪౧
౮||

3౪ భృగూణాం త్వాఽంగిరసాం వ్రతపతే వ్రతేనాదధామీతి
భృగ్వంగిరసామాదధ్యాత్ | ఆదిత్యానాం త్వా దేవానాం వ్రతపతే
వ్రతేనాదధామీత్యన్యాసాం బ్రాహ్మణీనాం ప్రజానామ్ | వరుణస్య త్వా
రాజ్ఞో వ్రతపతే వ్రతేనాదధామీతి రాజ్ఞః | ఇన్ద్రస్య త్వేన్ద్రియేణ
వ్రతపతే వ్రతేనాదధామీతి రాజన్యస్య | మనోస్తావ గ్రామణ్యో వ్రతపతే

వ్రతేనాదధామీతి వైశ్యస్య | ఋభూణాం త్వా దేవానాం వ్రతపతే
 వ్రతేనాదధామీతి రథకారస్య | యథాదేవతమగ్నిరాధీయతే | న
 దేవతాభ్య ఆ వృశ్చ్యతే | వసీయాన్భవతి || ౧ | ౧ | ౪ | ౯ || ధ్యాయతి వై
 రాత్రిశాచవరున్ధే భవిష్యన్వీత్యబ్రవిజ్ఞనిష్యనేఽజయద్ వసీయాన్ భవతి
 నప చ || ౪ ||

3X ప్రజాపతిర్వాచః సత్యమపశ్యత్ | తేనాగ్నిమాధత్త | తేన వై స ఆర్ధ్నోత్ |
 భూర్భువః సువరిత్యాహ | ఏతద్వై వాచః సత్యమ్ | య ఏతేనాగ్నిమాధత్తే
 | ఋర్ధ్నోత్త్యేవ | అథో సత్యప్రాశూరేవ భవతి | అథో య ఏవం
 విద్వానభిచరతి | స్తుణుత ఏవైనమ్ || ౧ | ౧ | ౫ | ౧ ||

3౬ భూరిత్యాహ | ప్రజా ఏవ తద్యజమానః సృజతే | భువ ఇత్యాహ | అస్మిన్నేవ
 లోకే ప్రతిష్ఠతి | సువరిత్యాహ | సువర్గ ఏవ లోకే ప్రతిష్ఠతి |
 త్రిభిరక్షరైర్గార్హపత్యమాదధాతి | త్రయ ఇమే లోకాః | ఏష్యేవైనం
 లోకేషు ప్రతిష్ఠితమాధత్తే | సర్వైః పశ్చుభిరాహవసీయమ్ || ౧ | ౧ | ౫ | ౨ ||

3౭ సువర్గాయ వా ఏష లోకాయాధీయతే | యదాహవసీయః | సువర్గ
 ఏవాస్మై లోకే వాచః సత్యం సర్వమాప్నోతి | త్రిభిర్గార్హపత్యమాదధాతి
 | పశ్చుభిరాహవసీయమ్ | అష్టా సంపద్యన్తే | అష్టాక్షరా గాయత్రీ |
 గాయత్రోఽగ్నిః | యావానేవాగ్నిః | తమాధత్తే || ౧ | ౧ | ౫ | 3 ||

3౮ ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత | తా అస్మాథ్స్పృష్టాః పరాచీరాయన్న | తాభ్యో
 జ్యోతిరుదగృహ్లాత్ | తం జ్యోతిః పశ్యన్తిః ప్రజా అభినమావర్తన్త |
 ఉపరివాగ్నిముద్గృహ్ణాయాదుద్ధరన్న | జ్యోతిరేవ పశ్యన్తిః ప్రజా
 యజమానమభినమావర్తన్తే | ప్రజాపతేరక్ష్యశ్యయత్ | తత్పరాఽపతత్ |
 తదశ్వోఽభవత్ | తదశ్వస్యాశ్వత్వమ్ || ౧ | ౧ | ౫ | ౪ ||

3౯ ఏష వై ప్రజాపతిః | యదగ్నిః | ప్రాజాపత్యోఽశ్వః | యదశ్వం
 పురస్తాన్నయతి | స్వమేవ చక్షుః పశ్యన్ప్రజాపతిరనూదేతి |
 వజ్రీ వా ఏషః | యదశ్వః | యదశ్వం పురస్తాన్నయతి | జాతానేవ

బ్రాత్యవ్యాన్పుణుదతే । పునరావర్తయతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౫ ౫ ॥

౪౦ జనిష్యమాణానేవ ప్రతినుదతే । న్యాహవసీయో గార్హపత్యమకామయత । ని
గార్హపత్య ఆహవసీయమ్ । తౌ విభాజం నాశక్నోత్ । సోఽశ్వః పూర్వవాడ్భూత్వా
। ప్రాశ్చాన్ పూర్వముదవహత్ । తత్పూర్వవాహః పూర్వవాత్స్యమ్ । యదశ్వం
పురస్తాన్నయతి । విభక్తిరేవైనయోః సా । అథో నానాపీర్యావేవైనౌ కురుతే ॥

౧౧ ౧౧ ౫ ౬ ॥

౪౧ యదుపర్యుపరి శిరో హరేత్ । ప్రాణాన్, విచ్ఛిన్యాత్ । అథోఽధః
శిరో హరతి । ప్రాణానాం గోపీధాయ । ఇయత్యగ్రే హరతి । అథేయత్యథేయతి
। త్రయ ఇమే లోకాః । ఏషేవైనం లోకేషు ప్రతిష్ఠితమాధత్తే ।

ప్రజాపతిరగ్నిమస్పృజత । సోఽబిభేత్ప్రమా ధక్ష్యతీతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౫ ౭ ॥

౪౨ తస్య త్రేధా మహిమానం వ్యోహత్ । శాన్త్యా అప్రదాహాయ
। యత్రేధాఽగ్నిరాధీయతే । మహిమానమేవాస్య తద్వ్యాహతి । శాన్త్యా
అప్రదాహాయ । పునరావర్తయతి । మహిమానమేవాస్య సందధాతి । పశుర్వా
ఏషః । యదశ్వః । ఏష రుద్రః ॥ ౧౧ ౧౧ ౫ ౮ ॥

౪౩ యదగ్నిః । యదశ్వస్య పదేఽగ్నిమాదధ్యాత్ । రుద్రాయ పశూనపిదధ్యాత్ ।
అపశుర్యజమానః స్యాత్ । యన్నాక్రమయేత్ । అనవరుద్ధా అస్య పశవః స్యుః ।
పార్శ్వత ఆక్రమయేత్ । యథాఽఽహితస్యాగ్నేరక్లారా అభ్యవవర్తేరన్న ।
అవరుద్ధా అస్య పశవో భవన్తి । న రుద్రాయాపిదధాతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౫ ౯ ॥

౪౪ త్రిణి హవీషి నిర్వపతి । విరాజ ఏవ విక్రాంతం
యజమానోఽను విక్రమతే । అగ్నయే పవమానాయ । అగ్నయే పావకాయ ।
అగ్నయే శుచయే । యదగ్నయే పవమానాయ నిర్వపతి । పునాత్యేవైనమ్
। యదగ్నయే పావకాయ । పూత ఏవాస్మిన్నన్నాద్యం దధాతి । యదగ్నయే
శుచయే । బ్రహ్మవర్చసమేవాస్మిన్నుపరిష్ఠాద్దధాతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౫ ౧౦ ॥

ఏనమాహవసీయం ధత్తేఽశ్వత్వం వర్తయతి కురుత ఇతి రుద్రో దధాతి
యదగ్నయే శుచయ ఏకం చ ॥ ౫ ॥

౪౫ దే॒వా॒సు॒రాః సం॒య॒త్తా ఆ॒సన్న॑ । తే దే॒వా వి॒జయ॑ము॒పయ॑స్తః । అ॒గ్నో
వా॒మం వసు॑ సం॒న్యద॑ధత । ఇ॒దము॑ నో భవి॒ష్యతి॑ । యది॑ నో జే॒ష్యస్తీతి॑ ।
తద॒గ్నిర్నో॒ధ్యహ॑మకశ్నోత్ । తత్రే॒ధా విన్య॑దధాత్ । ప॒శుషు॑ తృతీ॒యమ్ । అ॒పు
తృతీ॒యమ్ । ఆది॑త్యే తృతీ॒యమ్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౧॥

౪౬ తద్దే॒వా వి॒జత్య॑ । పు॒నర॑వారురుథస్త । తే॒ఽగ్నో॒యే పవ॑మానాయ
పురో॒డాశ॑మ॒ష్టాక॑పాలం నిరవపన్ । ప॒శవో॑ వా అ॒గ్నిః పవ॑మానః । యదే॒వ
ప॒శుషా॑స్వీత్ । తత్రే॒నావారు॑న్ధత । తే॒ఽగ్నో॒యే పా॑వకాయ । ఆపో॑ వా అ॒గ్నిః
పా॑వకః । యదే॒వాప్సా॑స్వీత్ । తత్రే॒నావారు॑న్ధత ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౨॥

౪౭ తే॒ఽగ్నో॒యే శు॒చయే॑ । అ॒సౌ వా ఆది॑త్యో॒ఽగ్నిః శు॒చిః । యదే॒వాది॑త్య ఆ॒సీత్ ।
తత్రే॒నావారు॑న్ధత । బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వదన్తి । తను॒వో వా॒వైతా అ॒గ్నోధే॑యస్య
। అ॒గ్నో॒యో వా అ॒ష్టాక॑పాలో॒ఽగ్నోధే॑యమితి । యత్తం ని॒ర్వపే॑త్ । నైతాని॑ ।
యథా॒ఽఽత్మా స్యాత్ ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౩॥

౪౮ నా॒క్లాని॑ । తా॒దృగే॑వ తత్ । యదే॒తాని॑ ని॒ర్వపే॑త్ । న తమ్ । యథా॒ఽక్లాని॑ స్యుః
। నాత్మా । తా॒దృగే॑వ తత్ । ఉ॒భయా॑ని సహ ని॒రుప్యా॑ణి । య॒జ్ఞస్య॑ సాత్మత్వాయ
। ఉ॒భయం॑ వా ఏ॒తస్యే॑న్ద్రియం వీ॒ర్యమా॑ప్యతే ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౪॥

౪౯ యో॒ఽగ్నిమా॑ధతే । ఇ॒న్ద్రాగ్నో॒మేకా॑దశకపాలమనునిర్వపేత్ । ఆది॑త్యం
చ॒రుమ్ । ఇ॒న్ద్రాగ్నో॒ వై దే॒వానా॑మయాతయామానౌ । యే ఏ॒వ దే॒వతే॑ అయాతయామ్ని
।

తాభ్యా॒మే॒వాస్మా ఇ॒న్ద్రియం॑ వీ॒ర్యమ॑వరున్ధే । ఆది॑త్యో భవతి । ఇ॒యం వా అది॑తిః
। అ॒స్యామే॒వ ప్రతి॑ష్ఠతి । ధే॒న్వై వా ఏ॒తద్రే॑తః ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౫॥

౫౦ యదా॒జ్యమ్ । అ॒నడు॑హస్తజ్జులాః । మి॒థున॑మే॒వావరు॑న్ధే । ఘృతే॑ భవతి ।
య॒జ్ఞస్యా॑లూ॒క్షాన్త॒వాయ॑ । చ॒త్వార॑ ఆర్షయాః ప్రా॒క్షన్తి॑ । ది॒శామే॑వ జ్యోతిషి
జహోతి । ప॒శవో॑ వా ఏ॒తాని॑ హ॒వీషి॑షి । ఏ॒ష రు॒ద్రః । యద॒గ్నిః ॥ ౧౧ ౧౧ ౬౧ ౬॥

౫౧ యథ్ప॒ద్య ఏ॒తాని॑ హ॒వీషి॑షి ని॒ర్వపే॑త్ । రు॒ద్రాయ॑ ప॒శూన॑పి దధాత్ ।
అ॒పశు॑ర్యజమానః స్యాత్ । యన్నానునిర్వపేత్ । అనవరుద్ధా అస్య ప॒శవః॑ స్యుః ।

ద్వాదశసు రాత్రీష్యను నిర్వపేత్ | సంవత్సరప్రతిమా వై ద్వాదశ
రాత్రయః | సంవత్సరేణైవాస్మై రుద్రః శమయిత్వా | ప్రశూనవరుణే |
యదేకమేకమేతాని హవీఃషి నిర్వపేత్ || ౧౧ ౧౧ ౬ | ౭ ||

౫౨ యథా త్రీణ్యావపనాని పూరయేత్ | తాదృక్షత్ | న ప్రజననముచ్చిషేత్
| ఏకం నిరుప్య | ఉత్తరే సమస్యేత్ | తృతీయమేవాస్మై
లోకముచ్చిషతి ప్రజననాయ | తం ప్రజయా ప్రశుభిరను ప్రజాయతే
| అథో యజ్ఞస్యైవైషాఽభిక్రాన్తిః | రథవక్రం ప్రవర్తయతి |
మనుష్యరథేనైవ దేవరథం ప్రత్యవరోహతి || ౧౧ ౧౧ ౬ | ౮ ||

౫౩ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | హోతవ్యమగ్నిహోత్రాం ౩ న హోతవ్యా ౩ మితి
| యద్యజుషా జహుయాత్ | అయథాపూర్వమాహుతీ జహుయాత్ | యన్న
జహుయాత్ | అగ్నిః
పరాభవేత్ | తుష్టిమేవ హోతవ్యమ్ | యథాపూర్వమాహుతీ జహోతి | నాగ్నిః
పరాభవతి | అగ్నిధే దదాతి || ౧౧ ౧౧ ౬ | ౯ ||

౫౪ అగ్నిముఖానేవర్తాన్ప్రీణాతి | ఉపబర్హణం దదాతి | రూపాణామవరుద్ధ్యై
| అశ్వం బ్రహ్మణే | ఇన్ద్రియమేవావరుణే | ధేనుః హోత్రే | ఆశిష
ఏవావరుణే | అనన్ద్యాహమధ్వర్యవే | వహ్నిర్వా అనన్ద్యాన్ | వహ్నిరధ్వర్యుః
|| ౧౧ ౧౧ ౬ | ౧౦ ||

౫౫ వహ్నినైవ వహ్ని యజ్ఞస్యావరుణే | మిథునౌ గావౌ దదాతి |
మిథునస్యావరుద్ధ్యై | వాసో దదాతి | సర్వ దేవత్యం వై వాసః | సర్వా
ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి | ఆ ద్వాదశభ్యో దదాతి | ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః |
సంవత్సర ఏవ ప్రతితిష్ఠతి | కామమూర్ధ్వం దేయమ్ | అపరిమితస్యావరుద్ధ్యై
|| ౧౧ ౧౧ ౬ | ౧౧ || ఆదిత్యే తృతీయమప్సావసీత్తతైనావారుణత స్యాదాప్యతే
రేతోఽగ్నిరేకమేకమేతాని హవీఃషి నిర్వపేత్ప్రత్యవరోహతి
దదాత్యధ్వర్యుర్దేయమేకం చ || ౬ ||

౫౬ ఘర్మః శిరస్తదయమగ్నిః | సంప్రియః ప్రశుభిర్భువత్ | ఛర్దిస్తోకాయ

తనయాయ యచ్చ | వాతః ప్రాణస్తదయమగ్నిః | సంప్రియః పశుభిర్భువత్ |
 స్వదీతం తోకాయ తనయాయ పితుం పచ | ప్రాచీమను ప్రదీశం ప్రేహీ
 విద్వాన్ | అగ్నైరగ్నే పురో అగ్నిర్భవేహ | విశ్వా ఆశా దేద్యానో విభాహి |
 ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే || ౧౧ ౧౧ ౭౧ ౧॥

౫౭ అర్కశ్చక్షుస్తదసౌ సూర్యస్తదయమగ్నిః | సంప్రియః పశుభిర్భువత్ |
 యతే శుక్ర శుక్రం వర్చః శుక్రా తనూః | శుక్రం జ్యోతిరజస్రమ్ | తేన
 మే దీదిహి తేన త్వాఽఽదధే | అగ్నినాఽగ్నే బ్రహ్మణా | ఆనశే వ్యానశే
 సర్వమాయుర్వాస్యనశే | యే తే అగ్నే శివే తనువౌ | విరాట్య స్వరాట్య |
 తే మా విశతాం తే మా జిన్వతామ్ || ౧౧ ౧౧ ౭౧ ౨॥

౫౮ యే తే అగ్నే శివే తనువౌ | సమ్రాట్యాభిభూశ్చ | తే మా విశతాం
 తే మా జిన్వతామ్ | యే తే అగ్నే శివే తనువౌ | విభూశ్చ పరిభూశ్చ |
 తే మా విశతాం తే మా జిన్వతామ్ | యే తే అగ్నే శివే తనువౌ | ప్రభీశ్చ
 ప్రభూతిశ్చ | తే మా విశతాం తే మా జిన్వతామ్ | యాస్తే అగ్నే శివాస్తనువః |
 తాభిస్తాఽఽదధే | యాస్తే అగ్నే ఘోరాస్తనువః | తాభిరముం గచ్చ || ౧౧ ౧౧ ౭౧
 ౩॥ చతుష్పదే జిన్వతాం తనువస్త్రీణి చ || ౭॥

౫౯ ఇమే వా ఏతే లోకా అగ్నయః | తే యదవ్యావృత్తా ఆధీయేరన్ |
 శోచయేయుర్వజమానమ్ | ఘర్మః శిర ఇతి గార్హపత్యమాదధాతి | వాతః ప్రాణ
 ఇత్యన్వాహోర్యపచనమ్ | అర్కశ్చక్షురిత్యాహవనీయమ్ | తేనైవైనాన్వాస్యవర్తయతి
 | తథా న శోచయన్తి యజమానమ్ | రథస్తరమభిగాయతే గార్హపత్య
 ఆధీయమానే | రాథస్తరో వా ఆయం లోకః || ౧౧ ౧౧ ౮౧ ౧॥

౬౦ అస్మిన్నేవైనం లోకే ప్రతిష్ఠితమాధత్తే | వామదేవ్యమభిగాయత
 ఉద్ధీయమాణే | అన్తరిక్షం వై వామదేవ్యమ్ | అన్తరిక్ష ఏవైనం
 ప్రతిష్ఠితమాధత్తే | అథో శాన్తిర్వై వామదేవ్యమ్ | శాన్తమేవైనం
 పశవ్యముద్ధరతే | బృహదభిగాయత ఆహవనీయ ఆధీయమానే |
 భార్వాతో వా అసౌ లోకః | అముష్మిన్నేవైనం లోకే ప్రతిష్ఠితమాధత్తే |
 ప్రజాపతిరగ్నిమస్యజత || ౧౧ ౧౧ ౮౧ ౨॥

౬౧ సోఽశ్వో వారో భూత్వా పరాజైత్ | తం వారవస్త్రీయేనావారయత
 | తద్వారవస్త్రీయస్య వారవస్త్రీయత్వమ్ | శ్వైతేన శ్వేతీ అకురుత |
 తచ్చైవ్యతస్య శ్వైతత్వమ్ | యద్వారవస్త్రీయమభిగాయతే | వారయిత్వైవైనం
 ప్రతిష్ఠితమాధత్తే | శ్వైతేన శ్వేతీ కురుతే | ఘర్మః శిర ఇతి
 గార్హపత్యమాదధాతి | సశీర్షాణమేవైనమాధత్తే || ౧౧ ౧౧ ౮ | ౩ ||

౬౨ ఉపైనముత్తరో యజ్ఞో నమతి | రుద్రో వా ఏషః | యదగ్నిః | స ఆధీయమాన
 ఈశ్వరో యజమానస్య పశూన్ హిఽ సితోః | సంప్రియః పశుభిర్భువదిత్యాహ
 | పశుభిరేవైనఽ సంప్రియం కరోతి | పశూనామహిఽసూయై |
 ఛర్దిస్తోకాయ తనయాయ యచ్ఛేత్యాహ | ఆశిషమేవైతామాశాస్తే | వాతః
 ప్రాణ ఇత్యన్వాహోర్మ్యపచనమ్ || ౧౧ ౧౧ ౮ | ౪ ||

౬౩ సప్రాణమేవైనమాధత్తే | స్వదితం తోకాయ తనయాయ పితుం
 పచేత్యాహ | అన్నమేవాస్మై స్వదయతి | ప్రాచీమను ప్రదిశం ప్రేహా
 విద్వానిత్యాహ | విభక్తిరేవైనయోః సా | అథో నానావీర్యావేవైనో కురుతే |
 ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పద ఇత్యాహ | ఆశిషమేవైతామాశాస్తే |
 అర్కశ్చక్షురిత్యాహవనీయమ్ | అర్కో వై దేవానామన్నమ్ || ౧౧ ౧౧ ౮ | ౫ ||

౬౪ అన్నమేవావరుణే | తేన మే దీదిహిత్యాహ | సమిన్ధ ఏవైనమ్ | ఆనశే
 వ్యాసశ ఇతి త్రిరుదిక్లయతి | త్రయ ఇమే లోకాః | ఏష్యేవైనం లోకేషు
 ప్రతిష్ఠితమాధత్తే | తతథా న కార్యమ్ | వీంగితమప్రతిష్ఠితమాదధీత |
 ఉద్భృత్యైవాధాయాభిమన్త్రియః | అపిఙ్గితమేవైనం ప్రతిష్ఠితమాధత్తే |
 విరాటృ స్వరాటృ యాస్తే అగ్నే శివాస్తనువస్తాభిస్తావైఽదధ ఇత్యాహ |
 ఏతా వా అగ్నేః శివాస్తనువః | తాభిరేవైనఽ సమర్థయతి | యాస్తే అగ్నే
 ఘోరాస్తనువస్తాభిరముం గచ్ఛతి బ్రూయాద్యం ద్విష్యాత్ | తాభిరేవైనం
 పరాభావయతి || ౧౧ ౧౧ ౮ | ౬ || లోకోఽసృజతైనమాధత్తేఽన్వాహోర్మ్యపచనం
 దేవానామన్నమేనం ప్రతిష్ఠితమాధత్తే పశ్చ చ || ౮ ||

౬౫ శమీగర్భాదగ్నిం మన్థతి | ఏషా వా అగ్నేర్మజ్జయా తనూః | తామేవాస్మై

జనయతి | అదితిః పుత్రకామా | సాధ్యేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మాదనమపచత్ | తస్యో
ఉచ్ఛేషణమదదుః | తత్ప్రాశ్నాత్ | సా రేతోఽధత్త | తస్యై ధాతా చార్షమా
చాజాయేతామ్ | సా ద్వితీయమపచత్ || ౧౧ ౧౧ ౯ ౧॥

౯౬ తస్యో ఉచ్ఛేషణమదదుః | తత్ప్రాశ్నాత్ | సా రేతోఽధత్త | తస్యై మిత్రశ్చ
వరుణశ్చాజాయేతామ్ | సా తృతీయమపచత్ | తస్యో ఉచ్ఛేషణమదదుః | తత్ప్రాశ్నాత్
|

సా రేతోఽధత్త | తస్యై అశశ్చ భగశ్చాజాయేతామ్ | సా చతుర్థమపచత్
|| ౧౧ ౧౧ ౯ ౨॥

౯౭ తస్యో ఉచ్ఛేషణమదదుః | తత్ప్రాశ్నాత్ | సా రేతోఽధత్త | తస్యై ఇన్ద్రశ్చ
వివస్వాగ్నాజాయేతామ్ | బ్రహ్మాదనం పచతి | రేత ఏవ తద్దధాతి | ప్రాశ్నన్తి
బ్రాహ్మణా ఓదనమ్ | యదాజ్యముచ్చిష్యతే | తేన సమిధోఽభ్యజ్యాదధాతి |
ఉచ్ఛేషణాద్వా అదితీ రేతోఽధత్త || ౧౧ ౧౧ ౯ ౩॥

౯౮ ఉచ్ఛేషణాదేవ తద్రేతో ధత్తే | అస్థి వా ఏతత్ | యథ్నుమిధః | ఏతద్రేతః
| యదాజ్యమ్ | యదాజ్యేన సమిధోఽభ్యజ్యాదధాతి | అన్యేవ తద్రేతసి దధాతి |
త్రిస్త ఆదధాతి మిథునత్వాయ | ఇయతీర్భవన్తి | ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన
సంమితాః || ౧౧ ౧౧ ౯ ౪॥

౯౯ ఇయతీర్భవన్తి | యజ్ఞపరుషా సంమితాః | ఇయతీర్భవన్తి | ఏతావద్వై
పురుషే వీర్యమ్ | వీర్యసంమితాః | ఆర్ద్రా భవన్తి | ఆర్ద్రమివ హి
రేతః సిన్యతే | చిత్రియస్యాశ్వత్థస్యాదధాతి | చిత్రమేవ భవతి |
ఘృతవతీభిరాదధాతి || ౧౧ ౧౧ ౯ ౫॥

౧౦ ఏతద్వా అగ్నేః ప్రియం ధామ | యద్భృతమ్ | ప్రియేణైవైనం ధామ్నా
సమర్థయతి | అథో తేజసా | గాయత్రీభిర్బ్రాహ్మణస్యాదధ్యాత్ | గాయత్రచన్దా
వై బ్రాహ్మణః | స్వస్య చన్దసః ప్రత్యయనస్తాయ | త్రిష్టుగీర్భ రాజన్యస్య |
త్రిష్టుపచన్దా వై రాజన్యః | స్వస్య చన్దసః ప్రత్యయనస్తాయ || ౧౧ ౧౧ ౯ ౬॥

౧౧ జగతీభిర్వైశ్యస్య | జగతీచన్దా వై వైశ్యః | స్వస్య చన్దసః

ప్రత్యయనస్త్రాయ । తఁ సంవత్సరం గోపాయేత్ । సంవత్సరఁ హి రేతో
హితం వర్ధతే । యద్యేనఁ సంవత్సరే నోపనమేత్ । సమిధః పునరాదధ్యాత్
। రేత ఏవ తద్ధితం వర్ధమానమేతి । న మాఁ సమశ్చియాత్ । న స్త్రియముపేయాత్
॥ ౧౧ ౧౧ ౯౧ ౯౧ ॥

౯౨ యన్మాఁ సమశ్చియాత్ । యద్త్రియముపేయాత్ । నిర్వీర్యః స్యాత్ ।
వైనమగ్నిరుపనమేత్ । శ్వ ఆధాస్యమానో బ్రహ్మాధనం పవతి । ఆదిత్యా వా
ఇత ఉత్తమాః సువర్గం లోకమాయన్న । తే వా ఇతో యన్తం ప్రతినుదన్తే । ఏతే
ఖలు వావాదిత్యాః । యద్బ్రాహ్మణాః । తైరేవ సన్తస్వం గచ్ఛతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౯౧ ౯౨ ॥

౯౩ నైనం ప్రతినుదన్తే । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । క్వా సః । అగ్నిః క్షార్యః ।
యోఽస్మై ప్రజాం పశూన్పుజనయతీతి । శక్త్యైస్తాఁ రాత్రిమగ్నిమిన్ధిత ।
తస్మిన్నుపవ్యషమరణీ నిష్ఠపేత్ । యథర్షభాయ వాశితా న్యావిచ్చాయతి
। తాదృగేవ తత్ । అపోదూహ్య భస్మాగ్నిం మన్థతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౯౧ ౯౩ ॥

౯౪ నైవ సాఽగ్నేః సన్తతిః । తం మథిత్యా ప్రాశ్చముద్ధరతి ।
సంవత్సరమేవ తద్రేతో హితం ప్రజనయతి । అనాహితస్తస్యాగ్నిరిత్యాహుః ।
యః సమిధోఽనాధాయాగ్నిమాధత్త ఇతి । తాః సంవత్సరే పురస్తాదాదధ్యాత్
। సంవత్సరాదేవైనమవరుధ్యాధత్తే । యది సంవత్సరే నాదధ్యాత్ ।
ద్వాదశ్యాం పురస్తాదాదధ్యాత్ । సంవత్సరప్రతిమా వై ద్వాదశ
రాత్రయః । సంవత్సరమేవాస్యాహితా భవన్తి । యది ద్వాదశ్యాం
నాదధ్యాత్ । త్ర్యహే పురస్తాదాదధ్యాత్ । ఆహితా ఏవాస్య భవన్తి ॥ ౧౧ ౧౧ ౯౧ ౯౪ ॥

ద్వితీయమపచచ్చతుర్థమపచదదితీ రేతోఽధత్త సంమితా
ఘృతవత్తిభిరాదధాతి రాజన్యః స్వస్య ఛన్దసః ప్రత్యయనస్త్రాయేయాధ్గచ్ఛతి
మన్థతి రాత్రయశ్చత్వారి చ ॥ ౯ ॥

౯౫ ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సృజత । స రిరిచానోఽమన్యత । స తపోఽతప్యత ।
స ఆత్మన్వీర్యమపశ్యత్ । తదవర్ధత । తదస్మాథ్సహసోర్ధ్వమస్సృజ్యత ।
సా విరాడభవత్ । తాం దేవాసురా వ్యగృహ్ణాత । సోఽబ్రవిత్యుజాపతిః । మమ
వా ఏషా ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧ ౧౧ ॥

౭౬ దోహా ఏవ యుష్మాకమితి । సా తతః ప్రాచ్యుదక్రామత్ । తత్ప్రుజాపతిః
 పర్యగృహ్లాత్ । అథర్వ పితుం మే గోపాయేతి । సా ద్వితీయముదక్రామత్
 । తత్ప్రుజాపతిః పర్యగృహ్లాత్ । నర్య ప్రజాం మే గోపాయేతి । సా
 తృతీయముదక్రామత్ । తత్ప్రుజాపతిః పర్యగృహ్లాత్ । శ౨౪ స్య పశూన్మే
 గోపాయేతి ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧ ౨॥

౭౭ సా చతుర్థముదక్రామత్ । తత్ప్రుజాపతిః పర్యగృహ్లాత్ । సప్రథ సభాం
 మే గోపాయేతి । సా పంచమముదక్రామత్ । తత్ప్రుజాపతిః పర్యగృహ్లాత్ । అహే
 బుద్ధియ మస్త్రం మే గోపాయేతి । అగ్నిన్, వావ సా తాన్వ్యక్రమత । తాన్ప్రుజాపతిః
 పర్యగృహ్లాత్ । అథో పక్షిమేవ । పక్షిర్వా ఏషా బ్రాహ్మణే ప్రవిష్టా ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧
 ౩॥

౭౮ తామాత్మనోఽధి నిర్మిషితే । యదగ్నిరాధీయతే । తస్మాదేతావన్వోఽగ్నయ
 ఆధీయన్తే । పాఙ్క్తిం వా ఇదః సర్వమ్ । పాఙ్క్త్యేనైవ పాఙ్క్తిగ్ సృణోతి ।
 అథర్వ పితుం మే గోపాయేత్యాహ । అన్నమేవైతేన సృణోతి । నర్య ప్రజాం మే
 గోపాయేత్యాహ । ప్రజామేవైతేన సృణోతి । శ౨౪ స్య పశూన్మే గోపాయేత్యాహ
 ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧ ౪॥

౭౯ పశూనేవైతేన సృణోతి । సప్రథ సభాం మే గోపాయేత్యాహ ।
 సభామేవైతేనేన్ద్రియః సృణోతి । అహే బుద్ధియ మస్త్రం మే గోపాయేత్యాహ
 । మస్త్రమేవైతేన శ్రియగ్ సృణోతి । యదన్వాహార్యపచనేఽన్వాహార్యం
 పచన్తి । తేన సోఽన్యోభీష్టః ప్రీతః । యద్ధార్షపత్య ఆజ్యమధిశ్రయన్తి
 సంపత్నిర్యాజయన్తి । తేన సోఽన్యోభీష్టః ప్రీతః । యదాహవసీయే జహ్వతి
 ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧ ౫॥

౮౦ తేన సోఽన్యోభీష్టః ప్రీతః । యథ్పభాయాం విజయన్తే । తేన
 సోఽన్యోభీష్టః ప్రీతః । యదావసథేఽన్నః హరన్తి । తేన
 సోఽన్యోభీష్టః ప్రీతః । తథాఽస్య సర్వే ప్రీతా అభీష్టా ఆధీయన్తే
 । ప్రవసథమేష్యన్నేవముపతిషేత్తైకమేకమ్ । యథా బ్రాహ్మణాయ

గృహేవాసినే పరిదాయ గృహానేతి । తాదృగేవ తత్ । పునరాగత్యోపతిష్ఠతే
 । సాఽభాగేయమేవైషాం తత్ । సా తత ఊర్ధ్వారోహత్ । సా రోహిణ్యభవత్ ।
 తద్రోహిణ్యై రోహిణీత్వమ్ । రోహిణ్యామగ్నిమాదధీత । స్వ ఏవైనం యోనౌ
 ప్రతిష్ఠితమాధత్తే । ఋధ్నోత్యేనేన ॥ ౧౧ ౧౧ ౧౦౧ ౬ ॥

ఏషా పశూన్యే గోపాయేతి ప్రవిష్టా పశూన్యే గోపాయేత్యాహ జహ్వతి తిష్ఠతే
 సప్త చ ॥ ౧౦ ॥

బ్రహ్మ సంధత్తం కృత్తికాసూర్ధన్తి ద్వాదశసు ప్రజాపతిర్వాచో
 దేవాసురాస్తదగ్నిర్నోద్ధర్మః శిర ఇమే వై శమీగర్భాత్ప్రజాపతిః స
 రిరిచానః సతపః స ఆత్మన్వీర్యం దశ ॥ ౧౦ ॥

బ్రహ్మ సంధత్తం తౌ దివ్యావధో శంత్వాయ ప్రాచ్యేషాం యదుపర్యుపరి
 యథృద్యః సోఽశ్వోఽవారో భూత్వా జగతీభిరశీతిః ॥ ౧౦ ॥

బ్రహ్మ సంధత్తమ్నోత్యేనేన ॥

ప్రథమాష్టకే ద్వితీయః ప్రపాఠకః ౨

౧ ఉద్ధన్యమానమస్యా అమేధ్యమ్ । అప పాప్మానం యజమానస్య హన్తు । శివా
 నః సన్తు ప్రదిశశ్చతస్రః । శం నో మాతా పృథివీ తోకసాతా । శం
 నో దేవీరభిష్టయే । ఆపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభి స్రవన్తు నః ।
 వైశ్వానరస్య రూపమ్ । పృథివ్యాం పరిస్రసా । స్వోనమావిశన్తు నః ॥
 ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౧౧ ॥

౨ యదిదం దివో యదదః పృథివ్యాః । సంజ్జానే రోదసీ సంబభూవతుః
 । ఊషాన్కృష్ణమవతు కృష్ణమూషాః । ఇహోభయోర్యజ్ఞయమాగమిష్ఠాః ।
 ఊతిః కుర్వాణో యత్పృథివీమవరః । గుహోకారమాఖురూపం ప్రతీత్య ।
 తత్తే న్యక్తమిహ సంభరన్తః । శతం జీవేమ శరదః సవీరాః । ఊర్జం
 పృథివ్యా రసమాభరన్తః । శతం జీవేమ శరదః పురూచీః ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౨ ॥

౩ వప్తిభిరనువిత్తం గుహాసు । శ్రోత్రం త ఉర్వ్యబధిరా భవामః ।

ప్రజాపతిస్పృష్టానాం ప్రజానామ్ । క్షుధోపహత్యై సువితం నో అస్తు ।
 ఉపప్రభిన్నమిషమూర్జం ప్రజాభ్యః । సూదం గృహేభ్యో రసమాభరామి
 । యస్య రూపం బిభ్రదిమామవిన్దత్ । గుహా ప్రవిష్టాః సరిరస్య మధ్యే
 । తస్యైదం విహతమాభరన్తః । అభమ్బుటూరమస్యాం విధేమ ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౩॥

౪ యత్పర్వపశ్యధ్సరిరస్య మధ్యే । ఉర్విమపశ్యజ్జగతః ప్రతిష్ఠామ్ ।
 తత్పుష్కరస్యాయతనాద్ధి జాతమ్ । పర్ణం పృథివ్యాః ప్రథనః హరామి ।
 యాభిరదృశ్వాజ్జగతః ప్రతిష్ఠామ్ । ఉర్విమిమాం విశ్వజనస్య భర్త్రీమ్
 । తా నః శివాః శర్కరాః సస్తు సర్వాః । అగ్నే రేతశ్చన్ద్రః హిరణ్యమ్ ।
 అద్భ్యః సంభూతమమృతం ప్రజాసు । తథ్సంభరన్ముత్తరతో నిధాయ ॥
 ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౪॥

× అతి ప్రయచ్ఛం దురితిం తరేయమ్ । అశ్వో రూపం కృత్వా
 యదశ్వత్థేఽతిష్ఠః । సంవథ్సరం దేవేభ్యో నిలాయ । తత్రే
 న్యక్తమిహ సంభరన్తః । శతం జీవేమ శరదః సవీరాః । ఉర్జః
 పృథివ్యా అధ్యుత్థితోఽసి । వనస్పతే శతవల్లో విరోహ । త్వయా
 వయమిషమూర్జం మదన్తః । రాయస్పోషేణ సమిషా మదేమ । గాయత్రియా
 హ్రీయమాణస్య యత్రే ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౫॥

౬ పర్ణమపతత్ప్రతీయస్యై దివోఽధి । సోఽయం పర్ణః సోమపర్ణాద్ధి జాతః
 । తతో హరామి సోమపీథస్యావరుద్ధ్యై । దేవానాం బ్రహ్మవాదం వదతాం యత్ ।
 ఉపాశ్శణోః సుశ్రవా వై శ్రుతోఽసి । తతో మామావిశతు బ్రహ్మవర్చసమ్
 । తథ్సంభరగ్గ్నదవరుద్ధియ సాక్షాత్ । యయా తే సృష్టస్యాగ్నోః ।
 హేతిమశమయత్ప్రజాపతిః । తామిమామప్రదాహాయ ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౬॥

౭ శమీ శాన్త్యై హరామ్యహమ్ । యత్రే సృష్టస్య యతః । వికఙ్కతం
 భా ఆర్చజ్ఞాతవేదః । తయా భాసా సంమితః । ఉరుం నో లోకమను ప్రభాహి ।
 యత్రే తాన్తస్య హృదయమాచ్ఛిన్దజ్ఞాతవేదః । మరుతోఽద్భిస్తమయిత్వా

1 ఏతత్తే తదశనేః సంభరామి । సాత్మా అగ్నే సహృదయో భవేహ ।
 చిత్రియాదశ్వత్థాభృంభృతా బృహత్యః ॥ ౧1 ౨1 ౧1 ౭1 ॥
 ౮ శరీరమభి స౨ఁ స్కృతాః స్థ । ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సంమితాః ।
 త్రిస్త్రీవృద్ధిర్మిథునాః ప్రజాత్వై । అశ్వత్థాద్ధవ్యవాహాద్ధి జాతామ్
 1 అగ్నేస్తనూం యజ్ఞయాఁ సంభరామి । శాస్తయోనిఁ శమీగర్భమ్ ।
 అగ్నయే ప్రజనయి తవే । యో అశ్వత్థః శమీగర్భః । ఆరురోహ త్వే
 సచా । తం తే హరామి బ్రహ్మణా ॥ ౧1 ౨1 ౧1 ౮1 ॥
 ౯ యజ్ఞయైః కేతుభిః సహ । యం త్వా సమభరణ్ణాతవేదః । యథా
 శరీరం భూతేషు న్యక్తమ్ । స సంభృతః సీద శివః ప్రజాభ్యః ।
 ఉరుం నో లోకమనునేషి విద్వాన్ । ప్రవేధనే కవయే మేధ్యాయ । వవో
 వస్తారు వృషభాయ వృష్టే । యతో భయమభయం తన్నో అస్తు । అవ
 దేవాన్, యజే హేడ్యాన్ । సమిధాఽగ్నిం దువస్యత ॥ ౧1 ౨1 ౧1 ౯1 ॥
 ౧౦ ఘృతైర్భోధయతాతిథిమ్ । ఆఽస్మిన్ హవ్యా జుహోతన । ఉప త్వాఽగ్నే
 హవిష్మతీః । ఘృతాచీర్యస్తు హర్యత । జుషస్వ సమిధో మమ । తం
 త్వా సమిద్భిరగ్గరః । ఘృతేన వర్ధయామసి । బృహచోఽచా యవిష్వ్య ।
 సమిధ్యమానః ప్రథమో ను ధర్మః । సమక్తుభిరజ్యతే విశ్వవారః ॥ ౧1 ౨1 ౧1 ౧౦1 ॥
 ౧౧ శోచిష్కేశో ఘృతనిర్ణిక్వావకః । సుయజ్ఞో అగ్నిర్యజథాయ దేవాన్ ।
 ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరగ్నిః । ఘృతైః సమిధో ఘృతమస్యాన్నమ్ ।
 ఘృతప్రప్రస్తాస్వ సరితో వహన్తి । ఘృతం పిబన్తుయజా యక్షి దేవాన్ ।
 ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జషాణః । ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి । ఘృతం
 పీత్వా మధు చారు గవ్యమ్ । పితేవ పుత్రమభి రక్షతాదిమమ్ ॥ ౧1 ౨1 ౧1 ౧౧1 ॥
 ౧౨ త్వామగ్నే సమిధానం యవిష్వ । దేవా దూతం చక్రీరే హవ్యవాహమ్ ।
 ఉరుజ్రయసం ఘృతయోనిమాహుతమ్ । త్వేషం చక్షుర్ధధిరే చోదయన్వతి ।
 త్వామగ్నే ప్రదివ ఆహుతం ఘృతేన । సుమ్నాయవః సుషమిధా సమీధిరే ।
 స వావృధాన ఓషధీభిరుక్షితః । ఉరుజ్రయాస్స పార్థివా వితిష్ఠనే

1 పుత్రప్రతీకం వ ఋతస్య ధూర్షదమ్ | అగ్నిం మిత్రం న సమిధాన
ఋజ్జాతే || ౧1 ౨1 ౧1 ౧౨||

౧౩ ఇన్ధానో అక్రో విదధేషు దీద్యత్ | శుక్రవర్ణాముదు నో యః సతే ధియమ్
| ప్రజా అగ్నే సంవాసయ | ఆశాశ్చ పశుభిః సహ | రాష్ట్రాణ్యస్మా
ఆధేహి | యాన్యాసన్స్వవితః సవే | మహీ విశ్వత్పి సదనే ఋతస్య
| అర్వాచీ ఏతం ధరుణే రయీణామ్ | అన్తర్వత్పి జన్యం జాతవేదసమ్ |
అధ్వరాణాం జనయథః పురోగామ్ || ౧1 ౨1 ౧1 ౧౩||

౧౪ ఆరోహతం దశతః శక్వరీర్మమ | ఋతేనాగ్న ఆయుషా వర్చసా
సహ | జ్యోగీవన్త ఉత్తరాముత్తరా సమామ్ | దర్శమహం పూర్ణమాసం
యజ్ఞం యథా యజై | ఋత్వియవతీ స్థో అగ్నిరేతసౌ | గర్భం దధాథాం తే
వామహం దదే | తథ్పత్యం యద్వీరం బిభృథః | వీరం జనయిష్యథః
| తే మత్పూతః ప్రజనీష్యథే | తే మా ప్రజాతే ప్రజనయిష్యథః || ౧1 ౨1 ౧1 ౧౪||

౧౫ ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన సువర్గే లోకే | అన్యతాభ్యత్యముపైమి |
మానుషాద్దైవ్యముపైమి | దైవీం వాచం యచ్ఛామి | శల్కైర్గ్రిమిన్ధానః
| ఉభౌ లోకౌ సనేమహమ్ | ఉభయోర్లోకయోర్ఋద్ధ్వా | అతి మృత్యుం
తరామ్యహమ్ | జాతవేదో భువనస్య రేతః | ఇహ సింహ్చ తపసో
యజ్జనిష్యతే || ౧1 ౨1 ౧1 ౧౫||

౧౬ అగ్నిమశ్వత్థాదధి హవ్యవాహమ్ | శమీగర్భాజ్జనయన్, యో మయోభూః
| అయం తే యోనిర్పత్వియః | యతో జాతో అరోచథాః | తం జానన్మగ్న
ఆరోహ | అథా నో వర్ధయా రయిమ్ | అపేత వీత వి చ సర్పతాతః | యేఽత్ర
స్థ పురాణా యే చ నూతనాః | అదాదిదం యమోఽవసానం పృథివ్యాః |
అక్రన్నిమం పితరో లోకమస్మై || ౧1 ౨1 ౧1 ౧౬||

౧౭ అగ్నేర్భస్మాస్యగ్నోః పురీషమసి | సంజ్ఞానమసి కామధరణమ్ | మయి తే
కామధరణం భూయాత్ | సం వః సృజామి హృదయాని | సంసృష్టం మనో
అస్తు వః | సంసృష్టః ప్రాణో అస్తు వః | సం యా వః ప్రియాస్తనువః |

సంప్రియా హృదయాని వః । ఆత్మా వో అస్తు సంప్రియః । సంప్రియాస్తనువో మమ
॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౧౨ ॥

౧౦౮ కల్పేతాం ద్యావాపృథివీ । కల్పన్తామాప ఓషధీః । కల్పన్తామగ్నయః
పుథక్ । మమ జ్యైష్ఠ్యాయ సవ్రతాః । యేఽగ్నయః సమనసః । అన్తరా
ద్యావాపృథివీ । వాసన్తికావృతూ అభి కల్పమానాః । ఇన్ద్రమివ దేవా అభి
సంవిశన్తు । దివస్త్వా వీర్యేణ । పృథివ్యై మహిమా ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౧౦౮ ॥

౧౦౯ అన్తరిక్షస్య పోషేణ । సర్వపశుమాదధే । అజీజనన్నమృతం మర్త్యాసః
। అనేమాణం తరణిం వీడుజమ్భమ్ । దశ స్వసారో అగ్రవః సమీచీః ।
పుమాసం జాతమభి సఽరభన్తామ్ । ప్రజాపతేస్త్వా ప్రాణేనాభి ప్రాణిమి
। పూష్ణః పోషేణ మహ్యామ్ । దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ । శతఽ
శరద్య్వి ఆయుషే వర్చసే ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౧౦౯ ॥

౨౦ జీవాత్వై పుణ్యాయ । అహం త్వదస్మి మదసి త్వమేతత్ । మమాసి యోనిస్తవ
యోనిరస్మి । మమైవ సన్వహ హవ్యాన్యగ్నే । పుత్రః పిత్రే లోకకృజ్ఞాతవేదః
। ప్రాణే త్వాఽమృతమాదధామి । అన్నాదమన్నాద్యాయ । గోప్తారం గుప్త్యై ।
సుగార్హపత్వో విదహన్నరాతీః । ఉషసః శ్రేయసీః శ్రేయస్సిర్దధత్ ॥

౧౧ ౨౧ ౧౧ ౨౦ ॥

౨౧ అగ్నే సపత్నాఽప బాధమానః । రాయసోష్షమిషమూర్జమస్మాసు ధేహి ।
ఇమా ఉ మాముప తిష్ఠన్తు రాయః । ఆభిః ప్రజాభిరిహ సంవసేయ । ఇహో ఇడా
తిష్ఠతు విశ్వరూపీ । మధ్యే వసోర్దిదిహి జాతవేదః । ఒజసే బలాయ త్వోద్యచ్ఛే ।
వృషణే శుష్మాయాయుషే వర్చసే । సపత్నతూరసి వృత్రతూః । యస్తే
దేవేషు మహిమా సువర్గః ॥ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ౨౧ ॥

౨౨ యస్త ఆత్మా పశుషు ప్రవిష్టః । పుష్టిర్యా తే మనుష్యేషు పప్రథే
। తయా నో అగ్నే జుషమాణ ఏహి । దివః పృథివ్యాః పర్యన్తరిక్షాత్ ।
వాతాత్పశుభ్యో అధ్యోషధీభ్యః । యత్ర యత్ర జాతవేదః సంబభూధ । తతో
నో అగ్నే జుషమాణ ఏహి । ప్రాచీమను ప్రదిశం ప్రేహి విద్వాన్ । అగ్నోరగ్నే

పురో అగ్నిర్భవేహ | విశ్వా ఆశా దీద్యానో విభాహి || ౧ | ౨ | ౧ | ౨౨ ||
 ౨౩ ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే | అన్వగ్నిరుషసామగ్రమఖ్యత్ |
 అన్వహాని ప్రథమో జాతవేదాః | అను సూర్యస్య పురుత్రా చ రశ్మిన్ | అను
 ద్యావాపృథివీ ఆతతాన | విక్రమస్య మహాః అసి | వేదిషన్మానుషేభ్యః |
 త్రిషు లోకేషు జాగృహి | యదిదం దివో యదదః పృథివ్యాః | సంవిదానే
 రోదసీ సంబభూవతుః || ౧ | ౨ | ౧ | ౨౩ ||

౨౪ తయోః పృష్ఠే సీదతు జాతవేదాః | శంభూః ప్రజాభ్యస్తనమే స్యానః |
 ప్రాణం త్వాఽమృత ఆదధామి | అన్నాదమన్నాద్యాయ | గోప్తారం గుప్త్యై |
 యత్తే శుక్ర శుక్రం వర్చః శుక్రా తనూః | శుక్రం జ్యోతిరజస్రమ్ | తేన
 మే దీదిహి తేన త్వాఽఽదధే | అగ్నినాఽగ్నే బ్రహ్మణా | ఆనశే వ్యానశే
 సర్వమాయుర్వాస్వనశే || ౧ | ౨ | ౧ | ౨౪ ||

౨౫ నర్య ప్రజాం మే గోపాయ | అమృతత్వాయ జీవసే | జాతాం జనిష్యమాణాం
 చ | అమృతే సత్యే ప్రతిష్ఠితామ్ | అధర్వ పితుం మే గోపాయ |
 రసమన్నమిహాయుషే | అదభ్రాయోఽశితతనో | అవిషం నః పితుం కృణు |
 శంఙ్గస్య పశూన్యే గోపాయ | ద్విపాదో యే చతుష్పదః || ౧ | ౨ | ౧ | ౨౫ ||

౨౬ అష్టాశఫాశ్చ య ఇహాగ్నే | యే చైకశఫా ఆశుగాః | సప్రథ
 సభాం మే గోపాయ | యే చ సభ్యాః సభాసదః | తాన్నిన్యాయవతః కురు |
 సర్వమాయురుపాసతామ్ | అహే బుధ్నియ మన్త్రం మే గోపాయ | యమృషయస్తైవిదా
 విదుః | ఋచః సామాని యజాఃషి | సా హి శ్రీరమృతా సతామ్ || ౧ | ౨ | ౧ |
 ౨౬ ||

౨౭ చతుఃశిఖణ్ణా యువతిః సువేశాః | ఘృతప్రతీకా భువనస్య మధ్యే
 | మర్మృజ్యమానా మహాతే సౌభగాయ | మహ్యం ధుక్ష్య యజమానాయ కామాన్
 | ఇహైవ సన్తత్ర సతో వో అగ్నయః | ప్రాణేన వాచా మనసా బిభర్మి |
 తిరో మా సన్తమాయుర్మా ప్రహాసీత్ | జ్యోతిషా వో వైశ్వానరేణోపతిష్ఠే |
 పఞ్చధాఽగ్నీన్వ్యక్రామత్ | విరాట్స్పృష్టా ప్రజాపతేః | ఊర్ధ్వాఽఽరోహద్రోహిణీ

1 యోనిరగ్నేః ప్రతిష్ఠితిః ॥ ౧1 ౨ ౧1 ౨౭ ॥ విశన్తు నః పురూచీర్విధేమ
నిధాయ యత్తేఽప్రదాహాయ బృహత్స్యో బ్రహ్మణా దువస్యత విశ్వవార
ఇమమృజ్జితే పురోగాం ప్రజనయిష్యథో జనిష్యతేఽస్మై మమ మహిమ్నా
వర్చసే దధున్వర్గో భాహి సంబభూవతురాయుర్వాస్యనశే చతుష్పదః
సతాం ప్రజాపతేర్వే చ ॥ ౧1 ॥

౨౮ నవైతాన్యహాని భవన్తి । నవ వై సువర్గా లోకాః । యదేతాన్యహాన్యపయన్తి
। నవన్వవ తద్గువర్గేషు లోకేషు సత్రిణః ప్రతిష్ఠన్తో యన్తి ।
అగ్నిష్టోమాః పరః సామానః కార్యా ఇత్యాహుః । అగ్నిష్టోమసంమితః సువర్గో
లోక ఇతి । ద్వాదశాగ్నిష్టోమస్య స్తోత్రాణి । ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః ।
తత్తన్న సూర్యమ్ । ఉక్థ్యా ఏవ సప్తదశాః పరః సామానః కార్యాః ॥ ౧1 ౨ ౧1 ౧1 ॥

౨౯ పశవో వా ఉక్థాని । పశూనామవరుద్యై ।
విశ్వజిదభిజితావగ్నిష్టోమౌ । ఉక్థ్యాః సప్తదశాః పరః సామానః ।
తే స౨ః స్తుతా విరాజమభి సంపద్యన్తే । ద్వే చర్చావతి రిచ్యేతే । ఏకయా
గౌరతిరిక్తః । ఏకయాఽఽయురూనః । సువర్గో వై లోకో జ్యోతిః । ఊర్విరాట్ ॥ ౧1
౨1 ౨1 ౨1 ॥

3౦ సువర్గమేవ తేన లోకమభి జయన్తి । యత్పరః రాభన్తరమ్ ।
తత్ప్రోథమేహన్కార్యమ్ । బృహద్ద్వితీయే । వైరూపం తృతీయే ।
వైరాజం చతుర్థే । శాక్వరం పంచమే । రైవతః షష్ఠే । తదు
పృష్ఠేభ్యో నయన్తి । సంతనయ ఏతే గ్రహా గృహ్యన్తే ॥ ౧1 ౨1 ౨1 31 ॥

3౧ అత్తిగ్రాహ్యః పరః సామసు । ఇమానేవైత్తెర్లోకాన్సం తన్వన్తి । మిథునా ఏతే
గ్రహా గృహ్యన్తే । అత్తిగ్రాహ్యః పరః సామసు । మిథునమేవ తైర్యజమానా
అవరున్థతే । బృహత్పుష్టం భవతి । బృహద్యై సువర్గో లోకః ।
బృహతైవ సువర్గం లోకం యన్తి । త్రయస్త్రిశి నామ సామ ।
మాధ్యన్దినే పవమానే భవతి ॥ ౧1 ౨1 ౨1 ౪ ॥

3౨ త్రయస్త్రిశద్వై దేవతాః । దేవతా ఏవావరున్థతే । యే వా ఇతః

పరాశ్చుఁ సంవత్సరముప యన్తి | న హైనం తే స్వస్తి సమశ్చవతే | అథ
 యేఽముతోఽర్వాశ్చముప యన్తి | తే హైనంఽ స్వస్తి సమశ్చవతే | ఏతద్యా
 అముతోఽర్వాశ్చముప యన్తి | యదేవమ్ | యో హ ఖలు వావ ప్రజాపతిః | స ఉ
 వేవేన్యః | తదు దేవేభ్యో నయన్తి || ౧ | ౨ | ౨ | x || కార్యా విరాధ్యహ్యన్తే
 పవమానే భవతీన్య ఏకం చ || ౨ ||

33 సంతతిర్వా ఏతే గ్రహాః | యత్పరః సామానః | విషూవాన్దివాక్తిర్వమ్ | యథా
 శాలాయై పక్షసీ | ఏవఁ సంవత్సరస్య పక్షసీ | యదేతేన గృహ్యేరన్
 | విషూచీ సంవత్సరస్య పక్షసీ వ్యవప్రఁ నేయాతామ్ | ఆర్తిమార్చ్యయః |
 యదేతే గృహ్యన్తే | యథా శాలాయై పక్షసీ మధ్యమం వఁ శమభి
 సమాయచ్ఛతి || ౧ | ౨ | 3 | ౧ ||

3౪ ఏవఁ సంవత్సరస్య పక్షసీ దివాక్తిర్వ్యమభి సంతస్వన్తి |
 నాఽఽర్తిమార్చన్తి | ఏకవిఁ శమహర్షవతి | శుక్రాగ్రా గ్రహాః
 గృహ్యన్తే | ప్రతుష్టభ్యై సయత్వాయ | సౌర్య ఏతదహః పశురాలభ్యతే |
 సౌఱ్యోఽతిగ్రాహ్యో గృహ్యతే | అహరేవ రూపేణ సమర్థయన్తి | అథో అహ్న
 ఏవైష బలిర్హియతే | సప్తైతదహరతిగ్రాహ్యో గృహ్యన్తే || ౧ | ౨ | 3 | ౨ ||

3౫ సప్తవై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః | అసావాదిత్యః శిరః ప్రజానామ్ |
 శీర్షన్నేవ ప్రజానాం ప్రాణాన్దధతి | తస్మాత్సప్త శీర్షన్నాప్రాణాః |
 ఇన్ద్రో వృత్రఁ హత్వా | అసురాన్పరాభావ్య | స ఇమాన్ లోకాన్భ్యజయత్
 | తస్యైసా లోకోఽనభిజత ఆసీత్ | తం విశ్వకర్మా భూత్వాఽభ్యజయత్ |
 యద్వైశ్వకర్మణో గృహ్యతే || ౧ | ౨ | 3 | 3 ||

3౬ సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్వై | ప్ర వా ఏతేఽస్మాల్లోకాచ్ఛ్యవన్తే
 | యే వైశ్వకర్మణం గృహ్ణతే | ఆదిత్యః శ్వో గృహ్యతే |
 ఇయం వా అదితిః | అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠన్తి | అన్యోన్యో గృహ్యతే |
 విశ్వాన్యేవాన్యేన కర్మాణి కుర్వాణా యన్తి | అస్యామన్యేన ప్రతితిష్ఠన్తి
 | తావాపర్ధాధ్నంవత్సరస్యాన్యోన్యో గృహ్యతే | తావుభౌ సహ

మహావ్రతే గృహ్యేతే । యజ్ఞస్యైవాస్తం గత్వా । ఉభయోర్లోకయోః
 ప్రతిష్ఠిష్ఠన్తి । అర్కముక్తం భవతి । అన్నాద్యస్యావరుద్యై ॥ ౧౧ ౨౧ ౩౧ ౪ ॥
 సమాయచ్ఛత్యతిగ్రాహ్య గృహ్యన్తే గృహ్యతే సంవత్సరస్యాన్యోన్యో గృహ్యేతే
 పఞ్చ చ ॥ ౩ ॥

౩౭ ఏకవిశ్రవష భవతి । ఏతేన వై దేవా ఏకవిశ్రవేన
 । ఆదిత్యమిత ఉత్తమః సువర్గం లోకమారోహయన్న్ । స వా ఏష ఇత
 ఏకవిశ్రవః । తస్య దశావస్తాదహాని । దశ పరస్తాత్ । స వా ఏష
 విరాజ్యభయతః ప్రతిష్ఠితః । విరాజి హి వా ఏష ఉభయతః ప్రతిష్ఠితః
 । తస్మాదన్తరేమా లోకా యన్ । నర్వేషు సువర్గేషు లోకేష్వభి తపన్నేతి ॥
 ౧౧ ౨౧ ౪౧ ౧ ॥

౩౮ దేవా వా ఆదిత్యస్య సువర్గస్య లోకస్య । పరాచోఽతిపాదాదభిభయః
 । తం ఛన్దోభిరదృహన్భుత్వై । దేవా వా ఆదిత్యస్య సువర్గస్య
 లోకస్య । అవాచోఽవపాదాదభిభయః । తం పఞ్చభీ రశ్మిభిరుదవయన్న్
 । తస్మాదేకవిశ్రవేహన్పఞ్చ దివాకీర్త్యాని క్రియన్తే । రశ్మయో వై
 దివాకీర్త్యాని । యే గాయత్రే । తే గాయత్రీమాత్రరయోః పవమానయోః ॥ ౧౧ ౨౧ ౪౧
 ౨ ॥

౩౯ మహాదివాకీర్త్య హోతుః పృథ్విమ్ । వికర్ణం బ్రహ్మసామమ్ ।
 భాసోఽగ్నిష్ఠోమః । అథైతాని పరాణి । స్మరైర్వై దేవా ఆదిత్యః సువర్గం
 లోకమపారయన్న్ । యదపారయన్న్ । తత్పరాణాం పరత్వమ్ । పారయన్వేనం
 పరాణి ।
 య ఏవం వేద । అథైతాని స్మరాణి । స్మరైర్వై దేవా ఆదిత్యః సువర్గం
 లోకమస్పారయన్న్ । యదస్పారయన్న్ । తథ్స్పరాణాగ్ స్మరత్వమ్ ।
 స్పారయన్వేనగ్
 స్మరాణి । య ఏవం వేద ॥ ౧౧ ౨౧ ౪౧ ౩ ॥ ఏతి పవమానయోః స్మరాణి పఞ్చ
 చ ॥ ౪ ॥

౪౦ అప్రతిష్ఠాం వా ఏతే గచ్ఛన్తి । యేషాః సంవత్సరేఽనాప్తేఽథ ।

ఏకాదశిన్యాప్యతే । వైష్ణవం వామనమాలభన్తే । యజ్ఞో వై విష్ణుః
 । యజ్ఞమేవాలభన్తే ప్రతిష్ఠిత్యై । ఐన్యాగ్నమాలభన్తే । ఇన్యాగ్నీ వై
 దేవానామయాతయామానా । యే ఏవ దేవతే ఆయాతయామ్ని । తే ఏవాలభన్తే ॥ ౧ ।
 ౨ । ౫ । ౧ ॥

౪౧ వైశ్వదేవమాలభన్తే । దేవతా ఏవావరున్ధతే । ద్యావాప్రథీవ్యాం
 ధేనుమాలభన్తే । ద్యావాప్రథీవ్యోరేవ ప్రతిష్ఠిష్ఠన్తి । వాయవ్యం
 వధ్వమాలభన్తే । వాయురేవైభ్యో యథాఽఽయతనాద్దేవతా ఆవరున్ధే ।
 ఆదిత్యామవిం వశామాలభన్తే । ఇయం వా ఆదితిః । అస్యామేవ ప్రతిష్ఠిష్ఠన్తి ।
 మైత్రావరుణీమాలభన్తే ॥ ౧ । ౨ । ౫ । ౨ ॥

౪౨ మిత్రేణైవ యజ్ఞస్య స్విష్టః శమయన్తి । వరుణేన దురిష్టమ్ ।
 ప్రాజాపత్యం తూపరం మహావ్రత ఆలభన్తే । ప్రాజాపత్యోఽతిగ్రాహ్యోః
 గృహ్యతే । అహరేవ రూపేణ సమర్థయన్తి । అథో అహ్నా ఏవైష
 బర్హిర్యయతే । ఆగ్నేయమాలభన్తే ప్రతి ప్రజ్ఞాత్యై । అజపేత్వాన్, వా ఏతే
 పూర్వైర్మాసైరవరున్ధతే । యదేతే గవ్యాః పశవ ఆలభ్యన్తే । ఉభయేషాం
 పశూనామవరున్ధ్యై ॥ ౧ । ౨ । ౫ । ౩ ॥

౪౩ యదతిరిక్తామేకాదశినీమాలభేరన్ । అప్రియం భ్రాతృవ్యమభ్యతిరిచ్యేత ।
 యద్ధ్వో ద్వౌ పశూ సమస్యేయః । కనీయ ఆయుః కుర్వీరన్ । యదేతే బ్రాహ్మణవన్తః
 పశవ ఆలభ్యన్తే । నాప్రియం భ్రాతృవ్యమభ్యతిరిచ్యతే । న కనీయ
 ఆయుః కుర్వతే ॥ ౧ । ౨ । ౫ । ౪ ॥ తే ఏవాలభన్తే మైత్రావరుణీమాలభన్తేఽవరున్ధ్యై
 సప్త చ ॥ ౫ ॥

౪౪ ప్రజాపతిః ప్రజాః సృష్ట్యా వృత్తోఽశయత్ । తం దేవా భూతానాః రసం
 తేజః సంభృత్య । తేనైనమభిషజ్యన్ । మహానవవర్షీతి । తన్మహావ్రతస్య
 మహావ్రతత్వమ్ । మహాద్వైతమితి । తన్మహావ్రతస్య మహావ్రతత్వమ్ । మహతో
 వ్రతమితి । తన్మహావ్రతస్య మహావ్రతత్వమ్ । పంచవిశః స్తోమో
 భవతి ॥ ౧ । ౨ । ౬ । ౧ ॥

౪౫ చతుర్విశత్యర్థమాసః సంవత్సరః | యద్వా ఏతస్మిన్స్థానం వత్సరేఽధి
 ప్రాజాయత | తదన్నం పశ్చాద్విశమభవత్ | మధ్యతః క్రియతే | మధ్యతో
 హ్యాన్నమశితం ధినోతి | అథో మధ్యత ఏవ ప్రజానామూర్ధీయతే | అథ
 యద్వా ఇదమన్తతః క్రియతే | తస్మాదుదన్నే ప్రజాః సమేధన్తే | అన్తతః
 క్రియతే ప్రజననాయైవ | త్రివృచ్ఛిరో భవతి || ౧ | ౨ | ౬ | ౨ ||

౪౬ త్రేధా ఏహితః హి శిరః | లోమ చపీరస్థి | పరాచా స్తువన్తి
 | తస్మాత్తథ్యద్యగేవ | న మేద్యతోఽనుమేద్యతి | న కృశ్యతోఽను
 కృశ్యతి | పశ్చాద్దశోఽన్యః పక్షో భవతి | సప్తదశోఽన్యః |
 తస్మాద్వయాగ్న్యన్యతరమర్ధమభి పర్యావర్తన్తే | అన్యతరతో హి తద్గరీయః
 క్రియతే || ౧ | ౨ | ౬ | ౩ ||

౪౭ పశ్చాద్విశత్రాత్మా భవతి | తస్మాన్మధ్యతః పశవో వరిష్ఠాః
 | ఏకవిశం పుచ్ఛమ్ | ద్విపదాసు స్తువన్తి ప్రతిష్ఠిత్యై |
 సర్వేణ సహ స్తువన్తి | సర్వేణ హ్యోత్మనాఽఽత్మనీవి | సహోత్పతన్తి |
 ఏకైకాముచ్ఛిచ్ఛన్తి | ఆత్మన్న హ్యణ్ణాని బద్ధాని | న వా ఏతేన సర్వః
 పురుషః || ౧ | ౨ | ౬ | ౪ ||

౪౮ యదిత ఇతో లోమాని దతో నఖాన్ | పరిమాదః క్రియన్తే | తాన్యేవ
 తేన ప్రత్యుప్యన్తే | ఔదుమ్బరస్తలో భవతి | ఊర్వా అన్నముదుమ్బరః |
 ఊర్జ ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై | యస్య తల్పసద్యమనభిజితగ్గ్ స్యాత్ | స
 దేవానా సామ్యక్షే | తల్పసద్యమభిజయానీతి తల్పమారుహ్యోద్ధాయేత్ |
 తల్పసద్యమేవాభిజయతి || ౧ | ౨ | ౬ | ౫ ||

౪౯ యస్య తల్పసద్యమభిజితగ్గ్ స్యాత్ | స దేవానా సామ్యక్షే |
 తల్పసద్యం మా పరాజేషీతి తల్పమారుహ్యోద్ధాయేత్ | న తల్పసద్యం
 పరాజయతే | ప్లేజ్ఞే శసతి | మహో వై ప్లేజ్ఞః | మహాస
 ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై | దేవాసురాః సంయత్తా ఆసన్ | త ఆదిత్యే వ్యాయచ్ఛన్ |
 తం దేవాః సమజయన్ || ౧ | ౨ | ౬ | ౬ ||

x౦ బ్రాహ్మణశ్చ శూద్రశ్చ చర్మకర్తే వ్యాయచ్చేతే । దైవ్యో
 వై వర్ణో బ్రాహ్మణః । అసుర్యః శూద్రః । ఇమేఽరాఘురీమే
 సుభూతమక్రన్నిత్యన్యతరో బ్రూయాత్ । ఇమ ఉద్వాసీకారిణ ఇమే
 దుర్భూతమక్రన్నిత్యన్యతరః । యదేవైషాః సుకృతం యా రాధ్ధిః
 । తదన్యతరోఽభిశ్రీణాతి । యదేవైషాం దుష్కృతం యాఽరాధ్ధిః
 । తదన్యతరోఽపహన్తి । బ్రాహ్మణః సంజయతి । అముమేవాదిత్యం
 బ్రాతృవ్యస్య సం విన్దన్తే ॥ ౧౧ ౨ ౬ ౭ ॥ భవతి భవతి క్రియతే
 పురుషో జయత్యజయజ్ఞయత్యేకం చ ॥ ౬ ॥

ఉద్ధన్యమానం నవైతాని సస్తతిరేకవిశ ఏషోఽప్రతిష్ఠాం

ప్రజాపతిర్వృత్తషట్ ॥ ౬ ॥

ఉద్ధన్యమానశ్శోచిష్కేశోఽగ్నే సపత్నానతిగ్రాహ్యో

వైశ్వదేవమాలభన్తే పశ్చాశత్ ॥ x౦ ॥

ఉద్ధన్యమానశ్శ సంవిందన్తే ॥

ప్రథమాష్టకే తృతీయః ప్రపాఠకః 3

౧ దేవాసురాః సంయత్యా ఆసన్ । తే దేవా విజయముపయన్తః ।
 అగ్నిషోమయోస్తేజస్విసీస్తనూః సంన్యదధత । ఇదము నో భవిష్యతి ।
 యది నో జేష్యస్తితి । తేనాగ్నిషోమావపాక్రామతామ్ । తే దేవా విజిత్య ।
 అగ్నిషోమావవైవచ్చన్ । తేఽగ్నిమన్వవిన్దన్పృతుషూఢ్సన్మమ్ । తస్య
 విభక్తిభిస్తేజస్విసీస్తనూరవారునత ॥ ౧౧ ౩౧ ౧౧ ౧ ॥

౨ తే సోమమన్వవిన్దన్ । తమఘ్నన్ । తస్య యథాఽభిజ్ఞాయం తనూర్వ్యగృహ్లాత । తే
 గ్రహా అభవన్ । తద్గ్రహాణాం గ్రహాత్వమ్ । యస్యైవం విదుషో గ్రహా గృహ్యన్తే
 । తస్య త్వేవ గృహీతాః । నానాగ్నేయం పునరాధేయే కుర్యాత్ । యదనాగ్నేయం
 పునరాధేయే కుర్యాత్ । వ్యృద్ధమేవ తత్ ॥ ౧౧ ౩౧ ౧౧ ౨ ॥

3 అనాగ్నేయం వా ఏతక్క్రయతే । యథ్పమిధస్తనూనపాతమిడో బర్హిర్యజతి
 । ఉభావాగ్నేయావాజ్యభాగో స్యాతామ్ । అనాజ్యభాగో భవత ఇత్యాహుః ।
 యదుభావాగ్నేయావన్వజ్ఞావితి । అగ్నయే పవమానాయోత్తరః స్యాత్ ।
 యత్పవమానాయ । తేనాజ్యభాగః । తేన సౌమ్యః । బుధన్వత్యాగ్నేయస్యాజ్యభాగస్య
 పురోఽనువాక్యా భవతి ॥ ౧1 31 ౧1 3॥

౪ యథా సుప్తం బోధయతి । తాదృగేవ తత్ । అగ్నిన్యక్తాః
 పత్నీసంయాజానామృచః స్యుః । తేనాగ్నేయః సర్వం భవతి । ఏకథా
 తేజస్వినీం దేవతాముపైతిత్యాహుః । సైనమీశ్వరా ప్రదహ ఇతి । నేతి
 బ్రూయాత్ । ప్రజననం వా అగ్నిః । ప్రజననమేవోపైతితి । కృతయజుః
 సంభృతసంభార ఇత్యాహుః ॥ ౧1 31 ౧1 ౪॥

౫ న సంభృత్యాః సంభారాః । న యజుః కార్యమితి । అథో ఖలు । సంభృత్యా
 ఏవ సంభారాః । కార్యం యజుః । పునరాధేయస్య సమృద్ధ్యై ।
 తేనోపాశు ప్రచరతి । ఏష్య ఇవ వా ఏషః । యత్పునరాధేయః ।
 యథోపాశు నష్టమిచ్ఛతి ॥ ౧1 31 ౧1 ౫॥

౬ తాదృగేవ తత్ । ఉచ్యైః స్విష్టకృతముధ్స్పృజతి । యథా నష్టం విత్వా
 ప్రాహాయమితి । తాదృగేవ తత్ । ఏకథా తేజస్వినీం దేవతాముపైతిత్యాహుః ।
 సైనమీశ్వరా ప్రదహ ఇతి । తత్తథా నోపైతి । ప్రయాజానూయాజోష్యేవ
 విభక్తిః కుర్యాత్ । యథాపూర్వమాజ్యభాగో స్యాతామ్ । ఏవం పత్నీసంయాజాః ॥
 ౧1 31 ౧1 ౬॥

౭ తద్వైశ్వానరవత్పుజననవత్తరముపైతితి । తదాహుః । వ్యుద్ధం వా
 ఏతత్ । అనాగ్నేయం వా ఏతక్క్రయత ఇతి । నేతి బ్రూయాత్ । అగ్నిం ప్రథమం
 విభక్తీనాం యజతి । అగ్నిముత్తమం పత్నీసంయాజానామ్ । తేనాగ్నేయమ్ ।
 తేన సమృద్ధం క్రియత ఇతి ॥ ౧1 31 ౧1 ౭॥ అరున్ధతైవ తద్భవతి
 సంభృతసంభార ఇత్యాహురిచ్ఛతి పత్నీసంయాజా నవ చ ॥ ౧॥

౮ దేవా వై యథాదర్శం యజ్ఞానాహరన్త । యోఽగ్నిష్టోమమ్ । య ఉక్త్యమ్

1 యోఽతిరాత్రమ్ | తే సహైవ సర్వే వాజపేయమపశ్యన్ | తే | అన్యోన్యస్మై
 నాతిష్ఠన్త | అహమనేన యజా ఇతి | తేఽబ్రువన్ | ఆజమస్య ధావామేతి
 || ౧1 31 ౨1 ౧||

౯ తస్మిన్నాజిమధావన్ | తం బృహస్పతిరుదజయత్ | తేనాయజత | స
 స్వారాజ్యమగచ్ఛత్ | తమిన్ద్రోఽబ్రవీత్ | మామనేన యాజయేతి |
 తేనేన్ద్రమయాజయత్

1 సోఽగ్రం దేవతానాం పర్యైత్ | అగచ్ఛథ్వాస్వారాజ్యమ్ | అతిష్ఠన్తాస్మై
 జ్యైష్ఠ్యాయ || ౧1 31 ౨1 ౨||

౧౦ య ఏవం విద్వాన్, వాజపేయేన యజతే | గచ్ఛతి స్వారాజ్యమ్ | అగ్రః
 సమానానాం పర్యైతి | తిష్ఠన్తేఽస్మై జ్యైష్ఠ్యాయ | స వా ఏష బ్రాహ్మణస్య
 చైవ రాజన్యస్య చ యజ్ఞః | తం వా ఏతం వాజపేయ ఇత్యాహుః | వాజాప్యో
 వా ఏషః | వాజగ్ధ్ హ్యేతేన దేవా ఐప్పన్న్ | సోమో వై వాజపేయః | యో వై
 సోమం వాజపేయం వేద || ౧1 31 ౨1 3||

౧౧ వాజ్యేవైనం పీత్వా భవతి | ఆఽస్య వాజీ జాయతే | అన్నం వై వాజపేయః
 | య ఏవం వేద | అత్యన్నమ్ | ఆఽస్యాన్నాదో జాయతే | బ్రహ్మ వై వాజపేయః |
 య ఏవం వేద | అత్తి బ్రహ్మణాఽన్నమ్ | ఆఽస్య బ్రహ్మ జాయతే || ౧1 31 ౨1
 ౪||

౧౨ వాగ్వై వాజస్య ప్రసవః | య ఏవం వేద | కరోతి వాచా పీర్యమ్ |
 ఐనం వాచా గచ్ఛతి | అపివతీం వాచం వదతి | ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో
 యజ్ఞాన్వ్యాదిశత్ | స ఆత్మన్వాజపేయమధత్త | తం దేవా అబ్రువన్ | ఏష వావ
 యజ్ఞః | యద్వాజపేయః || ౧1 31 ౨1 ౫||

౧3 అప్యేవ నోఽత్రాప్స్వితీ | తేభ్య ఏతా ఉజ్జితీః ప్రాయచ్ఛత్ | తా వా ఏతా
 ఉజ్జితయో వ్యాఖ్యాయన్తే | యజ్ఞస్య సర్వత్వాయ | దేవతానామనిర్భాగాయ | దేవా
 వై బ్రహ్మణశ్చాన్నస్య చ శమలమపాఘ్నున్ | యద్బ్రహ్మణః శమలమాసీత్
 | సా గాథా నారాశగ్గ్స్యభవత్ | యదన్నస్య | సా సురా || ౧1 31 ౨1 ౬||

౧౪ తస్మాద్ధాయతశ్చ మత్తస్య చ న ప్రతిగృహ్యమ్ | యత్ప్రతిగృహ్ణీయాత్ |
 శమలం ప్రతిగృహ్ణీయాత్ | సర్వా వా ఏతస్య వాచోఽవరుద్ధాః | యో వాజపేయయాజీ
 |
 యా పృథివ్యాం యాఽగ్నో యా రథస్తరే | యాఽన్తరిక్షే యా వాయౌ యా వామదేవ్యే
 | యా దివి యాఽఽదిత్యే యా బృహతి | యాఽపున యాషధీషు యా వనస్పతిషు
 |
 తస్మాద్వాజపేయయాజ్ఞ్యర్షిజీనః | సర్వా హ్యస్య వాచోఽవరుద్ధాః || ౧| 3| ౨|
 e||

ధావామేతి జ్యైష్ఠ్యాయ వేద బ్రహ్మ జాయతే వాజపేయః సురాఽఽర్షిజీన
 ఏకం చ || ౨||

౧౫ దేవా వై యదవ్యైర్గృహైర్వ్యజ్ఞస్య నావారున్ధత |
 తదతిగ్రాహ్యైరతిగృహ్యవారున్ధత | తదతిగ్రాహ్యణామతిగ్రాహ్యత్వమ్ |
 యదతిగ్రాహ్య గృహ్యన్తే | యదేవావ్యైర్గృహైర్వ్యజ్ఞస్య నావరున్ధే
 | తదేవ తైరతిగృహ్యవరున్ధే | పశ్చ గృహ్యన్తే | పాక్ష్యో యజ్ఞః |
 యావానేవ యజ్ఞః | తమాప్త్యాఽవరున్ధే || ౧| 3| 3| ౧||
 ౧౬ సర్వ బన్ధ్యా భవన్తి | ఏకదైవ యజమాన ఇన్ద్రియం దధతి | సప్తదశ
 ప్రాజాపత్యా గ్రహ గృహ్యన్తే | సప్తదశః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతేరాప్యై |
 ఏకయర్చా గృహ్ణాతి | ఏకదైవ యజమానే వీర్యం దధాతి | సోమగ్రహగ్న్య
 సురాగ్రహగ్న్య గృహ్ణాతి | ఏతద్వై దేవానాం పరమమన్నమ్ | యథోమః || ౧| 3|
 3| ౨||

౧౭ ఏతన్మనుష్యాణామ్ | యథురా | పరమేణైవాస్మా
 అన్నాద్యేనావరమన్నాద్యమవరున్ధే | సోమగ్రహస్సృహ్ణాతి | బ్రహ్మణో
 వా ఏతత్తేజః | యథోమః | బ్రహ్మణ ఏవ తేజసా తేజో యజమానే దధాతి |
 సురాగ్రహస్సృహ్ణాతి | అన్నస్య వా ఏతచ్ఛమలమ్ | యథురా || ౧| 3| 3| 3||
 ౧౮ అన్నస్యైవ శమలేన శమలం యజమానాదపహన్తి | సోమగ్రహగ్న్య
 సురాగ్రహగ్న్య గృహ్ణాతి | పుమాన్ వై సోమః | స్త్రీసురా | తన్మిథునమ్ |

మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే కరోతి ప్రజననాయ | ఆత్మానమేవ సోమగ్రహైః
 స్పృణోతి | జాయాః సురాగ్రహైః | తస్మాద్వాజపేయయాజ్యముష్మిం త్లోకే
 స్త్రియః సంభవతి | వాజపేయాభిజతగ్ హ్యస్య || ౧౧ ౩౧ ౩౧ ౪ ||
 ౧౯ పూర్వే సోమగ్రహా గృహ్యన్తే | అపరే సురాగ్రహాః | పురోక్షః
 సోమగ్రహాన్సాదయతి | పశ్చాదక్షః సురాగ్రహాన్ | పాపవస్యసస్య
 విధృత్యై | ఏష వై యజమానః | యథోమః | అన్నః సురా |
 సోమగ్రహాగ్భు సురాగ్రహాగ్భు వ్యతిషజతి | అన్నాద్యేనైవైనం
 వ్యతిషజతి || ౧౧ ౩౧ ౩౧ ౫ ||

౨౦ సంపృచః స్థ సం మా భద్రేణ పృక్ష్యేత్యాహ | అన్నం వై భద్రమ్ |
 అన్నాద్యేనైవైనః సః సృజతి | అన్నస్య వా ఏతచ్ఛమలమ్ | యథ్సురా
 | పాపేవ ఖలు వై శమలమ్ | పాపూనా వా ఏనమేతచ్ఛమలేన వ్యతిషజతి |
 యథోమగ్రహాగ్భు సురాగ్రహాగ్భు వ్యతిషజతి | విపృచః స్థ వి మా
 పాపూనా పృక్ష్యేత్యాహ | పాపూనైవైనః శమలేన వ్యావర్తయతి ||
 ౧౧ ౩౧ ౩౧ ౬ ||

౨౧ తస్మాద్వాజపేయయాజీ పూతో మేధ్యో దక్షిణ్యః | ప్రాజుద్రవతి సోమగ్రహైః
 | అముమేవ తైర్లోకమభిజయతి | ప్రత్యఙ్గురాగ్రహైః | ఇమమేవ
 తైర్లోకమభిజయతి | ప్రతిష్ఠన్తి సోమగ్రహైః | యావదేవ సత్యమ్ | తేన
 సూయతే | వాజస్పద్యః సురాగ్రహాన్ హరన్తి | అన్యతేనైవ విశః
 సః సృజతి | హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దదాతి | మధవ్యోఽసాసీతి
 | ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి | ఏకధైవ యజమాన ఆయుస్సేజో దధాతి || ౧౧ ౩౧ ౩౧
 ౭ ||

౨౨ ఆప్తాఽవరున్తే సోమః శమలం యథ్సురా హ్యస్యైవైనం వ్యతిషజతి
 వ్యావర్తయతి సృజతి చత్వారి చ || ౩ ||

౨౩ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | నాగ్నిష్టోమో నోక్యః | న షోడశీ
 నాతిరాత్రః | అథ కస్మాద్వాజపేయే సర్వే యజ్ఞకతవోఽవరుధ్యన్త ఇతి
 | పశుభిరితి బ్రూయాత్ | ఆగ్నేయం పశుమాలభతే | అగ్నిష్టోమమేవ

తేనావరున్ధే । ఐన్ద్రాగ్నోక్యమ్ । ఐన్ద్రేణ షోడశినః స్తోత్రమ్ ।

సారస్వత్యాఽతిరాత్రమ్ ॥ ౧౧ ౩౧ ౪౧ ౧॥

౨౩ మారుత్యా బృహతః స్తోత్రమ్ । ఏతావన్తో వై యజ్జుకతవః

। తాన్పశుభిరేవావరున్ధే । ఆత్మానమేవ స్పృణోత్యగ్నిష్టోమేన

। ప్రాణాపానావుక్త్యేన । వీర్యః షోడశినః స్తోత్రేణ ।

వాచమతిరాత్రేణ । ప్రజాం బృహతః స్తోత్రేణ । ఇమమేవ లోకమభి

జయత్యగ్నిష్టోమేన । అన్తరిక్షముక్త్యేన ॥ ౧౧ ౩౧ ౪౧ ౨॥

౨౪ సువర్గం లోకః షోడశినః స్తోత్రేణ । దేవయానానేవ

పథ ఆరోహత్యతిరాత్రేణ । నాకః రోహతి బృహతః స్తోత్రేణ ।

తేజ ఏవాఽఽత్యన్త ఆగ్నేయేన పశునా । ఓజో బలమైన్ద్రాగ్నేన

। ఇన్ద్రియమైన్ద్రేణ । వాచః సారస్వత్యా । ఉభావేవ దేవలోకం

చ మనుష్యలోకం చాభిజయతి మారుత్యా వశయా । సప్తదశ

ప్రాజాపత్యాన్పశునాలభతే । సప్తదశః ప్రజాపతిః ॥ ౧౧ ౩౧ ౪౧ ౩॥

౨౫ ప్రజాపతేరాప్త్యై । శ్యామా ఏకరూపా భవన్తి । ఏవమివ హి

ప్రజాపతిః సమృద్ధ్యై । తాన్పర్యగ్నికృతానుభస్పృజతి । మరుతో

యజ్జుమజిఘాః సన్న్రుజాపతేః । తేభ్య ఏతాం మారుతీం వశామాలభత ।

తయైవైనానశమయత్ । మారుత్యా ప్రచర్య । ఏతాస్సంజ్ఞపయేత్ । మరుత

ఏవ శమయిత్వా ॥ ౧౧ ౩౧ ౪౧ ౪॥

౨౬ ఏతైః ప్రచరతి । యజ్ఞస్యాఘాతాయ । ఏకధా వపా జహోతి ।

ఏకదేవత్యా హి । ఏతే । అథో ఏకధైవ యజమానే వీర్యం దధాతి ।

నైవారేణ సప్తదశశరావేణైతర్హి ప్రచరతి । ఏతత్పురోడాశా హ్యేతే

। అథో పశూనామేవ ఛిద్రమపిదధాతి । సారస్వతోత్తమయా ప్రచరతి ।

వాగ్నై సరస్వతీ । తస్మాత్ప్రాణానాం వాగుత్తమా । అథో ప్రజాపతావేవ యజ్ఞం

ప్రతిష్ఠాపయతి । ప్రజాపతిర్హి వాక్ । అపన్నదతీ భవతి । తస్మాన్మనుష్యాః

సర్వాం వాచం వదన్తి ॥ ౧౧ ౩౧ ౪౧ ౫॥ అతిరాత్రమన్తరిక్షముక్త్యేన ప్రజాపతిః

శమయిత్వోత్తమయా ప్రచరతి షట్ప || ౪||

౨౭ సావిత్రం జహోతి కర్మణఃకర్మణః పురస్తాత్ | కస్తద్వేదేత్యాహుః |
 యద్వాజపేయస్య పూర్వం యదపరమితి | సవితృప్రసూత ఏవ యథాపూర్వం
 కర్మాణి కరోతి | సవనే సవనే జహోతి | ఆక్రమణమేవ తథేతుం యజమానః కురుతే |
 సువర్గస్య లోకస్య సమప్యై | వాచస్పతిర్వాచమద్య స్వదాతి న ఇత్యాహ
 | వాగ్వై దేవానాం పురాన్మమాసీత్ | వాచమేవాస్మా అన్నగ్గ్ స్వదయతి || ౧ | 31
 x1 ౧||

౨౮ ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వార్తస్ను ఇతి రథముపావహరతి
 విజిత్యై | వాజస్య ను ప్రసవే మాతరం మహిమిత్యాహ | యవ్యైవేయమ్ |
 యచ్ఛాస్యామధి | తదేవావరుణే | అథో తస్మిన్నేవోభయేఽభిషిచ్యతే |
 అప్సవ్నరమృతమపు భేషజమిత్యశ్వాన్పల్వాలయతి | అపు వా అశ్వస్య
 తృతీయం ప్రవిష్టమ్ | తదనువేనన్వవప్లవతే | యదపు పల్వాలయతి ||
 ౧ | 31 x1 ౨||

౨౯ యదేవాస్యాపు ప్రవిష్టమ్ | తదేవావరుణే | బహు వా అశ్వోఽమేధ్యముపగచ్ఛతి
 | యదపు పల్వాలయతి | మేధ్యానేవైనాన్కరోతి | వాయుర్వా త్వా మనుర్వా
 త్యేత్యాహ | ఏతా వా ఏతం దేవతా అగ్రే అశ్వమయుజ్జన్ | తాభిరేవైనాన్ యునక్తి |
 సవస్యోజ్జిత్యై | యజషా యునక్తి వ్యావృత్త్యై || ౧ | 31 x1 3||

౩౦ అపాం న పాదాశుహేమన్నితి సంమార్ఙ్గి | మేధ్యానేవైనాన్కరోతి | అథో
 స్త్రాత్యేవైనానాజుః సరిష్యతః | విష్ణుక్రమాన్కృమతే | విష్ణురేవ
 భూత్యేమాన్ లోకానభిజయతి | వైశ్వదేవో వై రథః | అజ్కౌ స్యజ్కావభితో
 రథం యావిత్యాహ | యా ఏవ దేవతా రథే ప్రవిష్టాః | తాభ్య ఏవ నమస్కరోతి |
 ఆత్మనోఽనార్త్యై | అశమరథం భావుకోఽస్య రథో భవతి | య ఏవం వేద || ౧ | 31
 x1 ౪|| స్వదయతి పల్వాలయతి వ్యావృత్త్యా అనార్త్యై ద్వే చ || x||

౩౧ దేవస్యాహుః సవితుః ప్రసవే బృహస్పతినా వాజజితా వాజం
 జేషమిత్యాహ | సవితృప్రసూత ఏవ బ్రహ్మణా వాజముజ్జయతి |

దేవస్యాహః సవితుః ప్రసవే బృహస్పతినా వాజజితా వర్షిష్ఠం
 నాకః రుహయమిత్యాహ | సవితృప్రసూత ఏవ బ్రహ్మణా వర్షిష్ఠం
 నాకః రోహతి | చాత్వాలే రథచక్రం నిమితః రోహతి | అతో వా అంగిరస
 ఉత్తమాః సువర్గం లోకమాయన్ | సాక్షాదేవ యజమానః సువర్గం లోకమేతి |
 ఆవేష్టయతి | వజ్రో వై రథః | వజ్రేణైవ దిశోఽభి జయతి || ౧ | ౩ | ౬ | ౧ ||

3౨ వాజినా సామ గాయతే | అన్నం వై వాజః | అన్నమేవావరుణే
 | వాచో వర్ష్య దేవేభ్యోఽపాక్రామత్ | తద్వనస్పతీన్ప్రావిశత్ | సైషా
 వాగ్వనస్పతిషు వదతి | యా దున్దుభౌ | తస్మాద్దున్దుభిః సర్వా వాచోఽతివదతి |
 దున్దుభీన్స్థమాఘున్తి | పరమా వా ఏషా వాక్ || ౧ | ౩ | ౬ | ౨ ||

3౩ యా దున్దుభౌ | పరమయైవ వాచాఽవరాం వాచమవరుణే | అథో
 వాచ ఏవ వర్ష్య యజమానోఽవరుణే | ఇన్ద్రాయ వాచం వదతేన్ద్రం వాజం
 జాపయతేన్ద్రో వాజమజయిదిత్యాహ | ఏష వా ఏతర్హీన్ద్రః | యో యజతే | యజమాన
 ఏవ వాజముజ్జయతి | సప్తదశ ప్రవ్యాధానాజిం ధావన్తి | సప్తదశః
 స్తోత్రం భవతి | సప్తదశ సప్తదశ దీయన్తే || ౧ | ౩ | ౬ | ౩ ||

3౪ సప్తదశః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతేరాప్త్యై | అర్వాఽసి
 సప్తిరసి వాజ్యసీత్యాహ | అగ్నిర్వా అర్వా | వాయుః సప్తిః | ఆదిత్యో వాజీ |
 ఏతాభిరేవాస్మై దేవతాభిర్దేవరథం యునక్తి | ప్రష్టివాహినం యునక్తి |
 ప్రష్టివాహీ వై దేవరథః | దేవరథమేవాస్మై యునక్తి || ౧ | ౩ | ౬ | ౪ ||

3౫ వాజినో వాజం ధావత కాష్ఠాం గచ్ఛతేత్యాహ | సువర్గో వై లోకః కాష్ఠా
 | సువర్గమేవ లోకం యన్తి | సువర్గం వా ఏతే లోకం యన్తి | య ఆజిం ధావన్తి
 | ప్రాఞ్శ్చ ధావన్తి | ప్రాజీవ హి సువర్గో లోకః | చతస్పభిరను మన్తయతే
 | చత్వారి ఛన్దాః | ఛన్దోభిరేనాస్సువర్గం లోకం గమయతి || ౧ | ౩ | ౬ | ౫ ||

3౬ ప్ర వా ఏతేఽస్మాల్లోకాచ్యువన్తే | య ఆజిం ధావన్తి | ఉదఞ్శ్చ ఆవర్తన్తే |
 అస్మాదేవ తేన లోకాన్నయన్తి | రథవిమోచనీయం జహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై |
 ఆమా వాజస్య ప్రసవో జగమ్యాదిత్యాహ | అన్నం వై వాజః | అన్నమేవావరుణే |

యథాలోకం వా ఏత ఉజ్జయన్తి | య ఆజిం ధావన్తి || ౧| ౩| ౬| ౬||

౩౭ కృష్ణలం కృష్ణలం వాజస్పద్యుః ప్రయచ్ఛతి | యమేవ తే వాజం
లోకముజ్జయన్తి | తం పరిక్రీయావరున్ధే | ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి
| ఏకధైవ యజమానే వీర్యం దధాతి | దేవా వా ఓషధీష్యాజమయః | తా
బృహస్పతిరుదజయత్ | స నీవారాన్నిరవృణీత | తన్నీవారాణాం నీవారత్వమ్ |
నైవారశ్చరురభవతి || ౧| ౩| ౬| ౭||

౩౮ ఏతద్వై దేవానాం పరమమన్నమ్ | యస్నీవారాః | పరమేజైవాస్మా
అన్నాద్యేనావరమన్నాద్యమవరున్ధే | సప్తదశశరావో భవతి | సప్తదశః
ప్రజాపతిః | ప్రజాపతేరాప్త్యై | క్షీరే భవతి | రుచమేవాస్మిన్దధాతి |
సర్విష్యాస్పవతి మేధ్యత్వాయ | బార్హస్పత్యో వా ఏష దేవతయా || ౧| ౩| ౬|
౮||

౩౯ యో వాజపేయేన యజతే | బార్హస్పత్య ఏష చరుః | అశ్వాన్స్థిరిష్యతః
సస్రుషశ్చావ పూపయతి | యమేవ తే వాజం లోకముజ్జయన్తి | తమేవావరున్ధే |
అజీజపత వనస్పతయ ఇన్ద్రం వాజం విముచ్యధ్యమితి దున్దుభీన, విముఞ్చతి |
యమేవ తే వాజం లోకమిన్ద్రియం దున్దుభయ ఉజ్జయన్తి | తమేవావరున్ధే
|| ౧| ౩| ౬| ౯|| అభిజయతి వా ఏషా వాగ్దీయన్తేఽస్మై యునక్తి గమయతి య ఆజిం
ధావన్తి భవతి దేవతయాఽష్టౌ చ || ౬||

౪౦ తార్ప్యం యజమానం పరిధాపయతి | యజ్ఞో వై తార్ప్యమ్ | యజ్ఞేన్వైవైనః
సమర్థయతి | దర్భమయం పరిధాపయతి | పవిత్రం వై దర్భాః |
పునాత్యేవైనమ్ | వాజం వా ఏషోఽవరురుథ్సతే | యో వాజపేయేన యజతే |
ఓషధయః ఖలు వై వాజః | యద్దర్భమయం పరిధాపయతి || ౧| ౩| ౭| ౧||

౪౧ వాజస్యావరుద్వై | జాయ ఏహి సువో రోహవేత్యాహ | పత్నియా ఏవైష
యజ్ఞస్యాన్వారమోఞానవచ్ఛిత్యై | సప్తదశారత్నిర్యూపో భవతి |
సప్తదశః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతేరాప్త్యై | తూపరశ్చతురశ్చిరభవతి |

గౌ॒ ధూ॒మం చ॒ షాల॑మ్ । న వా ఏ॒తే ప్రీ॒హయో॒ న య॑వాః । యద్ధో॒ ధూ॒మాః ॥ ౧౧ ౩౧
౭౧ ౨॥

౪౨ ఏ॒వమి॑వ హి ప్ర॒జాప॑తిః సమృ॒ద్ధ్యై । అథో॑ ఆ॒ముమే॑వా॒స్మై లో॑కమన్న॒వన్తం
కరో॑తి । వాసో॑భిర్వే॒ష్టయ॑తి । ఏ॒ష వై య॑జమా॒నః । యద్యూ॑పః । స॒ర్వదే॑వ॒త్యం
వాసః । సర్వా॑భిరే॒వైనం॑ దే॒వతా॑భిః సమ॒ర్థయ॑తి । అథో॑ ఆ॒క్రమ॑ణమే॒వ
తథ్నే॑తుం య॒జమా॒నః కు॑రుతే । సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై । ద్వాద॑శ
వాజప్ర॒సవీ॑యాని జుహో॑తి ॥ ౧౧ ౩౧ ౭౧ ౩॥

౪౩ ద్వాద॑శ మా॒సాః సం॑వ॒థ్పరః॑ । సం॑వ॒థ్పర॑మే॒వ ప్రీ॒ణాతి॑ । అథో॑
సం॑వ॒థ్పర॑మే॒వాస్మా ఉ॑పదధాతి । సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై
। ద॒శభిః॑ కల్పై రోహతి । నవ॒ వై పు॑రుషే ప్రా॒ణాః । నాభి॑ర్దశమి ।
ప్రా॒ణానే॑వ యథాస్థానం కల్పయి॒త్వా । సు॒వర్గం॑ లో॒కమే॑తి । ఏ॒తావ॑ద్వై
పు॒రుష॑స్య స్వ॒మ్ ॥ ౧౧ ౩౧ ౭౧ ౪॥

౪౪ యా॑వత్ప్రా॒ణాః । యా॑వదే॒వాస్యా॑న్తి । తేన॑ స॒హ సు॒వర్గం॑ లో॒కమే॑తి ।
సు॒వర్ధే॒వా అ॑గ్నే॒త్యాహ॑ । సు॒వర్ధ॑మే॒వ లో॒కమే॑తి । అ॒మృతా॑
అ॒భూమే॑త్యాహ । అ॒మృత॑మి॒వ హి సు॒వర్గో॑ లో॒కః । ప్ర॒జాప॑తేః ప్ర॒జా
అ॒భూమే॑త్యాహ । ప్రా॒జాప॑త్యో॒ వా అ॒యం లో॒కః । అ॒స్మాదే॑వ తేన॑ లో॒కాన్వై॑తి
॥ ౧౧ ౩౧ ౭౧ ౫॥

౪౫ సమ॑హం ప్ర॒జయా॒ సం మయా॑ ప్ర॒జేత్యా॑హ । ఆ॒శిష॑మే॒వైతా॑మాశాన్తే ।
ఆ॒సపు॑ర్తిర్ఘ్నన్తి । అన్నం॑ వా ఇ॒యమ్ । అ॒న్నాద్యే॑న్వైవైనం॒ సమ॑ర్థయన్తి ।
ఊ॒షైర్ఘ్న॑న్తి । ఏ॒తే హి సా॒క్షాద॑న్నమ్ । యదూ॑షాః । సా॒క్షాదే॑వైస॒మన్నాద్యే॑న
సమ॑ర్థయన్తి । పు॒రస్తా॑త్పృ॒త్యశ్చాం॑ ఘ్నన్తి ॥ ౧౧ ౩౧ ౭౧ ౬॥

౪౬ పు॒రస్తా॑ద్ధి ప్ర॒తీచీ॑నమన్న॒మద్య॑తే । శీర్ష॑తో ఘ్నన్తి
। శీర్ష॑తో హ్యన్న॒మద్య॑తే । దిగ్భ్యో॑ ఘ్నన్తి । దిగ్భ్యో॑ ఏ॒వాస్మా
అ॒న్నాద్య॑మవరున్ధతే । ఈ॒శ్వరో॑ వా ఏ॒ష ప॑రా॒జ్ఞుద॑ఘః । యో యూ॒పః
రోహ॑తి । హిర॑ణ్యమ॒ధ్యవ॑రోహతి । అ॒మృతం॑ వై హిర॑ణ్యమ్ । అ॒మృతం॑

సువర్గో లోకః ।

౪౭ అమృత ఏవ సువర్గే లోకే ప్రతిష్ఠితీ । శతమానం భవతి । శతాయుః
పురుషః శతేంద్రియః । ఆయుష్ష్యేవేంద్రియే ప్రతిష్ఠితీ । పుష్ట్యై వా ఏతద్దూపమ్
। యదజా । త్రిః సంవత్సరస్యాన్యాన్పశూన్పరి ప్రజాయతే । బస్తాజినమధ్యవ
రోహతి । పుష్ట్యామేవ ప్రజననే ప్రతిష్ఠితీ ॥ ౧౧ ౩౧ ౭౧ ౭॥ పరిధాపయతి
గోధూమా జహోతి స్వం నైతి ప్రత్యఞ్చం ఘ్నున్ది లోకో నవ చ ॥ ౭॥

౪౮ సప్తాన్నహోమాంజుహోతి । సప్త వా అన్నాని । యావన్త్యేవాన్నాని
। తాన్యేవావరున్ధే । సప్త గ్రామ్యా ఓషధయః । సప్తారణ్యాః ।
ఉభయీషామవరుద్ధ్యై । అన్నస్యాన్నస్య జహోతి । అన్నస్యాన్నస్యావరుద్ధ్యై ।
యద్వాజపేయయాజ్యనవ రుద్ధస్యాశ్చియాత్ ॥ ౧౧ ౩౧ ౮౧ ౧॥

౪౯ అవరుద్ధేన వ్యుద్ధ్యేత । సర్వస్య సమవదాయ జహోతి ।
అనవరుద్ధస్యావరుద్ధ్యై । ఔదుమ్బరేణ స్రువేణ జహోతి । ఊర్వా అన్నముదుమ్బరః
। ఊర్జ ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇత్యాహ
। సవిత్ప్ర ప్రసూత ఏవైనం బ్రహ్మణా దేవతాభిరభిషిఞ్చతి ।
అన్నస్యాన్నస్యాభిషిఞ్చతి । అన్నస్యాన్నస్యావరుద్ధ్యై ॥ ౧౧ ౩౧ ౮౧ ౨॥

౫౦ పురస్తాత్ ప్రత్యఞ్చమభిషిఞ్చతి । పురస్తాద్ధి
ప్రతీచీనమన్నమద్యతే । శీర్షతోఽభిషిఞ్చతి । శీర్షతో
హ్యన్నమద్యతే । ఆ ముఖాదన్వవ స్రావయతి । ముఖత ఏవాస్మా అన్నాద్యం
దధాతి । అగ్నేస్తావ సామ్రాజ్యేనాభిషిఞ్చామీత్యాహ । ఏష వా అగ్నేః సవః ।
తేనైవైనమభిషిఞ్చతి । ఇన్ద్రస్య త్వా సామ్రాజ్యేనాభిషిఞ్చామీత్యాహ ॥

౧౧ ౩౧ ౮౧ ౩॥

౫౧ ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్నేతేన దధాతి । బృహస్పతేస్తావ
సామ్రాజ్యేనాభిషిఞ్చామీత్యాహ । బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః
। బ్రహ్మణైవైనమభిషిఞ్చతి । సోమగ్రహగ్భావదానీయాని
చర్షిగ్భ్య ఉప హరన్తి । అముమేవ తైర్లోకమన్నవన్తం కరోతి ।

సు॒రా॒గ్రహా॑గ్నా॒నవదా॑నీ॒యాని॑ చ వా॒జ॒స్పద॑భ్యః । ఇ॒మమే॑వ
 తై॒రో॒కమ॑న్న॒వన్తం॑ కరో॒తి । అథో॑ ఉ॒భయా॑ష్వే॒వాభిష॑చ్యతే । వి॒మా॒థం
 కు॒ర్వతే॑ వా॒జ॒స్పతః॑ ॥ ౧౧ ౩౧ ౮౧ ౪॥

×౨ ఇ॒న్ద్రియ॑స్యా॒వరు॑ద్ధ్యే । అని॒రుక్తా॑భిః ప్రా॒తఃస॑వనే స్తు॒వతే॑ । అని॒రుక్తః
 ప్ర॒జాప॑తిః । ప్ర॒జాప॑తే॒రాప్త్యై॑ । వా॒జ॒వతీ॑భి॒ర్మాధ్య॑న్తినే । అన్నం॒ వై
 వా॒జః । అన్న॑మే॒వావ॑రున్ధే । శి॒పివి॑ష్టవతీభిస్తు॒తీయ॑సవనే । య॒జ్ఞో
 వై వి॒ష్ణుః । ప॒శవః॑ శి॒పిః । య॒జ్ఞ ఏ॒వ ప॒శుషు॑ ప్రతితిష్ఠతి
 । బృ॒హద॑న్త్యం భవతి । అ॒న్నమే॒వైనగ్గ్ శ్రియై॑ గమయతి ॥ ౧౧ ౩౧ ౮౧ ౫॥

అ॒శ్నియా॑దన్న॒స్యాన్న॒స్యావ॑రుద్ధ్యా ఇ॒న్ద్రస్య॑ త్వా సా॒మ్రాజ్యే॑నా॒భిషి॑చ్ఛామీ॒త్యాహ
 వా॒జ॒స్పతః॑ శి॒పిస్త్రీ॑ణి చ ॥ ౮౧॥

×౩ నృ॒షద॑ం త్వే॒త్యాహ॑ । ప్ర॒జా వై నృ॑వన్ । ప్ర॒జానా॑మే॒వైతే॑న నూ॒యతే॑ ।
 ద్రు॒షద॑మి॒త్యాహ॑ । వన॒స్పత॑యో వై ద్రు । వన॒స్పతీ॑నామే॒వైతే॑న నూ॒యతే॑ ।
 భు॒వన॑స॒దమి॒త్యాహ॑ । య॒దా వై వసీ॑యా॒న్భవ॑తి । భు॒వన॑మగ॒న్నితి॒ వై
 తమా॑హుః । భు॒వన॑మే॒వైతే॑న గచ్ఛతి ॥ ౧౧ ౩౧ ౯౧ ౧॥

×౪ అ॒ప్పుష॑దం త్వా ఘృ॒తస॑ద॒మి॒త్యాహ॑ । అ॒పామే॒వైతే॑న ఘృ॒తస్య॑ నూ॒యతే॑ ।
 వ్యో॒మస॑ద॒మి॒త్యాహ॑ । య॒దా వై వసీ॑యా॒న్భవ॑తి । వ్యో॒మాగ॑న్నితి॒ వై తమా॑హుః
 । వ్యో॒మైవై॑తే॑న గచ్ఛతి । పృ॒థివి॒షదం॑ త్వాఽన్తరి॒క్షస॑ద॒మి॒త్యాహ॑
 । ఏ॒షామే॒వైతే॑న లో॒కానా॑నూ॒యతే॑ । తస్మా॑ద్వా॒జపే॑యయా॒జిన॑ కం చ॒న
 ప్ర॒త్యవ॑రోహతి । అపీ॒వ హి దే॒వతా॑నా॒నూ॒యతే॑ ॥ ౧౧ ౩౧ ౯౧ ౨॥

×౫ నా॒కస॑ద॒మి॒త్యాహ॑ । య॒దా వై వసీ॑యా॒న్భవ॑తి । నా॒కమ॑గ॒న్నితి॒ వై
 తమా॑హుః । నా॒కమే॒వైతే॑న గచ్ఛతి । యే గ్రహాః ప॒ఞ్చజ॑నీ॒నా ఇ॒త్యాహ॑ ।
 ప॒ఞ్చజ॑నానామే॒వైతే॑న నూ॒యతే॑ । అ॒పా ర॑స॒ముద్వ॑య॒సమి॒త్యాహ॑ ।
 అ॒పామే॒వైతే॑న రసస్య నూ॒యతే॑ । సూ॒ర్యర॑శ్మి॒ సమా॑భృ॒తమి॒త్యాహ॑
 సశు॒క్ర॒త్వాయ॑ ॥ ౧౧ ౩౧ ౯౧ ౩॥ గచ్ఛతి నూ॒యతే॑ నవ చ ॥ ౯॥

×౬ ఇ॒న్ద్రో వృ॒త్ర హ॒త్వా । అసు॑రాన్పరా॒భావ్య॑ । సోఽమా॒వాస్యాం॑ ప్ర॒త్యాగ॑చ్ఛత్

1 తే పితరః పూర్వేద్యురాగచ్ఛన్ | పితౄన్, యజ్ఞోఽగచ్ఛత్ | తం దేవాః
 పునరయావన్త | తమేభ్యో న పునరదదుః | తేబ్రువన్వరం వృణామహై | ఆధ
 వః పునర్దాస్యామః | అస్మభ్యమేవ పూర్వేద్యుః క్రియాతా ఇతి || ౧1 31 ౧౦1 ౧11
 x౭ తమేభ్యః పునరదదుః | తస్మాత్ప్రతృభ్యః పూర్వేద్యుః క్రియతే |
 యత్ప్రతృభ్యః పూర్వేద్యుః కరోతి | పితృభ్య ఏవ తద్యజ్ఞం నిష్క్రియ
 యజమానః ప్రతనుతే | సోమాయ పితృపితాయ స్వధా నమ ఇత్యాహ | పితరేవాధి
 సోమపీథమవరున్ధే | న హి పితా ప్రమీయమాణ ఆహోష సోమపీథ ఇతి |
 ఇన్ద్రియం వై సోమపీథః | ఇన్ద్రియమేవ సోమపీథమవరున్ధే | తేనేన్ద్రియేణ
 ద్వితీయాం జాయామభ్యక్షుతే || ౧1 31 ౧౦1 ౨11

x౮ ఏతద్వై బ్రాహ్మణం పురా వాజశ్రవసా విదామక్రన్న | తస్మాత్తే ద్వేద్య
 జాయే అభ్యాక్షత | య ఏవం వేద | అభి ద్వితీయాం జాయామక్షుతే | అగ్నయే
 కవ్యవాహనాయ స్వధా నమ ఇత్యాహ | య ఏవ పితృణామగ్నిః | తం ప్రీణాతి |
 త్రిస్ర ఆహుతిర్బుహోతి | త్రిర్నిదధాతి | షట్ సంపద్యన్తే || ౧1 31 ౧౦1 311

x౯ షడ్వా ఋతవః | ఋతునేవ ప్రీణాతి | తూష్ణిం మేక్షణమాదధాతి |
 అస్తి వా హి షష్ట ఋతుర్న వా | దేవాన్, వై పితృన్ప్రీతాన్ | మనుష్యాః
 పితరోఽను ప్రపిపతే | త్రిస్ర ఆహుతిర్బుహోతి | త్రిర్నిదధాతి | షట్ సంపద్యన్తే |
 షడ్వా ఋతవః || ౧1 31 ౧౦1 ౪11

౬౦ ఋతవః ఖలు వై దేవాః పితరః | ఋతునేవ దేవాన్ప్రీత్యాన్ప్రీణాతి
 | తాన్ప్రీతాన్ | మనుష్యాః పితరోఽను ప్రపిపతే | సకృదాచ్ఛిన్నం
 బర్హిర్భవతి | సకృదివ హి పితరః | త్రిర్నిదధాతి | తృతీయే వా
 ఇతో లోకే పితరః | తానేవ ప్రీణాతి | పరాజావర్తతే || ౧1 31 ౧౦1 x11

౬౧ హీకా హి పితరః | ఓష్ఠణో వ్యావృత ఉపాన్తే | ఊష్మభాగా హి పితరః
 | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | ప్రాశ్యాం 3 న ప్రాశ్యా 3 మితి | యత్ప్రాశ్చియాత్ |
 జన్యమన్నమద్యాత్ | ప్రమాయుకః స్యాత్ | యన్న ప్రాశ్చియాత్ | అహవిః స్యాత్ ||
 ౧1 31 ౧౦1 ౬11

౬౨ పితృభ్య ఆవృశ్యేత | అవప్తుయమేవ | తన్నేవ ప్రాశితం
 నేవాప్రాశితమ్ | పీరం వా వై పితరః ప్రయన్తో హరన్తి | పీరం వా దదతి
 | దశాం ఛినత్తి | హరణభాగా హి పితరః | పితృనామ నిరవదయతే |
 ఉత్తర ఆయుషి లోమ ఛిస్తీత | పితృణాగ్ హ్యేతర్హి నేదీయః || ౧ | ౩ | ౧౦ | ౭ ||
 ౬౩ నమస్కరోతి | నమస్కారో హి పితృణామ్ | నమో వః పితరో రసాయ | నమో
 వః పితరః శుష్మాయ | నమో వః పితరో జీవాయ | నమో వః పితరః స్వధాయై
 | నమో వః పితరో మన్యవే | నమో వః పితరో ఘోరాయ | పితరో నమో వః |
 య ఏతస్మిం ల్లోకే స్థ || ౧ | ౩ | ౧౦ | ౮ ||
 ౬౪ యుష్మాగ్ స్తేన | యేనస్మిం ల్లోకే | మాం తేన | య ఏతస్మిం ల్లోకే స్థ |
 యూయం తేషాం వసిష్ఠా భూయాస్త | యేనస్మిం ల్లోకే | అహం తేషాం వసిష్ఠో
 భూయాసమిత్యాహ | వసిష్ఠః సమానానాం భవతి | య ఏవం విద్వాన్పితృభ్యః
 కరోతి | ఏష వై మనుష్యాణాం యజ్ఞః || ౧ | ౩ | ౧౦ | ౯ ||
 ౬౫ దేవానాం వా ఇతరే యజ్ఞాః | తేన వా ఏతత్పితృలోకే చరతి |
 యత్పితృభ్యః కరోతి | స ఈశ్వరః ప్రమేతోః | ప్రాజాపత్యయర్చా
 పునరైతి | యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః | యజ్ఞేనైవ సహ పునరైతి | న
 ప్రమాయుకో భవతి | పితృలోకే వా ఏతద్యజమానశ్చరతి | యత్పితృభ్యః
 కరోతి | స ఈశ్వర ఆర్తిమార్తోః | ప్రజాపతిస్తావైనం తత
 ఉన్నేతుమర్హతిత్యాహుః | యత్ప్రాజాపత్యయర్చా పునరైతి | ప్రజాపతిరేవైనం
 తత ఉన్నయతి | నార్తిమార్చతి యజమానః || ౧ | ౩ | ౧౦ | ౧౦ || ఇత్యశ్నుతే
 పద్యన్తే పద్యన్తే షడ్వా ఋతవో వర్తతేహవిః స్యాన్నేదీయః స్థ యజ్ఞో
 యజమానశ్చరతి యత్పితృభ్యః కరోతి పంచ చ || ౧౦ ||
 దేవాసురా అగ్నిషోమయోరేవా వై యథా దర్శం దేవా వై
 యదన్యైర్గృహైర్బ్రహ్మవాదినో నాగ్నిష్ఠోమో న సావిత్రం దేవస్యాహం తార్ష్యః
 సప్తాన్నహోమాన్నుషదం త్వేన్తో వృత్రో హత్వా దశ || ౧౦ ||
 దేవాసురా వాజ్యేవైనం తస్మాద్వాజపేయయాజి దేవస్యాహం వాజస్యావరుద్ధ్యా

ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్ హ్నికా హి పితరః పఞ్చషష్ఠిః || ౬౫ ||
 దేవాసురా యజమానః ||

ప్రథమాష్టకే చతుర్థః ప్రపాఠకః ౪

- ౧ ఉభయే వా ఏతే ప్రజాపతేరధ్యస్సృజ్యన్త | దేవాశ్చాసురాశ్చ |
 తాన్న వ్యజానాత్ | ఇమేఽన్య ఇమేఽన్య ఇతి | స దేవానః శూనకరోత్ |
 తానభ్యషుణోత్ | తాన్ప్రవిత్రేణాపునాత్ | తాన్ప్రస్తాత్ప్రవిత్రస్య వ్యగృహ్లాత్ |
 తే గ్రహా అభవన్ | తద్గ్రహాణాం గ్రహత్వమ్ || ౧ | ౪ | ౧ | ౧ ||
- ౨ దేవతా వా ఏతా యజమానస్య గృహే గృహ్యన్తే | యద్గ్రహః | విదురేనం దేవాః
 | యస్యైవం విదుష ఏతే గ్రహా గృహ్యన్తే | ఏషా వై సోమస్యాహుతిః |
 యదుపాశుః | సోమేన దేవాగ్నర్పయాణీతి ఖలు వై సోమేన యజతే |
 యదుపాశుం జహోతి | సోమేనైవ తద్దేవాగ్నర్పయతి | యద్గ్రహాజ్ఞుహోతి
 || ౧ | ౪ | ౧ | ౧ ||
- ౩ దేవా ఏవ తద్దేవాన్గచ్ఛన్తి | యచ్ఛమసాజ్ఞుహోతి | తేనైవానురూపేణ
 యజమానః సువర్గం లోకమేతి | కిం న్వేతదగ్ర ఆసీదిత్యాహుః | యత్పాత్రాణీతి
 | ఇయం వా ఏతదగ్ర ఆసీత్ | మృన్మయాని వా ఏతాన్యానన్ | తైర్దేవా న
 వ్యావృతమగచ్ఛన్ | త ఏతాని దారుమయాణీ పాత్రాణ్యపశ్యన్ | తాన్యకుర్వత ||
 ౧ | ౪ | ౧ | ౩ ||
- ౪ తైర్వై తే వ్యావృతమగచ్ఛన్ | యద్దారుమయాణీ పాత్రాణీ భవన్తి |
 వ్యావృతమేవ తైర్యజమానో గచ్ఛతి | యాని దారుమయాణీ పాత్రాణీ
 భవన్తి | అముమేవ తైర్లోకమభిజయతి | యాని మృన్మయాని |
 ఇమమేవ తైర్లోకమభిజయతి | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | కాశ్చతస్రః
 స్థాలీర్వాయవ్యాః సోమగ్రహణీరీతి | దేవా వై పృశ్నిమదుహన్ || ౧ | ౪ | ౧ | ౪ ||
- ౫ తస్యా ఏతే స్తనా ఆనన్ | ఇయం వై పృశ్నిః | తామాదిత్యా ఆదిత్యస్థాల్యా
 చతుష్పదః పశూనదుహన్ | యదాదిత్యస్థాలీ భవతి | చతుష్పద ఏవ

తయా పశూన్, యజమాన ఇమాం దుహే । తామిన్ద్ర ఉక్యస్థాత్యేన్ద్రియమదుహాత్ ।
 యదుక్యస్థాతీ భవతి । ఇన్ద్రియమేవ తయా యజమాన ఇమాం దుహే । తాం విశ్వే
 దేవా ఆగ్రయణస్థాతోఽర్జుమదుహ్రాన్ । యదాగ్రయణస్థాతీ భవతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౧ x ॥
 ౬ ఊర్జమేవ తయా యజమాన ఇమాం దుహే । తాం మనుష్యా
 ధ్రువస్థాల్యాఽఽయురదుహ్రాన్ । యద్ధ్రువస్థాతీ భవతి । ఆయురేవ తయా యజమాన
 ఇమాం దుహే । స్థాల్యా గృహ్లాతి । వాయవ్యేన జహోతి । తస్మాదన్యేన పాత్రేణ
 పశూన్దుహన్తి । అన్యేన ప్రతిగృహ్లాన్తి । అథో వ్యావృతమేవ తద్యజమానో
 గచ్ఛతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౧ ౬ ॥ గ్రహత్వం గ్రహజ్జుహోత్యకుర్వతాదుహ్రాన్నాగ్రయణస్థాతీ
 భవతి నవ చ ॥ ౧౧ ॥

౭ యువః సురామమశ్విసా । నముచావాఽసురే సచా । విపిపానా శుభస్పతి
 । ఇన్ద్రం కర్మస్వావతమ్ । పుత్రమివ పితరావశ్విసోభా । ఇన్ద్రావతం
 కర్మణా దఃసనాభిః । యథ్పురామం వ్యపిబః శచీభిః । సరస్వతీ త్వా
 మఘవన్నభీష్టాత్ । అహోవ్యగ్నే హవిరాస్యే తే । స్తుచివ ఘృతం చమూ ఇవ
 సోమః ॥ ౧౧ ౪౧ ౨౧ ౧ ॥

౮ వాజసనిఃరయిమన్మే సువీరమ్ । ప్రశస్తం ధేహి యశనం
 బృహస్తమ్ । యస్మిన్నశ్వాస ఋషభాస ఉక్షణః । వశా మేషా
 అవస్పష్టాస ఆహుతాః । కీలాల్పే సోమపృష్ఠాయ వేధసే । హృదా మతిం
 జనయ చారుమగ్నయే । నానా హి వాం దేవహితః సదో మితమ్ । మా
 సఃసృజాథాం పరమే వ్యోమన్ । సురా త్వమసి శుష్మిణీ సోమ ఏషః ।
 మా మా హిఃసీః స్వాం యోనిమావిశన్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౨౧ ౨ ॥

౯ యదత్ర శిష్టః రసినః సుతస్య । యదిన్ద్రో అపిబచ్ఛచీభిః ।
 అహం తదస్య మనసా శివేన । సోమః రాజానమిహ భక్షయామి । ద్వే
 స్తుతీ అశృణవం పితృణామ్ । అహం దేవానాముత మర్త్యానామ్ । తాభ్యామిదం
 విశ్వం భువనః సమేతి । అన్తరా పూర్వమపరం చ కేతుమ్ । యస్తే
 దేవ వరుణ గాయత్రఛన్దాః పాశః । తం త ఏతేనావయజే ॥ ౧౧ ౪౧ ౨౧ ౩ ॥

౧౦ యస్తే దేవ వరుణ త్రిష్టుప్చన్దాః పాశః | తం త ఏతేనావయజే | యస్తే
 దేవ వరుణ జగతీఛన్దాః పాశః | తం త ఏతేనావయజే | సోమో వా ఏతస్య
 రాజ్యమాదత్తే | యో రాజా సన్రాజ్యో వా సోమేన యజతే | దేవసువామేతాని
 హవీః పి భవన్తి | ఏతావన్తో వై దేవానాః సవాః | త ఏవాస్మై
 సవాన్ప్రయచ్ఛన్తి | త ఏనం పునః సువన్తే రాజ్యాయ | దేవనూ రాజా భవతి ||
 ౧౧ ౪| ౨| ౪|| సోమ ఆవిశన్, యజే రాజ్యాయైకం చ || ౨||

౧౧ ఉదస్థాద్దేవ్యదితిర్విశ్వరూపీ | ఆయుర్యజ్ఞపతావధాత్ | ఇన్ద్రాయ కృణ్వతీ
 భాగమ్ | మిత్రాయ వరుణాయ చ | ఇయం వా అగ్నిహోత్రీ | ఇయం వా ఏతస్య నిషీదతి
 | యస్యాగ్నిహోత్రీ నిషీదతి | తాముత్థాపయేత్ | ఉదస్థాద్దేవ్యదితిరితి | ఇయం
 వై దేవ్యదితిః || ౧౧ ౪| ౩| ౧||

౧౨ ఇమామేవాస్మా ఉత్థాపయతి | ఆయుర్యజ్ఞపతావధాదిత్యాహ |
 ఆయురేవాస్మిన్దధాతి | ఇన్ద్రాయ కృణ్వతీ భాగం మిత్రాయ వరుణాయ చేత్యాహ
 | యథా యజరేవైతత్ | అవర్తిం వా ఏవైతస్య పాప్మానం ప్రతిఖ్యాయ
 నిషీదతి | యస్యాగ్నిహోత్ర్యవస్సప్తా నిషీదతి | తాం దుగ్ధ్వా బ్రాహ్మణాయ
 దద్యాత్ | యస్యాన్నం నాద్యాత్ | అవర్తిమేవాస్మిన్నాప్మానం ప్రతిముఞ్చతి || ౧౧
 ౪| ౩| ౨||

౧౩ దుగ్ధ్వా దదాతి | న హ్యదృష్టా దక్షిణా దీయతే | పృథివీం వా ఏతస్య
 పయః ప్రవిశతి | యస్యాగ్నిహోత్రం దుహ్యమాన్గ్గ్ సృన్వతి | యదద్య దుగ్ధం
 పృథివీమనక్త | యదోషధీరప్యసరద్యదాపః | పయో గృహేషు పయో
 అఘ్నియాసు | పయో వశ్శేషు పయో అస్తు తన్మయిత్యాహ | పయ
 ఏవాత్మస్సహేషు
 పశుషు ధత్తే | అప ఉపస్సృజతి || ౧౧ ౪| ౩| ౩||

౧౪ అద్భిరేవైనదాపోఽతి | యో వై యజ్ఞస్యారేనానార్తః సః సృజతి | ఉభే
 వై తే తద్వ్యార్చతః | ఆర్చతి ఖలు వా ఏతదగ్నిహోత్రమ్ | యద్దుహ్యమాన్గ్గ్
 సృన్వతి | యదభిదుహ్యత్ | ఆరేనానార్తం యజ్ఞస్య సః సృజేత్ |

తదేవ యాదృక్కిదృక్చ హోతవ్యమ్ | అథాన్యాం దుగ్ధ్వా పునర్ హోతవ్యమ్ |
అనారేనైవార్తం యజ్ఞస్య నిష్కరోతి || ౧౧ ౪౧ ౩౧ ౪||

౧౫ యద్యుద్ధృతస్య స్కన్దేత్ | యత్తతోఽహుత్వా పునరేయాత్ | యజ్ఞం విచ్ఛిన్నాత్
| యత్ర స్కన్దేత్ | తన్నిషద్య పునర్బుష్టియాత్ | యత్రైవ స్కన్దతి | తత
ఏవైనతునర్బుష్టాతి | తదేవ యాదృక్కిదృక్చ హోతవ్యమ్ | అథాన్యాం
దుగ్ధ్వా పునర్ హోతవ్యమ్ | అనారేనైవార్తం యజ్ఞస్య నిష్కరోతి || ౧౧ ౪౧ ౩౧ ౫||

౧౬ వి వా ఏతస్య యజ్ఞశ్చిద్యతే | యస్యాగ్నిహోత్రేఽధిశ్రితే శ్వాఽన్తరా
ధావతి | రుద్రః ఖలు వా ఏషః | యదగ్నిః | యథామన్వత్వావర్తయేత్
| రుద్రాయ పశూనపిదధ్యాత్ | అపశుర్యజమానః స్యాత్ |
యదపోఽన్వతిషిచ్ఛేత్ | అనాద్యమగ్నేరాపః | అనాద్యమాభ్యామపి
దధ్యాత్ | గార్హపత్యాద్భస్మాదాయ | ఇదం విష్ణుర్వివక్రమ ఇతి
వైష్ణవ్యరాచఽహవనీయాధ్వః సయన్నుద్ధ్రవేత్ | యజ్ఞో వై విష్ణుః |
యజ్ఞేనైవ యజ్ఞః సంతనోతి | భస్మనా పదమపి వపతి శాన్వైః || ౧౧ ౪౧ ౩౧ ౬|| వై
దేవ్యదితిర్బుష్టాచి సృజతి కరోతి కరోత్యాభ్యామపి దధ్యాత్పశు
చ || ౩||

౧౭ ని వా ఏతస్యాహవనీయో గార్హపత్యం కామయతే | ని గార్హపత్య ఆహవనీయమ్ |
యస్యాగ్నిమనుద్ధ్రతః సూక్ష్మోఽభినిమ్రోచతి | దర్భేణ హిరణ్యం
ప్రబద్య పురస్తాద్ధరేత్ | అథాగ్నిమ్ | అథాగ్నిహోత్రమ్ | యద్ధిరణ్యం
పురస్తాద్ధరతి | జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ | జ్యోతిరేవైనం పశ్యన్నుద్ధ్రతి |
యదగ్నిం పూర్వః హరత్యథాగ్నిహోత్రమ్ || ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౧||

౧౮ భాగధేయేనైవైనం ప్రణయతి | బ్రాహ్మణ ఆర్షేయ ఉద్ధరేత్ |
బ్రాహ్మణో వై సర్వా దేవతాః | సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిరుద్ధరతి |
అగ్నిహోత్రముపసాద్యాతమితోరాసిత | వ్రతమేవ హతమను మ్రియతే | అన్తం
వా ఏష ఆత్మనో గచ్ఛతి | యస్తామ్యతి | అన్తమేష యజ్ఞస్య గచ్ఛతి |
యస్యాగ్నిమనుద్ధ్రతః సూక్ష్మోఽభినిమ్రోచతి || ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౨||

౧౯ పునః సమన్య జహోతి | అన్నేనైవాన్తం యజ్ఞస్య నిష్కరోతి | వరుణో వా
 ఏతస్య యజ్ఞం గృహ్లాతి | యస్యాగ్నిమనుద్ధృతః సూక్ష్మోఽభినైమ్రాచతి |
 వారుణం చరుం నిర్వపేత్ | తేనైవ యజ్ఞం నిష్క్రిణోతే | ని వా ఏతస్యాహవనీయో
 గార్హపత్యం కామయతే | ని గార్హపత్య ఆహవనీయమ్ | యస్యాగ్నిమనుద్ధృతః
 సూక్ష్మోఽభ్యుదేతి | చతుర్ధృషీతమాజ్యం పురస్తాద్ధరేత్ || ౧ | ౪ | ౪ | ౩ ||

౨౦ అథాగ్నిమ్ | అథాగ్నిహోత్రమ్ | యదాజ్యం పురస్తాద్ధరతి | ఏతద్వా ఆగ్నేః ప్రియం
 ధామ | యదాజ్యమ్ | ప్రియేణైవైనం ధామ్నా సమర్థయతి | యద్గ్నిం పూర్వః
 హరత్యథాగ్నిహోత్రమ్ | భాగధేయేనైవైనం ప్రణయతి | బ్రాహ్మణ ఆర్షేయ
 ఉద్ధరేత్ | బ్రాహ్మణో వై సర్వా దేవతాః || ౧ | ౪ | ౪ | ౪ ||

౨౧ సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిరుద్ధరతి | పరాచీ వా ఏతస్మిన్
 ప్యుచ్చస్తీ ప్యుచ్చతి | యస్యాగ్నిమనుద్ధృతః సూక్ష్మోఽభ్యుదేతి | ఉషాః
 కేతునా జషతామ్ | యజ్ఞం దేవేభిరిన్వితమ్ | దేవేభ్యో మధుమత్తమగ్గ్
 స్వాహేతి ప్రత్యజ్ఞే నిషద్యాజ్యేన జహుయాత్ | ప్రతీచీమేవాస్మై వివాసయతి |
 అగ్నిహోత్రముపసాద్యాతమితోరాసీత | వ్రతమేవ హతమను మ్రియతే | అన్తం
 వా ఏష ఆత్మనో గచ్ఛతి || ౧ | ౪ | ౪ | ౫ ||

౨౨ యస్తామ్యతి | అన్తమేష యజ్ఞస్య గచ్ఛతి | యస్యాగ్నిమనుద్ధృతః
 సూక్ష్మోఽభ్యుదేతి | పునః సమన్య జహోతి | అన్నేనైవాన్తం యజ్ఞస్య
 నిష్కరోతి | మిత్రో వా ఏతస్య యజ్ఞం గృహ్లాతి | యస్యాగ్నిమనుద్ధృతః
 సూక్ష్మోఽభ్యుదేతి | మైత్రం చరుం నిర్వపేత్ | తేనైవ యజ్ఞం నిష్క్రిణోతే |
 యస్యాహవనీయేఽనుద్వాతే గార్హపత్య ఉద్వాయేత్ || ౧ | ౪ | ౪ | ౬ ||

౨౩ యదాహవనీయమనుద్వాప్య గార్హపత్యం మన్థేత్ | విచ్ఛిన్యాత్ |
 బ్రాతృవ్యమస్మై జనయేత్ | యద్వై యజ్ఞస్య వాస్తవ్యం క్రియతే | తదను
 ర్నుద్రోఽవచరతి | యత్పూర్వమన్వవన్యేత్ | వాస్తవ్యమగ్నిముపాసీత | ర్నుద్రోఽస్య
 పశూన్ఘాతుకః స్యాత్ | ఆహవనీయముద్వాప్య | గార్హపత్యం మన్థేత్ || ౧ | ౪ | ౪ | ౭ ||

౨౪ ఇతః ప్రథమం జజ్ఞే అగ్నిః । స్వాద్యోనేరథ జాతవేదాః । స
 గాయత్రియా త్రిష్టభా జగత్యా । దేవేభ్యో హవ్యం వహతు ప్రజానన్నితి ।
 ఛన్దోభిరేవైసగ్ధ్ స్వాద్యోనేః ప్రజనయతి । గార్హపత్యం మన్థతి । గార్హపత్యం
 వా అన్వాహితాగ్నేః పశవ ఉపతిష్ఠన్తే । స యదుద్వాయతి । తదను పశవోఽప
 క్రామన్తి । ఇషే రయ్యై రమస్వ ॥ ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౮॥

౨౫ సహసే ద్యుమ్నాయ । ఊర్జే పత్యాయేత్యాహ । పశవో వై రయః । ప్రహునేవాస్మై
 రమయతి । సారస్వతౌ త్వోథ్సౌ సమిన్ధాతామిత్యాహ । ఋఖ్వామే వై
 సారస్వతాపుథ్సౌ । ఋఖ్వామాభ్యామేవైనః సమిన్ధే । సమ్రాడసి
 విరాడసీత్యాహ । రథస్తరం వై సమ్రాట్ । బృహద్విరాట్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౯॥

౨౬ తాభ్యామేవైనః సమిన్ధే । వజ్రో వై చక్రమ్ । వజ్రో వా ఏతస్య యజ్ఞం
 విచ్చినత్తి । యస్యానో వా రథో వాఽస్తరాఽగ్ని యాతి । ఆహవనీయముద్వాప్య ।
 గార్హపత్యాదుద్ధరేత్ । యదగ్నే పూర్వం ప్రభృతం పదః హి తే । సూర్యస్య
 రశ్మీనన్వాతతాన । తత్ర రయిష్ఠామను సంభరేతమ్ । సం నః సృజ
 సుమత్యా వాజవత్యేతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౧౦॥

౨౭ పూర్వేణైవాస్య యజ్ఞేన యజ్ఞమను సం తనోతి । త్వమగ్నే సప్రథా
 ఆసీత్యాహ । అగ్నిః సర్వా దేవతాః । దేవతాభిరేవ యజ్ఞః సం తనోతి
 । అగ్నయే పథి కృతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేత్ । అగ్నిమేవ
 పథి కృతగ్ధ్ సేవన భాగధేయేనోప ధావతి । స ఏవైనం యజ్ఞయం
 పన్థామపి నయతి । అనడాన్దక్షిణా । వహి హ్యేష సమృద్ధ్యై ॥ ౧౧ ౪౧ ౪౧ ౧౧॥

హరత్యథాగ్నిహోత్రం నిమ్రోచతి హరేద్దేవతా గచ్ఛత్స్యద్వాయేన్మన్థేద్రమస్వ
 బృహద్విరాడితి నవ చ ॥ ౪॥ ని వై పూర్వం త్రిణి నిమ్రోచతి దర్భేణ
 యద్ధిరణ్యమగ్నిహోత్రం పునర్వరుణో వారుణం ని వా ఏతస్యాభ్యుదేతి
 చతుర్గుహితమాజ్యం యదాజ్యం పరాచ్యుషాః పునర్మిత్రో మైత్రం
 యస్యాహవనీయేఽనుద్వాతే గార్హపత్యే యద్వై ॥

౨౮ యస్య ప్రాతఃసవనే సోమోఽతిరిచ్యతే । మాధ్యన్దిన్ సవనం
 కామయమానోఽభ్యతిరిచ్యతే । గౌర్ధయతి మరుతామితి ధయద్వతీషు కుర్వన్తి ।
 హినన్తి వై సస్యధీతమ్ । సస్థివ ఖలు వా ఏతత్ । యధ్వవనస్యాతిరిచ్యతే
 । యద్ధయద్వతీషు కుర్వన్తి । సస్థేః శాన్త్యై । గాయత్రః సామ భవతి
 పఞ్చదశః స్తోమః । తేనైవ ప్రాతఃసవనాన్న యన్తి ॥ ౧౧ ౪౧ ౫౧ ౧॥
 ౨౯ మరుత్వతీషు కుర్వన్తి । తేనైవ మాధ్యన్దినాధ్వవనాన్న యన్తి ।
 హోతుశ్చమసమనూన్నయన్తే । హోతాఽనుశః సతి । మధ్యత ఏవ యజ్ఞః
 సమాదధాతి । యస్య మాధ్యన్దినే సవనే సోమోఽతిరిచ్యతే । ఆదిత్యం
 తృతీయసవనం కామయమానోఽభ్యతిరిచ్యతే । గౌరిపీతః సామ భవతి ।
 అతిరిక్తం వై గౌరిపీతమ్ । అతిరిక్తం యధ్వవనస్యాతిరిచ్యతే ॥ ౧౧ ౪౧ ౫౧ ౨॥
 ౩౦ అతిరిక్తస్య శాన్త్యై । బణ్మహాః అసి సూర్యేతి కుర్వన్తి । యన్వైవాదిత్యస్య
 సవనస్య కామేనాతిరిచ్యతే । తేనైవైవం కామేన సమర్థయన్తి
 । గౌరిపీతః సామ భవతి । తేనైవ మాధ్యన్దినాధ్వవనాన్న
 యన్తి । సప్తదశః స్తోమః । తేనైవ తృతీయసవనాన్న యన్తి ।
 హోతుశ్చమసమనూన్నయన్తే । హోతాఽనుశః సతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౫౧ ౩॥
 ౩౧ మధ్యత ఏవ యజ్ఞః సమాదధాతి । యస్య తృతీయసవనే
 సోమోఽతిరిచ్యేత । ఉక్త్యం కురీవత । యస్యోక్త్యేఽతిరిచ్యేత ।
 అతిరాత్రం కురీవత । యస్యాతిరాత్రేఽతిరిచ్యతే । తత్త్వై దుష్పుజ్ఞానమ్
 । యజమానం వా ఏతత్పశవ ఆసాహ్య యన్తి । బృహథ్నామ భవతి ।
 బృహద్వా ఇమాన్ లోకాన్దాధార । బార్హతాః పశవః । బృహతైవాన్తై
 పశూన్దాధార । శిపివిష్టవతీషు కుర్వన్తి । శిపివిష్టో వై దేవానాం
 పుష్టమ్ । పుష్ట్యైవైన్ సమర్థయన్తి । హోతుశ్చమసమనూన్నయన్తే ।
 హోతాఽనుశః సతి । మధ్యత ఏవ యజ్ఞః సమాదధాతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౫౧ ౪॥
 యన్తి సవనస్యాతిరిచ్యతే శః సతి దాధారాష్టౌ చ ॥ ౫॥

32 ఏకైకో వై జనతాయామిన్ద్రః । ఏకం వా ఏతావిన్ద్రమభి సః సునుతః
 । యా ద్వా సః సునుతః । ప్రజాపతిర్వా ఏష వితాయతే । యద్యజ్ఞః ।
 తస్య గ్రావాణో దన్తాః । అన్యతరం వా ఏతే సః సున్వతోర్నిర్భవతి ।
 పూర్వేణోపసృత్యా దేవతా ఇత్యాహుః । పూర్వోపసృతస్య వై శ్రేయాన్భవతి ।
 ఏతివన్త్యాజ్యాని భవన్త్యభిజిత్వై ॥ ౧1 ౪1 ౬1 ౧1

33 మరుత్వతీః ప్రతిపదః । మరుతో వై దేవానామపరాజితమాయతనమ్ ।
 దేవానామేవాపరాజిత ఆయతనే యతతే । ఉభే బృహద్రథన్తరే భవతః । ఇయం
 వావ రథన్తరమ్ । అసౌ బృహత్ । ఆభ్యామేవైనమన్తరతి । వాచశ్చ
 మనసశ్చ । ప్రాణాచాపానాచ్చ । దీవశ్చ పృథివ్యాశ్చ ॥ ౧1 ౪1 ౬1 ౨1

34 సర్వస్మాద్విత్తాద్వేద్యాత్ । అభివరో బ్రహ్మసామం భవతి । సువర్గస్య
 లోకస్యాభివృత్త్యై । అభిజిద్భవతి । సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్వై ।
 విశ్వజిద్భవతి । విశ్వస్య జిత్వై । యస్య భూయాసో యజ్ఞక్రతవ
 ఇత్యాహుః । స దేవతా వృక్షై ఇతి । యద్యగ్నిష్టోమః సోమః పరస్తాథ్యాత్ ॥
 ౧1 ౪1 ౬1 31

35 ఉక్థ్యం కుర్వీత । యద్యుక్థ్యః స్యాత్ । అతిరాత్రం కుర్వీత ।
 యజ్ఞక్రతుభిరేవాస్య దేవతా వృక్ష్యే । యో వై ఛన్దోభిరభిభవతి ।
 స సః సున్వతోరభిభవతి । సంవేశాయ త్వోపవేశాయ త్వేత్యాహ
 । ఛన్దాసి వై సంవేశ ఉపవేశః । ఛన్దోభిరేవాస్య
 ఛన్దాగ్న్యభిభవతి । ఇష్టరో వా ఋత్విజామధ్వర్యుః ॥ ౧1 ౪1 ౬1 ౪1

36 ఇష్టర్గః ఖలు వై పూర్వోఽర్ఘుః క్షీయతే । ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మా
 పాతమిత్యాహ । ప్రాణాపానయోరేవ శ్రయతే । ప్రాణాపానౌ మా మా
 హాసిష్టమిత్యాహ । వైనం పురాఽఽయుషః ప్రాణాపానౌ జహితః । ఆర్షిం వా
 ఏతే నియన్తి । యేషాం దీక్షితానాం ప్రమీయతే । తం యదవవర్జేయః ।
 క్రూరకృతామివైషాం లోకః స్యాత్ । ఆహర దహతి బ్రూయాత్ ॥ ౧1 ౪1 ౬1 ౫1

37 తం దక్షిణతో వేద్వై నిధాయ । సర్పరాజ్ఞయా ఋగ్భిః స్తుయః । ఇయం

వై సర్పతో రాజ్ఞి | అస్యా ఏవైనం పరిదదతి | వ్యధం తదిత్యాహుః |
 యక్షుతమననుశస్తమితి | హోతా ప్రథమః ప్రాచీనావీతి మార్జాలీయం
 పరీయాత్ | యామీరనుబ్రువన్ | సర్పరాజ్ఞినాం కీర్తయేత్ | ఉభయోరేవైనం
 లోకయోః పరిదదతి || ౧౧ ౪౧ ౬ | ౬ ||

౩౮ అథో ధువన్వ్యవైసమ్ | అథో న్యేవాస్మై హ్నువతే | త్రిః పరియన్తి | త్రయ
 ఇమే లోకాః | ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో ధువతే | త్రిః పునః పరియన్తి |
 షట్ సంపద్యన్తే | షడ్వా ఋతవః | ఋతుభిరేవైనం ధువతే | అగ్న
 ఆయాషి పవస ఇతి ప్రతిపదం కుర్వీరన్ | రథస్తరసామైషాః
 సోమః స్యాత్ | ఆయురేవాత్మస్థధతే | అథో పాప్మానమేవ విజహతో యన్తి || ౧౧ ౪౧
 ౬ | ౭ || అభిజిత్యై పృథివ్యాశ్చ స్యాదధ్వర్యుర్బ్రూయాల్లోకయోః పరిదదతి
 కుర్వీరగ్గ్ స్త్రీణి చ || ౬ ||

౩౯ అసుర్యం వా ఏతస్మాద్వర్ణం కృత్వా | పశవో వీర్యమప్క్రామన్తి
 | యస్య యూపో విరోహతి | త్వాష్ట్రం బహురూపమాలభేత | త్వష్టా వై
 రూపాణామీశే | య ఏవ రూపాణామీశే | సోఽస్మిన్నశూన్, వీర్యం యచ్ఛతి
 | నాస్మాత్పశవో వీర్యమప క్రామన్తి | ఆర్తిం వా ఏతే నియన్తి | యేషాం
 దీక్షితానామగ్నిరుద్వాయతి || ౧౧ ౪౧ ౭ | ౧ ||

౪౦ యదాహవనీయ ఉద్వాయేత్ | యత్తం మన్తేత్ | విచ్ఛిన్యాత్ | బ్రాతృవ్యమస్మై
 జనయేత్ | యదాహవనీయ ఉద్వాయేత్ | ఆగ్నిద్ధ్రాదుద్ధరేత్ | యదాగ్నిద్ధ్ర
 ఉద్వాయేత్
 | గార్హపత్యాదుద్ధరేత్ | యద్గార్హపత్య ఉద్వాయేత్ | అత ఏవ పునర్మన్తేత్ || ౧౧ ౪౧
 ౭ | ౨ ||

౪౧ అత్ర వావ స నిలయతే | యత్ర ఖలు వై నిలీనముత్తమం పశ్యన్తి |
 తదేనమిచ్ఛన్తి | యస్మాద్ధారోరుద్వాయేత్ | తస్యారణీ కుర్యాత్ | క్రుముకమపి
 కుర్యాత్ | ఏషా వా ఆగ్నేః ప్రియా తనూః | యత్క్రముకః | ప్రియయైవైనం తనువా
 సమర్థయతి | గార్హపత్యం మన్తతి || ౧౧ ౪౧ ౭ | ౩ ||

౪౨ గార్హపత్యో వా అగ్నేఱ్ఱోఱ్యనిః । సావదేవైనం యోనేర్జనయతి । నాస్మై భ్రాతృవ్యం
 జనయతి । యస్య సోమ ఉపదస్యేత్ । సువర్ణఱ్ఱ హిరణ్యం ద్వేధా విచ్ఛిద్య
 । ఋజీషేఱ్ఱన్యదా ధూనుయాత్ । జహుయాదన్యత్ । సోమమేవాభిషుణోతి ।
 సోమం జహోతి । సోమస్య వా అభిషూయమాణస్య ప్రియా తనూరుదక్రామత్ ॥ ౧౧
 ౪౧ ౭౧ ౪॥

౪౩ తథ్సువర్ణఱ్ఱ హిరణ్యమభవత్ । యథ్సువర్ణఱ్ఱ హిరణ్యం కుర్వన్తి ।
 ప్రియయైవైనం తనువా సమర్థయన్తి । యస్యాక్రీతఱ్ఱ సోమమపహరేయుః
 । క్రీణీయాదేవ । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । యస్య క్రీతమపహరేయుః ।
 ఆదారాగ్గు ఘాల్లనాని చాభిషుణుయాత్ । గాయత్రీ యఱ్ఱ సోమమాహరత్ ।
 తస్య యోఱ్ఱశుః పరాఱ్ఱపతత్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౭౧ ౫॥

౪౪ త ఆదారా అభవన్ । ఇన్ద్రో వృత్రమహన్ । తస్య వల్కః పరాఱ్ఱపతత్ ।
 తాని ఘాల్లనాన్యభవన్ । పశవో వై ఘాల్లనాని । పశవః సోమో రాజా ।
 యదాదారాగ్గు ఘాల్లనాని చాభిషుణోతి । సోమమేవ రాజానమభిషుణోతి ।
 శ్శతేన ప్రాతఃసవనే శ్రీణీయాత్ । దధ్నా మధ్యన్దినే ॥ ౧౧ ౪౧ ౭౧ ౬॥

౪౫ సీతమిత్రేణ తృతీయసవనే । అగ్నిష్టోమః సోమః స్యాద్రథస్తరసామా ।
 య ఏవర్షిజో వృతాః స్యుః । త ఏనం యాజయేయుః । ఏవాం గాం దక్షిణాం దద్వాత్తేభ్య
 ఏవ । పునః సోమం క్రీణీయాత్ । యజ్ఞేనైవ తద్యజ్ఞమిచ్ఛతి । సైవ తతః
 ప్రాయశ్చిత్తిః । సర్వాభ్యో వా ఏష దేవతాభ్యః సర్వేభ్యః పృష్ఠేభ్య
 ఆత్మానమాగురతే । యః సత్రాయాగురతే । ఏతావాన్భలు వై పురుషః । యావదస్య
 విత్తమ్ । సర్వవేదసేన యజేత । సర్వపుష్టోఱ్ఱస్య సోమః స్యాత్ । సర్వాభ్య
 ఏవ దేవతాభ్యః సర్వేభ్యః పృష్ఠేభ్య ఆత్మానం నిష్క్రిణీతే ॥ ౧౧ ౪౧ ౭౧ ౭॥
 ఉద్వాయతి మనేన్మన్థత్యక్రామత్పరాఱ్ఱపతన్మధ్యన్దిన ఆగురతే షచ్చ చ ॥ ౭॥

౪౬ పవమానః సువర్జనః । పవిత్రేణ విచర్షణిః । యః పోతా స పునాతు మా ।
 పునన్తు మా దేవజనాః । పునన్తు మనవో ధియా । పునన్తు విశ్వ ఆయవః ।
 జాతవేదః పవిత్రవత్ । పవిత్రేణ పునాహి మా । శుక్రేణ దేవ దీద్యత్ । అగ్నో

కృత్వా క్రతుః క్రను || ౧౧ ౪౧ ౮౧ ౧౧||

౪౭ యత్రై పవిత్రమర్చిషి | అగ్నే వితతమన్తరా | బ్రహ్మ తేన పునీమహే
 | ఉభాభ్యాం దేవ సవితః | పవిత్రేణ సవేన చ | ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే |
 వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ | యస్యై బహ్విస్తనువో వీతపృష్ఠాః |
 తయా మదన్తః సధ మాద్యేషు | వయః స్యామ పతయో రయీణామ్ || ౧౧ ౪౧
 ౮౧ ౨||

౪౮ వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు | వాతః ప్రాణేనేషిరో మయోభూః |
 ద్యావాపృథివీ పయసా పయోభిః | ఋతావరీ యజ్ఞయే మా పునీతామ్ | బృహదీభిః
 సవితస్తృభిః | వర్షిష్టేర్దేవ మన్మథిః | అగ్నే దక్షైః పునాహి మా | యేన
 దేవా అపునత | యేనాపో దివ్యం కశః | తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా || ౧౧ ౪౧ ౮౧ ౩||

౪౯ ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే | యః పావమానీరధ్యేతి | ఋషిభిః సంభృతః
 రసమ్ | సర్వః స పూతమశ్వాతి | స్వదితం మాతరిశ్వనా | పావమానీఞ్శ్య
 ఆధ్యేతి | ఋషిభిః సంభృతః రసమ్ | తస్మై సరస్వతీ దుహే |
 క్షీరః సర్పిర్మధూదకమ్ | పావమానీః స్వస్త్వయనీః || ౧౧ ౪౧ ౮౧ ౪||

౫౦ సుదుఘా హి పయస్వతీః | ఋషిభిః సంభృతో రసః |
 బ్రాహ్మణేష్వమృతః హితమ్ | పావమానీర్దిశన్తు నః | ఇమం లోకమథో
 ఆముమ్ | కామాన్ఘమర్థయన్తు నః | దేవీర్థేవై సమాభృతాః | పావమానీః
 స్వస్త్వయనీః | సుదుఘా హి ఘృతశ్చుతః | ఋషిభిః సంభృతో రసః
 || ౧౧ ౪౧ ౮౧ ౫||

౫౧ బ్రాహ్మణేష్వమృతః హితమ్ | యేన దేవాః పవిత్రేణ | ఆత్మానం
 పునతే సదా | తేన సహస్రధారేణ | పావమాన్యః పునన్తు మా | ప్రాజాపత్యం
 పవిత్రమ్ | శతోద్యామః హిరణ్మయమ్ | తేన బ్రహ్మవిదో వయమ్ | పూతం
 బ్రహ్మ పునీమహే | ఇన్ద్రః సునీతీ సహ మా పునాతు | సోమః స్వస్త్వా వరుణః
 సమీవ్యా | యమో రాజా ప్రమృణాభిః పునాతు మా | జాతవేదా మోర్జయన్త్యా పునాతు
 || ౧౧ ౪౧ ౮౧ ౬|| అను రయీణాం బ్రహ్మణా స్వస్త్వయనీః సుదుఘా హి ఘృతశ్చుత
 ఋషిభిః సంభృతో రసః పునాతు త్రీణి చ || ౮||

౫౨ ప్రజా వై సత్రమాసత తపస్తవ్యమానా అజహ్వతీః । దేవా అపశ్యచ్ఛమసం
ఘృతస్య పూర్ణాఽఽ స్వధామ్ । తముపోదతిష్ఠన్తమజహవః । తేనార్ధమాస
ఊర్ణమవారున్ధత । తస్మాద్ధర్షమాసే దేవా ఇజ్యన్తే । పితరోఽపశ్యచ్ఛమసం
ఘృతస్య పూర్ణాఽఽ స్వధామ్ । తముపోదతిష్ఠన్తమజహవః । తేన
మాస్యూర్ణమవారున్ధత । తస్మాన్మాసి పితృభ్యః క్రియతే । మనుష్యాః
అపశ్యచ్ఛమసం ఘృతస్య పూర్ణగ్గ్ స్వధామ్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౯ ౧౧॥

౫౩ తముపోదతిష్ఠన్తమజహవః । తేన ద్వయీమూర్ణమవారున్ధత । తస్మాద్ద్విరహాన్
మనుష్యేభ్యః ఉప హ్రాయతే । ప్రాతశ్చ సాయం చ । పశవోఽపశ్యచ్ఛమసం
ఘృతస్య పూర్ణాఽఽ స్వధామ్ । తముపోదతిష్ఠన్తమజహవః । తేన
త్రయీమూర్ణమవారున్ధత । తస్మాత్త్రిరహ్నః పశవః ప్రేరతే । ప్రాతః సఙ్గవే
సాయమ్ । అసురా అపశ్యచ్ఛమసం ఘృతస్య పూర్ణాఽఽ స్వధామ్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౯ ౧
౨॥

౫౪ తముపోదతిష్ఠన్తమజహవః । తేన సంవభృర ఊర్ణమవారున్ధత । తే
దేవా అమన్యన్త । అమీ వా ఇదమభూవన్ । యద్వయంఽఽ సృ ఇతి । త ఏతాని
చాతుర్మాస్యాన్యపశ్యన్ । తాని నిరవపన్ । తైరేవైషాం తామూర్ణమవృజ్ఞాత ।
తతో దేవా అభవన్ । పరాఽసురాః ॥ ౧౧ ౪౧ ౯ ౩॥

౫౫ యద్యజతే । యామేవ దేవా ఊర్ణమవారున్ధత । తాం తేనావరున్ధే ।
యత్పితృభ్యః కరోతి । యామేవ పితర ఊర్ణమవారున్ధత । తాం తేనావరున్ధే
। యదావసథేఽన్నఽ హరన్తి । యామేవ మనుష్యాః ఊర్ణమవారున్ధత ।
తాం తేనావరున్ధే । యద్దక్షిణాం దదాతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౯ ౪॥

౫౬ యామేవ పశవ ఊర్ణమవారున్ధత । తాం తేనావరున్ధే ।
యచ్ఛాతుర్మాస్యైర్యజతే । యామేవాసురా ఊర్ణమవారున్ధత । తాం తేనావరున్ధే
। భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య బ్రాతృవ్యో భవతి । విరాజో వా ఏషా
విక్రాన్తిః । యచ్ఛాతుర్మాస్యాని । వైశ్వదేవేనాస్మిం ల్లోకే ప్రత్యతిష్ఠత్ ।

వరుణప్రఘాసైరన్తరీక్షే । సాకమేధైరముష్మిం లోకే । ఏష
 హత్వావై తథ్సర్వం భవతి । య ఏవం విద్వాగ్భూతుర్మావ్యైర్యజతే ॥ ౧౧ ౪౧ ౯ ।
 x॥ మనుష్యా అపశ్యచ్ఛామసం ఘృతస్య పూర్ణౌఽ స్వధామసురా
 అపశ్యచ్ఛామసం ఘృతస్య పూర్ణౌఽ స్వధామసురా దదాత్సతిష్ఠచ్చత్వారి
 చ ॥ ౯ ॥

x౭ అగ్నిర్వావ సంవథ్సరః । ఆదిత్యః పరివథ్సరః । చన్ద్రమా
 ఇదావథ్సరః । వాయురనువథ్సరః । యద్వైశ్వదేవేన యజతే । అగ్నిమేవ
 తథ్సంవథ్సరమాప్నోతి । తస్మాద్వైశ్వదేవేన యజమానః । సంవథ్సరీణాగ్
 స్వస్తిమాశాస్త ఇత్యాశాసీత । యద్వరుణప్రఘాసైర్యజతే । ఆదిత్యమేవ
 తత్పరివథ్సరమాప్నోతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౧౧ ॥

x౮ తస్మాద్వరుణప్రఘాసైర్యజమానః । పరివథ్సరీణాగ్ స్వస్తిమాశాస్త
 ఇత్యాశాసీత । యథ్సాకమేధైర్యజతే । చన్ద్రమసమేవ తదిదావథ్సరమాప్నోతి ।
 తస్మాథ్సాకమేధైర్యజమానః । ఇదావథ్సరీణాగ్ స్వస్తిమాశాస్త ఇత్యాశాసీత
 । యత్పితృయజ్ఞేన యజతే । దేవానేవ తదన్వవస్యతి । అథ వా అస్య
 వాయుశ్చానువథ్సరశ్చాప్రీతావుచ్ఛిష్యేతే । యచ్ఛునాసీరీయేణ యజతే ॥
 ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౨ ॥

x౯ వాయుమేవ తదనువథ్సరమాప్నోతి । తస్మాచ్ఛునాసీరీయేణ యజమానః
 । అనువథ్సరీణాగ్ స్వస్తిమాశాస్త ఇత్యాశాసీత । సంవథ్సరం వా
 ఏష ఈప్పతిత్యాహుః । యశ్చాతుర్మావ్యైర్యజత ఇతి । ఏష హ త్వై
 సంవథ్సరమాప్నోతి । య ఏవం విద్వాగ్భూతుర్మావ్యైర్యజతే । విశ్వే దేవాః
 సమయజన్త । తేఽగ్నిమేవాయజన్త । త ఏతం లోకమజయన్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౩ ॥

౬౦ యస్మిన్నగ్నిః । యద్వైశ్వదేవేన యజతే । ఏతమేవ లోకం
 జయతి । యస్మిన్నగ్నిః । అగ్నేరేవ సాయుజ్యముపైతి । యదా
 వైశ్వదేవేన యజతే । అథ సంవథ్సరస్య గృహపతిమాప్నోతి । యదా
 సంవథ్సరస్య గృహపతిమాప్నోతి । అథ సహస్రయాజనమాప్నోతి । యదా
 సహస్రయాజనమాప్నోతి ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౪ ॥

౬౧ అథ గృహమేధినమాప్నోతి । యదా గృహమేధినమాప్నోతి । అథాగ్నిర్భవతి
 । యదాగ్నిర్భవతి । అథ గౌర్భవతి । ఏషా వై వైశ్వదేవస్య మాత్రా
 । ఏతద్వా ఏతేషామవమమ్ । అతోఽతో వా ఉత్తరాణి శ్రేయాఃః ధవన్తి ।
 యద్విశ్వే దేవాః సమయజన్త । తద్వైశ్వదేవస్య వైశ్వదేవత్వమ్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౫ ॥

౬౨ అథాదితోః వరుణః రాజానం వరుణప్రఘాసైరయజత । స ఏతం
 లోకమజయత్ । యస్మిన్నాదిత్యః । యద్వరుణప్రఘాసైర్యజతే । ఏతమేవ లోకం
 జయతి । యస్మిన్నాదిత్యః । ఆదిత్యవైశ్వా సాయుజ్యముపైతి । యదాదితోః
 వరుణః రాజానం వరుణప్రఘాసైరయజత । తద్వరుణప్రఘాసానాం
 వరుణప్రఘాసత్వమ్ । అథ సోమో రాజా ఛన్దాః సాకమేధైరయజత ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧
 ౬ ॥

౬౩ స ఏతం లోకమజయత్ । యస్మిగ్గశ్చన్ద్రమా విభాతి । యథాకమేధైర్యజతే
 । ఏతమేవ లోకం జయతి । యస్మిగ్గశ్చన్ద్రమా విభాతి । చన్ద్రమస ఏవ
 సాయుజ్యముపైతి । సోమో వై చన్ద్రమాః । ఏష హ త్వై సాక్షాఢోమం భక్షయతి
 । య ఏవం విద్వాన్ధాసాకమేధైర్యజతే । యథోమశ్చ రాజా ఛన్దాఃః చ
 సమైధన్త ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౭ ॥

౬౪ తథాకమేధానాసాకమేధత్వమ్ । అథర్తవః పితరః ప్రజాపతిం
 పితరం పితృయజ్ఞేనాయజన్త । త ఏతం లోకమజయన్ । యస్మిన్నృతవః
 । యత్పితృయజ్ఞేన యజతే । ఏతమేవ లోకం జయతి । యస్మిన్నృతవః ।
 ఋతూనామేవ సాయుజ్యముపైతి । యద్నృతవః పితరః ప్రజాపతిం పితరం
 పితృయజ్ఞేనాయజన్త । తత్పితృయజ్ఞస్య పితృయజ్ఞత్వమ్ ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౮ ॥

౬౫ అథోషధయ ఇమం దేవం త్ర్యమ్భకైరయజన్త ప్రథమహితి । తతో
 వై తా అప్రథన్త । య ఏవం విద్వాగ్మ్యమ్భకైర్యజతే । ప్రథతే ప్రజయా
 పశుభిః । అథ వాయుః పరమేష్ఠినశునాసీరీయేణాయజత । స ఏతం
 లోకమజయత్ । యస్మిన్వాయుః । యచ్ఛునాసీరీయేణ యజతే । ఏతమేవ లోకం
 జయతి । యస్మిన్వాయుః ॥ ౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౯ ॥

౬౬ వాయోరేవ సాయుజ్యముపైతి | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | ప్ర చాతుర్మాస్యయాజీ
 మీయతా ౩ న ప్రమీయతా ౩ ఇతి | జీవన్వా ఏష ఋతునప్యేతి | యది వసన్తా
 ప్రమీయతే | వసన్తో భవతి | యది గ్రీష్మే గ్రీష్మః | యది వర్షాను
 వర్షాః | యది శరది శరత్ | యది హేమన్ హేమన్తః | ఋతుర్భూత్వా
 సంవత్సరమప్యేతి | సంవత్సరః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతిర్వావైషః ||

౧౧ ౪౧ ౧౦౧ ౧౦౧||

పరివత్సరమాప్నోతి శునాసీరియేణ యజతేఽజయన్స్వహస్రయాజినమాప్నోతి
 వైశ్వదేవత్వః సాకమేధైరయజత సమైధన్త పితృయజ్ఞత్వం జయతి
 యస్మిన్వాయుర్వేమన్తస్త్రీణి చ || ౧౦౧||

ఉభయే యువః సురామముదస్థాన్ని వై యస్య ప్రాతఃసవన ఏకైకోఽసుర్యం
 పవమానః ప్రజా వై సత్రమాసతాగ్నిర్వావ సంవత్సరో దశ || ౧౦౧||

ఉభయే వా ఉదస్థాధ్వర్వాభిర్మధ్యతోఽత్ర వావ బ్రాహ్మణేష్వధ
 గృహమేధినః షట్ షష్టిః || ౬౬||

ఉభయే వా వైషః ||

ప్రథమాష్టకే పంచమః ప్రపాఠకః x

౧ ఆగ్నేః కృత్తికాః | శుక్రం పరస్తాఞ్శ్యోతిరవస్తాత్ | ప్రజాపతే
 రోహిణీ | ఆపః పరస్తాదోషధయోఽవస్తాత్ | సోమస్యేన్వకా వితతాని
 | పరస్తాద్వయన్తోఽవస్తాత్ | రుద్రస్య బాహూ | మృగయవః
 పరస్తాద్విశ్వారోఽవస్తాత్ | అదిత్యై పునర్వసూ | వాతః
 పరస్తాదార్ధ్రమవస్తాత్ || ౧౧ x | ౧౧ ౧||

౨ బృహస్పతేస్త్రిష్యః | జహ్వతః పరస్తాద్వజమానా అవస్తాత్ |
 నర్వాణామాశ్రేషాః | అభ్యాగచ్ఛన్తః పరస్తాదభ్యాన్వత్యన్తోఽవస్తాత్ |
 పితృణాం మఘాః | రుదన్తః పరస్తాదపభ్ శోఽవస్తాత్ | ఆర్యష్టః
 పూర్వే ఫల్గునీ | జాయా పరస్తాద్వషభోఽవస్తాత్ | భగస్యోత్తరే |

వహతవః పరస్తాద్వహమానా అవస్తాత్ || ౧ | ౫ | ౧ | ౨ ||

3 దేవస్య సవితుర్వస్తః | ప్రసవః పరస్తాథ్నునిరవస్తాత్ |

ఇన్ద్రస్య చిత్రా | ఋతం పరస్తాథ్నుత్యమవస్తాత్ | వాయోర్విష్ట్యా
వ్రతతిః | పరస్తాదసిద్ధిరవస్తాత్ | ఇన్ద్రాగ్నియోర్విశాఖే |

యుగాని పరస్తాత్కృషమాణా అవస్తాత్ | మిత్రస్యానూరాధాః |
అభ్యారోహత్పరస్తాదభ్యారూఢమవస్తాత్ || ౧ | ౫ | ౧ | 3 ||

౪ ఇన్ద్రస్య రోహిణీ | శృణత్పరస్తాత్ప్రతిశృణదవస్తాత్ | నిర్వత్స్యే

మూలవర్షణీ | ప్రతిభజ్జాన్తః పరస్తాత్ప్రతిశృణన్తోఽవస్తాత్ |

అపాం పూర్వా అషాఢాః | వర్చః పరస్తాథ్నుమితిరవస్తాత్ | విశ్వేషాం
దేవానాముత్తరాః | అభిజయత్పరస్తాదభిజితమవస్తాత్ | విష్ణోః

శ్రోణా పృచ్ఛమానాః | పరస్తాత్పన్థా అవస్తాత్ || ౧ | ౫ | ౧ | ౪ ||

౫ వసూనాగ్ శ్రవిష్టాః | భూతం పరస్తాద్భూతిరవస్తాత్ | ఇన్ద్రస్య

శతభిషక్ | విశ్వవ్యచాః పరస్తాద్విశ్వక్షితిరవస్తాత్
| అజస్యైకపదః పూర్వే ప్రోష్ఠపదాః | వైశ్వానరం

పరస్తాద్వైశ్వానవవమవస్తాత్ | అహేర్బుధ్నియస్యోత్తరే | అభిషిచ్ఛన్తః
పరస్తాదభిషుణ్వన్తోఽవస్తాత్ | పూష్ణో రేవతి | గావః పరస్తాద్వధ్వా

అవస్తాత్ | అశ్వినోరశ్వయుజౌ | గ్రామః పరస్తాథ్నీనాఽవస్తాత్ |
యమస్యాపభరణీః | అపకర్షన్తః పరస్తాదపవహన్తోఽవస్తాత్ |

పూర్ణా పశ్చాద్యత్తే దేవా అదధుః || ౧ | ౫ | ౧ | ౫ || ఆర్థమవస్తాద్వహమానా
అవస్తాదభ్యారూఢమవస్తాత్పన్థా అవస్తాద్వధ్వా అవస్తాత్పృచ్ఛ చ || ౧ ||

౬ యత్పుణ్యం నక్షత్రమ్ | తద్భట్ కుర్వీతోపవ్యుషమ్ | యదా వై సూర్య ఉదేతి |

అథ నక్షత్రం నైతి | యావతి తత్ర సూత్యో గచ్ఛేత్ | యత్ర జఘన్యం
పశ్యేత్ | తావతి కుర్వీత యత్కారీ స్యాత్ | పుణ్యాహ ఏవ కురుతే | ఏవ హ

వై యజ్ఞేషుం చ శతద్యుమ్నం చ మాఢ్యో నిరవసాయయాచ్ఛకార || ౧ | ౫ | ౨ |
౧ ||

౭ యో వై నక్షత్రీయం ప్రజాపతిం వేద | ఉభయోరేనం లోకయోర్విదుః |
 హస్త ఏవాస్య హస్తః | చిత్రా శిరః | నిష్ఠ్యా హృదయమ్ | ఊరూ విశాఖే |
 ప్రతిష్ఠాఽనూరాధాః | ఏష వై నక్షత్రీయః ప్రజాపతిః | య ఏవం వేద
 | ఉభయోరేనం లోకయోర్విదుః || ౧ | ౫ | ౨ | ౨ ||

౮ అస్మిన్ శాముష్మిగ్గేశ్వ | యాం కామయేత దుహితరం ప్రియా స్వాదితి | తాం
 నిష్ఠ్యాయాం దద్యాత్ | ప్రియైవ భవతి | వైవ తు పునరాగచ్ఛతి | అభిజిన్నామ్
 నక్షత్రమ్ | ఉపరిష్ఠాదషాఢానామ్ | అవస్తాచ్ఛోణాయై | దేవాసురాః
 సంయత్యా ఆసన్ | తే దేవాస్తస్మిన్నక్షత్రేభ్యజయన్ || ౧ | ౫ | ౨ | ౩ ||
 ౯ యదభ్యజయన్ | తదభిజితోఽభిజిత్వమ్ | యం కామయేతానపజయ్యం
 జయేదితి | తమేతస్మిన్నక్షత్రే యాతయేత్ | అనపజయ్యమేవ జయతి
 | పాపపరాజితమివ తు | ప్రజాపతిః పశూనస్పజత | తే నక్షత్రం
 నక్షత్రముపాతిష్ఠన్ | తే సమావన్త ఏవాభవన్ | తే రేవతీముపాతిష్ఠన్ ||
 ౧ | ౫ | ౨ | ౪ ||

౧౦ తే రేవత్యాం ప్రాభవన్ | తస్మాద్రేవత్యాం పశూనాం కుర్వీత | యత్కిం
 చార్వాచీనః సోమాత్ | పైవ భవన్తి | సలిలం వా ఇదమన్తరాసీత్
 | యదతరన్ | తత్తారకాణాం తారకత్వమ్ | యో వా ఇహ యజతే | అముః సలోకం
 నక్షతే | తన్నక్షత్రాణాం నక్షత్రత్వమ్ || ౧ | ౫ | ౨ | ౫ ||

౧౧ దేవగృహో వై నక్షత్రాణి | య ఏవం వేద | గృహ్యేవ
 భవతి | యాని వా ఇమాని పృథీవ్యాశ్చిత్రాణి | తాని నక్షత్రాణి |
 తస్మాదశ్శీలనామన్ శ్చిత్రే | నావస్యేన్న యజేత | యథా పాపాహో కురుతే
 | తాదృగేవ తత్ | దేవనక్షత్రాణి వా అన్యాని || ౧ | ౫ | ౨ | ౬ ||

౧౨ యమనక్షత్రాణ్యన్యాని | కృత్తికాః ప్రథమమ్ | విశాఖే ఉత్తమమ్ |
 తాని దేవనక్షత్రాణి | అనూరాధాః ప్రథమమ్ | అపభరణీరుత్తమమ్ |
 తాని యమనక్షత్రాణి | యాని దేవనక్షత్రాణి | తాని దక్షిణేన పరియన్తి |
 యాని యమనక్షత్రాణి || ౧ | ౫ | ౨ | ౭ ||

౧౩ తాన్యుత్తరేణ | అన్వేషామరాభేస్మృతి | తదనూరాధాః |
 జ్యేష్ఠమేషామవధిష్మేతి | తజ్జ్యేష్ఠఘ్ను | మూలమేషామవృక్షామేతి |
 తన్మూలవర్ణణీ | యన్నాససాన్త | తదషాధాః | యదశ్లోఠ || ౧ | ౫ | ౨ | ౮ ||
 ౧౪ తచ్ఛ్రోణా | యదశ్శ్రోణోత్ | తచ్ఛ్రువిష్టాః | యచ్ఛ్రుతమభిషజ్యన్ |
 తచ్ఛ్రుతభిషక్ | ప్రోష్ఠపదేషూదయచ్ఛ్రున్త | రేవత్యామరవన్త |
 అశ్వయుజోరయుజ్జాత | అపభరణీష్వపావహన్ | తాని వా ఏతాని
 యమనక్షత్రాణి | యాన్వేష దేవనక్షత్రాణి | తేషు కుర్వీత యత్కూరీ
 స్యాత్ | పుణ్యాహ ఏవ కురుతే || ౧ | ౫ | ౨ | ౯ || చక్రారేవం వేదోభయోరేనం
 లోకయోర్విదురజయనేవతీముపాతిష్ఠన్త నక్షత్రత్వమన్యాని యాని
 యమనక్షత్రాణ్యశ్లోణద్యమనక్షత్రాణి శ్రీణి చ || ౨ ||
 ౧౫ దేవస్య సవితుః ప్రాతః ప్రసవః ప్రాణః | వరుణస్య సాయమాసవోఽపానః
 | యత్ప్రృతీచీనం ప్రాతస్తనాత్ | ప్రాచీనఃసంగవాత్ | తతో
 దేవా అగ్నిష్టోమం నిరమిమత | తత్తదాత్తవీర్యం నిర్మార్గః | మిత్రస్య
 సంగవః | తత్పుణ్యం తేజస్వ్యహః | తస్మాత్త్వర్ణి పశవః సమాయన్తి |
 యత్ప్రృతీచీనఃసంగవాత్ || ౧ | ౫ | ౩ | ౧ ||
 ౧౬ ప్రాచీనం మధ్యన్దినాత్ | తతో దేవా ఉక్త్యం నిరమిమత | తత్తదాత్తవీర్యం
 నిర్మార్గః | బృహస్పతేర్మధ్యన్దినః | తత్పుణ్యం తేజస్వ్యహః | తస్మాత్త్వర్ణి
 తేక్ష్ణిష్ఠం తపతి | యత్ప్రృతీచీనం మధ్యన్దినాత్ | ప్రాచీనమపరాహ్లాత్ |
 తతో దేవాః షోడశినం నిరమిమత | తత్తదాత్తవీర్యం నిర్మార్గః || ౧ | ౫ | ౩ | ౨ ||
 ౧౭ భగస్యాపరాహ్లాః | తత్పుణ్యం తేజస్వ్యహః | తస్మాదపరాహ్లా కుమాఠ్యో
 భగమిచ్ఛమానాశ్చరన్తి | యత్ప్రృతీచీనమపరాహ్లాత్ | ప్రాచీనఃసాయాత్ |
 తతో దేవా అతిరాత్రం నిరమిమత | తత్తదాత్తవీర్యం నిర్మార్గః | వరుణస్య సాయమ్
 | తత్పుణ్యం తేజస్వ్యహః | తస్మాత్త్వర్ణి నాన్పుతం వదేత్ || ౧ | ౫ | ౩ | ౩ ||
 ౧౮ బ్రాహ్మణో వా అష్టావిశో నక్షత్రాణామ్ | సమానస్యాహ్నుః పఞ్చ
 పుణ్యాని నక్షత్రాణి | చత్వార్యశ్చీలాని | తాని నవ | యచ్ఛ్రు

పరస్తాన్నక్షత్రాణాం యచ్ఛావస్తాత్ | తాన్యేకాదశ | బ్రాహ్మణో ద్వాదశః
 | య ఏవం విద్వాన్ఘ్నంవధ్నరం వ్రతం చరతి | సంవధ్నరేణైవాస్య
 వ్రతం గుప్తం భవతి | సమానస్యాహ్నః పఞ్చ పుణ్యాని నక్షత్రాణి
 | చత్వార్యశ్శీలాని | తాని నవ | ఆగ్నేయీ రాత్రిః | ఐన్ద్రమహాః |
 తాన్యేకాదశ | ఆదిత్యో ద్వాదశః | య ఏవం విద్వాన్ఘ్నంవధ్నరం వ్రతం
 చరతి | సంవధ్నరేణైవాస్య వ్రతం గుప్తం భవతి || ౧ | ౫ | ౩ | ౪ ||
 సంగవాత్షోడశినం నిరమిమత తత్తదాత్తపీర్యం నిర్మార్గో వదేద్భవతి
 సమానస్యాహ్నః పఞ్చ పుణ్యాని నక్షత్రాణ్యష్టా చ || ౩ ||
 ౧౯ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | కతి పాత్రాణి యజ్ఞం వహస్తితి | త్రయోదశేతి
 బ్రూయాత్ | స యద్బూయాత్ | కస్తాని నిరమిమితేతి | ప్రజాపతిరితి
 బ్రూయాత్ | స యద్బూయాత్ | కుతస్తాని నిరమిమితేతి | ఆత్మన ఇతి |
 ప్రాణాపానాభ్యామేవోపాగ్ శ్వంతర్యామా నిరమిమిత || ౧ | ౫ | ౪ | ౧ ||
 ౨౦ వ్యానాదుపాశుసవనమ్ | వాచ ఐన్ద్రవాయవమ్ | దక్షకృతుభ్యాం
 మైత్రావరుణమ్ | శ్రోత్రాదాశ్వినమ్ | చక్షుషః శుక్రామన్ధినో | ఆత్మన
 ఆగ్రయణమ్ | అగ్నేభ్య ఉక్యమ్ | ఆయుషో ధ్రువమ్ | ప్రతిష్ఠాయా ఋతుపాత్రే |
 యజ్ఞం వావ తం ప్రజాపతిర్నిరమిమిత | స నిర్మితో నాధ్రియత సమప్లియత |
 స ఏతాన్పుజాపతిరపిపానపశ్యత్ | తాన్నిరవపత్ | తైర్వై స యజ్ఞమప్యవపత్
 | యదపిపానా భవన్తి | యజ్ఞస్య ధృత్యా అసంప్లయాయ || ౧ | ౫ | ౪ | ౨ ||
 ఉపాగ్ శ్వంతర్యామా నిరమిమితామిమిత షట్ చ || ౪ ||
 ౨౧ ఋతమేవ పరమేష్ఠి | ఋతం నాత్యేతి కిం చన | ఋతే సముద్ర
 ఆహితః | ఋతే భూమిరియః శ్రితా | అగ్నిస్తిగ్మన శోచిషా |
 తప ఆక్రాన్తముష్టిహా | శిరస్తపస్యాహితమ్ | వైశ్వానరస్య తేజసా |
 ఋతేనాస్య నివర్తయే | సత్యేన పరివర్తయే || ౧ | ౫ | ౫ | ౧ ||
 ౨౨ తపసాఽస్యానువర్తయే | శివేనాస్యాపవర్తయే | శగ్మనాస్యాభివర్తయే |
 తద్వ్రతం తద్భుత్యమ్ | తద్వ్రతం తచ్ఛక్తేయమ్ | తేన శకేయం తేన రాధ్యాసమ్ |

యద్ధర్మః పర్యవర్తయత్ | అన్తాన్పుథివ్యా దివః | అగ్నిరీశాన ఓజసా |
వరుణో ధీతిభిః సహ || ౧ | ౫ | ౫ | ౨ ||

౨౩ ఇన్ద్రో మరుద్భిః సఖిభిః సహ | అగ్నిస్తిగ్మేన శోచిషా | తప
ఆక్రాన్తముష్టిహా | శిరస్తప్స్యాహితమ్ | వైశ్వానరస్య తేజసా |
ఋతేనాస్య నివర్తయే | సత్యేన పరివర్తయే | తపసాఽస్యానువర్తయే |
శివేనాస్యోపవర్తయే | శగ్మేనాస్యాభివర్తయే || ౧ | ౫ | ౫ | ౩ ||

౨౪ తద్వతం తథ్పత్యమ్ | తద్వృతం తచ్ఛకేయమ్ | తేన శకేయం తేన రాధ్యాసమ్ |
యో అస్యాః పుథివ్యాస్త్యచి | నివర్తయత్యోషధీః | అగ్నిరీశాన ఓజసా |
వరుణో ధీతిభిః సహ | ఇన్ద్రో మరుద్భిః సఖిభిః సహ | అగ్నిస్తిగ్మేన
శోచిషా | తప ఆక్రాన్తముష్టిహా || ౧ | ౫ | ౫ | ౪ ||

౨౫ శిరస్తప్స్యాహితమ్ | వైశ్వానరస్య తేజసా | ఋతేనాస్య నివర్తయే
| సత్యేన పరివర్తయే | తపసాఽస్యానువర్తయే | శివేనాస్యోపవర్తయే |
శగ్మేనాస్యాభివర్తయే | తద్వతం తథ్పత్యమ్ | తద్వృతం తచ్ఛకేయమ్ | తేన
శకేయం తేన రాధ్యాసమ్ || ౧ | ౫ | ౫ | ౫ ||

౨౬ ఏకం మాసముదస్పృజత్ | పరమేష్ఠీ ప్రజాభ్యః | తేనాభ్యో మహా ఆపహత్
| అమృతం మర్త్యాభ్యః | ప్రజామను ప్రజాయనే | తదు తే మర్త్యామృతమ్ | యేన
మాసా అర్థమాసాః | ఋతవః పరివథ్పరాః | యేన తే తే ప్రజాపతే | ఈజానస్య
స్యవర్తయన్ || ౧ | ౫ | ౫ | ౬ ||

౨౭ తేనాహమస్య బ్రహ్మణా | నివర్తయామి జీవనే | అగ్నిస్తిగ్మేన శోచిషా
| తప ఆక్రాన్తముష్టిహా | శిరస్తప్స్యాహితమ్ | వైశ్వానరస్య తేజసా
| ఋతేనాస్య నివర్తయే | సత్యేన పరివర్తయే | తపసాఽస్యానువర్తయే
| శివేనాస్యోపవర్తయే | శగ్మేనాస్యాభివర్తయే | తద్వతం తథ్పత్యమ్ |
తద్వృతం తచ్ఛకేయమ్ | తేన శకేయం తేన రాధ్యాసమ్ || ౧ | ౫ | ౫ | ౭ || పరివర్తయే
సహాభివర్తయ ఉష్టిహా రాధ్యాసం స్యవర్తయన్నుపవర్తయే చత్వారి చ || ౫ ||

౨౮ దేవా వై యద్యజ్జేఽకుర్వత | తదనురా అకుర్వత | తేఽనురా ఊర్ధ్వం

పుష్టేభ్యో నాపశ్యన్ | తే కేశానగ్రైవపన్త | అథ శ్మశ్రూణి |
 అథోపపక్షౌ | తతస్తైవవాఞ్చ ఆయన్ | పరాభవన్ | యస్యైవం వపన్తి |
 అవాజేతి || ౧ | ౫ | ౬ | ౧ ||

౨౯ అథో పరైవ భవతి | అథ దేవా ఊర్ధ్వం పుష్టేభ్యోవపశ్యన్ | త
 ఉపపక్షావగ్రైవపన్త | అథ శ్మశ్రూణి | అథ కేశాన్ | తతస్తైవభవన్ |
 సువర్గం లోకమాయన్ | యస్యైవం వపన్తి | భవత్వాత్మనా | అథో సువర్గం
 లోకమేతి || ౧ | ౫ | ౬ | ౨ ||

౩౦ అథైతన్మనర్వస్తే మిథునమపశ్యత్ | స శ్మశ్రూణ్యగ్రైవపత |
 అథోపపక్షౌ | అథ కేశాన్ | తతో వై స ప్రాజాయత ప్రజయా పశుభిః |
 యస్యైవం వపన్తి | ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే | దేవాసురాః
 సంయత్యా ఆసన్ | తే సంవధ్నరే వ్యాయచ్చన్త | తాన్దేవాశ్చాతుర్వాస్యైరేవాభి
 ప్రాయుజ్జిత || ౧ | ౫ | ౬ | ౩ ||

౩౧ వైశ్మదేవేన చతురో మాసోవృజ్జితేన్ద్ర రాజానః | తాన్ ఛీర్షన్ని
 చావర్తయన్త పరి చ | వరుణప్రఘాసైశ్చతురో మాసోవృజ్జిత
 వరుణరాజానః | తాన్ ఛీర్షన్ని చావర్తయన్త పరి చ | సాకమేధైశ్చతురో
 మాసోవృజ్జిత సోమరాజానః | తాన్ ఛీర్షన్ని చావర్తయన్త పరి చ |
 యా సంవధ్నర ఉపజీవాఽఽసీత్ | తామేషామవృజ్జిత | తతో దేవా అభవన్ |
 పరాసురాః || ౧ | ౫ | ౬ | ౪ ||

౩౨ య ఏవం విద్వాగ్నూతుర్వాస్యైర్యజతే | భ్రాతృవ్యస్యైవ మాసో వృక్వా |
 శీర్షన్ని చ వర్తయతే పరి చ | యైషా సంవధ్నర ఉపజీవా | వృక్షే
 తాం భ్రాతృవ్యస్య | క్షుధాఽస్య భ్రాతృవ్యః పరాభవతి | లోహితాయనేన
 నివర్తయతే | యద్వా ఇమామగ్నిర్మతావగతే నివర్తయతి | ఏతదేవేనా
 రూపం కృత్వా నివర్తయతి | సా తతః శ్వః శ్వో భూయసీ భవన్త్యేతి || ౧ | ౫ | ౬ |
 ౫ ||

౩౩ ప్రజాయతే | య ఏవం విద్వాం లోహితాయనేన నివర్తయతే | ఏతదేవ రూపం

కృత్వా నివర్తయతే । స తతః శ్వః శ్వో భూయాన్భవన్నేతి । ప్రైవ జాయతే ।
 త్రేణ్యా శలల్యా నివర్తయేత । త్రీణీత్రీణీ వై దేవానామృద్ధాని । త్రీణీ
 ఛన్దాశి । త్రీణీ సవనాని । త్రయ ఇమే లోకాః ॥ ౧౧ ౫౧ ౬౧ ౬౧ ॥

3౪ ఋద్ధ్యామేవ తద్వీర్య ఏషు లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ।
 యచ్చాతుర్మాస్యయాజ్ఞాత్మనో నావద్యేత్ । దేవేభ్య ఆవృశ్యేత ।
 చత్వషు చత్వషు మాసేషు నివర్తయేత । పరోక్షమేవ తద్దేవేభ్య
 ఆత్మనోఽవద్యత్సనావ్రస్కాయ । దేవానాం వా ఏష ఆసీతః । యశ్చాతుర్మాస్యయాజీ
 । య ఏవం విద్వాన్ని చ వర్తయతే పరి చ । దేవతా ఏవాప్యేతి । నాస్య
 రుద్రః ప్రజాం పశునభి మన్యతే ॥ ౧౧ ౫౧ ౬౧ ౬౧ ॥ ఏత్యేత్యయుజ్ఞాతాసురా
 ఏతి లోకా మన్యతే ॥ ౬౧ ॥

3౫ (మేఽఏల్లగీఏహేళబేకు) ఆయుషః ప్రాణః సంతను । ప్రాణాదపానః
 సంతను । అపానాద్వానః సంతను । వ్యానాచ్ఛక్తుః సంతను । చక్షుషః
 శ్రోత్రః సంతను । శ్రోత్రాన్మనః సంతను । మనసో వాచః సంతను ।
 వాచ ఆత్మానః సంతను । ఆత్మనః పృథివీః సంతను । పృథివ్యా
 అన్తరిక్షః సంతను । అన్తరిక్షాద్దివః సంతను । దివః సువః
 సంతను ॥ ౧౧ ౫౧ ౬౧ ౧౧ ॥ అన్తరిక్షః సంతను ద్వే చ ॥ ౬౧ ॥

(ఇల్లియవరేఽఏగీఏమేఽఏల్లగీఏహేళబేకు)

3౬ ఇన్ద్రో దధీవో అస్థభిః । వృత్రాణ్యప్రతిష్కృతః । జఘాన నవతిర్నువ ।
 ఇచ్చన్నశ్వస్య యచ్చిరః । పర్వతేష్వపశ్చితమ్ । తద్విదచ్చర్యణావతి
 । అత్రాహ గోరమన్వత । నామ త్వష్టరపీచ్యమ్ । ఇత్థా చన్ద్రమసో గృహే ।
 ఇన్ద్రమిద్ధాథినో బృహత్ ॥ ౧౧ ౫౧ ౬౧ ౧౧ ॥

3౭ ఇన్ద్రమర్కేభిర్రిణః । ఇన్ద్రం వాణీరనూషత । ఇన్ద్ర ఇద్ధఱ్ఱోః సవా
 । సంమిశ్ల ఆవచో యుజా । ఇన్ద్రో వజ్రీ హిరణ్యయః । ఇన్ద్రో దీర్ఘాయ
 చక్షనే । ఆ సూర్యః రోహయద్ధివి । వి గోభిరద్రిమైరయత్ । ఇన్ద్ర వాజేషు నో
 అవ । సహస్రప్రథనేషు చ ॥ ౧౧ ౫౧ ౬౧ ౧౧ ॥

3౮ ఉగ్ర ఉగ్రాభిరూతిభిః । తమిన్ద్రం వాజయామసి । మహే వృత్రాయ హస్తవే ।
 స వృషా వృషభో భువత్ । ఇన్ద్రః స దామనే కృతః । ఓజిష్ఠః స బలే
 హితః । ద్యుమ్ని శ్లోకీ స సౌమ్యః । గిరా వజ్రో స సంభృతః । సబలో
 అసపమ్యతః । వవక్షురుగ్రో అస్తృతః ॥ ౧౧ ౫౧ ౮౧ 3॥ బృహచాచ్ఛ్మతః ॥ ౮॥

3౯ దేవాసురాః సంయత్యా ఆనన్ । స ప్రజాపతిరిన్ద్రం జ్యేష్ఠం పుత్రమప
 న్యధత్త । నేదేనమసురా బలీయాః సోఽహనన్నితి । ప్రహృదో హ
 వై కాయాధవః । విరోచనగ్ స్యం పుత్రమప న్యధత్త । నేదేనం దేవా
 అహనన్నితి । తే దేవాః ప్రజాపతిముపసమేత్యోచుః । నారాజకస్య యుద్ధమస్తి
 । ఇన్ద్రమన్విచ్ఛామేతి । తం యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛన్ ॥ ౧౧ ౫౧ ౯౧ ౧॥

౪౦ తం యజ్ఞక్రతుభిర్నాన్యవిన్దన్ । తమిష్ఠిభిరన్వైచ్ఛన్ ।
 తమిష్ఠిభిరన్యవిన్దన్ । తదిష్ఠీనామిష్ఠిత్యమ్ । ఏష్ఠయో హ వై నామ । తా
 ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షణ । పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః । తస్మా
 ఏతమాగ్నావైష్టవమేకాదశకపాలం దీక్షణీయం నిరవపన్ । తదపద్రుత్యాతన్వత
 । తాన్పత్నీసంయాజాన్త ఉపానయన్ ॥ ౧౧ ౫౧ ౯౧ ౨॥

౪౧ తే తదన్తమేవ కృత్వోదద్రవన్ । తే ప్రాయణీయమభి సమారోహన్
 । తదపద్రుత్యాతన్వత । తాఞ్చాయన్త ఉపానయన్ । తే తదన్తమేవ
 కృత్వోదద్రవన్ । త ఆతిత్థ్యమభి సమారోహన్ । తదపద్రుత్యాతన్వత ।
 తానిడాన్త ఉపానయన్ । తే తదన్తమేవ కృత్వోదద్రవన్ । తస్మాదేతా ఏతదన్తా
 ఇష్టయః సంతిష్ఠన్తే ॥ ౧౧ ౫౧ ౯౧ 3॥

౪౨ ఏవః హి దేవా అకుర్వత । ఇతి దేవా అకుర్వత । ఇత్యు వై మనుష్యాః
 కుర్వతే । తే దేవా ఊచుః । యద్వా ఇదముచ్చైర్యజ్ఞేన చరామ । తన్నోఽసురాః
 పాప్మాఽనువిన్దన్తి । ఉపాఽశూపసదా చరామ । తథా నోఽసురాః
 పాప్మా నానువేధ్యన్తితి । త ఉపాఽశూపసదమతన్వత । తిన్ర ఏవ
 సామిధేనీరనూచ్య ॥ ౧౧ ౫౧ ౯౧ ౪॥

౪3 స్రువేణాఘోరమాఘార్య । తిన్రః పరాచీరాహుతీర్హుత్వా । స్రువేణోపసదం

జహవాఞ్చక్రుః | ఉగ్రం వచో అపావధీం త్వేషం వచో అపావధీగ్ స్వాహేతి |
 అశనయాపిపాసే హ వా ఉగ్రం వచః | ఏనశ్చ వైరహత్యం చ త్వేషం
 వచః | ఏతః హ వా వ తచ్చతుర్థా విహితం పాప్మానం దేవా అపజఘ్నురే
 | తథో ఏవైతదేవం విద్యజమానః | తిస్ర ఏవ సామిధేనీరనూచ్య |
 స్రువేణాఘరమాఘార్య || ౧౧ | ౫ | ౯ | ౫ ||

౪౪ తిస్రః పరాచీరాహుతిర్హుత్వా | స్రువేణోపనదం జహోతి | ఉగ్రం వచో
 అపావధీం త్వేషం వచో అపావధీగ్ స్వాహేతి | అశనయాపిపాసే హ
 వా ఉగ్రం వచః | ఏనశ్చ వైరహత్యం చ త్వేషం వచః | ఏతమేవ
 తచ్చతుర్థా విహితం పాప్మానం యజమానోఽపహతే | తేనాభినీయైవాహః
 పశుమాఽలభంత | అహ్నా ఏవ తద్దేవా అవర్తిం పాప్మానం మృత్యుమపజఘ్నురే |
 తేనాభినీయేవ రాత్రేః ప్రాచరన్ | రాత్రియా ఏవ తద్దేవా అవర్తిం పాప్మానం
 మృత్యుమపజఘ్నురే || ౧౧ | ౫ | ౯ | ౬ ||

౪౫ తస్మాదభినీయైవాహః పశుమాలభేత | అహ్నా ఏవ తద్యజమానోఽవర్తిం
 పాప్మానం భ్రాతృవ్యానపనుదతే | తేనాభినీయేవ రాత్రేః ప్రచరేత్ |
 రాత్రియా ఏవ తద్యజమానోఽవర్తిం పాప్మానం భ్రాతృవ్యానపనుదతే |
 స ఏష ఉపవసథీయేఽహన్ద్విదేవత్యః పశురాలభ్యతే | ద్వయం వా
 ఆస్మిం ల్లోకే యజమానః | ఆస్థి చ మాఽసం చ | ఆస్థి చైవ తేన
 మాఽసం చ యజమానః సౌఽస్కరుతే | తా వా ఏతాః పఞ్చ దేవతాః |
 అగ్నిషోమావగ్నిర్మిత్రావరుణౌ || ౧౧ | ౫ | ౯ | ౭ ||

౪౬ పఞ్చపఞ్చే వై యజమానః | త్వజ్మాఽ సౌఽ స్నావాఽస్థి
 మజ్ఞా | ఏతమేవ తత్పఞ్చాధా విహితమాత్మానం వరుణపాశాన్ముఞ్చతి
 | భేషజతాయై నిర్వరుణత్వాయ | తఽ సప్తభిశ్చన్దోభిః
 ప్రాతరహ్వాయన్ | తస్మాథ్పప్త చతురుత్తరాణి ఛన్దాసి
 ప్రాతరనువాకేఽనూచ్యన్తే | తమేతయోపసమేతోపాసీదన్ | ఉపాస్మై గాయతా
 నర ఇతి | తస్మాదేతయా బహిష్పవమాన ఉపసద్యః || ౧౧ | ౫ | ౯ | ౮ ||

ఐచ్చన్ననయగ్న్స్తిష్ఠన్తేనూచ్యానూచ్య స్తువేణాఘోరమాఘార్య
 రాత్రియా ఏవ తద్దేవా అవర్తిం పాప్మానం మృత్యుమపజఘ్నురే మిత్రావరుణౌ
 నవ చ || ౯ || దేవా యజమానో దేవా దేవా యజమానో యజమానోలభన్త
 ప్రాచరంల్లభేత ప్రచరేతాలభన్తాలభేత మృత్యుమపజఘ్నురే
 భ్రాతృవ్యాన్ ||

౪౭ స సముద్ర ఉత్తరతః ప్రాజ్యులదూభమ్మన్తేన | ఏష వావ స సముద్రః |
 యచ్చాత్వాలః | ఏష ఉ వేవ స భూమ్మన్తః | యద్వేద్యన్తః | తదేతత్త్రైశలం
 త్రిపూరుషమ్ | తస్మాత్తం త్రివిత్తన్తం ఖనన్తి | స సువర్ణరజతాభ్యాం
 కుశీభ్యాం పరిగృహీత ఆసీత్ | తం యదస్యా అధ్యజనయన్ | తస్మాదాదిత్యః || ౧ |
 ౫ | ౧౦ | ౧ ||

౪౮ అథ యథువర్ణరజతాభ్యాం కుశీభ్యాం పరిగృహీత ఆసీత్ | సాఽస్య
 కౌశికతా | తం త్రివృతాఽభి ప్రాస్తువత | తం త్రివృతాఽఽదదత |
 తం త్రివృతాఽఽహరన్ | యావతీ త్రివృతో మాత్రా | తం పఞ్చదశేనాభి
 ప్రాస్తువత | తం పఞ్చదశేనాదదత | తం పఞ్చదశేనాహరన్ | యావతీ
 పఞ్చదశస్య మాత్రా || ౧ | ౫ | ౧౦ | ౨ ||

౪౯ తః సప్తదశేనాభి ప్రాస్తువత | తః సప్తదశేనాదదత
 | తః సప్తదశేనాహరన్ | యావతీ సప్తదశస్య మాత్రా | తస్య
 సప్తదశేన హ్రీయమాణస్య తేజో హరోఽపతత్ | తమేకవిశేనాభి
 ప్రాస్తువత | తమేకవిశేనాదదత | తమేకవిశేనాహరన్ |
 యావత్యేకవిశస్య మాత్రా | తే యత్త్రివృతా స్తువతే || ౧ | ౫ | ౧౦ | ౩ ||

౫౦ త్రివృతైవ తద్యజమానమాదదతే | తం త్రివృతైవ హరన్తి | యావతీ
 త్రివృతో మాత్రా | అగ్నిర్వై త్రివృత్ | యావద్వా అగ్నేర్దహతో ధూమ ఉదేత్యాను
 వ్యేతి | తావతీ త్రివృతో మాత్రా | అగ్నేరేవైనం తత్ | మాత్రా సాయుజ్యః
 సలోకతాం గమయన్తి | అథ యత్పఞ్చదశేన స్తువతే | పఞ్చదశేనైవ
 తద్యజమానమాదదతే || ౧ | ౫ | ౧౦ | ౪ ||

౫౧ తం పఞ్చదశేనైవ హరన్తి | యావతీ పఞ్చదశస్య మాత్రా |

చన్ద్రమా వై పఞ్చదశః । ఏష హి పఞ్చదశ్యామపక్షీయతే ।
 పఞ్చదశ్యామాపూర్యతే । చన్ద్రమస ఏవైనం తత్ । మాత్రాః
 సాయుజ్యః సలోకతాం గమయన్తి । అథ యథస్పదశేన స్తువతే ।
 సప్తదశేనైవ తద్యజమానమాదదతే । తః సప్తదశేనైవ హరన్తి ॥

౧౧ ౫౧ ౧౦౧ ౫॥

౫౨ యావతీ సప్తదశస్య మాత్రాః । ప్రజాపతిర్వై సప్తదశః ।
 ప్రజాపతేరేవైనం తత్ । మాత్రాః సాయుజ్యః సలోకతాం గమయన్తి । అథ
 యదేకవిశేన స్తువతే । ఏకవిశేనైవ తద్యజమానమాదదతే
 । తమేకవిశేనైవ హరన్తి । యావత్యేకవిశస్య మాత్రాః । ఆసౌ
 వా ఆదిత్య ఏకవిశః । ఆదిత్యస్యైవైనం తత్ ॥ ౧౧ ౫౧ ౧౦౧ ౬॥

౫౩ మాత్రాః సాయుజ్యః సలోకతాం గమయన్తి । తే కుశ్యే । వ్యఘ్నన్ ।
 తే అహోరాత్రే అభవతామ్ । అహారేవ సువర్ణాభవత్ । రజతా రాత్రిః ।
 స యదాదిత్య ఉదేతి । ఏతామేవ తథ్నువర్ణాం కుశీమను సమేతి । అథ
 యదస్తమేతి । ఏతామేవ తద్రజతాం కుశీమను సంవిశతి । ప్రహోదో హ
 వై కాయాధవః । విరోచనగ్ స్యం పుత్రముదాస్యత్ । స ప్రదరోభవత్ ।
 తస్మాత్ప్రదరాదుదకం నాచామేత్ ॥ ౧౧ ౫౧ ౧౦౧ ౭॥ ఆదిత్యః పఞ్చదశస్య
 మాత్రా స్తువతే పఞ్చదశేనైవ తద్యజమానమాదదతే సప్తదశేనైవ
 హరన్త్యాదిత్యస్యైవైనం తద్విశతి చత్వారి చ ॥ ౧౦॥

౫౪ యే వై చత్వారః స్తోమాః । కృతం తత్ । అథ యే పఞ్చ । కలిః సః ।
 తస్మాచ్ఛతుష్టోమః । తచ్ఛతుష్టోమస్య చతుష్టోమత్వమ్ । తదాహుః । కతమాని
 తాని జ్యోతీషి । య ఏతస్య స్తోమా ఇతి । త్రివృత్పఞ్చదశః సప్తదశ
 ఏకవిశః ॥ ౧౧ ౫౧ ౧౦౧ ౮॥

౫౫ ఏతాని వావ తాని జ్యోతీషి । య ఏతస్య స్తోమాః । సోఽబ్రవీత్ ।
 సప్తదశేన హ్రీయమాణో వ్యలేశిషి । భిషజ్యతమేతి । తమశ్చిన్
 ధానాభిరభిషజ్యతామ్ । పూషా కరమ్భణ । భారతీ పరివాపేణ ।
 మిత్రావరుణౌ పయస్యయా । తదాహుః ॥ ౧౧ ౫౧ ౧౦౧ ౯॥

౫౬ యదశ్విభ్యాం ధానాః | పూష్టః కరమ్భః | భారత్యై
 పరివాపః | మిత్రావరుణయోః పయస్యాఽథ | కస్మాదేతేషాః
 హవిషామిన్ద్రమేవ యజన్తీతి | ఏతా హ్యేనం దేవతా ఇతి బ్రూయాత్ |
 ఏత్తైర్హవిర్భిరభిషజ్యగ్న్స్తస్మాదితి | తం వసవోఽష్టాకపాలేన
 ప్రాతఃసవనేఽభిషజ్యన్ | రుద్రా ఏకాదశకపాలేన మాధ్యన్దినే సవనే | విశ్వే
 దేవా ద్వాదశకపాలేన తృతీయసవనే || ౧౧ ౫ ౧౧ ౩ ||

౫౭ స యదష్టాకపాలాన్ప్రాతఃసవనే కుర్యాత్ | ఏకాదశ కపాలాన్మాధ్యన్దినే
 సవనే | ద్వాదశకపాలాగ్న్యతీయసవనే | విలోమ తద్యజ్జన్య క్రియేత |
 ఏకాదశకపాలానేవ ప్రాతఃసవనే కుర్యాత్ | ఏకాదశకపాలాన్మాధ్యన్దినే సవనే |
 ఏకాదశకపాలాగ్న్యతీయసవనే | యజ్జన్య సలోమత్వాయ | తదాహుః | యద్వసూనాం
 ప్రాతఃసవనమ్ | రుద్రాణాం మాధ్యన్దినః సవనమ్ | విశ్వేషాం దేవానాం
 తృతీయసవనమ్ | అథ కస్మాదేతేషాః హవిషామిన్ద్రమేవ యజన్తీతి |
 ఏతా హ్యేనం దేవతా ఇతి బ్రూయాత్ | ఏత్తైర్హవిర్భిరభిషజ్యగ్న్స్తస్మాదితి
 || ౧౧ ౫ ౧౧ ౪ || ఏకవిశ ఆహుస్తృతీయసవనే ప్రాతః సవనం పశ్చ
 చ || ౧౧ ||

౫౮ తస్యా వాచోఽవపాదాదభిభయః | తమేతేషు సప్తసు ఛన్దఃస్వశ్రయన్
 | యదశ్రయన్ | తచ్చాయస్తీయస్య శ్రాయస్తీయత్వమ్ | యదవారయన్ |
 తద్వారవస్తీయస్య వారవస్తీయత్వమ్ | తస్యా వాచ ఏవావపాదాదభిభయః |
 తస్మా ఏతాని సప్త చతురుత్తరాణి ఛన్దాగ్న్యపాదధుః | తేషామతి
 త్రిణ్యరిచ్యన్త | న త్రిణ్యదభవన్ || ౧౧ ౫ ౧౨ ౧ ||

౫౯ స బృహతీమేవాస్పృశత్ | ద్వాభ్యామక్షరాభ్యామ్ | అహోరాత్రాభ్యామేవ
 | తదాహుః | కతమా సా దేవాక్షరా బృహతీ | యస్యాం తత్ప్రత్యతిష్ఠత్ |
 ద్వాదశ పౌర్ణమాస్యః | ద్వాదశాష్టకాః | ద్వాదశామావాస్యాః | ఏషా వాచ సా
 దేవాక్షరా బృహతీ || ౧౧ ౫ ౧౨ ౨ ||

౬౦ యస్యాం తత్ప్రత్యతిష్ఠదితి | యాని చ ఛన్దాగ్న్యత్యరిచ్యన్త | యాని

చ నోదభవత్ | తాని నిర్వీర్యాణి హీనాన్యమన్యన్త | సాఽబ్రవీదబృహతి | మామేవ
భూత్వా | మాముప సౌశ్రయతేతి | చతుర్భిరక్షరైరనుష్ఠగబృహతిం
నోదభవత్ | చతుర్భిరక్షరైః పక్షిర్బృహతిమత్యరిచ్యత |

తస్యామేతాని చత్వార్యక్షరాణ్యపచ్ఛిద్యాదధాత్ || ౧ | ౫ | ౧౨ | ౩ ||

౬౧ తే బృహతి ఏవ భూత్వా | బృహతిముప సమశ్రయతామ్

| అష్టాభిరక్షరైర్బృహతిం నోదభవత్

| అష్టాభిరక్షరైస్త్రిష్ఠగ్ బృహతిమత్యరిచ్యత |

తస్యామేతాన్యష్టావక్షరాణ్యపచ్ఛిద్యాదధాత్ | తే బృహతి ఏవ భూత్వా |

బృహతిముప సమశ్రయతామ్ | ద్వాదశభిరక్షరైర్గాయత్రీ బృహతిం

నోదభవత్ | ద్వాదశభిరక్షరైర్జగతి బృహతిమత్యరిచ్యత |

తస్యామేతాని ద్వాదశాక్షరాణ్యపచ్ఛిద్యాదధాత్ || ౧ | ౫ | ౧౨ | ౪ ||

౬౨ తే బృహతి ఏవ భూత్వా | బృహతిముప సమశ్రయతామ్

| సోఽబ్రవీత్ప్రజాపతిః | ఛన్దాస్సి రథో మే భవత |

యుష్మాభిరహమేతమధ్వానమను సంచరాణీతి | తస్య గాయత్రీ

చ జగతి చ పఞావభవతామ్ | ఉష్ణిక్చ త్రిష్ఠుష్చ ప్రష్ట్యా

| అనుష్ఠుష్చ పక్షిశ్చ ధుర్యో | బృహత్యేవోద్ధిరభవత్ | స

ఏతం ఛన్దోరథమాస్థాయ | ఏతమధ్వానమను సంచరత్ | ఏతః

హ వై ఛన్దోరథమాస్థాయ | ఏతమధ్వానమను సంచరతి | యేనైష

ఏతథ్సంచరతి | య ఏవం విద్వాన్దోమేన యజతే | య ఉ చైనమేవం

వేద || ౧ | ౫ | ౧౨ | ౫ || అభవన్వావ సా దేవాక్షరా బృహత్యదధాద్

ద్వాదశాక్షరాణ్యపచ్ఛిద్యాదధాదా స్థాయ షట్చ || ౧౨ ||

అగ్నేః కృత్తికా యత్పుణ్యం దేవస్య సవితుర్బృహ్మవాదినః కత్యృతమేవ

దేవా వా ఆయుషః ప్రాణమిన్ద్రో దధీచో దేవాసురాః స ప్రజాపతిః స సముద్రో

యే వై చత్వారస్తస్యావాచో ద్వాదశ || ౧౨ ||

అగ్నేః కృత్తికా దేవగృహా ఋతమేవ వైశ్వదేవేన తే తదన్తం తం

పఞ్చదశేన తే బృహతి ఏవ ద్విషష్టిః || ౬౨ ||
 అగ్నేః కృత్తికా య ఉచైనమేవం వేద ||

ప్రథమాష్టకే షష్ఠః ప్రపాఠకః ౬

౧ అనుమత్యై పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపతి | యే ప్రత్యఞ్చః శమ్యాయా
 అవశీయన్తే | తన్నైర్బుతమేకకపాలమ్ | ఇయం వా అనుమతిః | ఇయం నిర్పతిః
 | నైర్బుతేన పూర్వేణ ప్రవరతి | పాప్మానమేవ నిర్పతిం పూర్వాం
 నిరవదయతే | ఏకకపాలో భవతి | ఏకధైవ నిర్పతిం నిరవదయతే |
 యదహుత్వా గార్హపత్య ఈయః || ౧ | ౬ | ౧ | ౧ ||

౨ రుద్రో భూత్వాఽగ్నిరనూత్థాయ | అధ్వర్యుం చ యజమానం చ హన్యాత్
 | వీహి స్వాహోఽహుతిం జషాణ ఇత్యాహ | ఆహుత్యైవైనశమయతి |
 నార్తిమార్చుత్యధ్వర్యుర్న యజమానః | ఏకోల్ముకేన యన్తి | తద్ధి నిర్పత్యై
 భాగధేయమ్ | ఇమాం దిశం యన్తి | ఏషా వై నిర్పత్యై దిక్ | స్వాయామేవ
 దిశి నిర్పతిం నిరవదయతే || ౧ | ౬ | ౧ | ౨ ||

౩ స్వకృత ఇరిణే జహోతి ప్రదరే వా | ఏతద్వై నిర్పత్యా ఆయతనమ్ | స్వ
 ఏవాయతనే నిర్పతిం నిరవదయతే | ఏష తే నిర్పతే భాగ ఇత్యాహ |
 నిర్దిశత్యైవైనామ్ | భూతే హవిష్మత్యసీత్యాహ | భూతిమేవోపావర్తతే |
 ముఞ్చోమహుస ఇత్యాహ | అహుస ఏవైనం ముఞ్చతి | అఙ్గష్టాభ్యాం
 జహోతి || ౧ | ౬ | ౧ | ౩ ||

౪ అన్తత ఏవ నిర్పతిం నిరవదయతే | కృష్ణం వాసః కృష్ణతూషం
 దక్షిణా | ఏతద్వై నిర్పత్యై రూపమ్ | రూపేణైవ నిర్పతిం నిరవదయతే |
 అప్రతీక్షమాయన్తి | నిర్పత్యా అన్తర్విత్యై | స్వాహో నమో య ఇదం చకారేతి
 పునరేత్య గార్హపత్యే జహోతి | ఆహుత్యైవ నమస్యన్తో గార్హపత్యముపావర్తన్తే
 | ఆనుమతేన ప్రవరతి | ఇయం వా అనుమతిః || ౧ | ౬ | ౧ | ౪ ||

౫ ఇయమేవాస్మై రాజ్యమను మన్యతే | ధేనుర్దక్షిణా | ఇమామేవ ధేనుం కురుతే |

ఆదిత్యం చరుం నిర్వపతి । ఉభయాష్వేవ ప్రజాస్వభిషిచ్యతే । దైవీషు
చ మానుషీషు చ । వరో దక్షిణా । వరో హి రాజ్యః సమృద్ధ్యై ।

ఆగ్నావైష్ణవమేకాదశకపాలం నిర్వపతి । అగ్నిః సర్వా దేవతాః ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౧ ౫ ॥

౬ విష్ణుర్వృజ్ఞః । దేవతాశ్చైవ యజ్ఞం చావరుణే । వామనో వహీ
దక్షిణా । యద్వహీ । తేనాగ్నేయః । యద్వామనః । తేన వైష్ణవః సమృద్ధ్యై
। అగ్నిషోమీయమేకాదశకపాలం నిర్వపతి । అగ్నిషోమాభ్యాం వా ఇన్ద్రో
వృత్రమహన్నితి । యదగ్నిషోమీయమేకాదశకపాలం నిర్వపతి ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౧ ౬ ॥

౭ వాఝ్రఘ్నమేవ విజిత్యై । హిరణ్యం దక్షిణా సమృద్ధ్యై । ఇన్ద్రో

వృత్రః హత్వా । దేవతాభిశ్చేన్ద్రియేణ చ వ్యార్థత ।

స ఏతమైన్ద్రాగ్నమేకాదశకపాలమపశ్యత్ । తన్నిరవపత్ । తేన వై స
దేవతాశ్చేన్ద్రియం చావరుణం । యదైన్ద్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపతి ।
దేవతాశ్చైవ తేన్ద్రియం చ యజమానోవరుణే । ఋషభో వహీ
దక్షిణా ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౧ ౭ ॥

౮ యద్వహీ । తేనాగ్నేయః । యదృషభః । తేనైన్ద్రః సమృద్ధ్యై ।

ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపతి । ఐన్ద్రం దధి । యదాగ్నేయో భవతి ।
అగ్నిర్వై యజ్ఞముఖమ్ । యజ్ఞముఖమేవర్ధిం పురాస్తాద్ధతే । యదైన్ద్రం
దధి ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౧ ౮ ॥

౯ ఇన్ద్రియమేవావరుణే । ఋషభో వహీ దక్షిణా । యద్వహీ ।

తేనాగ్నేయః । యదృషభః । తేనైన్ద్రః సమృద్ధ్యై । యావతీర్వై ప్రజా
ఓషధీనామపఠతానామాశ్శన్ । తాః పరాభవన్ । ఆగ్రయణం భవతి
పఠతాద్యాయ । యజమానస్యాపరాభావాయ ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౧ ౯ ॥

౧౦ దేవా వా ఓషధీష్వాజిమయః । తా ఇన్ద్రాగ్ని ఉదజయతామ్ । తావేతమైన్ద్రాగ్నం
ద్వాదశకపాలం నిరవృణాతామ్ । యదైన్ద్రాగ్నో భవత్యుజ్జిత్యై । ద్వాదశకపాలో
భవతి । ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః । సంవత్సరేణైవాస్మా అన్నమవరుణే

1 వైశ్వదేవశ్చరుర్భవతి | వైశ్వదేవం వా అన్నమ్ | అన్నమేవాస్మై
స్వదయతి || 01 ౬1 01 00||

00 ప్రథమజో వథో దక్షిణా సమృద్ధ్యై | సౌమ్యైః శ్యామాకం చరుం
నిర్వపతి | సోమో వా అకృష్టపచ్యస్య రాజా | అకృష్టపచ్యమేవాస్మై
స్వదయతి | వాసో దక్షిణా | సౌమ్యైః హి దేవతయా వాసః సమృద్ధ్యై |
సరస్వత్యై చరుం నిర్వపతి | సరస్వతే చరుమ్ | మిథునమేవావరుణే |
మిథునో గావో దక్షిణా సమృద్ధ్యై | ఏతి వా ఏష యజ్ఞముఖాదృద్ధ్యాః |
యోఽగ్నేర్దేవతాయా ఏతి | అష్టావేతాని హవీః షి భవన్తి | అష్టాక్షరా
గాయత్రీ | గాయత్రోఽగ్నిః | తేనైవ యజ్ఞముఖాదృద్ధ్యా అగ్నేర్దేవతాయై
నైతి || 01 ౬1 01 00|| ఈయుర్నిరవదయతేఽఙ్గస్థాభ్యాం జహోత్యనుమతిర్దేవతా
నిర్వపతి వహీ దక్షిణా యదైన్ద్రం దధ్యపరాభావాయ స్వదయతి గావో
దక్షిణా సమృద్ధ్యై షట్పు || 01 ||

01 వైశ్వదేవేన వై ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సృజత | తాః స్పృష్టా న ప్రాజాయన్త |
సోఽగ్నిరకామయత | అహమిమాః ప్రజనయేయమితి | న ప్రజాపతయే శుచమదధాత్
| సోఽశోచత్ప్రజామిచ్ఛమానః | తస్మాద్యం చ ప్రజా భునక్తి యం చ న |
తావుభౌ శోచతః ప్రజామిచ్ఛమానౌ | తాస్వగ్నిమప్యస్సృజత్ | తా అగ్నిరధ్యైత్
|| 01 ౬1 ౨1 0౨||

03 సోమో రేతోఽదధాత్ | సవితా ప్రాజనయత్ | సరస్వతీ వాచమదధాత్ |
పూషాఽపోషయత్ | తే వా ఏతే త్రిః సంవత్సరస్య ప్రయుజ్యన్తే | యే దేవాః
పుష్టిపతయః | సంవత్సరో వై ప్రజాపతిః | సంవత్సరోజైవాస్మై ప్రజాః
ప్రాజనయత్ | తాః ప్రజా జాతా మరుతోఽఘ్నన్ | అస్మానపి న ప్రాయుక్షతేతి ||
01 ౬1 ౨1 03||

04 స ఏతం ప్రజాపతిర్మారుతః సప్తకపాలమపశ్యత్ | తం నిరవపత్ | తతో
వై ప్రజాభ్యోఽకల్పత | యన్మారుతో నిరుప్యతే | యజ్ఞస్య క్షుప్త్యై
| ప్రజానామఘాతాయ | సప్తకపాలో భవతి | సప్త గణా వై మరుతః |

గణశ ఏవాస్మై విశం కల్పయతి । స ప్రజాపతిరశోచత్ ॥ ౧౧ ౬౧ ౨౧ ౧౪॥

౧౫ యాః పూర్వాః ప్రజా అస్మక్షి । మరుతస్తా అవధిషుః । కథమపరాః సృజేయేతి
 । తస్య శుష్మ ఆణ్ణం భూతం నిరవర్తత । తద్వ్యుదహరత్ । తదపోషయత్ ।

తత్ప్రాజాయత్ । ఆణ్ణస్య వా ఏతద్ద్రాపమ్ । యదామిక్షా । యద్వ్యుద్ధరతి ॥ ౧౧ ౬౧
 ౨౧ ౧౫॥

౧౬ ప్రజా ఏవ తద్యజమానః పోషయతి । వైశ్వదేవ్యామిక్షా భవతి ।

వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజాః । ప్రజా ఏవాస్మై ప్రజనయతి । వాజినమానయతి ।

ప్రజాస్వేవ ప్రజాతాసు రేతో దధాతి । ద్యావాపృథివ్య ఏకకపాలో భవతి ।

ప్రజా ఏవ ప్రజాతా ద్యావాపృథివీభ్యాముభయతః పరిగృహ్లాతి । దేవాసురాః

సంయత్తా ఆసన్ । సోఽగ్నిరబ్రవీత్ ॥ ౧౧ ౬౧ ౨౧ ౧౬॥

౧౭ మామగ్రే యజత । మయా ముఖేనాసురాజ్ఞోష్యథేతి । మాం ద్వితీయమితి

సోమోఽబ్రవీత్ । మయా రాజ్ఞా జేష్యథేతి । మాం తృతీయమితి సవితా । మయా

ప్రసూతా జేష్యథేతి । మాం చతుర్థిమితి సరస్వతీ । ఇన్ద్రియం వోఽహం

ధాస్యామీతి । మాం పంచమమితి పూషా । మయా ప్రతిష్ఠయా జేష్యథేతి

॥ ౧౧ ౬౧ ౨౧ ౧౭॥

౧౮ తేఽగ్నినా ముఖేనాసురానజయన్ । సోమేన రాజ్ఞా । సవిత్రా ప్రసూతాః ।

సరస్వతీన్ద్రియమదధాత్ । పూషా ప్రతిష్ఠాఽఽసీత్ । తతో వై దేవా వ్యజయన్త

। యదేతాని హవీఃషి నిరుప్యన్తే విజిత్యై । నోత్తరవేదిముపవపతి ।

పశవో వా ఉత్తరవేదిః । అజాతా ఇవ హ్యేతర్హి పశవః ॥ ౧౧ ౬౧ ౨౧ ౧౮॥

ఐదిత్యశోచద్వ్యుద్ధరత్యబ్రవీతప్రతిష్ఠాయా జేష్యథేత్యేతర్హి పశవః

॥ ౨॥

౧౯ త్రివృద్భర్హిరభవతి । మాతా పితా పుత్రః । తదేవ తన్మిథునమ్ । ఉల్బం

గర్భో జరాయు । తదేవ తన్మిథునమ్ । త్రేధా బర్హిః సంనద్ధం భవతి

। త్రయ ఇమే లోకాః । ఏష్యేవ లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి । ఏకధా పునః

సంనద్ధం భవతి । ఏక ఇవ హ్యాయం లోకః ॥ ౧౧ ౬౧ ౩౧ ౧౯॥

౨౦ అస్మిన్నేవ తేన లోకే ప్రతితిష్ఠతి । ప్రసువో భవన్తి । ప్రథమజామేవ

పుష్టిమవరున్దే । ప్రథమజో వథో దక్షిణా సమృద్ధ్యై ।

పుషదాజ్యం గృహ్లాతి । పశవో వై పుషదాజ్యమ్ । పశూనేవావరున్దే ।

పశ్చుగృహీతం భవతి । పాక్షా హి పశవః । బహురూపం భవతి ॥

౧౧ ౬౧ ౩౧ ౨౦॥

౨౦ బహురూపా హి పశవః సమృద్ధ్యై । అగ్నిం మన్థన్తి । అగ్నిముఖా వై

ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సజత । యదగ్నిం మన్థన్తి । అగ్నిముఖా ఏవ తత్ప్రజా

యజమానః సృజతే । నవ ప్రయాజా ఇజ్యన్తే । నవానూయాజాః । అష్టా హవీః ॥

దావాఘౌరౌ । దావాజ్యభాగౌ ॥ ౧౧ ౬౧ ౩౧ ౨౧॥

౨౧ త్రిశథస్సంపద్యన్తే । త్రిశదక్షరా విరాట్ । అన్నం విరాట్

। విరాజైవాన్నాద్యమవరున్దే । యజమానో వా ఏకకపాలః । తేజ ఆజ్యమ్ ।

యదేకకపాల ఆజ్యమానయతి । యజమానమేవ తేజసా సమర్థయతి । యజమానో

వా ఏకకపాలః । పశవ ఆజ్యమ్ ॥ ౧౧ ౬౧ ౩౧ ౨౨॥

౨౩ యదేకకపాల ఆజ్యమానయతి । యజమానమేవ పశుభిః సమర్థయతి

। యద్బహుమానయేత్ । అల్పా ఏనం పశవో భుజ్జన్త ఉపత్తిష్ఠేరన్ ।

యద్బహుమానయేత్ । బహవ ఏనం పశవో భుజ్జన్త ఉపత్తిష్ఠేరన్ ।

బహునీయావిః పృష్ఠం కుర్యాత్ । బహవ ఏవైనం పశవో భుజ్జన్త

ఉపత్తిష్ఠన్తే । యజమానో వా ఏకకపాలః । యదేకకపాలస్యావద్యేత్ ॥ ౧౧ ౬౧ ౩౧

౨౩॥

౨౪ యజమానస్యావద్యేత్ । ఉద్వా మాద్యేద్యజమానః । ప్ర వా మీయేత । సకృదేవ

హోతవ్యః । సకృదేవ హి సువర్గో లోకః । హుత్వాఽభి జహోతి ।

యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయిత్వా । తేజసా సమర్థయతి । యజమానో

వా ఏకకపాలః । సువర్గో లోక ఆహవనీయః ॥ ౧౧ ౬౧ ౩౧ ౨౪॥

౨౫ యదేకకపాలమాహవనీయే జహోతి । యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయతి

।

యద్ధన్తేన జహుయాత్ । సువర్గాల్లోకాద్యజమానమవధిష్యేత్ । స్రుచా జహోతి ।

సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై | యత్ప్రాజ్ఞద్వేత | దేవలోకమభి జయేత్ |

యద్దక్షిణా పితృలోకమ్ | యత్ప్రత్యక్ || ౧౧ ౬| ౩| ౨౫||

౨౬ రక్షాసీ యజ్ఞః హనుః | యదుదజ్ఞే | మనుష్యలోకమభిజయేత్ |

ప్రతిష్ఠితో హోతవ్యః | ఏకకపాలం వై ప్రతిష్ఠిష్ఠంతం ద్యావాపుథివీ

అను ప్రతిష్ఠితః | ద్యావాపుథివీ ఋతవః | ఋతూన్, యజ్ఞః | యజ్ఞం

యజమానః | యజమానం ప్రజాః | తస్మాత్ప్రతిష్ఠితో హోతవ్యః || ౧౧ ౬| ౩| ౨౬||

౨౭ వాజినో యజతి | అగ్నిర్వాయుః సూర్యః | తే వై వాజినః | తానేవ తద్యజతి

| అథో ఖల్వాహుః | ఛన్దాశు వై వాజిన ఇతి | తాన్వేవ తద్యజతి |

ఋఖ్నామే వా ఇన్ద్రస్య హరీ సోమపానౌ | తయోః పరిధయ ఆధానమ్ |

వాజినం భాగధేయమ్ || ౧౧ ౬| ౩| ౨౭||

౨౮ యదప్రహృత్య పరిధీష్ణుహుయాత్ | అన్తరాధానాభ్యాం ఘాసం ప్రయచ్ఛేత్

| ప్రహృత్య పరిధీష్ణుహోతి | నిరాధానాభ్యామేవ ఘాసం ప్రయచ్ఛతి |

బర్హిషి విషిణ్ణాన్వాజినమానయతి | ప్రజా వై బర్హిషాః | రేతో వాజినమ్

| ప్రజాన్వేవ రేతో దధాతి | సముపహూయ భక్షయన్తి | ఏతథోమపీథా

హ్యేతే | అథో ఆత్మన్వేవ రేతో దధతే | యజమాన ఉత్తమో భక్షయతి |

పశవో వై వాజినమ్ | యజమాన ఏవ పశూన్ప్రతిష్ఠాపయన్తి || ౧౧ ౬| ౩| ౨౮||

లోకో బహురూపం భవత్వ్యాజ్యభాగౌ పశవ ఆజ్యమవద్యేదాహవనీయః

ప్రత్యక్షస్మాత్ప్రతిష్ఠితో హోతవ్యో భాగధేయమేతే చత్వారి చ || ౩||

౨౯ ప్రజాపతిః సవితా భూత్వా ప్రజా అస్మజత | తా ఏనమత్యమన్యన్త |

తా అస్మాదపాక్రామన్ | తా వరుణో భూత్వా ప్రజా వరుణేనాగ్రాహయత్ | తాః ప్రజా

వరుణగృహీతాః | ప్రజాపతిం పునరుపాధావన్నాథమిచ్ఛమానాః | స

ఏతాన్ప్రజాపతిర్వరుణప్రఘాసానపశ్యత్ | తాన్నిరవపత్ | తైర్వై స ప్రజా

వరుణపాశాదముఞ్చత్ | యద్వరుణప్రఘాసా నిరుప్యన్తే || ౧౧ ౬| ౪| ౨౯||

౩౦ ప్రజానామవరుణగ్రాహాయ | తాసాం దక్షిణో బాహుర్వ్యక్త ఆసీత్ |

సవ్యః ప్రసృతః | స ఏతాం ద్వితీయాం దక్షిణతో వేదిముదహన్ | తతో

వై స ప్రజానాం దక్షిణం బాహుం ప్రాసారయత్ | యద్ద్వితీయాం దక్షిణతో
 వేదిముద్ధస్తి | ప్రజానామేవ తద్యజమానో దక్షిణం బాహుం ప్రసారయతి |
 తస్మాచ్ఛాతుర్మాస్యయాజ్యముష్మిం ల్లోక ఉభయాబాహుః | యజ్ఞాభిజితగ్
 హ్యస్య | పృథమాత్రాద్వేదీ అసంభిన్నే భవతః || ౧౧ ౬౧ ౪ ౩౦ ||

3౧ తస్మాత్పృథమాత్రం వ్యఙ్గసౌ | ఉత్తరస్యాం వేద్యాముత్తరవేదిముప వపతి |
 పశవో వా ఉత్తరవేదిః | పశూనేవావరున్ధే | అథో యజ్ఞపరుషోఽనస్తరిత్యై
 | ఏతద్బ్రాహ్మణాన్వేవ పఞ్చ హవీఙ్షి | అధైష ఐన్ద్రాగ్నో భవతి |
 ప్రాణాపానా వా ఏతా దేవానామ్ | యద్దన్యాగ్నీ | యద్దైన్యాగ్నో భవతి || ౧౧ ౬౧ ౪ ౩౧ ||

3౨ ప్రాణాపానావేవావరున్ధే | ఓజో బలం వా ఏతా దేవానామ్ | యద్దన్యాగ్నీ |
 యద్దైన్యాగ్నో భవతి | ఓజో బలమేవావరున్ధే | మారుత్యామిషా భవతి |
 వారుణ్యామిషా | మేషీ చ మేషశ్చ భవతః | మిథునా ఏవ ప్రజా
 వరుణపాశాన్ముఞ్చతి | లోమశౌ భవతో మేధ్యత్వాయ || ౧౧ ౬౧ ౪ ౩౨ ||

3౩ శమీపర్ణాన్యప వపతి | ఘాసమేవాభ్యామపి యచ్ఛతి
 | ప్రజాపతిమన్నాద్యం నోపానమత్ | స ఏతేన శతేధ్యేన
 హవిషాఽన్నాద్యమవారున్ధ | యత్పరః శతాని శమీపర్ణాని
 భవన్తి | అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై | సౌమ్యాని వై కరీరాణి | సౌమ్యా
 ఖలు వా ఆహుతిర్థివో వృష్టిం చ్యావయతి | యత్కరీరాణి భవన్తి |
 సౌమ్యయైవాహుత్యా దివో వృష్టిమవరున్ధే | కాయ ఏకకపాలో భవతి |
 ప్రజానాం కన్తాయ | ప్రతిపూరుషం కరమ్భపాత్రాణి భవన్తి | జాతా
 ఏవ ప్రజా వరుణపాశాన్ముఞ్చతి | ఏకమతిరిక్తమ్ | జనిష్యమాణా ఏవ
 ప్రజా వరుణపాశాన్ముఞ్చతి || ౧౧ ౬౧ ౪ ౩౩ || నిరుష్యన్తే భవతో భవతి
 మేధ్యత్వాయ రున్ధే షట్ప || ౪ ||

3౪ ఉత్తరస్యాం వేద్యామన్యాని హవీఙ్షి సాదయతి | దక్షిణాయాం మారుతీమ్ |
 అపధురమేవైనా యునక్తి | అథో ఓజ ఏవాసామవ హరతి | తస్మాద్బ్రాహ్మణశ్చ

క్షత్రాచ్చ విశోఽన్యతోపక్రమిణీః । మారుత్యా పూర్వయా ప్రవరతి ।
 అన్యతమేవావ యజతే । వారుణ్యోత్తరయా । అన్తత ఏవ వరుణమవ యజతే ।
 యదేవాధ్వర్యుః కరోతి ॥ ౧౧ ౬౧ X ౩౪ ॥

3౫ తత్ప్రతిప్రస్థాతా కరోతి । తస్మాద్వచ్చేయాన్కరోతి । తత్ప్రాపీయాన్కరోతి ।
 పత్నిం వాచయతి । మేధాస్మేవైనాం కరోతి । అథో తప ఏవైనాముప నయతి ।
 యజ్ఞారఁ సన్తం న ప్రబ్రూయాత్ । ప్రియం జ్ఞాతిఁ రున్ధ్యాత్ । అసౌ మే
 జార ఇతి నిర్దిశేత్ । నిర్దిశ్యైవైనం వరుణపాశేన గ్రాహయతి ॥ ౧౧ ౬౧ X ౩౫ ॥

3౬ ప్రఘాస్యాన్ హవామహ ఇతి పత్నిముదానయతి । అహస్త్వైవైనామ్ । యత్పత్ని
 పురోనువాక్యామను బ్రూయాత్ । నిర్విఱ్యో యజమానః స్యాత్ । యజమానోఽన్వాహ
 । ఆత్మన్నైవ వీర్యం ధత్తే । ఉభౌ యాజ్ఞాఁసవీర్యత్వాయ ।
 యద్గ్రామే యదరణ్య ఇత్యాహ । యథోదితమేవ వరుణమవ యజతే ।
 యజమానదేవత్యో వా ఆహవనీయః ॥ ౧౧ ౬౧ X ౩౬ ॥

3౭ భ్రాతృవ్యదేవత్యో దక్షిణః । యదాహవనీయే జహుయాత్ । యజమానం
 వరుణపాశేన గ్రాహయేత్ । దక్షిణేఽగ్నౌ జహోతి । భ్రాతృవ్యమేవ వరుణపాశేన
 గ్రాహయతి । శూర్పేణ జహోతి । అన్న్యమేవ వరుణమవయజతే । శీర్షన్నధి
 నిధాయ జహోతి । శీర్షత ఏవ వరుణమవయజతే । ప్రత్యక్ష్విష్టజ్ఞుహోతి
 ॥ ౧౧ ౬౧ X ౩౭ ॥

3౮ ప్రత్యజ్ఞేవ వరుణపాశాన్నిర్ముచ్యతే । అకన్కర్మ కర్మకృత ఇత్యాహ
 । దేవాన్పణం నిరవదాయ । అన్పణా గృహానుపప్రేతేతి వావైతదాహ ।
 వరుణగృహీతం వా ఏతద్యజ్ఞస్య । యద్యజషా గృహీతస్యాతిరిచ్యతే ।
 తుషాశ్చ నిష్కాసశ్చ । తుషైశ్చ నిష్కాసేన చావభృథమవైతి ।
 వరుణగృహీతేనైవ వరుణమవయజతే । అపోఽవభృథమవైతి ॥ ౧౧ ౬౧ X ౩౮ ॥

3౯ అపు వై వరుణః । సాక్షాదేవ వరుణమవ యజతే । ప్రతియుతో వరుణస్య
 పాశ ఇత్యాహ । వరుణపాశాదేవ నిర్ముచ్యతే । అప్రతీక్షమాయన్తి ।
 వరుణస్వాన్వర్షిత్వై । ఏథోఽన్యేధిషీమహిత్యాహ । సమిధైవాగ్నిం నమస్యన్త

ఉపాయన్తి | తేజోసి తేజో మయి ధేహిత్యాహ | తేజ ఏవాత్మన్తే || ౧౧ ౬౧ X |
3౯ ||

కరోతి గ్రాహయత్యాహవనీయన్తిష్టజ్జుహోత్యపోఽవభృథమవైతి ధత్తే || X ||

౪౦ దేవాసురాః సంయత్యా ఆసన్ | సోఽగ్నిరబ్రవీత్ | మమేయమనీకవతీ తనూః |
తాం ప్రీణీత | అథాసురానభి భవిష్యథేతి | తే దేవా అగ్నయేఽనీకవతే
పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపన్ | సోఽగ్నిరనీకవాన్ఘ్నేవన భాగధేయేన
ప్రీతః | చతుర్థాఽనీకాన్యజనయత | తతో దేవా అభవన్ | పరాఽసురాః || ౧౧ ౬౧ ౬౧
౧ ||

౪౧ యదగ్నయేఽనీకవతే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపతి |
అగ్నిమేవానీకవన్తర్గ్ సేవన భాగధేయేన ప్రీణాతి | సోఽగ్నిరనీకవాన్ఘ్నేవన
భాగధేయేన ప్రీతః | చతుర్థాఽనీకాని జనయతే | అసౌ వా
ఆదిత్యోఽగ్నిరనీకవాన్ | తస్య రశ్మయోఽనీకాని | సాకః సూర్యేణోద్వృతా
నిర్వపతి | సాక్షాదేవాస్మా అనీకాని జనయతి | తేఽసురాః పరాజితా యన్తః |
ద్యావాపృథివీ ఉపాశ్రయన్ || ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౨ ||

౪౨ తే దేవా మరుద్భ్యః సాంతపనేభ్యశ్చరుం నిరవపన్ |
తాన్ద్యావాపృథివీభ్యామేవోభయతః సమతపన్ | యన్మరుద్భ్యః
సాన్తపనేభ్యశ్చరుం నిర్వపతి | ద్యావాపృథివీభ్యామేవ తదుభయతో
యజమానో బ్రాతృవ్యాన్సంతపతి | మధ్యన్దినే నిర్వపతి | తర్హి హి
తేఽక్షిప్తం తపతి | చరుర్భవతి | సర్వత ఏవైనాన్సంతపతి |
తే దేవాః శ్వోవిజయినః సన్తః | సర్వాసాం దుగ్ధే గృహమేధీయం చరుం
నిరవపన్ || ౧౧ ౬౧ ౬౧ 3 ||

౪3 ఆశితా ఏవాద్యోపవసామ | కస్య వాఽహేదమ్ | కస్య వా శ్వో భవితేతి |
స శ్చతోఽభవత్ | తస్యాహుతస్య నాశ్నన్న్ | న హి దేవా అహుతస్యాశ్నన్తి
| తేఽబ్రువన్ | కస్మా ఇమః హోష్యామ ఇతి | మరుద్భ్యో గృహమేధిభ్య
ఇత్యబ్రువన్ | తం మరుద్భ్యో గృహమేధిభ్యోఽజహుః || ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౪ ||

౪౪ తతో దేవా అభవన్ । పరాఽసురాః । యస్యైవం విదుషో మరుద్భ్యో
 గృహమేధిభ్యో గృహే జహ్వతి । భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య భ్రాతృవ్యో
 భవతి । యద్వై యజ్ఞస్య పాకత్రా క్రియతే । పశవ్యం తత్ । పాకత్రా వా
 ఏతక్క్రియతే । యన్నేధ్యా బర్హిర్భవతి । న సామిధేనీరన్వాహ ॥ ౧౧ ౬౧ ౬౧ X ॥

౪౫ న ప్రయాజా ఇజ్యన్తే । నానూయాజాః । య ఏవం వేద । పశుమాన్భవతి
 । ఆజ్యభాగో యజతి । యజ్ఞస్యైవ చక్షుషీ నాస్తరేతి । మరుతో
 గృహమేధినో యజతి । భాగధేయేనైవైనాస్థమర్థయతి । అగ్నిఽఽ
 స్విష్టకృతం యజతి ప్రతిష్ఠిత్యై । ఇడాన్తో భవతి । పశవో వా ఇడా ।
 పశుష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతిష్ఠతి ॥ ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౬౧ ॥ అసురా ఆశ్రయన్గృహమేధీయం
 చరుం నిరపవన్నజహవురన్వాహేడాన్తో భవతి ద్వే చ ॥ ౬౧ ॥

౪౬ యత్పత్నీ గృహమేధీయస్యాశ్చియాత్ । గృహమేధ్యేవ స్యాత్ । వి త్వస్య
 యజ్ఞ బుధ్యేత । యన్నాశ్చియాత్ । అగృహమేధీ స్యాత్ । నాస్య యజ్ఞో వ్యుధ్యేత
 ।
 ప్రతివేశం పచేయుః । తస్యాశ్చియాత్ । గృహమేధ్యేవ భవతి । నాస్య యజ్ఞో
 వ్యుధ్యేతే ॥ ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౧ ॥

౪౭ తే దేవా గృహమేధీయేనేష్టాః । ఆశితా అభవన్ । ఆఙ్ఞాతాభ్యఙ్ఞాత ।
 అనువథ్సానవాసయన్ । తేభ్యోఽసురాః, క్షుధం ప్రాహిణ్యన్ । సా దేవేషు
 లోకమవిత్వా । అసురాన్సునరగచ్ఛత్ । గృహమేధీయేనేష్టాః । ఆశితా
 భవన్తి । ఆఙ్ఞాతేఽభ్యఙ్ఞాతే ॥ ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౨ ॥

౪౮ అనువథ్సాన్, వాసయన్తి । భ్రాతృవ్యాయైవ తద్యజమానః, క్షుధం ప్రహిణోతి
 । తే దేవా గృహమేధీయేనేష్టాః । ఇన్ద్రాయ నిష్కాసం న్యదధుః । అస్మానేవ
 శ్వ ఇన్ద్రో నిహితభాగ ఉపావర్తతేతి । తాన్ద్రో నిహితభాగ ఉపావర్తత ।
 గృహమేధీయేనేష్టాః । ఇన్ద్రాయ నిష్కాసం నిదధ్యాత్ । ఇన్ద్ర ఏవైనం
 నిహితభాగ ఉపావర్తతే । గార్హపత్యే జహోతి ॥ ౧౧ ౬౧ ౬౧ ౩ ॥

౪౯ భాగధేయేనైవైనఽ సమర్థయతి । బుష్పభమాహ్వయతి ।

వషట్కార ఏవాస్య సః | అథో ఇన్ద్రియమేవ తద్వీర్యం యజమానో
 బ్రాతృవ్యస్య వృక్ష్యే | ఇన్ద్రిో వృత్రో హత్యా | పరాం పరావతమగచ్ఛత్
 | అపారాధమితి మన్యమానః | సోఽబ్రవీత్ | క ఇదం వేదిష్యతీతి |
 తేఽబ్రువన్మరుతో వరం వృణామహై || ౧ | ౬ | ౭ | ౪ ||

౫౦ అథ వయం వేదామ | ఆస్మభ్యమేవ ప్రథమో హవిర్నిరుప్యాతా ఇతి
 | త ఏనమధ్యక్రీడన్ | తత్క్రీడినాం క్రీడిత్వమ్ | యన్మరుద్భయః క్రీడిభ్యః
 ప్రథమో హవిర్నిరుప్యతే విజిత్యై | సాకో సూర్యేణోద్వృతా
 నిర్వపతి | ఏతస్మిన్వై లోక ఇన్ద్రిో వృత్రమహస్థమృద్ధ్యై
 | ఏతద్బ్రాహ్మణాన్వేవ పఞ్చ హవీషి | ఏతద్బ్రాహ్మణ ఐన్ద్రాగ్నః |
 అథైష ఐన్ద్రశ్చరుర్భవతి |

౫౧ ఉద్ధారం వా ఏతమిన్ద్ర ఉదహరత | వృత్రో హత్యా | అన్యాసు
 దేవతాస్వధి | యదేష ఐన్ద్రశ్చరుర్భవతి | ఉద్ధారమేవ తం
 యజమాన ఉద్ధరతే | అన్యాసు ప్రజాస్వధి | వైశ్వకర్మణ ఏకకపాలో
 భవతి | విశ్వాన్వేవ తేన కర్మాణి యజమానోఽవరున్ధే || ౧ | ౬ | ౭ | ౫ ||
 ఋద్ధ్యతేఽభ్యజ్ఞతే జహోతి వృణామహై భవత్యష్టా చ || ౭ ||

౫౨ వైశ్వదేవేన వై ప్రజాపతిః ప్రజా ఆసృజత | తా
 వరుణప్రఘసైర్వరుణపాశాదముఞ్చత్ | సాకమేధైః ప్రత్యస్థాపయత్ |
 త్ర్యమ్బుకై రుద్రం నిరవాదయత | పితృయజ్ఞేన సువర్గం లోకమగమయత్
 | యద్వైశ్వదేవేన యజతే | ప్రజా ఏవ తద్యజమానః సృజతే | తా
 వరుణప్రఘసైర్వరుణపాశాన్ముఞ్చతి | సాకమేధైః ప్రతిష్ఠాపయతి |
 త్ర్యమ్బుకై రుద్రం నిరవదయతే || ౧ | ౬ | ౮ | ౧ ||

౫౩ పితృయజ్ఞేన సువర్గం లోకం గమయతి | దక్షిణతః ప్రాచీనావీతీ
 నిర్వపతి | దక్షిణావృద్ధి పితృణామ్ | అనాదృత్య తత్ | ఉత్తరత
 ఏవోపవీయ నిర్వపేత్ | ఉభయే హి దేవాశ్చ పితరశ్చేజ్యన్తే | అథో
 యదేవ దక్షిణార్ధేఽధి శ్రయతి | తేన దక్షిణావృత్ | సోమాయ పితృమతే

పురోడాశః పటకపాలం నిర్వపతి । సంవత్సరో వై సోమః పితృమాన్ ॥

౧౧ ౬౧ ౮౧ ౨॥

౫౪ సంవత్సరమేవ ప్రీణాతి । పితృభ్యో బర్హిషదోభ్యో ధానాః । మాసా
వై పితరో బర్హిషదః । మాసానేవ ప్రీణాతి । యస్మిన్వా ఋతౌ పురుషః
ప్రమీయతే । సోఽస్యాముష్మిం లోకే భవతి । బహురూపా ధానా భవన్తి ।
అహోరాత్రాణామభిజిత్యై । పితృభ్యోఽగ్నిష్వాత్తేభ్యో మన్థమ్ । అర్థమాసా
వై పితరోఽగ్నిష్వాత్తాః ॥ ౧౧ ౬౧ ౮౧ ౩॥

౫౫ అర్థమాసానేవ ప్రీణాతి । అభివాన్యాయై దుగ్ధే భవతి । సా
హి పితృదేవత్యం దుహే । యత్పూర్ణమ్ । తన్మనుష్యాణామ్ । ఉపర్యర్థో
దేవానామ్ । అర్థః పితృణామ్ । అర్థ ఉపమన్థతి । అర్థో హి పితృణామ్ ।
ఏకయోపమన్థతి ॥ ౧౧ ౬౧ ౮౧ ౪॥

౫౬ ఏకా హి పితృణామ్ । దక్షిణోపమన్థతి । దక్షిణావృద్ధి పితృణామ్ ।
అనారభ్యోపమన్థతి । తద్ధి పితృనచ్చతి । ఇమాం దిశం వేదిముద్ధన్తి
। ఉభయే హి దేవాశ్చ పితరశ్చేజ్యస్తే । చతుఃస్తక్తిర్భవతి । సర్వా
హ్యను దిశః పితరః । అఖాతా భవతి ॥

౫౭ ఖాతా హి దేవానామ్ । మధ్యతోఽగ్నిరాధీయతే । అన్తతో హి దేవానామాధీయతే
। వర్షీయానిధృ ఇధ్మాద్భవతి వ్యావృత్త్యై । పరి శ్రయతి । అన్తర్హితో
హి పితృలోకో మనుష్యలోకాత్ । యత్పరుషి దినమ్ । తద్దేవానామ్ । యదన్తరా ।
తన్మనుష్యాణామ్ ॥ ౧౧ ౬౧ ౮౧ ౬॥

౫౮ యథ్యమూలమ్ । తత్ప్రీణాతి । సమూలం బర్హిరభవతి వ్యావృత్త్యై ।
దక్షిణా స్తుణాతి । దక్షిణావృద్ధి పితృణామ్ । త్రిః పర్యేతి । తృతీయే
వా ఇతో లోకే పితరః । తానేవ ప్రీణాతి । త్రిః పునః పర్యేతి । షట్కంపద్యస్తే
॥ ౧౧ ౬౧ ౮౧ ౭॥

౫౯ షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవ ప్రీణాతి । యత్ప్రస్తరం యజుషా గృహ్ణీయాత్ ।
ప్రమాయుకో యజమానః స్యాత్ । యన్న గృహ్ణీయాత్ । అనాయతనః స్యాత్

1 తూష్టిమేవ స్యస్యేత్ | న ప్రమాయుకో భవతి | నానాయతనః |

యత్రీస్పరిధీస్పరిదధ్యాత్ || ౧1 ౬1 ౮1 ౮||

౬౦ మృత్యునా యజమానం పరిగృహ్ణాయాత్ | యన్న పరిదధ్యాత్ | రక్షాః

యజ్ఞః హన్యుః | ద్వా పరిధీ పరిదధాతి | రక్షసామపహత్యై | అథో

మృత్యోరేవ యజమానముఘ్నజతి | యత్రీణి త్రీణి హవిగ్న్యదాహరేయః |

త్రయస్త్రయ ఏషాః సాకం ప్రమీయేరన్ | ఏకైకమనూచీనాన్యదాహరన్తి

| ఏకైక ఏవైషామన్వఞ్చః ప్రమీయతే | కశిపు కశిపవ్యాయ |

ఉపబర్హణముపబర్హణ్యాయ | ఆజ్ఞానమాజ్ఞాన్యాయ | అభ్యజ్ఞానమభ్యజ్ఞాన్యాయ

| యథాభాగమేవైనాస్ప్రిణాతి || ౧1 ౬1 ౮1 ౯|| నిరవదయతే పితృమానగ్నిష్వాత్తా

ఏకయోప మన్థత్యఖాతా భవతి మనుష్యాణాం పద్యన్తే పరిదధ్యాస్మీయతే

పఞ్చ చ || ౮||

౬౧ అగ్నయే దేవేభ్యః పితృభ్యః సమిధ్యమానాయాను బ్రూహిత్యాహ |

ఉభయే హి దేవాశ్చ పితరశ్చేజ్యన్తే | ఏకామన్వాహ | ఏకా హి పితృణామ్ |

త్రిరన్వాహ | త్త్వి దేవానామ్ | ఆఘారావాఘారయతి | యజ్ఞపరుషోరనన్తరిత్యై

| నార్దేయం వృణీతే | న హోతారమ్ || ౧1 ౬1 ౯1 ౧||

౬౨ యదార్దేయం వృణీత | యద్ధోతారమ్ | ప్రమాయుకో యజమానః స్యాత్ |

ప్రమాయుకో హోతా | తస్మాన్న వృణీతే | యజమానస్య హోతుర్గోపిథాయ | అప

బర్హిషః ప్రయాజాన్, యజతి | ప్రజా వై బర్హిః | ప్రజా ఏవ మృత్యోరుఘ్నజతి

| ఆజ్యభాగౌ యజతి || ౧1 ౬1 ౯1 ౨||

౬3 యజ్ఞస్యైవ చక్షుషీ నాన్తరేతి | ప్రాచీనావీతి సోమం యజతి |

పితృదేవత్యా హి | ఏషాఽఽహుతిః | పఞ్చకృత్వోఽవద్యతి | పఞ్చ

హ్యేతా దేవతాః | ద్వై పురోఽనువాక్యే | యాజ్ఞ్యా దేవతా వషటూరః | తా ఏవ

ప్రీణాతి | సన్తతమవద్యతి || ౧1 ౬1 ౯1 3||

౬౪ ఋతూనాః సంతత్యై | ప్రైవైభ్యః పూర్వయా పురోఽనువాక్యయాఽఽహ |

ప్రణయతి ద్వితీయయా | గమయతి యాజ్యయా | తృతీయే వా ఇతో లోకే పితరః

1 అహ్నః పవైనాన్ పూర్వయా పురోఽనువాక్యయాఽత్యాసయతి | రాత్రియై ద్వితీయయా

1 బవైనాన్ యాజ్యయా గమయతి | దక్షిణతోఽవదాయ | ఉదజ్జతిక్రామతి వ్యావృత్త్యై || ౧1 ౬1 ౯1 ౪||

౬౫ ఆస్వధేత్యాశ్రావయతి | అస్తు స్వధేతి ప్రత్యాశ్రావయతి | స్వధా నమ ఇతి వషట్కరోతి | స్వధాకారో హి పితృణామ్ | సోమమగ్రే యజతి | సోమప్రయాజా హి పితరః | సోమం పితృమంతం యజతి | సంవత్సరో వై సోమః పితృమాన్ | సంవత్సరమేవ తద్యజతి | పితృనృర్హిషదో యజతి || ౧1 ౬1 ౯1 ౫||

౬౬ యే వై యజ్వానః | తే పితరో బర్హిషదః | తానేవ తద్యజతి | పితృనగ్నిష్యాత్వాన్, యజతి | యే వా అయజ్వానో గృహమేధినః | తే పితరోఽగ్నిష్యాత్వాః | తానేవ తద్యజతి | అగ్నిం కవ్యవాహనం యజతి | య ఏవ పితృణామగ్నిః | తమేవ తద్యజతి || ౧1 ౬1 ౯1 ౬||

౬౭ అథో యథాఽగ్నిః స్విష్టకృతం యజతి | తాదృగేవ తత్ | ఏతత్తే తత యే చ త్వామన్వితి తిస్పషు స్రక్తిషు నిదధాతి | తస్మాదా తృతీయాత్పురుషాన్నామ న గృహ్లాన్తి | ఏతావన్తో హీజ్యన్తే | అత్ర పితరో యథాభాగం మన్దధ్వమిత్వాహ | ప్లికా హి పితరః | ఉదఞ్చో నిష్కామన్తి | ఏషా వై మనుష్యాణాం దిక్ | స్వామేవ తద్దిశమను నిష్కామన్తి || ౧1 ౬1 ౯1 ౭||

౬౮ ఆహవనీయముపతిష్ఠన్తే | న్యేవాస్మై తద్ధువతే | యథృత్యాహవనీయే | అథాన్యత్ర చరన్తి | ఆతమితోరుపతిష్ఠన్తే | అగ్నిమేవోపద్రష్టారం కృత్వా | పితృన్నిరవదయన్తే | అన్తం వా ఏతే ప్రాణానాం గచ్ఛన్తి | య ఆతమితోరుప తిష్ఠన్తే | సుసందృశం త్వా వయమిత్వాహ || ౧1 ౬1 ౯1 ౮||

౬౯ ప్రాణో వై సుసందృక్ | ప్రాణమేవాత్మన్దధతే | యోజాన్విన్యతే హరీ ఇత్యాహ | ప్రాణమేవ పునరయుక్త | అక్షన్నమీమదన్త హీతి గార్హపత్యముపతిష్ఠన్తే | అక్షన్నమీమదన్తాథ తోపతిష్ఠామహ ఇతి వావైతదాహ | అమీమదన్త పితరః సోమ్యా ఇత్యభి ప్రపద్యన్తే | అమీమదన్త పితరోఽథ త్వాఽభి ప్రపద్యామహ

ఇతి వావైతదాహ | అపః పరిషిజ్చతి | మార్జయత్యేవైనాన్ || ౧౧ ౬౧ ౯౧ ౯॥

౭౦ అథో తర్పయత్యేవ | తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః | య ఏవం వేద | అప
బర్హిషావనూయాజౌ యజతి | ప్రజా వై బర్హిహిః | ప్రజా ఏవ మృత్యోరుధ్స్పజతి |
చతురః ప్రయాజాన్, యజతి | ద్వావనూయాజౌ | షట్స్సంపద్యన్తే | షడ్వా ఋతవః
|| ౧౧ ౬౧ ౯౧ ౧౦॥

౭౧ ఋతునేవ ప్రీణాతి | న పత్స్యన్వాస్తే | న సంయాజయన్తి | యత్పత్స్యన్వాసీత
| యథ్సంయాజయేయుః | ప్రమాయుకా స్యాత్ | తస్మాన్నాన్వాస్తే | న సంయాజయన్తి
| పత్నియై గోపీథాయ || ౧౧ ౬౧ ౯౧ ౧౧॥ హోతారమాజ్యభాగో యజతి
సంతతమవ ద్యతి వ్యావృత్త్యై బర్హిషదో యజతి తమేవ తద్యజత్యస్సు
నిష్కామన్త్యాహైనాన్పతవో నవ చ || ౯॥

౭౨ ప్రతిపూరుషమేకకపాలాన్నిర్వపతి | జాతా ఏవ ప్రజా రుద్రాన్నిరవదయతే
| ఏకమతిరిక్తమ్ | జనిష్యమాణా ఏవ ప్రజా రుద్రాన్నిరవదయతే | ఏకకపాలా
భవన్తి | ఏకధైవ రుద్రం నిరవదయతే | నాభిఘారయతి | యదభిఘారయేత్ |
అన్తరవచారిణోరుద్రం కుర్యాత్ | ఏకోల్కుకేన యన్తి || ౧౧ ౬౧ ౧౦౧ ౧॥

౭౩ తద్ధి రుద్రస్య భాగధేయమ్ | ఇమాం దిశం యన్తి | ఏషా వై రుద్రస్య దిక్ |
స్వాయామేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే | రుద్రో వా అపశుకాయా ఆహుత్యై
నాతిష్ఠత | అసౌ తే పశురితి నిర్దిశేద్యం ద్విష్యాత్ | యమేవ ద్వేష్టి |
తమస్మై పశుం నిర్దిశతి | యది న ద్విష్యాత్ | ఆఖుస్తే పశురితి బ్రూయాత్ ||
౧౧ ౬౧ ౧౦౧ ౨॥

౭౪ న గ్రామ్యాన్పశున్ హినన్తి | నారణ్యాన్ | చతుష్పథే జహోతి | ఏష వా
అగ్నినాం పట్టిశో నామ | అగ్నివత్యేవ జహోతి | మధ్యమేన పఠేన
జహోతి | స్తుగ్భోషా | అథో ఖలు | అన్తమేనైవ హోతవ్యమ్ | అన్తత ఏవ
రుద్రం నిరవదయతే || ౧౧ ౬౧ ౧౦౧ ౩॥

౭౫ ఏష తే రుద్ర భాగః సహ స్వస్రాఽమృకయేత్యాహ | శరద్వా అస్యామిక్తా
స్వసా | తయా వా ఏష హినన్తి | య ఏ హినన్తి | తయైవైనోసహ
శమయతి | భేషజం గవ ఇత్యాహ | యావన్త ఏవ గ్రామ్యాః పశవః | తేభ్యో

భేషజం కరోతి । అవామ్పు రుద్రమదిమహిత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ॥

౧౧ ౬౧ ౧౦౧ ౪॥

౭౬ త్ర్యమ్బకం యజామహ ఇత్యాహ । మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాదితి
వావైతదాహ

। ఉత్కరన్తి । భగస్య లీపన్తే । మూతే కృత్వాఽఽసజన్తి । యథా జనం
యతేఽవసం కరోతి । తాదృగేవ తత్ । ఏష తే రుద్ర భాగ ఇత్యాహ
నిరవత్త్యై । అప్రతీక్షమాయన్తి । అపః పరిషిచ్ఛతి । రుద్రస్యాన్తర్వత్త్యై ।
ప్ర వా ఏతేఽస్మాల్లోకాచ్ఛవన్తే । యే త్ర్యమ్బకైశ్చరన్తి । ఆదిత్యం చరుం
పునరేత్య నిర్వపతి । ఇయం వా అదితిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠన్తి ॥ ౧౧ ౬౧ ౧౦౧ ౫॥

యన్తి బ్రూయాన్నిరవదయతే శాస్తే సిచ్ఛతి షట్స ॥ ౧౦॥

అనుమత్యై వైశ్వదేవేన తాః సృష్టాస్త్రివృత్పుజాపతిః సవితోత్తరస్యాం
దేవాసురాః సోఽగ్నిర్యత్పత్నీ వైశ్వదేవేన తా వరుణప్రఘనైరగ్నయే దేవేభ్యః
ప్రతిపూరుషం దశ ॥ ౧౦॥

అనుమత్యై ప్రథమజో వధోఽ బహురూపా హి పశవస్తస్మాత్పుథమాత్రం
యదగ్నయేఽనీకవత ఉద్ధారం వా అగ్నయే దేవేభ్యః ఋతూనేవ షట్సప్తతిః
॥ ౭౬॥

అనుమత్యై ప్రతితిష్ఠంతి ॥

ప్రథమాష్టకే సప్తమః ప్రపాఠకః ౭

౧ ఏతద్బ్రాహ్మణాన్వేవ పఞ్చ హవీషి । అథేన్ద్రాయ శునాసీరాయ
పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిర్వపతి । సంవత్సరో వా ఇన్ద్రా శునాసీరః ।
సంవత్సరేణైవాస్మా అన్నమవరున్ధే । వాయవ్యం పయో భవతి । వాయుర్వై
వృష్ట్యై ప్రదాపయతా । స ఏవాస్మై వృష్టిం ప్రదాపయతి । సౌర్య ఏకకపాలో
భవతి । సూర్యేణ వా అముష్మిం ల్లోకే వృష్టిర్భృతా । స ఏవాస్మై వృష్టిం
నియచ్ఛతి ॥ ౧౧ ౭౧ ౧౧ ౧॥

- ౨ ద్వాదశగవః సీరం దక్షిణా సమృద్ధ్యై | దేవాసురాః సంయత్యా ఆసన్
 | తే దేవా అగ్నిమబ్రువన్ | త్వయా వీరేణాసురానభిభవామేతి | సోఽబ్రవీత్
 | త్రేధాఽహమాత్మానం వికరిష్య ఇతి | స త్రేధాఽఽత్మానం వ్యకురుత |
 అగ్నిం తృతీయమ్ | రుద్రం తృతీయమ్ | వరుణం తృతీయమ్ || ౧ | ౭ | ౧ | ౨ ||
- ౩ సోఽబ్రవీత్ | క ఇదం తురీయమితి | అహమిత్స్యోఽబ్రవీత్ | సం తు సృజావహో
 ఇతి | తౌ సమసృజేతామ్ | స ఇన్ద్రస్తురీయమభవత్ | యదిన్ద్రస్తురీయమభవత్ |
 తదిన్ద్రతురీయస్యేన్ద్రతురీయత్వమ్ | తతో వై దేవా వ్యజయన్త | యదిన్ద్రతురీయం
 నిరుష్యతే విజిత్యై || ౧ | ౭ | ౧ | ౩ ||
- ౪ వహిసి ధేనుర్దక్షిణా | యద్వహిసి | తేనాఽఽగ్నేయా | యధ్ధాః | తేన రౌద్రీ
 | యద్ధేనుః | తేనైన్ద్రీ | యద్ద్రీ సతీ దాన్తా | తేన వారుణీ సమృద్ధ్యై |
 ప్రజాపతిర్వజ్ఞమసృజత || ౧ | ౭ | ౧ | ౪ ||
- ౫ తః సృష్ట్యై రక్షాగ్స్యజిహూఃసన్ | స ఏతాః ప్రజాపతిరాత్మనో
 దేవతా నిరమిత | తాభిర్వై స దిగ్భ్యో రక్షాః ప్రాణుదత |
 యత్ప్రజ్ఞావత్తీయం జహోతి | దిగ్భ్యో ఏవ తద్యజమానో రక్షాః
 ప్రణుదతే | సమూఢః రక్షః సందగ్ధః రక్ష ఇత్యాహ |
 రక్షాగ్స్యేవ సందహతి | అగ్నేయే రక్షోఘ్నే స్వాహేత్యాహ | దేవతాభ్య
 ఏవ విజిగ్యానాభ్యో భాగధేయం కరోతి | ప్రష్టివాహీ రథో దక్షిణా
 సమృద్ధ్యై || ౧ | ౭ | ౧ | ౫ ||
- ౬ ఇన్ద్రో వృత్రః హత్వా | అసురాన్పరాభావ్య | నముచిమాసురం నాలభత |
 తః శవ్యాఽగృహ్లాత్ | తౌ సమలభేతామ్ | సోఽస్మాదభిశునతరోఽభవత్
 | సోఽబ్రవీత్ | సంధాః సందధావహై | అథ త్వాఽవ స్రక్ష్యామి | న మా
 శుష్కేణ నార్ద్రేణ హనః || ౧ | ౭ | ౧ | ౬ ||
- ౭ న దివా న నక్తమితి | స ఏతమపాం ఫేనమసిన్చత్ | న వా ఏష
 శుష్కో నార్ద్రో వ్యష్టాఽఽసీత్ | అనుదితః సూర్యః | న వా ఏతద్దివా న
 నక్తమ్ | తస్యైతస్మిన్లోకే | అపాం ఫేనేన శిర ఉదవర్తయత్ |

తదే॑న॒మ॒న్వ॑వ॒ర్తత॑ । మి॒త్ర॒ద్రు॒గి॒తి ॥ ౧౧ ౭౧ ౧౧ ౭౧ ॥

౮ స ఏ॒తా॑న॒పా॒మార్గా॑న॒జన॑యత్ । తా॒న॒జ॒హోత్ । తై॒ర్వై స ర॒క్షాగ్స్య॑పా॒హత॑ ।
 యద॑పా॒మార్గ॑హో॒మో భ॑వతి । రక్ష॑సా॒మప॑హ॒త్యై । ఏకో॑ల్ము॒కేన॑ యన్తి ।
 తద్ధి॑ రక్ష॑సాం భా॒గధే॑యమ్ । ఇ॒మాం ది॑శం యన్తి । ఏ॒షా వై రక్ష॑సాం దిక్ ।
 స్వా॒యామే॑వ ది॒శి రక్షా॑సి హన్తి ॥ ౧౧ ౭౧ ౧౧ ౮ ॥

౯ స్వ॑కృ॒త ఇ॒రిణే॑ జ॒హోతి॑ ప్ర॒దరే॑ వా । ఏ॒తద్వై రక్ష॑సా॒మాయ॑త॒నమ్ । స్వ
 ఏ॒వాయ॑తనే॒ రక్షా॑సి హన్తి । ప॒ర్ణమ॑యే॒న స్తు॑వేణ జ॒హోతి॑ । బ్ర॒హ్మ
 వై ప॒ర్ణః । బ్ర॒హ్మణై॑వ రక్షా॑సి హన్తి । దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితుః॑ ప్ర॒సవ
 ఇ॒త్యాహ॑ । స॒వితృ॑ప్ర॒సూత॑ ఏ॒వ రక్షా॑సి హన్తి । హ॒తః రక్షో॑ఽవధి॒ష్ఠ
 రక్ష॑ ఇ॒త్యాహ॑ । రక్ష॑సాగ్ స్తు॒త్యై । యద॑వ॒స్తే తద్దక్షి॑ణా ని॒రవ॑త్యై ।
 ఆప్ర॑తీక్ష॒మాయన్తి॑ । రక్ష॑సా॒మన్తర్హి॑త్యై ॥ ౧౧ ౭౧ ౧౧ ౯ ॥ య॒చ్ఛ్రుతి॑ వ॒రుణం
 తృ॒తీయం॑ వి॒జిత్యా॑ అ॒సృజ॑త స॒మృద్ధ్యై॑ హ॒నో మి॒త్రద్రు॒గితి॑ హన్తి స్తు॒త్యై
 త్రీణి॑ వ ॥ ౧౧ ॥

౧౦ ధా॒త్రే పు॒రో॒డాశం॑ ద్వాద॒శక॑పాలం ని॒ర్వప॑తి । సం॒వ॒ధ్నరో॑ వై ధా॒తా ।
 సం॒వ॒ధ్నరే॑ణై॒వాస్త్యై॑ ప్ర॒జాః ప్ర॑జనయతి । అ॒న్వేవా॒స్మా అ॒ను॒మతి॑ర్మ॒న్యతే॑ । రా॒తే
 రా॒కా । ప్ర॑ సీ॒వాలీ॑ జనయతి । ప్ర॒జాస్వే॑వ ప్ర॒జాతా॑సు కు॒హ్య వాచం॑ దధాతి ।
 మి॒థునో॑ గా॒వో దక్షి॑ణా స॒మృద్ధ్యై॑ । ఆ॒గ్నావై॒ష్ణవ॑మే॒కాద॑శకపాలం
 ని॒ర్వప॑తి । ఐ॒న్ద్రావై॒ష్ణవ॑మే॒కాద॑శకపాలమ్ ॥ ౧౧ ౭౧ ౨౧ ౧ ॥

౧౧ వై॒ష్ణవం॑ త్రికపాలమ్ । వీ॒ర్యం॑ వా అ॒గ్నిః । వీ॒ర్యమి॒న్ద్రః । వీ॒ర్యం
 వి॒ష్ణుః । ప్ర॒జా ఏ॒వ ప్ర॒జాతా॑ వీ॒ర్యే ప్రతి॑ష్ఠాపయతి । తస్మా॑త్ప్ర॒జా వీ॒ర్యా॑వతిః
 । వా॒మన॑ ఋ॒షభో॑ వహీ దక్షి॑ణా । యద్వ॒హీ । తేనా॑గ్నీ॒యః । యదృ॑ష॒భః ॥
 ౧౧ ౭౧ ౨౧ ౨ ॥

౧౨ తే॒నైన్ద్రః॑ । యద్వా॑మ॒నః । తేన॑ వై॒ష్ణవః॑ స॒మృద్ధ్యై॑ ।
 అ॒గ్ని॒షోమి॑యమే॒కాద॑శకపాలం ని॒ర్వప॑తి । ఇ॒న్ద్రాసో॑మి॒యమే॒కాద॑శకపాలమ్
 । సా॒మ్యం చ॒రుమ్ । సో॒మో వై రే॒తోధాః॑ । అ॒గ్నిః ప్ర॒జానాం॑ ప్ర॒జన॑యి॒తా ।

వృద్ధానామిన్ద్రః ప్రదాపయితా । సోమ ఏవాస్మై రేతో దధాతి ॥ ౧౧ ౭౧ ౨౧ ౩॥

౧౩ అగ్నిః ప్రజాం ప్రజనయతి । వృద్ధామిన్ద్రః ప్రయచ్ఛతి । బభ్రుర్దక్షిణా

సమృద్ధ్యై । సోమాపౌష్ఠం చరుం నిర్వపతి । ఐన్ద్రాపౌష్ఠం చరుమ్ ।

సోమో వై రేతోధాః । పూషా పశూనాం ప్రజనయితా । వృద్ధానామిన్ద్రః

ప్రదాపయితా । సోమ ఏవాస్మై రేతో దధాతి । పూషా పశూన్ప్రజనయతి ॥

౧౪ వృద్ధామిన్ద్రః ప్రయచ్ఛతి । పౌష్ఠశ్చరుర్భవతి । ఇయం వై పూషా ।

అస్యామేవ ప్రతిష్ఠతి । శ్వామో దక్షిణా సమృద్ధ్యై । బహు వై పురుషో

మేధ్యముపగచ్ఛతి । వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపతి । సంవథ్పరో

వా అగ్నిర్వైశ్వానరః । సంవథ్పరేణైవైనగ్గ్ స్వదయతి । హిరణ్యం దక్షిణా

॥ ౧౧ ౭౧ ౨౧ ౫॥

౧౫ పవిత్రం వై హిరణ్యమ్ । పునాత్స్యేవైనమ్ । బహు వై రాజన్యోఽనృతం

కరోతి । ఉపజామ్యై హారతే । జినాతి బ్రాహ్మణమ్ । వదత్యన్వతమ్ । అన్వతే

ఖలు వై క్రియమాణే వరుణో గృహ్ణాతి । వారుణం యవమయం చరుం

నిర్వపతి । వరుణపాశాదేవైనం ముఞ్చతి । ఆశ్వో దక్షిణా । వారుణో హి

దేవతయాఽశ్వః సమృద్ధ్యై ॥ ౧౧ ౭౧ ౨౧ ౬॥ ఐన్ద్రావైష్ఠవమేకాదశకపాలం

యదృషభో దధాతి పూషా పశూన్ప్రజనయతి హిరణ్యం దక్షిణా

దక్షిణైకం చ ॥ ౨॥

౧౬ రత్నినామేతాని హవీఃషి భవన్తి । ఏతే వై రాష్ట్రస్య ప్రదాతారః

। ఏతేఽపాదాతారః । య ఏవ రాష్ట్రస్య ప్రదాతారః । యేఽపాదాతారః ।

త ఏవాస్మై రాష్ట్రం ప్రయచ్ఛన్తి । రాష్ట్రమేవ భవతి । యథ్సమాహృత్య

నిర్వపేత్ । అరత్నినః స్వః । యథాయథం నిర్వపతి రత్నిత్వాయ ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧

౧॥

౧౭ యథ్పద్యో నిర్వపేత్ । యావతీమేకేన హవిషాఽఽశిషమవ ర్నునే ।

తావతీమవరున్ధిత । అన్వహం నిర్వపతి । భూయసీమేవాశిషమవరున్ధే ।

భూయసో యజ్జక్రతూనుపైతి । బౌర్హస్పత్యం చరుం నిర్వపతి బ్రహ్మణో

గృహే । ముఖత ఏవాస్మై బ్రహ్మ సౌశ్యతి । అథో బ్రహ్మన్నేవ
క్షత్రమన్వారమృయతి । శితిపృష్టో దక్షిణా సమృద్ధ్యై ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౨॥
౧౦౮ ఐన్ద్రమేకాదశకపాలః రాజన్యస్య గృహే । ఇన్ద్రియమేవావరున్ధే ।
ఋషభో దక్షిణా సమృద్ధ్యై । ఆదిత్యం చరుం మహిష్యై గృహే । ఇయం
వా ఆదితిః । ఆస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి । ధేనుర్దక్షిణా సమృద్ధ్యై । భగాయ
చరుం వావాతాయై గృహే । భగమేవాస్మిన్దధాతి । విచిత్రగర్భా పష్టాహీ
దక్షిణా సమృద్ధ్యై ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౩॥

౧౦౯ నైర్ఋతం చరుం పరివృక్త్యై గృహే కృష్ణానాం వ్రీహీణాం
సఖనిర్భిన్నమ్ । పాప్యానమేవ నిర్వృతిం నిరవదయతే । కృష్ణా కూటా
దక్షిణా సమృద్ధ్యై । ఆగ్నేయమష్టాకపాలః సేనాన్యో గృహే ।
సేనామేవాస్య సౌశ్యతి । హిరణ్యం దక్షిణా సమృద్ధ్యై । వారుణం
దశకపాలః సూతస్య గృహే । వరుణసవమేవావరున్ధే । మహానిరష్టో
దక్షిణా సమృద్ధ్యై । మారుతః సప్తకపాలం గ్రామణ్యో గృహే ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౪॥

౨౦ అన్నం వై మరుతః । అన్నమేవావరున్ధే । పృశ్నిర్దక్షిణా సమృద్ధ్యై ।
సావిత్రం ద్వాదశకపాలం క్షత్తుర్గృహే ప్రసూత్యై । ఉపధ్వస్తో దక్షిణా
సమృద్ధ్యై । ఆశ్వినం ద్వికపాలః సంగ్రహీతుర్గృహే । ఆశ్వినౌ
వై దేవానాం భిషజౌ । తాభ్యామేవాస్మై భేషజం కరోతి । సవాత్యో
దక్షిణా సమృద్ధ్యై । పౌష్ఠం చరుం భాగదుఘస్య గృహే ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౫॥

౨౧ అన్నం వై పూషా । అన్నమేవావరున్ధే । శ్యామో దక్షిణా సమృద్ధ్యై ।
రౌద్రం గావీధుకం చరుమణ్ణావాపస్య గృహే । అన్తత ఏవ రుద్రం
నిరవదయతే । శబల ఉద్వారో దక్షిణా సమృద్ధ్యై । ద్వాదశైతాని
హవీషి భవన్తి । ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః । సంవత్సరేణైవాస్మై
రాష్ట్రమవరున్ధే । రాష్ట్రమేవ భవతి ॥ ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౬॥

౨౨ యన్న ప్రతినిర్వపేత్ । రత్నిన ఆశిషోఽవరున్ధీరన్నై । ప్రతినిర్వపతి ।

ఇన్ద్రా॑య॒ సుత్రా॑ష్టే పు॒రో॒డా॒శమే॑కాదశకపాలమ్ | ఇన్ద్రా॑యా॒ హో॒ముచే॑ | ఆశిష॑
 ఏ॒వావ॑రున్ధే | ఆ॒యన్నో॑ రాజా వృ॒త్రహో॑ రాజా భూ॒త్వా వృ॒త్రం వ॑ధ్వాది॒త్యాహా॑
 | ఆశిష॑మే॒వైతా॒మాశా॑స్తే | మైత్రా॒బా॒ర్హస్ప॑త్యం భవతి | శ్వే॒తాయై॑
 శ్వే॒తవ॑థ్నాయై దు॒గ్ధే || ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౭౧ ||

౨౩ బా॒ర్హస్ప॑త్యే మై॒త్రమ॑పి దధాతి | బ్రహ్మ॑ చై॒వాస్మై॑ క్ష॒త్రం
 చ స॒మీచీ॑ దధాతి | అథో॑ బ్రహ్మ॑న్నే॒వ క్ష॒త్రం ప్ర॑తి॒ష్ఠాప॑యతి
 | బా॒ర్హస్ప॑త్యేన పూ॒ర్వేణ॑ ప్రచరతి | ముఖ॑త ఏ॒వాస్మై
 బ్రహ్మ॑ స॒౨ శ్య॑తి | అథో॑ బ్రహ్మ॑న్నే॒వ క్ష॒త్రమ॑న్వారమ్భయతి |
 స్వయం॑కృ॒తా వే॑దిర్భవతి | స్వయం॑ది॒నం బ॒ర్హిః | స్వయం॑కృ॒త ఇ॒ధ్యః
 | అన॑భిజితస్యాభిజిత్వై | తస్మా॒ద్రాజ్ఞామ॑రణ్యమ॒భిజిత॑మ్ | నైవ శ్వే॒తా
 శ్వే॒తవ॑థ్నా దక్షిణా సమృద్ధ్యై || ౧౧ ౭౧ ౩౧ ౮ || రత్ని॑త్యాయ॒ సమృద్ధ్యై
 ప॒ష్ఠాహీ॑ దక్షిణా సమృద్ధ్యై గ్రా॒మణో॑ గృహే భా॒గదు॑షుస్య గృహే
 భవతి దు॒గ్ధేఽభి॑జిత్వై ద్వే చ || ౩ ||

౨౪ దే॒వసు॑వామే॒తాని॑ హ॒విషి॑షి భవన్తి | ఏ॒తావ॑న్తో వై దే॒వానాః॑
 స॒వాః | త ఏ॒వాస్మై॑ స॒వాన్ప్రయ॑చ్ఛన్తి | త ఏ॒నః॑ సువన్తే | అగ్ని॑రై॒వైనం॑
 గృ॒హప॑తీనాః సువతే | సో॒మో వ॑నస్ప॒తీనా॑మ్ | రు॒ద్రః ప॑శూ॒నామ్ |
 బృ॒హస్ప॑తిర్వాచామ్ | ఇన్ద్రో॑ జ్యేష్ఠా॒నామ్ | మి॒త్రః స॒త్యానా॑మ్ || ౧౧ ౭౧ ౪౧ ౧౧ ||

౨౫ వరు॑ణో ధర్మ॒పతీ॑నామ్ | ఏ॒తదే॑వ సర్వం భవతి | స॒వితా॑ త్వా ప్ర॒స॒వానాః॑
 సు॒వతా॑మితి హస్తం గృ॒హ్లాతి॑ ప్రసూ॒త్యై | యే దే॒వా దే॒వసు॑వః స్థే॒త్యాహా॑ |
 య॒థా య॑జరే॒వైతత్ | మ॒హతే॑ క్ష॒త్రాయ॑ మ॒హత॑ ఆధిపత్యాయ మ॒హతే॑
 జాన॑రాజ్యాయే॒త్యాహా॑ | ఆశిష॑మే॒వైతా॒మాశా॑స్తే | ఏ॒ష వో భ॑రతా రాజా
 సో॒మోఽస్మా॑కం బ్రాహ్మ॒ణానా॑ రాజే॒త్యాహా॑ | తస్మా॒థోమ॑రాజానో బ్రాహ్మ॒ణాః |
 ప్ర॒తి॒త్యన్నా॑మ రా॒జ్యమ॑ధాయీ॒త్యాహా॑ || ౧౧ ౭౧ ౪౧ ౨ ||

౨౬ రా॒జ్యమే॑వాస్మిన్ ప్రతిదధాతి | స్వాం తను॑వం వరు॑ణో అశిశ్రేది॒త్యాహా॑
 | వరు॑ణస॒వమే॑వావరున్ధే | శుచే॑ర్మిత్రస్య వ్రత్యా అభూ॑మే॒త్యాహా॑ |

శుచిమేవైనం వ్రత్యం కరోతి | అమన్మహి మహత ఋతస్య నామేత్యాహ | మనుత
 ఏవైనమ్ | సర్వే వ్రాతా వరుణస్యాభూవన్నిత్యాహ | సర్వవ్రాతమేవైనం కరోతి |
 వి మిత్ర ఏవైరరాతిమతారీదిత్యాహ || ౧౧ ౭౧ ౪౩ ||

౨౭ అరాతిమేవైనం తారయతి | అసూషదన్త యజ్ఞయా ఋతేనేత్యాహ
 | స్వదయత్యేవైనమ్ | వ్యుత్రితో జరిమాణం న ఆనడిత్యాహ |
 ఆయురేవాస్మిన్దధాతి | ద్వాభ్యాం విమృష్టే | ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై
 | అగ్నిషోమియస్య చైకాదశకపాలస్య దేవసువాం చ హవిషామగ్నయే
 సిష్టకృతే సమవద్యతి | దేవతాభిరేవైనముభయతః పరిగృహ్ణాతి |
 విష్ణుక్రమాన్కృమతే | విష్ణురేవ భూత్వేమాన్ లోకానభిజయతి || ౧౧ ౭౧ ౪౪ ||
 సత్యానామధాయిత్యాహతారీదిత్యాహ క్రమత ఏకం చ || ౪ ||

౨౮ అర్ధతః స్థేతి జహోతి | ఆహుత్యైవైనా నిష్క్రియ గృహ్ణాతి | అథో
 హవిష్కృతానామేవాభిపుతానాం గృహ్ణాతి | వహస్తీనాం గృహ్ణాతి | ఏతా వా అపాః
 రాష్ట్రమ్ | రాష్ట్రమేవాస్మై గృహ్ణాతి | అథో శ్రియమేవైనమభివహన్తి |
 అపాం పతిరసీత్యాహ | మిథునమేవాకః | వృషాఽన్యూర్మిరిత్యాహ || ౧౧ ౭౧ ౫౧ ||
 ౧||

౨౯ ఊర్మిమన్తమేవైనం కరోతి | వృషసేనోఽసీత్యాహ | సేనామేవాస్య
 సౌశ్యతి | వ్రజక్షితః స్థేత్యాహ | ఏతా వా అపాం విశః | విశమేవాస్మై
 పర్యూహతి | మరుతామోజః స్థేత్యాహ | అన్నం వై మరుతః | అన్నమేవావరుణే |
 సూర్యవర్చసః స్థేత్యాహ || ౧౧ ౭౧ ౫౧ ౨ ||

౩౦ రాష్ట్రమేవ వర్చస్వకః | సూర్యత్వచసః స్థేత్యాహ | సత్యం వా ఏతత్ |
 యద్యర్షతి | అనృతం యదా తపతి వర్షతి | సత్యాన్వతే ఏవావరుణే
 | నైన్సత్యాన్వతే ఉదితే హిగ్గస్తః | య ఏవం వేద | మాన్దాః స్థేత్యాహ |
 రాష్ట్రమేవ బ్రహ్మవర్చస్వకః || ౧౧ ౭౧ ౫౧ ౩ ||

౩౧ వాశాః స్థేత్యాహ | రాష్ట్రమేవ వశ్యకః | శక్వరీః స్థేత్యాహ | పశవో
 వై శక్వరీః | పశునేవావరుణే | విశ్వభృతః స్థేత్యాహ | రాష్ట్రమేవ

పయస్వకః | జనభృతః స్థత్యాహ | రాష్ట్రమేవేన్ద్రియావ్యకః |

అగ్నేస్తేజస్యాః స్థత్యాహ || ౧1 ౭1 x1 ౪||

3౨ రాష్ట్రమేవ తేజస్వకః | అపామోషధీనా రసః స్థత్యాహ |

రాష్ట్రమేవ మధవ్యమకః | సారస్వతం గ్రహం గృహ్లాతి | ఏషా వా
అపాం పృష్ఠమ్ | యథురస్వతీ | పృష్ఠమేవైన సమానానాం కరోతి |

షోడశభిర్గృహ్లాతి | షోడశకతో వై పురుషః | యావానేవ పురుషః |

తస్మిన్స్విర్యం దధాతి | షోడశభిర్బుహోతి షోడశభిర్గృహ్లాతి

| ద్వాత్రిశధ్వంపద్యన్తే | ద్వాత్రిశదక్షరానుష్ఠక్

| వాగనుష్ఠవ్ సర్వాణి ఛన్దాసి | వాచైవైన

సర్వేభిశ్చన్దోభిర్రభిషిజ్చుతి || ౧1 ౭1 x1 x1|| ఊర్మిరిత్యాహ సూర్యవర్చసః

స్థత్యాహ బ్రహ్మవర్చస్యకస్తేజస్యాః స్థత్యాహైవ పురుషః షట్ప || x1||

33 దేవీరావః సం మధుమతీర్మధుమతీభిః సృజ్యధ్వమిత్యాహ | బ్రహ్మణైవైనాః

స సృజతి | అనాధృష్టాః సీదతేత్యాహ | బ్రహ్మణైవైనాః సాదయతి | అన్తరా

హోతుశ్చ ధిష్ణియం బ్రాహ్మణాచ్చ సినశ్చ సాదయతి | అగ్నేయో వై హోతా |

ఐన్ద్రో బ్రాహ్మణాచ్చ సీ | తేజసా వైవేన్ద్రియేణ చోభయతో రాష్ట్రం

పరిగృహ్లాతి | హిరణ్యేనోతునాతి | ఆహుత్యై హి పవిత్రాభ్యాముతునన్తి

వ్యావృత్యై || ౧1 ౭1 ౬1 ౧||

3౪ శతమానం భవతి | శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః | ఆయుష్యేవేన్ద్రియే

ప్రతితిష్ఠతి | అనిభృష్టమసీత్యాహ | అనిభృష్టగ్ హ్యేతత్ | వాచో

బన్ధురిత్యాహ | వాచో హ్యేష బన్ధుః | తపోజా ఇత్యాహ | తపోజా హ్యేతత్ |

సోమస్య దాత్రమసీత్యాహ || ౧1 ౭1 ౬1 ౨||

3x సోమస్య హ్యేతద్దాత్రమ్ | శుక్రా వః శుక్రేణోతునామీత్యాహ | శుక్రా

హ్యపః | శుక్ర హిరణ్యమ్ | చన్ద్రాశ్చన్ద్రేణేత్యాహ | చన్ద్రా హ్యపః

| చన్ద్ర హిరణ్యమ్ | అమృతా అమృతేనేత్యాహ | అమృతా హ్యపః |

అమృత హిరణ్యమ్ || ౧1 ౭1 ౬1 3||

3౬ స్వాహా రాజసూయామేత్యాహ | రాజసూయాం హేనా ఉత్పనాతి |
సధమాదో

ద్యుమ్నినీరూర్ణ ఏతా ఇతి వారుణ్యర్షా గృహ్లాతి | వరుణసవమేవావరున్ధే
| ఏకయా గృహ్లాతి | ఏకధైవ యజమానే వీర్యం దధాతి | క్షత్రస్యోల్బమసి
క్షత్రస్య యోనిరసీతి తార్వ్యం చోష్టిషం చ ప్రయచ్ఛతి సయోనిత్వాయ
| ఏకశతేన దర్భపుంజీలైః పవయతి | శతాయుర్వై పురుషః శతవీర్యః |
ఆత్మైకశతః || ౧ | ౭ | ౬ | ౪ ||

3౭ యావానేవ పురుషః | తస్మిన్వీర్యం దధాతి | దధ్యాశయతి |
ఇన్ద్రియమేవావరున్ధే | ఉదుమ్పరమాశయతి | అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యే |
శష్యాన్యాశయతి | సురాబలిమేవైనం కరోతి | ఆవిద ఏతా భవన్తి |
ఆవిదమేవైనం గమయన్తి || ౧ | ౭ | ౬ | ౫ ||

3౮ ఆగ్నిరేవైనం గార్హపత్యేనావతి | ఇన్ద్ర ఇన్ద్రియేణ | పూషా పశుభిః
| మిత్రావరుణౌ ప్రాణాపానాభ్యామ్ | ఇన్ద్రో వృత్రాయ వజ్రముదయచ్ఛత్ |
స దివమలిఖత్ | సోఽర్యష్టః పన్థా అభవత్ | స ఆవిన్నే ద్యావాపృథివీ
ధృతవ్రతే ఇతి ద్యావాపృథివీ ఉపాధావత్ | స ఆభ్యామేవ ప్రసూత ఇన్ద్రో
వృత్రాయ వజ్రం ప్రాహరత్ | ఆవిన్నే ద్యావాపృథివీ ధృతవ్రతే ఇతి
యదాహ || ౧ | ౭ | ౬ | ౬ ||

3౯ ఆభ్యామేవ ప్రసూతో యజమానో వజ్రం భ్రాతృవ్యాయ ప్రహరతి | ఆవిన్నా
దేవ్యదితిర్విశ్వరూపీత్యాహ | ఇయం వై దేవ్యదితిర్విశ్వరూపీ | అస్యామేవ
ప్రతితిష్ఠతి | ఆవిన్నోఽయమసావాముష్యాంఞోఽస్యాం విశ్వస్మిన్రాష్ట్ర ఇత్యాహ
| విశ్వైవైనం రాష్ట్రేణ సమర్థయతి | మహతే క్షత్రాయ మహత
ఆధిపత్యాయ మహతే జానరాజ్యాయేత్యాహ | ఆశిషమేవైతామాశాన్తే | ఏష వో
భరతా రాజా సోమోఽస్మాకం బ్రాహ్మణానా రాజేత్యాహ | తస్మాథోన్మరాజానో
బ్రాహ్మణాః || ౧ | ౭ | ౬ | ౭ ||

౪౦ ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వార్తస్ను ఇతి ధనుః ప్రయచ్ఛతి విజిత్యై

| శత్రుబాధనాః స్థేతిమాన్ | శత్రూనేవాస్య బాధన్తే | పాత మా
 ప్రత్యక్షాః పాత మా తిర్యక్షాః మన్వక్షాః మా పాతేత్యాహ | తిస్తో
 వై శరవాః | ప్రతీచీ తిరశ్చన్మాచీ | తాభ్య ఏవైనం పాన్తి |
 దిగ్భ్య మా పాతేత్యాహ | దిగ్భ్య ఏవైనం పాన్తి | విశ్వాభ్యో మా నాష్ట్రాభ్యః
 పాతేత్యాహ | అపరిమితాదేవైనం పాన్తి | హిరణ్యవర్ణాపుషసాం విరోక
 ఇతి త్రిష్టుభా బాహూ ఉద్గృహ్ణాతి | ఇన్ద్రియం వై వీర్యం త్రిష్టుక్ |
 ఇన్ద్రియమేవ వీర్యముపరిష్టాదాత్మనత్తే || ౧ | ౭ | ౬ | ౮ || వ్యావృత్త్యై
 దాత్రమసీత్యాహామృతః హిరణ్యమేకశతో గమయన్త్యాహ బ్రాహ్మణా
 నాష్ట్రాభ్యః పాతేత్యాహ చత్వారి చ || ౬ ||

౪౧ దిశో వ్యాస్థాపయతి | దిశామభిజిత్వై | యదనుప్రకామేత్ | అభి దిశో
 జయేత్ | ఉత్త మద్యేత్ | మనసాను ప్రకామతి | అభి దిశో జయతి | నోన్మాద్యతి

సమిధమా తిష్ఠేత్యాహ | తేజ ఏవావరున్ధే || ౧ | ౭ | ౭ | ౧ ||

౪౨ ఉగ్రా మా తిష్ఠేత్యాహ | ఇన్ద్రియమేవావరున్ధే | విరాజ మా తిష్ఠేత్యాహ
 | అన్నాద్యమేవావరున్ధే | ఉదీచీ మా తిష్ఠేత్యాహ | పశూనేవావరున్ధే |
 ఉర్ధ్వా మా తిష్ఠేత్యాహ | సువర్గమేవ లోకమభిజయతి | అనూజ్ఞహీతే |
 సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై || ౧ | ౭ | ౭ | ౨ ||

౪౩ మారుత ఏష భవతి | అన్నం వై మరుతః | అన్నమేవావరున్ధే |
 ఏకవిశతికపాలో భవతి ప్రతిష్ఠిత్యై | యోఽరణ్యేఽనువాకో గణః | తం
 మధ్యత ఉపదధాతి | గ్రామ్యైరేవ పశుభిరారణ్యాన్ పశూన్ పరిగృహ్ణాతి |
 తస్మాద్గ్రామ్యైః పశుభిరారణ్యః పశవః పరిగృహీతాః | పృథీర్వైస్యః |
 అభ్యషిచ్యత || ౧ | ౭ | ౭ | ౩ ||

౪౪ స రాష్ట్రం నాభవత్ | స ఏతాని పార్థాన్యపశ్యత్ | తాన్యజహోత్ |
 తైర్వై స రాష్ట్రమభవత్ | యత్పార్థాని జుహోతి | రాష్ట్రమేవ భవతి |
 బార్హస్పత్యం పూర్వేషాముత్తమం భవతి | ఐన్ద్రముత్తరేషాం ప్రథమమ్ |

బ్రహ్మ వైవాస్వై క్షత్రం చ సమీచీ దధాతి । అథో బ్రహ్మన్నేవ
క్షత్రం ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౧౧ ౭౧ ౭౧ ౪॥

౪౫ షట్పూర్ణస్తాదభిషేకస్య జుహోతి । షడుపరిష్ఠాత్ । ద్వాదశ సంపద్యనే
। ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః । సంవత్సరః ఖలు వై దేవానాం పూః ।
దేవానామేవ పురం మధ్యతో వ్యవసర్పతి । తస్య న కుతశ్చనోపావ్యాధో
భవతి । భూతానామవేష్టిర్జుహోతి । అత్రాత్ర వై మృత్యుర్జాయతే । యత్ర
యత్రైవ మృత్యుర్జాయతే । తత ఏవైనమవయజతే । తస్మాద్రాజసూయేనేజానః
సర్వమాయురేతి । సర్వే హ్యస్య మృత్యువోఽవేష్టాః । తస్మాద్రాజసూయేనేజానో
నాభిచరితవై । ప్రత్యగేనమభిచారః స్తుణుతే ॥ ౧౧ ౭౧ ౭౧ ౫॥ రునే
సమష్ట్యా అసివ్యత స్థాపయతి జాయతే పఞ్చ చ ॥ ౭॥

౪౬ సోమస్య త్విషిరసి తవేవ మే త్విషిర్భూయాదితి శార్దూలచర్మోపస్త్రణాతి
। యైవ సోమే త్విషిః । యా శార్దూలే । తామేవావరుణే । మృత్యోర్వా ఏష వర్ణః
। యచ్ఛార్దూలః । అమృతః హిరణ్యమ్ । అమృతమసి మృత్యోర్మా పాహీతి
హిరణ్యముపాస్యతి । అమృతమేవ మృత్యోరన్తర్గతే । శతమానం భవతి ॥

౧౧ ౭౧ ౮౧ ౧॥

౪౭ శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః । ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ।
దిద్యోన్మా పాహీత్యుపరిష్ఠాదధి నిదధాతి । ఉభయత ఏవాస్మై
శర్మ దధాతి । అవేష్టా దన్తశూకా ఇతి క్షీబన్ సేనన విధ్యతి ।
దన్తశూకానేవావయజతే । తస్మాత్క్షీబం దన్తశూకా దశశూకాః ।
నిరస్తం నముచేః శిర ఇతి లోహితాయసం నిరస్యతి । పాప్మానమేవ నముచిం
నిరవదయతే । ప్రాణా ఆత్మనః పూర్వేఽభిషిచ్యా ఇత్యాహుః ॥ ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౨॥

౪౮ సోమో రాజా వరుణః । దేవా ధర్మసువశ్చ యే । తే తే వాచన్సువన్తాం
తే తే ప్రాణన్సువన్తామిత్యాహ । ప్రాణానేవాత్మనః పూర్వానభిషిచ్ఛాతి
। యద్భూయాత్ । అగ్నేస్త్యా తేజసాఽభిషిచ్ఛామీతి । తేజస్వ్యవ స్యాత్ ।
దుశ్చర్మా తు భవేత్ । సోమస్య త్వా ద్యుమ్నాభిషిచ్ఛామీత్యాహ । సోమ్యా

వై దేవతయా పురుషః || ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౩||

౪౯ స్వయైవైనం దేవతయా భిషిచ్చతి | అగ్నేస్తేజసేత్యాహ
 | తేజ ఏవాస్మిన్దధాతి | సూర్యస్య వర్చసేత్యాహ | వర్చ
 ఏవాస్మిన్దధాతి | ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియేణేత్యాహ | ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్దధాతి |
 మిత్రావరుణయోర్విర్యేణేత్యాహ | వీర్యమేవాస్మిన్దధాతి | మరుతామోజసేత్యాహ
 || ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౪||

౫౦ ఓజ ఏవాస్మిన్దధాతి | క్షత్రాణాం క్షత్రపతిరసీత్యాహ |
 క్షత్రాణామేవైనం క్షత్రపతిం కరోతి | అతిదివస్సాహీత్యాహ |
 అత్యన్యాన్సాహీతి వావైతదాహ | సమావవృతన్నధరాగుదీచీరిత్యాహ |
 రాష్ట్రమేవాస్మిన్ద్వవమకః | ఉచ్ఛేషణేన జహోతి | ఉచ్ఛేషణభాగో
 వై రుద్రః | భాగధేయేనైవ రుద్రం నిరవదయతే || ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౫||

౫౧ ఉదజ్పరేత్యాగ్నిద్ధే జహోతి | ఏషా వై రుద్రస్య దిక్ | స్వాయామేవ దిశి
 రుద్రం నిరవదయతే | రుద్ర యత్యే క్రయీపరం నామేత్యాహ | యద్వా అస్య
 క్రయీపరం నామ | తేన వా ఏష హినస్తి | య హినస్తి | తేనైవైనం
 సహ శమయతి | తస్మై హుతమసి యమేష్టమసీత్యాహ | యమాదేవాస్య
 మృత్యుమవయజతే || ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౬||

౫౨ ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్య ఇతి తస్యై గృహే జహుయాత్ | యాం కామయేత
 రాష్ట్రమస్యై ప్రజా స్యాదితి | రాష్ట్రమేవాస్యై ప్రజా భవతి |
 పర్ణమయేనాధ్వర్యురభిషిచ్చతి | బ్రహ్మవర్చసమేవాస్మిన్ద్విషిం
 దధాతి | ఔదుమ్బరేణ రాజన్యః | ఊర్జమేవాస్మిన్నన్నాద్యం దధాతి |
 ఆశ్వతేన వైశ్యః | విశమేవాస్మిన్ద్విషిం దధాతి | వైయగ్రోధేన జన్యః
 | మిత్రాణ్యేవాస్మై కల్పయతి | అథో ప్రతిష్ఠిత్యై || ౧౧ ౭౧ ౮౧ ౭|| భవత్యాహుః
 పురుష ఓజసేత్యాహ నిరవదయతే యజతే జన్యో ద్వే చ || ౮||

౫౩ ఇన్ద్రస్య వజ్రోసి వార్త్రఘ్న ఇతి రథముపావహరతి విజిత్యై |
 మిత్రావరుణయోస్తాస్వా ప్రశాస్త్రోః ప్రశిషా యునజ్మిత్యాహ | బ్రహ్మణైవైనం

దేవతాభ్యాం యునక్తి | ప్రష్టివాహినం యునక్తి | ప్రష్టివాహీ వై దేవరథః |
 దేవరథమేవాస్మై యునక్తి | త్రయోఽశ్వా భవన్తి | రథశ్చతుర్థః | ద్వా
 సవ్యేష్టసారథీ | షట్సంపద్యన్తే || ౧ | ౭ | ౯ | ౧ ||

౫౪ షడ్వా ఋతవః | ఋతుభిరేవైనం యునక్తి | విష్ణుక్రమాన్కృమతే
 | విష్ణురేవ భూత్వేమాన్ లోకానభిజయతి | యః క్షత్రియః ప్రతిహితః |
 సోఽన్వారభతే | రాష్ట్రమేవ భవతి | త్రిష్టభాఽన్వారభతే | ఇన్ద్రియం
 వై త్రిష్టుక్ | ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి || ౧ | ౭ | ౯ | ౨ ||

౫౫ మరుతాం ప్రసవే జేషమిత్యాహ | మరుద్భిరేవ ప్రసూత ఉజ్జయతి |
 ఆప్తం మన ఇత్యాహ | యదేవ మనసైస్ఫిత్ | తదాపత్ | రాజన్యం జినాతి |
 అనాక్రాంత ఏవాక్రమతే | వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణర్థ్యతే | యో రాజన్యం
 జినాతి | సమహమిన్ద్రియేణ వీర్యేణేత్యాహ || ౧ | ౭ | ౯ | ౩ ||

౫౬ ఇన్ద్రియమేవ వీర్యమాత్మన్ధతే | పశూనాం మన్యురసి తవేవ
 మే మన్యుర్భూయాదితి వారాహీ ఉపానహాపుపముఞ్చతే | పశూనాం వా ఏష
 మన్యుః | యద్వరాహః | తేనైవ పశూనాం మన్యుమాత్మన్ధతే | అభి వా
 ఇయః సుషువాణం కామయతే | తస్యేశ్వరేన్ద్రియం వీర్యమాదాతోః | వారాహీ
 ఉపానహాపుపముఞ్చతే | అస్యా ఏవాన్ధర్ధతే | ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యానాత్వ్యై ||
 ౧ | ౭ | ౯ | ౪ ||

౫౭ నమో మాత్రే పృథివ్యా ఇత్యాహాహిసాయై | ఇయదస్యాయురస్యాయుర్మే
 ధేహిత్యాహ | ఆయురేవాత్మన్ధతే | ఊర్లస్యార్థం మే ధేహిత్యాహ
 | ఊర్లమేవాత్మన్ధతే | యుజ్జసి వరోఽసి వరో మయి ధేహిత్యాహ |
 వర్చ ఏవాత్మన్ధతే | ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి | ఏకధైవ యజమాన
 ఆయురూర్ణం వరో దధాతి | రథవిమోచనీయా జహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై || ౧ | ౭ | ౯ |
 ౫ ||

౫౮ త్రయోఽశ్వా భవన్తి | రథశ్చతుర్థః | తస్మాచ్చతుర్ణుహోతి |
 యదుభౌ సహావత్సేతామ్ | సమానం లోకమియాతామ్ | సహ సంగ్రహిత్రా

రథవాహనే రథమాదధాతి । సువర్గాదేవైనం లోకాదస్తర్దధాతి
 । హృసః శుచిషదిత్యాదధాతి । బ్రహ్మణైవైనముపావహరతి ।
 బ్రహ్మణాఽఽదధాతి । అతిచ్ఛన్దసాఽఽదధాతి । అతిచ్ఛన్దా వై సర్వాణీ
 ఛన్దాః । సర్వేభిరేవైనం ఛన్దోభిరాదధాతి । వర్ష వా ఏషా
 ఛన్దసామ్ । యదతిచ్ఛన్దాః । యదతిచ్ఛన్దసా దధాతి । వర్షైవైనం
 సమానానాం కరోతి ॥ ౧౧ ౭౯ ౧౦౧ ౧౦౨ ॥ పద్మన్తే దధాతి వీర్యేణేత్యాహానాత్వై
 ప్రతిష్ఠిత్యై బ్రహ్మణాఽఽదధాతి సప్త ప ॥ ౯ ॥

౫౯ మిత్రోఽసి వరుణోఽసీత్యాహ । మైత్రం వా అహః । వారుణీ రాత్రిః ।
 అహారాత్రాభ్యామేవైనముపావహరతి । మిత్రోఽసి వరుణోఽసీత్యాహ ।
 మైత్రో వై దక్షిణః । వారుణః సవ్యః । వైశ్వదేవ్యామిశ్నా । స్వమేవైనా
 భాగధేయముపావహరతి । సమహం విశ్వేర్ధైరేత్యాహ ॥ ౧౧ ౭౯ ౧౦౧ ౧౦౨ ॥

౧౦ వైశ్వదేవ్యో వై ప్రజాః । తా ఏవాద్యాః కురుతే । క్షత్త్రస్య నాభిరసి
 క్షత్త్రస్య యోనిరసీత్యధీవాసమాస్తుణాతి సయోనిత్వాయ । స్వీనా మాసీద
 సుషదా మాసీదేత్యాహ । యథా యజరేవైతత్ । మా త్వా హిః సీన్మా మా
 హిః సీదిత్యాహాహిఃసాయై । నిషసాద ధృతవ్రతో వరుణః ప్రస్త్యాస్వా
 సామ్రాజ్యాయ సుక్రతురిత్యాహ । సామ్రాజ్యమేవైనం సుక్రతుం కరోతి ।
 బ్రహ్మ ౩ న్ద్యై రాజన్బ్రహ్మోఽసి సవితాఽసి సత్యసవ ఇత్యాహ ।
 సవితారమేవైనం సత్యసవం కరోతి ॥ ౧౧ ౭౯ ౧౦౧ ౧౦౨ ॥

౧౧ బ్రహ్మ ౩ న్ద్యై రాజన్బ్రహ్మోఽసీన్ద్రోఽసి సత్యజ్ఞా ఇత్యాహ
 । ఇన్ద్రమేవైనం సత్యజసం కరోతి । బ్రహ్మ ౩ న్ద్యై రాజన్
 బ్రహ్మోఽసి మిత్రోఽసి సుశేవ ఇత్యాహ । మిత్రమేవైనం సుశేవం
 కరోతి । బ్రహ్మ ౩ న్ద్యై రాజన్ బ్రహ్మోఽసి వరుణోఽసి సత్యధర్మేత్యాహ ।
 వరుణమేవైనం సత్యధర్మాణం కరోతి । సవితాఽసి సత్యసవ
 ఇత్యాహ । గాయత్రీమేవైతేనాభివ్యాహరతి । ఇన్ద్రోఽసి సత్యజ్ఞా ఇత్యాహ ।
 త్రిష్టుభమేవైతేనాభివ్యాహరతి ॥ ౧౧ ౭౯ ౧౦౧ ౩ ॥

౬౨ మిత్రోఽసి సుశేవ ఇత్యాహ | జగతీమేవైతేనాభివ్యాహరతి | సత్యమేతా
దేవతాః | సత్యమేతాని ఛన్దాసీ | సత్యమేవావరుణే | వరుణోఽసి
సత్యధర్మేత్యాహ | అనుష్టుభమేవైతేనాభివ్యాహరతి | సత్యాన్వతే వా
అనుష్టువ్ | సత్యాన్వతే వరుణః | సత్యాన్వతే ఏవావరుణే || ౧౧ ౭౧ ౧౦౧ ౪||

౬౩ వైనః సత్యాన్వతే ఉదితే హిగ్గస్తః | య ఏవం వేద | ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి
వార్తస్ను ఇతి స్ఫ్యం ప్రయచ్ఛతి | వజ్రో వై స్ఫ్యః | వజ్రేణైవాస్మా
అవరపరః రస్థయతి | ఏవః హి తచ్ఛేయః | యదస్మా ఏతే రధ్యేయః |
దిశోఽభ్యయః రాజాఽభూదితి పఞ్చాక్షాన్ప్రయచ్ఛతి | ఏతే వై సర్వేఽయాః
| అపరాజాయినమేవైనం కరోతి || ౧౧ ౭౧ ౧౦౧ ౫||

౬౪ ఓదనముద్బువతే | పరమేష్ఠీ వా ఏషః | యదోదనః
| పరమామేవైనగ్ శ్రియం గమయతి | సుశ్లోకా ౪ ం సుమజ్జలా ౪ ం
సత్యరాజా ౩ నిత్యాహ | ఆశిషమేవైతామాశాస్తే | శౌనఃశేపమాఖ్యాపయతే
| వరుణపాశాదేవైనం ముఞ్చతి | పరఃశతం భవతి | శతాయుః
పురుషః శతేన్ద్రియః | ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి | మారుతస్య
వైకవిః శతికపాలస్య వైశ్వదేవ్యై చామిషాయా అగ్నయే స్విష్టకృతే
సమవద్యతి | దేవతాభిరేవైనముభయతః పరిగృహ్ణాతి | అపాంనప్తే
స్వాహారోనప్తే స్వాహాఽగ్నయే గృహపతయే స్వాహాతి తిస్ర ఆహుతీర్జుహోతి |

త్రయ

ఇమే లోకాః | ఏషేవ లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి || ౧౧ ౭౧ ౧౦౧ ౬|| దేవైరిత్యాహ
సత్యసవం కరోతి త్రిష్టుభమేవైతేనాభి వ్యాహరతి సత్యాన్వతే ఏవావరుణే
కరోతి శతేన్ద్రియః షట్స || ౧౦||
ఏతద్బ్రాహ్మణాని ధాత్రే రత్నినాం దేవసువామర్ధేఽతో దేవీర్దిశః
సోమస్యేన్ద్రస్య మిత్రో దశ || ౧౦||
ఏతద్బ్రాహ్మణాని వైష్ణవం త్రికపాలమన్నం వై పూషా వాశాః స్థేత్యాహ
దిశో వ్యాస్థాపయతుస్వదజ్జురేత్వ బ్రహ్మ ౩ న్నః రాజఞ్చతుః షష్టిః || ౬౪||

ఏతద్బ్రాహ్మణాని ప్రతిష్ఠతి ||

ప్రథమాష్టకే అష్టమః ప్రపాఠకః ౮

౧ వరుణస్య సుషువాణస్య దశధేన్వియం వీర్యం పరాఽపతత్ |

తథ్సస్మద్భిరనుసమసర్పత్ | తథ్సస్మప్సాస్సస్మత్త్వమ్

| అగ్నినా దేవేన ప్రథమేఽహం నను ప్రాయుక్తుః | సరస్వత్యా వాచా

ద్వితీయే | సవిత్రా ప్రసవేన తృతీయే | పూష్ణా పశుభిశ్చతుర్థే |

బృహస్పతినా బ్రహ్మణా పంచమే | ఇన్ద్రేణ దేవేన షష్ఠే | వరుణేన

స్వయా దేవతయా సప్తమే || ౧ | ౮ | ౧ | ౧ ||

౨ సోమేన రాజ్ఞాఽష్టమే | త్వష్టా రూపేణ నవమే | విష్ణునా యజ్ఞేనాప్నోత్

| యథ్సస్మప్సో భవన్తి | ఇన్ద్రియమేవ తద్వీర్యం యజమాన

ఆప్నోతి | పూర్వా పూర్వా వేదిర్భవతి | ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యావరుద్ధ్యే |

పురస్తాదుపసదాస్సోమ్యేన ప్రచరతి | సోమో వై రేతోధాః | రేత

ఏవ తద్దధాతి | అన్తరా త్వాష్ట్రేణ | రేత ఏవ హితం త్వష్టా రూపాణి

వికరోతి | ఉపరిష్టాద్వైష్ణవేన | యజ్ఞో వై విష్ణుః | యజ్ఞ ఏవాన్తతః

ప్రతిష్ఠతి || ౧ | ౮ | ౧ | ౨ || సప్తమే దధాతి పంచ చ || ౧ ||

౩ జామి వా ఏతత్కుర్వన్తి | యథ్సద్వో దీక్షయన్తి సద్యః సోమం క్రీణన్తి |

పుణ్డరిస్తజాం ప్రయచ్ఛత్యజామిత్వాయ | అంగిరసః సువర్గం తోకం యన్తః

| అపు దీక్షాతపసి ప్రావేశయన్ | తత్పుణ్డరికమభవత్ | యత్పుణ్డరిస్తజాం

ప్రయచ్ఛతి | సాక్షాదేవ దీక్షాతపసి అవరున్ధే | దశభిర్వథ్సత్తరైః

సోమం క్రీణాతి | దశాక్షరా విరాట్ || ౧ | ౮ | ౨ | ౧ ||

౪ అన్నం విరాట్ | విరాజైవాన్నాద్యమవరున్ధే | ముష్కరా భవన్తి సేన్ద్రత్వాయ

| దశవేయో భవతి | అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యే | శతం బ్రాహ్మణాః పిబన్తి

| శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః | ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతిష్ఠతి |

సప్తదశఽస్తోత్రం భవతి | సప్తదశః ప్రజాపతిః || ౧ | ౮ | ౨ | ౨ ||

× ప్రజాపతేరాప్యై । ప్రాకాశావధ్వర్యవే దదాతి । ప్రకాశమేవైనం
 గమయతి । స్రజముద్ధాత్రే । వ్యేవాస్మై వాసయతి । రుక్మృ హోత్రే ।
 ఆదిత్యమేవాస్మా ఉన్నయతి । అశ్వం ప్రస్తోతృప్రతిహర్తుభ్యామ్ । ప్రాజాపత్యో
 వా అశ్వః । ప్రజాపతేరాప్యై ॥ ౧౧ ౮౧ ౨౧ ౩॥

౬ ద్వాదశ పష్టాహీర్బ్రాహ్మణే । ఆయురేవావరున్ధే । వశాం మైత్రావరుణాయ
 । రాష్ట్రమేవ వశ్యకః । ఋషభం బ్రాహ్మణాచ్చ సినే ।
 రాష్ట్రమేవేన్ద్రియావ్యకః । వాససీ నేష్టాపోతృభ్యామ్ । పవిత్రే ఏవావ్యైతే ।
 స్థూరి యవాచితమచ్ఛావాకాయ । అన్వత ఏవ వరుణమవయజతే ॥ ౧౧ ౮౧ ౨౧ ౪॥

౭ అనడాహమగ్నిధే । వహ్నిర్వా అనడావన్ । వహ్నిరగ్నిత్ । వహ్నినైవ
 వహ్ని యజ్ఞస్యావరున్ధే । ఇన్ద్రస్య సుషువాణస్య త్రేధేన్ద్రియం వీర్యం
 పరాపతత్ । భృగుస్త్వతీయమభవత్ । శ్రాయస్తీయం తృతీయమ్ ।
 సరస్వతీ తృతీయమ్ । భార్గవో హోతా భవతి । శ్రాయస్తీయం బ్రహ్మసామం
 భవతి । వారవస్తీయమగ్నిష్టోమసామమ్ । సారస్వతీరపో గృహ్లాతి ।
 ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యావరున్ధ్యై । శ్రాయస్తీయం బ్రహ్మసామం భవతి
 । ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్వీర్యగ్గ్ శ్రయతి । వారవస్తీయమగ్నిష్టోమసామమ్ ।
 ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్వీర్యం వారయతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౨౧ ౫॥ చిరాట్పుజాపతిరశ్వః
 ప్రజాపతేరాప్యై యజతే బ్రహ్మసామం భవతి సప్త చ ॥ ౨॥

౮ ఈశ్వరో వా ఏష దిశోఽనూన్మృదితోః । యం దిశోఽను వ్యాస్థాపయన్తి ।
 దిశామవేష్టయో భవన్తి । దిక్షేవ ప్రతి తిష్ఠత్యనున్మాదాయ । పఞ్చ
 దేవతా యజతి । పఞ్చ దిశః । దిక్షేవ ప్రతితిష్ఠతి । హవిషో హవిష
 ఇష్టావ బార్హస్పత్యమభిఘారయతి । యజమానదేవత్యో వై బృహస్పతిః
 । యజమానమేవ తేజసా సమర్థయతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౩౧ ౧॥

౯ ఆదిత్యాం మల్తాం గర్భిణీమాలభతే । మారుతీం పృశ్నిం పష్టాహీమ్ । విశం
 చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి । ఆదిత్యయా పూర్వయా ప్రచరతి

1 మారుత్సోత్తరయా | రాష్ట్ర ఏవ విశమనుబధ్నాతి | ఉచ్చైరాదిత్యాయా
 ఆశ్రావయతి | ఉపాశు మారుత్సై | తస్మాద్రాష్ట్రం విశమతివదతి |
 గర్భిణ్యాదిత్యా భవతి || ౧1 ౮1 31 ౨||

౧౦ ఇన్ద్రియం వై గర్భః | రాష్ట్రమేవేన్ద్రియావ్యకః | ఆగర్భా మారుతీ |
 విద్వై మరుతః | విశమేవ నిర్ద్రియామకః | దేవాసురాః సంయత్యా ఆసన్ | తే దేవా
 అశ్వినోః పూషన్వాచః సత్య సంనిధాయ | అన్వతేనాసురాసభ్యభవన్
 | తేఽశ్విభ్యాం పూష్టే పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిరవపన్న | తతో వై
 తే వాచః సత్యమవారున్ధత || ౧1 ౮1 31 3||

౧౧ యదశ్విభ్యాం పూష్టే పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిర్వపతి |
 అన్వతేనైవ భ్రాతృవ్యానభిభూయ | వాచః సత్యమవరున్ధే | సరస్వతే
 సత్యవాచే చరుమ్ | పూర్వమేవోదితమ్ | ఉత్తరేణాభి గృణాతి | సవిత్రే
 సత్యప్రసాయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలం ప్రసూత్యై | దూతాన్ప్రహిణోతి |
 ఆవిద ఏతా భవన్తి | ఆవిదమేవైనం గమయన్తి | అథో దూతేభ్య ఏవ న
 ఛిద్యతే | తిస్సధన్వ శుష్కదృతిర్దక్షిణా సమృద్ధ్యై || ౧1 ౮1 31 ౪|| ఆర్థయతి
 భవత్యరున్ధత గమయన్తి ద్వే వ || 3||

౧౨ ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపతి | తస్మాచ్ఛిశిరే కురుపఞ్చాలాః
 ప్రాఞ్శో యాన్తి | సౌమ్యం చరుమ్ | తస్మాద్వసన్తం వ్యవసాయాదయన్తి |
 సావిత్రం ద్వాదశకపాలమ్ | తస్మాత్పురస్తాద్యవానాః సవిత్రా విరున్ధతే |
 బార్హస్పత్యం చరుమ్ | సవిత్రైవ విరుధ్య | బ్రహ్మణా యవానాదధతే |
 త్వాప్యమష్టాకపాలమ్ || ౧1 ౮1 ౪1 ౧||

౧3 రూపాణ్యేవ తేన కుర్వతే | వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలమ్ | తస్మాజ్జఘన్యే
 వైదామే ప్రత్యఞ్చః కురుపఞ్చాలా యాన్తి | సారస్వతం చరుం నిర్వపతి |
 తస్మాత్ప్రావృషి సర్వా వాచో వదన్తి | పౌష్టిన వ్యవస్యన్తి | మైత్రేణ
 కృషన్తే | వారుణేన విధృతా ఆసతే | క్షైతపత్యేన పాచయన్తే |
 ఆదిత్యేనాదధతే || ౧1 ౮1 ౪1 ౨||

౧౪ మా॒సి మా॒న్యే॒తాని॑ హ॒విః॑ షి ని॒రు॒ప్యాణీ॑త్యా॒హుః॑ । తే॒నైవ॑ర్తూన్ప్రయు॒జ్కుః
 ఇతి॑ । అథో॒ ఖల్వా॑హుః । కః సం॒వధ్స॑రం జీవి॒ష్యతీ॑తి । షడే॒వ
 పూ॒ర్వేద్యుర్ని॑రు॒ప్యాణీ॑ । షడు॒త్తరే॑ద్యుః । తే॒నైవ॑ర్తూన్ప్రయు॒జ్కే ।
 దక్షి॑ణో రథ॒వాహన॑వా॒హః పూ॒ర్వేషాం॑ దక్షి॑ణా । ఉత్త॒ర ఉత్త॑రేషామ్ ।
 సం॒వధ్స॑రస్యై॒వానై॑ యునక్తి । సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై ॥ ౧౧ ౮౧ ౪౧ ౩॥

త్వాష్ట్రమ॒ష్టాక॑పాలం దధతే॒ యునక్త్యే॑కం చ ॥ ౪॥

౧౫ ఇన్ద్ర॑స్య సు॒షు॒వా॒ణస్య॑ ద॒శధే॑న్ద్రియం వీ॒ర్యం॑ పరా॒పతత్॑ । స యత్ప్ర॑థ॒మం
 ని॒రప్తీ॑వత్ । తత్క॒వల॑మభవత్ । యద్ధి॒వతీ॑యమ్ । తద్భద॑రమ్ । యత్ప్ర॒తీయమ్॑ ।
 తత్క॒ర్కన్థ॑ । యన్మ॒స్తః । స సి॒హః । యదక్షో॑ః ॥ ౧౧ ౮౧ ౫౧ ౧॥

౧౬ స శార్దూ॒లః । యత్క॒ర్ణయోః॑ । స వృ॑కః । య ఊ॒ర్వః । స సో॑మః । యా॒వాపీ॑
 ।

సా సురా॑ । త్రయాః సక్త॒వో భ॑వన్తి । ఇన్ద్రి॒యస్యా॑వరుద్ధ్యై । త్రయా॑ణి లో॒మాని॑ ॥

౧౧ ౮౧ ౫౧ ౨॥

౧౭ త్విషి॑మే॒వావ॑రున్ధే । త్రయో॒ గ్రహాః॑ । వీ॒ర్యమే॒వావ॑రున్ధే । నామ్నా॑ ద॒శమీ॑
 । నవ॑ వై పురు॒షే ప్రా॑ణాః । నాభి॒ర్దశ॑మీ । ప్రా॒ణా ఇన్ద్రి॒యం వీ॒ర్యమ్॑ ।
 ప్రా॒ణానే॑వేన్ద్రియం వీ॒ర్యం॑ యజ॒మాన॑ ఆత్మ॒న్దతే॑ । సీసే॑న క్షీ॒భాచ్ఛా॑షా॒ణి
 క్షీ॒ణాతి॑ । స వా ఏ॒తదయో॑ స హి॒రణ్య॑మ్ ॥ ౧౧ ౮౧ ౫౧ ౩॥

౧౮ యథీ॑సమ్ । న స్త్రీ॒న పు॑మాన్ । యత్క్లి॒బః । న సో॒మో న సురా॑ । యథో॒న్త్రామ॑ణీ
 సమృద్ధ్యై॑ । స్వాదీ॒వం త్వా స్వా॑దునే॒త్యాహ॑ । సోమ॑మే॒వైనాం॑ కరోతి ।

సోమో॒న్యశ్వి॑భ్యాం ప॒చ్యస్య॑ స॒రస్వ॑త్యై ప॒చ్యన్వేన్ద్రా॑య సు॒త్రాష్టే॑
 ప॒చ్యన్వే॒త్యాహ॑ । ఏ॒తాభ్యో॑ హ్యే॒షా దే॑వతా॒భ్యః ప॒చ్యతే॑ । తి॒స్రః
 స॒స్పృష్టా॑ వసతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౫౧ ౪॥

౧౯ తి॒స్రో హి రా॒త్రీః క్షీ॑తః సోమో॒ వసతి॑ । పు॒నాతు॑ తే ప॒రిస్ర॑తమి॒తి యజ॑షా
 పు॒నాతి॑ వ్యావృ॒త్యై । ప॒విత్రే॑ణ పు॒నాతి॑ । ప॒విత్రే॑ణ హి సోమం పు॒నన్తి॑ ।
 వారే॑ణ శశ్వ॒తా తనే॑త్యా॒హ । వారే॑ణ హి సోమం పు॒నన్తి॑ । వా॒యుః పూ॒తః

పవిత్రేణేతి నైతయా పునీయాత్ | వ్యుద్ధా హ్యేషా | అతిపవిత్రస్వైతయా
 పునీయాత్ | కువిదక్షేత్యనిరుక్తయా ప్రాజాపత్యయా గృహ్లాతి || ౧౧ ౮ | ౫ | ౫ ||

౨౦ అనిరుక్తః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతేరాప్యై | ఏకయర్చా గృహ్లాతి |
 ఏకధైవ యజమానే వీర్యం దధాతి | ఆశ్వినం ధూమ్రమాలభతే | అశ్వినౌ
 వై దేవానాం భిషజౌ | తాభ్యామేవాస్మై భేషజం కరోతి | సారస్వతం
 మేషమ్ | వాగ్వై సరస్వతీ | వావైవైనం భిషజ్యతి | ఐన్ద్రమృషభః
 సేన్ద్రత్వాయ || ౧౧ ౮ | ౫ | ౬ || అక్షోర్లోమాని హిరణ్యం వసతి గృహ్లాతి
 భిషజ్యత్యేకం చ || ౫ ||

౨౧ యత్రిషు యూపేష్వాలభేత | బహిర్ధాఽస్మాదిన్ద్రియం వీర్యం దధాత్
 | భ్రాతృవ్యమస్మై జనయేత్ | ఏకయాప ఆలభతే | ఏకధైవాస్మిన్నిన్ద్రియం
 వీర్యం దధాతి | నాస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి | నైతేషాం పశూనాం పురోడాశా
 భవన్తి | గ్రహపురోడాశా హ్యేతే | యువః సురామమశ్వినేతి సర్వదేవత్యై
 యాజ్యానువాక్యే భవతః | సర్వా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి || ౧౧ ౮ | ౬ | ౧ ||

౨౨ బ్రాహ్మణం పరిక్రీణీయాదుచ్ఛేషణస్య పాతారమ్ | బ్రాహ్మణో హ్యోహుత్యా
 ఉచ్ఛేషణస్య పాతా | యది బ్రాహ్మణం న విన్దేత్ | వశ్మికవపాయామవనయేత్ |
 సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | యద్వై సౌత్రామణ్యై వ్యుద్ధమ్ | తదస్యై సమృద్ధమ్
 | నానాదేవత్యాః ప్రశవశ్చ పురోడాశాశ్చ భవన్తి సమృద్ధ్యై | ఐన్ద్రః
 పశూనాముత్తమో భవతి | ఐన్ద్రః పురోడాశానాం ప్రథమః || ౧౧ ౮ | ౬ | ౨ ||

౨౩ ఇన్ద్రియే ఏవాస్మై సమీచీ దధాతి | పురస్తాదనూయాజానాం
 పురోడాశైః ప్రచరతి | పశవో వై పురోడాశాః | పశూనేవావరున్ధే
 | ఐన్ద్రమేకాదశకపాలం నిర్వపతి | ఇన్ద్రియమేవావరున్ధే | సావిత్రం
 ద్వాదశకపాలం ప్రసూత్యై | వారుణం దశకపాలమ్ | అన్వత ఏవ
 వరుణమవయజతే | వడబా దక్షిణా || ౧౧ ౮ | ౬ | ౩ ||

౨౪ ఉత వా ఏషాఽశ్వః సూతే | ఉతాశ్వతరమ్ | ఉత సోమ
 ఉత సురా | యథౌన్త్రామణీ సమృద్ధ్యై | బాఠహస్పత్యం పశుం

చతుర్థమతిపవిత్రస్యాలభతే । బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః ।

బ్రహ్మజైవ యజ్ఞస్య వ్యృద్ధమపివపతి । పురోడాశవానేష

పశుర్భవతి । న హ్యేతస్య గ్రహం గృహ్లాన్తి । సోమప్రతీకాః

పితరస్తుప్లుతేతి శతాత్పణ్ణాయాసమవనయతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౬౧ ౪ ॥

౨౫ శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః । ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ।

దక్షిణేఽగ్నౌ జహోతి । వాపవస్యసస్య వ్యావృత్త్యై । హిరణ్యమన్తరా

ధారయతి । పూతామేవైనాం జహోతి । శతమానం భవతి । శతాయుః పురుషః

శతేన్ద్రియః । ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి । యత్రైవ శతాత్పణ్ణాం

ధారయతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౬౧ ౫ ॥

౨౬ తన్నిదధాతి ప్రతిష్ఠిత్యై । పితౄన్, వా ఏతస్యేన్ద్రియం వీర్యం గచ్ఛతి

। యసోమోఽతిపవతే । పితౄణాం యాజ్ఞ్యానువాక్యాభిరుపతిష్ఠతే

। యదేవాస్య పితౄనిన్ద్రియం వీర్యం గచ్ఛతి । తదేవావరున్ధే ।

తిస్సభిరుపతిష్ఠతే । తృతీయే వా ఇతో లోకే పితరః । తానేవ ప్రీణాతి ।

అథో త్రిణి వై యజ్ఞస్యేన్ద్రియాణి । అధ్వర్యుర్హోతా బ్రహ్మ । త ఉపతిష్ఠన్తే

। యాన్యేవ యజ్ఞస్యేన్ద్రియాణి । తైరేవాస్మై భేషజం కరోతి ॥ ౧౧ ౮౧ ౬౧ ౬ ॥

ప్రీణాతి ప్రథమో దక్షిణా సమవనయతి ధారయతీన్ద్రియాణి చత్వారి

చ ॥ ౬ ॥

౨౭ అగ్నిష్టోమమగ్ర ఆహరతి । యజ్ఞముఖం వా

అగ్నిష్టోమః । యజ్ఞముఖమేవారభ్య సవమాక్రమతే ।

అధైషోఽభిషేచనీయశ్చతుస్త్రిశ పవమానో భవతి ।

త్రయస్త్రిశశ్చై దేవతాః । తా ఏవాప్నోతి । ప్రజాపతిశ్చతుస్త్రిశః

। తమేవాప్నోతి । సశర ఏష స్తోమానామయథాపూర్వమ్ । యద్విషమాః

స్తోమాః ॥ ౧౧ ౮౧ ౬౧ ౧ ॥

౨౮ ఏతావాన్ వై యజ్ఞః । యావాన్పవమానాః । అన్తఃశ్లేషణం త్వా

అన్యత్ । యథ్యమాః పవమానాః । తేనాసశరః । తేన యథాపూర్వమ్ ।

ఆత్మనైవగ్నిష్టోమేనర్థోఽతి | ఆత్మనా పుణ్యో భవతి | ప్రజా వా ఉక్థాని
 | పశవ ఉక్థాని | యదుక్థ్యో భవత్యను సంతత్యై || ౧౧ ౮౧ ౭౧ ౨|| స్తోమాః
 పశవ ఉక్థాన్యేకం చ || ౭||

౨౯ ఉప త్వా జామయో గిర ఇతి ప్రతిపదభవతి | వాగ్దై వాయుః | వాచ
 ఏవైషోఽభిషేకః | సర్వాసామేవ ప్రజానాః నూయతే | సర్వా ఏనం ప్రజా
 రాజేతి వదన్తి | ఏతముత్యం దశక్షిప ఇత్యాహ | ఆదిత్యా వై ప్రజాః |
 ప్రజానామేవైతేన నూయతే | యన్తి వా ఏతే యజ్ఞముఖాత్ | యే సమ్భార్యా
 అక్రన్న్ || ౧౧ ౮౧ ౮౧ ౧||

30 యదాహ పవస్వ వాచో అగ్రియ ఇతి | తేనైవ యజ్ఞముఖాన్నయన్తి |
 అనుష్ఠకప్రథమా భవతి | అనుష్ఠగుత్తమా | వాగ్వా అనుష్ఠక్ | వాచైవ
 ప్రయన్తి | వాచోద్యన్తి | ఉద్యతీర్భవన్తి | ఉద్యద్వా అనుష్ఠభో రూపమ్ |
 ఆనుష్ఠభో రాజన్యః || ౧౧ ౮౧ ౮౧ ౨||

3౧ తస్మాదుద్యతీర్భవన్తి | సౌర్యనుష్ఠగుత్తమా భవతి | సువర్గస్య
 లోకస్య సంతత్యై | యో వై సవాదేతి | వైసనవ ఉపనమతి | యః సామభ్య
 ఏతి | పాపీయాన్ఘ్రుషువాణో భవతి | ఏతాని ఖలు వై సామాని | యత్పుష్టాని
 | యత్పుష్టాని భవన్తి || ౧౧ ౮౧ ౮౧ 3||

3౨ తైరైవ సవనైతి | యాని దేవరాజానాః సామాని | తైరముష్మిం ల్లోక
 ఋధోఽతి | యాని మనుష్యరాజానాః సామాని | తైరస్మిం ల్లోక ఋధోఽతి
 | ఉభయోరైవ లోకయోర్ఋధోఽతి | దేవలోకే చ మనుష్యలోకే చ |
 ఏకవిశోఽభిషేచనీయస్యోత్తమో భవతి | ఏకవిశః
 కేశవపనీయస్య ప్రథమః | సప్తదశో దశపేయః || ౧౧ ౮౧ ౮౧ ౪||

33 విడ్వా ఏకవిశః | రాష్ట్రం సప్తదశః | విశ
 ఏవైతన్మధ్యతోఽభిషేచ్యతే | తస్మాద్వా ఏష విశాం ప్రియః | విశో
 హి మధ్యతోఽభిషేచ్యతే | యద్వా ఏనమదో దిశోఽను వ్యాస్థాపయన్తి
 | తఘ్నువర్గం లోకమభ్యారోహతి | యదిమం లోకం న ప్రత్యవరోహత్

1 అతిజనం వేయాత్ | ఉద్వా మాద్యేత్ | యదేష ప్రతీచీనః స్తోమో
భవతి | ఇమమేవ తేన లోకం ప్రత్యవరోహతి | అథో ఆస్మిన్నేవ లోకే
ప్రతిష్ఠిత్యనున్మాదాయ || ౧1 ౮1 ౮1 x || అక్రనాజన్యో భవన్తి దశపేయో
మాద్యేష్ఠీణీ చ || ౮1 ||

3౪ ఇయం వై రజతా | అసౌ హరిణీ | యద్దుక్మౌ భవతః
| ఆభ్యామేవైనముభయతః పరిగృహ్లాతి | వరుణస్య వా
అభిషిచ్యమానస్యాపః | ఇన్ద్రియం వీర్యం నిరఘ్నన్ | తథ్నువర్
హిరణ్యమభవత్ | యద్దుక్మమన్తర్దధాతి | ఇన్ద్రియస్య వీర్యస్యాన్ద్రితాయ
| శతమానో భవతి శతక్షరః | శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః
| ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతిష్ఠితీ | ఆయుర్వై హిరణ్యమ్ | ఆయుష్యా
ఏవైనమభ్యతి క్షరన్తి | తేజో వై హిరణ్యమ్ | తేజస్యా ఏవైనమభ్యతి
క్షరన్తి | వరోచై వై హిరణ్యమ్ | వర్చస్యా ఏవైనమభ్యతి క్షరన్తి || ౧1 ౮1 ౯1 ౧1 ||
శతక్షరోఽష్టా చ || ౯1 ||

3x అప్రతిష్ఠితో వా ఏష ఇత్యాపః | యో రాజసూయేన యజత ఇతి
| యదా వా ఏష ఏతేన ద్విరాత్రేణ యజతే | అథ ప్రతిష్ఠా | అథ
సంవధ్పరమాప్నోతి | యావన్తి సంవధ్పరస్యాహోరాత్రాణి | తావతీరేతస్య
స్తోత్రీయాః | అహోరాత్రేష్యేవ ప్రతిష్ఠితీ | అగ్నిష్టోమః పూర్వమహర్భవతి
| అతిరాత్ర ఉత్తరమ్ || ౧1 ౮1 ౧౦1 ౧1 ||

3౬ నానైవాహోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠితీ | పౌర్ణమాస్యాం పూర్వమహర్భవతి |
వ్యష్టకాయాముత్తరమ్ | నానైవార్ధమాసయోః ప్రతిష్ఠితీ | అమావాస్యాయాం
పూర్వమహర్భవతి | ఉద్ధృష్ట ఉత్తరమ్ | నానైవ మాసయోః ప్రతిష్ఠితీ | అథో
ఖలు | యే ఏవ సమాసపక్షే పుణ్యాహే స్యాతామ్ | తయోః కార్యం ప్రతిష్ఠిత్యై
|| ౧1 ౮1 ౧౦1 ౨1 ||

3౭ అపశవ్యో ద్విరాత్ర ఇత్యాపః | ద్వే హ్యేతే చన్దసీ | గాయత్రం చ
త్రైష్ఠుభం చ | జగతీమన్తర్షన్తి | న తేన జగతీ కృతేత్యాపః | యదేనాం

తృ॒తీ॒య॒స॒వ॒నే కు॒ర్వ॒న్తి॒తి॒ | య॒దా వా ఏ॒షాఽహీ॒న॒స్యాహ॒ర్భ॒జతే॑ | సా॒హ్నా॒స్య
 వా స॒వ॒నమ్ | అ॒ధై॒వ జగ॑తీ కృ॒తా | అ॒థ ప॒శ॒వ్యః | వ్య॒ష్టి॒ర్వా ఏ॒ష
 ద్వి॒రా॒త్రః | య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ద్వి॒రాత్రే॒ణ య॒జతే॑ | వ్యే॒వాస్మా ఉ॒చ్ఛతి॑ | అ॒థో
 తమ॑ ఏ॒వాప॑హతే | అ॒గ్ని॒ష్టోమ॑మ॒న్తత॑ ఆహ॒రతి॑ | అ॒గ్నిః స॒ర్వా దే॒వతాః॑
 | దే॒వతా॑స్వే॒వ ప్ర॑తి॒ష్ఠతి॑ || ౧ | ౮ | ౧౦ | ౩ || ఉ॒త్త॒రం ప్ర॑తి॒ష్ఠి॒త్యై
 ప॒శ॒వ్యః స॒ప్త చ॑ || ౧౦ || వ॒రు॒ణస్య॑ జా॒మీశ్వ॑ర ఆగ్నే॒యమి॒న్ద్రస్య॑
 య॒త్రిష్వ॑గ్ని॒ష్టోమ॑ము॒ప త్వే॒యం వై ర॒జతా॑ఽప్రతి॒ష్ఠితో॑ ద॒శ || ౧౦ ||
 వ॒రు॒ణస్య॑ య॒ద॒శ్విభ్యాం॑ య॒త్రిషు॑ తస్మా॒దు॒ద్వతీః స॒ప్తశ్రీ॑శత్ || ౩౭ ||
 వ॒రు॒ణస్య॑ ప్ర॒తి॒ష్ఠతి॑ ||
 ఇతి ప్రథమం అష్టకం సంపూర్ణమ్ ||
 || తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్ ||

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

॥ ద్వితీయం అష్టకమ్ ॥

॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥ హరిః ఓ(౪)మ్ ॥

ద్వితీయాష్టకే ప్రథమః ప్రపాఠకః ౧

౧ అంగిరసో వై సత్రమాసత | తేషాం పృశ్నిర్భర్మధుగాసీత్ | సర్జిషేణాజీవత్
| తేబ్రువన్ | కస్మై ను సత్రమాస్మహే | యేఽస్యా ఓషధీర్న జనయామ
ఇతి | తే దివోవృష్టిమసృజన్త | యావన్తః స్తోకా అవాపద్యన్త |
తావతీరోషధయోఽజాయన్త | తా జాతాః పితరో విషేణాలిమ్బన్ ॥ ౨ | ౧ | ౧ | ౧ ॥

౨ తాసాం జగ్ధ్వా రుప్యన్వైత్ | తేబ్రువన్ | క ఇదమిత్యమకరితి | వయం
భాగధేయమిచ్ఛమానా ఇతి పితరోబ్రువన్ | కిం వో భాగధేయమితి |
అగ్నిహోత్ర ఏవ నోఽప్యస్త్విత్యబ్రువన్ | తేభ్య ఏతద్భాగధేయం ప్రాయచ్ఛన్
| యద్ధుత్వా నిమార్షి | తతో వై త ఓషధీరస్వదయన్ | య ఏవం వేద ॥ ౨ | ౧ |
౧ | ౨ ॥

౩ స్వదన్తేఽస్మా ఓషధయః | తే వథ్యముపావాసృజన్ | ఇదం నో హవ్యం
ప్రదాపయేతి | సోఽబ్రవీద్వరం వృణై | దశ మా రాత్రీరాతం న దోహన్ |
ఆసన్లవం మాత్రా సహ చరాణీతి | తస్మాద్వధ్యం జాతం దశ రాత్రీర్న
దుహన్తి | ఆసన్లవం మాత్రా సహ చరతి | వారే వృతగ్గ్ హ్యస్య |
తస్మాద్వధ్యం సస్పృష్టధయ రుద్రో ఘాతుకః | అతి హి సన్ధాం
ధయతి ॥ ౨ | ౧ | ౧ | ౩ ॥ అలిమ్పన్వేద ఘాతుక ఏకం చ ॥ ౧ ॥

౪ ప్రజాపతిరగ్నిమసృజత | తం ప్రజా అన్వసృజ్యన్త | తమభాగ
ఉపాన్త | సోఽస్య ప్రజాభిరపాక్రామత్ | తమవరురుధ్యమానోఽవ్వైత్ |

తమ¹వరు²ధన్నా³శక్నో⁴త్ | స తపో⁵తప్యత⁶ | సో⁷గ్ని⁸రుపా⁹రమ¹⁰తా¹¹తా¹²పి¹³ వై¹⁴ స్య
ప్ర¹⁵జా¹⁶పతి¹⁷రితి¹⁸ | స ర¹⁹రా²⁰టా²¹దు²²ద²³మృ²⁴ష్ట || ౨ | ౧ | ౨ | ౧ ||

× తద్భ¹తమ²భవ³త్ | తస్మా⁴ద్య⁵స్య⁶ దక్షి⁷ణ⁸తః⁹ కేశా¹⁰ ఉ¹¹న్మృ¹²ష్టాః¹³ | తాం
జ్యే¹⁴ష్ఠ¹⁵ల¹⁶క్షీ¹⁷ ప్రా¹⁸జా¹⁹ప²⁰త్యే²¹త్యా²²హుః²³ | య²⁴ద్ర²⁵రా²⁶టా²⁷దు²⁸ద²⁹మృ³⁰ష్ట | తస్మా³¹ద్ర³²రా³³టే
కేశా³⁴ న³⁵ స³⁶న్తి | తద³⁷గ్నో³⁸ ప్రా³⁹గృ⁴⁰హ్ణా⁴¹త్ | తద⁴²స్య⁴³చి⁴⁴కి⁴⁵థ⁴⁶న్ | జ⁴⁷హ⁴⁸వా⁴⁹సి⁵⁰ ౩ మా⁵¹ హా⁵²షా⁵³
౩ మి⁵⁴తి | తద్వి⁵⁵చి⁵⁶కి⁵⁷థ్నా⁵⁸యై⁵⁹ జ⁶⁰న్మ | య⁶¹ ఏ⁶²వం⁶³ వి⁶⁴ద్వా⁶⁵న్వి⁶⁶చి⁶⁷కి⁶⁸థ⁶⁹న్తి || ౨ | ౧ | ౨ | ౨ ||

౬ వ¹సీ²య³ ఏ⁴వ⁵ చే⁶త⁷య⁸తే⁹ | తం¹⁰ వా¹¹గ¹²భ్య¹³వ¹⁴ద¹⁵జ్జ¹⁶హు¹⁷ధీ¹⁸తి¹⁹ | సో²⁰బ్ర²¹వీ²²త్ |
క²³న్త²⁴స్వ²⁵మ²⁶సీ²⁷తి²⁸ | సై²⁹వ³⁰ తే³¹ వా³²గి³³త్య³⁴బ్ర³⁵వీ³⁶త్ | సో³⁷జ³⁸హో³⁹ధ్వా⁴⁰హే⁴¹తి⁴² | త⁴³థ్వా⁴⁴హా⁴⁵కా⁴⁶ర⁴⁷స్య⁴⁸
జ⁴⁹న్మ | య⁵⁰ ఏ⁵¹వ⁵²౨⁵³ స్వా⁵⁴హా⁵⁵కా⁵⁶ర⁵⁷స్య⁵⁸ జ⁵⁹న్మ⁶⁰ వే⁶¹ద | క⁶²రో⁶³తి⁶⁴ స్వా⁶⁵హా⁶⁶కా⁶⁷రే⁶⁸ణ⁶⁹
వీ⁷⁰ర్య⁷¹మ్ | య⁷²స్యై⁷³వం⁷⁴ వి⁷⁵దు⁷⁶షః⁷⁷ స్వా⁷⁸హా⁷⁹కా⁸⁰రే⁸¹ణ⁸² జ⁸³హ⁸⁴స్య⁸⁵తి || ౨ | ౧ | ౨ | ౩ ||

౭ భో¹గా²యై³వా⁴స్య⁵ హు⁶తం⁷ భ⁸వ⁹తి¹⁰ | తస్యా¹¹ ఆ¹²హు¹³త్యై¹⁴ పు¹⁵రు¹⁶ష¹⁷మ¹⁸స్స¹⁹జ²⁰త |
ద్వి²¹తీ²²య²³మ²⁴జ²⁵హో²⁶త్ | సో²⁷శ²⁸స్వ²⁹మ³⁰స్స³¹జ³²త | తృ³³తీ³⁴య³⁵మ³⁶జ³⁷హో³⁸త్ | స గా³⁹మ⁴⁰స్స⁴¹జ⁴²త |
చ⁴³తు⁴⁴ర్థ⁴⁵మ⁴⁶జ⁴⁷హో⁴⁸త్ | సో⁴⁹వి⁵⁰మ⁵¹స్స⁵²జ⁵³త | ప⁵⁴ఞ్చ⁵⁵మ⁵⁶మ⁵⁷జ⁵⁸హో⁵⁹త్ | సో⁶⁰జా⁶¹మ⁶²స్స⁶³జ⁶⁴త ||
౨ | ౧ | ౨ | ౪ ||

౮ సో¹గ్ని²ర³బి⁴భే⁵త్ | ఆ⁶హు⁷తీ⁸భి⁹ర్వై¹⁰ మా¹¹౨౨¹²ప్నో¹³తీ¹⁴తి¹⁵ | స ప్ర¹⁶జా¹⁷ప¹⁸తిం¹⁹
పు²⁰నః²¹ ప్రా²²వి²³శత్ | తం²⁴ ప్ర²⁵జా²⁶ప²⁷తి²⁸ర²⁹బ్ర³⁰వీ³¹త్ | జా³²య³³స్వే³⁴తి³⁵ | సో³⁶బ్ర³⁷వీ³⁸త్ | కిం³⁹
భా⁴⁰గ⁴¹ధే⁴²య⁴³మ⁴⁴భి⁴⁵జ⁴⁶ని⁴⁷ష్య⁴⁸ ఇ⁴⁹తి⁵⁰ | తు⁵¹భ్య⁵²మే⁵³వే⁵⁴ద⁵⁵ హు⁵⁶యా⁵⁷తా⁵⁸ ఇ⁵⁹త్య⁶⁰బ్ర⁶¹వీ⁶²త్ |
స ఏ⁶³త⁶⁴ద్భా⁶⁵గ⁶⁶ధే⁶⁷య⁶⁸మ⁶⁹భ్య⁷⁰జా⁷¹య⁷²త | య⁷³ద⁷⁴గ్ని⁷⁵హో⁷⁶త్ర⁷⁷మ్ || ౨ | ౧ | ౨ | × ||

౯ తస్మా¹దగ్ని²హో³త్ర⁴ము⁵చ్య⁶తే⁷ | తద్ధూ⁸య⁹మా¹⁰న¹¹మా¹²దీ¹³తో¹⁴్యే¹⁵బ్ర¹⁶వీ¹⁷త్ | మా¹⁸ హా¹⁹షిః²⁰ |
ఉ²¹భ²²యో²³ర్వై²⁴ నా²⁵వే²⁶త²⁷ది²⁸తి²⁹ | సో³⁰గ్ని³¹ర³²బ్ర³³వీ³⁴త్ | క³⁵థం³⁶ నో³⁷ హో³⁸ష్య³⁹న్తీ⁴⁰తి⁴¹
| సా⁴²య⁴³మే⁴⁴వ⁴⁵ తు⁴⁶భ్యం⁴⁷ జ⁴⁸హ⁴⁹వన్ | ప్రా⁵⁰త⁵¹ర్మ⁵²హ్య⁵³మి⁵⁴త్య⁵⁵బ్ర⁵⁶వీ⁵⁷త్ | తస్మా⁵⁸దగ్ని⁵⁹యే⁶⁰
సా⁶¹య⁶² హు⁶³యా⁶⁴తే⁶⁵ | సూ⁶⁶ర్యా⁶⁷య⁶⁸ ప్రా⁶⁹తః⁷⁰ || ౨ | ౧ | ౨ | ౬ ||

౧౦ ఆ¹గ్నో²యా³ వై⁴ రా⁵త్రిః⁶ | ఐ⁷న్ద్ర⁸మ⁹హః¹⁰ | య¹¹ద¹²ను¹³ది¹⁴తే¹⁵ సూ¹⁶ర్యే¹⁷ ప్రా¹⁸త¹⁹ర్జు²⁰హు²¹యా²²త్ |
ఉ²³భ²⁴య²⁵మే²⁶వా²⁷గ్నో²⁸య²⁹౨³⁰ స్వా³¹త్ | ఉ³²ది³³తే³⁴ సూ³⁵ర్యే³⁶ ప్రా³⁷త³⁸ర్జు³⁹హో⁴⁰తి⁴¹ | త⁴²థా⁴³౨⁴⁴గ్ని⁴⁵యే⁴⁶
సా⁴⁷య⁴⁸ హు⁴⁹యా⁵⁰తే⁵¹ | సూ⁵²ర్యా⁵³య⁵⁴ ప్రా⁵⁵తః⁵⁶ | రా⁵⁷త్రిం⁵⁸ వా⁵⁹ అ⁶⁰ను⁶¹ ప్ర⁶²జాః⁶³ ప్ర⁶⁴జా⁶⁵య⁶⁶న్తే⁶⁷ | అ⁶⁸హ్నా⁶⁹

ప్రతిష్ఠాన్తి | యథాయం జహోతి ||

౧౧ ప్రైవ తేన జాయతే | ఉదితే సూర్యే ప్రాతర్జుహోతి | ప్రత్యేవ తేన తిష్ఠతి |
ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి | స ఏతదగ్నిహోత్రం మిథునమపశ్యత్ |
తదుదితే సూర్యేఽజహోత్ | యజషాఽన్యత్ | తూష్టిమన్యత్ | తతో వై స ప్రాజాయత
|

యస్యైవం విదుష ఉదితే సూర్యేఽగ్నిహోత్రం జహ్వతి || ౨౧ ౧౧ ౨౧ ౮ ||

౧౨ ప్రైవ జాయతే | అథో యథా దివా ప్రజానన్నేతి | తాదృగేవ తత్ |
అథో ఖల్వాపహుః | యస్య వై ద్వా పుణ్యో గృహే వసతః | యస్తయోరన్యః
రాధయత్యన్యం న | ఉభౌ వాప స తావృచ్ఛతీతి | అగ్నిం వావాదిత్యః సాయం
ప్రవిశతి | తస్మాదగ్నిర్దూరాన్నక్తం దదృశే | ఉభే హి తేజసీ సంపద్యేతే ||

౨౧ ౧౧ ౨౧ ౯ ||

౧౩ ఉద్యన్తం వావాదిత్యమగ్నిరనుసమారోహతి | తస్మాద్ధూమ ఏవాగ్నేర్దివా దదృశే
| యదగ్నయే సాయం జహుయాత్ | ఆ సూర్యాయ వృశ్యేత | యథూర్ణాయ
ప్రాతర్జుహుయాత్

| ఆఽగ్నయే వృశ్యేత | దేవతాభ్యః సమదం దధాత్ | అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిః
సూర్యః స్వాహేత్యేవ సాయః హోతవ్యమ్ | సూత్యో జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్నిః స్వాహేతి
ప్రాతః | తథోభాభ్యః సాయః హూయతే || ౨౧ ౧౧ ౨౧ ౧౦ ||

౧౪ ఉభాభ్యం ప్రాతః | న దేవతాభ్యః సమదం దధాతి | అగ్నిర్జ్యోతిరిత్యాహ |
అగ్నిర్వై రేతోధాః | ప్రజా జ్యోతిరిత్యాహ | ప్రజా ఏవాస్మై ప్రజనయతి | సూత్యో
జ్యోతిరిత్యాహ | ప్రజాస్వేవ ప్రజాతాసు రేతో దధాతి | జ్యోతిరగ్నిః స్వాహేత్యాహ |
ప్రజా ఏవ ప్రజాతా అస్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి || ౨౧ ౧౧ ౨౧ ౧౧ ||

౧౫ తూష్టిముత్తరామాహుతిం జహోతి | మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై | యదుదితే సూర్యే
ప్రాతర్జుహుయాత్ | యథాఽతిథయే ప్రద్రుతాయ శూన్యాయావసథాయాహార్యః
హరన్తి | తాదృగేవ తత్ | క్వాపా తతస్తద్భవతీత్యాపహుః | యథ స వేద |
యస్మై తద్ధరన్తితి | తస్మాద్యదోషసం జహోతి | తదేవ సంప్రతి |

అథో యథా ప్రార్థమాషసం పరివేష్టి | తాదృగేవ తత్ || ౨| ౧| ౨| ౧౨||
 అమృష్ట విచికిభృతి జహ్వత్వజామసృజతాగ్నిహోత్రః సూర్యాయ
 ప్రాతర్బుహోతి జహ్వతి సంపద్యేతే హూయతే స్థాపయతి సంప్రతి ద్వే చ || ౨||
 ౧౬ రుద్రో వా ఏషః | యదగ్నిః | పత్ని స్థానీ | యన్మధ్యేఽగ్నేరధిశ్రయేత్ |
 రుద్రాయ పత్నిమపి దధ్యాత్ | ప్రమాయుకా స్యాత్ | ఉదీచోఽక్లారాన్నిరూహ్యధిశ్రయతి
 | పత్నియై గోపిథాయ | వ్యవ్తాస్కరోతి | తథా పత్న్యప్రమాయుకా భవతి || ౨| ౧|
 ౩| ౧||

౧౭ ఘుర్మో వా ఏషోఽశాంతః | అహరహః ప్రవృజ్యతే | యదగ్నిహోత్రమ్ |
 ప్రతిషిష్ఠోత్ పశుకామస్య | శాంతమివ హి పశవ్యమ్ | న ప్రతిషిష్ఠోద్
 బ్రహ్మవర్చసకామస్య | సమిద్ధమివ హి బ్రహ్మవర్చసమ్ | అథో ఖలు |
 ప్రతిషిచ్యమేవ | యత్ప్రతిషిష్ఠాతి || ౨| ౧| ౩| ౨||

౧౮ తత్పశవ్యమ్ | యజ్ఞహోతి | తద్బ్రహ్మవర్చసి | ఉభయమేవాకః
 | ప్రమ్యతం వా ఏతదస్మాల్లోకాత్ | అగతం దేవలోకమ్ | యచ్ఛ్రుతః
 హవిరనభిఘరితమ్ | అభిద్యోతయతి | అభ్యేవైనద్ధారయతి | అథో
 దేవత్రైవైనద్గమయతి || ౨| ౧| ౩| ౩||

౧౯ పర్యగ్ని కరోతి | రక్షసామపహత్యై | త్రిః పర్యగ్ని కరోతి | త్ర్యావృద్ధి
 యజ్ఞః | అథో మేధ్యత్వాయ | యత్ప్రాచీనముద్వాసయేత్ | యజమానః
 శుచాఽర్చయేత్ | యద్దక్షిణా | పితృదేవత్యగ్గ్ స్యాత్ | యత్ప్రుత్యక్ || ౨| ౧| ౩|
 ౪||

౨౦ పత్నిః శుచాఽర్చయేత్ | ఉదీచీనముద్వాసయతి | ఏషా వై
 దేవమనుష్యాణాః శాంతా దిక్ | తామేవైనదనూద్వాసయతి శాన్త్యై | వర్త్య
 కరోతి | యజ్ఞస్య సంతత్యై | నిష్ఠపతి | ఉపైవ తథ్స్పృణాతి | చతురున్నయతి
 | చతుష్పాదః పశవః || ౨| ౧| ౩| ౫||

౨౧ పశూనేవావరుణే | సర్వాన్పూర్ణానున్నయతి | సర్వే హి పుణ్యా ర్థాః |
 అనూచ ఉన్నయతి | ప్రజాయా అనూచీనత్వాయ | అనూచ్యేవాస్య ప్రజాఽర్ఘికా

భవతి ॥

సంమృశతి వ్యావృత్త్యై । నాహోష్యన్నుపసాదయేత్ । యదహోష్యన్నుపసాదయేత్ ।
యథాఽన్యస్మా ఉపనిధాయ ॥ ౨౧ ౧౧ ౩౧ ౬ ॥

౨౨ అన్యస్మై ప్రయచ్ఛతి । తాద్గుగేవ తత్ । ఆఽస్మై వృశ్యేత । యదేవ
గార్హపత్యేఽధిశ్రయతి । తేన గార్హపత్యం ప్రీణాతి । అగ్నిరభిభేత్ । ఆహుతయో
మాఽత్యేష్యన్తితి । స ఏతాః సమిధమపశ్యత్ । తామాఽధత్త । తతో వా
అగ్నావాహుతయోఽధ్రియన్త ॥ ౨౧ ౧౧ ౩౧ ౭ ॥

౨౩ యదేనః సమయచ్ఛత్ । తథ్మిధః సమిత్వమ్ । సమిధమాదధాతి ।
సమేవైసం యచ్ఛతి । ఆహుతీనాం ధృత్వ్యై । అథో అగ్నిహోత్రమేవేధృవత్కరోతి
। ఆహుతీనాం ప్రతిష్ఠిత్యై । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యదేకాః
సమిధమాధాయ ద్వే ఆహుతీ జహోతి । అథ కస్యాః సమిధ
ద్వితీయామాహుతిం జహోతితి ॥ ౨౧ ౧౧ ౩౧ ౮ ॥

౨౪ యద్ద్యే సమిధావాదధ్యాత్ । భ్రాతృవ్యమస్మై జనయేత్ । ఏకాః సమిధమాధాయ
। యజషాఽన్యమాహుతిం జహోతి । ఉభే ఏవ సమిద్వతీ ఆహుతీ జహోతి । నాస్మై
భ్రాతృవ్యం జనయతి । ఆదీప్తాయాం జహోతి । సమిద్ధమివ హి బ్రహ్మవర్చసమ్
। అథో యథాఽతిథిం జ్యోతిష్కృత్వా పరివేష్టి । తాద్గుగేవ తత్ ।
చతురున్నయతి । ద్విర్జుహోతి । తస్మాద్ద్విపాచ్ఛతుష్పాదమత్తి । అథో ద్విపద్వేవ
చతుష్పదః ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౨౧ ౧౧ ౩౧ ౯ ॥ భవతి ప్రతిషిచ్ఛతి
గమయతి ప్రత్యకృశవ ఉపనిధాయాధ్రియన్తేతి తచ్చత్వారి చ ॥ ౩ ॥

౨౫ ఉత్తరావతీం వై దేవా ఆహుతిమజహుః । అవాచీమసురాః । తతో దేవా
అభవన్ । పరాఽసురాః । యం కామయేత వసీయాన్ధ్యాదితి । కసీయస్తస్య
పూర్వః పుత్రాః । ఉత్తరం భూయో జహుయాత్ । ఏషా వా ఉత్తరావత్యాహుతిః ।
తాం దేవా అజహుః । తతస్తేఽభవన్ ॥ ౨౧ ౧౧ ౪౧ ౧ ॥

౨౬ యస్యైవం జహ్వాతి । భవత్యేవ । యం కామయేత పాపీయాన్ధ్యాదితి ।

భూయస్తస్య పూర్వః పుత్రాః | ఉత్తరం కసీయో జహుయాత్ | ఏషా వా
అవాచ్యహుతిః |

తామసురా అజహుః | తత్తన్తే పరాభవన్ | యస్యైవం జహ్వతి | పరైవ భవతి ||

౨౧ ౧౧ ౪౧ ౨||

౨౨ పుత్రోపసాదయత్యజామిత్యాయ | అథో వ్యావృత్త్యై | గార్హపత్యం ప్రతిక్షతే

| అననుధ్యాయినమేవైనం కరోతి | అగ్నిహోత్రస్య వై స్థాణురస్తి | తం య

ఋచ్చేత్ | యజ్ఞస్థాణుమృచ్చేత్ | ఏష వా అగ్నిహోత్రస్య స్థాణుః |

యత్పూర్వాఽఽహుతిః | తాం యదుత్తరయాభిజహుయాత్ || ౨౧ ౧౧ ౪౧ ౩||

౨౩ యజ్ఞస్థాణుమృచ్చేత్ | అతిహాయ పూర్వామాహుతిం జహోతి |

యజ్ఞస్థాణుమేవ పరివృణక్తి | అథో భ్రాతృవ్యమేవాప్తాఽతిక్రామతి |

అవాచినః సాయముపమార్జి | రేత ఏవ తద్దధాతి | ఊర్ధ్వం ప్రాతః |

ప్రజనయత్యేవ తత్ | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | చతురున్నయతి || ౨౧ ౧౧ ౪౧ ౪||

౨౪ ద్విర్భుహోతి | అథ క్వ ద్వే ఆహుతి భవత ఇతి | అగ్నౌ వైశ్వానర ఇతి

బ్రూయాత్ | ఏష వా అగ్నైర్వైశ్వానరః | యద్బ్రాహ్మణః | పుత్రాః ద్విః ప్రాశ్నాతి |

అగ్నావేవ వైశ్వానరో ద్వే ఆహుతి జహోతి | ద్విర్భుహోతి | ద్విర్నిమార్జి | ద్విః

ప్రాశ్నాతి || ౨౧ ౧౧ ౪౧ ౫||

౩౦ షట్సంపద్యన్తే | షడ్వా ఋతవః | ఋతూనేవ ప్రీణాతి ||

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | కిందేవత్యమగ్నిహోత్రమితి | వైశ్వదేవమితి

బ్రూయాత్ | యద్యజషా జహోతి | తద్దైన్యాగ్నమ్ | యత్పూష్టిమ్ | తత్ప్రాజాపత్యమ్

||

౨౧ ౧౧ ౪౧ ౬||

౩౧ యన్నిమార్జి | తదోషధీనామ్ | యద్ద్వితీయమ్ | తత్ప్రత్యణామ్ | యత్ప్రాశ్నాతి

| తద్గర్భణామ్ | తస్మాద్గర్భా అనశ్నన్తో వర్ధన్తే | యదాచామతి | తన్మనుష్యాణామ్

| ఉదజ్పూర్వావృత్యాచామతి || ౨౧ ౧౧ ౪౧ ౭||

32 ఆత్మనో గోపిథాయ | నిర్ణేనేక్తి శుద్ధ్యై | నిష్టపతి స్వగాకృత్యై |
 ఉద్దిశతి | సప్తర్షినేవ ప్రీణాతి | దక్షిణా పర్యావర్తతే | స్వమేవ
 వీర్యమనుపర్యావర్తతే | తస్మాద్దక్షిణోఽర్థ ఆత్మనో వీర్యావత్తరః |
 అథో ఆదిత్యస్యైవావృతమనుపర్యావర్తతే | హుత్వోపసమిన్ధే || 21 01 04 02 ||

33 బ్రహ్మవర్చసస్య సమిద్ధ్యై | న బర్హిరనుప్రహరేత్ | అనగ్గస్థితో
 వా ఏష యజ్ఞః | యదగ్నిహోత్రమ్ | యదనుప్రహరేత్ | యజ్ఞం విచ్ఛిన్ద్యాత్
 | తస్మాన్నానుప్రహృత్యమ్ | యజ్ఞస్య సంతత్యై | అపో నినయతి |
 అవభృథస్యైవ రూపమకః || 21 01 04 03 || అభవన్భవతి
 జహుయాన్నయతి మార్జి ద్విః ప్రాశ్నాతి ప్రాజాపత్యమాచామతీన్ధేఽకః || 04 ||

34 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | అగ్నిహోత్రప్రాయణా యజ్ఞాః | కిం
 ప్రాయణమగ్నిహోత్రమితి | వథో వా అగ్నిహోత్రస్య ప్రాయణమ్ | అగ్నిహోత్రం
 యజ్ఞానామ్ | తస్య పృథివీ సదః | అన్తరిక్షమాగ్నిద్ధృమ్ |
 ద్యౌర్వైర్ధానమ్ | దివ్యా ఆపః ప్రోక్షణయః | ఓషధయో బర్హిః || 21 01 04 04 ||

35 వనస్పతయ ఇధ్మః | దిశః పరిధయః | ఆదితోఽ యూపః | యజమానః పశుః
 | సముద్రోఽవభృథః | సంవధ్పరః స్వగాకారః | తస్మాదాహితాగ్నేః
 సర్వమేవ బర్హిష్యం దత్తం భవతి | యథ్నాయం జుహోతి | రాత్రిమేవ
 తేన దక్షిణ్యాం కురుతే | యత్ప్రాతః || 21 01 04 05 ||

36 అహరేవ తేన దక్షిణ్యం కురుతే | యత్తతో దదాతి | సా దక్షిణా |
 యావన్తో వై దేవా అహుతమాదన్ | తే పరాభవన్ | త ఏతదగ్నిహోత్రో
 సర్వస్యైవ సమవదాయాజుహుః | తస్మాదాహుః | అగ్నిహోత్రం వై దేవా గృహాణాం
 నిష్కృతిమపశ్యన్తితి | యథ్నాయం జుహోతి | రాత్రియా ఏవ తద్ధుతాద్యాయ ||
 21 01 04 06 ||

37 యజమానస్యాపరాభావాయ | యత్ప్రాతః | అహ్నా ఏవ తద్ధుతాద్యాయ |
 యజమానస్యాపరాభావాయ | యత్తతోఽశ్నాతి | హుతమేవ తత్ | ద్వయోః పయసా
 జహుయాత్పశుకామస్య | ఏతద్వా అగ్నిహోత్రం మిథునమ్ | య ఏవం వేద | ప్ర

ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే || ౨ | ౧ | ౫ | ౪ ||

3౮ ఇమామేవ పూర్వయా దుహే | అమూముత్తరయా | అధిశ్రిత్యోత్తరమానయతి |
యోనావేవ తద్రేతః సిన్చితి ప్రజననే | ఆజ్యేన జుహుయాత్తేజస్కామస్య | తేజో వా
ఆజ్యమ్ | తేజస్వ్యేవ భవతి | పయసా పశుకామస్య | ఏతద్వై పశూనాః
రూపమ్ | రూపేణైవాస్మై పశూనవరున్ధే || ౨ | ౧ | ౫ | ౫ ||

౩౯ పశుమానేవ భవతి | దధ్నేన్ద్రియకామస్య | ఇన్ద్రియం వై దధి |
ఇన్ద్రియావ్యేవ భవతి | యవాగ్వా గ్రామకామస్యోషధా వై మనుష్యాః |
భాగధేయేనైవాస్మై సజాతానవరున్ధే | గ్రామ్యేవ భవతి | అయజ్ఞో
వా ఏషః | యోసామా || ౨ | ౧ | ౫ | ౬ ||

౪౦ చతురున్నయతి | చతురక్షరః రథన్తరమ్ | రథన్తరస్యైష వర్ణః
| ఉపరీవ హరతి | అన్తరిక్షం వామదేవ్యమ్ | వామదేవ్యస్యైష వర్ణః |
ద్విర్జుహోతి | ద్వ్యక్షరం బృహత్ | బృహత ఏష వర్ణః | అగ్నిహోత్రమేవ
తథామన్వత్కరోతి || ౨ | ౧ | ౫ | ౭ ||

౪౧ యో వా అగ్నిహోత్రస్యోపసదో వేద | ఉపైనముపసదో నమన్తి | విన్దత
ఉపసత్తారమ్ | ఉస్నియోపసాదయతి | పృథివీమేవ ప్రీణాతి | హోష్యన్నుపసాదయతి
| అన్తరిక్షమేవ ప్రీణాతి | హుత్వోపసాదయతి | దివమేవ ప్రీణాతి | ఏతా వా
అగ్నిహోత్రస్యోపసదః || ౨ | ౧ | ౫ | ౮ ||

౪౨ య ఏవం వేద | ఉపైనముపసదో నమన్తి | విన్దత ఉపసత్తారమ్ | యో వా
అగ్నిహోత్రస్యాశ్రావితం ప్రత్యాశ్రావితః హోతారం బ్రహ్మణం వషట్కారం
వేద | తస్య త్వేవ హుతమ్ | ప్రాణో వా అగ్నిహోత్రస్యాశ్రావితమ్ | అపానః
ప్రత్యాశ్రావితమ్ | మనో హోతా | చక్షుర్బ్రుహ్మ | నిమేషో వషట్కారః || ౨ | ౧ | ౫ |
౯ ||

౪౩ య ఏవం వేద | తస్య త్వేవ హుతమ్ | సాయంయావానశ్చ వై దేవాః
ప్రాతర్యావాణశ్చాగ్నిహోత్రిణో గృహమాగచ్ఛన్తి | తాన్, యన్న తర్పయేత్ |
ప్రజయాఽస్య పశుభిర్విత్తిష్ఠేరన్ | యత్తర్పయేత్ | తృప్తా ఏనం ప్రజయా

పశుభిస్తర్పయేయుః । సజార్థైః సాయం యావభిరితి సాయః సంమృశతి ।
 సజార్థైః ప్రాతర్యావభిరితి ప్రాతః । యే చైవ దేవాః సాయం యావానో
 యే చ ప్రాతర్యావాణః ॥ ౨౧ ౧౧ ౫ ౧౦॥

౪౪ తానేవోభయాగ్స్తర్పయతి । త ఏనం తృప్తాః ప్రజయా పశుభిస్తర్పయన్తి ।
 అరుణో హ స్మాహాపవేళిః । అగ్నిహోత్ర ఏవాహః సాయం ప్రాతర్యజ్ఞం
 భ్రాతృవ్యేభ్యః ప్రహరామి । తస్మాన్మత్పాపీయాసో భ్రాతృవ్యా ఇతి ।
 చతురున్నయతి । ద్విర్బహోతి । సమిథ్సప్తమీ । సప్తపదా శక్వరీ ।
 శాక్వరో వజ్రః । అగ్నిహోత్ర ఏవ తథ్నాయం ప్రాతర్యజ్ఞం యజమానో
 భ్రాతృవ్యాయ ప్రహరతి । భవత్యాత్మనా । పరాస్య భ్రాతృవ్యో భవతి
 ॥ ౨౧ ౧౧ ౫ ౧౧॥ బర్హిః ప్రాతర్ధుతాద్యాయ జాయతే రున్దేసామా కరోత్యేతా వా
 అగ్నిహోత్రస్యాపసదో వషట్కారశ్చ ప్రాతర్యావాణో వజ్రస్త్రీణి చ ॥ ౫॥

౪౫ ప్రజాపతిరకామయతాత్మన్వన్మే జాయేతేతి । సోఽజహోత్ । తస్యాత్మన్వదజాయత
 ।
 అగ్నిర్వాయురాదిత్యః । తేఽబ్రువన్ । ప్రజాపతిరహాషీదాత్మన్వన్మే జాయేతేతి ।
 తస్య వయమజనిష్కహి । జాయతాం న ఆత్మన్వదితి తేఽజహావుః । ప్రాణానామగ్నిః
 । తనువై వాయుః ॥ ౨౧ ౧౧ ౬ ౧॥

౪౬ చక్షుష ఆదిత్యః । తేషాం హుతాదజాయత గౌరేవ । తస్యై పయస్వి
 వ్యాయచ్చన్త । మమ హుతాదజని మమేతి । తే ప్రజాపతిం ప్రశ్నమాయన్
 । స ఆదిత్యోఽగ్నిమబ్రవీత్ । యతరో నౌ జయాత్ । తన్నౌ సహసదితి ।
 కస్యైకోఽహాషీదితి ప్రజాపతిరబ్రవీత్కస్యై క ఇతి । ప్రాణానామహమిత్యగ్నిః
 ॥ ౨౧ ౧౧ ౬ ౨॥

౪౭ తనువా అహమితి వాయుః । చక్షుషోఽహమిత్యాదిత్యః । య ఏవ
 ప్రాణానామహాషీత్ । తస్య హుతాదజనితి । అగ్నోర్ధుతాదజనితి
 । తదగ్నిహోత్రస్యాగ్నిహోత్రత్వమ్ । గౌర్వా అగ్నిహోత్రమ్ । య ఏవం వేద
 గౌరగ్నిహోత్రమితి । ప్రాణాపానాభ్యామేవాగ్నిః సమర్థయతి । అవ్యర్థకః
 ప్రాణాపానాభ్యాం భవతి ॥ ౨౧ ౧౧ ౬ ౩॥

౪౮ య ఏవం వేద | తౌ వాయురబ్రవీత్ | అను మా భజతమితి | యదేవ
 గార్హపత్యేఽధిశ్రిత్యాహవనీయమభ్యుద్ధ్రవాన్ | తేన త్వాం ప్రీణానిత్యబ్రూతామ్
 | తస్మాద్వద్ధార్హపత్యేఽధిశ్రిత్యాహవనీయమభ్యుద్ధ్రవతి | వాయుమేవ
 తేన ప్రీణాతి | ప్రజాపతిర్దేవతాః సృజమానః | అగ్నిమేవ దేవతానాం
 ప్రథమమసృజత | సోఽన్యదాలమ్భ్యమచిత్వా || ౨| ౧| ౬| ౪||

౪౯ ప్రజాపతిమభిపర్యావర్తత | స మృత్యోరభిభేత్ | సోఽముమాదిత్యమాత్మనో
 నిరమిమీత | తః హుత్యా పరాజ్ఞే పర్యావర్తత | తతో వై స మృత్యుమపాజయత్
 | అపమృత్యుం జయతి | య ఏవం వేద | తస్మాద్వస్యైవం విదుషః
 | ఉతైకాహముత ద్వ్యహం న జహ్వాతి | హుతమేవాస్య భవతి | అసౌ
 హ్యోదిత్యోఽగ్నిహోత్రమ్ || ౨| ౧| ౬| ౫|| తనువై వాయురగ్నిర్భవత్యచిత్వా
 భవత్యేకం చ || ౬||

౫౦ రౌద్రం గవి | వాయవ్యముపసృష్టమ్ | ఆశ్విసం దుహ్యమానమ్ | సౌమ్యం
 దుగ్ధమ్ | వారుణమధిశ్రితమ్ | వైశ్వాదేవా భిన్నః | పౌష్ణముదన్తమ్
 | సారస్వతం విష్యన్తమానమ్ | మైత్రః శరః | ధాతురుద్వాసితమ్ |
 బృహస్పతేరున్నీతమ్ | సవితుః ప్రకాన్తమ్ | ద్యావాప్రథివ్యగ్గ్ హ్రాయమాణమ్
 | ఐన్ద్రాగ్నుముపసన్నమ్ | అగ్నేః పూర్వాఽఽహుతిః | ప్రజాపతేరుత్తరా | ఐన్ద్రః
 హుతమ్ || ౨| ౧| ౭| ౧|| ఉద్వాసితః సప్త చ || ౭||

౫౧ దక్షిణత ఉపసృజతి | పితృలోకమేవ తేన జయతి | ప్రాచీమావర్తయతి |
 దేవలోకమేవ తేన జయతి | ఉదీచీమావృత్య దోగ్ధి | మనుష్యలోకమేవ
 తేన జయతి | పూర్వో దుహ్యజ్ఞేష్టస్య జ్యేష్ఠినేయస్య | యో వా గతశ్రిః
 స్యాత్ | అపరో దుహ్యత్కన్తిష్టస్య కాన్తిష్ఠినేయస్య | యో వా బుభూషేత్ || ౨| ౧|
 ౮| ౧||

౫౨ న సంమృశతి | పాపవస్యసస్య వ్యావృత్త్యై | వాయవ్యం వా
 ఏతదుపసృష్టమ్ | ఆశ్విసం దుహ్యమానమ్ | మైత్రం దుగ్ధమ్ | అర్యమ్
 ఉద్వాస్యమానమ్ | త్వాష్ట్రమున్నీయమానమ్ | బృహస్పతేరున్నీతమ్ | సవితుః

ప్రకాశమ్ | ద్వావృత్తివ్యగ్గ్ హ్రాయమాణమ్ || ౨ | ౧ | ౮ | ౨ ||

౫౩ బ్రహ్మగ్నముపసాదితమ్ | సర్వాభ్యో వా ఏష దేవతాభ్యో జహోతి |
యోఽగ్నిహోత్రం

జహోతి | యథా ఖలు వై ధేనుం తీర్థే తర్పయతి | ఏవమగ్నిహోత్రీ

యజమానం తర్పయతి | తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః | ప్ర సువర్గం లోకం జానాతి

| పశ్యతి పుత్రమ్ | పశ్యతి పాత్రమ్ | ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే

| యస్యైవం విదుషోఽగ్నిహోత్రం జహ్వాతి | య ఉ చైనదేవం వేద || ౨ | ౧ | ౮ |

౩ || బుభూషేద్ధ్యయమాణం జాయతే ద్వే చ || ౮ ||

౫౪ త్రయో వై ప్రేయమేధా ఆసన్ | తేషాం త్రికోఽగ్నిహోత్రమజహోత్ | ద్విరేకః

| సకృదేకః | తేషాం యస్త్రిజహోత్ | స ఋచాఽజహోత్ | యో ద్విః | స యజషా

యః సకృత్ | స తూష్ణమ్ || ౨ | ౧ | ౯ | ౧ ||

౫౫ యశ్చ యజషాఽజహోద్యశ్చ తూష్ణమ్ | తావుభావార్ధ్నతామ్ |

తస్మాద్యజషాఽఽహుతిః పూర్వా హోత్రవ్యా | తూష్ణముత్తరా | ఉభే ఏవర్థీ

అవర్ధనే | అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్నిః స్వాహేతి సాయం జహోతి | రేత ఏవ

తద్ధధాతి | సూఱ్యో జ్యోతిర్జ్యోతిః సూర్యః స్వాహేతి ప్రాతః | రేత ఏవ హితం

ప్రజనయతి | రేతో వా ఏతస్య హితం న ప్రజాయతే || ౨ | ౧ | ౯ | ౨ ||

౫౬ యస్యాగ్నిహోత్రమహుతః సూఱ్యోఽభ్యుదేతి | యద్యస్తే స్యాత్ | ఉన్నీయ

ప్రాజుదాద్రవేత్ | స ఉపసాద్యా తమితోరాసిత | స యదా తామ్యేత్ | అథ భూః స్వాహేతి

జహుయాత్ | ప్రజాపతిర్వై భూతః | తమేవోపాసరత్ | స ఏవైనం తత ఉన్నయతి |

నార్తిమార్చుతి యజమానః || ౨ | ౧ | ౯ | ౩ || తూష్ణం జాయతే యజమానః || ౯ ||

౫౭ యదగ్నిముద్ధరతి | వసవస్తర్వగ్నిః | తస్మిన్ యస్య తథావిధే

జహ్వాతి | వసుష్యేవాస్యాగ్నిహోత్రః హుతం భవతి | నిహితో

ధూపాయశ్చోతే | రుద్రాస్తర్వగ్నిః | తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి |

రుద్రేష్యేవాస్యాగ్నిహోత్రః హుతం భవతి | ప్రథమమిద్మమర్చిరాలభతే

| ఆదిత్యాస్తర్వగ్నిః || ౨ | ౧ | ౧౦ | ౧ ||

౫౮ తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి | ఆదిత్యేష్వేవాస్యాగ్నిహోత్రః హుతం
 భవతి | సర్వ ఏవ సర్వశ ఇధ్మ ఆదిప్రో భవతి | విశ్వే దేవాస్తర్వ్యగ్నిః |
 తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి | విశ్వేష్వేవాస్య దేవేష్వగ్నిహోత్రః
 హుతం భవతి | నితరామర్చిరుపావైతి లోహినీకేవ భవతి | ఇన్ద్రస్తర్వ్యగ్నిః
 | తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి | ఇన్ద్ర ఏవాస్యాగ్నిహోత్రః హుతం
 భవతి || ౨ | ౧ | ౧౦ | ౨ ||

౫౯ అఙ్గారా భవన్తి | తేభ్యోఽఙ్గారేభ్యోఽర్చిరుదేతి | ప్రజాపతిస్తర్వ్యగ్నిః
 | తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి | ప్రజాపతావేవాస్యాగ్నిహోత్రః
 హుతం భవతి | శరోఽఙ్గారా అధ్యూహన్తే | బ్రహ్మ తర్వ్యగ్నిః |
 తస్మిన్ యస్య తథావిధే జహ్వాతి | బ్రహ్మన్నేవాస్యాగ్నిహోత్రః
 హుతం భవతి | వసుషు రుద్రేషాదిత్యేషు విశ్వేషు దేవేషు | ఇన్ద్రే
 ప్రజాపతౌ బ్రహ్మన్ | అపరివర్గమేవాస్యైతాసు దేవతాసు హుతం భవతి
 | యస్యైవం విదుషోఽగ్నిహోత్రం జహ్వాతి | య ఉ చైనదేవం వేద || ౨ | ౧ | ౧౦ |

3 || ఆదిత్యాస్తర్వ్యగ్నిర్ద్ర ఏవాస్యాగ్నిహోత్రః హుతం భవతి
 దేవేషు చత్వారి చ || ౧౦ || యదగ్నిం నిహితః ప్రథమః సర్వ ఏవ
 నితరామఙ్గారాః శరోఽఙ్గారా బ్రహ్మ వసుష్యష్టా ||

౬౦ ఋతం త్వా సత్యేన పరిషిజ్ఞామీతి సాయం పరిషిజ్ఞాతి | సత్యం
 త్వరేన పరిషిజ్ఞామీతి ప్రాతః | అగ్నిర్వా ఋతమ్ | అసావాదిత్యః సత్యమ్
 | అగ్నిమేవ తదాదిత్యేన సాయం పరిషిజ్ఞాతి | అగ్నినాఽఽదిత్యం ప్రాతః
 సః | యావదహారాత్రే భవతః | తావదస్య లోకస్య | నార్తిర్న రిష్టిః | నాన్తో
 న పర్యన్తోఽస్తి | యస్యైవం విదుషోఽగ్నిహోత్రం జహ్వాతి | య ఉ చైనదేవం
 వేద || ౨ | ౧ | ౧౧ | ౧ || అస్తి ద్వే చ || ౧౧ ||

అంగిరసః ప్రజాపతిరగ్నిః రుద్ర ఉత్తరావతీం
 బ్రహ్మవాదిన్తోఽగ్నిహోత్రప్రాయణా యజ్ఞాః ప్రజాపతిరకామయతాత్మన్వద్రౌద్రం గవి
 దక్షిణతస్రయో వై యదగ్నిమృతం త్వా సత్యేనైకాదశ || ౧౧ ||

అంగిరసః పైవ తేన పశూనేవ యన్నిమార్ణి యో వా అగ్నిహోత్రస్యాప్సదో
 దక్షిణతష్టః ॥ ౬౦॥
 అంగిరసో య ఉచైనదేవం వేద ॥

ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రపాఠకః ౨

౧ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాః సృజేయేతి । స ఏతం దశహోతారమపశ్యత్ ।
 తం మనసానుద్రుత్య దర్భస్తమ్బేజుహోత్ । తతో వై స ప్రజా అస్సజత ।
 తా అస్మాధస్పృష్టా అపాక్రామన్ । తా గ్రహాణాగృహ్లాత్ । తద్గ్రహస్య గ్రహత్వమ్ । యః
 కామయేత ప్రజాయేయేతి । స దశహోతారం మనసానుద్రుత్య దర్భస్తమ్బ
 జుహుయాత్ । ప్రజాపతిర్వై దశహోతా ॥ ౨ ౨ ౧ ౧॥

౨ ప్రజాపతిరేవ భూత్వా ప్రజాయతే । మనసా జుహోతి । మన ఇవ హి ప్రజాపతిః
 । ప్రజాపతేరాప్యై । పూర్ణయా జుహోతి । పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః ।
 ప్రజాపతేరాప్యై । న్యూనయా జుహోతి । న్యూనాధి ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సజత
 । ప్రజానా సృష్ట్యై ॥ ౨ ౨ ౧ ౨॥

౩ దర్భస్తమ్బే జుహోతి । ఏతస్మాద్వై యోనేః ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సజత ।
 యస్మాదేవ యోనేః ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సజత । తస్మాదేవ యోనేః ప్రజాయతే
 । బ్రాహ్మణో దక్షిణత ఉపాస్తే । బ్రాహ్మణో వై ప్రజానాముపద్రష్టా ।
 ఉపద్రష్టుమత్యేవ ప్రజాయతే । గ్రహో భవతి । ప్రజానా సృష్టానాం
 ధృత్యై । యం బ్రాహ్మణం విద్వాం విద్వా సం యశో నర్చుత్ ॥ ౨ ౨ ౧ ౧

౩॥

౪ సోఽరణ్యం పరేత్య । దర్భస్తమ్బముద్గ్రథ్య । బ్రాహ్మణం దక్షిణతో
 నిషాద్య । చతుర్దోత్రాన్వాచక్షీత । ఏతద్వై దేవానాం పరమం గుహ్యం
 బ్రహ్మ । యచ్ఛతుర్దోతారః । తదేవ ప్రకాశం గమయతి । తదేనం ప్రకాశం
 గతమ్ । ప్రకాశం ప్రజానాం గమయతి । దర్భస్తమ్బముద్గ్రథ్య వ్యాచష్టే
 ॥ ౨ ౨ ౧ ౪॥

× అగ్నివాన్, వై దర్భస్తమః | అగ్నివత్యేవ వ్యాచష్టే |
 బ్రాహ్మణో దక్షిణత ఉపాస్తే | బ్రాహ్మణో వై ప్రజానాముపద్రష్టా |
 ఉపద్రష్టుమత్యేవైనం యశ ఋచఛతి | ఈశ్వరం తం యశోఽర్చోరిత్యాహుః |
 యస్యాస్తే వ్యాచష్ట ఇతి | వరస్తస్మై దేయః | యదేవైనం తతోపనమతి
 | తదేవావరుణే || ౨ | ౨ | ౧ | × ||

౬ అగ్నిమాదధానో దశహోత్రాఽరణిమవదధ్యాత్ | ప్రజాతమేవైనమాధతే
 | తేనైవోద్గృత్యాగ్నిహోత్రం జహుయాత్ | ప్రజాతమేవైనజహోతి |
 హవిర్నిర్వప్యన్దశహోతారం వ్యాచక్షీత | ప్రజాతమేవైనం నిర్వపతి |
 సామిధేనీరనువక్ష్యన్దశహోతారం వ్యాచక్షీత | సామిధేనీరేవ
 సృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్రతనుతే | అథో యజ్ఞో వై దశహోతా | యజ్ఞమేవ
 తనుతే || ౨ | ౨ | ౧ | ౬ ||

౭ అభివరన్దశహోతారం జహుయాత్ | నవ వై పురుషే ప్రాణాః | నాభిర్దశమీ |
 సప్రాణమేవైనమభిచరతి | ఏతావద్యై పురుషస్య స్వమ్ | యావత్ప్రాణాః |
 యావదేవాస్యాస్తీ | తదభిచరతి | స్వకృత ఇరిణే జహోతి ప్రదరే వా |
 ఏతద్వా అస్యై నిర్మతిగృహీతమ్ | నిర్మతిగృహీత ఏవైనం నిర్మత్యా గ్రాహయతి |
 యద్వాచః క్రూరమ్ | తేన వషట్కరోతి | వాచ ఏవైనం క్రూరేణ ప్రవృశఛతి
 | తాజగార్తిమార్ఛతి || ౨ | ౨ | ౧ | ౭ || దశహోతా సృష్ట్యా ఋచేచ్ఛద్యావష్టే
 రున్ధ ఏవ తనుతే నిర్మతిగృహీతం పఞ్చ చ || ౧ ||

౮ ప్రజాపతిరకామయత దర్శపూర్ణమాసా సృజేయేతి | స ఏతం చతుర్దోతారమపశ్యత్
 | తం మనసాఽనుద్రుత్యాహవనీయేఽజహోత్ | తతో వై స దర్శపూర్ణమాసావసృజత
 | తావస్మాధస్సృష్టావపాక్రామతామ్ | తౌ గ్రహేణాగృహ్ణాత్ | తద్గ్రహస్య గ్రహత్వమ్ |
 దర్శపూర్ణమాసావాలభమానః | చతుర్దోతారం మనసాఽనుద్రుత్యాహవనీయే
 జహుయాత్ | దర్శపూర్ణమాసావేవ సృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్రతనుతే || ౨ | ౨ | ౧ | ౧ ||

౯ గ్రహో భవతి | దర్శపూర్ణమాసయోః సృష్టయోర్ధృత్యై |
 సోఽకామయత చాతుర్మాస్యాని సృజేయేతి | స ఏతం పఞ్చహోతారమపశ్యత్ | తం

మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒జ॒హో॒త్ | తతో॒ వై స॒ చా॒తు॒ర్మా॒స్యా॒స్య॒సృ॒జత॑ |
 తా॒న్య॒స్మా॒థ్సృ॒ష్టాన్య॒పా॒క్రా॒మన్ | తా॒న్ని గ్ర॒హా॒ణా॒గృ॒హ్ణాత్ | తద్గ్ర॒హా॒స్య గ్ర॒హా॒త్వమ్ |
 చా॒తు॒ర్మా॒స్యాన్యా॒లభ॑మానః || ౨1 ౨1 ౨1 ౨1 ||

౧౦ ప॒ఞ్చ॒హో॒తారం॑ మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒ జ॒హు॒యాత్ | చా॒తు॒ర్మా॒స్యాన్యే॒వ
 సృ॒ష్టాన్యా॒నైర॒భ్య ప్ర॑తనుతే | గ్ర॒హో భ॑వతి | చా॒తు॒ర్మా॒స్యానాఁ
 సృ॒ష్టానాం॑ ధృ॒త్యై | సో॒కా॒మ॒యత॑ ప॒శు॒బ॒న్ధః॑ సృ॒జే॒యేతి॑ | స
 ఏ॒తః॑ ష॒డో॒తార॑మపశ్యత్ | తం మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒జ॒హో॒త్ | తతో॒ వై
 స॒ ప॒శు॒బ॒న్ధమ॑సృజత | సో॒కా॒మ॒యత॑ సా॒మ్యమ॑ధ్వ॒రః॑ సృ॒జే॒యేతి॑ ||
 ౨1 ౨1 ౨1 3 ||

౧౧ తద్గ్ర॒హా॒స్య గ్ర॒హా॒త్వమ్ | ప॒శు॒బ॒న్ధేన॑ య॒క్ష్య॒మాణః | ష॒డో॒తారం॑
 మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒ జ॒హు॒యాత్ | ప॒శు॒బ॒న్ధమే॒వ సృ॒ష్టాన్యా॒నైర॒భ్య
 ప్ర॑తనుతే | గ్ర॒హో భ॑వతి | ప॒శు॒బ॒న్ధస్య॑ సృ॒ష్టస్య॑ ధృ॒త్యై |
 సో॒కా॒మ॒యత॑ సా॒మ్యమ॑ధ్వ॒రః॑ సృ॒జే॒యేతి॑ | స ఏ॒తః॑ స॒ప్త॒హో॒తార॑మపశ్యత్
 | తం మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒జ॒హో॒త్ | తతో॒ వై స॒ సా॒మ్యమ॑ధ్వ॒రమ॑సృజత
 || ౨1 ౨1 ౨1 ౪ ||

౧౨ సో॒కా॒మ॒యత॑ సా॒మ్యమ॑ధ్వ॒రః॑ సృ॒జే॒యేతి॑ | తం గ్ర॒హా॒ణా॒గృ॒హ్ణాత్ | తద్గ్ర॒హా॒స్య గ్ర॒హా॒త్వమ్
 | దీ॒క్షి॒ష్య॒మాణః | స॒ప్త॒హో॒తారం॑ మనసా॒న॒దు॒ద్ర॒త్యా॒హ॒వ॒నీ॒యే॒ జ॒హు॒యాత్
 | సా॒మ్యమే॒వాధ్వ॑రః॑ సృ॒ష్టాన్యా॒నైర॒భ్య ప్ర॑తనుతే | గ్ర॒హో భ॑వతి
 | సా॒మ్యస్యా॑ధ్వ॒రస్య॑ సృ॒ష్టస్య॑ ధృ॒త్యై | దే॒వేభ్యో॑ వై య॒జ్ఞో న
 ప్రా॒భవ॑త్ | తమే॒తావ॑చ్ఛః సమ॒భర॑న్ || ౨1 ౨1 ౨1 ౫ ||

౧3 య॒థ్సం॑భా॒రః | తతో॒ వై తే॒భ్యో య॒జ్ఞః ప్రా॑భవత్ | య॒థ్సం॑భా॒రా భ॑వన్తి
 | య॒జ్ఞస్య॑ ప్రభూ॒త్యై | ఆ॒తి॒థ్య॒మాసా॑ద్య వ్యాచ॒ష్టే | య॒జ్ఞము॑ఖం వా
 ఆ॒తి॒థ్యమ్ | ము॒ఖత॑ ఏ॒వ య॒జ్ఞః॑ సంభృ॒త్య ప్ర॑తనుతే | అయ॒జ్ఞో
 వా ఏ॒షః | యో॒ప॒త్ని॒కః | న ప్ర॑జాః ప్ర॒జాయే॑రన్ | పత్ని॒ర్యాచ॑ష్టే |
 య॒జ్ఞమే॒వాకః॑ | ప్ర॒జానాం॑ ప్ర॒జన॑నాయ | ఉ॒ప॒స॒ర్శు వ్యాచ॑ష్టే | ఏ॒తద్వై

పత్నీనామాయతనమ్ | స్వ ఏవైనా ఆయతనేవకల్పయతి || ౨౧ ౨౧ ౨౧ ౬||
తనుత

ఆలభమానోఽగృహ్ణోదస్సృజతాభరణ్ణాయేరన్నటప్ప || ౨||

౧౪ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి | స తపోఽతవ్యత | స త్రిమృతగ్గ్
స్తోమమస్సృజత | తం పఞ్చదశస్తోమో మధ్యత ఉదతృణత్ | తౌ
పూర్వపక్షశ్చాపరపక్షశ్చాభవతామ్ | పూర్వపక్షం దేవా అన్వస్సృజ్యన్త |
అపరపక్షమన్వసురాః | తతో దేవా అభవన్ | పరాఽసురాః | యం కామయేత
వసీయాన్స్థాస్థాదితి || ౨౧ ౨౧ ౩౧ ౧||

౧౫ తం పూర్వపక్షే యాజయేత్ | వసీయానేవ భవతి | యం కామయేత
పాపీయాన్స్థాస్థాదితి | తమపరపక్షే యాజయేత్ | పాపీయానేవ భవతి | తస్మాత్
పూర్వపక్షోఽపరపక్షాత్ కరుణ్యతరః | ప్రజాపతిర్వై దశహోతా |
చతుర్హోతా పఞ్చహోతా | షడ్ధోతా సప్తహోతా | ఋతవః సంవత్సరః || ౨౧ ౨౧ ౩౧
౨||

౧౬ ప్రజాః పశవ ఇమే లోకాః | య ఏవం ప్రజాపతిం బహోర్భూయాశుం
వేద | బహోరేవ భూయాన్భవతి ||

ప్రజాపతిర్దేవాసురానస్సృజత | స ఇన్ద్రమపి నాస్సృజత | తం దేవా అబ్రువన్
| ఇన్ద్రం నో జనయేతి | సోఽబ్రవీత్ | యథాఽహం యుష్మాగ్నససాఽస్సక్షి |
ఏవమిన్ద్రం జనయధ్వమితి || ౨౧ ౨౧ ౩౧ ౩||

౧౭ తే తపోఽతవ్యన్త | త ఆత్మన్నిన్ద్రమపశ్యన్ | తమబ్రువన్ | జాయస్వేతి | సోఽబ్రవీత్
| కిం భాగధేయమభి జనిష్య ఇతి | ఋతూన్సంవత్సరమ్ | ప్రజాః ప్రశూన్
| ఇమాన్ లోకానిత్యబ్రువన్ | తం వై మాఽఽహుత్యా ప్రజనయతేత్యబ్రవీత్ || ౨౧ ౨౧
౩౧ ౪||

౧౮ తం చతుర్హోతా ప్రాజనయన్ | యః కామయేత వీరో మ ఆజాయేతేతి | స
చతుర్హోతారం జహుయాత్ | ప్రజాపతిర్వై చతుర్హోతా | ప్రజాపతిరేవ భూత్వా
ప్రజాయతే | జజనదిన్ద్రమిన్ద్రియాయ స్వాహేతి గ్రహణ జహోతి | ఆఽస్య వీరో
జాయతే | వీరః హి దేవా ఏతయాఽఽహుత్యా ప్రాజనయన్ | ఆదిత్యాశ్చాన్గిరసశ్చ

సువర్గే లోకేఽస్పర్ధస్త | వయం పూర్వే సువర్గం లోకమియామ వయం పూర్వ
ఇతి || ౨ | ౨ | ౩ | ౫ ||

౧౯ త ఆదిత్యా ఏతం పఞ్చహోతారమపశ్యన్ | తం పురా
ప్రాతరనువాకాదాగ్నిధేఽజహవుః | తతో వై తే పూర్వే సువర్గం లోకమాయన్ | యః
సువర్గకామః స్యాత్ | స పఞ్చహోతారం పురా ప్రాతరనువాకాదాగ్నిధే జహుయాత్ |
సంవధ్పురో వై పఞ్చహోతా | సంవధ్పురః సువర్గో లోకః | సంవధ్పుర
ఏవర్షుషు ప్రతిష్ఠాయ | సువర్గం లోకమేతి | తేఽబ్రువన్నంగిరస ఆదిత్యాన్
|| ౨ | ౨ | ౩ | ౬ ||

౨౦ క్వ స్థ | క్వ వః సద్భ్యో హవ్యం వజ్ఞామ ఇతి | ఛన్దఃస్విత్వబ్రువన్
| గాయత్రియాం త్రిష్టభి జగత్వామితి | తస్మాచ్ఛన్దఃసు సదభ్య
ఆదిత్యేభ్యః | ఆంగీరసీః ప్రజా హవ్యం వహన్తి | వహన్త్యస్మై ప్రజా బలిమ్ |
ఐనమప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి | య ఏవం వేద | ద్వాదశ మాసాః పఞ్చార్షవః |
త్రయ ఇమే లోకాః | అసావాదిత్య ఏకవిశః | ఏతస్మిన్వా ఏష శ్రితః |
ఏతస్మిన్పుత్రిష్ఠితః | య ఏవమేతాః శ్రితం ప్రతిష్ఠితం వేద | ప్రత్యేవ
తిష్ఠతి || ౨ | ౨ | ౩ | ౭ || స్వాదితి సంవధ్పురో జనయధ్వమితిత్యబ్రవీత్పూర్వ
ఇత్యాదిత్యాన్వతవషట్పు || ౩ ||

౨౧ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి | స ఏతం దశహోతారమపశ్యత్ | తేన
దశధాఽఽత్మానం విధాయ | దశహోత్రాఽతప్యత | తస్య చిత్తిః స్రుగాసీత్
| చిత్తమాజ్యమ్ | తస్యైతావత్యేవ వాగాసీత్ | ఏతావాన్ యజ్ఞక్రతుః | స
చతుర్హోతారమసృజత | సోఽనన్దత్ || ౨ | ౨ | ౪ | ౧ ||

౨౨ అసృక్షి వా ఇమమితి | తస్య సోమో హవిరాసీత్ | స చతుర్హోత్రాఽతప్యత
| సోఽతామ్యత్ | స భూరితి వ్యాహరత్ | స భూమిమసృజత | అగ్నిహోత్రం
దర్శపూర్ణమాసౌ యజుషి | స ద్వితీయమతప్యత | సోఽతామ్యత్ | స భువ
ఇతి వ్యాహరత్ || ౨ | ౨ | ౪ | ౨ ||

౨౩ సోఽన్తరిక్షమసృజత | చాతుర్మాస్యాని సామాని | స

తృతీయమతస్యత | సోఽతామ్యత్ | స సువరితి వ్యాహారత్ | స దివమస్పజత |
 ఆగ్నిష్టోమముక్త్యమతిరాత్రమృచః | ఏతా వై వ్యాహృతయ ఇమే లోకాః |
 ఇమాన్భలు వై లోకానను ప్రజాః పశవశ్చన్దాసి ప్రాజాయన్త | య
 ఏవమేతాః ప్రజాపతేః ప్రథమా వ్యాహృతీః ప్రజాతా వేద || ౨ ౨ ౪ ౩ ||
 ౨౪ ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్ణాయతే | స పఞ్చహోతారమస్పజత | స
 హవిర్నావిన్దత | తస్మై సోమస్తనువం ప్రాయచ్ఛత్ | ఏతత్తే హవిరితి |
 స పఞ్చహోత్రాఽతస్యత | సోఽతామ్యత్ | స ప్రత్యజ్జబాధత | సోఽసురానస్పజత |
 తదస్యాప్రియమాసీత్ || ౨ ౨ ౪ ౪ ||

౨౫ తద్దుర్వర్ణః హిరణ్యమభవత్ | తద్దుర్వర్ణస్య హిరణ్యస్య జన్మ |
 స ద్వితీయమతస్యత | సోఽతామ్యత్ | స ప్రాజబాధత | స దేవానస్పజత | తదస్య
 ప్రియమాసీత్ | తద్దువర్ణః హిరణ్యమభవత్ | తద్దువర్ణస్య హిరణ్యస్య
 జన్మ | య ఏవః సువర్ణస్య హిరణ్యస్య జన్మ వేద || ౨ ౨ ౪ ౫ ||

౨౬ సువర్ణ ఆత్మనా భవతి | దుర్వర్ణోఽస్య భ్రాతృవ్యః |
 తస్మాద్దువర్ణః హిరణ్యం భార్యమ్ | సువర్ణ ఏవ భవతి | ఐనం
 ప్రియం గచ్ఛతి నాప్రియమ్ | స సప్తహోతారమస్పజత | స సప్తహోత్రైవ
 సువర్ణం లోకమైత్ | త్రిణవేన స్తోమేనైభ్యో లోకేభ్యోఽసురాన్ప్రాణుదత |
 త్రయస్త్రిశేన ప్రత్యతిష్ఠత్ | ఏకవిశేన రుచమధత్త ||
 ౨ ౨ ౪ ౬ ||

౨౭ సప్తదశేన ప్రాజాయత | య ఏవం విద్వాన్తోమేన యజతే |
 సప్తహోత్రైవ సువర్ణం లోకమేతి | త్రిణవేన స్తోమేనైభ్యో
 లోకేభ్యో భ్రాతృవ్యాన్ప్రాణుదతే | త్రయస్త్రిశేన ప్రతితిష్ఠతి
 | ఏకవిశేన రుచం ధత్తే | సప్తదశేన ప్రజాయతే |
 తస్మాద్దుప్తదశః స్తోమో న నిర్హృత్యః | ప్రజాపతిర్వై సప్తదశః |
 ప్రజాపతిమేవ మధ్యతో ధత్తే ప్రజాత్యై || ౨ ౨ ౪ ౭ || అనన్తద్భువ
 ఇతి వ్యాహారద్వేదాసీద్వేదాధత్త ప్రజాత్యై || ౪ ||

౨౮ దే॒వా వై వరు॑ణమయాజయన్ । స యస్యై॑ యస్యై॑ దే॒వతా॑యై దక్షి॑ణామనయత్ ।
 తామ॑ప్లీనాత్ । తే॒ఽబ్రువన్ । వ్యావృ॑త్య ప్రతి॑గృహ్లామ । తథా॑ నో దక్షి॑ణా
 న స్తే॒ష్వతీతి । తే వ్యావృ॑త్య ప్రత్య॑గృహ్లాన్ । తతో॑ వై తాన్దక్షి॑ణాం
 నాప్లీ॑నాత్ । య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్వ్యావృ॑త్య దక్షి॑ణాం ప్రతి॑గృహ్లాతి । వై॒నం
 దక్షి॑ణా ప్లీనాతి ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౧॥

౨౯ రాజా॑ త్వా వరు॑ణో నయతు దేవి దక్షి॑ణే॒ఽగ్నయే॑ హిర॑ణ్యమిత్యాహ । ఆగ్నే॑యం
 వై హిర॑ణ్యమ్ । స్వయై॑వై॒నద్దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి । సోమా॑య వాస ఇత్యా॑హ
 । సౌమ్యం॑ వై వాసః । స్వయై॑వై॒నద్దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి । రు॒ద్రాయ॑
 గామి॑త్యాహ । రౌద్రీ॑ వై గోః । స్వయై॑వైనాం దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 వరు॑ణాయాశ్వ॑మిత్యాహ ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౨॥

౩౦ వారు॑ణో వా ఆశ్వః । స్వయై॑వై॒నం దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి । ప్రా॒జాప॑తయే
 పురు॑షమిత్యాహ । ప్రా॒జాప॑త్యో వై పురు॑షః । స్వయై॑వై॒నం దే॒వతయా॑
 ప్రతి॑గృహ్లాతి । మన॑వే తల్పమిత్యాహ । మా॒నవో॑ వై తల్పః । స్వయై॑వై॒నం
 దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి । ఉ॒త్తానా॑యాజ్ఞీరసా॒యాన ఇ॑త్యాహ । ఇ॒యం వా ఉ॒త్తాన॑
 ఆజ్ఞీ॑రసః ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౩॥

౩౧ అ॒నయై॑వై॒నత్ప్రతి॑ గృహ్లాతి । వైశ్వా॑నర్యర్చా రథం ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 వైశ్వా॑నరో వై దే॒వతయా॑ రథః । స్వయై॑వై॒నం దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి
 । తేనా॑మృత॒త్వమశ్వా॑మిత్యాహ । అ॒మృత॑మే॒వాఽఽత్మ॑న్ధతే । వయో॑ దా॒త్ర
 ఇత్యా॑హ । వయ॑ ఏ॒వై॒నం కృ॑త్వా । సు॒వర్గం లో॑కం గమయతి । మయో॑ మహ్య॑మస్తు
 ప్రతి॑గ్రహీ॒త్ర ఇత్యా॑హ ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౪॥

౩౨ యద్వై॑ శి॒వమ్ । తన్మ॑యః । ఆత్మ॑న ఏ॒వైషా॑ పరీ॒తిః । క ఇ॒దం కనౌ॑
 అధా॑దిత్యాహ । ప్ర॒జాప॑తిర్వై కః । స ప్ర॒జాప॑తయే దదాతి । కామః॑ కామా॑యేత్యాహ ।
 కామే॑న హి దదాతి । కామే॑న ప్రతి॑గృహ్లాతి । కామో॑ దా॒తా కామః॑ ప్రతి॑గ్రహీ॒తేత్యా॑హ
 ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౫॥

౩౩ కామో॑ హి దా॒తా । కామః॑ ప్రతి॑గ్రహీ॒తా । కామో॑నము॒ద్రమా॑విశే॒త్యా॑హ । సము॒ద్ర

ఇవ హి కామః । నేవ హి కామస్యాన్తోఽస్తి । న సముద్రస్య । కామేన త్వా
 ప్రతిగృహ్ణామీత్యాహ । యేన కామేన ప్రతిగృహ్ణాతి । స ఏవైనమముష్మిం
 ల్లోకే కామ ఆగచ్ఛతి । కామైతత్త ఏషా తే కామ దక్షిణేత్యాహ । కామ ఏవ
 తద్యజమానోఽముష్మిం ల్లోకే దక్షిణామిచ్ఛతి । న ప్రతిగ్రహీతరీ । య ఏవం
 విద్వాన్దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణాతి । అన్యణామేవైనాం ప్రతిగృహ్ణాతి ॥ ౨౧ ౨౧ ౫౧ ౬॥
 వీనాత్సశ్వమిత్యాహాఙ్గీరసః ప్రతిగ్రహీత్ర ఇత్యాహ ప్రతిగ్రహీతేత్యాహ
 దక్షిణేత్యాహ చత్వారి చ ॥ ౫॥

౩౪ అన్తో వా ఏష యజ్ఞస్య । యద్దశమమహః । దశమేఽహన్సర్పరాజ్ఞియా
 ఋగ్భిః స్తువన్తి । యజ్ఞస్యైవాన్తం గత్వా । అన్నాద్యమవరున్ధతే
 । తిస్సభిః స్తువన్తి । త్రయ ఇమే లోకాః । ఏభ్య ఏవ
 లోకేభ్యోఽన్నాద్యమవరున్ధతే । పృశ్నివతీర్భవన్తి । అన్నం వై పృశ్ని ॥ ౨౧ ౨౧ ౬౧
 ౧॥

౩౫ అన్నమేవావరున్ధతే । మనసా ప్రస్తాతి । మనసాధాయతి । మనసా
 ప్రతిహరతి । మన ఇవ హి ప్రజాపతిః । ప్రజాపతేరాప్యై । దేవా వై సర్వాః
 । తేషామియః రాజ్ఞి । యథ్సర్పరాజ్ఞియా ఋగ్భిః స్తువన్తి । అస్యామేవ
 ప్రతితిష్ఠన్తి ॥ ౨౧ ౨౧ ౬౧ ౨॥

౩౬ చతుర్హోతృన్ హోతా వ్యాచష్టే । స్తుతమనుశఽసతి శాన్యై । అన్తో
 వా ఏష యజ్ఞస్య । యద్దశమమహః । ఏతత్థలు వై దేవానాం పరమం
 గుహ్యం బ్రహ్మ । యచ్ఛతుర్హోతారః । దశమేఽహగ్ శ్చతుర్హోతృనావ్యవష్టే ।
 యజ్ఞస్యైవాన్తం గత్వా । పరమం దేవానాం గుహ్యం బ్రహ్మవరున్ధే । తదేవ
 ప్రకాశం గమయతి ॥ ౨౧ ౨౧ ౬౧ ౩॥

౩౭ తదేనం ప్రకాశం గతమ్ । ప్రకాశం ప్రజానాం గమయతి ।
 వాచం యచ్ఛతి । యజ్ఞస్య ధృత్యై । యజమానదేవత్యం
 వా అహః । భ్రాతృవ్యదేవత్యా రాత్రిః । అహ్న రాత్రిం ధ్యాయేత్ ।
 భ్రాతృవ్యవ్యైవ తల్లోకం వృజ్కే । యద్దివా వాచం విస్సృజేత్

1 అహర్భాతృవ్యాయోచ్చిషేత్ | యన్నక్తం విసృజేత్ | రాత్రి
 భ్రాతృవ్యాయోచ్చిషేత్ | అధివృక్షసూర్యే వాచం విసృజతి |
 ఏతావన్నమేవాస్మై లోకముచ్చిషతి | యావదాదిత్యోఽన్నమేతి || ౨1 ౨1 ౬1 ౪||
 పృశ్ని తిష్ఠన్తి గమయతి శిషేత్పఞ్చ చ || ౬||

3౮ ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత | తాః సృష్టాః సమశ్లిష్యన్ | తా
 రూపేణానుప్రావిశత్ | తస్మాదాహుః | రూపం వై ప్రజాపతిరితి |
 తా నామ్నాఽనుప్రావిశత్ | తస్మాదాహుః | నామ వై ప్రజాపతిరితి |
 తస్మాదప్యాఽమిత్రో సంగత్య | నామ్నా చేద్ధ్యయేతే || ౨1 ౨1 ౭1 ౧||

3౯ మిత్రమేవ భవతః | ప్రజాపతిర్దేవాసురానసృజత | స ఇన్ద్రమపి నాసృజత
 | తం దేవా అబ్రువన్ | ఇన్ద్రం నో జనయేతి | స ఆత్మన్మిన్ద్రమపశ్యత్ | తమసృజత
 | తం త్రిష్ఠగీర్వర్యం భూత్వాఽనుప్రావిశత్ | తస్య వజ్రః పఞ్చదశో హస్త
 ఆపద్యత | తేనోదయాసురానభ్యభవత్ || ౨1 ౨1 ౭1 ౨||

౪౦ య ఏవం వేద | అభి భ్రాతృవ్యాన్భవతి | తే దేవా అనురైర్విజిత్య | సువర్గం
 లోకమాయన్ | తేఽముష్మిం ల్లోకే వ్యక్షుధ్యన్ | తేఽబ్రువన్ | అముతః ప్రదానం
 వా ఉపజిజివిమేతి | తే సప్తహోతారం యజ్ఞం విధాయాయాస్యమ్ | ఆంగీరసం
 ప్రాహిణ్యన్ | ఏతేనాముత్ర కల్పయేతి || ౨1 ౨1 ౭1 3||

౪౧ తస్య వా ఇయం క్లుప్తిః | యదిదం కించ | య ఏవం వేద | కల్పతేఽస్మై |
 స వా అయం మనుష్యేషు యజ్ఞః సప్తహోతా | అముత్ర సదోభ్య దేవేభ్యో
 హవ్యం వహతి | య ఏవం వేద | ఉపైనం యజ్ఞో నమతి | సోఽమన్యత | అభి
 వా ఇమేఽస్మాం ల్లోకాదముం లోకం కమిష్యన్త ఇతి | స వాచస్పతే హృదితి
 వ్యాహరత్ | తస్మాత్పుత్రో హృదయమ్ | తస్మాదస్మాల్లోకాదముం లోకం
 నాభికామయన్తే

| పుత్రో హి హృదయమ్ || ౨1 ౨1 ౭1 ౪|| హ్వయేతే అభవత్కల్పయేతితి చ త్వాది
 చ || ౭||

౪౨ దేవా వై చతుర్హోతృభిర్వజ్ఞమతన్వత | తే వి పాప్తనా భ్రాతృవ్యేణాజయన్త

1 అభి సువర్గం లోకమజయన్ | య ఏవం విద్వాగ్గుచతుర్వోత్పభిర్యజ్ఞం
 తనుతే | వి పాపమనా బ్రాతృవ్యేణ జయతే | అభి సువర్గం లోకం జయతి |
 షడ్ధోత్రా ప్రాయణీయమా సాదయతి | అముష్మై వై లోకాయ షడ్ధోతా | ఘ్నున్వి
 ఖలు వా ఏతథోమమ్ | యదభిషుణ్వన్వి || ౨1 ౨1 ౮1 ౧1

౪3 ఋజుధైవైనమముం లోకం గమయతి | చతుర్వోత్రాఽఽతిథ్యమ్ | యశో వై
 చతుర్వోతా | యశ ఏవాత్మన్ధతే | పఞ్చహోత్రా పశుముపసాదయతి | సువర్గోఽ
 వై పఞ్చహోతా | యజమానః పశుః | యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయతి |
 గ్రహాన్గృహీత్వా సప్తహోతారం జహోతి | ఇన్ద్రియం వై సప్తహోతా || ౨1 ౨1 ౮1 ౨1

౪౪ ఇన్ద్రియమేవాత్మన్ధతే | యో వై చతుర్వోతగ్రాననుసవనం తర్పయతి | తృప్యతి
 ప్రజయా పశుభిః | ఉపైనః సోమపీథో నమతి | బహిష్పవమానే
 దశహోతారం వ్యాచక్షీత | మాధ్యందినే పవమానే చతుర్వోతారమ్ | ఆర్భవే
 పవమానే పఞ్చహోతారమ్ | పితృయజ్ఞే షడ్ధోతారమ్ | యజ్ఞాయజ్ఞయన్య
 స్తోత్రే సప్తహోతారమ్ | అనుసవనమేవైనాగ్స్తర్పయతి || ౨1 ౨1 ౮1 31

౪౫ తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః | ఉపైనః సోమపీథో నమతి | దేవా వై
 చతుర్వోత్పభిః సత్రమాసత | ఋద్ధిపరిమితం యశస్కామాః | తేఽబ్రువన్ | యన్మః
 ప్రథమం యశ ఋచ్ఛాత్ | సర్వేషాం నస్తథ్పహాసదితి | సోమశ్చతుర్వోత్రా
 | అగ్నిః పఞ్చహోత్రా | ధాతా షడ్ధోత్రా || ౨1 ౨1 ౮1 ౪1

౪౬ ఇన్ద్రః సప్తహోత్రా | ప్రజాపతిర్దశహోత్రా | తేషాః సోమః
 రాజానం యశ ఆర్ఛత | తన్వ్యకామయత | తేనాపాక్రామత్ | తేన ప్రలాయమచరత్
 | తం దేవాః ప్రైషైః ప్రైషమైచ్ఛన్ | తత్త్వైషాణాం ప్రైషత్వమ్ |
 నివిద్భిర్వ్యవేదయన్ | తన్నివిదాం నివిత్యమ్ || ౨1 ౨1 ౮1 ౫1

౪౭ ఆప్రీభిరాపువన్ | తదాప్రీణామాప్రిత్వమ్ | తమఘ్నున్ | తన్య యశో వ్యగృహ్ణాత
 |
 తే గ్రహా అభవన్ | తద్గ్రహాణాం గ్రహత్వమ్ | యస్యైవం విదుషో గ్రహా గృహ్మాన్తే

1 తస్య తే॑వ గృ॒హీ॒తాః | తే॑బ్రువన్ | యో వై నః శ్రే॒ష్ఠో॑ఽభూత్ || ౨1 ౨1 ౮1
౬||

౪౮ తమవధిష్మ | పున॑రిమ॒ సు॒వామహా॑ ఇతి | తం ఛన్దో॑భిరసువన్త
| తచ్ఛన్ద॑సాం ఛన్ద॒ష్టవమ్ | సామ్నా సమా॑నయన్ | తథా॑స్ముః సామ॒త్వమ్
| ఉక్తై॑రుదస్థాపయన్ | తద్దు॒క్థానా॑ముక్థత్వమ్ | య ఏ॒వం వేద | ప్రత్యే॑వ
తిష్ఠ॑తి || ౨1 ౨1 ౮1 ౭||

౪౯ సర్వ॑మాయురేతి | సోమో॑ వై యశః | య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ధో॑నమా॒గచ్ఛ॑తి |
యశ ఏ॒వైన॑మృచ్ఛతి | తస్మా॑దాహుః | యశ్చై॒వం వేద॑ యశ్చ న | తావు॑భౌ
సోమ॑మాగచ్ఛతః | సోమో॑ హి యశః | తం త్వా॑వ యశ ఋచ్ఛతీ॒త్యాహుః | యః
సోమే॑

సోమం ప్రా॑హేతి | తస్మా॑థో॒స్మే సోమః ప్రో॑చ్యః | యశ ఏ॒వైన॑మృచ్ఛతి || ౨1 ౨1
౮1 ౮1|| అభి॑షు॒ణ్విన్తి సప్త॑హో॒తా తర్ప॑యతి షడ్ధో॒త్రా నివి॑త్త్వమభూ॒త్తిష్ఠ॑తి
ప్రా॑హేతి ద్వే చ || ౮1||

౫౦ ఇదం వా అగ్రే॑ వైవ కించనా॒సీత్ | న ద్యౌ॑రా॒సీత్ | న పృ॑థి॒వీ | నాన్తరి॑క్షమ్ |
తదసదే॑వ సన్మనో॒ఽకురు॑త స్యామితి | తదత॑ప్యత | తస్మా॑త్తే॒పానా॑ద్ధూమో॒ఽజాయ॑త
| తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త | తస్మా॑త్తే॒పానా॑ద్గిర్జాయ॑త | తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త || ౨1
౨1 ౯1 ౧1||

౫౧ తస్మా॑త్తే॒పానా॑జ్ఞో॒తిరజాయ॑త | తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త | తస్మా॑త్తే॒పానా॑ద్ఝరి॒రజాయ॑త
| తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త | తస్మా॑త్తే॒పానా॑న్మరీ॒చయో॒ఽజాయ॑న్త | తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త
|
తస్మా॑త్తే॒పానా॑దు॒దారా॑ ఆజాయ॑న్త | తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త | తద॑భ్రమి॒వ సమ॑హస్యత |
తద్వ॑స్తిమభినత్ || ౨1 ౨1 ౯1 ౨1||

౫౨ స సము॑ద్రో॒ఽభవత్ | తస్మా॑థ్సము॒ద్రస్య॑ న పి॒బన్తి | ప్రజ॑ననమి॒వ
హి మ॑న్యన్తే | తస్మా॑త్పశో॒ర్ణాయ॑మానాదాపః పు॒రస్తా॑ద్యన్తి |
తద్దశ॑హో॒తాఽన్వ॑స్పృజ్యత | ప్రజా॑పతి॒ర్వై దశ॑హో॒తా | య ఏ॒వం తప॑సో
పీ॒ర్యం వి॒ద్వాగ్న॑స్యతే | భవ॑త్యే॒వ | తద్వా॑ ఇదమాపః స॒లిల॑మా॒సీత్ |

సోఽరోదీత్పుజాపతిః || ౨ ౨ ౯ 3 ||

౫౩ స కస్మా అజ్ఞి | యద్యస్యా అప్రతిష్ఠాయా ఇతి | యదప్స్వవాపద్యత
 | సా పృథివ్యభవత్ | యద్యస్యమృష్ట | తదన్తరిక్షమభవత్ |
 యదూర్ధ్వముదమృష్ట | సా ద్యౌరభవత్ | యదరోదీత్ | తదనయో రోదస్త్యమ్ ||
 ౨ ౨ ౯ ౪ ||

౫౪ య ఏవం వేద | నాస్య గృహే రుదన్తి | ఏతద్వా ఏషాం లోకానాం జన్మ |
 య ఏవమేషాం లోకానాం జన్మ వేద | నైషు లోకేషాం వర్షిమార్చ్ఛతి | స ఇమాం
 ప్రతిష్ఠామవిన్దత | స ఇమాం ప్రతిష్ఠాం విత్వాఽకామయత ప్రజాయేయేతి
 | స తపోఽతప్యత | సోఽన్తర్వానభవత్ | స జఘనాదనురానసృజత || ౨ ౨ ౯ |
 ౫ ||

౫౫ తేభ్యో మృన్మయే పాత్రేఽన్నమదుహత్ | యాఽస్య సా తనూరాసీత్ |
 తామపాహత
 | సా తమిస్రాఽభవత్ | సోఽకామయత ప్రజాయేయేతి | స తపోఽతప్యత
 | సోఽన్తర్వానభవత్ | స ప్రజననాదేవ ప్రజా అసృజత | తస్మాద్దిమా
 భూయిష్ఠాః | ప్రజననాద్ద్యేనా అసృజత || ౨ ౨ ౯ ౬ ||

౫౬ తాభ్యో దారుమయే పాత్రే పయోఽదుహత్ | యాఽస్య సా తనూరాసీత్ |
 తామపాహత
 | సా జ్యోథాన్నఽభవత్ | సోఽకామయత ప్రజాయేయేతి | స తపోఽతప్యత |
 సోఽన్తర్వానభవత్ | స ఉపపక్షాభ్యామేవర్తూనసృజత | తేభ్యో రజతే పాత్రే
 ఘృతమదుహత్ | యాఽస్య సా తనూరాసీత్ |

౫౭ తామపాహత | సోఽహోరాత్రయోః సన్ధిరభవత్ | సోఽకామయత ప్రజాయేయేతి
 |
 స తపోఽతప్యత | సోఽన్తర్వానభవత్ | స ముఖాద్దేవానసృజత | తేభ్యో హరితే
 పాత్రే సోమమదుహత్ | యాఽస్య సా తనూరాసీత్ | తామపాహత | తదహారభవత్
 || ౨ ౨ ౯ ౮ ||

౫౮ ఏతే వై ప్రజాపతేర్దోహాః | య ఏవం వేద | దుహ ఏవ ప్రజాః | దివా

వై నోఽభూదితి । తద్దేవానాం దేవత్వమ్ । య ఏవం దేవానాం దేవత్వం వేద ।
దేవవానేవ భవతి । ఏతద్వా అహోరాత్రాణాం జన్మ । య ఏవమహోరాత్రాణాం
జన్మ వేద । నాహోరాత్రేషార్షిమార్చ్ఛతి ॥ ౨౧ ౨౧ ౯౧ ౯॥

౫౯ అసతోఽధి మనోఽస్సృజ్యత । మనః ప్రజాపతిమస్సృజత । ప్రజాపతిః
ప్రజా అస్సృజత । తద్వా ఇదం మనస్వేవ పరమం ప్రతిష్ఠితమ్ । యద్దిదం
కించ । తదేతచ్ఛవస్యసం నామ బ్రహ్మ । వ్యుచ్ఛన్నీ వ్యుచ్ఛన్నస్మై
వస్యసీ వస్యసీ వ్యుచ్ఛతి । ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిః । ప్ర
పరమేష్ఠినో మాత్రామాప్నోతి । య ఏవం వేద ॥ ౨౧ ౨౧ ౯౧ ౧౦॥ అగ్నిరజాయత
తద్భూయోఽతస్యతాభినదరోదీత్సృజాపతీ రోదస్త్యమస్సృజతాస్సృజత
ఘృతమదుహద్యాఽస్య సా తనూరాసీదహరభవదృచ్ఛతి వేద ॥ ౯॥ ఇదం
ధూమోఽగ్నిర్వోఽతిరర్చిర్మరీచయ ఉదారాస్తదభ్రృః స జఘనాథ్నా తమిస్త్రా
సప్రజననాథ్నా జోథ్నా స ఉపపక్షాభ్యాః సోఽహోరాత్రయోః సస్థిః
స ముఖాత్తదహర్దేవవాన్మృన్మయే దారుమయే రజతే హరతే తేభ్యస్తాభ్యో
ద్వే తేఽన్నం పయో ఘృతం సోమమ్ ॥

౬౦ ప్రజాపతిరిన్ద్రమస్సృజతాఽఽనుజావరం దేవానామ్ । తం ప్రాహిణోత్ । పరేహి ।
ఏతేషాం దేవానామధిపతిరేధీతి । తం దేవా అబ్రువన్ । కస్త్యమసి । వయం వై
త్వచ్ఛేయాఃః స్మ ఇతి । సోఽబ్రవీత్ । కస్త్యమసి వయం వై త్వచ్ఛేయాఃః
స్మ ఇతి మా దేవా అవోచన్మితి । అథ వా ఇదం తర్హి ప్రజాపతౌ హర
ఆసీత్ ॥ ౨౧ ౨౧ ౧౦౧ ౧॥

౬౧ యదస్మిన్నాద్రిత్యే । తదేనమబ్రవీత్ । ఏతన్నే ప్రయచ్ఛ । అథాహమేతేషాం
దేవానామధిపతిర్భిష్యామీతి । కోఽహౌః స్వామిత్యబ్రవీత్ । ఏతత్ప్రదాయేతి
। ఏతథ్నా ఇత్యబ్రవీత్ । యదేతద్భృషీషీతి । కో హ వై నామ ప్రజాపతిః ।
య ఏవం వేద ॥ ౨౧ ౨౧ ౧౦౧ ౨॥

౬౨ విదురేనం నామ్నా । తదస్మై రుక్మం కృత్వా ప్రత్యముఞ్చత్ । తతో వా ఇన్ద్రో
దేవానామధిపతిరభవత్ । య ఏవం వేద । అధిపతిరేవ సమానానాం భవతి ।
సోఽమన్యత । కిం కిం వా అకరమితి । స చన్ద్రం మ ఆహరేతి ప్రాలపత్ ।

తచ్చన్ద్రమసశ్చన్ద్రమస్త్యమ్ | య ఏవం వేద || ౨| ౨| ౧౦| ౩||

౬౩ చన్ద్రవానేవ భవతి | తం దేవా అబ్రువన్ | సువీఱ్ఱో మర్వా యథా
గోపాయత ఇతి | తథూర్వస్య సూర్వత్వమ్ | య ఏవం వేద | వైనం దభ్నోతి |
కశ్చనాస్మిన్వా ఇదమన్ద్రియం ప్రత్యస్థాదితి | తదిన్ద్రస్యేన్ద్రత్వమ్ | య
ఏవం వేద | ఇన్ద్రియావ్యేవ భవతి || ౨| ౨| ౧౦| ౪||

౬౪ ఆయం వా ఇదం పరమోఽభూదితి | తత్పరమేష్ఠినః పరమేష్ఠిత్వమ్ | య
ఏవం వేద | పరమామేవ కాస్థాం గచ్ఛతి | తం దేవాః సమన్తం పర్యవిశన్
| వసవః పురస్తాత్ | రుద్రా దక్షిణతః | ఆదిత్యాః పశ్చాత్ | విశ్వే దేవా
ఉత్తరతః | అంగిరసః ప్రత్యఞ్చమ్ || ౨| ౨| ౧౦| ౫||

౬౫ సాధ్యాః పరాఞ్చమ్ | య ఏవం వేద | ఉపైన్ సమానాః సంవిశన్తి | స
ప్రజాపతిరేవ భూత్వా ప్రజా ఆవయత్ | తా అస్మై నాతిష్ఠన్తాన్నాద్యాయ |
తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యన్తిః | దక్షిణతః పర్యాయన్ | స దక్షిణతః
పర్యవర్తయత | తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యన్తిః | ముఖం దక్షిణతః || ౨| ౨| ౧౦|
౬||

౬౬ పశ్చాత్పర్యాయన్ | స పశ్చాత్పర్యవర్తయత | తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యన్తిః |
ముఖం దక్షిణతః | ముఖం పశ్చాత్ | ఉత్తరతః పర్యాయన్ | స ఉత్తరతః
పర్యవర్తయత | తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యన్తిః | ముఖం దక్షిణతః | ముఖం
పశ్చాత్ |

౬౭ ముఖముత్తరతః | ఊర్వా ఉదాయన్ | స ఉపరిష్ఠాన్స్వవర్తయత | తాః
సర్వతోముఖో భూత్వాఽవయత్ | తతో వై తస్మై ప్రజా అతిష్ఠన్తాన్నాద్యాయ |
య ఏవం విద్వాన్పరి చ వర్తయతే ని చ | ప్రజాపతిరేవ భూత్వా ప్రజా
అత్తి | తిష్ఠన్తేఽస్మై ప్రజా అన్నాద్యాయ | అన్నాద ఏవ భవతి || ౨| ౨| ౧౦| ౭||
అసీద్వేద చన్ద్రమస్త్యం య ఏవం వేదేన్ద్రియావ్యేవ భవతి ప్రత్యఞ్చం
ముఖం దక్షిణతో ముఖం పశ్చాన్నవ చ || ౧౦||

౬౮ ప్రజాపతిరకామయత బహోర్భూయాన్న్యామితి | స ఏతం దశహోతారమపశ్యత్

1 తం ప్రాయుక్ష్మ | తస్య ప్రయుక్తి బహోర్భూయానభవత్ | యః కామయేత
 బహోర్భూయాన్స్వామితి | స దశహోతారం ప్రయుజ్జీత | బహోరేవ భూయాన్భవతి
 | సోఽకామయత వీరో మ ఆజాయేతేతి | స దశహోతుశ్చతుర్హోతారం నిరమిమీత |
 తం ప్రాయుక్ష్మ ||

౯౯ తస్య ప్రయుక్తిన్తోఽజాయత | యః కామయేత వీరో మ ఆజాయేతేతి
 | స చతుర్హోతారం ప్రయుజ్జీత | ఆఽస్య వీరో జాయతే | సోఽకామయత
 పశుమాన్స్వామితి | స చతుర్హోతుః పంచహోతారం నిరమిమీత | తం ప్రాయుక్ష్మ
 | తస్య ప్రయుక్తి పశుమానభవత్ | యః కామయేత పశుమాన్స్వామితి | స
 పంచహోతారం ప్రయుజ్జీత || ౨1 ౨1 ౧౧1 ౨||

౧౦ పశుమానేవ భవతి | సోఽకామయతర్తవో మే కల్పేరన్నితి | స పంచహోతుః
 షడ్ధోతారం నిరమిమీత | తం ప్రాయుక్ష్మ | తస్య ప్రయుక్త్యుతవోఽస్మా
 ఆకల్పన్త | యః కామయేతర్తవో మే కల్పేరన్నితి | స షడ్ధోతారం ప్రయుజ్జీత |
 కల్పవైఽస్మా ఋతవః | సోఽకామయత సోమపః సోమయాజి స్యామ్ | ఆ మే సోమపః
 సోమయాజి జాయేతేతి || ౨1 ౨1 ౧౧1 3||

౧౧ స షడ్ధోతుః సప్తహోతారం నిరమిమీత | తం ప్రాయుక్ష్మ | తస్య
 ప్రయుక్తి సోమపః సోమయాజ్యభవత్ | ఆఽస్య సోమపః సోమయాజ్యజాయత | యః
 కామయేత సోమపః సోమయాజి స్యామ్ | ఆ మే సోమపః సోమయాజి జాయేతేతి | స
 సప్తహోతారం ప్రయుజ్జీత | సోమప ఏవ సోమయాజి భవతి | ఆఽస్య సోమపః
 సోమయాజి జాయతే | స వా ఏష పశుః పంచాధా ప్రతిష్ఠతి || ౨1 ౨1 ౧౧1 ౪||

౧౨ పద్భిర్భుభేన | తే దేవాః పశూన్, విత్వా | సువర్గం లోకమాయన్ | తేఽముష్మిం
 త్లోకే వ్యక్తుధ్యన్ | తేఽబ్రువన్ | అముతః ప్రదానం వా ఉపజిజివిమేతి | తే
 సప్తహోతారం యజ్ఞం విధాయాయాస్యామ్ | ఆంగీరసం ప్రాహిణ్యన్ | ఏతేనాముత్ర
 కల్పయేతి | తస్య వా ఇయం క్లుప్తిః || ౨1 ౨1 ౧౧1 ౫||

౧౩ యదీదం కిం చ | య ఏవం వేద | కల్పతేఽస్మై | స వా అయం మనుష్యేషు

యజ్ఞః సప్తహోతా | అముత్ర సదోభ్యో దేవేభ్యో హవ్యం వహతి | య ఏవం వేద |
 ఉపైనం యజ్ఞో నమతి | యో వై చతుర్హోతృణాం నిదానం వేద | నిదానవాన్భవతి
 | అగ్నిహోత్రం వై దశహోతుర్నిదానమ్ | దర్శశపూర్ణమాసౌ చతుర్హోతుః |
 చాతుర్మాస్యాని పఞ్చహోతుః | పశుబన్ధః షడ్ధోతుః | సౌమ్యోఽధ్వరః
 సప్తహోతుః | ఏతద్వై చతుర్హోతృణాం నిదానమ్ | య ఏవం వేద | నిదానవాన్భవతి
 || ౨ | ౨ | ౧౧ | ౬ || ఆమిమీత తం ప్రాయుక్ష్క పఞ్చహోతారం ప్రయుజ్ఞీత
 జాయేతేతి

తిష్ఠతి క్లుప్తిర్దశహోతుర్నిదానం సప్త చ || ౧౧ ||
 ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాః సృజేయేతి ప్రజాపతిరకామయత దర్శపూర్ణమాసౌ
 సృజేయేతి ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి స తపః స త్రివృతం
 ప్రజాపతిరకామయత దశహోతారం తేన దశధాఽఽత్మానం దేవా
 వై వరుణమనో వై ప్రజాపతిస్తాః సృష్టాః సమశ్లిష్యన్తేవా వై
 చతుర్హోతృభిరిదం వా అగ్రే ప్రజాపతిరిన్ద్రం ప్రజాపతిరకామయత
 బహోర్భూయానేకాదశ || ౧౧ ||
 ప్రజాపతిస్తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం ప్రజాపతిరకామయతానయైవైనత్తస్య వా
 ఇయం క్లుప్తిస్తస్మాత్తేపానాజ్ఞోఽతిర్యదస్మిన్నాదిత్యే స షడ్ధోతుః సప్తహోతారం
 త్రిసప్తతిః || ౨౩ ||
 ప్రజాపతిరకామయత నిదానవాన్భవతి ||

ద్వితీయాష్టకే తృతీయః ప్రపాఠకః ౩

౧ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | కిం చతుర్హోతృణాం చతుర్హోతృత్వమితి | యదేవైషు
 చతుర్ధా హోతారః | తేన చతుర్హోతారః | తస్మాచ్ఛతుర్హోతార ఉచ్యన్తే |
 తచ్ఛతుర్హోతృణాం చతుర్హోతృత్వమ్ | సోమో వై చతుర్హోతా | అగ్నిః పఞ్చహోతా |
 ధాతా షడ్ధోతా | ఇన్ద్రః సప్తహోతా || ౨ | ౩ | ౧ | ౧ ||
 ౨ ప్రజాపతిర్దశహోతా | య ఏవం చతుర్హోతృణామృద్ధిం వేద | ఋధోఽత్యేవ

। య ఏషామేవం బన్ధతాం వేద । బన్ధమాన్భవతి । య ఏషామేవం క్షుప్తిం
వేద । కల్పతేఽస్మై । య ఏషామేవమాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి ।
య ఏషామేవం ప్రతిష్ఠాం వేద ॥ ౨ ౩ ౧ ౧ ౨ ॥

౩ ప్రత్యేవ తిష్ఠతి । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । దశహోతా చతుర్హోతా ।
పంచహోతా షడ్హోతా సప్తహోతా । అథ కస్మాచ్చతుర్హోతార ఉచ్యన్త ఇతి ।
ఇన్ద్రో వై చతుర్హోతా । ఇన్ద్రః ఖలు వై శ్రేష్ఠో దేవతానాముపదేశనాత్ । య
ఏవమిన్ద్రగ్ శ్రేష్ఠం దేవతానాముపదేశనాద్వేద । వసిష్ఠః సమానానాం
భవతి । తస్మాచ్ఛ్రేష్ఠమాయన్తం ప్రథమేనైవానుబుధ్యన్తే । ఆయమాగన్ ।
ఆయమవాసాదితి । కీర్తిరస్య పూర్వాఽఽగచ్ఛతి జనతామాయతః । అథో
ఏనం ప్రథమేనైవాను బుధ్యన్తే । ఆయమాగన్ । ఆయమవాసాదితి ॥ ౨ ౩ ౧ ౧ ౩ ॥
సప్తహోతా ప్రతిష్ఠాం వేద బుధ్యన్తే షట్ప ॥ ౧ ॥

౪ దక్షిణాం ప్రతిగ్రహీష్యన్తప్రదశకృత్వోఽపాన్యాత్ । ఆత్మానమేవ
సమిన్ధే । తేజసే వీర్యాయ । అథో ప్రజాపతిరేవైనాం భూత్వా ప్రతిగృహ్ణాతి ।
ఆత్మనోఽనార్ఘ్యే । యద్యేనమార్ఘ్యజ్ఞాదప్యతః సన్తం నిరహారేరన్ । ఆగ్నిధ్రే
జపహయాద్దశహోతారమ్ । చతుర్గ్రహీతేనాజ్యేన । పురస్తాత్పుత్యజ్ఞిష్ఠన్
। ప్రతిలోమం విగ్రాహమ్ ॥ ౨ ౩ ౧ ౧ ౧ ॥

× ప్రాణానేవాస్యోపదాసయతి । యద్యేనం పునరుపశిక్షేయుః । ఆగ్నిధ్రే ఏవ
జపహయాద్దశహోతారమ్ । చతుర్గ్రహీతేనాజ్యేన । పశ్చాత్పాజ్ఞాసీనః
। ఆనులోమమవిగ్రాహమ్ । ప్రాణానేవాస్మై కల్పయతి । ప్రాయశ్చిత్తి
వాగ్ధోతేత్యుతుముఖ బుతుముఖే జహోతి । బుతునానేవాస్మై కల్పయతి । కల్పన్తేఽస్మా
బుతవః ॥ ౨ ౩ ౧ ౧ ౧ ౧ ॥

౬ క్షుప్తా అస్మా బుతవ ఆయన్తి । షడ్హోతా వై భూత్వా ప్రజాపతిరిదః
సర్వమస్పృజత । స మనోఽస్పృజత । మనసోఽధి గాయత్రీమస్పృజత । తద్గాయత్రీం
యశ ఆర్ఘ్యత్ । తామాఽలభత । గాయత్రీయా అధి ఛన్దాగ్స్యస్పృజత ।
ఛన్దోభ్యోఽధి సామ । తథ్సామ యశ ఆర్ఘ్యత్ । తదాఽలభత ॥ ౨ ౩ ౧ ౧ ౩ ॥

౭ సామ్నోఽధి యజుగ్ష్యసృజత | యజురోఽధి విష్ణుమ్ | తద్విష్ణుం యశ
 ఆర్చుత్ | తమాఽలభత | విష్ణోరధోఽధీరసృజత | ఓషధీభ్యోఽధి
 సోమమ్ | తథోమం యశ ఆర్చుత్ | తమాఽలభత | సోమాదధి పశూనసృజత |
 పశుభ్యోఽధీన్ద్రమ్ || ౨ 31 ౨ ౪ ||

౮ తదిన్ద్రం యశ ఆర్చుత్ | తదేనం నాతిప్రాచ్యవత | ఇన్ద్ర ఇవ యశస్వి
 భవతి | య ఏవం వేద | వైనం యశోఽతి ప్రచ్యవతే | యద్వా ఇదం కించ
 | తథ్సర్వముత్తాన ఏవాంగీరసః ప్రత్యగృహ్ణాత్ | తదేనం ప్రతిగృహీతం
 నాహినత్ | యత్కించ ప్రతిగృహ్ణీయాత్ | తథ్సర్వముత్తానస్తాఽఽఙ్గీరసః
 ప్రతిగృహ్ణాత్విత్వేన ప్రతిగృహ్ణీయాత్ | ఇయం వా ఉత్తాన ఆఙ్గీరసః |
 అనయైవైనత్ప్రతిగృహ్ణాతి | వైనం హినస్తి | బర్హిషా ప్రతియాధాం
 వాఽశ్వం వా | ఏతద్వై పశూనాం ప్రియం ధామ | ప్రియేణైవైనం ధామ్నా
 ప్రత్యేతి || ౨ 31 ౨ ౫ || విగ్రాహమృతవస్తదాఽలభతేన్ద్రం గృహ్ణీయాత్క్షు
 || ౨ ||

౯ యో వా అవిద్వాన్నివర్తయతే | విశీర్షా స పాప్మాఽముష్మిం త్లోకే భవతి |
 అథ యో విద్వాన్నివర్తయతే | సశీర్షా విపాప్మాఽముష్మిం త్లోకే భవతి
 | దేవతా వై సప్త పుష్టికామా న్యవర్తయన్త | అగ్నిశ్చ పృథివీ
 చ | వాయుశ్చాన్తరిక్షం చ | ఆదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ చన్ద్రమాః |
 అగ్నిర్న్యవర్తయత | స సాహస్రమపుష్యత్ || ౨ 31 31 ౧ ||

౧౦ పృథివీ న్యవర్తయత | సౌషధీభిర్వనస్పతిభిరపుష్యత్ |
 వాయుర్న్యవర్తయత | స మరీచీభిరపుష్యత్ | అన్తరిక్షం న్యవర్తయత
 | తద్వయోభిరపుష్యత్ | ఆదిత్యో న్యవర్తయత | స రశ్మిభిరపుష్యత్ |
 ద్యౌర్న్యవర్తయత | సా నక్షత్రైరపుష్యత్ | చన్ద్రమా న్యవర్తయత |
 సోఽహోరాత్రైరర్ధమాసైర్మాసైర్ముతుభిః సంవత్సరేణాపుష్యత్ |
 తానోషాన్పుష్యతి | యాగ్నేఽపుష్యన్ | య ఏవం విద్వాన్ని చ వర్తయతే పరి
 చ || ౨ 31 31 ౨ || అపుష్యన్నక్షత్రైరపుష్యత్పంచ చ || 3 ||

౧౧ తస్య వా అగ్నేర్హిరణ్యం ప్రతిజగ్రహుషః । అర్థమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ।
 తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై సోఽర్థమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త ।
 అర్థమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపా ధత్తే । య ఏవం విద్వాన్ హిరణ్యం ప్రతిగృహ్ణాతి
 । అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి । అర్థమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । తస్య
 వై సోమస్య వాసః ప్రతిజగ్రహుషః । తృతీయమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ॥ ౨ 31 ౪ ౧ ॥

౧౨ తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై స తృతీయమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త ।
 తృతీయమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపా ధత్తే । య ఏవం విద్వాన్, వాసః ప్రతిగృహ్ణాతి
 । అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి । తృతీయమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । తస్య వై
 రుద్రస్య గాం ప్రతిజగ్రహుషః । చతుర్థమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ । తామేతేనైవ
 ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై స చతుర్థమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త ॥ ౨ 31 ౪ ౨ ॥

౧౩ చతుర్థమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే । య ఏవం విద్వాన్గాం ప్రతిగృహ్ణాతి
 । అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి । చతుర్థమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । తస్య
 వై వరుణస్యాశ్వం ప్రతిజగ్రహుషః । పంచమమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ।
 తమేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై స పంచమమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త
 । పంచమమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే । య ఏవం విద్వాన్శ్వం ప్రతిగృహ్ణాతి
 ॥ ౨ 31 ౪ ౩ ॥

౧౪ అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి । పంచమమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । తస్య
 వై ప్రజాపతేః పురుషం ప్రతిజగ్రహుషః । షష్ఠమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ।
 తమేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై స షష్ఠమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త ।
 షష్ఠమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే । య ఏవం విద్వాన్పురుషం ప్రతిగృహ్ణాతి
 । అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్ణాతి । షష్ఠమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి ॥ ౨ 31 ౪ ౪ ॥

౧౫ తస్య వై మనోస్తల్యం ప్రతిజగ్రహుషః । సప్తమమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ।
 తమేతేనైవ ప్రత్యగృహ్ణాత్ । తేన వై స సప్తమమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త ।
 సప్తమమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపా ధత్తే । య ఏవం విద్వాన్స్తల్యం ప్రతిగృహ్ణాతి

। అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్లాతి । సప్తమమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । తస్య వా ఉత్తానస్యాఙ్గీరసస్యాప్రాణత్ ప్రతిజగ్రహుషః । అష్టమమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ॥ ౨౧ ౩౧ ౪౧ ౫ ॥

౧౬ తదేతేనైవ ప్రత్యగృహ్లాత్ । తేన వై సోఽష్టమ మిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్త । అష్టమమిన్ద్రియస్యాత్మన్నుపాధత్తే । య ఏవం విద్వాన్ప్రాణత్ప్రతిగృహ్లాతి । అథ యోఽవిద్వాన్ప్రతిగృహ్లాతి । అష్టమమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామతి । యద్వా ఇదం కించ । తథ్సర్వముత్తాన ఏవాంగీరసః ప్రత్యగృహ్లాత్ । తదేనం ప్రతిగృహీతం నాహినత్ । యత్కించ ప్రతిగృహ్టాయాత్ । తథ్సర్వముత్తానస్తాఽఽఙ్గీరసః ప్రతిగృహ్లాత్విత్వేవ ప్రతిగృహ్టాయాత్ । ఇయం వా ఉత్తాన ఆఙ్గీరసః । అనయైవైవైవప్రతిగృహ్లాతి । వైవహినస్తి ॥ ౨౧ ౩౧ ౪౧ ౬ ॥

తృతీయమిన్ద్రియస్యాపాక్రామచ్ఛతుర్థమిన్ద్రియస్యాత్మ న్నుపాధత్తాశ్వం ప్రతిగృహ్లాతి షష్టమస్యేన్ద్రియస్యాపక్రామత్యష్టమమిన్ద్రియస్యాపాక్రామత్ ప్రతిగృహ్టాయాచ్ఛత్వారి చ ॥ ౪ ॥ తస్య వా అగ్నేర్ హిరణ్యః సోమస్య వాసస్తదేతేన రుద్రస్య గాం తామేతేన వరుణస్యాశ్వం ప్రజాపతేః పురుషం మనోస్తల్పం తమేతేనోత్తానస్య తదేతేనాప్రాణద్యద్వై । అర్థం తృతీయమష్టమం తచ్ఛతుర్థం తాం పఞ్చమః షష్ఠః సప్తమం తమ్ । తదేతేన ద్వై తామేతేనైకం తమేతేన త్రిణి తదేతేనైకమ్ ॥

౧౭ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యద్దశహోతారః సత్రమాసత । కేన తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । కేన ప్రజా అస్సజన్తేతి । ప్రజాపతినా వై తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । తేన ప్రజా అస్సజన్త । యచ్ఛతుర్హోతారః సత్రమాసత । కేన తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । కేనాషధీరస్సజన్తేతి । సోమేన వై తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ ॥ ౨౧ ౩౧ ౫ ౧ ॥

౧౮ తేనాషధీరస్సజన్త । యత్పఞ్చహోతారః సత్రమాసత । కేన తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । కేనైభ్యో లోకేభ్యోఽసురాన్పాణుదన్త । కేనైషాం

పశూనవృజ్ఞతేతి । అగ్నినా వై తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । తేనైభ్యో
 లోకేభ్యోఽసురాన్వ్రాణుదన్త । తేనైషాం పశూనవృజ్ఞత । యత్తథోతారః
 సత్రమాసత । కేన తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ ॥ ౨౧ ౩౧ ౫౧ ౨॥

౧౯ కేనర్తూనకల్పయన్తేతి । ధాత్రా వై తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్
 । తేనర్తూనకల్పయన్త । యథృప్తహోతారః సత్రమాసత । కేన తే
 గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । కేన సువరాయన్ । కేనేమాన్ లోకాన్ఘమతన్వన్నితి
 । అర్యమా వై తే గృహపతినాఽఽర్ఘ్నవన్ । తేన సువరాయన్ । తేనేమాన్
 లోకాన్ఘమతన్వన్నితి ॥ ౨౧ ౩౧ ౫౧ ౩॥

౨౦ ఏతే వై దేవా గృహపతయః । తాన్, య ఏవం విద్వాన్ । అప్యన్యస్య గార్వాపతే
 దీక్షతే । అవాన్తరమేవ సత్త్రిణామృధోతి ॥

యో వా అర్యమణం వేద । దానకామా అస్మై ప్రజా భవన్తి । యజ్ఞో వా అర్యమా ।
 ఆర్యా వసతిరితి వై తమాహుర్యం ప్రశఙ్సన్తి । ఆర్యావసతిర్భవతి ।
 య ఏవం వేద ॥

౨౧ యద్వా ఇదం కింవ । తథ్సర్వం చతుర్హోతారః । చతుర్హోతృభ్యోఽధి
 యజ్ఞో నిర్మితః । స య ఏవం విద్వాన్, వివదేత । అహమేవ భూయో వేద ।
 యశ్చతుర్హోతృన్ వేదేతి । స హ్యేవ భూయో వేద । యశ్చతుర్హోతృన్ వేద
 । యో వై చతుర్హోతృణా హోతృన్ వేద । సర్వాసు ప్రజాస్వన్నమత్తి ॥ ౨౧ ౩౧
 ౫౧ ౫॥

౨౨ సర్వా దిశోఽభిజయతి । ప్రజాపతిర్వై దశహోతృణా హోతా ।
 సోమశ్చతుర్హోతృణా హోతా । అగ్నిః పంచహోతృణా హోతా । ధాతా
 షడ్ధోతృణా హోతా । అర్యమా సప్తహోతృణా హోతా । ఏతే వై
 చతుర్హోతృణా హోతారః । తాన్, య ఏవం వేద । సర్వాసు ప్రజాస్వన్నమత్తి ।
 సర్వా దిశోఽభిజయతి ॥ ౨౧ ౩౧ ౫౧ ౬॥ ఆర్ఘ్నవన్నార్ఘ్నవన్నిత్యేవం వేదాత్తి
 సర్వా దిశోభి జయతి ॥ ౫॥ వై తేన సత్రం కేన ॥

౨౩ ప్రజాపతిః ప్రజాః స్పృష్ట్యా వ్యస్రసత । స హృదయం

భూతోఽశయత్ | ఆత్మన్ హా 3 ఇత్యహ్వయత్ | ఆపః ప్రత్యశ్శృణ్వన్ | తా
అగ్నిహోత్రేణైవ యజ్ఞక్రతునోపప్ర్యావర్తన్త | తాః కుసిన్ధముపాహన్ |

తస్మాదగ్నిహోత్రస్య యజ్ఞక్రతోః | ఏక ఋత్విక్ | చతుష్కృతోఽహ్వయత్ |
అగ్నిర్వాయురాదీత్యశ్చన్ద్రమాః || ౨| 3| ౬| ౧||

౨౪ తే ప్రత్యశ్శృణ్వన్ | తే దర్శపూర్ణమాసాభ్యామేవ
యజ్ఞక్రతునోపప్ర్యావర్తన్త | త ఉపాహం శ్చత్వార్యజ్ఞాని

| తస్మాద్దర్శపూర్ణమాసయోర్యజ్ఞక్రతోః | చత్వార ఋత్విజః |

పఞ్చాకృతోఽహ్వయత్ | పశవః ప్రత్యశ్శృణ్వన్ | తే చాతుర్మాస్యైరేవ
యజ్ఞక్రతునోపప్ర్యావర్తన్త | త ఉపాహం త్లోమ ఛవీం మాఽసమస్థి

మజ్ఞానమ్ | తస్మాచ్ఛాతుర్మాస్యానాం యజ్ఞక్రతోః || ౨| 3| ౬| ౨||

౨౫ పఞ్చార్విజః | షట్కృతోఽహ్వయత్ | ఋతవః ప్రత్యశ్శృణ్వన్ | తే
పశుబన్ధనైవ యజ్ఞక్రతునోపప్ర్యావర్తన్త | త ఉపాహన్వనావాణ్ణౌ

శిశ్నమవాఞ్చం ప్రాణమ్ | తస్మాత్పశుబన్ధస్య యజ్ఞక్రతోః | షడ్వత్విజః

| సప్తకృతోఽహ్వయత్ | హోత్రాః ప్రత్యశ్శృణ్వన్ | తాః సోమ్యైవైవాధ్వరేణ
యజ్ఞక్రతునోపప్ర్యావర్తన్త || ౨| 3| ౬| 3||

౨౬ తా ఉపాహన్వప్తశ్చిరణ్యాన్ప్రాణాన్ | తస్మాథ్సోమ్యస్యాధ్వరస్య

యజ్ఞక్రతోః | సప్త హోత్రాః ప్రాచీర్వషట్కూర్వన్తి | దశకృతోఽహ్వయత్ | తపః

ప్రత్యశ్శృణోత్ | తత్కర్మణైవ సంవధ్వరేణ సర్వైర్యజ్ఞక్రతుభిరుప

ప్ర్యావర్తత | తథ్సర్వమాత్మానమపరివర్తముపాహత్ | తస్మాథ్సంవధ్వరే

సర్వై యజ్ఞక్రతవోఽవరుధ్వనే | తస్మాద్దశహోతా చతుర్హోతా

| పఞ్చాహోతా షడ్ధోతా సప్తహోతా | ఏకహోత్రే బలిః హరన్తి |

హరన్త్యస్మై ప్రజా బలిమ్ | ఐనమప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి | య ఏవం వేద || ౨| 3| ౬|

౪|| చన్ద్రమాశ్చాతుర్మాస్యానాం యజ్ఞక్రతోరధ్వరేణ యజ్ఞక్రతునోప

ప్ర్యావర్తన్త సప్తహోతా చత్వారి చ || ౬||

౨౭ ప్రజాపతిః పురుషమస్పృజత | సోఽగ్నిరబ్రవీత్ |

మమాయమన్నమస్త్వితి । సోఽభిభేత్ । సర్వం వై మాఽయం ప్రధక్ష్యతీతి । స
ఏతాగ్భుతుర్హోతృనాత్మస్పరణానపశ్యత్ । తానజహోత్ । తైత్తివై స ఆత్మానమస్పృణోత్
। యదగ్నిహోత్రం జహోతి । ఏకహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోత్యగ్నిహోత్రమ్ ॥

౧॥

౨౦ కుసీన్ధం చాఽఽత్మనః స్పృణోతి । ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ।
చతురున్నయతి । చతుర్హోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి దర్శపూర్ణమాసౌ ।
చత్వారి చాత్మనోఽక్లాని స్పృణోతి । ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ।
చతురున్నయతి । సమిత్పశ్చామీ । పశ్చాహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి
చాతుర్మాస్యాని । లోమ భవీం మాఽసమస్థి మజ్ఞానమ్ ॥ ౨ 31 ౭1 ౨॥

౨౯ తాని చాత్మనః స్పృణోతి । ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ।
చతురున్నయతి । ద్విర్బుహోతి । షడ్ధోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి పశుబధ్నమ్
। స్తనావాణ్డౌ శిశ్నమవాశ్చాం ప్రాణమ్ । తాని చాత్మనః స్పృణోతి ।
ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి । చతురున్నయతి । ద్విర్బుహోతి ॥ ౨ 31 ౭1
3॥

3౦ సమిథస్త్వమీ । సప్తహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి సౌమ్యమధ్వరమ్
। సప్త చాత్మనః శీర్షణ్యాన్ప్రాణాన్స్పృణోతి । ఆదిత్యస్య చ
సాయుజ్యం గచ్ఛతి । చతురున్నయతి । ద్విర్బుహోతి । ద్విర్నిమార్జి । ద్విః
ప్రాశ్నాతి । దశహోతారమేవ తద్యజ్ఞక్రతుమాప్నోతి సంవధ్నరమ్ । సర్వం
చాత్మానమపరివర్గ౨ఽ స్పృణోతి । ఆదిత్యస్య చ సాయుజ్యం గచ్ఛతి ॥
౨ 31 ౭1 ౪॥ అగ్నిహోత్రం మజ్ఞానం ద్విర్బుహోత్యపరివర్గ౨ఽ స్పృణోత్యేకం
చ ॥ ౭॥

3౧ ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాయేయేతి । స తపోఽతప్యత । సోఽస్తర్వానభవత్
। స హరితః శ్వావోఽభవత్ । తస్మాద్ద్యుస్తర్వత్నీ । హరిణీ సతీ శ్వావా
భవతి । స విజాయమానో గర్భేణాతామ్యత్ । స తాన్తః కృష్ణః శ్వావోఽభవత్ ।
తస్మాత్తాన్తః కృష్ణః శ్వావో భవతి । తస్యాసురేవాజీవత్ ॥ ౨ 31 ౮1 ౧॥

3౨ తేనాసునాఽసురానస్పృజత | తదసురాణామసురత్వమ్ | య ఏవమసురాణామసురత్వం వేద

| అసుమానేవ భవతి | నైనమసుర్జహాతి | సోఽసురాన్స్పృష్ట్యా పితేవామన్యత
| తదను పితౄనస్పృజత | తత్పితౄణాం పితృత్వమ్ | య ఏవం పితౄణాం
పితృత్వం వేద | పితేవైవ స్వానాం భవతి || ౨| 3| ౮| ౨||

33 యన్త్యస్య పితరో హవమ్ | స పితౄన్స్పృష్ట్యాఽమనస్యత్ | తదను

మనుష్యానస్పృజత | తన్మనుష్యాణాం మనుష్యత్వమ్ | య ఏవం మనుష్యాణాం
మనుష్యత్వం వేద | మనన్వ్యేవ భవతి | నైనం మనుర్జహాతి | తస్మై
మనుష్యాన్స్పృష్టస్పృజానాయ | దివా దేవత్రాఽభవత్ | తదను దేవానస్పృజత |
తద్దేవానాం దేవత్వమ్ | య ఏవం దేవానాం దేవత్వం వేద | దివా హైవాస్య
దేవత్రా భవతి | తాని వా ఏతాని చత్వార్యమ్భాసి | దేవా మనుష్యాః
పితరోఽసురాః | తేషు సర్వేష్యమ్భా నభ ఇవ భవతి | య ఏవం వేద || ౨| 3|

౮| 3|| అజీవధ్వానాం భవతి దేవానస్పృజత సప్త చ || ౮||

3౪ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | యో వా ఇమం విద్యాత్ | యతోఽయం పవతే | యదభి
పవతే | యదభి సంపవతే | సర్వమాయురియాత్ | న పురాఽఽయుషః ప్రమీయేత |
పశుమాన్ధ్యాత్ | వినేత ప్రజామ్ | యో వా ఇమం వేద || ౨| 3| ౯| ౧||

3౫ యతోఽయం పవతే | యదభిపవతే | యదభిసంపవతే | సర్వమాయురేతి |
న పురాఽఽయుషః ప్రమీయేత | పశుమాన్భవతి | వినతే ప్రజామ్ | అదభ్యః
పవతే | అపోఽభి పవతే | అపోఽభి సంపవతే || ౨| 3| ౯| ౨||

3౬ అస్యాః పవతే | ఇమామభి పవతే | ఇమామభి సంపవతే | అగ్నేః పవతే |
అగ్నిమభి పవతే | అగ్నిమభి సంపవతే | అన్తరిక్షాత్పవతే | అన్తరిక్షమభి
పవతే | అన్తరిక్షమభి సంపవతే | ఆదిత్యాత్పవతే || ౨| 3| ౯| 3||

3౭ ఆదిత్యమభి పవతే | ఆదిత్యమభి సంపవతే | ద్యౌః పవతే | దివమభి
పవతే | దివమభి సంపవతే | దిగ్భ్యః పవతే | దిశోఽభి పవతే | దిశోఽభి
సంపవతే | స యత్పురస్తాద్వాతి | ప్రాణ ఏవ భూత్వా పురస్తాద్వాతి || ౨| 3| ౯|
౪||

దక్షిణత ఆయన్తముప వదన్యుత్తరతః పాప్మానస్తాగ్నేఽపఘ్నుస్తీత్యష్టై
 వ || ౯ ||

౪౩ ప్రజాపతిః సోమః రాజానమస్పజత | తం త్రయో వేదా అన్వస్పజ్యన్త | తాన్
 హస్తేఽకురుత | అథ హ సీతా సావిత్రి | సోమః రాజానం చకమే | శ్రద్ధాము
 స చకమే | సా హ పితరం ప్రజాపతిముపససార | త హోవాచ | నమస్తే
 అస్తు భగవః | ఉప త్వాఽయాని || ౨| ౩| ౧౦| ౧||

౪౪ ప్ర త్వా పద్యే | సోమం వై రాజానం కామయే | శ్రద్ధాము స కామయత ఇతి |
 తస్యా

ఉ హ స్థాగరమలక్ష్కారం కల్పయిత్వా | దశహోతారం పురస్తాద్వాఙ్మఖ్యాయ
 | చతుర్హోతారం దక్షిణతః | పంచహోతారం పశ్చాత్ | షడ్హోతారముత్తరతః |
 సప్తహోతారముపరిష్ఠాత్ | సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖేఽలంకృత్య
 || ౨| ౩| ౧౦| ౨||

౪౫ ఆఽస్యార్థం వవ్రాజ | తా హోదీక్ష్యోవాచ | ఉప మాఽఽవర్తన్వేతి | త
 హోవాచ | భోగం తు మ ఆచక్ష్య | ఏతన్మ ఆచక్ష్య | యత్రే పాణావితి |
 తస్యా ఉ హ త్రీన్, వేదాన్పుదదౌ | తస్మాదు హ స్త్రియో భోగమైవ హారయన్తే |
 స యః కామయేత ప్రియః స్వామితి || ౨| ౩| ౧౦| ౩||

౪౬ యం వా కామయేత ప్రియః స్వాదితి | తస్మా ఏతః స్థాగరమలంకారం
 కల్పయిత్వా | దశహోతారం పురస్తాద్వాఙ్మఖ్యాయ | చతుర్హోతారం దక్షిణతః |
 పంచహోతారం పశ్చాత్ | షడ్హోతారముత్తరతః | సప్తహోతారముపరిష్ఠాత్ |
 సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖేఽలంకృత్య | ఆఽస్యార్థం వ్రజేత్ |

ప్రియో హైవ భవతి || ౨| ౩| ౧౦| ౪|| అయాన్యలంకృత్య స్వామితి భవతి || ౧౦||

౪౭ బ్రహ్మాత్మన్వదస్పజత | తదకామయత | సమాత్మనా పద్యేయేతి |
 ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామన్తయత | తస్మై దశమః హూతః ప్రత్యశ్శణోత్ | స
 దశహూతోఽభవత్ | దశహూతో హ వై నామైషః | తం వా ఏతం దశహూతః
 సన్తమ్ | దశహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ | పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ||

౨౧ ౩౧ ౧౧ ౧౧

౪౮ ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామన్త్రయత | తస్మై సప్తమః హూతః ప్రత్యశ్శణోత్
 | స సప్తహూతోఽభవత్ | సప్తహూతో హ వై నామైషః | తం వా ఏతః
 సప్తహూతః సన్తమ్ | సప్తహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షణ | పరోక్షప్రియా
 ఇవ హి దేవాః | ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామన్త్రయత | తస్మై షష్ఠః హూతః
 ప్రత్యశ్శణోత్ | స షడ్హూతోఽభవత్ |

౪౯ షడ్హూతో హ వై నామైషః | తం వా ఏతః షడ్హూతః సన్తమ్
 | షడ్హోతేత్యాచక్షతే పరోక్షణ | పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః |

ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామన్త్రయత | తస్మై పంచమః హూతః ప్రత్యశ్శణోత్ | స
 పంచహూతోఽభవత్ | పంచహూతో హ వై నామైషః | తం వా ఏతం పంచహూతః
 సన్తమ్ | పంచహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షణ || ౨౧ ౩౧ ౧౧ ౩||

౫౦ పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః | ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామన్త్రయత | తస్మై
 చతుర్థః హూతః ప్రత్యశ్శణోత్ | స చతుర్హూతోఽభవత్ | చతుర్హూతో హ వై
 నామైషః | తం వా ఏతం చతుర్హూతః సన్తమ్ | చతుర్హోతేత్యాచక్షతే
 పరోక్షణ | పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః | తమబ్రవీత్ | త్వం వై మే
 నేదిష్ఠః హూతః ప్రత్యశ్శాషిః | త్వయైనానాఖ్యాతార ఇతి | తస్మాన్ను
 హైనాగ్ శ్చతుర్హోతార ఇత్యాచక్షతే | తస్మాచ్ఛ్రూషః పుత్రాణాః
 హృద్యతమః | నేదిష్ఠో హృద్యతమః | నేదిష్ఠో బ్రహ్మణో భవతి | య
 ఏవం వేద || ౨౧ ౩౧ ౧౧ ౪|| దేవాః షడ్హూతోఽభవత్పంచహోతేత్యాచక్షతే
 పరోక్షణాశ్శాషిః షట్పు || ౧౧||

బ్రహ్మవాదినః కిం దక్షిణాం యో వా అవిద్వాన్తస్య వై బ్రహ్మవాదినో
 యద్దశహోతారః ప్రజాపతిర్వ్యస్రం ప్రజాపతిః పురుషం ప్రజాపతిరకామయత
 స తపః సోఽన్తర్వాన్బ్రహ్మవాదినో యో వా ఇమం విద్యాత్ప్రజాపతిః సోమః
 రాజానం బ్రహ్మాత్మన్వదేకాదశ || ౧౧||

బ్రహ్మవాదినస్తస్య వా అగ్నేర్వద్యా ఇదం కిం చ ప్రజాపతిరకామయత య

ఏ॒వా॒స్య॑ ద॒క్షిణ॑తః ప॒ఞ్చాశత్ ॥ ౫౦ ॥

బ్ర॒హ్మ॒వా॒ది॒నో॒ య ఏ॒వం వేద॑ ॥

ద్వి॒తీయా॑ష్టకే చతు॒ర్థః ప్ర॒పాఠ॑కః ౪

౧ జ॒ష్టో ద॒మూ॒నా అతి॑థి॒ర్దురో॑ణే । ఇ॒మం నో॑ య॒జ్ఞము॑పయా॒హి వి॒ద్వాన్ । విశ్వా॑
అగ్నే॒౭భి॒యుజో॑ వి॒హత్య॑ । శ॒త్రూయ॑తా॒మాభ॑రా భో॒జనా॑ని । అగ్నే శర్థ
మహ॑తే సౌభ॒గాయ॑ । తవ ద్యు॒మ్నాన్య॑త్తమా॒ని స॒న్తు । సం జా॑స్పత్య
సు॒యమ॑మాకృ॒ణుష్య॑ । శ॒త్రూయ॑తామ॒భితి॑ష్ఠా మహా॑సి । అగ్నే యో
నో॒౭భి॒తో జనః॑ । వృకో వారో జి॒ఘాస॑తి ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౧ ॥

౨ తా॒గ్నస్వం వృ॑త్రహ॒ఞ్జాహి॑ । వ॒స్వస్మ॑భ్యమాభ॒ర । అగ్నే యో నో॒౭భి॒దాస॑తి ।
స॒మానో॑ యశ్చ ని॒ష్ఠ్యః । ఇ॒ధ్యస్యే॑వ ప్ర॒క్షాయ॑తః । మా తస్యో॒చ్ఛేషి॑
కి॒ఞ్చన॑ । త్వమి॒న్ద్రాభి॑భూ॒రసి । దే॒వో వి॒జ్ఞాత॑వీ॒ర్యః । వృ॑త్రహా
పు॒రుచే॑తనః । అప॒ ప్రాచ॑ ఇ॒న్ద్రా విశ్వా॑ఽఅ॒మిత్రాన్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౨ ॥

౩ అపా॒పాచో॑ అభిభూతే నుద॒స్వ । అపో॑దీచో॒ అప॑శూ॒రాధ॒రాచ॑ ఊ॒రో । యథా తవ
శర్మ॑స్మదే॒మ । తమి॒న్ద్రం వా॑జయామసి । మహే వృ॒త్రాయ॑ హ॒న్తవే॑ । స వృ॒షా
వృ॒షభో॑ భువత్ । యు॒జే రథం॑ గ॒వేష॑ణఽహరి॒భ్యామ్ । ఉప॑ బ్రహ్మో॒ణి
జ॒జషా॑ణమ॒స్థుః । విబా॑ధి॒ష్టాస్య॑ రోద॒సీ మహి॑త్వా । ఇ॒న్ద్రో వృ॒త్రాణ్య॑ప్రతీ
జ॒ఘన్వాన్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౩ ॥

౪ హ॒వ్యవా॑హమభిమా॒తిషా॑హమ్ । రక్షో॑హణం పృతనాసు జి॒ష్ణుమ్ ।
జ్యోతి॑ష్మ॒న్తం దీ॒ద్యతం॑ పుర॒స్థిమ్ । అగ్ని॒౨ఽస్వి॑ష్టకృతమా॒హువే॑మ ।
స్వి॒ష్టమగ్నే॑ అభి తత్పృ॒ణాహి॑ । విశ్వా దే॒వ పృ॑తనా అభి॒ష్య । ఉ॒రుం నః
ప॒న్థాం ప్ర॒దిశ॑న్విభాహి । జ్యోతి॑ష్మధ్దే॒హ్యజ॑రం న ఆయుః । త్వామగ్నే
హ॒విష్మ॑న్తః । దే॒వం మ॒ర్తాస॑ ఈడతే ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౪ ॥

౫ మన్యే॑ త్వా జా॒తవే॑దనమ్ । స హ॒వ్యా వ॑క్ష్యాను॒షక్ । విశ్వా॑ని నో దు॒ర్గహా॑
జాతవే॑దః । సిన్ధుం న నా॒వా దు॒రితా॑౭తి పర్షి । అగ్నే అ॒త్రివ॑న్మనసా గృ॒ణానః॑ ।

- అస్మాకం బోధ్యవితా తనూనామ్ । పూషా గా అన్వేతు నః । పూషా రక్షత్వర్వతః
 । పూషా వాజ్సనోతు నః । పూషేమా ఆశా అనువేద సర్వాః ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౫॥
- ౬ సో అస్మాః అభయతమేన నేషత్ । స్వప్తిదా అఘృణః సర్వవీరః ।
 అప్రయుచ్ఛన్పర ఏతు ప్రజానన్ । త్వమగ్నే సప్రథా అసి । జష్టో
 హోతా వరేణ్యః । త్వయా యజ్ఞం వితన్వతే । అగ్ని రక్షాసి నేథతి
 । శుక్రశోచిరమర్త్యః । శుచిః పావక ఈడ్యః । అగ్నే రక్షాణో
 అహసః ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౬॥
- ౭ ప్రతిష్ఠ దేవ రీషతః । తపిష్ఠైర్రజరో దహ । అగ్నే హస్సి న్యత్రిణమ్ ।
 దీద్యన్మర్ష్యాషా । నేస్వ ళయే శుచివ్రత । ఆ వాత వాహి భేషజమ్ । వి వాత వాహి
 యద్రవః । త్వహి విశ్వభేషజః । దేవానాం దూత ఈయసే । ద్వావిమో వాతే
 వాతః ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౭॥
- ౮ ఆ సిన్ధోరా పరావతః । దక్షం మే అన్య ఆవాతు । పరాఽన్యో వాతు యద్రవః
 । యదదో వాత తే గృహే । అమృతస్య నిధిర్జ్ఞాతః । తతో నో దేహి జీవసే
 । తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతో నో మహ ఆవహ । వాత ఆవాతు భేషజమ్ ।
 శమూర్భయోభూర్నో హృదే ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౮॥
- ౯ ప్రణ ఆయాష తారిషత్ । త్వమగ్నే అయాఽసి । అయా సన్మనసా హితః ।
 అయా సన్ హవ్యమూహిషే । అయా నో ధేహి భేషజమ్ । ఇష్టో అగ్నిరాహుతః ।
 స్వాహాకృతః పిపర్తు నః । స్వగా దేవేభ్య ఇదం నమః । కామో భూతస్య
 భవ్యస్య । సప్రాడేకో విరాజతి ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౯॥
- ౧౦ స ఇదం ప్రతిపప్రథే । ఋతూనుధ్నుజితే వశీ । కామస్తదగ్రే
 సమవర్తతాధి । మనసో రేతః ప్రథమం యదాసీత్ । సతో
 బన్ధమసతి నిరవిన్దన్ । హృది ప్రతీష్యా కవయో మసీషా । త్వయా
 మన్యో సరథమారుజన్తః । హర్షమాణాసో ధృషతా మరుత్వః । తిగ్మృషవ
 ఆయుధా సశినాః । ఉషప్రయన్తి నరో అగ్నిరూపాః ॥ ౨౧ ౪౧ ౧౧ ౧౦॥
- ౧౧ మన్యుర్భగో మన్యురేవాస దేవః । మన్యుర్వోతా వరుణో విశ్వవేదాః ।

మన్యుం విశ ఈడత దేవయన్తీః | పాహి నో మన్యో తపసా శ్రమేణ | త్వమగ్నే
 వ్రతభృచ్చుచిః | దేవాః ఆసాదయా ఇహ | అగ్నే హవ్యాయ వోఢవే |
 వ్రతా ను బిభ్రద్వ్యతపా అదాభ్యః | యజానో దేవాః అజరః సువీరః
 | దధధత్నాని సువిదానో అగ్నే | గోపాయ నో జీవసే జాతవేదః || ౨ | ౪ | ౧ | ౧౧ ||
 జిఘాసత్వమిత్రాఙ్జఘన్వాసిడతే సర్వా అహసో వాతో హృదే
 రాజత్యగ్నిరూపాః సువిదానో అగ్న ఏకం చ || ౧ ||

౧౨ చక్షుషో హేతే మనసో హేతే | వాచో హేతే బ్రహ్మణో హేతే | యో
 మాఽఘాయురభిదాసతి | తమగ్నే మేన్యాఽమేని కృణు | యో మా చక్షుషా
 యో మనసా | యో వాచా బ్రహ్మణాఽఘాయురభిదాసతి | తయాఽగ్నే త్వం మేన్యా
 |
 అముమమేని కృణు | యత్కించాసౌ మనసా యచ్చ వాచా | యజ్జైర్జుహోతి
 యజిషా హవిరిభిః || ౨ | ౪ | ౨ | ౧ ||

౧౩ తన్మృత్యుర్నిరృత్యా సంవిదానః | పురా దిష్టాదాహుతీరస్య హన్తు | యాతుధానా
 నిరృతిరాదు రక్షః | తే అస్య ఘ్నన్వనృతేన సత్యమ్ | ఇన్ద్రేషితా
 ఆజ్యమస్య మథ్నన్తు | మా తథస్మృద్ధి యదసౌ కరోతి | హన్మి తేఽహం
 కృతః హవిః | యో మే ఘోరమచీకృతః | అపాఞ్చౌ త ఉభౌ బాహు |
 అపనహ్యోమ్యాస్యమ్ || ౨ | ౪ | ౨ | ౨ ||

౧౪ అపనహ్యోమి తే బాహు | అపనహ్యోమ్యాస్యమ్ | అగ్నేర్దేవస్య బ్రహ్మణా | సర్వం
 తేఽవధిషం కృతమ్ | పురాఽముష్య వషట్కారాత్ | యజ్ఞం దేవేషు నస్కృధి |
 సిష్టమస్మాకం భూయాత్ | మాఽస్మాన్ప్రాప్నన్నరాతయః | అన్తి దూరే సతో అగ్నే
 |
 బ్రాతృవ్యస్యాభిదాసతః || ౨ | ౪ | ౨ | ౩ ||

౧౫ వషట్కారేణ వజ్రేణ | కృత్యాః హన్మి కృతామహమ్ | యో మా నక్తం
 దివా సాయమ్ | ప్రాతశ్చాహ్నో నిపీయతి | అద్యా తమిన్ద్ర వజ్రేణ | బ్రాతృవ్యం
 పాదయామసి | ఇన్ద్రస్య గృహోఽసి తం త్వా | ప్రపద్యే సగుః సాశ్వః | సహ
 యన్మే అస్తి తేన | ఈడే అగ్నిం విపశ్చితమ్ || ౨ | ౪ | ౨ | ౪ ||

౧౬ గిరా యజ్ఞస్య సాధనమ్ । శ్రుష్టివానం ధితావానమ్ । అగ్నే శకేమ
 తే వయమ్ । యమం దేవస్య వాజినః । అతి ద్వేషాః తరేమ । అవతం మా
 సమనసౌ సమోకసౌ । సచేతసౌ సరేతసౌ । ఉభౌ మామవతం జాతవేదసౌ ।
 శివో భవతమధ్య నః । స్వయం కృణ్వానః సుగమప్రయావమ్ ॥ ౨ | ౪ | ౨ | x ॥

౧౭ తిగ్మశ్క్లౌ వృషభః శోశుచానః । ప్రత్నః
 సధస్థమనుపశ్యమానః । ఆ తన్తుమగ్నిర్ద్రివ్యం తతాన । త్వం నస్తన్తురుత
 నేతురగ్నే । త్వం పన్థా భవసి దేవయానః । త్వయాఽగ్నే పృష్ఠం వయమారుహేమ ।
 అథా దేవైః సధమాదం మదేమ । ఉదుత్తమం ముముగ్ధి నః । వి పాశం మధ్యమం
 చృత । అవాధమాని జీవసే ॥

౧౮ వయః సోమ వ్రతే తవ । మనస్తనూషు బిభ్రతః । ప్రజావన్తో
 అశీమహి । ఇన్ద్రాణీ దేవీ సుభగా సుపత్నీ । ఉదః శేన పతివిద్యే జిగాయ ।
 త్రిశదస్యా జఘనం యోజనాని । ఉపస్థ ఇన్ద్రగ్ధ్రి స్థవిరం బిభర్తి ।
 సేనా హ నామ పృథివీ ధనజ్ఞయా । విశ్వవ్యచా అదితిః సూర్యత్వక్ ।
 ఇన్ద్రాణీ దేవీ ప్రాసహో దదానా ॥ ౨ | ౪ | ౨ | ౭ ॥

౧౯ సా నో దేవీ సుహవా శర్మ యచ్ఛతు । ఆ త్వాఽహార్షమన్తరభూః
 । ధ్రువస్తిష్ఠావిచాచలిః । విశస్త్యా సర్వా వాఞ్శున్తు । మా
 త్వదాష్ట్రమధిభ్రశత్ । ధ్రువా ద్యౌర్ధ్రువా పృథివీ । ధ్రువం విశ్వమిదం
 జగత్ । ధ్రువా హ పర్వతా ఇమే । ధ్రువో రాజా విశామయమ్ । ఇహైవైధి
 మా వ్యథిష్ఠాః ॥ ౨ | ౪ | ౨ | ౮ ॥

౨౦ పర్వత ఇవావిచాచలిః । ఇన్ద్ర ఇవేహ ధ్రువస్తిష్ఠ । ఇహ రాష్ట్రము
 ధారయ । అభితిష్ఠ పృతన్యతః । అధరే నస్తు శత్రవః । ఇన్ద్ర ఇవ
 వృత్రహా తిష్ఠ । అపః క్షేత్రాణి సంజయన్ । ఇన్ద్ర ఏణమదీధరత్ । ధ్రువం
 ధ్రువేణ హవిషా । తస్మై దేవా అధిబ్రవన్ । ఆయం చ బ్రహ్మణస్పతిః
 ॥ హవిర్భిరాస్యమభి దాసతో విపశ్చితమప్రయావం జీవసే దదానా
 వ్యథిష్ఠా బ్రవన్నేకం చ ॥ ౨ | ౪ | ౨ | ౧ ॥

౨౧ జష్టి నరో బ్రహ్మణా వః పితృణామ్ | అక్షమవ్యయం న కిలా రిషాథ
 | యచ్ఛక్వరీషు బృహతా రవేణ | ఇన్ద్రే శుష్మమదధాథా వసిష్ఠాః |
 పావకా నః సరస్వతీ | వాజేభిర్వాజినీవతీ | యజ్ఞం వష్టు ధియా వసుః
 | సరస్వత్యభి నో నేషి వస్యః | మా పస్పరీః పయసా మా న ఆధక్ |
 జషస్వ నః సఖ్యా వేశ్యా చ || ౨ | ౪ | ౩ | ౧ ||

౨౨ మా త్వత్తేత్రాణ్యరణాని గన్తు | వృజ్ఞో హవిర్నమసా బర్హిరగ్నౌ |
 అయామి స్రుగ్భుతవతీ సువృక్షిః | అమ్యక్షి సద్మ సదనే పృథివ్యాః |
 అశ్రాయ యజ్ఞః సూర్యే న చక్షుః | ఇహోర్వాఞ్చమతిహ్వయే | ఇన్ద్రం జైత్రాయ
 జేతవే | అస్మాకమస్తు కేవలః | అర్వాఞ్చమిన్ద్రమముతో హవామహ | యో
 గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యః || ౨ | ౪ | ౩ | ౨ ||

౨౩ ఇమం నో యజ్ఞం విహవే జషస్వ | అస్య కుర్మో హరివో మేదినం త్వా |
 అసంమృష్టో జాయసే మాతృవోః శుచిః | మన్ద్రః కవిరుదతిష్ఠో వివస్వతః |
 ఘృతేన త్వావర్ధయన్నగ్న ఆహత | ధూమస్తే కేతురభవద్ధివి శ్రితః |
 అగ్నిరగ్రే ప్రథమో దేవతానామ్ | సంయాతానాముత్తమో విష్ణురాసీత్ | యజమానాయ
 పరిగృహ్య దేవాన్ | దీక్షయేదః హవిరాగచ్ఛతం నః || ౨ | ౪ | ౩ | ౩ ||

౨౪ అగ్నిశ్చ విష్ఠో తప ఉత్తమం మహాః | దీక్షాపాలేభ్యో వనతః
 హి శక్రా | విశ్వేర్దేవైర్యజ్ఞియైః సంవిదానౌ | దీక్షామస్మై యజమానాయ
 ధత్తమ్ | ప్ర తద్విష్ణుః స్తవతే వీర్యాయ | మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః
 | యస్యోరుషు త్రిషు విక్రమణేషు | అధిక్షియన్తి భువనాని విశ్వా |
 నూ మర్తో దయతే సనిష్యన్, యః | విష్ణవ ఉరుగాయాయ దాశత్ || ౨ | ౪ | ౩ | ౪ ||

౨౫ ప్ర యః సత్రాచా మనసా యజాతై | ఏతావన్తం నర్యమావివాసాత్ |
 విచక్రమే పృథివీమేష ఏతామ్ | క్షేత్రాయ విష్ణుర్మనుషే దశస్యన్ |
 ధ్రువాసో అస్య కీరయో జనాసః | ఉరుక్షితిః సుజనిమాచకార | త్రిర్దేవః
 పృథివీమేష ఏతామ్ | విచక్రమే శతర్చసం మహిత్యా | ప్ర విష్ణురస్తు
 తవసస్తవీయాన్ | త్వేషః హ్యస్య స్థవిరస్య నామ్ || ౨ | ౪ | ౩ | ౫ ||

౨౬ హోతారం చిత్రరథమధ్వరస్య | యజ్ఞస్య యజ్ఞస్య కేతుః
 రుశన్తమ్ | ప్రత్యర్థిం దేవస్య దేవస్య మహ్నా | శ్రియా త్వగ్నిమతిథిం
 జనానామ్ | ఆ నో విశ్వాభిరుతిభిః సజోషాః | బ్రహ్మ జషాణో హర్యశ్వ యాహి |
 వరీవృజ్ఞస్థవిరేభిః సుశిప్ర | ఆస్మే దధద్వృషణః శుష్కమిన్ద్ర |

ఇన్ద్రః సువర్షా జనయన్నహని | జిగాయోశిగ్భిః పృతనా అభిశ్రిః || ౨ | ౪ | ౩ | ౬ ||

౨౭ ప్రారోచయన్నవే కేతుమహ్నమ్ | అవిన్దజ్ఞోతిర్బృహతే రణాయ |
 అశ్వినావవసే నిహ్వయే వామ్ | ఆ నూనం యాతః సుకృతాయ విప్రా |
 ప్రాతర్యుక్తేన సువృతా రథేన | ఉపాగచ్ఛతమవసాఽఽగతం సః |
 అవిష్టం ధీష్వశ్వినా న ఆసు | ప్రజావద్రేతో అహాయం నో అస్తు | ఆవా తోకే
 తనయే తూతుజానాః | సురత్నాసో దేవవీతిం గమేమ || ౨ | ౪ | ౩ | ౭ ||

౨౮ త్వః సోమ క్రతుభిః సుక్రతుర్భాః | త్వం దక్షైః సుదక్షో విశ్వవేదాః
 | త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహితాః | ద్యుమ్నేభిర్ద్యుమ్నోభవో నృచక్షాః |
 అషాఢం యుఘ్న పృతనాసు పప్రిమ్ | సువర్షామస్వాం వృజనస్య గోపామ్ |
 భరేషుజాః సుక్షితిః సుశ్రవసమ్ | జయన్తం త్వామను మదేమ సోమ |
 భవా మిత్రో న శేవోః ఘృతాసుతిః | విభూతద్యుమ్న ఏవయా ఉ సప్రథాః ||

౨ | ౪ | ౩ | ౮ ||

౨౯ అథా తే విష్ణో విదుషాచిదృధ్యః | స్తోమో యజ్ఞస్య రాధ్యో హవిష్కతః
 | యః పూర్వాయ వేధసే నవీయసే | సుమజ్ఞానయే విష్టవే దదాశతి | యో
 జాతమస్య మహతో మహి బ్రవాత్ | నేదుః శ్రవోభిర్ద్యుజ్యంచిదభ్యసత్ |
 తము స్తోతారః పూర్వ్యం యథా విద ఋతస్య | గర్భః హవిషా పిపర్తన |
 ఆఽస్య జానన్తో నామ చిద్వివక్తన | బృహత్తే విష్ణో సుమతిం భజామహే || ౨ | ౪ | ౩ |
 ౯ ||

౩౦ ఇమా ధానా ఘృతస్నువః | హరీ ఇహోపవక్షతః | ఇన్ద్రః సుఖతమే
 రథే | ఏష బ్రహ్మ ప్ర తే మహే | విదథే శః సిషః హరీ | య
 ఋత్వియః ప్ర తే వన్వే | వనుషో హర్యతం మదమ్ | ఇన్ద్రో నామ ఘృతం న

యః | హరిభిశ్చారు సేవతే | శ్రుతో గణ ఆ త్వా విశస్తు || ౨ | ౪ | ౩ | ౧౦ ||

౩౧ హరివర్పసం గిరః | ఆ చర్షణిప్రా వృషభో జనానామ్ | రాజా

కృష్టినాం పురుహూత ఇన్ద్రః | స్తుతః శ్రవస్యన్నవసోపమద్రిక్ | యుక్త్యా

హరీ వృషణాఽఽయాహ్యార్యాజ్ | ప్ర యథీన్ధవః ప్రసవం యదాయన్ | ఆపః

సముద్రః రథేవ జగ్ముః | అతశ్చిదిన్ద్రః సదసో వరీయాన్ | యదీ

సోమః పృణతి దుగ్ధో అశుః | హ్వయామసి త్వేన్ద్ర యాహ్యార్యాజ్ || ౨ | ౪ |

౩ | ౧౧ ||

౩౨ అరం తే సోమస్తనువే భవతి | శతక్రతో మాదయస్వా సుతేషు |

ప్రాస్యా అవ పృతనాసు ప్ర యుథు | ఇన్ద్రాయ సోమాః ప్రదివో విదానాః |

ఋభుర్వేభిర్వృషపర్వా విహాయాః | ప్రయమ్యమాణాన్ప్రతి షూ గృభాయ |

ఇన్ద్ర పిబ వృషధూతస్య వృష్ణః | అహేడమాన ఉపయాహి యజ్ఞమ్ | తుభ్యం

పవన్త ఇన్దవః సుతాసః | గావో న వజ్జిన్ద్రస్వమోకో అచ్చ || ౨ | ౪ | ౩ | ౧౨ ||

౩౩ ఇన్ద్రాగహి ప్రథమో యజ్ఞియానామ్ | యా తే కౌకుథుకృతా యా వరిష్ఠా |

యయా శశ్వత్పిబసి మధ్య ఊర్మిమ్ | తయా పాహి ప్ర తే అధ్వర్యురస్థాత్ |

సం తే వజ్రో వర్తతామిన్ద్ర గవ్యః | ప్రాతర్యజా విబోధయ | అశ్వినా వేహ

గచ్ఛతమ్ | అస్య సోమస్య పీతయే | ప్రాతర్యావాణా ప్రథమా యజధ్వమ్ | పురా

గృధ్రాదరరుషః పిబాథః | ప్రాతర్లి యజ్ఞమశ్వినా దధాతే | ప్రశశన్తి

కవయః పూర్వభాజః | ప్రాతర్యజధ్వమశ్వినా హినోత | న సాయమస్తి దేవయా

అజష్టమ్ | ఉతాన్యో అస్మద్యజతే విచాయః | పూర్వః పూర్వో యజమానో వనీయాన్

||

౨ | ౪ | ౩ | ౧౩ || చాశ్వజిద్యో గచ్ఛతం నో దాశన్నామాభిశ్చిర్గమేమ సప్రథా

భజామహే విశస్తు యాహ్యార్యాజచ్చ పిబాథః షట్ప || ౩ ||

౩౪ నక్షం జాతాఽస్యోషధే | రామే కృష్ణే అసిక్ని చ | ఇదః రజని రజయ

| కిలాసం పలితం చ యత్ | కిలాసం చ పలితం చ | నిరితో నాశయా

పుషత్ | ఆ నః స్వో అశ్చతాం వర్ణః | పరా శ్వేతాని పాతయ | అసితం తే

నిలయన్వమ్ | ఆస్థానమసితం తవ || ౨ | ౪ | ౪ | ౧ ||

3X అసిక్కియస్యోషధే | నిరితో నాశయా పృషత్ | అస్థిజస్య కిలాసస్య |
తనూజస్య చ యత్త్వచి | కృత్యయా కృతస్య బ్రహ్మణా | లక్ష్మ
శ్వేతమనీనశమ్ | సరూపా నామ తే మాతా | సరూపో నామ తే పితా |
సరూపాఽస్యోషధే సా | సరూపమిదం కృధి || ౨ | ౪ | ౪ | ౨ ||

3E శునః హువేమ మఘవానమిన్ద్రమ్ | అస్మిన్భరే నృతమం వాజసాతౌ |
శ్శ్రణ్యన్తముగ్రమూతయే సమఘ్న | ఘ్నన్తం వృత్రాణి సంజితం ధనానామ్
| ధూనుథ ద్యాం పర్వతాన్దాశుషే వసు | ని వో వనా జహతే యామనో భియా |
కోపయథ పృథివీం పృశ్విమాతరః | యుధే యదుగ్రాః పృషతీరయుగ్ధ్వమ్ |
ప్రవేపయన్తి పర్వతాన్ | వివిచ్ఛన్తి వనస్పతీన్ || ౨ | ౪ | ౪ | 3 ||

3E ప్రోఽవారత మరుతో దుర్మదా ఇవ | దేవాసః సర్వయా విశా | పురుత్రా
హి సదృజ్జసి | విశో విశ్వా అను ప్రభు | సమఘ్న త్వా హవామహే |
సమధ్వస్విగ్నిమవసే | వాజయన్తో హవామహే | వాజేషు చిత్రరాధసమ్ |
సంగచ్ఛధ్వః సంవదధ్వమ్ | సం వో మనాః జానతామ్ || ౨ | ౪ | ౪ | ౪ ||

3R దేవా భాగం యథా పూర్వే | సంజానానా ఉపాసత | సమానో మస్త్రః
సమితిః సమానీ | సమానం మనః సహ చిత్తమేషామ్ | సమానం కేతో అభి
సః రభధ్వమ్ | సంజ్ఞానేన వో హవిషా యజామః | సమానీ వ ఆకూతిః |
సమానా హృదయాని వః | సమానమస్తు వో మనః | యథా వః సుసహాసతి ||
౨ | ౪ | ౪ | ౫ ||

3F సంజ్ఞానం నః స్వైః | సంజ్ఞానమరణైః | సంజ్ఞానమశ్వినా యువమ్ |
ఇహాస్మాను నియచ్ఛతమ్ | సంజ్ఞానం మే బృహస్పతిః | సంజ్ఞానః
సవితా కరత్ | సంజ్ఞానమశ్వినా యువమ్ | ఇహ మహ్యం నియచ్ఛతమ్ | ఉప
చ్ఛాయామివ ఘృణేః | అగన్మ శర్మ తే వయమ్ || ౨ | ౪ | ౪ | ౬ ||

౪౦ అగ్నే హిరణ్యసందృశః | అదభేభిః సవితః పాయుభిష్ట్యమ్ | శివేభిరద్య
పరిపాహి నో గయమ్ | హిరణ్యజహ్వః సువితాయ నవ్యసే | రక్షా మాకిరో

అఘశశః ఈశత | మదే మదే హి నో దదుః | యూథా గవామృజక్రతుః |
 సంగృభాయ పురూశతా | ఉభయా హస్త్యా వసు | శిశిహి రాయ ఆభర ||
 ౨| ౪| ౪| ౭||

౪౦ శిప్రిన్వాజానాం పతే | శచీవస్తవ దసనా | ఆ తూ న ఇన్ద్ర భాజయ
 | గోష్వశ్వేషు శుభ్రుషు | సహస్రేషు తువీమషు | యద్దేవా దేవ హేడనమ్ |
 దేవాసశ్చకృమా వయమ్ | ఆదిత్యాస్తస్మాన్నా యూయమ్ | ఋతస్యర్దేన ముఞ్చత |
 ఋతస్యర్దేనాదిత్యాః || ౨| ౪| ౪| ౮||

౪౧ యజత్రా ముఞ్చతేహ మా | యజ్ఞైర్వో యజ్ఞవాహసః | ఆశిక్షన్తో న శేకిమ
 | మేదస్వతా యజమానాః | స్రుచాఽఽజ్యేన జహ్వాతః | అకామా వో విశ్వే దేవాః
 | శిక్షన్తో నోపశేకిమ | యద్ది దివా యద్ది నక్తమ్ | ఏన ఏనస్యోఽకరత్ |
 భూతం మా తస్మాద్భవ్యం చ || ౨| ౪| ౪| ౯||

౪౨ ద్రుపదాదివ ముఞ్చతు | ద్రుపదాదివేమ్మముచానః | స్విన్నః స్నాత్వి మలాదివ
 | పూతం పవిత్రేణేవాజ్యమ్ | విశ్వే ముఞ్చన్తు మైసనః | ఉద్వయం తమసస్పరి
 | పశ్యన్తో జ్యోతిరుత్తరమ్ | దేవం దేవత్రా సూర్యమ్ | అగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్
 || ౨| ౪| ౪| ౧౦|| తవ కృధి వనస్పతీజ్ఞానతామసతి వయం భరాదిత్యాశ్చ
 నవ చ || ౪||

౪౩ వృషా సో అశుః పవతే హవిష్యాన్దోమః | ఇన్ద్రస్య భాగ
 ఋతయుః శతాయుః | సమా వృషాణం వృషభం కృణోతు | ప్రియం విశాః
 సర్వవీరః సువీరమ్ | కస్య వృషా సుతే సచా | నియుత్వాన్వృషభో రణత్
 | వృత్రహా సోమపీతయే | యస్తే శ్శృజ వృషో నపాత్ | ప్రణపాత్కుణ్ణపాయ్యః |
 న్యస్మిన్ద్ర ఆ మనః || ౨| ౪| ౫| ౧||

౪౪ త సద్వీరూతయో వృష్టియాని | పౌగ్న్యాని నియుతః సశ్చురిన్ద్రమ్
 | సముద్రం న సిన్ధవ ఉక్థశుషామః | ఉరువ్యవసం గిర ఆవిశన్తి
 | ఇన్ద్రాయ గిరో అనిశితసర్గాః | అపః ప్రైరయన్ధగరస్య బుధ్నాత్ | యో
 అక్షేణవ చక్రియా శచీభిః | విష్వక్తన్తమ్భ పృథివీముత ద్యామ్ |

అక్షోదయచ్చవసా జామ బుధ్నుమ్ | వార్ణవాతస్తవిషీభిరిన్ద్రః || ౨౧ ౪౧ ౫౧ ౨||
 ౪౬ దృఢాన్యోఘ్నాదుశమాన ఓజః | అవాభినత్కకుభః పర్వతానామ్ | ఆ నో
 అగ్నే సుకేతునా | రయిం విశ్వాయుపోషసమ్ | మార్క్తికం ధేహి జీవసే | త్వ
 సోమ మహే భగమ్ | త్వం యూన ఋతాయతే | దక్షం దధాసి జీవసే | రథం
 యుజ్జాతే మరుతః శుభే సుగమ్ | సూరో న మిత్రావరుణా గవిష్టిషు || ౨౧ ౪౧ ౫౧
 ౩||

౪౭ రజాశ్చ చిత్రా విచరన్తి తన్యవః | దివః సమ్రాజా పయసా న ఉక్షతమ్ |
 వాచః సు మిత్రావరుణావిరావతీమ్ | పర్జన్యశ్చిత్రాం వదతి త్విషీమతీమ్
 | అబ్రా వసత మరుతః సు మాయయా | ద్యాం వర్షయతమరుణామరేపసమ్ | అయుక్త
 సప్త శున్యవః | సూరో రథస్య నప్త్రయః | తాభిర్యాతి స్వయుక్తిభిః |
 వహిష్ఠేభిర్విహరన్, యాసి తన్తుమ్ || ౨౧ ౪౧ ౫౧ ౪||

౪౮ అవవ్యయన్న సితం దేవ వస్వః | దవిధ్వతో రశ్మయః సూర్యస్య |
 చర్మేవావాధుస్తమో అప్స్వన్తః | పర్జన్యాయ ప్రగాయత | దివస్సుత్రాయ
 మీఢుషే | స నో యవసమిచ్చతు | అచ్ఛా వద తవసం గీర్భిరాభిః |
 స్తుహి పర్జన్యం నమసా వివాస | కనిక్రదద్యృషభో జీరదానుః | రేతో
 దధాతోషధీషు గర్భమ్ || ౨౧ ౪౧ ౫౧ ౫||

౪౯ యో గర్భమోషధీనామ్ | గవాం కృణోత్యర్వతామ్ | పర్జన్యః పురుషీణామ్ |
 తస్మా ఇదాన్యే హవిః | జుహోతా మధుమత్తమమ్ | ఇడాం నః సంయతం కరత్ |
 త్రిస్తో యదగ్నే శరదస్తామితే | శుచిం ఘృతేన శుచయః సపర్యన్ |
 నామాని చిద్ధధిరే యజ్జయాని | అసూదయస్త తనువః సుజాతాః || ౨౧ ౪౧ ౫౧ ౬||

౫౦ ఇన్ద్రశ్చ నః శునాసీరో | ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ | గర్భం ధత్త
 స్వస్తయే | యయోరిదం విశ్వం భువనమావివేశ | యయోరానన్దో నిహితో
 మహాశ్చ | శునాసీరావృతుభిః సంవిదానౌ | ఇన్ద్రవన్తౌ హవిరిదం జషేథామ్
 | ఆ ఘా యే అగ్నిమిన్ధతే | స్తుణన్తి బర్హిరానుషక్ | యేషామిన్దో
 యువా సఖా | అగ్న ఇన్ద్రశ్చ మేదినా | హథో వృత్రాణ్యప్రతి |

యువః హి వృత్రహస్తమా । యాభ్యాః సువరజయన్నగ్ర ఏవ ।
 యావాతస్థతుర్భువనస్య మధ్యే । ప్రచరణీ వృషణా వజ్రబాహూ । ఆగ్ని
 ఇన్ద్రా వృత్రహణా హువే వామ్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౫ ౭ ॥ మన ఇన్ద్రో గవిష్టిషు తన్తుం
 గర్భః సుజాతాః సఖా సప్త చ ॥ ౫ ॥

౫౦ ఉత నః ప్రియా ప్రియాసు । సప్తస్యసా సుజష్టా । సరస్వతీ స్తోమ్యాఽభూత్
 । ఇమా జహ్వనా యుష్మదా నమోభిః । ప్రతి స్తోమః సరస్వతి జషస్య । తవ
 శర్మన్నియతమే దధానాః । ఉపస్థేయామ శరణం న వృక్షమ్ । శ్రీణి పదా
 విచక్రమే । విష్ణుర్గోపా అదాభ్యః । తతో ధర్మాణి ధారయన్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౬ ౧ ॥

౫౧ తదస్య ప్రియమభి పాథో అశ్యామ్ । నరో యత్ర దేవయవో మదన్తి ।
 ఉరుక్రమస్య స హి బన్ధురిత్థా । విష్ణోః పదే పరమే మధ్య ఉథ్యః ।
 క్రత్వా దా అస్తు శ్రేష్ఠః । అద్య త్వా వన్యస్థురేక్ణాః । మర్త ఆనాశ
 సువృక్తిమ్ । ఇమా బ్రహ్మ బ్రహ్మవాహా । ప్రియా త ఆ బర్హిః సీద । వీహి సూర
 పురోడాశమ్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౬ ౨ ॥

౫౩ ఉప నః సూనవో గిరః । శృణ్వన్త్యమృతస్య యే । సుమృడీకా భవన్తు
 నః । అద్యా నో దేవ సవితః । ప్రజావధ్నావీః సౌభగమ్ । పరా దుష్షష్ఠియః
 సువ । విశ్వాని దేవ సవితః । దురితాని పరాసువ । యద్భద్రం తన్మ ఆసువ ।
 శుచిమర్కైర్భుహస్పతిమ్ ॥ ౨౧ ౪౧ ౬ ౩ ॥

౫౪ అధ్వరేషు నమస్యత । అనామ్యోజ ఆచకే । యాఽధారయన్త దేవా సుదక్షా
 దక్షపితారా । అసుర్యాయ ప్రమహసా । స ఇత్తేతి సుధిత ఓకసి స్వే । తస్మా
 ఇడా పిన్వతే విశ్వదానీ । తస్మై విశేః స్వయమేవానమన్తి । యస్మిన్బ్రహ్మ
 రాజని పూర్వ ఏతి । సకూతిమన్త్ర సచ్యుతిమ్ । సచ్యుతిం జఘనచ్యుతిమ్ ॥
 ౨౧ ౪౧ ౬ ౪ ॥

౫౫ కనాత్కాభాం న ఆభర । ప్రయప్స్యన్నివ సక్థ్యా । వి న ఇన్ద్ర మృధో
 జహి । కనీఖునదివ సాపయన్ । ఆభి నః సుష్టుతిం నయ । ప్రజాపతిః స్త్రియాం
 యశః । ముష్కయోరదధాభ్యపమ్ । కామస్య తృప్తిమానన్దమ్ । తస్యాగ్నే

భాజయేహ మా | మోదః ప్రమోద ఆనన్దః || ౨ | ౪ | ౬ | ౫ ||

౫౬ ముష్కయోర్నిహితః సపః | సృత్యేవ కామస్య తృప్యాణి | దక్షిణానాం
ప్రతిగ్రహ | మనసశ్చిత్తమాకూతిమ్ | వాచః సత్యమశిమహి | పశూనాః
రూపమన్నస్య | యశః శ్రీః శ్రయతాం మయి | యథాఽహమస్యా అతృపః ౨౪
స్త్రియై పుమాన్ | యథా స్త్రి తృప్యతి పున్సి ప్రియే ప్రియా | ఏవం భగస్య
తృప్యాణి || ౨ | ౪ | ౬ | ౬ ||

౫౭ యజ్ఞస్య కామ్యః ప్రియః | దదామీత్యగ్నిర్వదతి | తథేతి వాయురాహ తత్ |
హస్తేతి సత్యం చన్ద్రమాః | ఆదిత్యః సత్యమోమితి | ఆపస్తంభత్యమాభరన్
| యశో యజ్ఞస్య దక్షిణామ్ | అసౌ మే కామః సమృద్ధ్యతామ్ | న హి
స్పశమవిదన్నస్యమస్మాత్ | వైశ్వానరాత్పుర ఏతారమగ్నేః || ౨ | ౪ | ౬ | ౭ ||

౫౮ అథేమమన్ధన్నమృతమమూరాః | వైశ్వానరం క్షేత్రజిత్యాయ దేవాః
| యేషామిమే పూర్వే అర్మాస ఆసన్ | అయూషాః సద్మ విభృతా పురూణి |
వైశ్వానర త్వయా తే నుత్తాః | పృథివీమన్యామభితస్థుర్జ్జనాసః |
పృథివీం మాతరం మహీమ్ | అన్తరిక్షముప బ్రువే | బృహతీమూతయే
దివమ్ | విశ్వం బిభర్తి పృథివీ || ౨ | ౪ | ౬ | ౮ ||

౫౯ అన్తరిక్షం విపప్రథే | దుహే ద్యౌరభృహతి పయః | న తా నశన్తి
న దభాతి తస్కరః | నైనా అమిత్రో వ్యథిరాదధర్షతి | దేవాగ్గు
యాభిర్వజతే దదాతి చ | జ్యోగితాభిః సచతే గోపతిః సహ | న తా అర్వా
రేణుకకాబో అశ్నుతే | న సగ్గ్స్కృతత్రముపయన్తి తా అభి | ఉరుగాయమభయం
తస్య తా అను | గావో మర్త్యస్య విచరన్తి యజ్వనః || ౨ | ౪ | ౬ | ౯ ||

౬౦ రాత్రీ వ్యఖ్యదాయతీ | పురుత్రా దేవ్యక్షభిః | విశ్వా అధి శ్రియోఽధిత |
ఉప తే గా ఇవాకరమ్ | వృణీష్వ దుహితర్దివః | రాత్రీ స్తోమం న జిగ్యుషి
| దేవీం వాచమజనయన్త దేవాః | తాం విశ్వరూపాః పశవో వదన్తి | సా నో
మన్ద్రేషమూర్జం దుహానా | ధేనుర్వాగస్మానుప సుష్టుతైతు || ౨ | ౪ | ౬ | ౧౦ ||

౬౧ యద్వాగ్వదన్త్యవిచేతనాని | రాష్ట్రీ దేవానాం నిషనాద మన్త్యా |

చ॒తస్స॑ ఊర్జం॑ దుదు॒హే పయా॑సి । క॒వ్వ స్వి॒దస్యాః ప॒రమం॑ జ॒గామ॑ । గౌ॒రీ
మి॒మాయ॑ స॒ఖిలా॒ని తక్ష॑తీ । ఏక॑పదీ ద్వి॒పదీ॑ సా చతు॑ష్పదీ । అ॒ష్టాప॑దీ
నవ॑పదీ బ॒భూవు॑షీ । స॒హస్రా॑క్షరా ప॒రమే॑ వ్యోమన్ । తస్యాః॑ స॒ముద్రా॑ అ॒ధి
వి॒క్షర॒న్తి । తేన॑ జీవ॒న్తి ప్ర॒దిశ॑శ్చ॒తస్రః॑ ॥ ౨ | ౪ | ౬ | ౧౧ ॥

౬౨ త॒తః, క్ష॒రత్య॑క్ష॒రమ్ । తద్వి॑శ్వముప జీవతి । ఇ॒న్ద్రా సూ॒రా
జ॒నయ॑న్విశ్వక॒ర్మా । మ॒రుత్వాః॑ అస్తు గ॒ణవా॑న్ఘ॒జాత॒వాన్ । అ॒స్య
స్ను॒షా శ్వ॑శురస్య ప్రశిష్టిమ్ । స॒పత్నా॑ వాచం మనసా ఉపాసతామ్ ।
ఇ॒న్ద్రః సూ॒రో అత॑రద్రజాసి । స్ను॒షా స॒పత్నాః శ్వ॑శురో॒యమస్తు॑
। అ॒యః॑ శత్రూ॒జ్ఞాయ॑తు జర్హ॒షాణః॑ । అ॒యం వా॒జం జ॒యతు॑ వాజసాతౌ ।
అ॒గ్నిః, క్ష॒త్రభృ॑దనిభృష్టమోజః । స॒హస్రి॑యో దీప్యతామప్రయుచ్ఛన్
। వి॒భ్రాజ॑మానః సమిధాన ఉ॒గ్రః । ఆ॒న్తరి॑క్షమరుహదగన్ధ్యామ్ ॥ ౨ | ౪ | ౬ | ౧౨ ॥

ధా॒రయ॑న్పురోడాశం బృహస్పతిం జఘనమ్యతిమాన్వస్తో భగస్య తృప్యాణ్యగ్నేః
పృ॒థివీ॑ యజ్వి॒న ఏతు॑ ప్రదిశశ్చతస్రో వాజసాతౌ చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౬ ॥

౬౩ వృ॒షాఽస్య॑ శు॒ర్వప్ర॑భాయ గృహ్యసే । వృ॒షాఽయ॑ముగ్రో
న్య॒వక్ష॑సే । ది॒వ్యః క॒ర్మణో॑ హితో బృహన్నామ । వృ॒షశ్చ॑స్య యా
క॒కుత్ । వి॒ఘా॒వాన్, వి॒ష్ణో భ॑వతు । అ॒యం యో మా॑మకో వృషా । అ॒థో ఇ॒న్ద్ర
ఇ॒వ దే॒వేభ్యః॑ । వి॒బ్రవీ॑తు జనేభ్యః । ఆ॒యుష్మ॑న్తం వర్చస్వ॒న్తమ్ । అ॒థో
అ॒ధిప॑తిం విశామ్ ॥ ౨ | ౪ | ౭ | ౧ ॥

౬౪ అ॒స్యాః పృ॒థివ్యా॑ అధ్యక్షమ్ । ఇ॒మమి॑న్ద్ర వృషభం కృణు । యః
సు॒శ్క్లః॑ సువృషభః । క॒ల్యాణో॑ ద్రో॒ణ ఆ॒హితః॑ । కార్షి॑వల ప్రగాణేన ।
వృ॒షభే॑ణ యజామహే । వృ॒షభే॑ణ యజమానాః । అ॒క్రూ॒రేణే॒వ స॒ర్పిషా॑ ।
మృ॒ధశ్చ॑ సర్వా ఇన్ద్రేణ । పృతనాశ్చ జయామసి ॥ ౨ | ౪ | ౭ | ౨ ॥

౬౫ యస్యా॑యమృషభో హ॒విః । ఇ॒న్ద్రాయ॑ పరిణీయతే । జయా॑తి శత్రు॒మాయ॑న్తమ్
। అ॒థో హ॒న్తి పృత॑స్యతః । నృ॒ణామ॑హ ప్రణీరసత్ । అ॒గ్ర ఉ॒ద్భిన్న॑తామసత్ ।
ఇ॒న్ద్ర శు॒ష్మం త॒నువా॑ మే॒రయ॑స్వ । నీ॒వా వి॒శ్వా అ॒భితి॑ష్టాభిమాతీః ।

నిశ్శృణోహ్యబాధం యో నో అస్తి । ఉరుం నో లోకం కృణుహి జీరదానో ॥ ౨1 ౪1
౭1 3॥

౭౬ ప్రేహ్యభి ప్రేహి ప్రభరా సహస్య । మా వివేనో విశ్శృణుష్యా జనేషు ।
ఉదీడితో వృషభ తిష్ఠ శుష్టైః । ఇన్ద్ర శత్రూన్సురో అస్మాక యుధ్య
। అగ్నే జేతా త్వం జయ । శత్రూన్భహస ఓజసా । వి శత్రూన్ విమృధో నుద ।
ఏతం తే స్తోమం తువిజాత విప్రుః । రథం న ధీరః స్వపా అతక్షమ్ । యదీదగ్నే
ప్రతి త్వం దేవ హర్యాః ॥ ౨1 ౪1 ౭1 ౪॥

౭౭ సువర్వతీరప ఏనా జయేమ । యో ఘృతేనాభిమానితః । ఇన్ద్ర జైత్రాయ జజ్ఞేషే
। స నః సంకాసు పారయ । పృతనాసాహ్యేషు చ । ఇన్ద్రో జిగాయ పృథివీమ్ ।
అన్తరిక్ష సువర్మహత్ । వృత్రహా పురుచేతనః । ఇన్ద్రో జిగాయ
సహసా సహస్సి । ఇన్ద్రో జిగాయ పృతనాని విశ్వా ॥ ౨1 ౪1 ౭1 ౫॥

౭౮ ఇన్ద్రో జాతో వి పురో రురోజ । స నః పరస్పా వరివః కృణాతు । అయం
కృత్సురగృభీతః । విశ్వజిదుద్భిదిధోనమః । ఋషిర్విప్రుః కావ్యేన ।
వాయురగ్రేగా యజ్ఞప్రిః । సాకం గన్మనసా యజ్ఞమ్ । శివో నియుద్భిః
శివాభిః । వాయో శుక్రో అయామి తే । మధ్యో అగ్రం దివిష్టిషు ॥ ౨1 ౪1 ౭1 ౬॥

౭౯ ఆయాహి సోమపీతయే । స్వార్పహో దేవ నియుత్వతా । ఇమమిన్ద్ర వర్ధయ
క్షత్రియాణామ్ । అయం విశాం విశ్వతిరస్తు రాజా । అస్మా ఇన్ద్ర
మహివర్చాసి ధేహి । అవర్చసం కృణుహి శత్రుమస్య । ఇమమాభజ
గ్రామే అశ్వేషు గోషు । నిరముం భజ యోమిత్రో అస్య । వర్షాన్ క్షత్తస్య
కకుభి శ్రయస్య । తతో న ఉగ్రో విభజా వసూని ॥ ౨1 ౪1 ౭1 ౭॥

౮౦ అస్మై ద్యావాపృథివీ భూరి వామమ్ । సందుహాథాం ఘర్మదుఘేవ ధేనుః
। అయ రాజా ప్రియ ఇన్ద్రస్య భూయాత్ । ప్రియో గవామోషధీనాముతాపామ్ ।
యునజ్మ త ఉత్తరావన్తమిన్ద్రమ్ । యేన జయాసి న పరాజయాసై ।
స త్వాకరేకవృషభా స్వానామ్ । అథో రాజన్నుత్తమం మానవానామ్ ।
ఉత్తరస్త్వమధరో తే సపత్నాః । ఏకవృషా ఇన్ద్రసఖా జగీవాన్ ॥ ౨1 ౪1 ౭1 ౮॥

౭౧ విశ్వా ఆశాః పృతనాః సం జయం జయన్ | అభితిష్ఠ శత్రూయతః సహస్వ
| తుభ్యం భరన్తి క్షితయో యవిష్ఠ | బలిమగ్నో అన్తి త ఓత దూరాత్ |

ఆ భన్దిష్ఠస్య సుమతిం చికిధి | బృహత్యే అగ్నే మహి శర్మ భద్రమ్ |
యో దేహ్యో అనమయద్వధస్మైః | యో అర్యపత్నిరుషసశ్చకార | స నిరుధ్వా
నహుషో యహ్యో అగ్నిః | విశశ్చక్రే బలిహృతః సహాభిః || ౨ | ౪ | ౭ | ౯ ||

౭౨ ప్ర సద్యో అగ్నే అత్యేష్యన్యాన్ | ఆవిర్యస్మై చారుతరో బభూధ | ఈడేన్యో
వపుష్యో విభావా | ప్రియో విశామతిథిర్మానుషీణామ్ | బ్రహ్మ జ్యేష్ఠా వీర్యా
సంభృతాని | బ్రహ్మగ్రే జ్యేష్ఠం దివమాతతాన | ఋతస్య బ్రహ్మ ప్రథమోత
జ్ఞే | తేనార్హతి బ్రహ్మణా స్పర్ధితుం కః | బ్రహ్మ స్రుచో ఘృతవతీః |

బ్రహ్మణా స్వరవో మితాః || ౨ | ౪ | ౭ | ౧౦ ||

౭౩ బ్రహ్మ యజ్ఞస్య తన్తవః | ఋత్విజో యే హవిష్కృతః

| శ్శృక్ణాణీవేచ్ఛుక్ణాణాః సందద్యశ్చిరే | చషాలవన్తః
స్వరవః పృథివ్యామ్ | తే దేవాసః స్వరవన్తస్థివాః సః | నమః సఖిభ్యః
సన్నాన్మా౭వగాత | అభిభూరగ్నిరతరద్రజాః | స్పృధో విపాత్య
పృతనా అభిశ్రిః | జషాణో మ ఆహుతిం మా మహిష్ట | హత్వా సపత్నాన్
వరివస్కరం నః | ఈశానం త్వా భువనానామభిశ్రియమ్ | స్తోమ్యగ్న ఉరు
కృతః సువీరమ్ | హవిర్బుషాణః సపత్నాః అభిభూరసి | జహి

శత్రూః రప మృధో నుదస్వ || ౨ | ౪ | ౭ | ౧౧ || విశాం జయామసి జీరదానో
హర్యా

విశ్వా దివిష్టిషు వనూని జిగీవాన్సహాభిర్మితా నశ్చత్వారి చ || ౭ ||

౭౪ స ప్రత్నవన్నవీయసా | అగ్నే ద్యుమ్నేన సంయతా | బృహత్యనన్థ భానునా
| నవం ను స్తోమమగ్నయే | దివః శ్యేనాయ జిజనమ్ | వసోః కువిద్వనాతి
నః | స్వారుహా యస్య శ్రియో దృశే | రయిర్విరవతో యథా | అగ్రే యజ్ఞస్య
చేతతః | అదాభ్యః పుర ఏతా || ౨ | ౪ | ౮ | ౧ ||

౭౫ అగ్నిర్విశాం మానుషీణామ్ | తూర్ణి రథః సదానవః | నవః సోమాయ

వా॒జినే॑ । ఆ॒జ్యం॑ ప॒యసో॑ఽజని । జుష్ట॑ఁ శు॒చిత॑మం॒ వసు॑ । నవ॑ఁసోమ
జష॑స్వ నః । పీ॒యూష॑స్వేహ తృ॒ష్ణహి॑ । యస్తే॒ భాగ॑ ఋ॒తా వ॒యమ్ । నవ॑స్వ
సోమ తే వ॒యమ్ । ఆ సు॒మతిం॑ వృణీమహే ॥ ౨ | ౪ | ౮ | ౨ ॥

౭౬ స నో రా॒స్వ సహ॑స్రిణః । నవ॑ఁహ॒విరు॑షస్వ నః । ఋ॒తుభిః॑ సోమ
భూ॑తమమ్ । తద॒గ్ల ప్ర॑తిహర్య నః । రాజ॑స్థో॒మ స్వప్ర॑యే । నవ॑గ్ స్తోమం
నవ॑ఁహ॒విః । ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑భ్యాం నివేదయ । తజ్జ॑షేతా॒ఁ సచే॑తసా ।

శుచి॑ ను స్తోమం॒ నవ॑జాతమద్య । ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑ వృత్రహణా జషేథామ్ ॥ ౨ | ౪ | ౮ | ౩ ॥

౭౭ ఉ॒భా హి వా॑ఁసు॒హవా॑ జోహవీమి । తా వాజ॑ఁసద్య ఉ॒తే ధే॒ష్ఠా ।
అగ్ని॑రిన్ద్రో నవ॑స్వ నః । అ॒స్య హ॑వ్యస్య తృ॒ప్యతామ్ । ఇ॒హ దే॒వో సహ॑స్రిణో
। య॒జ్ఞం న ఆ హి గ॑చ్ఛతామ్ । వసు॑మన్త॒ సువ॑ర్విదమ్ । అ॒స్య హ॑వ్యస్య
తృ॒ప్యతామ్ । అగ్ని॑రిన్ద్రో నవ॑స్వ నః । విశ్వా॑న్వేవార్ధ్వ॒ర్పయ॑త ॥ ౨ | ౪ | ౮ | ౪ ॥

౭౮ హ॒విషో॑ఽస్య నవ॑స్వ నః । సు॒వర్వి॑దో హి జుజ్జిరే । ఏదం బ॒ర్హిః
సు॒ష్ఠరీ॑మా నవేన । అ॒యం య॒జ్ఞో య॒జమా॑నస్య భా॒గః । అ॒యం బ॒భూవ॑
భువ॑నస్య గర్భః । విశ్వే॒ దే॒వా ఇ॒దమ॒ద్యాగ॑మిష్ఠాః । ఇ॒మే ను ద్యా॑వాపృథివీ
సమీ॑చీ । త॒న్వానే॑ య॒జ్ఞం పు॒రువే॑శసం ధి॒యా । ఆఽస్మై॑ పృణీతాం
భువ॑నాని విశ్వా । ప్ర॒జాం పు॒ష్టిమ॑మృతం నవేన ॥ ౨ | ౪ | ౮ | ౫ ॥

౭౯ ఇ॒మే ధే॒నూ అ॒మృతం॑ యే దు॒హతే॑ । ప॒యస్వ॑త్సుత్తరామేతు పు॒ష్టిః । ఇ॒మం
య॒జ్ఞం జ॒షమా॑ణే నవేన । సమీ॑చీ ద్యా॑వాపృథివీ ఘృతాచీ । యవి॒ష్ఠో
హ॑వ్యవాహనః । చి॒త్రభా॑నుర్భృతాసుతిః । నవ॑జాతో విరోచనే । అగ్నే తత్రే
మహి॑త్వనమ్ । త్వమ॑గ్నే దే॒వతా॑భ్యః । భాగే॑ దే॒వ న మీ॑యసే ॥ ౨ | ౪ | ౮ | ౬ ॥

౮౦ స ఏ॒నా వి॒ద్వాన్, య॒క్ష్యసి॑ । నవ॑గ్ స్తోమం॒ జష॑స్వ నః । అగ్నిః॑ ప్రథ॒మః
ప్రా॒శ్నాతు॑ । స హి వేద॒ యథా॑ హ॒విః । శి॒వా అ॒స్మభ్య॑మోషధీః । కృ॒ణోతు
వి॒శ్వచ॑రణిః । భ॒ద్రాన్నుః॑ శ్రేయః॒ సమ॑నైష్ఠ దే॒వాః । త్వయా॑ఽవసేన
సమ॑శిమహి త్వా । స నో మ॒యోభూః॑ పితో ఆవిశస్వ । శం తో॒కాయ॑ తనవే॒ స్తోనః॑
। ఏ॒తమ్ త్యం మధు॑నా సంయుతం యవమ్ । సర॑స్వత్యా అధి॒మనా॑వచర్కృషుః

1 ఇన్ద్రో ఆసీఢీరపతిః శతక్రతుః | కీనాశా ఆసన్మరుతః సుదానవః ||

౨1 ౪1 ౮1 ౭1 పురపతా వృణీమహే జషేథాం తర్పయతామృతం నవేన మీయసే
స్యోనశ్చత్వారి చ || ౮ ||

జష్టశ్చక్షుషో జష్టి నరో నక్తం జాతా వృషాస ఉత నో

వృషాఽస్యశ్చుః స ప్రత్నవదష్టా || ౮ ||

జష్టో మన్యూర్భగో జష్టి నరో హరివర్పసం గిరః శిప్రిన్వాజానాముత నో

యద్వాగ్వదస్తి విశ్వా ఆశా అశితిః || ౮0 ||

జష్టః సుదానవః ||

ద్వితీయాష్టకే పంచమః ప్రపాఠకః x

౧ ప్రాణో రక్షతి విశ్వమేజత్ | ఇతోఽభూత్వా బహుధా బహూని |

స ఇథ్యర్వం వ్యానశే | యో దేవో దేవేషు విభూరన్తః | ఆవృదూదాత్

క్షేతియధ్వగదస్వౌషా | తమిత్యాణం మనసోప శిక్షత | అగ్రం

దేవానామిదమత్తు నో హవిః | మనసశ్చిత్రేదమ్ | భూతం భవ్యం చ గుప్యతే

| తద్ధి దేవేష్వగ్రియమ్ || ౨1 x1 ౧1 ౧1 ||

౨ ఆ న ఏతు పురశ్చరమ్ | సహ దేవైరిమహావమ్ | మనః శ్రేయసి శ్రేయసి |

కర్మన్ యజ్ఞపతిం దధత్ | జషతాం మే వాగిదహవిః | విరాడ్డేవీ

పురోహితా | హవ్యవాడనపాయసి | యయా రూపాణి బహుధా వదన్తి | పేశాః

దేవాః పరమే జనిత్రే | సా నో విరాడనపస్పురన్తి || ౨1 x1 ౧1 ౨1 ||

3 వాగేవీ జషతామిదహవిః | చక్షుర్దేవానాం జ్యోతిరమృతే

న్యక్తమ్ | అస్య విజ్ఞానాయ బహుధా నిధీయతే | తస్య సుమ్నమశిమహి | మా నో

హసీద్విచక్షణమ్ | ఆయురిన్నః ప్రతీర్యతామ్ | అనన్ధాశ్చక్షుషా వయమ్ | జివా

జ్యోతిరశిమహి | సువర్ణోఽతిరుతామృతమ్ | శ్రోత్రేణ భద్రముత శృణ్వన్తి

సత్యమ్ | శ్రోత్రేణ వాచం బహుధోద్యమానామ్ | శ్రోత్రేణ మోదశ్చ మహాశ్చ

త్రాయతే | శ్రోత్రేణ సర్వా దిశ ఆ శృణోమి | యేన ప్రాచ్యా ఉత దక్షిణా

1 ప్రతీప్యై దిశః శృణ్వన్సుత్తరాత్ | తదిచ్ఛోత్రం బహుధోద్యమానమ్ |
అరాన్న నేమిః పరి సర్వం బభూవ || ౨1 X1 ౧1 3|| అగ్రియమనపస్సురస్తీ సత్యః
సప్త వ || ౧||

౪ ఉదేహి వాజినోః అస్యప్వన్తః | ఇదః రాష్ట్రమావిశ సూన్యతావత్ | యో
రోహితో విశ్వమిదం జజాన | స నో రాష్ట్రేషు సుధితాం దధాతు | రోహః
రోహః రోహిత ఆరురోహ | ప్రజాభిర్వృద్ధిం జనుషాముపస్థమ్ |
తాభిః సః రభో అవిదక్షడుర్వీః | గాతుం ప్రపశ్యన్నిహ రాష్ట్రమాహః |
ఆహార్షీద్రాష్ట్రమిహ రోహితః | మృధో వ్యాస్థదభయం నో అస్తు || ౨1 X1 ౨1 ౧||

X అస్మభ్యం ద్యావాపృథివీ శక్వరీభిః | రాష్ట్రం దుహాథామిహ రేవతీభిః
| విమమర్ష రోహితో విశ్వరూపః | సమాచక్రాణః ప్రరుహో రుహశ్చ |
దివం గత్వాయ మహతా మహిమ్నా | వి నో రాష్ట్రమునత్తు పయసా స్వేన |
యాస్తే విశస్తపసా సంబభూవుః | గాయత్రం వథ్సమను తాస్త ఆగుః | తాస్త్యా
విశస్తు మహసా స్వేన | సం మాతా పుత్రో అభ్యేతు రోహితః || ౨1 X1 ౨1 ౨||

౬ యూయముగ్రా మరుతః పృశ్నిమాతరః | ఇన్ద్రేణ సయుజా ప్రమృణీథ శత్రూన్ | ఆ
వో

రోహితో అశృణోదభిద్యవః | త్రిసప్తాసో మరుతః స్వాదుసంముదః | రోహితో
ద్యావాపృథివీ

జజాన | తస్మిగ్గ్నస్తుం పరమేష్ఠీ తతాన | తస్మిచ్ఛశ్రియే అజ ఏకపాత్ |
అదృచ్ఛద్ద్యావాపృథివీ బలేన | రోహితో ద్యావాపృథివీ అదృహత్ |
తేన సువః స్తభితం తేన నాకః || ౨1 X1 ౨1 3||

౭ సో అన్తరిక్షే రజసో విమానః | తేన దేవాః సువరన్వవిన్దన్ | సుశేవం
త్వా భానవో దీదివాః సమ్ | సమగ్రాసో జుహోః జాతవేదః | ఉక్షన్తి త్వా
వాజినమాఘృతేన | సః సమగ్నో యువసే భోజనాని | అగ్నే శర్ధ
మహతే సౌభగాయ | తవ ద్యుమ్నాస్యత్తమాని సస్తు | సం జాస్పత్యః
సుయమమాకృణుష్య | శత్రూయతామభితిష్ఠా మహాః || ౨1 X1 ౨1 ౪||
అన్వేతు రోహితో నాకో మహాః || ౨||

౮ పునర్న ఇన్ద్రో మఘవా దదాతు | ధనాని శక్రో ధన్యః సురాధాః |
 అర్వాపీనం కృణుతాం యాచితో మనః | శ్రుష్టి నో అస్య హవిషో జషాణః
 | యాని నో జినన్ధనాని | జహర్థ శూర మన్యునా | ఇన్ద్రానువిన్ధ నస్తాని |
 అనేన హవిషా పునః | ఇన్ద్ర ఆశాభ్యః పరి | సర్వాభ్యోఽభయం కరత్ ||
 ౨౧ x 31 ౧||

౯ జేతా శత్రూన్ వివర్షణిః | ఆకూత్వై త్వా కామాయ త్వా సమృధే త్వా | పురో
 దధే అమృతత్వాయ జీవసే | ఆకూతిమస్యావసే | కామమస్య సమృద్ధ్యై |
 ఇన్ద్రస్య యుజ్జతే ధియః | ఆకూతిం దేపిం మనసః పురో దధే | యజ్జస్య
 మాతా సుహవా మే అస్తు | యదిచ్ఛామి మనసా సకామః | విదేయమేనద్ధృదయే
 నివిష్టమ్ || ౨౧ x 31 ౨||

౧౦ నేదగ్నిరగ్నిః రత్యేత్యన్యాన్ | యత్ర వాజీ తనయో వీడుపాణిః |
 సహస్రపాథా అక్షరా సమేతి | ఆశానాం త్వాఽఽశాపాలేభ్యః | చతురోభ్య
 అమృతేభ్యః | ఇదం భూతస్యాధ్యక్షేభ్యః | విధేమ హవిషా వయమ్ |
 విశ్వా ఆశా మధునా సస్పృజామి | అనమీవా ఆప ఓషధయో భవన్తు |
 ఆయం యజమానో మృధో వ్యస్యతామ్ |

౧౧ అగృభీతాః పశవః సన్తు సర్వే | అగ్నిః సోమో వరుణో మిత్ర ఇన్ద్రాః
 | బృహస్పతిః సవితా యః సహస్రీ | పూషా నో గోభిరవసా సరస్వతీ |
 త్వష్టా రూపాణి సమనక్తు యజ్జైః | త్వష్టా రూపాణి దధతీ సరస్వతీ |
 పూషా భగస్సవితా నో దదాతు | బృహస్పతిర్దదదన్యః సహస్రమ్ |
 మిత్రో దాతా వరుణః సోమో అగ్నిః || ౨౧ x 31 3|| కరన్నివిష్టమస్యతాం నవ
 చ || 3||

౧౨ ఆ నో భర భగమిన్ద్ర ద్యుమన్తమ్ | ని తే దేష్టస్య ధీమహి ప్రరేకే |
 ఉర్వ ఇవ పప్రథే కామో అస్మే | తమాప్సృణా వసుపతే వసూనామ్ | ఇమం కామం
 మన్దయా గోభిరశ్వైః | చన్ద్రవతా రాధసా పప్రథశ్చ | సువర్షవో

మతిభిస్తుభ్యం విప్రాః | ఇన్ద్రాయ వాహాః కుశికాసో అక్రన్ | ఇన్ద్రస్య ను
వీర్యాణి ప్రవోచమ్ | యాని చకార ప్రథమాని వజ్రి || ౨ | ౫ | ౪ | ౧ ||

౧౩ అహన్నహిమన్వపస్తతర్ద | ప్ర వక్షణా అభినతప్వర్వతానామ్ |

అహన్నహిం పర్వతే శిశ్రియాణమ్ | త్వష్టాఽస్మై వజ్రగ్గ్ స్వర్వం తతక్ష

| వాశ్రా ఇవ ధేనవః స్వన్దమానాః | అజ్ఞాః సముద్రమవ జగ్మురాపః |

వృషాయమాణోఽవృణీత సోమమ్ | త్రికద్రుకేష్వపిబభ్వుతస్య | ఆ సాయకం

మఘవాఽఽదత్త వజ్రమ్ | అహన్నేనం ప్రథమజా మహీనామ్ || ౨ | ౫ | ౪ | ౨ ||

౧౪ యదీన్ద్రాహన్స్పృథమజా మహీనామ్ | ఆన్మాయినామమినాః ప్రోత మాయాః |
ఆఘూర్వం

జనయన్ద్యాముషాసమ్ | తాదీక్నా శత్రూన్న కిలావివిధేన్ | అహన్వృత్రం

వృత్రతరం వ్యసమ్ | ఇన్ద్రో వజ్రేణ మహతా వధేన | స్కన్ధాసీవ

కులిశేనా వివృక్ణా | అహిః శయత ఉపప్వక్పృథివ్యామ్ | అయోధ్యేవ దుర్మద

ఆ హి జుహ్వా | మహావీరం తు విబాధమృజిషమ్ || ౨ | ౫ | ౪ | ౩ ||

౧౫ నాతారీరస్య సమృతిం వధానామ్ | స రుజానాః పిపిష ఇన్ద్రశత్రుః |

విశ్వో విహాయా అరతిః | వసుర్దధే హస్తే దక్షిణే | తరణిర్న శిశ్రథత్

| శవస్యయా న శిశ్రథత్ | విశ్వస్మా ఇదిషుధ్యసే | దేవత్రా

హవ్యమూహిషే | విశ్వస్మా ఇభ్నుకృతే వారమృణ్యతి | అగ్నిర్ద్వారా వ్యుణ్యతి

|| ౨ | ౫ | ౪ | ౪ ||

౧౬ ఉదుజ్జహానో అభి కామమీరయన్ | ప్రప్వృజ్చన్విశ్వా భువనాని పూర్వథా

| ఆ కేతునా సుషమిద్ధో యజ్ఞః | కామం నో అగ్నే అభిహార్య దిగ్భ్యః |

జుషాణో హవ్యమమృతేషు దూఢ్యః | ఆ నో రయిం బహులాం గోమతీమిషమ్ |

నిధేహి యక్షదమృతేషు భూషన్ | అశ్వినా యజ్ఞమాగతమ్ | దాశుషః

పురుదససా | పూషా రక్షతు నో రయిమ్ || ౨ | ౫ | ౪ | ౫ ||

౧౭ ఇమం యజ్ఞమశ్వినా వర్ధయన్తా | ఇమో రయిం యజమానాయ ధత్తమ్ |

ఇమో పశూనక్షతాం విశ్వతో నః | పూషా నః పాతు సదమప్రయుచ్ఛన్ |

ప్ర తే మహే సరస్వతి | సుభగే వాజినీవతి | సత్యవాచే భరే మతిమ్ |
 ఇదం తే హవ్యం ఘృతవధ్సరస్వతి | సత్యవాచే ప్రభరేమా హవీఁషి
 | ఇమాని తే దురితా సౌభగాని | తేభిర్వయఁ సుభగాసః స్యామ || ౨ | ౫ | ౪ | ౬ ||
 వజ్రహీనామృజీషం వ్యృణ్వతి రక్షతు నో రయిఁ సౌభగాన్యేకం చ || ౪ ||
 ౧౦ యజ్ఞో రాయో యజ్ఞ ఈశే వసూనామ్ | యజ్ఞః సస్యానాముత సుక్షిత్తీనామ్
 | యజ్ఞ ఇష్టః పూర్వచిత్తిం దధాతు | యజ్ఞో బ్రహ్మణ్యాఁ అప్యేతు దేవాన్
 | ఆయం యజ్ఞో వర్ధతాం గోభిరశ్వైః | ఇయం వేదిః స్వప్త్యా సుపీరా
 | ఇదం బర్హిరతి బర్హిగ్న్వన్యా | ఇమం యజ్ఞం విశ్వే అవస్తు దేవాః |
 భగ ఏవ భగవాఁ అస్తు దేవాః | తేన వయం భగవన్తః స్యామ || ౨ | ౫ | ౫ | ౧ ||
 ౧౧ తం త్వా భగ సర్వ ఇజ్ఞోహవీమి | స నో భగ పుర ఏతా భవేహ | భగ
 ప్రణేతర్భగ సత్యరాధః | భగేమాం ధియముదవదదన్నః | భగ ప్రణో
 జనయ గోభిరశ్వైః | భగ ప్ర నృభిర్భ్రువన్తః స్యామ | శశ్వతీః
 సమా ఉపయన్తి లోకాః | శశ్వతీః సమా ఉపయన్త్యాపః | ఇష్టం పూర్తఁ
 శశ్వతీనాఁ సమానాఁ శాశ్వతేన | హవిషేష్వాఽన్తన్తం లోకం
 పరమారురోహ || ౨ | ౫ | ౫ | ౨ ||
 ౨౦ ఇయమేవ సా యా ప్రథమా వ్యోచ్ఛత్ | సా రూపాణి కురుతే పఞ్చ దేవీ |
 ద్వే స్వసారౌ వయతస్త్రమేతత్ | సనాతనం చితత్ షణ్మయూఖమ్ |
 అవాన్యాగ్నస్తాన్కిరతో ధత్తో అన్యాన్ | నావప్పజ్యాతే న గమాతే అస్తమ్ |
 ఆ వో యస్తూదవాహసో అద్య | వృష్టిం యే విశ్వే మరుతో జనన్తి | ఆయం యో
 అగ్నిర్మరుతః సమిధః | ఏతం జపధ్వం కవయో యువానః || ౨ | ౫ | ౫ | ౩ ||
 ౨౧ ధారావరా మరుతో ధృష్టువోజనః | మృగా న
 భీమాస్తవిషేభిరూర్మిభిః | అగ్నయో న శుశుచానా ఋజిషిణః |
 భ్రుమిం ధమస్త ఉప గా అవృణ్వత | విచక్రమే త్రిరేవః | ఆవేధసం
 నీలపృష్ఠం బృహస్తమ్ | బృహస్పతిఁ సదనే సాదయధ్వమ్ | సాదద్యోనిం
 దమ ఆదీదివాఁ సమ్ | హిరణ్యవర్ణమరుషఁ సవేమ | స హి శుచిః

శతపత్రః స శున్ధ్యూః ॥ ౨౧ ౫ ౫ ౪ ॥

౨౨ హిరణ్యవాశిరిషిరః సువర్షాః । బృహస్పతిః స స్వావేశ ఋషాః ।
పూరూ సఖిభ్య ఆ సుతిం కరిషః । పూషర్ణస్తవ వ్రతే వయమ్ । న రిష్యేమ
కదాచన । స్తోతారస్త ఇహ సమసి । యాస్తే పూషన్నావో అన్తః సముద్రే ।
హిరణ్యయీరన్తరిక్షే చరన్తి । యాభిర్యాసి దూత్యాః సూర్యస్య । కామేన
కృతః శ్రవ ఇచ్ఛమానః ॥ ౨౧ ౫ ౫ ౫ ॥

౨౩ అరణ్యాన్యరణ్యాన్యసౌ । యా ప్రేవ నశ్యసి । కథా గ్రామం న పృచ్ఛసి ।
న త్వా భీరివ విన్దతీతి వృషారవాయ వదతే । యదుపావతి చిచ్ఛికః ।
ఆఘాటీభిరివ ధావయన్ । అరణ్యానిర్మహీయతే । ఉత గావ ఇవాదన్ । ఉతో
వేశ్మేవ దృశ్యతే ॥ ౨౧ ౫ ౫ ౬ ॥

౨౪ ఉతో అరణ్యానిః సాయమ్ । శకటీరివ సర్జతి । గామక్షైష ఆహ్వయతి ।
దార్శక్షైష ఉపావధీత్ । వసన్నరణ్యాన్యాః సాయమ్ । అక్రుక్షదితి మన్యతే ।
న వా అరణ్యానిర్వన్తి । అన్యశ్చేన్నాభిగచ్ఛతి । స్వాదోః ఫలస్య జగ్ధ్వా ।
యత్ర కామం నిపద్యతే । ఆజ్ఞానగన్ధీః సురభీమ్ । బహ్వాన్నామ కృషీవలామ్ ।
ప్రాహం మృగాణాం మాతరమ్ । అరణ్యానీమశః సిషమ్ ॥ ౨౧ ౫ ౫ ౭ ॥ స్వామ
రురోహ యువానః శున్ధ్యూరిచ్ఛమానో దృశ్యతే నిపద్యతే చత్వారి
చ ॥ ౫ ॥

౨౫ వార్తహత్యాయ శవసే । పృతనాసాహ్యాయ చ । ఇన్ద్ర త్వాఽఽవర్తయామసి ।
సుబ్రహ్మణం వీరవన్తం బృహన్తమ్ । ఉరుం గభీరం పృథుబుధ్నుమిన్ద్ర ।
శ్రుతర్షిముగ్రమభిమాతిషాహమ్ । అస్మభ్యం చిత్రం వృషణః రయిం
దాః । క్షేత్రియై త్వా నిర్పత్యై త్వా । ద్రుహో ముఞ్చామి వరుణస్య పాశాత్ ।
అనాగసం బ్రహ్మణే త్వా కరోమి ॥ ౨౧ ౫ ౬ ౧ ॥

౨౬ శివే తే ద్యావాపృథివీ ఉభే ఇమే । శం తే అగ్నిః సహద్భిరస్తు । శం
ద్యావాపృథివీ సహాషధీభిః । శమన్తరిక్షః సహ వాతేన తే । శం తే
చతస్రః ప్రదిశో భవన్తు । యా దైవీశ్చతస్రః ప్రదిశః । వాతపత్నీరభి

సూ॒త్యో వి॒చష్టే॑ । తా॒సాం॑ త్వా జ॒రస॑ ఆద॒ధామి॑ । ప్ర॒యక్ష్మ॑ ఏ॒తు ని॒ర్మ॒తిం
ప॒రా॒చైః । అ॒మోచి॑ య॒జ్ఞోద్ధు॑రి॒తాద॑వ॒ర్త్యై ॥ ౨౧ ౫౧ ౬౧ ౨॥

౨౨ ద్రు॒హః పా॒శాం ని॒ర్మ॒త్యై చో॑ద॒మోచి॑ । అ॒హా అ॒వర్తి॑మ॒విద॑భో॒స్యిన॑మ్ ।
అ॒ప్యభూ॑ద్భుద్రే సు॒కృ॒తస్య॑ లో॒కే । సూ॒ర్యమృ॑తం తమ॒సో గ్రా॒హ్యో య॑త్ । దే॒వా
అ॒ము॒ఞ్చన్న॑స్స॒జ్జన్వే॑న॒సః । ఏ॒వమ॑హ॒మి॒మం క్షే॒త్రియా॑జ్ఞామి॒శ॒సాత్ ।
ద్రు॒హో ము॒ఞ్చామి॑ వరు॒ణస్య॑ పా॒శాత్ । బృ॒హస్ప॑తే యు॒వమి॑న్ద్ర॒శ్చ వ॑స్వః ।
ది॒వ్యన్యే॑శాథే ఉ॒త పా॑ర్థి॒వస్య॑ । ధ॒త్త॒ రయి॑ ౨౫ స్తు॒వతే॑ కీ॒రయే॑చిత్
॥ ౨౧ ౫౧ ౬౧ ౩॥

౨౩ యూ॒యం పా॑త స్వ॒స్తిభిః॑ సదా॒ నః । దే॒వాయు॑ధ॒మిన్ద్ర॑మా జో॒హు॑వా॒నాః ।
వి॒శ్వావృ॑ధ॒మభి॑ యే రక్ష॒మాణాః॑ । యే॒న హ॒తా దీ॒ర్ఘ॑మ॒ధ్వాన॑మా॒యన్
। అ॒న్తమృ॑థ్మని॒వర్థ॑స్యమా॒నాః । య॒తే సు॒జాతే॑ హి॒మవ॑భు॒భేష॑జమ్ ।
మ॒యోభూః॑ శం॒తమా॑ య॒ద్ధదో॑ఽసి । తతో॑ నో దే॒హి సీ॑బలే । అ॒దో గి॒రిభ్యో॑
అ॒ధి య॑త్పు॒ధావ॑సి । స॒శోభ॑మా॒నా క॒న్యేవ శు॑భ్రే ॥ ౨౧ ౫౧ ౬౧ ౪॥

౨౪ తాం త్వా ము॒ద్గలా॑ హ॒విషా॑ వర్ధయన్తి । సా నః సీ॒బలే॑ ర॒యిమా॑భా॒జయే॑హ
। పూ॒ర్వం దే॒వా అ॒పరే॑ణా॒నుప॑శ్య॒జ్ఞాన్మ॒భిః । జ॒న్మాన్య॑వ॒రైః ప॒రాణి॑ ।
వేదా॒ని దే॒వా అ॒యమ॑స్మీ॒తి మా॑మ్ । అ॒హా హి॒త్వా శ॒రీరం॑ జ॒రసః॑ ప॒రస్తాత్
। ప్రా॒ణాపా॑నౌ చక్షుః శ్రో॒త్రమ్ । వాచం॑ మ॒నసి॑ సంభృ॒తామ్ । హి॒త్వా
శ॒రీరం॑ జ॒రసః॑ ప॒రస్తాత్ । ఆ భూ॑తిం భూ॒తిం వ॑యమ॒శ్నవా॑మ॒హై । ఇ॒మా ఏ॒వ
తా ఉ॑ష॒సో యాః ప్ర॑థ॒మా వ్యోచ॑న్ । తా దే॒వ్యః కు॒ర్వతే॑ ప॒ఞ్చ రూ॑పా ।
శ॒శ్వతీ॑ర్నా॒వప్ర॑జ్యన్తి । న గ॒మన్త్య॑న్తమ్ ॥ ౨౧ ౫౧ ౬౧ ౫॥ క॒రోమ్య॑వ॒ర్త్యై
చిచ్చ॑భ్రే॒జ్నవా॑మ॒హై చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౬॥

౩౦ వసూ॒నాం త్వాఽధీ॑తే॒న । రు॒ద్రాణా॑మూ॒ర్యాః । ఆ॒ది॒త్యా॑నాం తే॒జసా॑ । విశ్వే॒షాం
దే॒వానాం॑ క్ర॒తునా॑ । మ॒రుతా॑మే॒మ్నా జ॒హోమి॑ స్వా॒హా । అ॒భిభూ॑తి॒రహ॑మా॒గమ॑మ్
। ఇ॒న్ద్రస॑ఖా స్వా॒యుధః॑ । ఆస్వా॑శాసు దు॒ష్షహాః॑ । ఇ॒దం వరో॑చి అ॒గ్ని॒వా
ద॒త్తమా॑గాత్ । యశో॑ భ॒ర్గః స॒హ ఓ॒జో బలం॑ చ ॥ ౨౧ ౫౧ ౬౧ ౧॥

30 దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ | ప్రతిగృభ్ణామి మహతే పీర్యాయ
 | ఆయురసి విశ్వాయురసి | సర్వాయురసి సర్వమాయురసి | సర్వం మ
 ఆయుర్భూయాత్ | సర్వమాయుర్గేషమ్ | భూర్భువః సువః | అగ్నిర్ధర్మేణాన్నాదః
 |
 మృత్యుర్ధర్మేణాన్నపతిః | బ్రహ్మ క్షత్రం స్వాహా || ౨ | ౫ | ౭ | ౨ ||

3౨ ప్రజాపతిః ప్రణేతా | బృహస్పతిః పుర ఏతా | యమః పన్థాః | చన్ద్రమాః
 పునరసుః స్వాహా | అగ్నిరన్నాదోఽన్నపతిః | అన్నాద్యమస్మిన్, యజ్ఞే
 యజమానాయ
 దదాతు స్వాహా | సోమో రాజా రాజపతిః | రాజ్యమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ
 దదాతు
 స్వాహా | వరుణః సమ్రాట్ఫుమ్రాట్పతిః | సామ్రాజ్యమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ
 దదాతు స్వాహా || ౨ | ౫ | ౭ | 3 ||

33 మిత్రః, క్షత్రం క్షత్రపతిః | క్షత్రమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు
 స్వాహా | ఇన్ద్రో బలం బలపతిః | బలమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు స్వాహా
 | బృహస్పతిర్బ్రహ్మ బ్రహ్మపతిః | బ్రహ్మస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు స్వాహా
 | సవితా రాష్ట్రం రాష్ట్రపతిః | రాష్ట్రమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు
 స్వాహా | పూషా విశాం విత్పతిః | విశమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు స్వాహా
 | సరస్వతీ పుష్టిః పుష్టిపత్నీ | పుష్టిమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు
 స్వాహా | త్వష్టా పశూనాం మిథునానాం రూపకృద్రూపపతిః | రూపేణాస్మిన్,
 యజ్ఞే యజమానాయ పశూన్దదాతు స్వాహా || ౨ | ౫ | ౭ | ౪ || చ స్వాహా

సామ్రాజ్యమస్మిన్,
 యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు స్వాహా విశమస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ దదాతు
 స్వాహా
 చత్వారి చ || ౭ || అగ్నిః సోమో వరుణో మిత్ర ఇన్ద్రో బృహస్పతిః సవితా
 పూషా సరస్వతీ త్వష్టా దశ ||

3౪ స ఈం పాహి య ఋజీషీ తరుత్రః | యః శిప్రవాన్స్వప్నభో యో మతీనామ్ |

యో గోత్రభిద్యజ్జభృద్యో హరిష్ఠాః । స ఇన్ద్ర చిత్రాః అభిత్పన్తి
 వాజాన్ । ఆ తే శుష్కో వృషభ ఏతు పశ్చాత్ । ఓత్తరాదధరాగా పురస్తాత్
 । ఆ విశ్వతో అభి సమేత్వర్వాజ్ । ఇన్ద్ర ద్యుమ్నః సువర్షదేహ్యాన్మే ।
 ప్రోష్యన్మై పురో రథమ్ । ఇన్ద్రాయ శూషమర్చత ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౧॥
 ౩౫ అభి కేచిదు లోకకృత్ । సజ్గే సమధు వృత్రహా । అస్మాకం బోధి
 చోదీతా । నభంతామన్య కేషామ్ । జ్యూకా అధి ధన్వసు । ఇన్ద్రం వయః
 శునాసీరమ్ । అస్మిన్, యజ్ఞే హవామహే । ఆ వాజైరుప నో గమత్ । ఇన్ద్రాయ
 శునాసీరాయ । స్రువా జహుత నో హవిః ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౨॥

౩౬ జషతాం ప్రతి మేధిరః । ప్ర హవ్యాని ఘృతవన్త్యన్మై । హర్యశ్వాయ
 భరతా సజోషాః । ఇన్ద్రర్తుభిర్భ్రూహ్మణా వావృధానః । శునాసీరీ హవిరిదం
 జషస్వ । వయః సుప్రర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రమ్ । ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః
 । అప ధ్వాన్తమూర్ఘుహి పూర్ధి చక్షుః । ముముగ్ధ్యస్మాన్నిధయేవ బద్ధాన్ ।
 బృహదీన్ద్రాయ గాయత ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౩॥

౩౭ మరుతో వృత్రహన్తమమ్ । యేన జ్యోతిరజనయన్పుతావృధః । దేవం
 దేవాయ జాగృవి । కా మిహైకాః క ఇమే పతగ్ణాః । మాన్ధాలాః కులి పరి
 మా పతన్తి । అనావృతైనాన్పుధమన్తు దేవాః । సౌపర్ణం చక్షుస్తనువా విదేయ
 । ఏవావన్తస్వ వరుణం బృహన్తమ్ । నమస్యా ధీరమమృతస్య గోపామ్ ।
 స నః శర్మ త్రివరూథం వియశత్ ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౪॥

౩౮ యూయం పాత స్వస్తిభిః సదా నః । నాకే సుప్రర్ణముప యత్పతన్తమ్ । హృదా
 వేనన్తో అభ్యచక్షత త్వా । హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతమ్ । యమస్య యోనౌ
 శకునం భురణ్యుమ్ । శం నో దేవీరభిష్టయే । ఆపో భవన్తు పీతయే ।
 శం యోరభిస్తవన్తు నః । ఈశానా వార్యాణామ్ । క్షయన్తిశ్చర్షణీనామ్ ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧
 ౫॥

౩౯ అపో యాచామి భేషజమ్ । అప్పు మే సోమో అబ్రవీత్ । అన్తర్విశ్వాని భేషజా ।
 అగ్నిం చ విశ్వశంభువమ్ । ఆపశ్చ విశ్వభేషజిః । యదప్పు తే సరస్వతి ।

గోష్వశ్వేషు యన్మధు । తేన మే వాజినీవతి । ముఖమజ్జి సరస్వతి । యా సరస్వతీ
వైశమ్బుల్యై ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౬॥

౪౦ తస్యాం మే రాస్వ । తస్యాన్తే భక్షీయ । తస్యాన్తే భూయిష్టభాజో భూయాన్మ ।
అహం

త్వదస్మి మదసి త్వమేతత్ । మమాసి యోనిస్తవ యోనిరస్మి । మమైవ సస్వహ
హవ్యాన్యగ్నై । పుత్రః పిత్రే లోకకృజ్ఞాతవేదః । ఇహైవ సన్తత్ర సన్తం

త్వాఽగ్నై । ప్రాణేన వాచా మనసా బిభర్మి । తిరో మా సన్తమాయుర్మా ప్రహాసీత్ ॥
౨౧ ౫౧ ౮౧ ౭॥

౪౧ జ్యోతిషా త్వా వైశ్వానరేణోపతిష్ఠే । అయం తే యోనిర్పత్వియః । యతో
జాతో అరోచథాః । తం జానన్నగ్న ఆరోహ । అథా నో వర్ధయా రయిమ్ । యా తే
అగ్నై యజ్ఞయా తనూస్తయేహ్యరోహాత్మాఽఽత్మానమ్ । అచ్చా వసూని కృణ్వన్నస్మే
నర్యా పురూణి । యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞమాసీద్ స్యాం యోనిమ్ । జాతవేదో భువ
ఆజాయమానః సక్షయ ఏహి । ఉపావరోహ జాతవేదః పునస్త్యమ్ ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧
౮॥

౪౨ దేవేభ్యో హవ్యం వహ నః ప్రజానన్ । ఆయుః ప్రజా రయిమస్మాసు
ధేహి । అజస్రో దీదిహి నో దురోణే । తమిన్ద్రం జోహవీమి మఘవానముగ్రమ్ ।
సత్రాదధానమప్రతిష్కృత శవాః । మహిష్ఠో గీర్భిరా చ
యజ్ఞయోఽవవర్తత్ । రాయే నో విశ్వా సుపథా కృణోతు వజ్జి । త్రికర్తృకేషు
మహిష్ఠో యవాశిరం తువిశుష్టుష్టువత్ । సోమమపిబద్విష్ణునా సుతం యథావశత్
। స ఈం మమాద మహి కర్మ కర్తవే మహామురుమ్ ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౯॥

౪౩ సైనః సశ్చదేవం దేవః సత్యమిన్ద్రం సత్య ఇన్ద్రః । విదద్యతీ
సరమా రుగ్ణమధ్రేః । మహి పాథః పూర్వ్యః సధ్రయక్కుః । అగ్రం
నయఘృపద్యక్షరాణామ్ । అచ్చా రవం ప్రథమా జానతీ గాత్ । విదద్యవ్యః
సరమా దృఢమూర్వమ్ । యేనా నుకం మానుషీ భోజితే విట్ । ఆ యే విశ్వా
స్వపత్యాని చక్రుః । కృణ్వానాసో అమృతత్వాయ గాతుమ్ । త్వం నృభిర్నృపతే
దేవహూతౌ ॥ ౨౧ ౫౧ ౮౧ ౧౦॥

౪౪ భూరీణి వృత్వా హర్యశ్వ హః సి | త్వం నిదస్కుం చుమురిమ్ | ధునిం
 చాస్వాపయో దభీతయే సుహన్తు | ఏవా పాహి ప్రత్నథా మన్దతు త్వా | శ్రుధి
 బ్రహ్మ వావృధస్వోత గీర్భిః | ఆవిః సూర్యం కృణుహి పిపిహిషః | జహి
 శత్రూరభి గా ఇన్ద్ర తృన్ధి | అగ్నే బాధస్వ వి మృధో నుదస్వ | అపామీవా
 అప రణ్షాః సేధ | అస్మాథ్సముద్రాద్భ్రహతో దివో నః || ౨ | ౫ | ౮ | ౧౧ ||

౪౫ అపాం భూమానముప నః సృజేహ | యజ్ఞ ప్రతిష్ఠ సుమతౌ సుశేవా ఆ త్వా
 | వసూని పురుధా విశన్తు | దీర్ఘమాయుర్యజమానాయ కృణున్ | అధామృతేన
 జరితారమణ్డి | ఇన్ద్రః శునావద్వితనోతి సీరమ్ | సంవధ్నరస్య
 ప్రతిమాణమేతత్ | అర్కస్య జ్యోతిస్తదిదాస జ్యేష్ఠమ్ | సంవధ్నరః
 శునవధ్నీరమేతత్ | ఇన్ద్రస్య రాధః ప్రయతం పురు త్మనా | తదర్కరూపం
 విమిమానమేతి | ద్వాదశారే ప్రతిష్ఠిష్ఠీదస్వషా | అశ్వాయన్తో గవ్యన్తో
 వాజయన్తః | హవామహే త్వోపగన్త వా ఉ | ఆభూషన్తస్త్వా సుమతౌ నవాయామ్ |
 వయమిన్ద్ర త్వా శునః హువేమ || ౨ | ౫ | ౮ | ౧౨ ||

అర్చత హవిర్గాయత యః సచ్చర్షణీనాం వైశమ్భిల్యా హసీత్స్వమురుం
 దేవహూతౌ నస్తృనా షట్స || ౮ ||

ప్రాణ ఉదేహి పునరా నో భర యజ్ఞో రాయో వార్తహత్యాయ వసూనాః
 స ఈం పాహ్యష్టా || ౮ ||

ప్రాణో రక్షత్యగృభీతా ధారావరా మరుతో దీర్ఘాయుత్వాయ జ్యోతిషా త్వా
 పశ్చాచత్వారిశత్ || ౪౫ ||

ప్రాణః శునః హువేమ ||

ద్వితీయాష్టకే షష్ఠః ప్రపాఠకః ౬

౧ స్వాద్వీం త్వా స్వాదునా | త్రివ్రాం త్రివ్రేణ | అమృతామమృతేన | మధుమత్తిం
 మధుమతా | సృజామి సః సోమేన | సోమోఽస్యశ్విభ్యాం పచ్యస్వ | సరస్వత్యై

పచ్యస్వ | ఇన్ద్రాయ సుత్రాష్టే పచ్యస్వ | పరీతో షిఞ్చతా సుతమ్ | సోమో య
ఉత్తమః హవిః || ౨ | ౬ | ౧ | ౧ ||

౨ దధన్వా యో నతోఽప్స్వస్తరా | సుషావ సోమమద్రిభిః | పునాతు తే
పరిస్రతమ్ | సోమః సూర్యస్య దుహితా | వారేణ శశ్వతా తనా |
వాయుః పూతః పవిత్రేణ | ప్రాఙ్ఘోమో అతిద్రుతః | ఇన్ద్రస్య యుజ్యః సఖా
| వాయుః పూతః పవిత్రేణ | ప్రత్యఙ్ఘోమో అతిద్రుతః || ౨ | ౬ | ౧ | ౨ ||

౩ ఇన్ద్రస్య యుజ్యః సఖా | బ్రహ్మ క్షత్రం పవతే తేజ ఇన్ద్రీయమ్ | సురయా
సోమః సుత ఆసుతో మదాయ | శుక్రేణ దేవ దేవతాః పిప్పర్గి | రసేనాన్వం
యజమానాయ ధేహి | కువిదగ్గ యవమన్తో యవం చిత్ | యథా దాన్త్యనుపూర్వం
వియూయ | ఇహేహైషాం కృణుత భోజనాని | యే బర్హిషో నమోవృక్తిం న
జగ్ముః | ఉపయామగృహీతోఽస్యశ్విభ్యాం త్వా జష్టం గృహ్ణామి || ౨ | ౬ | ౧ |
౩ ||

౪ సరస్వత్యా ఇన్ద్రాయ సుత్రాష్టే | ఏష తే యోనిస్తేజసే త్వా | వీర్యాయ త్వా
బలాయ త్వా | తేజోఽసి తేజో మయి ధేహి | వీర్యమసి వీర్యం మయి ధేహి |
బలమసి బలం మయి ధేహి | నానా హి వాం దేవహితః సదః కృతమ్ |
మా సస్పృశాథాం పరమే వ్యోమన్ | సురా త్వమసి శుష్పిణీ సోమ ఏషః |
మా మా హిః స్యాం యోనిమావిశన్ || ౨ | ౬ | ౧ | ౪ ||

౫ ఉపయామగృహీతోఽస్యాశ్విసం తేజః | సారస్వతం వీర్యమ్ | ఐన్ద్రం బలమ్
| ఏష తే యోనిర్మోదాయ త్వా | ఆనన్దాయ త్వా మహసే త్వా | ఓజోఽస్యోజో
మయి
ధేహి | మన్యరసి మన్యం మయి ధేహి | మహోఽసి మహో మయి ధేహి | సహోఽసి
సహో మయి ధేహి | యా వ్యాప్రుం విషూచికా | ఉభౌ వృకం చ రక్షతి | శ్వేసం
పత్ర్రిణః సిహమ్ | సేమం పాత్వహసః | సంపృచః స్థ సం
మా భద్రేణ పృక్తి | విపృచః స్థ వి మా పాప్మనా పృక్తి || ౨ | ౬ | ౧ | ౫ || హవిః
ప్రత్యఙ్ఘోమో అతిద్రుతో గృహ్ణామ్యావిశన్విమాచికా పఞ్చ చ || ౧ ||
౬ సోమో రాజాఽమృతః సుతః | ఋజిషేణాజహన్మృత్యుమ్ | ఋతేన

సత్యమిన్ద్రియమ్ | విపానఁశుక్రమన్ధనః | ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమ్ | ఇదం
 పయోఽమృతం మధు | సోమమద్భ్యో వ్యపిబత్ | ఛన్దసా హఁసః శుచిషత్
 | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ | అదభ్యః క్షీరం వ్యపిబత్ || ౨౧ ౬ | ౨౧ ౧ ||
 ౭ క్రుజ్ఞాఙ్గిరసో ధియా | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ | అన్నత్పరిస్తతో
 రసమ్ | బ్రహ్మణా వ్యపిబత్తత్త్వమ్ | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ | రేతో
 మూత్రం విజహాతి | యోనిం ప్రవిశదిన్ద్రియమ్ | గరోఘ్ జరాయుణాఽఽవృతః |
 ఉల్బం జహాతి జన్మనా | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ || ౨౧ ౬ | ౨౧ ౨ ||
 ౮ వేదేన రూపే వ్యకరోత్ | సతాసతీ ప్రజాపతిః | ఋతేన
 సత్యమిన్ద్రియమ్ | సోమేన సోమో వ్యపిబత్ | సుతాసుతౌ ప్రజాపతిః
 | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ | దృష్ట్వా రూపే వ్యాకరోత్ | సత్యానృతే
 ప్రజాపతిః | అశ్రద్ధామన్వతేఽదధాత్ | శ్రద్ధాఁ సత్యే ప్రజాపతిః
 | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ | దృష్ట్వా పరిస్తతో రసమ్ | శుక్రేణ
 శుక్రం వ్యపిబత్ | పయః సోమం ప్రజాపతిః | ఋతేన సత్యమిన్ద్రియమ్ |
 విపానఁశుక్రమన్ధనః | ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియమ్ | ఇదం పయోఽమృతం మధు ||
 ౨౧ ౬ | ౨౧ ౩ || అదభ్యః క్షీరం వ్యపిబజ్జన్మనరేన సత్యమిన్ద్రియౌఁ
 శ్రద్ధాఁ సత్యే ప్రజాపతిరష్టా చ || ౨ || సోమో రాజా విపానఁ
 సోమమద్భ్యోఽన్నాద్రేతో మూత్రం వేదేన సతాసతీ సోమేన సుతాసుతౌ దృష్ట్వా
 రూపే దృష్ట్వా పరిస్తతా రసం విపానం దశ ||
 ౯ సురావన్తం బర్హిషదఁసువీరమ్ | యజ్ఞఁ హిన్వన్తి మహిషా నమోభిః
 | దధానాః సోమం దివి దేవతాసు | మదేమేన్ద్రం యజమానాః స్వర్కాః | యస్తే
 రసః సంభృత ఓషధీషు | సోమస్య శుష్మః సురయా సుతస్య | తేన
 జన్వ యజమానం మదేన | సరస్వతీమశ్వినావిన్ద్రమగ్నిమ్ | యమశ్వినా
 నముచేరాసురాదధి | సరస్వత్యసనోదిన్ద్రియాయ || ౨౧ ౬ | ౩౧ ౧ ||
 ౧౦ ఇమం తఁ శుక్రం మధుమన్తమిన్ద్రమ్ | సోమఁ రాజానమిహ భక్షయామి
 | యదత్ర రిప్తఁ రసినః సుతస్య | యదిన్ద్రో అపిబచ్ఛచీభిః | అహం

తదస్య మనసా శివేన | సోమః రాజానమిహ భక్షయామి | పితృభ్యః
 స్వధావిభ్యః స్వధా నమః | పితామహేభ్యః స్వధావిభ్యః స్వధా నమః
 | ప్రపితామహేభ్యః స్వధావిభ్యః స్వధా నమః | అక్షన్పితరః || ౨౧ ౬౧ ౩౧ ౨॥

౧౧ అమీమదన్త పితరః | అతీతృపన్త పితరః | అమీమృజన్త పితరః
 | పితరః శున్ధధ్వమ్ | పునన్తు మా పితరః సోమ్యాసః | పునన్తు మా
 పితామహాః | పునన్తు ప్రపితామహాః | పవిత్రేణ శతాయుషా | పునన్తు మా
 పితామహాః | పునన్తు ప్రపితామహాః || ౨౧ ౬౧ ౩౧ ౩॥

౧౨ పవిత్రేణ శతాయుషా | విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవై | అగ్నౌ ఆయాషి
 పవసేఽగ్నౌ పవస్య | పవమాసః సువర్జనః పునన్తు మా దేవజనాః | జాతవేదః
 పవిత్రవద్యతే పవిత్రమర్చిషి | ఉభాభ్యాం దేవ సవితర్యైశ్వదేవీ
 పునతీ | యే సమానాః సమనసః | పితరో యమరాజ్యే | తేషాం లోకః స్వధా
 నమః | యజ్ఞో దేవేషు కల్పతామ్ || ౨౧ ౬౧ ౩౧ ౪॥

౧౩ యే సజాతాః సమనసః | జీవా జీవేషు మామకాః | తేషాగ్ శ్రీర్మయి
 కల్పతామ్ | అస్మిం ల్లోకే శతః సమాః | ద్వే స్రుతీ అశ్శృణవం పితృణామ్ |
 అహం దేవానాముత మర్త్యానామ్ | యాభ్యామిదం విశ్వమేజుఢమేతి | యదన్తరా
 పితరం మాతరం చ | ఇదః హవిః ప్రజననం మే అస్తు | దశవీరః
 సర్వగణౌఽస్వస్తయే | ఆత్మసని ప్రజాసని | పశుసన్యభయసని
 లోకసని | అగ్నిః ప్రజాం బహులాం మే కరోతు | అన్నం పయో రేతో అస్మామ ధత్త
 | రాయస్పోషమిషమూర్జమస్మాసు దీధరధ్వాహా || ౨౧ ౬౧ ౩౧ ౫॥ ఇన్ద్రియాయ
 పితరః శతాయుషా పునన్తు మా పితామహాః పునన్తు ప్రపితామహాః కల్పతాగ్
 స్వస్తయే పశు చ || ౩॥

౧౪ సీసేన తన్త్రం మనసా మసీషిణః | ఉర్ణాసూత్రేణ కవయో వయన్తి |
 అశ్వినా యజ్ఞః సవితా సరస్వతీ | ఇన్ద్రస్య రూపం వరుణో భిషజ్యన్ |
 తదస్య రూపమృతః శచిభిః | తిస్రో దధుర్దేవతాః సః రరాణాః |
 లోమాని శమ్నైర్బహుధా న తోక్మభిః | త్వగస్య మాఽసమభవన్న లాజాః
 | తదశ్వినా భిషజా రుద్రవర్తసి | సరస్వతీ వయతి పేశో అన్తరః || ౨౧ ౬౧ ౪౧ ౧॥

౧౫ అస్థి మజ్జానం మాసరైః | కారోతరేణ దధతో గవాం త్వచి |
 సరస్వతీ మనసా పేశలం వసు | నాసత్యాభ్యాం వయతి దర్భతం వపుః |
 రసం పరిస్తుతా న రోహితమ్ | నగ్నహుర్ధీరస్తసరం న వేమ | పయసా
 శుక్రమమృతం జనిత్రమ్ | సురయా మూత్రాజ్జనయన్తి రేతః | అపామతిం
 దుర్మతిం బాధమానాః | ఊవధ్యం వాతశ్శసబువం తదారాత్ || ౨ | ౬ | ౪ | ౨ ||

౧౬ ఇన్ద్రః సుత్రామా హృదయేన సత్యమ్ | పురోడాశేన సవితా జజాన |
 యక్ష్మత్క్రమానం వరుణో భిషజ్యన్ | మతస్నే వాయవ్యైర్న మినాతి పిత్రమ్
 | ఆస్త్రాణి స్థాలీ మధు పిన్వమానా | గుదా పాత్రాణి సుదుఘా న ధేనుః |
 శ్వేనస్య పత్రం న ప్లిహా శచీభిః | ఆసన్తి నాభిరుదరం న మాతా |
 కుమోభ వన్తిష్ఠర్జన్తా శచీభిః | యస్మిన్నగ్రే యోన్యాం గరోభి అన్తః ||
 ౨ | ౬ | ౪ | ౩ ||

౧౭ ప్లాశ్చిర్వ్యక్తః శతధార ఉధ్యుః | దుహే న కుమ్భిగ్ స్వధాం పితృభ్యః
 | ముఖశ్చ సదస్య శిర ఇథుదేన | జిహ్వో పవిత్రమశ్వినా సశ్చ
 సరస్వతీ | చప్పం న పాయుర్భిషగస్య వాలః | వస్తీర్న శేపో హారసా
 తరస్వీ | అశ్వభ్యాం చక్షురమృతం గ్రహాభ్యామ్ | ఛాగేన తేజో హవిషా
 శ్చృతేన | పఞ్మాణి గోధూమైః క్వలైరుతాని | పేశో న శుక్లమసితం
 వసాతే || ౨ | ౬ | ౪ | ౪ ||

౧౮ అవిర్న మేషో నసి వీర్యాయ | ప్రాణస్య పథా అమృతో గ్రహాభ్యామ్
 | సరస్వతుష్పవక్తైర్వాన్వనమ్ | నస్యాని బర్హిర్బుదరైర్జజాన | ఇన్ద్రస్య
 రూపమృషభో బలాయ | కర్ణాభ్యాగ్ శ్రోత్రమమృతం గ్రహాభ్యామ్ | యవా
 న బర్హిర్బుభ్రవి కేసరాణి | కర్కశ్చ జజ్ఞే మధు సారఘం ముఖాత్ |
 ఆత్మన్నుపస్థే న వృకస్య లోమ | ముఖే శ్మశ్రూణి న వ్యాఘ్రలోమమ్ ||
 ౨ | ౬ | ౪ | ౫ ||

౧౯ కేశా న శీర్షన్, యశనే శ్రియై శిఖా | సిహస్య లోమ

త్విషిరిన్ద్రియాణి | అక్లన్యాత్మనిభషజా తదశ్విన్ | ఆత్మానమజ్ఞైః
 సమధాధ్వరస్వతీ | ఇన్ద్రస్య రూపః శతమానమాయుః | చన్ద్రేణ
 జ్యోతిరమృతం దధానా | సరస్వతీ యోన్యాం గర్భమన్తః | అశ్విభ్యాం
 పత్నీ సుకృతం బిభర్తి | అపాః రసేన వరుణో న సామ్నా | ఇన్ద్రగ్న్ శ్రియై
 జనయన్నపు రాజా | తేజః పశూనాః హవిరిన్ద్రియావత్ | పరిస్రుతా
 పయసా సారఘం మధు | అశ్విభ్యాం దుగ్ధం భిషజా సరస్వత్యా సుతాసుతాభ్యామ్
 | అమృతః సోమ ఇన్దః || ౨౧ ౬౧ ౪౧ ౬|| అన్తర ఆరాదన్తర్వసాతే వ్యాప్రుతోమః
 రాజా చత్వారి చ || ౪||

౨౦ మిత్రోఽసి వరుణోఽసి | సమహం విశ్వైర్దేవైః | క్షత్త్రస్య నాభిరసి |
 క్షత్త్రస్య యోనిరసి | స్యోనా మా సీద | సుషదా మా సీద | మా త్వా హిః సీత్ |
 మా మా హిః సీత్ | నిషసాద ధృతవ్రతో వరుణః | పస్త్యాస్వా || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౧||
 ౨౧ సామ్రాజ్యాయ సుకృతః | దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే | అశ్వినోర్భాహుభ్యామ్ |
 పూష్టో హస్తాభ్యామ్ | అశ్వినోర్భైషజ్యేన | తేజసే బ్రహ్మవర్చసాయాభిషిచ్ఛామి
 | దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే | అశ్వినోర్భాహుభ్యామ్ | పూష్టో హస్తాభ్యామ్ |
 సరస్వత్యై బైషజ్యేన || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౨||

౨౨ వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషిచ్ఛామి | దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే
 | అశ్వినోర్భాహుభ్యామ్ | పూష్టో హస్తాభ్యామ్ | ఇన్ద్రస్యేన్ద్రియేణ | శ్రియై
 యశసే బలాయాభిషిచ్ఛామి | కోఽసి కతమోఽసి | కస్మై త్వా కాయ త్వా |
 సుశోకా ౪ ం సుమజ్గలా ౪ ం సత్యరాజా ౩ న | శిరో మే శ్రీః || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౩||

౨౩ యశో ముఖమ్ | త్విషిః కేశాశ్చ శ్మశ్రూణి | రాజా మే ప్రాణోఽమృతమ్ |
 సమ్రాటృఘ్నః | విరాటోఽత్రమ్ | జిహ్వో మే భద్రమ్ | వాఙ్మహాః | మనో మన్యుః
 | స్వరాధాభమః | మోదాః ప్రమోదా అఙ్గలీరఙ్గాని || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౪||

౨౪ చిత్తం మే సహః | బాహూ మే బలమిన్ద్రియమ్ | హస్తా మే కర్మ వీర్యమ్ |
 ఆత్మా క్షత్రమురో మమ | పృష్ఠీర్మే రాష్ట్రముదరమః సౌ | గ్రీవాశ్చ
 శ్రోణ్యో | ఊరూ అరత్నీ జానునీ | విశో మేఽఙ్గాని సర్వతః | నాభీర్మే

చిత్తం విజ్ఞానమ్ | పాయుర్మౌపచితిర్భసత్ || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౫||

౨౫ ఆనన్దనన్దావాణ్ణా మే | భగః సౌభాగ్యం పసః | జ్ఞాభ్యాం పద్యాం
 ధర్మౌన్మి | విశి రాజా ప్రతిష్ఠితః | ప్రతిక్షత్రే ప్రతితిష్ఠామి రాష్ట్రే
 | ప్రత్యశ్శేషు ప్రతితిష్ఠామి గోషు | ప్రత్యశ్శేషు ప్రతితిష్ఠామ్యాత్మన్ |
 ప్రతిప్రాణేషు ప్రతితిష్ఠామి పుష్టే | ప్రతి ద్యావాపృథివ్యోః | ప్రతితిష్ఠామి
 యజ్ఞే || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౬||

౨౬ త్రయా దేవా ఏకాదశ | త్రయస్త్రిశాః సురాధసః |

బృహస్పతిపురోహితాః | దేవస్య సవితః సవే | దేవా దేవైరవన్తు మా |
 ప్రథమా ద్వితీయైః | ద్వితీయాస్తృతీయైః | తృతీయాః సత్యేన | సత్యం
 యజ్ఞేన | యజ్ఞో యజుర్భిః || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౬||

౨౭ యజ్ఞాషి సామభిః | సామాన్యగ్భిః | ఋచో యాజ్ఞాభిః | యాజ్ఞా
 వషట్కారైః | వషట్కారా ఆహుతిభిః | ఆహుతయో మే కామాన్యమర్థయన్తు | భూః
 స్వాహా | లోమాని ప్రయతిర్మమ | త్వజ్మ ఆనతిరాగతిః | మాన్సం మ
 ఉపనతిః | వస్వస్థి | మజ్ఞా మ ఆనతిః || ౨౧ ౬౧ ౫౧ ౮|| ప్రస్యాస్వా సరస్వత్యై
 భైషజ్యేన శ్రీరగ్గాని భనద్యజ్ఞే యజ్ఞో యజుర్భిరుపనతిర్దేవ చ
 || ౫||

౨౮ యద్దేవా దేవహేడనమ్ | దేవాసశ్చకృమా వయమ్ | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః |
 విశ్వాన్ముఞ్చత్వహసః | యద్ది దివా యద్ది నక్షమ్ | ఏనాశి చకృమా
 వయమ్ | వాయుర్మా తస్మాదేనసః | విశ్వాన్ముఞ్చత్వహసః | యద్ది జాగ్రద్ద్యది
 స్వప్నే | ఏనాశి చకృమా వయమ్ || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౧||

౨౯ సూత్యో మా తస్మాదేనసః | విశ్వాన్ముఞ్చత్వహసః | యద్ధామే యదరణ్యే
 | యద్భృభాయాం యదిన్ద్రియే | యచ్ఛూద్రే యద్రేయే | ఏనశ్చకృమా వయమ్ |
 యదేకస్యాధి ధర్మణి | తస్యావయజనమసి | యదాపో అఘ్నియా వరుణేతి
 శపామహే | తతో వరుణ నో ముఞ్చా || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౨||

౩౦ అవభృథ నిచఙ్కుణ నిచేరురసి నిచఙ్కుణ | అవ

దేవైర్దేవకృతమేనోఽయాత్ | అవ మర్వైర్మర్వకృతమ్ | ఉరోరా నో దేవ
రిషస్సాహి | సుమిత్రా న ఆప ఓషధయః సన్తు | దుర్మిత్రాస్తస్మై భుయాసుః
| యోఽస్మాన్వేష్టి | యం చ వయం ద్విష్టః | ద్రుపదాదివేన్ముముచానః |
స్విన్నః స్సాత్వీ మలాదివ || ౨౧ ౬౧ ౬౧ 3||

3౧ పూతం పవిత్రేణేవాజ్యమ్ | ఆపః శున్ధన్తు మైనసః | ఉద్వయం
తమసస్పరి | పశ్యన్తో జ్యోతిరుత్తరమ్ | దేవం దేవత్రా సూర్యమ్ | అగన్మ
జ్యోతిరుత్తమమ్ | ప్రతియుతో వరుణస్య పాశః | ప్రత్యస్తో వరుణస్య పాశః
| ఏథోఽస్యేధిషీమహి | సమిదసి || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౪||

3౨ తేజోఽసి తేజో మయి ధేహి | అపో అన్వచారిషమ్ | రసేన సమస్పృక్షమహి
| పయస్సాఽ అగ్న ఆగమమ్ | తం మా సఽస్పృజ వర్చసా | ప్రజయా
చ ధనేన చ | సమావవర్తి పృథివీ | సముషాః | సము సూర్యః | సము
విశ్వమిదం జగత్ | వైశ్వానర జ్యోతిర్భూయాసమ్ | విభుం కామం వ్యశ్నవై |
భూః స్వాహా || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౫|| స్వప్న ఏనాసి చకృమా వయం ముఖ్నా మలాదివ
సమిదసి జగత్త్రీణి చ || ౬||

33 హోతా యక్షథ్యమిధేన్ద్రమిడస్పదే | నాభా పృథివ్యా అధి | ద్రివో
వర్షస్థమిధ్యతే | ఓజిష్టశ్చర్షణీసహాన్ | వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ |
హోతా యక్షత్తనూనపాతమ్ | ఉతిభిర్జేతారమపరాజితమ్ | ఇన్ద్రం దేవఽ
సువర్విదమ్ | పథిభిర్మధుమత్తమైః | నరాశఽనేన తేజసా || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౧||

3౪ వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదిడాభిర్న్ద్రమీడితమ్ |
ఆజహ్వనమమర్త్యమ్ | దేవో దేవైః సవీర్యః | వజ్రహస్తః పురందరః |
వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్భర్హిషీన్ద్రం నిషద్వరమ్ | వృష్టభం
నర్యాపనమ్ | వసుభీ రుద్రైరాదిత్యైః | సయుగ్భిర్భూర్హిరాసదత్ || ౨౧ ౬౧ ౬౧ ౨||

3౫ వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదోజో న వీర్యమ్ | సహో ద్వార
ఇన్ద్రమవర్ధయన్ | సుప్తాయణా విశ్రయన్తామృతావృధః | ద్వార ఇన్ద్రాయ
మీఢుషే | వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదుషే ఇన్ద్రస్య ధేనూ |

సుదుఘే మాతరా మహీ । సవాతరా న తేజసీ । వధ్సమిన్ద్రమవర్ధతామ్ ॥

౨౧ ౬౧ ౭౧ ౩॥

3౬ వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షదైవ్యా హోతారా । భిషజా
సఖాయా । హవిషేన్ద్రం భిషజ్యతః । కపి దేవో ప్రచేతసా । ఇన్ద్రాయ
ధత్త ఇన్ద్రీయమ్ । వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షత్తిస్తో దేవీః ।
త్రయస్త్రిధాతవోఽపసః । ఇడా సరస్వతీ భారతీ ॥ ౨౧ ౬౧ ౭౧ ౪॥

3౭ మహీన్ద్రపత్నీర్హవిష్మతీః । వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా
యక్షత్వష్టారమిన్ద్రం దేవమ్ । భిషజః సుయజం పుత్రశ్రియమ్ ।
పురురూపః సురేతసం మఘోనిమ్ । ఇన్ద్రాయ త్వష్టా దధద్దిన్ద్రీయాణి
। వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షద్వనస్పతిమ్ । శమితారః
శతక్రతుమ్ । ధియో జోష్టారమిన్ద్రీయమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౭౧ ౫॥

3౮ మధ్వా సమజ్జాన్పథిభిః సుగేభిః । స్వదాతి హవ్యం మధునా ఘృతేన
। వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షద్దిన్ద్రగ్ధ్ సాహాఽఽజ్యస్య । సాహా
మేదసః । సాహా స్తోకానామ్ । సాహా సాహాకృతీనామ్ । సాహా హవ్యసూక్తీనామ్
। సాహా

దేవాః ఆజ్యపాన్ । సాహేన్ద్రః హోత్రాజ్జషాణాః । ఇన్ద్ర ఆజ్యస్య వియన్తు ।
హోతర్యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౭౧ ౬॥ తేజసాఽఽసదదవర్ధతాం భారతీన్ద్రీయం జషాణా
ద్యే చ ॥ ౭॥ సమిధేన్ద్రం తనూనపాతమిడాభిర్భూర్హిష్యోజ ఉషే దైవ్యా
తిస్రస్వష్టారం వనస్పతిమిన్ద్రమ్ । సమిధేన్ద్రం చతుర్వేత్వేకో వియన్తు
ద్విర్వీతామేకో వియన్తు ద్విర్వేత్వేకో వియన్తు హోతర్యజ ॥

3౯ సమిధ ఇన్ద్ర ఉషసామనీకే । పురోరుచా పూర్వకృద్వావృధానః ।
తిభిర్దైన్ద్రే శతా వజ్రబాహుః । జఘాన వృత్రం వి దురో వవార ।
నరాశః సః ప్రతి శూరో మిమాసః । తనూనపాత్పృతి యజ్జస్య ధామ
। గోభిర్వపావాన్మధునా సమజ్జాన్ । హిరణ్యేశ్చస్త్రి యజతి ప్రచేతాః ।
ఈడితో దేవైర్హివాః అభిష్టిః । ఆజహ్వానో హవిషా శర్ధమానః ॥ ౨౧ ౬౧ ౮౧ ౧॥

౪౦ పు॒రంద॑రో మ॒ఘవా॑న్ వజ్రబా॒హుః | ఆయా॑తు య॒జ్ఞము॑ప నో జషా॒ణః |
 జషా॑ణో బ॒ర్హిర్హి॑ర్వా॒నాన్న ఇ॑న్ద్రః | ప్రాచీ॑నః॒ సిద॑త్పు॒దిశా॑ పృథి॒వ్యాః
 | ఉ॒రువ్య॑చాః ప్రథ॒మానా॑న్ సో॒మమ్ | ఆ॒ది॒త్యైర్క॑త్వం వసు॒భిః స॒జోషాః॑ |
 ఇన్ద్రం॑ దురః కవ॒ష్యో ధా॑వమా॒నాః | వృ॒షాణం॑ యన్తు జన॒యః సు॒పత్నీః॑ | ద్వా॒వో
 దే॒వీర॑భి॒తో విశ్ర॑యన్తామ్ | సు॒వీరా॑ వీ॒రం ప్రథ॑మా॒నా మహో॑భిః || ౨ | ౬ | ౧ | ౨ ||
 ౪౧ ఉ॒షాసా॑ నక్తా బృహ॒తీ బృహ॑స్తమ్ | పయ॑స్వతీ సు॒దుఘే॑ శూ॒రమి॑న్ద్రమ్ |
 పే॒శస్వ॑తీ తన్తు॒నా సం॑వ్యయన్తీ | దే॒వానాం॑ దే॒వం య॑జతః సు॒రుకే॑ | దై॒వ్యా
 మి॒మానా॑ మనసా పు॒రుత్రా॑ | హో॒తారా॑విన్ద్రం ప్రథ॒మా సు॒వాచా॑ | మూ॒ర్ధన్,
 య॒జ్ఞస్య॑ మధు॒నా దధా॑నా | ప్రాచీ॑నం జ్యోతి॒ర్హవి॑షా వృధాతః | త్రి॒స్రో
 దే॒వీర్హవి॑షా వర్ధమా॒నాః | ఇన్ద్రం॑ జషా॒ణా వృ॑షణం న పత్నీః || ౨ | ౬ | ౧ | ౩ ||
 ౪౨ అ॒చ్ఛిన్నం॑ తన్తుం పయ॑సా స॒రస్వ॑తీ | ఇడా॑ దే॒వీ భా॑రతీ వి॒శ్వతూ॑ర్తిః
 | త్వష్టా॑ దధ॒దిన్ద్రాయ॑ శుష్మమ్ | అపా॑కోఽచి॒ష్టర్వ॑శసే పు॒రూణి॑ |
 వృ॒షా య॒జన్వృ॑షణం భూరి॑రేతాః | మూ॒ర్ధన్, య॒జ్ఞస్య॑ సమ॒నక్తు॑ దే॒వాన్ |
 వ॒నస్ప॑తి॒రవస్ప॑ష్టో న పా॒తైః | త్మన్యా॑ సమ॒జ్ఞాచ్ఛ॑మి॒తా న దే॒వః |
 ఇన్ద్రస్య॑ హ॒వ్యైర్జర॑రం పృణా॒నః | స్వ॒దాతి॑ హ॒వ్యం మధు॑నా ఘృతే॒న |
 స్తోకా॑నామి॒న్ద్రం ప్ర॑తి శూ॒ర ఇన్ద్రః॑ | వృ॒షాయ॑మాణో వృ॒షభ॑స్తు॒రాషా॑ట్ |
 ఘృ॒తప్ర॑షా మధు॒నా హ॒వ్యము॑న్దన్ | మూ॒ర్ధన్, య॒జ్ఞస్య॑ జష॒తాగ్ స్వా॒హా
 || ౨ | ౬ | ౧ | ౪ || శర్ధ॑మానో మహో॑భిః పత్నీ॒ర్ఘృతే॑న చ॒త్వారి॑ చ || ౧ ||
 ౪౩ ఆ॒చర్ష॑ణి ప్రా వివే॒ష య॑న్మా | తః॑ స॒ధ్రీచీః॑ | సత్య॑మిత్తన్న త్వా॒వాః
 అ॒న్యో అ॒స్తి | ఇన్ద్ర॑ దే॒వో న మ॑ర్త్యో జ్యా॒యాన్ | అహ॑న్నహిం పరి॒శయా॑న॒మర్షః॑
 | అవా॑స్యజ్కోఽపో అచా॒ సము॑ద్రమ్ | ప్రస॑సాహిషే పు॒రుహ॑లూ॒త శత్రూ॑న్ |
 జ్యేష్ఠ॑స్తే శుష్మ ఇ॒హ రా॑తిరస్తు | ఇన్ద్రా॑భ॒ర దక్షి॑ణేనా వనూ॒ని |
 పతిః॑ సిన్ధూ॒నామ॑సి రే॒వతీ॑నామ్ | స శే॒వృధ॑మధి॒ధా ద్యు॑మ్న॒మస్మే॑ | మహి॑
 క్షత్రం॑ జనా॒షాడి॑న్ద్ర తవ్యమ్ | రజ్ఞో చ నో మ॒ఘోనః॑ పా॒హి సూ॑రీన్ |

రా॒యే చ॑ నః స్వ॒ప॒త్యా ఇ॒షే ధాః॑ ॥ ౨౧ ౬౧ ౯౧ ౧౧॥ రే॒వతీ॑నాం చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౯॥
 ౪౪ దే॒వం బ॒ర్హిరి॑న్ద్రో॒సుదే॑వం దే॒వైః । వీ॒రవ॑త్ప్రీర్ణం వే॒ద్యామ॑వర్ధయత్
 । వస్త్రో॑ర్వృతం ప్రాక్తో॑ర్భృతమ్ । రా॒యా బ॒ర్హిష్ప॑తోఽత్య॒గాత్ ।
 వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వేతు॒ యజ॑ । దే॒వీర్ధ్వా॑ర ఇన్ద్రో॑సంఘాతే ।
 వి॒డ్వీర్యా॑మన్నవర్ధయన్ । ఆ వ॒ధేన॑ తరుణేన కుమా॑రేణ చ మీ॒వితా॑ అపా॒ర్వాణ॑మ్ ।
 రే॒ణుక॑కాటం నుద॒న్తామ్ । వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వి॒యన్తు॑ యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౧ ౧౧॥
 ౪౫ దే॒వీ ఉ॒షాసా॑ నక్తా । ఇన్ద్రం॑ య॒జ్ఞే ప్ర॑యత్యహే॒వతా॑మ్ । దై॒వీర్విశః॑
 ప్రా॒యాసి॑ష్టామ్ । సుప్రీ॒తే సు॑ధితే అభూ॒తామ్ । వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వీ॒తాం యజ॑
 । దే॒వీ జో॑ష్ఠి వ॒సుధి॑తీ । దే॒వమి॑న్ద్రమవర్ధతామ్ । అయా॑వ్యన్యాఽఘా ద్వేషా॑ః
 । ఆఽన్యాఽవా॒క్షీద్వసు॑ వా॒ర్యాణి॑ । యజ॑మానాయ శిక్షి॒తే ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౧ ౨॥
 ౪౬ వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వీ॒తాం యజ॑ । దే॒వీ ఉ॒ర్జాప॑చుతీ దు॒ఘే సు॒దుఘే॑ ।
 ప॒యనే॑న్ద్రమవర్ధతామ్ । ఇ॒షమూ॑ర్జమన్యాఽవా॒క్షీత్ । సగ్నిః॑ సపీ॒తిమ॑న్యా
 । నవే॑న పూ॒ర్వం ద॑యమానే । పు॒రాణే॑న నవమ్ । అధా॑తా॒మూర్జ॑మూర్జాప॑చుతీ
 వసు॒ వా॒ర్యాణి॑ । యజ॑మానాయ శిక్షి॒తే । వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వీ॒తాం యజ॑
 ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౧ ౩॥
 ౪౭ దే॒వా దై॒వ్యా హో॑తారా । దే॒వమి॑న్ద్రమవర్ధతామ్ । హ॒తాఘ॑శః సా॒వాభా॑ర్ణాం
 వసు॒ వా॒ర్యాణి॑ । యజ॑మానాయ శిక్షి॒తా । వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వీ॒తాం యజ॑
 । దే॒వీస్స॑స్తిస్తో దే॒వీః । ప॒తిమి॑న్ద్రమవర్ధయన్ । అస్పృ॒క్షద్భార॑తీ
 ది॒వమ్ । రు॒ద్రైర్య॑జ్ఞో సరస్వతీ । ఇ॒డా వ॑సు॒మతి॑ గృహాన్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౧ ౪॥
 ౪౮ వ॒సువ॑నే వ॒సుధే॑యస్య వి॒యన్తు॑ యజ । దే॒వ ఇన్ద్రో॑ నరాశః॑ సః
 । త్రి॒వ॒రూభ॑స్త్రివన్ధరః । దే॒వమి॑న్ద్రమవర్ధయత్ । శ॒తేన॑
 శి॒తిపృ॑ష్టానామాహి॒తః । స॒హస్రే॑ణ ప్రవర్తతే । మి॒త్రావ॑రుణేదస్య
 హో॒త్రమ॑ర్హతః । బృ॒హస్ప॑తిః స్తో॒త్రమ్ । అ॒శ్వి॒నాఽఽధ్య॑ర్యవమ్ । వ॒సువ॑నే
 వ॒సుధే॑యస్య వేతు॒ యజ॑ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౧ ౫॥
 ౪౯ దే॒వ ఇన్ద్రో॑ వ॒నస్ప॑తిః । హి॒రణ్య॑పర్ణో మధు॒శాఖః॑

సుపిప్పలః । దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । దివమగ్రేణాప్రాత్ । ఆఽన్తరిక్షం
 పృథివీమద్యృహీత్ । వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ । దేవం
 బర్హిర్యార్వారితీనామ్ । దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । స్వాసస్థమన్ద్రేణాసన్నమ్ । అన్యా
 బర్హిగ్న్యభ్యభూత్ । వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ । దేవో అగ్నిః
 స్విష్టకృత్ । దేవమిన్ద్రమవర్ధయత్ । స్విష్టం కుర్వన్స్విష్టకృత్
 । స్విష్టమద్య కరోతు నః । వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ
 ॥ ౨౧ ౬ ౧౦౧ ౬ ॥ వియన్తు యజ శిక్షితే శిక్షితే వసువనే
 వసుధేయస్య వీతాం యజ గృహాన్, వేతు యజాభూత్తట్ప ॥ ౧౦ ॥ దేవం
 బర్హిర్యేషిర్ద్వారో దేవీ ఉషాసా నక్తా దేవీ జోష్ఠీ దేవీ ఊర్జాహుతి
 దేవా దైవ్యా హోతారా శిక్షితౌ దేవీస్తినస్తినో దేవీర్దేవ ఇన్ద్రో
 నరాశ్శసో దేవ ఇన్ద్రో వనస్పతిర్దేవం బర్హిర్యార్వారితీనాం దేవో అగ్నిః
 స్విష్టకృద్దేవమ్ ॥ వేతు వియన్తు చతుర్వీతామేకో వియన్తు చతుర్వేతు ।
 అవర్ధయదవర్ధయన్త్రివర్ధతామేకోఽవర్ధయ ౨ శ్చతురవర్ధయత్
 । వస్తోరా వధేన దైవీరయావీషహతాస్పృక్షచ్ఛతేన దివమిన్ద్రగ్గ్
 స్వాసస్థ౨ స్విష్టమ్ । స్విష్ట శిక్షితే శిక్షితే శిక్షితౌ ॥
 x౦ హోతా యక్షథృమిథాఽగ్నిమిడస్పదే । అశ్వినేన్ద్రృ సరస్వతీమ్ । అజో
 ధూమ్రా న గోధూమైః క్వలైర్భేషజమ్ । మధు శఘ్నేర్న తేజ ఇన్ద్రియమ్
 । పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు । వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ
 । హోతా యక్షత్తనూనపాథృరస్వతీ । అవిర్మేషో న భేషజమ్ । ప్రథా
 మధుమతాఽఽభరన్ । అశ్వినేన్ద్రాయ వీర్యమ్ ॥ ౨౧ ౬ ౧౦౧ ౧ ॥
 x౧ బదరైరుపవాకాభిర్భేషజం తోకృభిః । పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం
 మధు । వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షన్నరాశ్శసం న
 నగ్నుహుమ్ । పతి సురాయై భేషజమ్ । మేషః సరస్వతీ భిషక్ । రథో
 న చన్ద్ర్యశ్వినోర్వపా ఇన్ద్రస్య వీర్యమ్ । బదరైరుపవాకాభిర్భేషజం
 తోకృభిః । పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు । వియన్త్యాజ్యస్య

హోతర్యజ || ౨౧ ౬౧ ౧౧౧ ౨||

౫౨ హోతా యక్షదిడేడిత ఆజహ్వానః సరస్వతీమ్ | ఇన్ద్రం బలేన వర్ధయన్మ్ |
 ఋషభేణ గవేన్ద్రియమ్ | అశ్వినేన్ద్రియ వీర్యమ్ | యవైః కర్కన్ధుభిః
 | మధు లాజైర్న మాసరమ్ | పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు |
 వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్ధురోహిః సుష్టరీమోర్జప్రదాః |
 భిషజ్నాసత్యా || ౨౧ ౬౧ ౧౧౧ ౩||

౫౩ భిషజాశ్వినాశ్వా శిశుమతీ | భిషగేనుః సరస్వతీ | భిషగ్గుహ
 ఇన్ద్రియ భేషజమ్ | పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు | వియన్త్యాజ్యస్య
 హోతర్యజ | హోతా యక్షద్ధురో దిశః | కవష్యో న వ్యచస్వతీః |
 అశ్విభ్యాం న దురో దిశః | ఇన్ద్రో న రోదసీ దుఘే | దుహే కామాన్ధరస్వతీ
 || ౨౧ ౬౧ ౧౧౧ ౪||

౫౪ అశ్వినేన్ద్రియ భేషజమ్ | శుక్రం న జ్యోతిరిన్ద్రియమ్ | పయః సోమః పరిస్రుతా
 ఘృతం మధు | వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్ధువేశసోషే
 నక్తం దివా | అశ్వినా సంజానానే | సమజ్ఞాతే సరస్వత్యా | త్విషిమిన్ద్రే
 న భేషజమ్ | శ్వేనో న రజసా హృదా | పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం
 మధు || ౨౧ ౬౧ ౧౧౧ ౫||

౫౫ వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్ధైవ్యా హోతారా భిషజాశ్వినా
 | ఇన్ద్రం న జాగృవీ దివా నక్తం న భేషజైః | శూషన్ సరస్వతీ
 భిషక్ | సీనేన దుహ ఇన్ద్రియమ్ | పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు
 | వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షత్రిసో దేవీర్న భేషజమ్ |
 త్రయస్త్రిధాతవోపసః | రూపమిన్ద్రే హిరణ్యయమ్ ||

౫౬ అశ్వినేడా న భారతీ | వాచా సరస్వతీ | మహా ఇన్ద్రియ దధురిన్ద్రియమ్ |
 పయః సోమః పరిస్రుతా ఘృతం మధు | వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ |
 హోతా యక్షత్త్వష్టారమిన్ద్రమశ్వినా | భిషజం న సరస్వతీమ్ | ఓజో న

జ్ఞాతిర్నియమ్ | వృకో న రభసో భిషక్ | యశః సురయా భేషజమ్ || ౨| ౬|
౧౧| ౭||

౫౭ శ్రియా న మాసరమ్ | పయః సోమః పరిస్తుతా ఘృతం మధు | వియన్త్యాజ్యస్య
హోతర్యజ | హోతా యక్షద్వనస్పతిమ్ | శమితారః శతక్రతుమ్ |
భీమం న మన్యుః రాజానం వ్యాప్తుం నమసాఽశ్వినా భామమ్ | సరస్వతీ
భిషక్ | ఇన్ద్రాయ దుహ ఇన్ద్రియమ్ | పయః సోమః పరిస్తుతా ఘృతం మధు |
వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ || ౨| ౬| ౧౧| ౮||

౫౮ హోతా యక్షద్గ్నిః స్వాహాఽఽజ్యస్య స్తోకానామ్ | స్వాహా మేదసాం పృథక్
|
స్వాహా ఛాగమశ్విభ్యామ్ | స్వాహా మేషః సరస్వత్యై | స్వాహార్భమిన్ద్రాయ
సిహాయ సహసేన్ద్రియమ్ | స్వాహాఽగ్నిం న భేషజమ్ | స్వాహా సోమమిన్ద్రియమ్
| స్వాహేన్ద్ఱః సుత్రామాణః సవితారం వరుణం భిషజాం పతిమ్ | స్వాహా
వనస్పతిం ప్రియం పాథో న భేషజమ్ | స్వహా దేవాః ఆజ్యపాన్ || ౨| ౬| ౧౧|
౯||

౫౯ స్వాహాఽగ్నిః హోత్రాజ్ఞషాణో అగ్నిరేష్షజమ్ | పయః సోమః పరిస్తుతా
ఘృతం మధు | వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్శ్వినా
సరస్వతీమిన్ద్ఱః సుత్రామాణమ్ | ఇమే సోమాః సురామాణః | ఛాగైర్ను
మేషైర్పృషభైః సుతాః | శష్పైర్ను తోక్మభిః | లాజైర్మహాస్వనః |
మదా మాసరేణ పరిష్కృతాః | శుక్రాః పయస్వనోఽమృతాః | ప్రస్థితా
వో మధుశ్చుతః | తానశ్వినా సరస్వతీన్ద్ఱః సుత్రామా వృత్రహా |
జషన్తాః సౌమ్యం మధు | పిబన్తు మదన్తు వియన్తు సోమమ్ | హోతర్యజ
|| ౨| ౬| ౧౧| ౧౦|| వీర్యం వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజ నాసత్యా సరస్వతీ
మధు హిరణ్యయం భేషజం వియన్త్యాజ్యస్య హోతర్యజాజ్యపానమృతా
పశ్చా చ || ౧౧|| సమిధాఽగ్నిః షట్ | తనూనపాథృప్త |
నరాశః సమృషిః | ఇడేడితో యవైరజ్ఞా | బర్హిహిః సప్త |
దురోఽశ్వినా శుక్రం నవ | సుపేశన ఋషిః | దైవ్యా హోతారా సీసేన

రసః | తిస్రస్వష్టారమష్టావష్టా | వనస్పతిమ్పషి | అగ్నిం త్రయోదశ |
 అశ్వినా ద్వాదశ త్రయోదశ | సమిధాఽగ్నిం బదరైర్బదరైర్యవైరశ్వినా
 త్విషిమశ్వినా న భేషజః రూపమశ్వినా భీమం భామమ్ ||

౬౦ సమిధో అగ్నిరశ్వినా | తప్తో ఘర్మో విరాట్పుతః | దుహే ధేనుః సరస్వతీ |
 సోమః శుక్రమిహేన్ద్రియమ్ | తనూపా భిషజా సుతే | అశ్వినోభా సరస్వతీ
 | మధ్వా రజాశీన్ద్రియమ్ | ఇన్ద్రాయ పథిభిర్వహాన్ | ఇన్ద్రాయేన్దుః
 సరస్వతీ | నరాశః సేన నగ్నహుః || ౨ | ౬ | ౧౨ | ౧ ||

౬౧ అధాతామశ్వినా మధు | భేషజం భిషజా సుతే | ఆజుహ్వనా సరస్వతీ
 | ఇన్ద్రాయేన్ద్రియాణి వీర్యమ్ | ఇడాభిరశ్వినావిషమ్ | సమూర్జః సః
 రయిం దధుః | అశ్వినా నముచేః సుతమ్ | సోమః శుక్రం పరిస్రుతా |
 సరస్వతీ తమాభరత్ | బర్హిషేన్ద్రాయ పాతవే || ౨ | ౬ | ౧౨ | ౨ ||

౬౨ కవష్యో న వ్యవస్వతీః | అశ్వినాభ్యాం న దురో దిశః | ఇన్ద్రో న
 రోదసీ దుషే | దుహే కామాస్థరస్వతీ | ఉషాసా నక్రమశ్వినా | దివేన్ద్రః
 సాయమిన్ద్రియైః | సంజానానే సుపేశసా | సమజ్ఞాతే సరస్వత్యా | పాతం
 నో అశ్వినా దివా | పాహి నక్రః సరస్వతి || ౨ | ౬ | ౧౨ | ౩ ||

౬౩ దైవ్యా హోతారా భిషజా | పాతమిన్ద్రః సచా సుతే | తిస్రస్తేధా సరస్వతీ
 | అశ్వినా భారతీడా | తీవ్రం పరిస్రుతా సోమమ్ | ఇన్ద్రాయ సుషవుర్మదమ్
 | అశ్వినా భేషజం మధు | భేషజం నః సరస్వతీ | ఇన్ద్రే త్వష్టా
 యశః శ్రియమ్ | రూపః రూపమధుః సుతే | ఋతుథేన్ద్రో వనస్పతిః
 | శశమానః పరిస్రుతా | కీలాలమశ్వినాభ్యాం మధు | దుహే ధేనుః
 సరస్వతీ | గోభిర్న సోమమశ్వినా | మాసరేణ పరిష్కృతా | సమధాతాః
 సరస్వత్యా | స్వాహేన్ద్రే సుతం మధు || ౨ | ౬ | ౧౨ | ౪ || నగ్నహుః పాతవే
 సరస్వత్యధుః
 సుతేఽష్టా చ || ౧౨ ||

౬౪ అశ్వినా హవిరిన్ద్రియమ్ | నముచేర్థియా సరస్వతీ | ఆ శుక్రమాసురాద్వసు

। మఘమిన్ద్రాయ జభిరే । యమశ్వినా సరస్వతీ । హవిషేన్ద్రమవర్ధయన్ ।
 స బిభేద వలం మఘమ్ । నముచావాసురే సచా । తమిన్ద్రం పశవః సచా
 । అశ్వినోభా సరస్వతీ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౩౧ ౧౧॥

౬౫ దధానా అభ్యనూపత । హవిషా యజ్ఞమిన్ద్రీయమ్ । య ఇన్ద్ర ఇన్ద్రీయం దధుః
 । సవితా వరుణో భగః । స సుత్రామా హవిష్పతిః । యజమానాయ సశ్పత ।
 సవితా వరుణో దధత్ । యజమానాయ దాశుషే । ఆదత్త నముచేర్వసు ।
 సుత్రామా బలమిన్ద్రీయమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౩౧ ౨॥

౬౬ వరుణః క్షత్రమిన్ద్రీయమ్ । భగేన సవితా శ్రియమ్ । సుత్రామా యశసా
 బలమ్ । దధానా యజ్ఞమాశత । అశ్వినా గోభిరిన్ద్రీయమ్ । అశ్వేభిర్వీర్యం
 బలమ్ । హవిషేన్ద్ర సరస్వతీ । యజమానమవర్ధయన్ । తా నాసత్యా సుపేశసా
 । హిరణ్యవర్తనీ నరా । సరస్వతీ హవిష్మతీ । ఇన్ద్ర కర్మసు నోఽవత । తా
 భిషజా సుకర్మణా । సా సుదుఘా సరస్వతీ । స వృత్రహా శతక్రతుః ।
 ఇన్ద్రాయ దధురిన్ద్రీయమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౩౧ ౩॥ ఉభా సరస్వతీ బలమిన్ద్రీయం నరా
 షట్ప ॥ ౧౩॥

౬౭ దేవం బర్హిః సరస్వతీ । సుదేవమిన్ద్రే అశ్వినా । తేజో న చక్షురక్ష్యోః
 । బర్హిషా దధురిన్ద్రీయమ్ । వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ ।
 దేవీర్ధ్వారో అశ్వినా । భిషజేన్ద్రే సరస్వతీ । ప్రాణం న వీర్యం నసి ।
 ద్వారో దధురిన్ద్రీయమ్ । వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౪౧ ౧॥

౬౮ దేవీ ఉషాసాపశ్వినా । భిషజేన్ద్రే సరస్వతీ । బలం న వాచమాస్యే
 । ఉషాభ్యాం దధురిన్ద్రీయమ్ । వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ । దేవీ
 జోష్ఠీ అశ్వినా । సుత్రామేన్ద్రే సరస్వతీ । శ్రోత్రం న కర్ణయోర్యశః ।
 జోష్ఠీభ్యాం దధురిన్ద్రీయమ్ । వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౪౧
 ౨॥

౬౯ దేవీ ఉక్తాహుతీ దుఘే సుదుఘే । పయనేన్ద్ర సరస్వత్యశ్వినా
 భిషజాఽవత । శుక్రం న జ్యోతిః స్తనయోరాహుతీ ధత్త ఇన్ద్రీయమ్ ।

వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవా దేవానాం భిషజా |
 హోతారావిన్దమశ్వినా | వషట్కారైః సరస్వతీ | త్విషిం న హృదయే
 మతిమ్ | హోతృభ్యాం దధురిన్ద్రియమ్ | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ
 || ౨| ౬| ౧౪| ౩||

౭౦ దేవీన్ద్రస్త్రిసో దేవీః | సరస్వత్యశ్వినా భారతీడా | శూషం న మధ్యే
 నాభ్యామ్ | ఇన్ద్రాయ దధురిన్ద్రియమ్ | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవ
 ఇన్ద్రో నరాశః సః | త్రివరూథః సరస్వత్యాశ్వభ్యామియతే రథః
 | రేతో న రూపమమృతం జనిత్రమ్ | ఇన్ద్రాయ త్వష్టా దధదిన్ద్రియాణి |
 వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ || ౨| ౬| ౧౪| ౪||

౭౧ దేవ ఇన్ద్రో వనస్పతిః | హిరణ్యపర్ణో అశ్వభ్యామ్ | సరస్వత్యాః సుపిప్పలః |
 ఇన్ద్రాయ పచ్యతే మధు | ఓజో న జుతిమృషభో న భామమ్ | వనస్పతిర్నో
 దధదిన్ద్రియాణి | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవం
 బర్హిర్వారితీనామ్ | అధ్వరో స్తీర్ణమశ్వభ్యామ్ | ఊర్ణమ్రదాః సరస్వత్యాః ||
 ౨| ౬| ౧౪| ౫||

౭౨ సోనమిన్ద్ర తే సదః | ఈశాయై మన్యః రాజానం బర్హిషా
 దధురిన్ద్రియమ్ | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవో అగ్నిః
 స్విష్టకృత్ | దేవాన్, యక్షద్యథాయథమ్ | హోతారావిన్దమశ్వినా |
 వాచా వాచః సరస్వతీమ్ | అగ్నిః సోమగ్గ్ స్విష్టకృత్ | స్విష్ట
 ఇన్ద్రః సుత్రామా సవితా వరుణో భిషక్ | ఇష్టో దేవో వనస్పతిః | స్విష్టా
 దేవా ఆజ్యపాః | ఇష్టో అగ్నిరగ్నినా | హోతా హోత్రే స్విష్టకృత్ | యశో న
 దధదిన్ద్రియమ్ | ఊర్ణమపచితిశ్చ స్వధామ్ | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు
 యజ || ౨| ౬| ౧౪| ౬|| ద్వారో దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు
 యజ
 జోష్టిభ్యాం దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ హోతృభ్యాం
 దధురిన్ద్రియం వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ్జేన్ద్రియాణి వసువనే

వసుధేయస్య వియన్తు యజ సరస్వత్యా వసస్పతిః షట్ప ॥ ౧౪ ॥ దేవం
 బర్హిరేషీర్ధ్వారో దేవీ ఉషాసావశ్వినా దేవీ జోష్ఠీ దేవీ ఉజ్జరాపచతీ
 దేవా దేవానాం భిషజా వషట్కారైరేషీస్త్రిస్త్రిస్తో దేవీర్థేవ ఇన్ద్రో
 నరాశః సో దేవ ఇన్ద్రో వసస్పతిర్థేవం బర్హిర్యావతీనాం దేవో అగ్నిః
 సిష్ఠకృద్ధేవాన్ ॥ సమిధాఽగ్నిం దేవం బర్హిః సరస్వత్యశ్వినా సరస్వం
 వియన్తు | ద్వారస్త్రిస్వః సరస్వం వియన్తు | అజ ఇన్ద్రమోజోఽగ్నింపరః సరస్వతీమ్ |
 నక్తంపూర్వః సరస్వతి | అన్యత్ర సరస్వతీ | భిషక్పూర్వం దుహ ఇన్ద్రియమ్
 | అన్యత్ర దధుర్న్ద్రియమ్ | సౌత్రామణ్యాః సుతాసుతీ | అజ్ఞాన్వయం
 యజమానః ॥

౭౩ అగ్నిమద్య హోతారమవృణోత | అయః సుతాసుతీ యజమానః | పచన్పక్షీః
 | పచన్పురోడాశాన్ | గృహ్లాన్గహాన్ | బధ్నన్మశ్విభ్యాం ఛాగః
 సరస్వత్యా ఇన్ద్రాయ | బధ్నన్సరస్వత్యై మేషమిన్ద్రాయాశ్విభ్యామ్ |
 బధ్నన్నిన్ద్రాయర్షభమశ్విభ్యాః సరస్వత్యై | సూప్తా అద్య దేవో
 వసస్పతిరభవత్ | అశ్విభ్యాం ఛాగేన సరస్వత్యా ఇన్ద్రాయ ॥ ౨ | ౬ | ౧౫ | ౧ ॥

౭౪ సరస్వత్యై మేషేణేన్ద్రాయాశ్విభ్యామ్ | ఇన్ద్రాయర్షభేణాశ్విభ్యాః
 సరస్వత్యై | అక్షగ్గస్తాన్మేదస్తః ప్రతి పచతాఽగ్రభీషుః |
 అవీవృధన్త గ్రహైః | అపాతామశ్వినా సరస్వతీన్ద్రః సుత్రామా వృత్రహా |
 సోమాన్స్థురామ్ః | ఉషో ఉక్థామదాః శ్రౌద్విమదా అదన్ | అవీవృధన్తాజ్ఞాపైః
 | త్యామద్యర్ష ఆర్షేయర్షీణాం నపాదవృణోత | అయః సుతాసుతీ యజమానః |
 బహుభ్య ఆసంగతేభ్యః | ఏష మే దేవేషు వసువార్యా యక్ష్యత ఇతి
 | తా యా దేవా దేవదానాన్యదుః | తాన్యస్మా ఆ చ శాస్వస్ | ఆ చ గురస్వ |
 ఇషితశ్చ హోతరసి భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషః | సూక్తవాకాయ
 సూక్తా బ్రూహి ॥ ౨ | ౬ | ౧౫ | ౨ ॥ ఇన్ద్రాయ యజమానః సప్త చ ॥ ౧౫ ॥

౭౫ ఉశన్తస్త్వా హవామహ ఆ నో అగ్నే సుకేతునా | త్వః సోమ మహే భగం
 త్వః సోమ ప్రచికితో మనీషా | త్వయా హి నః పితరః సోమ పూర్వే

తస్య సోమ పితృభిః సంవిదానః | బర్హిష్పదః పితర ఆహం పితౄన్ |
 ఉపహూతాః పితరోఽగ్నిష్యాత్తాః పితరః | అగ్నిష్యాత్తానృతుమతో హవామహే |
 నరాశ్చనే సోమపీఠం య ఆశుః | తే నో అర్షస్తః సుహవా భవన్తు | శం నో
 భవన్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే | యే అగ్నిష్యాత్తా యేఽనగ్నిష్యాత్తాః || ౨| ౬|
 ౧౬| ౧||

౭౬ అహోముచః పితరః సోమ్యాసః | పరేఽవరేఽమృతాసో భవన్తః
 | అధిబ్రువన్తు తే అవన్త్యస్మాన్ | వాన్యాయై దుగ్ధే జుషమాణాః కరమ్భమ్ |
 ఉదీరాణా అవరే పరే చ | అగ్నిష్యాత్తా ఋతుభిః సంవిదానాః | ఇన్ద్రవన్తో
 హవిరిదం జుషన్తామ్ | యదగ్నే కవ్యవాహన త్వమగ్న ఉడితో జాతవేదః | మాతలీ
 కవ్యైః | యే తాత్పపుర్దేవత్రా జేహమానాః | హోత్రావృధః స్త్రోమతష్టాసో అర్కైః
 | ఆగ్నే యాహి సువిదత్రేభిరర్వాజ్ | సత్యైః కవ్యైః పితృభిర్హ్రస్వసద్భిః
 | హవ్యవాహమజరం పురుప్రియమ్ | అగ్నిం ఘృతేన హవిషా సపర్షన్ |
 ఉపాసదం కవ్యవాహం పితృణామ్ | స నః ప్రజాం వీరవతీః సమృణ్వతు ||
 ౨| ౬| ౧౬| ౨|| అనగ్నిష్యాత్తా జేహమానాః సప్త చ || ౧౬||

౭౭ హోతా యక్షదీడస్పదే | సమధానం మహద్యశః | సుషపద్ధం వరేణ్యమ్ |
 అగ్నిమిన్ద్రం వయోధసమ్ | గాయత్రీం ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్ | త్ర్యవిం గాం వయో దధత్
 | వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షచ్ఛుచివ్రతమ్ | తనూనపాతముద్భదమ్
 | యం గర్భమదితిర్దధే || ౨| ౬| ౧౭| ౧||

౭౮ శువిమిన్ద్రం వయోధసమ్ | ఉష్ణిహం ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్ | దిత్స్వవాహం
 గాం వయో దధత్ | వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదీడస్యమ్ | ఈడితం
 వృత్రహన్తమమ్ | ఇడాభిరీడ్యై సహః | సోమమిన్ద్రం వయోధసమ్ |
 అనుష్టుభం ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్ | త్రివధ్నం గాం వయో దధత్ ||

౭౯ వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షఘ్నుబర్హిష్పదమ్ | పూషణ్యన్తమమర్ష్యమ్
 | సీదన్తం బర్హిషి ప్రియే | అమృతేన్ద్రం వయోధసమ్ | బృహతీం ఛన్ద
 ఇన్ద్రియమ్ | పఞ్శావ్విం గాం వయో దధత్ | వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా

యక్షద్యృశచస్వతీః । సుప్రాయణా ఋతావృధః ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౭౧ ౩॥

౮౦ ద్వారో దేవీర్హిరణ్యయాః । బ్రహ్మణ ఇన్ద్రం వయోధనమ్ । పక్ష్యం ఛన్ద
ఇహేన్ద్రియమ్ । తుర్యవాహం గాం వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా
యక్షఘృపేశనే । సుశిల్వే బృహతీ ఉభే । నక్రోషాసా న దర్శతే ।
విశ్వమిన్ద్రం వయోధనమ్ । త్రిష్టుభం ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౭౧ ౪॥

౮౧ పప్తవాహం గాం వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా
యక్షత్ప్రచేతసా । దేవానాముత్తమం యశః । హోతారా దైవ్యా కపీ ।
సయుజేన్ద్రం వయోధనమ్ । జగతీం ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ । అనడాహం గాం
వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా యక్షత్ప్రేశస్వతీః ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౭౧
౫॥

౮౨ తిస్త్రో దేవీర్హిరణ్యయాః । భారతీర్బృహతీర్మహీః । పతిమిన్ద్రం వయోధనమ్
। విరాజం ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ । ధేనుం గాం న వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య
హోతర్యజ । హోతా యక్షఘృరేతసమ్ । త్వష్టారం పుష్టివర్ధనమ్ । రూపాణి
బిభ్రతం పృథక్ । పుష్టిమిన్ద్రం వయోధనమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౭౧ ౬॥

౮౩ ద్విపదం ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ । ఉక్షాణం గాం న వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య
హోతర్యజ । హోతా యక్షచ్ఛత్రతుమ్ । హిరణ్యపర్ణముక్తీనమ్ । రశనాం
బిభ్రతం వశిమ్ । భగమిన్ద్రం వయోధనమ్ । కకుభం ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్
। వశాం వేహతం గాం న వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా
యక్షధ్వాహోకృతీః । అగ్నిం గృహపతిం పృథక్ । వరుణం భేషజం
కవిమ్ । క్షత్రమిన్ద్రం వయోధనమ్ । అతిచ్ఛన్దసం ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్
। బృహదృషభం గాం వయో దధత్ । వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౭౧ ౭॥

దధే దధదృతావృధ ఇన్ద్రియం పేశస్వతిర్వయోధసం
వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ సప్త చ ॥ ౧౭॥ ఇడస్పదేఽగ్నిం గాయత్రీం
త్ర్యవిమ్ । శుచివ్రతః శుచిముష్టిహం దిత్వవాహమ్ । ఈడేఽన్యః
సోమమసుష్టుభం త్రివధ్నమ్ । సుబర్హిషదమమృతేన్ద్రం బృహతీం

పఞ్చావిమ్ | వ్యచస్వతిః సుప్రాయణా ద్వారో బ్రహ్మణః పఞ్చిమిహ తుర్వవాహమ్ |
 సుపేశనే విశ్వమిన్ద్రం త్రిష్టభం పఠ్ఠవాహమ్ | ప్రచేతసా సయుజేన్ద్రం
 జగతిమిహనడాహమ్ | పేశస్వతీస్తిస్తో భారతీః పతిం విరాజమిహ
 ధేనుం న | సురేతనం త్వష్టారం పుష్టిం ద్విపదమిహోజ్ఞాణం న |
 శతక్రతుం భగమిన్ద్రం కకుభమిహ వశాం వేహతం గాం న |
 స్వాహాకృతీః క్షత్రమతిచ్ఛన్దసం బృహదృషభం గాం వయః |
 ఇన్ద్రియమృషినవదశేహేన్ద్రియమష్ట నవ దశ గాం న వయో
 దధన్సర్వవేతు ||

౧౪ సమిద్ధో అగ్నిః సమిధా | సుషమిద్ధో వరేణ్యః | గాయత్రీ ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్
 | త్వవిర్గార్వయో దధుః | తనూనపాచ్ఛుచివ్రతః | తనూనపాచ్ఛ సరస్వతీ |
 ఉష్టికృన్ద ఇన్ద్రియమ్ | దిత్వవాణ్గార్వయో దధుః | ఇడాభిరగ్నిరీడ్యః | సోమో
 దేవో అమర్త్యః || ౨ | ౬ | ౧౦ | ౧ ||

౧౫ అనుష్ఠుపృన్ద ఇన్ద్రియమ్ | త్రివఢో గౌర్వయో దధుః | సుబర్హిరగ్నిః
 పూషణ్వాన్ | స్తీరబర్హిరమర్త్యః | బృహతీ ఛన్ద ఇన్ద్రియమ్ |
 పఞ్చావిర్గార్వయో దధుః | దురో దేవీర్షిశో మహీః | బ్రహ్మ దేవో బృహస్పతిః
 | పఞ్చిశ్చన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ | తుర్వవాణ్గార్వయో దధుః || ౨ | ౬ | ౧౦ | ౨ ||

౧౬ ఉషే యహ్విస్ సుపేశసా | విశ్వే దేవా అమర్త్యాః | త్రిష్టపృన్ద ఇన్ద్రియమ్
 | పఠ్ఠవాణ్గార్వయో దధుః | దైవ్యా హోతారా భిషజా | ఇన్ద్రేణ సయుజా యుజా |
 జగతీ ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ | అనడాన్గార్వయో దధుః | తిస్ర ఇడా సరస్వతీ |
 భారతీ మరుతో విశః || ౨ | ౬ | ౧౦ | ౩ ||

౧౭ విరాట్ ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ | ధేనుర్గార్వ వయో దధుః | త్వష్టో తురీపో
 అద్భుతః | ఇన్ద్రియాగ్ని పుష్టివర్ధనా | ద్విపాచ్ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ | ఉజా
 గౌర్వ వయో దధుః | శమితా నో వనస్పతిః | సవితా ప్రసువన్భగమ్ |
 కకుచ్ఛన్ద ఇహేన్ద్రియమ్ | వశా వేహధౌర్వ వయో దధుః | స్వాహా యజ్ఞం
 వరుణః | సుక్షత్రో భేషజం కరత్ | అతిచ్ఛన్దాశ్చన్ద ఇన్ద్రియమ్ |

బృహదృషభో గౌర్వయో దధుః ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౮ ౪ ॥ అమర్త్యస్తూర్వవాణ్ణౌర్వయో
దధుర్విశో వశా వేహద్గౌర్న వయో దధుశ్చత్వారి చ ॥ ౧౦౮ ॥

౧౦౮ వసన్తేనర్తనా దేవాః । వసవస్త్రివృతా స్తుతమ్ । రథన్తరేణ
తేజసా । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । గ్రీష్మేణ దేవా ఋతునా । రుద్రాః
పంచదశే స్తుతమ్ । బృహతా యశసా బలమ్ । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ।
వర్షాభిర్వతునా ౨౬ దీత్యాః । స్తోమే సప్తదశే స్తుతమ్ ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౯ ౧ ॥

౧౦౯ వైరూపేణ విశౌజసా । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । శారదేనర్తనా
దేవాః । ఏకవిశ్శ ఋభవః స్తుతమ్ । వైరాజేన శ్రియా శ్రియమ్ ।
హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । హేమన్తేనర్తనా దేవాః । మరుతస్త్రిణవే స్తుతమ్ ।
బలేన శక్వరీః సహః । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః । శైశిరేణర్తనా
దేవాః । త్రయస్త్రిశే ౨ మృతగ్గ్ స్తుతమ్ । సత్యేన రేవతీః
క్షత్రమ్ । హవిరిన్ద్రే వయో దధుః ॥ ౨౧ ౬౧ ౧౦౯ ౨ ॥ స్తోమే సప్తదశే స్తుతః
సహో హవిరిన్ద్రే వయో దధుశ్చత్వారి చ ॥ ౧౦౯ ॥ వసన్తేన గ్రీష్మేణ
వర్షాభిః శారదేన హేమన్తేన శైశిరేణ షట్ ॥

౧౦౦ దేవం బర్హిరిన్ద్రం వయోధసమ్ । దేవం దేవమవర్ధయత్ । గాయత్రియా
ఛన్దసేన్ద్రియమ్ । తేజ ఇన్ద్రే వయో దధత్ । వసువనే వసుధేయస్య వేతు
యజ । దేవీర్ధ్వారో దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ । దేవీరేవమవర్ధయన్ । ఉష్ణిహా
ఛన్దసేన్ద్రియమ్ । ప్రాణమిన్ద్రే వయో దధత్ । వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు
యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౨౦౧ ౧ ॥

౧౦౧ దేవీ దేవం వయోధసమ్ । ఉషే ఇన్ద్రమవర్ధతామ్ । అనుష్టుభా
ఛన్దసేన్ద్రియమ్ । వాచమిన్ద్రే వయో దధత్ । వసువనే వసుధేయస్య వీతాం
యజ । దేవీ జోష్ఠీ దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ । దేవీ దేవమవర్ధతామ్ ।
బృహత్యా ఛన్దసేన్ద్రియమ్ । శ్రోత్రమిన్ద్రే వయో దధత్ । వసువనే
వసుధేయస్య వీతాం యజ ॥ ౨౧ ౬౧ ౨౦౧ ౨ ॥

౯౨ దేవీ ఊర్ణాపఠతీ దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ | దేవీ దేవమవర్ధతామ్ | పఙ్క్త్యాః
 ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | శుక్రమిన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే వసుధేయస్య వీతాం
 యజ | దేవా దైవ్యా హోతారా దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ | దేవా దేవమవర్ధతామ్
 | త్రిష్టుభా ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | త్విషిమిన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే
 వసుధేయస్య వీతాం యజ || ౨ | ౬ | ౨౦ | ౩ ||

౯౩ దేవీస్త్రిస్త్రిస్తో దేవీర్వయోధసమ్ | పతిమిన్ద్రమవర్ధయన్ | జగత్త్యా
 ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | బలమిన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు
 యజ | దేవో నరాశః సో దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ | దేవో దేవమవర్ధయత్ |
 విరాజా ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | రేత ఇన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే వసుధేయస్య
 వేతు యజ || ౨ | ౬ | ౨౦ | ౪ ||

౯౪ దేవో వనస్పతిర్దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ | దేవో దేవమవర్ధయత్ | ద్విపదా
 ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | భగమిన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే వసుధేయస్య వేతు
 యజ | దేవం బర్హిర్యారీతీనాం దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ | దేవో దేవమవర్ధయత్
 | కకుభా ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | యశ ఇన్ద్రే వయో దధత్ | వసువనే
 వసుధేయస్య వేతు యజ | దేవో అగ్నిః స్విష్టకృద్దేవమిన్ద్రం వయోధసమ్ |
 దేవో దేవమవర్ధయత్ | అతిచ్ఛన్దసా ఛన్దసేన్ద్రియమ్ | క్షత్రమిన్ద్రే వయో
 దధత్ | వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ || ౨ | ౬ | ౨౦ | ౫ || వియన్తు యజ
 వీతాం యజ వీతాం యజ వేతు యజ వేతు యజ పఞ్చ చ || ౨౦ ||

దేవం బర్హిర్యాయత్రియా తేజః | దేవీర్వార ఉష్ణిహా ప్రాణమ్ | దేవీ
 దేవముషే అనుష్టుభా వాచమ్ | దేవీ జోష్ఠీ బృహత్యా శ్రోత్రమ్ | దేవీ
 ఊర్ణాపఠతీ పఙ్క్త్యా శుక్రమ్ | దేవా దైవ్యా హోతారా త్రిష్టుభా త్విషిమ్ |
 దేవీస్త్రిస్త్రిస్తో దేవీః పతిం జగత్త్యా బలమ్ | దేవో నరాశః సో
 విరాజా రేతః | దేవో వనస్పతిర్ద్విపదా భగమ్ | దేవం బర్హిర్యారీతీనాం
 కకుభా యశః | దేవో అగ్నిః స్విష్టకృదతిచ్ఛన్దసా క్షత్రమ్ | వేతు
 వియన్తు చతుర్వీతామేకో వియన్తు చతుర్వేత్వవర్ధయదవర్ధయ౨ః

శ్చతురవర్గతామేకోఽవర్గయ ౨౫ శ్చతురవర్గయత్ ॥
 స్వాద్యం త్వా సోమః సురావన్తః సీసన మిత్రోఽసి యద్దేవా హోతా
 యక్షభృమిధేన్ద్రః సమిద్ధ ఇన్ద్ర ఆచర్షణిప్రా దేవం బర్హిర్హోతా
 యక్షభృమిధాఽగ్నిః సమిద్ధో అగ్నిరశ్వినాఽశ్వినా హవిరిన్ద్రియం
 దేవం బర్హిః సరస్వత్యగ్నిమద్యోశన్తో హోతా యక్షదిడస్పదే సమిద్ధో
 అగ్నిః సమిధా వసన్తేన దేవం బర్హిరిన్ద్రం వయోధసం విశతిః ॥ ౨౦ ॥
 స్వాద్యం త్వాఽమీ మదన్త పితరః సామ్రాజ్యాయ పూతం
 పవిత్రేణోవాజ్యముషాసానక్తా బదరైరధాతామశ్వినా దేవ ఇన్ద్రో
 వసన్పతిః పష్టవాహం గాం దేవీ దేవం వయోధసం చతుర్నవతిః ॥ ౯౪ ॥
 స్వాద్యన్త్యా వేతు యజ ॥

ద్వితీయాష్టకే సప్తమః ప్రపాఠకః ౭

౧ త్రివృక్షోమో భవతి । బ్రహ్మవర్చసం వై త్రివృత్ ।
 బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే । అగ్నిష్టోమః సోమో భవతి ।
 బ్రహ్మవర్చసం వా అగ్నిష్టోమః । బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే ।
 రథంతరః సామ భవతి । బ్రహ్మవర్చసం వై రథంతరమ్ ।
 బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే । పరిస్రజీ హోతా భవతి ॥ ౨ ౭ ౧ ౧ ॥
 ౨ అరుణో మిర్మిరస్త్రిశుకః । ఏతద్వై బ్రహ్మవర్చసస్య రూపమ్ ।
 రూపేణైవ బ్రహ్మవర్చసమవరున్ధే । బృహస్పతిరకామయత దేవానాం
 పురోధాం గచ్ఛేయమితి । స ఏతం బృహస్పతిసవమపశ్యత్ । తమాహరత్ ।
 తేనాయజత । తతో వై స దేవానాం పురోధామగచ్ఛత్ । యః పురోధాకామః
 స్యాత్ । స బృహస్పతిసవేన యజేత ॥ ౨ ౭ ౧ ౨ ॥
 ౩ పురోధామేవ గచ్ఛతి । తస్య ప్రాతఃసవనే సన్నేషు నారాశః సేషు
 । ఏకాదశ దక్షిణా నీయన్తే । ఏకాదశ మాధ్యందినే సవనే సన్నేషు
 నారాశః సేషు । ఏకాదశ తృతీయసవనే సన్నేషు నారాశః సేషు

1 త్రయస్త్రిశ్శఘంపద్యనే | త్రయస్త్రిశ్శద్వై దేవతాః | దేవతా
 ఏవావరుణే | అశ్వశ్చతుస్త్రిశః | ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః || ౨ ౭ ౧ ౩ ||
 ౪ ప్రజాపతిశ్చతుస్త్రిశో దేవతానామ్ | యావతీరేవ దేవతాః | తా
 ఏవావరుణే | కృష్ణాజినేఽభిషిచ్ఛతి | బ్రహ్మణో వా ఏతద్రూపమ్
 | యత్కృష్ణాజినమ్ | బ్రహ్మవర్చసేవైవైనః సమర్థయతి |
 ఆజ్యేనాభిషిచ్ఛతి | తేజో వా ఆజ్యమ్ | తేజ ఏవాస్మిన్దధాతి || ౨ ౭ ౧ ౪ ||
 హోతా భవతి యజత వా అశ్వో దధాతి || ౧ ||
 ౫ యదాగ్నీయో భవతి | అగ్నిముఖా హ్యుద్ధిః | అథ యత్పృష్ఠః | పుష్టిరై
 పూషా | పుష్టిరైశ్యస్య | పుష్టిమేవావరుణే | ప్రసవాయ సావిత్రః | అథ
 యత్త్వాప్యః | త్వష్టా హి రూపాణి వికరోతి | నిర్వరుణత్వాయ వారుణః ||
 ౨ ౭ ౨ ౧ ||
 ౬ అథో య ఏవ కశ్చ సన్ధూయతే | స హి వారుణః | అథ యద్వైశ్వదేవః
 | వైశ్వదేవో హి వైశ్వః | అథ యన్మారుతః | మారుతో హి వైశ్వః
 | సప్తైతాని హవిషి భవన్తి | సప్త గణా వై మరుతః
 | పృశ్నిః పష్టాహి మారుత్యాలభ్యతే | విద్వై మరుతః | విశ
 ఏవైతన్మధ్యతోఽభిషిచ్ఛతే | తస్మాద్వా ఏష విశః ప్రియః | విశో
 హి మధ్యతోఽభిషిచ్ఛతే | ఋషభచర్మేఽధ్యభిషిచ్ఛతి
 | స హి ప్రజనయితా | దధానైఽభిషిచ్ఛతి | ఊర్ధ్వా అన్నాద్యం దధి |
 ఊర్జైవైనమన్నాద్యేన సమర్థయతి || ౨ ౭ ౨ ౨ || వారుణో విద్వై మరుతోఽష్టా
 చ || ౨ ||
 ౭ యదాగ్నీయో భవతి | ఆగ్నీయో వై బ్రాహ్మణః | అథ యథౌష్యః | సౌమ్యో
 హి బ్రాహ్మణః | ప్రసవాయైవ సావిత్రః | అథ యద్ధార్హస్పత్యః | ఏతద్వై
 బ్రాహ్మణస్య వాకృతీయమ్ | అథ యదగ్నీషోపీయః | ఆగ్నీయో వై బ్రాహ్మణః |
 తౌ యదా సంగచ్ఛతే || ౨ ౭ ౩ ౧ ||

౮ అథ వీర్యావత్తరో భవతి | అథ యథ్సారస్వతః | ఏతద్ధి ప్రత్యక్షం
 బ్రాహ్మణస్య వాక్పతీయమ్ | నిర్వరుణత్వాయైవ వారుణః | అథో య ఏవ
 కశ్చ సన్ధూయతే | స హి వారుణః | అథ యద్ధ్యావాపుథివ్యః | ఇన్ద్రో
 వృత్రాయ వజ్రముదయచ్ఛత్ | తం ద్యావాపుథివీ నాన్వమన్యేతామ్ | తమేతేనైవ
 భాగధేయేనాన్వమన్యేతామ్ || ౨| ౭| ౩| ౨||

౯ వజ్రస్య వా ఏషోఽనుమానాయ | అనుమతవజ్రః సూయాతా ఇతి | అష్టావేతాని
 హవీఃషి భవన్తి | అష్టాక్షరా గాయత్రీ | గాయత్రీ బ్రహ్మవర్చసమ్ |
 గాయత్రీయైవ బ్రహ్మవర్చసమవరుణే | హిరణ్యేన ఘృతముత్పన్నాతి | తేజస
 ఏవ రుచే | కృష్ణాజినైఃభిషిచ్ఛతి | బ్రహ్మణో వా ఏతద్బ్రహ్మమయో
 రూపమ్ | యత్కృష్ణాజినమ్ | బ్రహ్మన్నేవైనమృఖ్నామయోరధ్యభిషిచ్ఛతి |
 ఘృతేనాభిషిచ్ఛతి | తథా వీర్యావత్తరో భవతి || ౨| ౭| ౩| ౩|| సంగచ్ఛేతే
 భాగధేయేనాన్వమన్యేతాః రూపం చత్వారి చ || ౩||

౧౦ న వై సోమేన సోమస్య సవోఽస్తి | హతో హ్యేషః | అభిషుతో హ్యేషః |
 న హి హతః సూయతే | సౌమీః సూతవశామాలభతే | సోమో వై రేతోధాః
 | రేత ఏవ తద్ధధాతి | సౌమ్యర్చాఽభిషిచ్ఛతి | రేతోధా హ్యేషా | రేతః
 సోమః | రేత ఏవాస్మిన్దధాతి | యత్కించ రాజసూయమృతే సోమమ్ | తథ్సర్వం
 భవతి | అషాఢం యుక్తుస్య పృతనాసు పప్రిమ్ | సువర్షామప్పాస్వం వృజనస్య
 గోపామ్ | భరేషుజాః సుక్షితిః సుశ్రవసమ్ | జయన్తం త్వామను
 మదేమ సోమ || ౨| ౭| ౪| ౧|| రేతః సోమః సప్త చ || ౪||

౧౧ యో వై సోమేన సూయతే | స దేవసవః | యః పశునా సూయతే | స దేవసవః
 | య ఇష్ట్యా సూయతే | స మనుష్యసవః | ఏతం వై పృథయే దేవాః ప్రాయచ్ఛన్ |
 తతో వై సోఽప్యారణ్యానాం పశూనామసూయత | యావతీః కియతీశ్చ ప్రజా వాచం
 వదన్తి | తాసాః సర్వాసాః సూయతే ||

౧౨ య ఏతేన యజతే | య ఉ చైనమేవం వేద | నారాశగ్గ్స్యర్చాఽభిషిచ్ఛతి
 | మనుష్యా వై నరాశఃసః | నిహ్నుత్య వావై తత్ | అథాభిషిచ్ఛతి |

యత్కించ రాజసూయమనుత్తర వేదీకమ్ | తథ్వర్షం భవతి | యే మే పఞ్చాశతం
 దదుః | అశ్వానాః సధస్తుతిః | ద్యుమదగ్నో మహి శ్రవః | బృహత్కృధి
 మఘోనామ్ | నృవదమృత నృణామ్ || ౨ | ౭ | ౫ | ౨ || సూయతే సధస్తుత్తిస్త్రీణీ
 చ || ౫ ||

౧౩ ఏష గోసవః | షట్త్రిశ ఉక్థ్యో బృహథామా | పవమానే
 కణ్వరథస్తరం భవతి | యో వై వాజపేయః | స సమ్రాట్ఠ్ఠవః | యో రాజసూయః
 | స వరుణసవః | ప్రజాపతిః స్వారాజ్యం పరమేష్ఠీ | స్వారాజ్యం గౌరేవ |
 గౌరివ భవతి || ౨ | ౭ | ౬ | ౧ ||

౧౪ య ఏతేన యజతే | య ఉ చైనమేవం వేద | ఉభే బృహద్రథంతరే
 భవతః | తద్ధి స్వారాజ్యమ్ | అయుతం దక్షిణాః | తద్ధి స్వారాజ్యమ్ |
 ప్రతిధుషాఽభిషిచ్ఛతి | తద్ధి స్వారాజ్యమ్ | అనుద్ధతే వేద్యై దక్షిణత
 ఆహవనీయస్య బృహతస్తోత్రం ప్రత్యభిషిచ్ఛతి | ఇయం వావ రథంతరమ్ |

౧౫ అసౌ బృహత్ | అనయోరేవైనమనన్తరితమభిషిచ్ఛతి | ప్రశుస్తోమో
 వా ఏషః | తేన గోసవః | షట్త్రిశః సర్వః | రేవజ్ఞాతః సహసా
 వృద్ధః | క్షత్రాణాం క్షత్రభృత్తమో వయోధాః | మహాన్మహిత్యే
 తస్తభానః | క్షత్రే రాష్ట్రే చ జాగృహి | ప్రజాపతేస్తాస్వ పరమేష్ఠినః
 స్వారాజ్యేనాభిషిచ్ఛామిత్యాహ | స్వారాజ్యమేవైనం గమయతి || ౨ | ౭ | ౬ | ౩ ||
 ఇవ భవతి రథంతరమాహైకం చ || ౬ ||

౧౬ సిహే వ్యాప్తు ఉత యా పృథాకౌ | త్విషిరగ్నో బ్రాహ్మణే సూర్యే
 యా | ఇన్ద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన | సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా | యా
 రాజన్యే దున్దుభావాయతాయామ్ | అశ్వస్య క్రన్వే పురుషస్య మాయా | ఇన్ద్రం
 యా దేవీ సుభగా జజాన | సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా | యా హస్తిని
 దీపిని యా హిరణ్యే | త్విషిరశ్వేషు పురుషేషు గోషు || ౨ | ౭ | ౭ | ౧ ||

౧౭ ఇన్ద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన | సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా | రథే
 అక్షేషు వృషభస్య వాజే | వాతే పర్జన్యే వరుణస్య శుష్మే | ఇన్ద్రం

యా దేవీ సుభగా జజాన | సా న ఆగన్వర్చసా సంవిదానా | రాడసి విరాడసి
 | సప్రాడసి స్వరాడసి | ఇన్ద్రాయ త్వా తేజస్వతే తేజస్వంత్రా శ్రీణామి |
 ఇన్ద్రాయ త్వాజస్వత ఓజస్వంత్రా శ్రీణామి || ౨౧ ౭౧ ౭౧ ౨||

౧౨ ఇన్ద్రాయ త్వా పయస్వతే పయస్వంత్రా శ్రీణామి | ఇన్ద్రాయ త్వాఽఽయుష్మత
 ఆయుష్మంత్రా శ్రీణామి | తేజోఽసి | తత్రే ప్రయచ్ఛామి | తేజస్వదస్తు మే
 ముఖమ్ | తేజస్వచ్చిరో అస్తు మే | తేజస్వాన్, విశ్వతః ప్రత్యజ్ | తేజసా
 సంపిప్పర్ధి మా | ఓజోఽసి | తత్రే ప్రయచ్ఛామి || ౨౧ ౭౧ ౭౧ ౩||

౧౩ ఓజస్వదస్తు మే ముఖమ్ | ఓజస్వచ్చిరో అస్తు మే | ఓజస్వాన్, విశ్వతః ప్రత్యజ్
 | ఓజసా సంపిప్పర్ధి మా | పయోఽసి | తత్రే ప్రయచ్ఛామి | పయస్వదస్తు మే
 ముఖమ్ | పయస్వచ్చిరో అస్తు మే | పయస్వాన్, విశ్వతః ప్రత్యజ్ | పయసా
 సంపిప్పర్ధి మా || ౨౧ ౭౧ ౭౧ ౪||

౨౦ ఆయురసి | తత్రే ప్రయచ్ఛామి | ఆయుష్మదస్తు మే ముఖమ్ | ఆయుష్మచ్చిరో
 అస్తు మే | ఆయుష్మాన్, విశ్వతః ప్రత్యజ్ | ఆయుషా సంపిప్పర్ధి మా | ఇమమగ్న
 ఆయుషే వర్చసే కృధి | ప్రియః రేతో వరుణ సోమ రాజన్ | మాతేవాస్మా అదితే
 శర్మ యచ్ఛ | విశ్వే దేవా జరదష్టిర్యథా సత్ || ౨౧ ౭౧ ౭౧ ౫||

౨౧ ఆయురసి విశ్వాయురసి | సర్వాయురసి సర్వమాయురసి | యతో వాతో
 మనోజవాః | యతః క్షరన్తి సిన్ధవః | తాసాం త్వా సర్వాసాం రుచా |
 అభిషిచ్ఛామి వర్చసా | సముద్ర ఇవాసి గహ్మానా | సోమ ఇవాస్యదాభ్యః |
 అగ్నిరీవ విశ్వతః ప్రత్యజ్ | సూర్య ఇవ జ్యోతిషా విభూః || ౨౧ ౭౧ ౭౧ ౬||

౨౨ అపాం యో ద్రవణే రసః | తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ | తేజసే
 బ్రహ్మవర్చసాయ గృహ్ణామి | అపాం య ఊర్మా రసః | తమహమస్మా
 ఆముష్యాయణాయ

| ఓజసే వీర్యాయ గృహ్ణామి | అపాం యో మధ్యతో రసః | తమహమస్మా
 ఆముష్యాయణాయ | పుష్ట్యై ప్రజననాయ గృహ్ణామి | అపాం యో యజ్జియో రసః

1 తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ | ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ గృహ్ణామి || ౨1
౨1 ౨1 ౨1

గోషోజస్వంత౨౩ శ్రీణామ్యోజోఽసి తతే ప్రయచ్ఛామి పయసా సంపిపృగ్రి
మా సద్విభూర్యజ్ఞయో రసో ద్వే చ || ౨1

౨3 అభిప్రేహి వీరయస్వ | ఉగ్రశ్చేత్తా సపత్నహా | ఆతిష్ఠ మిత్రవర్ధనః |
తుభ్యం దేవా అధిబ్రవన్ | అఙ్కౌ న్యఙ్కౌవభిత ఆతిష్ఠ వృత్రహన్త్రథమ్
| ఆతిష్ఠన్తం పరి విశ్వే అభూషన్ | శ్రియం వసానశ్చరతి స్వరోచాః |
మహత్తదస్యాసురస్య నామ | ఆ విశ్వరూపో అమృతాని తస్థా | అను త్వేన్ద్రో
మదత్వను బృహస్పతిః || ౨1 ౨1 ౨1 ||

౨౪ అను సోమో అన్వగ్నిరావీత్ | అను త్వా విశ్వే దేవా అవన్తు | అను సప్త రాజానో
య ఉతాభిషిక్తాః | అను త్వా మిత్రావరుణావిహావతమ్ | అనుద్యావాపృథివీ
విశ్వశంభూ | సూఱ్యో అహోభిరను త్వాఽవతు | చన్ద్రమా నక్షత్రైరను
త్వాఽవతు | ద్యౌశ్చ త్వా పృథివీ చ ప్రచేతసా | శుక్రో బృహద్దక్షిణా త్వా
పిపర్షు | అను స్వధా చికితాఽ సోమో అగ్నిః | ఆఽయం పృణక్తు రజసీ
ఉపస్థమ్ || ౨1 ౨1 ౨1 ౨1 || బృహస్పతిః సోమో అగ్నిరేకం చ || ౨1 ||

౨౫ ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సృజత | తా అస్మాథ్స్పృష్టాః పరాచీరాయన్ |
స ఏతం ప్రజాపతిరోద్రనమపశ్యత్ | సోఽన్నం భూతోఽతిష్ఠత్ | తా
అన్యత్రాన్నాద్యమవిత్వా | ప్రజాపతిం ప్రజా ఉపావర్తన్త | అన్నమేవైనం
భూతం పశ్యన్తీః ప్రజా ఉపావర్తన్తే | య ఏతేన యజతే | య ఉ చైనమేవం
వేద | సర్వాణ్యన్నాని భవన్తి || ౨1 ౨1 ౨1 ||

౨౬ సర్వే పురుషాః | సర్వాణ్యేవాన్నాన్యవరున్ధే | సర్వాన్పురుషాన్ | రాడసి
విరాడసీత్యాహ | స్వారాజ్యమేవైనం గమయతి | యద్ధిరణ్యం దదాతి |
తేజస్తేనావరున్ధే | యత్సిన్ధుధన్వమ్ | వీర్యం తేన | యదష్ట్రామ్ || ౨1 ౨1 ౨1 ౨1 ||

౨౭ పుష్టిం తేన | యత్కమణ్ణుమ్ | ఆయుష్టేన | యద్ధిరణ్యమాబధ్నాతి |
జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ | జ్యోతిరేవాస్మిన్దాతి | అథో తేజో వై హిరణ్యమ్ | తేజ

ఏ॒వాత్మ॑న్ధ॒తే । యదో॑ద॒నం ప్రా॒శ్నాతి॑ । ఏ॒తదే॑వ స॒ర్వమ॑వ॒రుధ్య॑ ॥ ౨౧ ౭౧ ౯ ౩ ॥
 ౨౮ తదస్మి॑న్నే॒కధా॑౭ధా॒త్ । రో॒హిణ్యాం॑ కౌ॒ర్యః । యద్బ్రా॑హ్మణ ఏ॒వ రో॒హిణీ॑
 । తస్మా॑దే॒వ । అథో॑ వర్షే॒వై నఁ స॒మానా॑నాం కరో॒తి । ఉ॒ద్యతా॑ సూ॒ర్యేణ
 కౌ॒ర్యః । ఉ॒ద్యన్తం॑ వా ఏ॒తఁ స॒ర్వాః ప్ర॒జాః ప్ర॒తిన॑న్దన్తి । దీ॒దృక్షే॑ణ్యో
 దర్శ॒నీయో భ॑వతి । య ఏ॒వం వేద॑ । బ్ర॒హ్మవా॑ది॒నో వద॑న్తి ॥ ౨౧ ౭౧ ౯ ౪ ॥
 ౨౯ అ॒వేతో॑౭వభృ॒థా ౩ నా ౩ ఇ॒తి । యద్ద॑ర్భపుంజీ॒లైః ప॒వయ॑తి ।
 తథ్వి॒దే॒వావై॑తి । తన్నా॒వైతి॑ । త్రి॒భిః ప॑వయతి । త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః ।
 ఏ॒భిరే॒వై నం లో॒కైః ప॑వయతి । అథో॑ అ॒పాం వా ఏ॒తత్తే॒జో వ॑ర్చః । యద్ద॑ర్భాః ।
 యద్ద॑ర్భపుంజీ॒లైః ప॒వయ॑తి । అ॒పామే॒వై నం తే॒జసా॑ వ॒ర్చసా॑౭భి॒షి॒చ్ఛతి
 ॥ ౨౧ ౭౧ ౯ ౫ ॥ భ॒వన్త్యస్త్వై॒మవ॑రుధ్య వదన్తి ద॒ర్భా యద్ద॑ర్భపుంజీ॒లైః
 ప॒వయ॑త్యే॒కం చ ॥ ౯ ॥

౩౦ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత బ॒హో॑ర్భూయా॒న్ధ్యామి॑తి । స ఏ॒తం
 ప॒ఞ్చశా॑రదీ॒యమ॑పశ్యత్ । తమా॒హరత్ । తేనా॑యజత । తతో॑ వై స
 బ॒హో॑ర్భూయా॒నభ॑వత్ । యః కా॒మయే॑త బ॒హో॑ర్భూయా॒న్ధ్యామి॑తి । స ప॒ఞ్చ
 శా॑రదీ॒యేన॑ యజేత । బ॒హోరే॑వ భూయా॒న్భవ॑తి । మ॒రుఠ్కో॑మో వా ఏ॒షః । మ॒రుతో॑
 హి దే॒వానాం॑ భూయి॒ష్టాః ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౦ ౧ ॥

౩౧ బ॒హు॑ర్భవతి । య ఏ॒తేన॑ యజతే । య ఉ॒ చైనమే॑వం వేద॑ ।
 ప॒ఞ్చశా॑రదీ॒యో భ॑వతి । ప॒ఞ్చ వా ఋ॒తవః॑ సంవధ్ప॒రః । ఋ॒తుష్యే॑వ
 సంవధ్ప॒రే ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి । అథో॑ ప॒ఞ్చాక్ష॑రా ప॒క్షిః । పాక్షో॑ య॒జ్ఞః ।
 య॒జ్ఞమే॒వావ॑ర్షే । సప్త॒దశ౨౯ స్తో॒మా నా॑తియన్తి । సప్త॒దశః
 ప్ర॒జాప॑తిః । ప్ర॒జాప॑తే॒రాప్త్యై ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౦ ౨ ॥ భూయి॒ష్టా యన్తి॑ ద్వే చ ॥ ౧౦ ॥

౩౨ అగ॑స్తో॒యే మ॒రుద॑భ్య ఉ॒క్షః ప్రా॒క్షత్ । తాని॑న్ద్ర ఆదత్త । త ఏ॒నం
 వజ్ర॑ము॒ద్యత్యాభ్యా॑యన్త । తా॒నగ॑న్త్యై॒వేన్ద్రశ్చ॑ కయాశుభీ॒యేనా॑శమయతామ్
 । తా॒ఞ్చాన్తా॑నపా॒హ్వాయ॑త । యత్క॒యాశు॑భీయం భవతి శా॒న్త్యై । తస్మా॑దే॒త
 ఐ॒న్ద్రా మారు॑తా ఉ॒క్షాణః॑ స॒వనీ॑యా భవన్తి । త్రయః ప్రథ॑మే॒హన్నా॑లభ్యన్తే ।

ఏవం ద్వితీయే | ఏవం తృతీయే || ౨ | ౭ | ౧౧ | ౧ ||

33 ఏవం చతుర్థే | పశ్చాత్తమే హన్నాలభ్యవై | వర్షిష్ఠమివ

హ్యేతదహః | వర్షిష్ఠః సమానానాం భవతి | య ఏతేన యజతే | య ఉ
చైనమేవం వేద | స్వారాజ్యం వా ఏష యజ్ఞః | ఏతేన వా ఏకయావా క్షాన్తమః

స్వారాజ్యమగచ్ఛత్ | స్వారాజ్యం గచ్ఛతి | య ఏతేన యజతే || ౨ | ౭ | ౧౧ | ౨ ||

34 య ఉ చైనమేవం వేద | మారుతో వా ఏష స్తోమః | ఏతేన వై మరుతో
దేవానాం భూయిష్ఠా అభవన్ | భూయిష్ఠః సమానానాం భవతి | య ఏతేన

యజతే | య ఉ చైనమేవం వేద | పశ్చాశారదీయో వా ఏష యజ్ఞః |

ఆ పశ్చామాత్పురుషాదన్నమత్తి | య ఏతేన యజతే | య ఉ చైనమేవం
వేద | సప్తదశః స్తోమా నాతియన్తి | సప్తదశః ప్రజాపతిః

| ప్రజాపతేరేవ నైతి || ౨ | ౭ | ౧౧ | 3 || తృతీయే గచ్ఛతి య ఏతేన

యజతేత్తి య ఏతేన యజతే య ఉ చైనమేవం వేద త్రిణి చ || ౧౧ ||

అగస్త్యః స్వారాజ్యం మారుతః పశ్చాశారదీయో వా ఏష యజ్ఞః సప్తదశః
ప్రజాపతేరేవ నైతి ||

35 అస్యాజరాసో దమా మరిత్రాః | అర్చధూమాసో అగ్నయః పావకాః |

శ్విచీచయః శ్వాత్రాసో భురణ్యవః | వనర్షదో వాయవో న సోమాః |

యజా నో మిత్రావరుణా | యజా దేవాః ఋతం బృహత్ | అగ్నే యక్షి స్వం దమమ్
| అశ్వినా పితృః సుతమ్ | దీద్యగ్ని శుచివ్రతా | ఋతునా యజ్ఞవాహసా || ౨ | ౭ |
౧౨ | ౧ ||

36 ద్వే విరూపే చరతః స్వర్థే | అన్యాన్యా వధ్నముపధాపయేతే | హరిరన్యస్యాం

భవతి స్వధావాన్ | శుక్రో అన్యస్యాం దదృశే సువరాచః | పూర్వాపరం

చరతో మాయయైతౌ | శిశూ క్రీడన్తౌ పరియాతో అధ్వరమ్ | విశ్వాన్యన్యో

భువనాఽభిచష్టే | ఋతునన్యో విదధజ్ఞాయతే పునః | త్రిణి శతా

త్రిషహస్రాణ్యగ్నిమ్ | త్రిశచ్చ దేవా నవ చాసపర్యన్ || ౨ | ౭ | ౧౨ | ౨ ||

37 ఔక్షన్మత్రౌరాస్తృణన్బరహిరస్మై | ఆదిధోతారం న్యషాదయన్త |

అగ్నినాఽగ్నిః సమిధ్యతే | కవిర్భహపతిర్భువా | హవ్యవాడ్భుహ్వస్యః |
 అగ్నిర్థేవానాం జరతమ్ | పూతదక్షః కవిక్రతుః | దేవో దేవేభిరాగమత్
 | అగ్నిశ్రియో మరుతో విశ్వకృష్ణయః | ఆ త్వేషముగ్రమవ ఈమహా వయమ్ ||
 ౨౧ ౭౧ ౧౨ ౩||

౩౮ తే స్వానినో రుద్రియా వర్షనిర్ణజః | సిహా న హేషక్రతవః
 సుదానవః | యదుత్తమే మరుతో మధ్యమే వా | యద్వాఽవమే సుభగాసో
 ద్విష్ట | తతో నో రుద్రా ఉత వాఽన్వస్య | అగ్నే విత్తాద్ధవిషో యద్యజామః
 | ఈడే అగ్నిఽస్వవసం నమోభిః | ఇహ ప్రసప్తో విచయత్కృతం నః |
 రథైరివ ప్రభరో వాజయద్భిః | ప్రదక్షిణీన్మరుతాగ్ స్తోమమృధ్యామ్ ||
 ౨౧ ౭౧ ౧౨ ౪||

౩౯ శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభిః | దేవైరగ్నే సయావభిః | ఆసీదన్తు
 బర్హిషి | మిత్రో వరుణో అర్యమా | ప్రాతర్యావాణో అధ్వరమ్ |
 విశ్వేషామదితిర్యజ్ఞియానామ్ | విశ్వేషామతిథిర్మానుషాణామ్ |
 అగ్నిర్థేవానామవ ఆవృణానః | సుమృడీకో భవతు విశ్వవేదాః | త్వే అగ్నే
 సుమతిం భిక్షమాణాః || ౨౧ ౭౧ ౧౨ ౫||

౪౦ దివి శ్రవో దధిరే యజ్ఞియాసః | నక్తా చ చక్రురుషసా విరూపే |
 కృష్ణం చ వర్ణమరుణం చ సంధుః | త్వామగ్న ఆదిత్యాస ఆస్యమ్ |
 త్వాం జిహ్వో శుచయశ్చక్రిరే కవే | త్వా రాతిషాచో అధ్వరేషు
 సశ్చిరే | త్వే దేవా హవిరదన్త్యాహుతమ్ | ని త్వా యజ్ఞస్య సాధనమ్ | అగ్నే
 హోతారమృత్విజమ్ | వసుష్వద్దేవ ధీమహి ప్రచేతనమ్ | జ్జిరం దూతమమర్త్యమ్
 || ౨౧ ౭౧ ౧౨ ౬|| యజ్ఞవాహసా సపర్యన్వయమృధ్యాం భిక్షమాణాః
 ప్రచేతనమేకం చ || ౧౨||

౪౧ తిష్ఠా హరీ రథ ఆ యుజ్యమానా యాహి | వాయుర్న నియుతో నో అచ్ఛ |
 పిబాస్యన్థో అభిసృష్టో అస్మై | ఇన్ద్ర స్వాహా రరిమా తే మదాయ | కస్య
 వృషా సుతే సచా | నియుత్వాన్వృష్టభో రణత్ | వృత్రహా సోమపీతయే |

ఇన్ద్రం వయం మహాధనే । ఇన్ద్రమరేభ హవామహే । యుజం వృత్రేషు వజ్రణమ్
॥ ౨౧ ౭౧ ౧౩౧ ౧౧॥

౪౨ ద్వితాయో వృత్రహస్తమః । విద ఇన్ద్రః శతక్రతుః । ఉప నో హరిభిః
సుతమ్ । స సూర ఆ జనయజ్ఞోత్తిరిన్ద్రమ్ । ఆయా ధియా తరణిరద్రిబర్హాః
। ఋతేన శుష్మీనవమానో ఆర్తైః । వ్యుస్థిధో ఆస్రో ఆద్రిర్భేద । ఉత
త్యదాశ్వశ్వియమ్ । యదిన్ద్ర నాహుషీష్యా । అగ్రే విక్షు ప్రతీదయత్ ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౩౧
౨॥

౪౩ భరేష్యిన్ద్రోఽసుహవోహవామహే । ఆహోముచోఽ
సుకృతం దైవ్యం జనమ్ । అగ్నిం మిత్రం వరుణం సాతయే భగమ్ ।
ద్యావాప్రుథివీ మరుతః స్వస్తయే । మహి క్షేత్రం పురుశ్చన్ద్రం వివిద్వాన్
। ఆదిభృశిభ్యశ్చ రథం సమైరత్ । ఇన్ద్రో నృభిరజనద్దీద్యానః
సాకమ్ । సూర్యముషసం గాతుమగ్నిమ్ । ఉరుం నో లోకమనునేషి విద్వాన్ ।
సువర్షజ్ఞోత్తిరభయం స్వస్తి ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౩౧ ౩॥

౪౪ ఋష్యా త ఇన్ద్ర స్థవిరస్య బాహూ । ఉపస్థేయామ శరణా బృహన్తా
। ఆ నో విశ్వాభిరుతిభిః సజోషాః । బ్రహ్మ జషాణో హర్యశ్వ యాహి ।
వరీవృజ్ఞస్థవిరేభిః సుశిప్ర । ఆస్మే దధద్వృషణ శుష్కమిన్ద్ర ।
ఇన్ద్రాయ గావ ఆశిరమ్ । దుదుప్రో వజ్రణే మధు । యధీముపహ్వరేఽవిదత్
। తాస్తే వజ్రినేనవో జోజయుర్నుః ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౩౧ ౪॥

౪౫ గభస్తయో నియుతో విశ్వవారాః । అహరహర్భూయ ఇజ్ఞోగువానాః । పూర్ణా ఇన్ద్ర
క్షుమతో భోజనస్య । ఇమాం తే ధియం ప్రభరే మహో మహీమ్ । ఆస్య స్తోత్రే
ధిషణా యత్త ఆనజే । తముభ్యవే చ ప్రసవే చ సాసహిమ్ । ఇన్ద్రం
దేవాసః శవసా మదన్నసు ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౩౧ ౫॥ వజ్రణమయథ్వస్తి జోజయుర్నుః
సప్త చ ॥ ౧౩॥

౪౬ ప్రజాపతిః ప్రశూనస్పృజత । తేఽస్మాథ్నుష్టాః పరాఞ్చ ఆయన్ ।
తానగ్నిష్టోమేన నాప్సోత్ । తానుక్థేన నాప్సోత్ । తాన్తోడశినా నాప్సోత్

1 తానాత్రియా నాపోత్ | తాన్ధస్థినా నాపోత్ | సోఽగ్నిమబ్రవీత్ | ఇమాన్సు
ఈషేతి | తాన్గ్నిస్త్రవృతా స్తోమేన నాపోత్ || ౨1 ౭1 ౧౪1 ౧||

౪౭ స ఇన్ద్రమబ్రవీత్ | ఇమాన్సు ఈషేతి | తానిన్ద్రః పఞ్చదశేన స్తోమేన
నాపోత్ | స విశ్వాన్దేవానబ్రవీత్ | ఇమాన్సు ఈషేతి | తాన్, విశ్వే దేవాః
సప్తదశేన స్తోమేన నాప్పువన్ | స విష్ణుమబ్రవీత్ | ఇమాన్సు ఈషేతి | తాన్,
విష్ణురేకవిశేన స్తోమేనాపోత్ | వారవస్త్రీయేనావారయత || ౨1 ౭1 ౧౪1 ౨||

౪౮ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమ ఇతి వ్యక్రమత | యస్మాత్పశవః ప్ర ప్రేవ
భ్రశేరన్ | స ఏతేన యజేత | యదాపోత్ | తదప్తార్యామస్యాప్తార్యామత్వమ్ |
ఏతేన వై దేవా జైత్వాని జైత్వా | యం కామమకామయన్త తమాప్పువన్ | యం కామం
కామయతే | తమేతేనాపోతి || ౨1 ౭1 ౧౪1 3|| స్తోమేన నాపోద్వారయత నవ
చ || ౧౪||

౪౯ వ్యాహ్నోఽయమగ్నో చరతి ప్రవిష్టః | ఋషీణాం పుత్రో అభిశస్తిపా
అయమ్ | నమస్కారేణ నమసా తే జుహోమి | మా దేవానాం మిథుయా కర్మ భాగమ్
| సావీరీహి దేవ ప్రసవాయ పిత్రే | వర్ష్యాణమస్మై వరిమాణమస్మై |
అథాస్మభ్యోఽసవితః సర్వతాతా | దివే దివ ఆసువా భూరిపశ్వః |
భూతో భూతేషు చరతి ప్రవిష్టః | స భూతానామధిపతిర్భూవ || ౨1 ౭1 ౧౫1 ౧||

౫౦ తస్య మృత్యో చరతి రాజసూయమ్ | స రాజా రాజ్యమనుమన్యతామిదమ్ | యేభిః
శిల్వైః పప్రథానామదృహత్ | యేభిర్ద్యామభ్యపిశత్ప్రజాపతిః |
యేభిర్వాచం విశ్వరూపాః సమవ్యయత్ | తేనేమమగ్న ఇహ వర్చసా
సమణ్ణి | యేభిరాదిత్యస్తపతి ప్రకేతుభిః | యేభిః సూఱ్యో దదృశే
చిత్రభానుః | యేభిర్వాచం పుష్కలేభిరవ్యయత్ | తేనేమమగ్న ఇహ వర్చసా
సమణ్ణి || ౨1 ౭1 ౧౫1 ౨||

౫౧ ఆఽయం భాతు శవసా పఞ్చ కృష్టిః | ఇన్ద్ర ఇవ జ్యేష్ఠో
భవతు ప్రజావాన్ | ఆస్మా ఆస్తు పుష్కలం చిత్రభాను | ఆఽయం
పుణక్తు రజసీ ఉపస్థమ్ | యత్రే శిల్పం కశ్యప రోచనావత్ |

ఇన్ద్రియావతుష్కలం చిత్రభాను | యస్మిన్స్పూర్వ్యా అర్పితాః సప్త సాకమ్
 | తస్మిన్వాజానమధివిశ్రయేమమ్ | ద్యౌరసి పృథివ్యసి | వ్యాప్తౌ
 వైయాప్తౌఽథి || ౨ | ౭ | ౧౫ | 3 ||

౫౨ విశ్రయస్వ దిశో మహీః | విశస్త్యా సర్వా వాఞ్చన్తు | మా
 త్వద్రాష్ట్రమధిభ్రశత్ | యా దివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః | యా ఆన్తరిక్ష
 ఉత పార్థివీర్యాః | తాసాం త్వా సర్వాసాః రుచా | అభిషిఞ్చామి వర్చసా |
 అభి త్వా వర్చసా సిచం దివ్యేన | పయసా సహ | యథాఽఽసా రాష్ట్రవర్ధనః
 || ౨ | ౭ | ౧౫ | ౪ ||

౫3 తథా త్వా సవితా కరత్ | ఇన్ద్రం విశ్వా ఆపీవృధన్ | సముద్రవ్యవసం
 గిరః | రథీతమః రథీనామ్ | వాజానాః సత్పతిం పతిమ్
 | వసవస్త్యా పురస్తాదభిషిఞ్చన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసా |
 రుద్రాస్త్యా దక్షిణతోఽభిషిఞ్చన్తు త్రైష్ఠుభేన ఛన్దసా
 | ఆదిత్యాస్త్యా పశ్చాదభిషిఞ్చన్తు జాగతేన ఛన్దసా |
 విశ్వే త్వా దేవా ఉత్తరతోఽభిషిఞ్చన్త్యానుష్ఠుభేన ఛన్దసా |
 బృహస్పతిస్త్యోపరిష్ఠాదభిషిఞ్చతు పాక్ష్యేన ఛన్దసా || ౨ | ౭ | ౧౫ | ౫ ||

౫౪ అరుణం త్వా వృకముగ్రం ఖజంకరమ్ | రోవమానం మరుతామగ్రే
 అర్చిషః | సూర్యవన్తం మఘవానం విషాసహిమ్ | ఇన్ద్రముక్ఢ్యేషు
 నామహూతమః హువేమ | ప్ర బాహవా సిస్పతం జీవనే నః | ఆ నో
 గవ్యూతిముక్షతం ఘృతేన | ఆ నో జనే శ్రవయతం యువానా | శ్రుతం మే
 మిత్రావరుణా హవేమా | ఇన్ద్రస్య తే వీర్యకృతః | బాహూ ఉపావహరామి || ౨ | ౭ |
 ౧౫ | ౬ || బభూవావ్యయత్రేనేమమగ్న ఇహ వర్చసా సమంగీ వైయాప్తౌఽథి
 రాష్ట్రవర్ధనః పాక్ష్యేన ఛన్దసోపావహరామి || ౧౫ ||

౫౫ అభి ప్రేహి వీరయస్వ | ఉగ్రశ్చేత్తా సపత్నహా | ఆత్పిష్ట వృత్రహన్తమః
 | తుభ్యం దేవా అధిబ్రవన్ | అఙ్కౌ న్యఙ్కౌవభితో రథం యా | ధ్వాన్తం
 వాతాగ్రమనుంచరన్తై | దూరే హేతిరిన్ద్రియావాన్పతత్రీ | తే నోఽగ్నయః

పప్రయః పారయస్తు । నమస్త బుషే గద । అవ్యథాయై త్వా స్వథాయై త్వా ॥ ౨ ।
౭ । ౧౬ । ౧ ॥

౫౬ మా న ఇన్ద్రాభితస్త్యదృష్వారిష్టాసః । ఏవా బ్రహ్మాన్తవేదస్తు । తిష్టా
రథే అధి యద్యజ్రహస్తః । ఆ రశ్మిన్దేవ యువసే స్వశ్వః । ఆతిష్ఠ
వృత్రహన్నాతిష్ఠన్తం పరి । అను త్వేన్ద్రో మదత్వను త్వా మిత్రావరుణౌ ।
ద్యౌశ్చ త్వా పృథివీ చ ప్రవేతసా । శుక్రో బృహద్దక్షిణా త్వా పిపర్తు । అను
స్వధా చికితాః సోమో అగ్నిః । అను త్వాఽవతు సవితా సవేన ॥ ౨ । ౭ । ౧౬ ।
౨ ॥

౫౭ ఇన్ద్రం విశ్వా అవీవృధన్ । సముద్రవ్యచసం గిరః । రథీతమః
రథీనామ్ । వాజానాః సత్పతిం పతిమ్ । పరి మా సేన్యా ఘోషాః । జ్యానాం
వృజ్జాన్తు గృధ్నవః । మేథిష్ఠాః పిన్వమానా ఇహ । మాం గోపతిమభిసంవిశన్తు
। తన్మేఽనుమతిరనుమన్యతామ్ । తన్మాతా పృథివీ తత్పితా ద్యౌః ॥ ౨ । ౭ । ౧౬ ।
౩ ॥

౫౮ తద్గ్రావాణః సోమసుతో మయోభువః । తదశ్వినా శృణుతః సౌభగా యువమ్
।
అవతే హేడ ఉదుత్తమమ్ । ఏనా వ్యాఘ్రం పరిషస్వజానాః । సిహః
హిన్వన్తి మహతే సౌభగాయ । సముద్రం న సుహవం తస్మిహాసమ్ ।
మర్మృజ్యవై ద్వీపినమప్స్వన్తః । ఉదసావేతు సూర్యః । ఉదిదం మామకం
వచః । ఉదిహి దేవ సూర్య । సహ వగ్నునా మమ । అహం వాచో వివాచనమ్ ।
మయి వాగస్తు ధర్మసిః । యన్తు నదయో వర్షన్తు పర్జన్యాః । సుపిప్పలా
ఓషధయో భవన్తు । అన్నవతామోదనవతామామిక్షవతామ్ । ఏషాః రాజా భూయాసమ్
॥ ౨ । ౭ । ౧౬ । ౪ ॥ స్వథాయై త్వా సవేన ద్యౌః సూర్య సప్త చ ॥ ౧౬ ॥

౫౯ యే కేశినః ప్రథమాః సత్రమాసత । యేభిరాభృతం యదిదం విరోచతే ।
తేభ్యో జుహోమి బహుధా ఘృతేన । రాయస్పోషేణేమం వర్చసా సస్మజాథ ।
నర్తే బ్రహ్మణస్తపసో విమోకః । ద్వివామ్ని దీక్షా వశిసీ హుయగ్రా । ప్ర కేశాః
సువతే కాణ్డినో భవన్తి । తేషాం బ్రహ్మేదీశే వవనస్య నాన్యః । ఆరోహ

ప్రోష్ఠం విషహస్వ శత్రూన్ | అవాస్రాగ్రీక్షా వశినీ హ్యుగ్రా || ౨| ౭| ౧౭| ౧||
 ౬౦ దేహి దక్షిణాం ప్రతిరస్వాయుః | అథా ముచ్యస్వ వరుణస్య పాశాత్ |
 యేనావపథస్వితా క్షురేణ | సోమస్య రాజ్ఞో వరుణస్య విద్వాన్ | తేన బ్రహ్మణో
 వపతేదమస్యోర్జేమమ్ | రయ్యా వర్చసా సఽస్సృజాథ | మా తే కేశానను
 గాద్వర్చ ఏతత్ | తథా ధాతా కరోతు తే | తుభ్యమిన్ద్రో బృహస్పతిః |
 సవితా వర్చ ఆదధాత్ || ౨| ౭| ౧౭| ౨||

౬౧ తేభ్యో నిధానం బహుధా వ్యైచ్చన్ | అన్తరా ద్యావాపృథివీ అపః సువః |
 దర్భస్తమ్భే వీర్యకృతే నిధాయ | పౌగ్యేనేమం వర్చసా సఽస్సృజాథ
 | బలం తే బాహువోః సవితా దధాతు | సోమస్త్వాఽనక్తు పయసా ఘృతేన |
 స్త్రీషు రూపమశ్వివైతన్నిధత్తమ్ | పౌగ్యేనేమం వర్చసా సఽస్సృజాథ |
 యథీమన్తం కఙ్కతస్తే లితేఖ | యద్వా క్షురః పరివవర్ణ వపగ్నే |
 స్త్రీషు రూపమశ్వివైతన్నిధత్తమ్ | పౌగ్యేనేమఽ సఽస్సృజాథో వీర్యేణ
 || ౨| ౭| ౧౭| ౩|| అవాస్రాగ్రీక్షా వశినీ హ్యుగ్రాఽఽదధాద్వవర్ణ వపగ్నే ద్యే
 చ || ౧౭|| యే కేశినో నర్తే మా తే బలం యథీమన్తం పఞ్చ || హేళికోటిల్ల /

౬౨ ఇన్ద్రం వై స్వా విశో మరుతో నాపాచాయన్ | సోఽనపచాయ్యమాన ఏతం
 విఘనమపశ్యత్ | తమాహరత్ | తేనాయజత | తేనైవాసాం తఽ సగ్గస్తమఘం
 వ్యహన్ | యద్వ్యహన్ | తద్విఘనస్య విఘనత్వమ్ | వి పాపానం బ్రాతృవ్యః
 హతే | య ఏతేన యజతే | య ఉ చైనమేవం వేద || ౨| ౭| ౧౮| ౧||

౬౩ యఽ రాజానం విశో నాపచాయేయుః | యో వా బ్రాహ్మణస్తమసా పాప్మనా
 ప్రావృతః స్యాత్ | స ఏతేన యజేత | విఘనేనైవైనద్విహత్య
 | విశామాధిపత్యం గచ్ఛతి | తస్య ద్యే ద్వాదశే స్తోత్రే భవతః |
 ద్యే చతుర్విశే | ఔద్భిద్యమేవ తత్ | ఏతద్వై క్షత్రస్యోద్భిద్యమ్ |
 యదస్మై స్వా విశో బలిః హరన్తి || ౨| ౭| ౧౮| ౨||

౬౪ హరన్త్యస్మై విశో బలిమ్ | ఐనమప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి | య ఏవం వేద |
 ప్రబాహుగ్వా ఆగ్రే క్షత్రాణ్యాతేపుః | తేషామిన్ద్రః క్షత్రాణ్యాదత్త | న వా

ఇమాని క్షత్రాణ్యభూవన్నితి । తన్నక్షత్రాణాం నక్షత్రత్వమ్ । ఆ శ్రేయసో
 భ్రాతృవ్యస్య తేజ ఇన్ద్రియం ధత్తే । య ఏతేన యజతే । య ఉ చైనమేవం
 వేద ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౦౧ ౩॥

౬౫ తద్యథా హ వై సవక్రిణౌ కప్లకావుపావహితౌ స్యాతామ్ । ఏవమేతౌ
 యుగ్మనై స్తోమౌ । అయుక్షు స్తోమేషు క్రియేతే । పాప్మనోఽపహత్యై । అప
 పాప్మానం భ్రాతృవ్యః హతే । య ఏతేన యజతే । య ఉ చైనమేవం వేద
 । తద్యథా హ వై సూతగ్రామణ్యః । ఏవం ఛన్దాసి । తేష్యసావాదితో్య
 బృహతీరభ్యూథః ॥ ౨౧ ౭౧ ౧౦౧ ౪॥

౬౬ సతోబృహతీషు స్తువతే సతో బృహన్ । ప్రజయా పశుభిరసాసిత్యేవ
 । వ్యతిషక్తాభిః స్తువతే । వ్యతిషక్తం వై క్షత్రం విశా । విశ్వైవేనం
 క్షత్రేణ వ్యతిషజతి । వ్యతిషక్తాభిః స్తువతే । వ్యతిషక్తో వై గ్రామణీః
 సజాతైః । సజాతైరేవేనం వ్యతిషజతి । వ్యతిషక్తాభిః స్తువతే ।
 వ్యతిషక్తో వై పురుషః పాప్మభిః । వ్యతిషక్తాభిరేవాస్య పాప్మనో నుదతే ॥
 ౨౧ ౭౧ ౧౦౧ ౫॥ వేద హరన్వేనమేవం వేదాభ్యూథః పాప్మభిరేకం చ ॥ ౧౦౧॥
 త్రివృద్యదాగ్నోయోఽగ్నిముఖా హ్యుద్ధిర్యదాగ్నోయ ఆగ్నోయో న వై సోమేన యో
 వై సోమేనైష గోసవః సిఃహేఽభి ప్రేహి మిత్రవర్ధనః ప్రజాపతిస్తా
 ఓదనం ప్రజాపతిరకామయత బహోర్భూయానగస్త్యోఽస్య జరాసాస్తిషా హరీ
 ప్రజాపతిః పశూన్వ్యాఫ్రాఽయమభిప్రేహి వృత్రహన్తమో యే కేశిన ఇన్ద్రం
 వా అష్టాదశ ॥ ౧౦౧॥

త్రివృద్యో వై సోమేనాయురసి బహుర్భవతి తిష్టా హరీరథ ఆఽయం భాతు
 తేభ్యో నిధానః షట్కప్టిః ॥ ౬౬॥
 త్రివృత్వాప్మనోనుదతే ॥

ద్వితీయాష్టకే అష్టమః ప్రపాఠకః ౮

౧ పీవోన్నాః రయివృథః సుమేధాః । శ్వేతః సిషక్తి నియుతామభిశ్రిః ।

తే వాయవే సమనసో వితస్థుః | విశ్వేన్నరః స్వప్త్యాని చక్రుః | రాయేఽను
 యం జుష్ణతూ రోదసీ ఉభే | రాయే దేవీ ధిషణా ధాతి దేవమ్ | అథ వాయుం
 నియుతః సశ్చత స్వాః | ఉత శ్వేతం వసుధితిం నిరేకే | ఆ వాయో ప్రయాభిః
 | ప్ర వాయుమచ్ఛ బృహతీ మసీషా || ౨| ౮| ౧| ౧||

౨ బృహద్రయం విశ్వవారాః రథప్రామ్ | ద్యుతద్యామా నియుతః పత్యమానః
 | కవిః కవిమియక్షసి ప్రయజ్యో | ఆ నో నియుద్భిః శతినీభిరధ్వరమ్ |
 సహస్రిణీభిరుప యాహి యజ్ఞమ్ | వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ | యూయం
 పాత స్వస్తిభిః సదా నః | ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యః | విశ్వా జాతాని
 పరి తా బభూవ | యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు || ౨| ౮| ౧| ౨||

౩ వయః ౨ః స్యామ పతయో రయీణామ్ | రయీణాం పతిం యజతం బృహన్తమ్
 | అస్మిన్భరే నృతమం వాజసాతా | ప్రజాపతిం ప్రథమజామృతస్య |
 యజామ దేవమధి నో బ్రవీతు | ప్రజాపతే త్వం నిధిపాః పురాణః | దేవానాం
 పితా జనితా ప్రజానామ్ | పతిరిశ్వస్య జగతః పరస్వాః | హవిరో
 దేవ విహవే జషస్వ | తవేమే లోకాః ప్రదిశో దిశశ్చ || ౨| ౮| ౧| ౩||

౪ పరావతో నివత ఉద్వతశ్చ | ప్రజాపతే విశ్వసృజ్ఞివధన్య ఇదం నో
 దేవ | ప్రతిహర్య హవ్యమ్ | ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞయానామ్ | దేవానామగ్రే
 యజతం యజధ్వమ్ | స నో దదాతు ద్రవిణః సువీర్యమ్ | రాయస్పోషం
 విష్యతు నాభిమన్మే | యో రాయ ఈశే శతదాయ ఉక్థ్యః | యః పశూనాః
 రక్షితా విష్ఠితానామ్ | ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య || ౨| ౮| ౧| ౪||

౫ సహస్రధామా జషతాః హవిర్వః | సోమాపూషణేమా దేవో | సోమాపూషణా
 రజసో విమానమ్ | సప్తచక్రై రథమవిశ్వమిన్వమ్ | విషూవృతం
 మనసా యుజ్యమానమ్ | తం జిన్వథో వృషణా ఇచ్చురశ్మిమ్ | దివ్యన్యః
 సదనం చక్ర ఉచ్చా | పృథివ్యామన్యో అధ్వన్తరిక్షే | తావస్మభ్యం
 పురువారం పురుక్షుమ్ | రాయస్పోషం విష్యతాం నాభిమన్మే || ౨| ౮| ౧| ౫||

౬ ధియం పూషా జిన్వతు విశ్వమిన్వః | రయిః సోమో రయిపతిర్ధధాతు | అవతు

దే॒వ్యది॑తి॒రన॒ర్వా । బృ॒హద॑వ్యదే॒మ వి॒దథే॑ సు॒వీరాః॑ । వి॒శ్వాన్వ్యన్యో॑ భు॒వనా॑
 జ॒జాన॑ । వి॒శ్వమ॒న్యో అ॒భిచ॑క్షాణ ఏ॒తి । సో॒మాపూ॑షణా॒వవ॑తం ధి॒యం
 మే । యు॒వభ్యాం॑ వి॒శ్వాః పృ॑తనా జయే॒మ । ఉ॒ద్దత్త॑మం వ॒రుణా॑స్త॒భ్నాద్ధ్యౌమ్ ।
 య॒త్కించే॑దం కీ॒తవా॑సః । అ॒వ తే॑ హే॒డస్త॑త్త్వా॒ యామి॑ । ఆ॒ది॒త్యానా॑మ॒వసా॑ న
 దక్షి॑ణా । ధా॒రయ॑స్త ఆ॒ది॒త్యాస॑స్తి॒స్రో భూ॑మీ॒ర్ధార॑యన్ । య॒జ్ఞో దే॒వానా॑
 శు॒చిర॑పః ॥ ౨౧ ౮౧ ౧౧ ౬ ॥ మ॒నీషా॑స్తు చ॒ర్తస్యా॑స్మే కీ॒తవా॑సశ్చ॒త్వారి॑
 చ ॥ ౧౧ ॥

౭ తే శు॒క్రాసః॑ శు॒చయో॑ రశ్మి॒వన్తః॑ । సీ॒దన్నా॑ది॒త్యా అ॒ధి బ॑ర్హి॒షి
 ప్రి॒యే । కా॒మేన॑ దే॒వాః స॒రథం॑ ది॒వో నః॑ । ఆ॒యాస్తు॑ య॒జ్ఞము॑ప నో జ॒షాణాః॑
 । తే సూ॒నవో॑ అది॒తేః పీ॒వసా॑మి॒షమ్ । ఘృ॑తం పి॒న్వత్ప్రతి॑హ॒ర్యన్పు॒త్రేజాః॑ ।
 ప్ర॒యజ్ఞి॑యా॒ యజ॑మానాయ యే॒మురే॑ । ఆ॒ది॒త్యాః కా॒మం పి॒తుమ॑న్త॒మస్మే । ఆ నః॑
 పు॒త్రా అది॑తే॒ర్యాస్తు॑ య॒జ్ఞమ్ । ఆ॒ది॒త్యాసః॑ ప॒థిభి॑రే॒వయా॑నైః ॥ ౨౧ ౮౧ ౨౧ ౧౧ ॥

౮ అ॒స్మే కా॒మం దా॑శుషే॒ నన్న॑మ॒న్తః । పు॒రోడా॑శం ఘృ॒తవ॑న్తం జ॒షన్తా॑మ్ ।
 స్క॒భాయ॑త ని॒ర్పతి॑ సే॒ధతా॑మ॒తిమ్ । ప్ర॒రశ్మి॑భి॒ర్యత॑మానా అమృ॒ధాః
 । ఆ॒ది॒త్యాః కా॒మ ప్ర॑యతాం వష॒ట్కృతి॑మ్ । జ॒షధ॑వ్యం నో హ॒వ్యదా॑తిం య॒జత్రాః॑
 । ఆ॒ది॒త్యాన్కా॒మమ॑వనే హ॒వేమ॑ । యే భూ॒తాని॑ జ॒నయ॑న్తో వి॒చిఖు॑యః । సీ॒దన్తు॑
 పు॒త్రా అది॑తే॒రుప॑స్థమ్ । స్తీ॒ర్ణం బ॑ర్హి॒ర్హవి॑ర॒ద్యాయ॑ దే॒వాః ॥ ౨౧ ౮౧ ౨౧ ౨౧ ॥

౯ స్తీ॒ర్ణం బ॑ర్హిః సీ॒దతా॑ య॒జ్ఞే ఆ॒స్మిన్ । ధా॒జాః సే॒ధన్తో॑ అమ॒తిం దు॒రేవా॑మ్
 । అ॒స్మభ్యం॑ పు॒త్రా అది॑తేః ప్ర॒యశ॑త । ఆ॒ది॒త్యాః కా॒మ హ॒విషో॑ జ॒షాణాః॑
 । అగ్నే॑ నయ సు॒పథా॑ రా॒యే ఆ॒స్మాన్ । వి॒శ్వాని॑ దే॒వ వ॑యునాని వి॒ద్వాన్ ।
 యు॒యోధ్య॑స్మ॒జ్ఞహ॑రా॒ణమే॑నః । భూ॒యిష్ఠాం॑ తే నమ॒ఉక్తిం॑ విధే॒మ । ప్ర॒వః
 శు॒క్రాయ॑ భా॒నవే॑ భ॒రధ॑వమ్ । హ॒వ్యం మ॒తిం చా॑గ్న॒యే సు॒పూ॑తమ్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౨౧
 ౩ ॥

౧౦ యో దై॒వ్యాని॑ మా॒నుషా॑ జ॒నూషి॑ । అ॒న్తర్వి॑శ్వాని వి॒ద్మనా॑ జి॒గాతి॑ ।
 అ॒చ్ఛా గి॑రో మ॒తయో॑ దే॒వయ॑న్తీః । అ॒గ్నిం య॒న్తి ద్ర॒విణం॑ భిక్ష॒మాణాః॑
 । సు॒సం॑దృశశ్చ॒సుప్ర॑తీ॒కర్ణ్ స్వ॑ఞ్చమ్ । హ॒వ్యవా॑హమ॒రతిం॑

మానుషాణామ్ | అగ్నే త్వమస్మద్యుయోధ్యమీవాః | అనగ్నిత్రా అభ్యమన్త కృష్టిః |
పునరస్మభ్యః సువితాయ దేవ | ఇం విశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర || ౨౧ ౮ | ౨౧ ౪ ||

౧౧ అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో ఆస్మాన్ | స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా | పూశ్చ
పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ | భవా తోకాయ తనయాయ శం యోః | ప్ర కారవో
మననా వచ్యమానాః | దేవద్రీచీం నయథ దేవయన్తః | దక్షిణావాడ్వాజినీ
ప్రాచ్యేతి | హవిర్భరన్త్యగ్నయే ఘృతాచీ | ఇన్ద్రం నరో యుజే రథమ్ |
జగృబ్ణా తే దక్షిణమిన్ద్ర హస్తమ్ || ౨౧ ౮ | ౨౧ ౫ ||

౧౨ వసూయవో వసుపతే వసూనామ్ | విద్మా హి త్వా గోపతిః శూర గోనామ్ |
అస్మభ్యం చిత్రం వృషణః రయిం దాః | తవేదం విశ్వమభితః
పశవ్యమ్ | యత్పశ్యసి చక్షసా సూర్యస్య | గవామసి గోపతిరేక ఇన్ద్ర
| భక్షీమహి తే ప్రయతస్య వస్వః | సమిన్ద్రణో మనసా నేషి గోభిః |
సః సూరిభిర్మఘవన్త్యుః స్వస్త్వా | సం బ్రహ్మణా దేవకృతం యదస్తి
|| ౨౧ ౮ | ౨౧ ౬ ||

౧౩ సం దేవానాః సుమత్యా యజ్ఞయానామ్ | ఆరాచ్ఛత్తుమపబాధస్వ దూరమ్ | ఉగ్రో
యః శమ్భుః పురుహూత తేన | అన్యే ధేహి యవమధోమదిన్ద్ర | కృధీ ధియం
జరిత్రే వాజరత్నామ్ | ఆవేధసః స హి శుచిః | బృహస్పతిః ప్రథమం
జాయమానః | మహోజ్యోతిషః పరమే వ్యోమన్ | సప్తాస్యస్తువిజాతో రవేణ | వి
సప్తరశ్మిరథమత్తమాసి || ౨౧ ౮ | ౨౧ ౭ ||

౧౪ బృహస్పతిః సమజయద్వసూని | మహో వ్రజాన్తోమతో దేవ ఏషః |
అపః సిషాస్థస్థవర ప్రతీతః | బృహస్పతిర్హస్త్యమిత్రమర్కైః |
బృహస్పతే పర్వేవా పిత్రే | ఆ నో దివః పావీరపి | ఇమా జహ్యోనా యస్తే
స్తనః | సరస్వత్యభి నో నేషి | ఇయః శుష్కేభిర్విసఖా ఇవారుజత్ | సాను
గిరీణాం తవిషేభిర్పూర్మిభిః | పారావదఘ్నీమవసే సువృక్తిభిః |
సరస్వతీమావివాసేమ ధీతిభిః || ౨౧ ౮ | ౨౧ ౮ || దేవయానైర్దేవాః సుపూతం
యజత్ర హస్తమస్తి తమాగ్న్ స్యూర్మిభిర్దేవ చ || ౨౧ ||

౧౫ సోమో ధేనుః సోమో అర్వస్తమాశుమ్ । సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతు ।
 సాదన్యం విదధ్యః సభేయమ్ । పితుఃశ్రవణం యో దదాశదస్మై
 । అషాఢం యుధ్ను త్వః సోమ క్రతుభిః । యా తే ధామాని హవిషా
 యజన్తి । త్వమిమా ఓషధీః సోమ విశ్వాః । త్వమప్తో అజనయస్తస్వం గాః ।
 త్వమాతతన్తోర్వస్తరిక్షమ్ । త్వం జ్యోతిషా వితమో వవర్ధ ॥ ౨౧ ౮౧ ౩౧ ౧॥

౧౬ యా తే ధామాని దివి యా పృథివ్యామ్ । యా పర్వతేషోషధీష్వపు ।
 తేభిర్సో విత్వైః సుమనా ఆహేడన్ । రాజన్తోమ ప్రతి హవ్యా గృభాయ ।
 విష్టోర్ను కం తదన్య ప్రియమ్ । ప్ర తద్విష్ణుః । పరో మాత్రయా తమవా వృధాన ।
 న తే మహిత్వమన్వశ్చవన్తి । ఉభే తే విద్మ రజసీ పృథివ్యా విష్టో దేవ
 త్వమ్ । పరమస్య విధ్నే ॥ ౨౧ ౮౧ ౩౧ ౨॥

౧౭ విచక్రమే త్రిదేవః । ఆ తే మహో యో జాత ఏవ । అభి గోత్రాణి । ఆభిః
 స్పృధో మిథతీరరిషణ్యన్ । అమిత్రస్య వ్యథయా మన్యుమిన్ద్ర । ఆభిర్విశ్వా
 అభియుజో విషూచీః । ఆర్యాయ విశోఽవతారీర్దాసీః । అయః శ్శ్రేష్ఠే అధ
 జయన్నుత ఘ్నన్ । అయముత ప్రకృణుతే యుధా గాః । యదా సత్యం కృణుతే
 మన్యుమిన్ద్రః ॥ ౨౧ ౮౧ ౩౧ ౩॥

౧౮ విశ్వం దృఢం భయత ఏజదస్మాత్ । అను స్వధామక్షరన్నాపో అస్య
 । అవర్ధత మధ్య ఆ నావ్యానామ్ । సధీచీనేన మనసా తమిన్ద్ర
 ఓజ్జిషేన । హన్మనాఽహన్నభిద్యూన్ । మరుత్వన్తం వృషభం వావృధానమ్ ।
 అకవారిం దివ్యః శాసమిన్ద్రమ్ । విశ్వాసాహమవసే నూతనాయ । ఉగ్రః
 సహోదామిహ తః హువేమ । జనిష్ఠా ఉగ్రః సహసే తురాయ ॥ ౨౧ ౮౧ ౩౧ ౪॥

౧౯ మన్ద్ర ఓజ్జిష్ఠో బహులాభిమానః । అవర్ధన్నిన్ద్రం మరుతశ్చిదత్ర
 । మాతా యద్వీరం దధనద్ధనిష్ఠా । క్వ స్యా వో మరుతః స్వధాఽఽసీత్ ।
 యన్మామేకః సమధత్తాహిహత్యే । ఆహ ౨ః హ్యుగ్రస్తవిషన్తువిష్మాన్ ।
 విశ్వస్య శత్రోరనమం వధన్తుః । వృత్రస్య త్వా శ్వసథాదీషమాణాః ।
 విశ్వే దేవా అజహుర్యే సఖాయః । మరుద్భిర్నిన్ద్ర సఖ్యం తే అస్తు ॥ ౨౧ ౮౧ ౩౧ ౫॥

౨౦ అధేమా విశ్వాః పృతనా జయాసి | వధీం వృత్రం మరుత ఇన్ద్రియేణ |
 సేవన భామేన తవిషో బభూవాన్ | అహమేతా మనవే విశ్వశ్చన్యాః |
 సుగా అపశ్చకర వజ్రబాహుః | స యో వృషా వృష్టియేభిః సమోకాః |
 మహో దివః పృథివ్యాశ్చ సమ్రాట్ | సతీనసత్త్వా హవ్యో భరేషు |
 మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్రాః ఊతీ | ఇన్ద్రో వృత్రమతరదృష్టతూర్యే || ౨౧ ౮ | ౩౧ ౬ ||

౨౧ అనాధృష్యో మఘవా శూర ఇన్ద్రః | అన్వేనం విశో అమదన్త పూర్వీః
 | అయః రాజా జగతశ్చర్షణీనామ్ | స ఏవ వీరః స ఉ వీర్యావాన్ |
 స ఏకరాజో జగతః పరస్యాః | యదా వృత్రమతరచ్ఛూర ఇన్ద్రః |
 అథాభవద్దమితాభిక్రతూనామ్ | ఇన్ద్రో యజ్ఞం వర్ధయన్విశ్వవేదాః |
 పురోడాశస్య జషతాః హవిర్మః | వృత్రం తీర్త్వా దానవం వజ్రబాహుః ||
 ౨౧ ౮ | ౩౧ ౬ ||

౨౨ దిశోఽదృహద్ధృహితా దృహణేన | ఇమం యజ్ఞం
 వర్ధయన్విశ్వవేదాః | పురోడాశం ప్రతిగృహ్ణాత్విన్ద్రః | యదా
 వృత్రమతరచ్ఛూర ఇన్ద్రః | అభైకరాజో అభవజ్ఞనానామ్ | ఇన్ద్రో
 దేవాఞ్చమృతహత్య ఆవత్ | ఇన్ద్రో దేవానామభవత్పురోగాః | ఇన్ద్రో యజ్ఞే
 హవిషా వావృధానః | వృత్రతూర్ణో అభయః శర్మ యః సత్ | యః
 సప్త సిన్ధూః కదథాత్పృథివ్యామ్ | యః సప్త లోకానకృణోద్ధిశశ్చ |
 ఇన్ద్రో హవిష్యాన్మగణో మరుద్భిః | వృత్రతూర్ణో యజ్ఞమిహోపయాసత్ ||
 ౨౧ ౮ | ౩౧ ౮ || వవర్థ విథ్య ఇన్ద్రస్తు రాయాస్తు వృత్రతూర్యే వజ్రబాహుః
 పృథివ్యాం శ్రీణి చ || ౩ ||

౨౩ ఇన్ద్రస్తరస్వానభిమాతి హోగ్రః | హిరణ్యవాశిరిషీరః సువర్షాః | తస్య
 వయః సుమతౌ యజ్ఞయస్య | అపి భద్రే సౌమనసే స్యామ | హిరణ్యవర్ణో
 అభయం కృణోతు | అభిమాతిహేన్ద్రః పృతనాసు జిష్ఠః | స నః శర్మ
 త్రివరూథం వియఃసత్ | యూయం పాత స్వస్తిభిః సదా నః | ఇన్ద్రగ్గ్ స్తుహి
 వజ్రైర్గ్ స్తోమపృష్ఠమ్ | పురోడాశస్య జషతాః హవిర్మః || ౨౧ ౮ | ౪౧ ౧ ||

౨౪ హ॒త్వాఽభి॑మా॒తీః పృ॑త॒నాః స॒హస్వా॑న్ | అ॒థాభ॑యం కృ॒ణు॒హి వి॒శ్వతో॑ నః |
 స్తు॒హి శూ॒రం వ॒జ్ర॒ణమ॒ప్రతీ॑త్తమ్ | అ॒భి॒మా॒తిహ॑నం పు॒రుహూ॒తమి॒న్ద్రమ్ | య ఏ॒క
 ఇ॒చ్ఛత॑ప॒తిర్జ॑నేఘ | తస్మా॒ ఇన్ద్రా॑య హ॒విరా॒జహో॑త | ఇన్ద్రో॑ దే॒వానా॑మ॒ధిపాః॑
 పు॒రోహి॑తః | ది॒శాం ప॒తిర॑భవద్వా॒జినీ॑వాన్ | అ॒భి॒మా॒తిహో॑ తవి॒షస్తు॒విష్టాన్
 | అ॒స్మభ్యం॑ చి॒త్రం వృ॑ష॒ణః ర॒యిం దా॑త్ || ౨| ౮| ౪| ౨||

౨౫ య ఇ॒మే దా॒వాపృ॒థివీ॑ మహి॒త్వాః | బ॒లేనా॑దృ॒హద॑భి॒మాతి॑హన్ద్రః |
 స నో॑ హ॒విః ప్ర॒తిగృ॑భ్ణాతు రా॒తయే॑ | దే॒వానాం॑ దే॒వో ని॒ధిపా॑ నో॒ అవ్యా॑త్ |
 అన॑వస్తే రథం వృ॒ష్ణే య॒త్తే | ఇన్ద్రో॑స్య ను వీ॒ర్యా॑ణ్యహ॒న్నహి॑మ్ | ఇన్ద్రో॑
 యా॒తోఽవ॑సితస్య రా॒జా | శమ॑స్య చ శ్క్లి॒ణో వ॒జ్రబా॑హుః | సే॒దు రా॒జా
 క్షేతి॑ చర్షణీనామ్ | అ॒రాన్న నే॑మిః పరి॒తా బ॑భూవ || ౨| ౮| ౪| 3||

౨౬ అ॒భి సి॒ద్ధో అ॒జిగా॑దస్య శత్రూన్ | వి తి॒గ్మేన॑ వృ॒షభే॑ణా పు॒రోఽభే॑త్ | సం
 వ॒జ్రేణా॑స్పృ॒జద్వృ॒త్రమి॒న్ద్రః | ప్ర సా॒వం మ॒తిమ॑తి॒రచ్ఛా॑శదానః | విష్ణుం దే॒వం
 వ॒రుణ॑మూ॒తయే॑ భగమ్ | మే॒దసా॑ దే॒వా వ॒పయా॑ య॒జధ్వ॑మ్ | తా నో॑ య॒జ్ఞమా॑గతం
 వి॒శ్వధే॑నా | ప్ర॒జావ॑దస్మే ద్రవి॒ణేహా॑ ధ॒త్తమ్ | మే॒దసా॑ దే॒వా వ॒పయా॑
 య॒జధ్వ॑మ్ | విష్ణుం చ దే॒వం వ॒రుణం॑ చ రా॒తిమ్ || ౨| ౮| ౪| ౪||

౨౭ తా నో॑ అమీ॒వా అ॒పబా॑ధమానో | ఇ॒మం య॒జ్ఞం జ॒షమా॑ణావుపే॒తమ్ | విష్ణూ॑వరుణా
 యు॒వమ॑ధ్వ॒రాయ॑ నః | విశే॑ జనా॒య మ॒హి శ॒ర్మ య॑చ్ఛతమ్ | దీ॒ర్ఘప్ర॑యజ్ఞా
 హ॒విషా॑ వృ॒ధానా॑ | జ్యోతి॒షాఽరా॑తీర్ధహతం తమా॒సి | యయో॒రోజ॑సా స్క॒భితా
 ర॒జాసి॑ | వీ॒ర్యే॒భిర్వీ॑రతమా శవి॒షా | యాఽప॑త్యే॒తే అప్ర॑తీ॒తా
 సహో॑భిః | విష్ణూ॑ అగ॒న్వరు॑ణా పూ॒ర్వహూ॑తౌ || ౨| ౮| ౪| ౫||

౨౮ విష్ణూ॑వరుణావభిశస్తిపా వామ్ | దే॒వా య॑జన్త హ॒విషా॑ ఘృతే॒న |
 అపా॑మీ॒వా సే॒ధతః॑ రక్ష॒సశ్చ | అథా॑ ధ॒త్తం య॑జమానాయ శం యోః |
 అహో॑ముచా వృ॒షభా॑ సుప్రతూర్తీ | దే॒వానాం॑ దే॒వత॑మా శవి॒షా |
 విష్ణూ॑వరుణా ప్రతిహార్యతం నః | ఇ॒దం నరా॑ ప్రయ॒తమూ॒తయే॑ హ॒విః | మ॒హి ను

ద్యావాపృథివీ ఇహ జ్యేష్ఠే । రుచా భవతాః శుచయద్భిర్రయైః ॥ ౨౧ ౮౧ ౪౧ ౬ ॥
 ౨౯ యథీం వరిష్ఠే బృహతి విమిన్వన్ । నృవదోభ్యైః
 పప్రథానేభిరేవైః । ప్ర పూర్వజే పితరా నవ్యసీభిః । గీర్భిః
 కృణుధ్యైః సదనే ఋతస్య । ఆ నో ద్యావాపృథివీ దైవ్యేన । జనేన
 యాతం మహి వాం వరూథమ్ । స ఇథ్వసా భువనేషాస । య ఇమే ద్యావాపృథివీ
 జజాన । ఉర్వి గభీరే రజసి సుమేకే । అవశే ధీరః శవ్యా
 సమైరత్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౪౧ ౭ ॥

౩౦ భూరిం ద్వే అచరన్తి చరన్తమ్ । పద్వన్తం గర్భమపదీ దధాతే ।
 నిత్యం న సూనుం పిత్రోరుపస్థే । తం పిపృతః రోదసీ సత్యవాచమ్
 । ఇదం ద్యావాపృథివీ సత్యమస్తు । పితరా తర్వదిహోపబ్రువే వామ్ ।
 భూతం దేవానామవమే ఆవోభిః । విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ । ఉర్వి
 పృథివీ బహులే దూరే అన్తే । ఉపబ్రువే నమసా యజ్ఞే ఆస్మిన్ । దధాతే
 యే సుభగే సుప్రతూర్తీ । ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో ఆభాశత్ । యా జాతా
 ఓషధయోఽతివిశ్వాః పరిష్టాః । యా ఓషధయః సోమ రాజ్ఞిరశ్వావతీః
 సోమవతీమ్ । ఓషధీరితి మాతరోఽన్యా వో అన్యామవతు ॥ ౨౧ ౮౧ ౪౧ ౮ ॥ హవిర్నో
 దాద్భూవ రాతిం పూర్వహూతావర్తైరైరదస్మిన్సంఘా చ ॥ ౪ ॥

౩౧ శుచిం ను స్తోమగ్ శ్శుభద్వృత్రమ్ । ఉభా వామిన్ద్రాగ్ని ప్రచర్షణిభ్యః
 । ఆవృత్రహణా గీర్భిరిప్రః । బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యన్తా । సూక్తస్య
 బోధి తనయం చ జన్య । విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవాః । బృహద్యదేమ
 విదధే సువీరాః । స ఈసత్యేభిః సఖిభిః శుచద్భిః । గోధాయసం
 వి ధన్సైరతర్దత్ । బ్రహ్మణస్పతిర్వృషభిర్వరాహైః ॥ ౨౧ ౮౧ ౫౧ ౧ ॥

౩౨ ఘర్మస్వేదేభిర్ద్రవిణం వ్యానట్ । బ్రహ్మణస్పతేరభవద్యథా వశమ్ ।
 సత్యో మన్యూర్మహి కర్మా కరిష్యతః । యో గా ఉదాజఘ దివే వి చాభజత్ ।
 మహీవ రీతిః శవసా సరత్పుథక్ । ఇన్ధానో అగ్నిం వనవద్యనుష్యతః ।
 కృతబ్రహ్మ శూశువద్రాతహవ్య ఇత్ । జాతేన జాతమతి సృత్ప్యసృశతే ।

యం యం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః । బ్రహ్మణస్పతే సుయమస్య విశ్వహా
 ॥ ౨౧ ౮౧ ౫ ౨ ॥

33 రాయః స్యామ రథోఽఽ వివస్వతః । వీరేషు వీరాఽ ఉపపృఙ్గి నస్తవమ్
 । యదీశానో బ్రహ్మణా వేషి మే హవమ్ । స ఇజ్జనేన స విశా స జన్మనా ।
 స పుత్రైర్వాజం భరతే ధనా నృభిః । దేవానాం యః పితరమావివాసతి ।
 శ్రద్ధామనా హవిషా బ్రహ్మణస్పతిమ్ । యాస్తే పూషన్నా వో అన్తః । శుక్రం
 తే అన్యత్పూషేమా ఆశాః । ప్రపథే పథామజనిష్ఠ పూషా ॥ ౨౧ ౮౧ ౫ 3 ॥

3౪ ప్రపథే దివః ప్రపథే పృథివ్యాః । ఉభే అభి ప్రియతమే నధస్థే
 । ఆ చ పరా చ చరతి ప్రజానన్ । పూషా సుబన్ధుర్థివ ఆపృథివ్యాః ।
 ఇడస్పతిర్ముఖవా దస్మవరాఽః । తం దేవాసో అదదుః సూర్యాయై । కామేన
 కృతం తవస్థగ్ స్వశ్చామ్ । అజాశ్వః పశుపా వాజబన్త్యః । ధియంజినోఽ
 విశ్వే భువనే అర్పితః । అష్టాం పూషా శిథిరాముద్వరివృజత్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౫ ౪ ॥

3౫ సంచక్షాణో భువనా దేవ ఈయతే । శుచీ వో హవ్యా మరుతః శుచీనామ్ ।
 శుచిఽహినోమ్యధ్వరఽ శుచిభ్యః । ఋతేన సత్యమృతసాప ఆయన్ ।
 శుచిజన్మానః శుచయః పావకాః । ప్ర చిత్రమర్కం గృణతే తురాయ ।
 మారుతాయ స్వతవసే భరథ్వమ్ । యే సహాఽసే సహసా సహన్తే । రేజితే అగ్నే
 పృథివీ మఖేభ్యః । అఽసేష్యా మరుతః ఖాదయో వః ॥ ౨౧ ౮౧ ౫ ౫ ॥

3౬ వక్షస్సు రుక్మా ఉపశిశ్రియాణాః । వి విద్యుతో న వృష్టిభీ రుచానాః
 । అను స్వధామాయుధైర్యచ్ఛమానాః । యా వః శర్మ శశమానాయ సన్తి
 । త్రిధాతుని దాశుషే యచ్ఛతాధి । అస్మభ్యం తాని మరుతో వియన్త ।
 రయిం నో ధత్త వృషణః సువీరమ్ । ఇమే తురం మరుతో రామయన్తి । ఇమే సహాః
 సహస ఆనమన్తి । ఇమే శఽసం వనుష్యతో నిపాన్తి ॥ ౨౧ ౮౧ ౫ ౬ ॥

3౭ గురుద్వేషో అరరుషే దధన్తి । అరా ఇవేదచరమా అహేవ । ప్ర ప్రజాయన్తే
 అకవా మహోభిః । పృశ్నేః పుత్రా ఉపమాసో రభిష్ఠాః । స్వయా మత్వా
 మరుతః సంమిమిక్షుః । అను తే దాయి మహ ఇన్ద్రియాయ । సత్రా తే విశ్వమను

వృత్రహత్యే॑ । అను॑ క్షత్రమను॑ సహా॑ యజత్ర । ఇన్ద్ర॑ దేవేభి॑రను॑ తే
 నృషహ్యే॑ । య ఇన్ద్ర॑ శుషో॑ మఘవన్తే॑ అస్తి ॥ ౨ | ౮ | ౫ | ౭ ॥
 3౮ శిక్షా॑ సఖిభ్యః॑ పురుహూత॑ నృభ్యః । త్వ॑ హి దృఢా॑ మఘవన్విచే॑తాః
 । అపావృ॑ధి పరివృ॑తిం న రాధః । ఇన్ద్రో॑ రాజా॑ జగతశ్చర్షణీ॑నామ్ ।
 అధిక్షమి॑ విఘరూపం॑ యదస్తి । తతో॑ దదాతు॑ దాశుషే॑ వసూని । చోదద్రా॑ధ
 ఉపస్తుతశ్చిద్రా॑వ్యాక్ । తము॑ ఘ్నుహి॑ యో అభిభూతో॑జ్ఞాః । వన్వన్మ॑వాతః పురుహూత॑
 ఇన్ద్రః॑ । అషాధము॑గ్రః సహమానమా॑భిః ।
 3౯ గీర్భిర్వర్ష॑ వృషభం॑ చర్షణీనామ్ । స్థూరస్య॑ రాయో బృహతో॑ య
 ఈశే॑ । తము॑ ఘ్నవామ॑ విదధే॑ష్యిన్ద్రమ్ । యో వాయునా॑ జయతి॑ గోమతీషు । ప్ర
 ధృష్ణయా॑ నయతి॑ వన్యో అచ్చ । ఆ తే॑ శుషో॑ వృషభ॑ ఏతు పశ్చాత్
 । ఓత్తరాదధ॑రాగా పురస్తాత్ । ఆ విశ్వతో॑ అభి సమేత్వ॑ర్వాజ్ । ఇన్ద్ర॑
 ద్యుమ్నః॑ సువర్షధే॑హ్యస్మే ॥ ౨ | ౮ | ౫ | ౮ ॥ వరాహై॑ర్విశ్వహో॑ఽజనిష్ఠ
 పూషో॑ద్వరీవృజత్తాదయో॑ వః పాన్త్యస్త్యాభి॑ర్నువ చ ॥ ౫ ॥
 ౪౦ ఆ దేవో॑ యాతు॑ సవితా సురత్నః॑ । అన్తరిక్ష॑ప్రా వహమానో॑ అశ్వైః॑ । హస్తే॑
 దధానో॑ నర్యా పురూణి॑ । నివేశయ॑న్చ ప్రసువశ్చా భూమ॑ । అభీవృ॑తం
 కృశన్తైర్విశ్వ॑రూపమ్ । హిరణ్యశ॑మ్యం యజతో॑ బృహన్తమ్ । ఆస్థాద్ర॑ధః
 సవితా చి॑త్రభానుః । కృష్ణా రజా॑శి తవిషిం॑ దధానః । సఘా
 నో దేవః॑ సవితా సవాయ॑ । ఆసావిష॑ద్వసుపతి॑ర్వసూని ॥ ౨ | ౮ | ౬ | ౧ ॥
 ౪౧ విశ్రయ॑మాణో అమతిమురూచీమ్ । మర్తభో॑జనమధ॑ రాసతే న । వి
 జనా॑ఞ్శ్చావాః శితి॑పాదో అఖ్యన్ । రథః॑ హిరణ్యప్ర ఉగం॑ వహన్తః
 । శశ్వద్దిశేః॑ సవితురైవ్యస్య । ఉపస్థే॑ విశ్వా భువనాని తస్థుః । వి
 సుప్ర॑ర్ణో అన్తరిక్షా॑ణ్యఖ్యత్ । గభీరవే॑పా ఆసురః సునీ॑థః । క్వేదానీ॑
 సూర్యః॑ కశ్చికేత । కతమాం ద్యా॑ రశ్మిరస్యాత॑తాన ॥ ౨ | ౮ | ౬ | ౨ ॥
 ౪౨ భగం॑ ధియం॑ వాజయన్తః పురనిమ్ । నరా॑శ్ సో గ్నాస్పతి॑రోష్ణ అవ్యాత్ ।
 ఆయే॑ వామస్య॑ సంగథే॑ రయీణామ్ । ప్రియా దే॑వస్య॑ సవితః॑ స్యామ్ । ఆ నో

విశ్వే అస్మాకం గమన్తు దేవాః । మిత్రో అర్యమా వరుణః సజోషాః । భువన్
యథా నో విశ్వే వృధాసః । కరన్ఢృషాహా విభురం న శవః । శం నో
దేవా విశ్వదేవా భవన్తు । శః సరస్వతీ సహ ధీభిరన్తు ॥ ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౩॥

౪౩ శమభిషాచః శము రాతిషాచః । శం నో దివ్యాః పార్థివాః శం నో
అప్యాః । యే సవితుః సత్యసవస్య విశ్వే । మిత్రస్య వ్రతే వరుణస్య దేవాః
। తే సాభగం వీరవధోమదప్పుః । దధాతన ద్రవిణం చిత్రమన్మే । అగ్న
యాహి దూత్యం వారిషేణ్యః । దేవాః అచ్ఛా బ్రహ్మకృతా గణేన । సరస్వతీం
మరుతో అశ్వినాఃపః । యక్షి దేవాన్రత్నధేయాయ విశ్వాన్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౪॥

౪౪ ద్యౌః పితః పృథివి మాతరధ్రుక్ । అగ్నే భ్రాతర్వనవో మృడతా నః ।
విశ్వ ఆదిత్యా ఆదితే సజోషాః । అస్మభ్యః శర్మ బహులం వియన్త ।
విశ్వే దేవాః శృణుతేమః హవం మే । యే అన్తరిక్షే య ఉప ద్యవిష్ట ।
యే అగ్నిజహ్వో ఉత వా యజత్రాః । ఆసద్యాస్మిన్పర్హిషి మాదయధ్వమ్ । ఆ వాం
మిత్రావరుణా హవ్యజష్టిమ్ । నమసా దేవావసాఃపవవృత్యామ్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౫॥

౪౫ అస్మాకం బ్రహ్మ పృతనాసు సహ్య అస్మాకమ్ । వృష్టిర్థివ్యా సుపారా ।
యువం వస్త్రాణి పీవసా వసాథే । యువోరచ్ఛిద్రా మన్తవో హ సర్గాః ।
అవాతిరతమనృతాని విశ్వా । ఋతేన మిత్రావరుణా సచేథే । తథ్సు వాం
మిత్రావరుణా మహిత్యమ్ । ఈర్మా తస్థషీరహభిర్దుదుహ్రే । విశ్వాః పిన్వథ
స్వసరస్య ధేనాః । అను వామేకః పవిరావవర్తి ॥ ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౬॥

౪౬ యద్భౌ హిష్టం నాతివిదే సుదానూ । అచ్ఛిద్రః శర్మ భువనస్య గోపా
। తతో నో మిత్రావరుణావపీష్టమ్ । సిషాసన్తో జిగివాః సః స్యామ । ఆ నో మిత్రావరుణా
హవ్యదాతిమ్ । ఘృతైర్గవ్యాతిముక్షతమిడాభిః । ప్రతివామత్ర వరమా జనాయ
। పృణీతముద్నో దివ్యస్య చారోః । ప్ర బాహవా సిసృతం జీవసే నః । ఆ నో
గవ్యాతిముక్షతం ఘృతేన ॥ ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౭॥

౪౭ ఆ నో జనే శ్రవయతం యువానా । శ్రుతం మే మిత్రావరుణా హవేమా । ఇమా
రుద్రాయ

స్థిరధన్వనే గిరః | క్షిప్రేషవే దేవాయ స్వధామ్నే | అషాఢాయ
 సహమానాయ మిథుషే | త్రిగ్మాయుధాయ భరతా శ్శణోతన | త్వా దత్తేభీ రుద్ర
 శంతమేభిః | శతః హిమా అశీయ భేషజేభిః | వ్యసృద్ద్యేషో వితరం
 వ్యః హః | వ్యమీవాగ్నాతయస్యా విషూచీః || ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౮౧ ||
 ౪౮ అర్హన్బిభర్షి మా నస్తోకే | ఆ తే పితర్మరుతాః సుమ్నమేతు | మా నః
 సూర్యస్య సందృశో యుయోథాః | అభి నో వీరో అర్వతి క్షమేత | ప్రజాయేమహి
 రుద్ర ప్రజాభిః | ఏవా బభ్రో వృషభ చేకితాన | యథా దేవ న హ్యణీషే
 న హః సి | హావనశ్రూర్షో రుద్రేహ బోధి | బృహద్యదేమ విదధే
 సువీరాః | పరి ణో రుద్రస్య హేతిః స్తుహి శ్రుతమ్ | మిథుష్టమార్హన్బిభర్షి
 | త్వమగ్నే రుద్ర ఆ వో రాజానమ్ || ౨౧ ౮౧ ౬౧ ౯౧ || వసుని తతానాస్తు విశ్వాన్
 వవృత్యాం
 వవర్షి ఘృతేన విషూచీః శ్రుతం ద్యే చ || ౬౧ ||
 ౪౯ సూత్యో దేవీముషసః రోచమానా మర్యః | న యోషామభ్యేతి ప్రశ్చాత్
 | యత్రా నరో దేవయన్తో యుగాని | వితన్వతే ప్రతి భద్రాయ భద్రమ్ |
 భద్రా అశ్వా హరితః సూర్యస్య | చిత్రా ఏదగ్వా అనుమాద్యాసః | నమస్యన్తో
 దివ ఆ పృష్ఠమస్థుః | పరి ద్యావాపృథివీ యన్తి సద్యః | తథూసూర్యస్య
 దేవత్వం తన్మహిత్వమ్ | మధ్యా కర్తౌర్వితతః సంజభార || ౨౧ ౮౧ ౭౧ ౧౧ ||
 ౫౦ యదేదయుక్త హరితః సధస్థాత్ | ఆద్రాత్రి వాసస్తనుతే సిమస్మై |
 తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే | సూత్యో రూపం కృణుతే ద్యోరుపస్థే |
 అనస్తమన్యద్రుశదస్య పాజః | కృష్ణమన్యద్ధరితః సంభరన్తి |
 అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య | నిరః హసః పిప్పతాన్నిరవద్యాత్ | తన్నో
 మిత్రో వరుణో మామహన్తామ్ | అదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః || ౨౧ ౮౧ ౭౧ ౨౧ ||
 ౫౧ దివో రుక్మ ఉరుచక్షా ఉదేతి | దూరేఅర్థస్తరణిర్భ్రాజమానః | నూనం
 జనాః సూర్యేణ ప్రసూతాః | ఆయన్నర్థాని కృణవన్నపాః | శం నో భవ
 చక్షసా శం నో అహ్ని | శం భానునా శః హిమాశం ఘృణేన | యథా

- శమస్మై శమసద్దురోణే । తథ్సూర్య ద్రవిణం ధేహి చిత్రమ్ । చిత్రం
 దేవానాముదగదసీకమ్ । చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః ॥ ౨ ౮ ౧ ౭ ౩ ॥
- ౫౨ ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అస్తరిక్షమ్ । సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ।
 త్వష్టా దధత్తన్నస్తురీపమ్ । త్వష్టా వీరం పిశక్కురూపః । దశేమం
 త్వష్టుర్జనయస్త గర్భమ్ । అతన్యాసో యువతయో బిభర్తమ్ । తిగ్మాసీకర్గ్
 స్వయశసంజనేషు । విరోచమానం పరిషీం నయన్తి । ఆవిష్టోః వర్ధతే
 చారురాసు । జిహ్వానూమూర్ధ్వః స్వయశా ఉపస్థే ॥ ౨ ౮ ౧ ౭ ౪ ॥
- ౫౩ ఉభే త్వష్టుర్బిభ్యతుర్జాయమానాత్ । ప్రతీచీ సిహం ప్రతిజోషయేతే
 । మిత్రో జనాన్ ప్రసమిత్ర । అయం మిత్రో నమస్యః సుశేవః । రాజా
 సుక్షత్రో అజనిష్ట వేధాః । తస్య వయః సుమతౌ యజ్ఞయస్య । అపి
 భద్రే సౌమనసే స్యామ । అనమీవాస ఇడయా మదస్తః । మిత్రజ్మవో
 వరిమన్నా పృథివ్యాః । ఆదిత్యస్య వ్రతముపక్ష్యంతః ॥ ౨ ౮ ౧ ౭ ౫ ॥
- ౫౪ వయం మిత్రస్య సుమతౌ స్యామ । మిత్రం న ఈ శిమ్యా గోషు గవ్యవత్ ।
 స్వాధియో విదధే అప్సుజిజినన్ । ఆరేజయతా రోదసీ పాజసా గిరా ।
 ప్రతి ప్రియం యజతం జనుషామవః । మహో ఆదిత్యో నమసోపసద్యః
 । యాతయజ్ఞనో గృణతే సుశేవః । తస్మా ఏతత్పన్యతమాయ జుష్టమ్ । అగ్నౌ
 మిత్రాయ హవిరాజహోత । ఆ వా రథో రోదసీ బద్భధానః ॥ ౨ ౮ ౧ ౭ ౬ ॥
- ౫౫ హిరణ్యయో వృషభిర్యాత్వత్వైః । ఘృతవర్తనిః పవిభీ రుచానః
 । ఇషాం వోథా నృపతిర్వాజినీవాన్ । స ప్రథానో అభి పఞ్చభూమ ।
 త్రివస్థురో మనసాఽఽయాతు యుక్తః । విశో యేన గచ్ఛథో దేవయన్తీః ।
 కుత్రాచిద్వామమశ్వినా దధానా । స్వశ్వా యశసాఽఽయాతమర్వాక్ । దస్త్రా
 నిధిం మధుమన్తం పిబాథః । వి వా రథో వధ్వా యాదమానః ॥ ౨ ౮ ౧ ౭ ౭ ॥
- ౫౬ అన్తాన్తివో బాధతే వర్తనిభ్యామ్ । యువోః శ్రియం పరి యోషా వృణీత । సూరో
 దుహితా పరితక్మీయాయామ్ । యద్దేవయన్తమవథః శచీభిః । పరిష్టు
 సవాం మనావాం వయోగామ్ । యో హ స్య వా రథిరా వస్త ఉస్రాః । రథో

యుజానః పరియాతి వర్తిః | తేన నః శం యోరుషసో వ్యష్టా | న్యశ్వినా
వహతం యజ్ఞే ఆస్మిన్ | యువం భుజ్యమవవిధః సముద్రే || ౨| ౮| ౭| ౮||

౫౭ ఉదూహధురర్ణసో అస్రిధానైః | పతత్రిభిరశమైరవ్యథిభిః |
దసనాభిరశ్వినా పారయన్తా | అగ్నిషోమా యో అద్య వామ్ | ఇదం వచః
సపర్యతి | తస్మై ధత్తః సువీర్యమ్ | గవాం పోషగ్గ్ స్యశ్వయమ్ | యో
అగ్నిషోమా హవిషా సపర్యాత్ | దేవద్రీచా మనసా యో ఘృతేన | తస్య
వ్రతః రక్షతం పాతమహసః || ౨| ౮| ౭| ౯||

౫౮ విశే జనాయ మహి శర్మ యచ్ఛతమ్ | అగ్నిషోమా య ఆహుతిమ్ | యో వాం
దాశాద్ధవిష్కృతిమ్ | స ప్రజయా సువీర్యమ్ | విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవత్
| అగ్నిషోమా చేతి తద్వీర్యం వామ్ | యదముష్టితమవసం పణిం గోః |
అవతిరతం ప్రథయస్య శేషః | అవిన్దతం జ్యోతిరేకం బహుభ్యః |
అగ్నిషోమావిమః సుమేఽగ్నిషోమా హవిషః ప్రస్థితస్య || ౨| ౮| ౭| ౧౦|| జభార
ద్యౌరగ్నోరుపస్థ ఉపక్వన్తో బద్భధానో యాదమానః సముద్రేహసః
ప్రస్థితస్య || ౭||

౫౯ అహమస్మి ప్రథమజా ఋతస్య | పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య
నాభిః | యో మా దదాతి స ఇదేవ మాఽఽవాః | అహమన్నమన్నమదస్తమద్మి |
పూర్వమగ్నోరపి దహత్యన్నమ్ | యత్తా హోఽఽసాతే అహముత్తరేషు | వ్యాత్తమస్య
పశవః సుజమ్భమ్ | పశ్యన్తి ధీరాః ప్రవరన్తి పాకాః | జహామ్యన్యం
న జహామ్యన్యమ్ | అహమన్నం వశమిచ్ఛరామి || ౨| ౮| ౮| ౧౧||

౬౦ సమానమర్థం పర్యేమి భుజ్జాత్ | కో మామన్నం మనుష్యో దయేత | పరాకే
అన్నం నిహితం లోక ఏతత్ | విశ్వైర్దేవైః పితృభిర్దుప్తమన్నమ్ |
యదద్యతే లుప్యతే యత్పరోప్యతే | శతతమి సా తనూర్మే బభూవ |
మహాన్తై చరూ సకృద్దుగ్ధేన పశ్రౌ | దివం చ పృశ్ని పృథిపిం
చ సాకమ్ | తథ్సంపిబన్తో న మినన్తి వేధసః | నైతద్భూయో భవతి
నో కసియః || ౨| ౮| ౮| ౧౨||

౬౧ అన్నం ప్రాణమన్నమపానమాహుః | అన్నం మృత్యుం తము జీవాతుమాహుః |
అన్నం

బ్రహ్మణో జరసం వదన్తి | అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజానామ్ | మోఘమన్నం
విస్తతే అప్రచేతాః | సత్యం బ్రవీమి వధ ఇథ్య తస్య | నార్యమణం పుష్యతి
నో సఖాయమ్ | కేవలాఘా భవతి కేవలాదీ | అహం మేఘః స్తనయన్వర్షన్నస్మి |
మామదన్వహమద్వ్యన్యాన్ || ౨ | ౮ | ౮ | ౩ ||

౬౨ అహః సదమృతో భవామి | మదాదిత్యా అధి సర్వే తపన్తి | దేవీం
వాచమజనయన్త యద్వాగ్వదన్తి | అనన్తామన్తాదధినిర్మితాం మహీమ్ | యస్యాం
దేవా అదధుర్భజనాని | ఏకాక్షరాం ద్విపదాః పట్టదాం చ | వాచం
దేవా ఉపజీవన్తి విశ్వే | వాచం దేవా ఉపజీవన్తి విశ్వే | వాచం గన్ధర్వాః
పశవో మనుష్యాః | వాచీమా విశ్వా భువనాన్యర్పితా || ౨ | ౮ | ౮ | ౪ ||

౬౩ సా నో హవం జషతామిన్ద్రపత్ని | వాగక్షరం ప్రథమజాఙ్ముతస్య | వేదానాం
మాతాఽమృతస్య నాభిః | సా నో జషాణోపయజ్ఞమాగాత్ | అవన్తి దేవీ సుహవా
మే అస్తు | యామృషయో మన్తకృతో మనీషిణః | అన్వైచ్చన్తేవాస్తపసా
శ్రమేణ | తాం దేవీం వాచఃపావిషా యజామహే | సా నో దధాతు సుకృతస్య
లోకే | చత్వారి వాక్పరిమితా పదాని || ౨ | ౮ | ౮ | ౫ ||

౬౪ తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః | గుహా త్రిణి నిహితా నేక్లయన్తి |
తురీయం వాచో మనుష్యా వదన్తి | శ్రద్ధయాఽగ్నిః సమిధ్యతే | శ్రద్ధయా
విస్తతే హవిః | శ్రద్ధాం భగస్య మూర్ధని | వచసాఽఽవేదయామసి | ప్రియ౨ః
శ్రద్ధే దదతః | ప్రియ౨ః శ్రద్ధే దిదాసతః | ప్రియం భోజేషు
యజ్యసు || ౨ | ౮ | ౮ | ౬ ||

౬౫ ఇదం మ ఉదితం కృధి | యథా దేవా అసురేషు | శ్రద్ధాముగ్రేషు
చక్రీరే | ఏవం భోజేషు యజ్యసు | అస్మాకముదితం కృధి | శ్రద్ధాం
దేవా యజమానాః | వాయుగోపా ఉపాసతే | శ్రద్ధాః హృదయ్యయాఽఽకూత్యా |
శ్రద్ధయా హూయతే హవిః | శ్రద్ధాం ప్రాతర్హవామహే || ౨ | ౮ | ౮ | ౭ ||

౬౬ శ్రద్ధాం మధ్యందినం పరి | శ్రద్ధాః సూర్యస్య నిమ్రుచి | శ్రద్ధే
 శ్రద్ధాపయేహ మా | శ్రద్ధా దేవానధివన్తే | శ్రద్ధా విశ్వమిదం జగత్ |
 శ్రద్ధాం కామస్య మాతరమ్ | హవిషా వర్ధయామసి | బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం
 పురస్తాత్ | వి సీమతః సురుచో వేన ఆవః | స బుద్ధియా ఉపమా ఆస్య
 విష్వాః || ౨ | ౮ | ౮ | ౮ ||

౬౭ సతశ్చ యోనిమసతశ్చ వివః | పితా విరాజామృషభో రయీణామ్
 | అన్తరిక్షం విశ్వరూప ఆవివేశ | తమయైరభ్యర్చన్తి వధ్వమ్ |
 బ్రహ్మ సన్తం బ్రహ్మణా వర్ధయన్తః | బ్రహ్మ దేవానజనయత్ | బ్రహ్మ
 విశ్వమిదం జగత్ | బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితమ్ | బ్రహ్మ బ్రాహ్మణ ఆత్మనా
 | అన్తరస్మిన్నిమే లోకాః || ౨ | ౮ | ౮ | ౯ ||

౬౮ అన్తర్విశ్వమిదం జగత్ | బ్రహ్మైవ భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ | తేన కోఽర్హతి
 స్పర్ధితుమ్ | బ్రహ్మన్దేవాస్త్రయన్త్రిశత్ | బ్రహ్మన్నిన్ద్రప్రజాపతీ | బ్రహ్మాన్ హ
 విశ్వా భూతాని | నావీహన్తః సమాహితా | చతస్ర ఆశాః ప్రవరన్త్యగ్నయః
 | ఇమం నో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్ | పుత్రం పిన్వన్నజరః సువీరమ్ ||
 ౨ | ౮ | ౮ | ౧౦ ||

౬౯ బ్రహ్మ సమిదభవత్యాహుతీనామ్ | ఆ గావో అగ్మన్నుత భద్రమక్రన్ |
 సీదన్తు గోష్ఠే రణయన్త్యన్మే | ప్రజావతీః పురురూపా ఇహ స్యుః | ఇన్ద్రాయ
 పూర్వీరుషసో దుహానాః | ఇన్ద్రో యజ్వనే పృణతే చ శిక్షతి | ఉపేద్ధదాతి న
 స్వం ముషాయతి | భూయో భూయో రయిమిదస్య వర్ధయన్ | అభిన్నే ఖిల్లే నిదధాతి
 దేవయుమ్ | న తానశన్తి న తా ఆర్వా || ౨ | ౮ | ౮ | ౧౧ ||

౭౦ గావో భగో గావ ఇన్ద్రో మే అచ్ఛాత్ | గావః సోమస్య ప్రథమస్య భక్షః
 | ఇమా యా గావః స జనాస ఇన్ద్రః | ఇచ్ఛామీద్ధదా మనసా చిదిన్ద్రమ్ |
 యూయం గావో మేదయథా కృశం చిత్ | అశ్శీలం చిత్కృణుథా సుప్రతీకమ్ |
 భద్రం గృహం కృణుథ భద్రవాచః | బృహద్వో వయ ఉచ్యతే సభాసు |
 ప్రజావతీః సూయవసః రిశన్తిః | శుద్ధా అపః సుప్రపాణే పిబన్తిః |

మా వః స్నేన ఈశత మాఽఘశఃః । పరి వోహేతీ రుద్రస్య వృజ్ఞాన్త
 । ఉపేదముప్త పర్చనమ్ । ఆసు గోఘాపపుచ్యతామ్ । ఉపర్షభస్య రేతసి ।
 ఉపేన్ద్ర తప వీర్యే ॥ ౨౧ ౮౧ ౮౧ ౧౨ ॥ చరామి కసీయోఽన్యానర్పితా పదాని
 యజ్యసు హవామహే విష్ణా లోకాః సువీరమర్వా పిబన్తీష్టట్ చ ॥ ౮ ॥
 ౭౧ తా సూర్యాచన్ద్రమసా విశ్వభృత్తమా మహత్ । తేజో వసుమద్రాజతో దివి
 । సామాత్మానా చరతః సామచారిణా । యయోర్వృతం న మమే జాతు దేవయోః ।
 ఉభావన్తౌ పరియాత ఆర్యా । దివో న రశ్మీర్షునుతో వ్యర్ణవే । ఉభా
 భువన్తీ భువనా కవిక్రతూ । సూర్యా న చన్ద్రా చరతో హతామతీ । పఠీ
 ద్యుమద్విశ్వవిదా ఉభా దివః । సూర్యా ఉభా చన్ద్రమసా వివక్షణా ॥ ౨౧ ౮౧ ౯౧ ॥
 ౧ ॥

౭౨ విశ్వవారా వరివోభా వరేణ్యా । తా నోఽవతం మతిమన్తా మహివ్రతా ।
 విశ్వవపరీ ప్రతరణా తరన్తా । సువర్విదా దృశయే భూరిరశ్మి ।
 సూర్యా హి చన్ద్రా వసు త్వేష దర్శతా । మనస్వినోభాఽనుచరతో ను
 సం దివమ్ । ఆస్య శ్రవో నద్యః సప్త బిభ్రతి । ద్యావా జ్ఞామా పృథివీ
 దర్శతం వపుః । ఆస్మే సూర్యాచన్ద్రమసాఽభిచక్షే । శ్రద్ధే కమిన్ద్ర
 చరతో విచర్తురమ్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౨ ॥

౭౩ పూర్వాపరం చరతో మాయయైతౌ । శిశూ క్రీడన్తౌ పరియాతో అధ్వరమ్ ।
 విశ్వాన్యన్యో భువనాఽభిచష్టే । ఋతూనన్యో విదధజ్ఞాయతే పునః ।
 హిరణ్యవర్ణాః శుచయః పావకా యాసాః రాజా । యాసాం దేవాః శివేన మా
 చక్షుషా పశ్యత । ఆపో భద్రా ఆదితృశ్యామి । నానదాసీన్నో నదాసీత్తదాసీమ్ ।
 నాసీద్రజో నో వ్యోమాపరో యత్ । కిమావరీవః కుహ కస్య శర్మన్ ॥ ౨౧ ౮౧ ౯౧ ॥
 ౩ ॥

౭౪ అమ్భుః కిమాసీద్ధహానం గభీరమ్ । న మృత్యురమృతం తర్హి న । రాత్రియా
 అహ్నా ఆసీత్ప్రకేతః । ఆనీదవాత౨ః స్వధయా తదేకమ్ । తస్మాద్ధాన్యం న ప్రః
 కించ నాస । తమ ఆసీత్తమసా గూఢమగ్రే ప్రకేతమ్ । సలిలః సర్వమా
 ఇదమ్ । తుచ్ఛేనాభ్యవిహితం యదాసీత్ । తమసస్తన్మహినా జాయతైకమ్ ।

కామస్తదగ్రే సమవర్తతాధి || ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౪||

౭౫ మనసో రేతః ప్రథమం యదాసీత్ | సతో బన్ధుమసతి నిరవిన్దన్ |
 హృది ప్రతిష్యా కవయో మనీషా | తిరశ్చినో వితతో రశ్మిరేషామ్ |
 అధః స్విదాసీ ౩ దుపరి స్విదాసీ ౩ త్ | రేతోధా ఆసన్మహిమాన ఆసన్ | స్వధా
 అవస్తాత్ప్రయతిః పరస్తాత్ | కో అధా వేద క ఇహ ప్రవోచత్ | కుత ఆజాతా
 కుత ఇయం విసృష్టిః | అర్వాగ్రేవా అస్య విసర్జనాయ || ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౫||
 ౭౬ అథా కో వేద యత ఆ బభూవ | ఇయం విసృష్టిర్యత ఆబభూవ |
 యది వా దధే యది వా న | యో అస్యాధ్యక్షః పరమే వ్యోమన్ | సో అజ్ఞ
 వేద యది వా న వేద | కిం స్విద్వనం క ఉ స వృక్ష ఆసీత్ |
 యతో ద్యావాపృథివీ నిష్టతక్షుః | మనీషిణో మనసా పృచ్ఛతేదు తత్ |
 యదధ్యత్పిష్టద్భువనాని ధారయన్ | బ్రహ్మ వనం బ్రహ్మ స వృక్ష ఆసీత్
 || ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౬||

౭౭ యతో ద్యావాపృథివీ నిష్టతక్షుః | మనీషిణో మనసా విబ్రవీమి వః |
 బ్రహ్మధ్యత్పిష్టద్భువనాని ధారయన్ | ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్యోహవామహే |
 ప్రాతర్మిత్రావరుణా ప్రాతరశ్వినా | ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిమ్ |
 ప్రాతః సోమముత రుద్రో హువేమ | ప్రాతర్జితం భగముగ్రో హువేమ |
 వయం పుత్రమదితేతోఽవిధర్తా | ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చిత్ ||
 ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౭||

౭౮ రాజాచిద్యం భగం భక్షీత్యాహ | భగ ప్రణేతర్భగ సత్యరాధః |
 భగేమాం ధియముదవ దదన్నః | భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్వైః | భగ
 ప్ర సృభిర్పృవన్తః స్యామ | ఉతేదాసీం భగవన్తః స్యామ | ఉత ప్రపితృ ఉత
 మధ్యే అహ్నామ్ | ఉతోదితా మఘవన్స్సూర్యస్య | వయం దేవానాం సుమతో
 స్యామ | భగ ఏవ భగవా అస్తు దేవాః || ౨౧ ౮౧ ౯౧ ౮||

౭౯ తేన వయం భగవన్తః స్యామ | తం త్వా భగ సర్వ ఇణ్ణోహవీమి | స నో భగ
 పుర ఏతా భవేహ | సమధ్యురాయోషసో నమన్త | దధిక్రావేవ శుచయే

పదాయ॑ | అ॒ర్వా॒చీ॒నం వ॒సువి॒దం భ॒గం నః॑ | ర॒థమి॒వాశ్వా॑ వా॒జిన॑
 ఆ॒వహ॑న్తు | అ॒శ్వావ॒తీర్గో॑మ॒తీర్ష॑ ఉ॒షాసః॑ | వీ॒రవ॑తీః స॒దము॑చ్ఛన్తు భ॒ద్రాః
 | ఘృ॒తం దు॒హానా॑ వి॒శ్వతః॑ ప్ర॒పీనాః॑ | యూ॒యం పా॑త స్వ॒స్తిభిః॑ సదా॑ నః ॥

౨ | ౮ | ౯ | ౯ ॥

వి॒చక్ష॑ణా వి॒చర్తు॑రః శ॒ర్మన్న॑ధి॒విస॑ర్జనాయ॒ బ్రహ్మ॑ వ॒నం
 బ్రహ్మ॑ స వృ॒క్ష ఆ॒సీత్తు॑రశ్చి॒ద్ధేవాః॑ ప్ర॒పీనా॑ ఏకం చ ॥ ౯ ॥
 పీ॒వోఽన్నా॑న్తే శు॒క్రాసః॑ సో॒మో ధే॒నుమి॑న్ద్రోస్తరస్వా॒ఞ్శుచి॑మా దే॒వో యా॑తు
 సూ॒త్యో దే॒వీమ॑హమ॒స్మి తా సూ॑ర్యాచ॒న్ద్రమసా॑ నవ ॥ ౯ ॥
 పీ॒వోఽన్నా॑నగ్నే త్వం పా॒రయా॑నాధృ॒ష్యః శుచి॑ం ను స్తో॒మం వి॒శ్రయ॑మాణో ది॒వో
 రు॒క్మోఽన్నం॑ ప్రా॒ణమన్నం॑ తా సూ॒ర్యాచ॒న్ద్రమసా॑ నవసప్తతిః ॥ ౧౦ ॥
 పీ॒వోఽన్నా॑న్, యూ॒యం పా॑తస్వ॒స్తిభిః॑ సదా॑నః ॥

ఇతి ద్వితీయం అష్టకం సంపూర్ణమ్ ॥

॥ తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్ ॥

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

॥ తృతీయం అష్టకమ్ ॥

॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥ హరిః ఓ(౪)మ్ ॥

తృతీయాష్టకే ప్రథమః ప్రపాఠకః ౧

నక్షత్రేష్టి

౧ అగ్నిర్నః పాతు కృత్తికాః । నక్షత్రం దేవమిన్ద్రియమ్ । ఇదమాసాం
 విచక్షణమ్ । హవిరాసం జహోతన । యస్య భాన్తి రశ్మయో యస్య కేతవః
 । యస్యేమా విశ్వా భువనాన్వి సర్వా । స కృత్తికాభిరభి సంవసానః ।
 అగ్నిర్నో దేవః సువితే దధాతు । ప్రజాపతే రోహిణీ వేతు పత్నీ ।
 విశ్వరూపా బృహతీ చిత్రభానుః ॥ ౩1 ౧1 ౧1 ౧॥

౨ సా నో యజ్ఞస్య సువితే దధాతు । యథా జీవేమ శరదః సవీరాః
 । రోహిణీ దేవ్యదగాత్పురస్తాత్ । విశ్వా రూపాణి ప్రతిమోదమానా ।
 ప్రజాపతిః హవిషా వర్ధయన్తి । ప్రియా దేవానాముపయాతు యజ్ఞమ్ ।
 సోమో రాజా మృగశీరోషేణ ఆగన్ । శివం నక్షత్రం ప్రియమస్య ధామ
 । ఆప్యాయమానో బహుధా జనేషు । రేతః ప్రజాం యజమానే దధాతు ॥ ౩1 ౧1
 ౧1 ౨॥

౩ యత్రే నక్షత్రం మృగశీరోషమస్తి । ప్రియః రాజన్నియతమం ప్రియాణామ్
 । తస్మై తే సోమ హవిషా విధేమ । శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే ।
 ఆర్ధయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానాం పతిరఘ్నియానామ్ ।
 నక్షత్రమస్య హవిషా విధేమ । మా నః ప్రజాః రిరిషన్తోత వీరాన్ ।
 హేతీ రుద్రస్య పరి ణో వృణక్తు । ఆర్ధా నక్షత్రం జపతాః హవిర్నః ॥

31 01 01 311

౪ ప్రముఖ్చమానౌ దురితాని విశ్వా | అపాఘశశం నుదతామరాతిమ్
 | పునర్నో దేవ్యదితిః స్పృణోతు | పునర్వనూ నః పునరేతాం యజ్ఞమ్ |
 పునర్నో దేవా అభియన్తు సర్వే | పునః పునర్వో హవిషా యజామః | ఏవా న
 దేవ్యదితిరనర్వా | విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా | పునర్వనూ హవిషా
 వర్ధయన్తి | ప్రియం దేవానామవ్యేతు పాథః || 31 01 01 ౪||

౫ బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః | తిష్యం నక్షత్రమభి సంబభూవ |
 శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జష్ఠుః | దిశో ను సర్వా అభయం నో అస్తు |
 తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతో నః | బృహస్పతిర్నః పరిపాతు ప్రశాచత్
 | బాధేతాం ద్వేషో అభయం కృణుతామ్ | సువీర్యస్య పతయః స్యామ | ఇదః
 సర్వేభ్యో హవిరస్తు జష్ఠమ్ | ఆశ్రేషా యేషామనుయన్తి చేతః || 31 01 01 ౫||

౬ యే అన్తరిక్షం పృథివీం క్షియన్తి | తే నః సర్పాసో హవమాగమిష్ఠాః
 | యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్పాః | యే దివం దేవీమను సంచరన్తి |
 యేషామాశ్రేషా అనుయన్తి కామమ్ | తేభ్యః సర్వేభ్యో మధుమజ్జహోమి |
 ఉపహూతాః పితరో యే మఘాసు | మనోజవనః సుకృతః సుకృత్యాః | తే నో
 నక్షత్రే హవమాగమిష్ఠాః | స్వధాభిర్యజ్ఞం ప్రయతం జషన్తామ్ || 31 01 01 ౬||

౭ యే అగ్నిదగ్ధా యేనగ్నిదగ్ధాః | యేముం లోకం పితరః క్షియన్తి |
 యాగ్న్య విద్య యాః ఉ చ న ప్రవిద్య | మఘాసు యజ్ఞః సుకృతం
 జషన్తామ్ | గవాం పతిః ఫల్గునీనామసి త్వమ్ | తదర్యమన్వరుణ మిత్ర చారు |
 తం త్వా వయః సనితారః సనీనామ్ | జీవా జీవన్తముప సంవిశేమ |
 యేనేమా విశ్వా భువనాని సంజితా | యస్య దేవా అను సంయన్తి చేతః ||

౮ అర్యమా రాజాఽజరస్తువిష్మాన్ | ఫల్గునీనామృషభో రోరవీతి | శ్రేష్ఠో
 దేవానాం భగవో భగాసి | తత్త్వా విదుః ఫల్గునీస్తస్య విత్తాత్ | అస్మభ్యం
 క్షత్రమజరః సువీర్యమ్ | గోమదశ్వవదుప సంనుదేహ | భగో
 హ దాతా భగ ఇత్ప్రదాతా | భగో దేవీః ఫల్గునీరావివేశ | భగన్వేత్తం

ప్రసవం గమేమ | యత్ర దేవైః సధమాదం మదేమ || 31 01 01 04 ||

౯ ఆయాతు దేవః సవితోపయాతు | హిరణ్యయేన సువృతా రథేన | వహన్
హస్తః సుభగం విదమనాపసమ్ | ప్రయచ్ఛన్తం పపురిం పుణ్యమచ్ఛ
| హస్తః ప్రయచ్ఛత్వమృతం వసీయః | దక్షిణేన ప్రతిగృభ్ణీమ ఏనత్ |
దాతారమద్య సవితా విదేయ | యో నో హస్తాయ ప్రసవాతి యజ్ఞమ్ | త్వష్టా
నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రామ్ | సుభః ససం యువతిః రోచమానామ్ || 31 01 01 05 ||

౧౦ నివేశయన్నమృతాన్మర్త్యాగశ్చ | రూపాణి పిశనుభవనాని విశ్వా
| తన్నస్తష్టా తదు చిత్రా విచష్టామ్ | తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యమ్
| తన్నః ప్రజాం వీరవతీః సనోతు | గోభిర్నో అశ్వైః సమనక్తు యజ్ఞమ్ |
వాయుర్నక్షత్రమభ్యేతి నిష్ట్యామ్ | తిగృశ్య్జ్తో వృషభో రోరువాణః |
సపిరయస్ఫువనా మాతరిశ్వా | అప ద్వేషాసి నుదతామరాతిః || 31 01 01 06 ||

౧౧ తన్నో వాయుస్తదు నిష్ట్యా శ్య్ణోతు | తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యమ్
| తన్నో దేవాసో అనుజానస్తు కామమ్ | యథా తరేమ దురితాని విశ్వా |
దూరమస్మచ్ఛత్రవో యస్తు భీతాః | తద్దిన్యాగ్నీ కృణుతాం తద్విశాభే
| తన్నో దేవా అనుమదస్తు యజ్ఞమ్ | పశ్చాత్పురస్తాదభయం నో అస్తు |
నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాభే | శ్రేష్ఠావిన్యాగ్నీ భువనస్య గోపౌ ||

31 01 01 07 ||

౧౨ విహుచః శత్రూనప బాధమానౌ | అప క్షుధం నుదతామరాతిమ్ | పూర్ణా
పశ్చాదుత పూర్ణా పురస్తాత్ | ఉన్మధ్యతః పౌర్ణమాసీ జిగాయ | తస్యాం
దేవా అధి సంవసన్తః | ఉత్తమే నాక ఇహ మాదయన్తామ్ | పృథీవీ సువర్చ
యువతిః సజోషాః | పౌర్ణమాస్యదగాచ్ఛోభమానా | ఆప్యాయయన్తీ దురితాని
విశ్వా | ఉరుం దుహం యజమానాయ యజ్ఞమ్ || 31 01 01 08 ||

చిత్రభాసుర్యజమానే

దధాతు హవిర్మః పాథశ్చేతో జషన్తాం చేతో మదేమ రోచమానామరాత్తిరోపౌ
యజ్ఞమ్ || ౧ ||

౧౩ ఋ॒ధ్యాస్మ॑ హ॒వ్యైర్నమ॑సోప॒సద్య॑ । మి॒త్రం దే॒వం మి॒త్రధే॑యం నో అస్తు ।
 అ॒నూ॒రా॒ధాన్, హ॒విషా॑ వ॒ర్ధయ॑న్తః । శ॒తం జి॒వేమ॑ శ॒రదః॑ స॒వీరాః॑ ।
 చి॒త్రం నక్ష॑త్రముదగాత్పురస్తాత్ । అ॒నూ॒రా॒ధాస॑ ఇతి యద్వదన్తి ।
 తన్మి॒త్ర పితి॑ పథిభిర్దేవయానైః । హి॒రణ్య॑యైర్విత్తైరన్తరీక్షే ।
 ఇన్ద్రో॑ జ్యేష్ఠామను నక్షత్రమేతి । యస్మిన్పృత్రం వృత్రతూర్యే తతార॑
 ॥ ౩౧ ౧౧ ౨౧ ౧॥

౧౪ తస్మిన్స్వయమమృతం దుహానాః । క్షుధం తరేమ దురితిం దురిష్టిమ్ ।
 పు॒ర॒స్థాయ॑ వృషభాయ ధృష్ణవే । అషాఢాయ సహమానాయ మీఢుషే ।
 ఇన్ద్రాయ జ్యేష్ఠా మధుమద్దుహానా । ఉరుం కృణోతు యజమానాయ లోకమ్ । మూలం
 ప్రజాం వీరవతీం విదేయ । పరాచ్యేతు నిర్పతిః పరాచా । గోభిర్నక్షత్రం
 పశుభిః సమక్రమ్ । అహర్భూయాద్యజమానాయ మహ్యమ్ ॥ ౩౧ ౧౧ ౨౧ ౨॥

౧౫ అహర్నో అద్య సువితే దధాతు । మూలం నక్షత్రమితి యద్వదన్తి । పరాచీం
 వాచా నిర్పతిం నుదామి । శివం ప్రజాయై శివమస్తు మహ్యమ్ । యా దివ్యా
 ఆపః పయసా సంబభూవుః । యా అన్తరిక్ష ఉత పార్ధిరీర్యాః । యాసామషాఢా
 అనుయన్తి కామమ్ । తా న ఆపః శ२५ స్యోనా భవన్తు । యాశ్చ కూప్యా
 యాశ్చ నాద్యాః సముద్రియాః । యాశ్చ వైశన్తిరుత ప్రాసచీర్యాః ॥ ౩౧ ౧౧ ౨౧ ౩॥

౧౬ యాసామషాఢా మధు భక్షయన్తి । తా న ఆపః శ२५ స్యోనా భవన్తు ।
 తన్నో విశ్వే ఉప శృణ్వన్తు దేవాః । తదషాఢా అభి సంయన్తు యజ్ఞమ్ ।
 తన్నక్షత్రం ప్రథతాం పశుభ్యః । కృషిర్వృష్టిర్యజమానాయ కల్పతామ్ ।
 శుభ్రాః కన్యా యువతయః సుపేశసః । కర్మకృతః సుకృతో వీర్యావతీః
 । విశ్వాన్దేవాన్ హవిషా వర్ధయన్తిః । అషాఢాః కామముపయాన్తు యజ్ఞమ్ ॥
 ౩౧ ౧౧ ౨౧ ౪॥

౧౭ యస్మిన్ప్రహృభ్యజయధ్వర్షమేతత్ । అముం చ లోకమిదమూ చ సర్వమ్ ।
 తన్నో నక్షత్రమభిజిద్విజిత్య । శ్రియం దధాత్వహృణీయమానమ్ । ఉభౌ లోకౌ
 బ్రహ్మణా సంజితేమా । తన్నో నక్షత్రమభిజిద్విచష్టామ్ । తస్మిన్స్వయం

పృతనాః సంజయేమ | తం నో దేవాసో అనుజానన్తు కామమ్ | శృణ్వన్తి
 శ్రోణామమృతస్య గోపామ్ | పుణ్యామస్యా ఉపశృణోమి వాచమ్ || 31 01 ౨1
 x||

౧౮ మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీమజూర్యామ్ | ప్రతీచీమేనాః హవిషా యజామః |
 త్రేధా విష్ణురురుగాయో విచక్రమే | మహీం దివం పృథివీమన్తరిక్షమ్ |
 తచ్ఛోణైతి శ్రవ ఇచ్చమానా | పుణ్యగ్గ్ శ్లోకం యజమానాయ కృణ్వతీ |
 అష్టా దేవా వసవః సోమ్యాసః | చతస్రో దేవీరజరాః శ్రవిష్ఠాః | తే
 యజ్ఞం పాన్తు రజసః పురస్తాత్ | సంవత్సరీణమమృతగ్గ్ స్వస్తి ||
 31 01 ౨1 ౬||

౧౯ యజ్ఞం నః పాన్తు వసవః పురస్తాత్ | దక్షిణతోఽభియన్తు
 శ్రవిష్ఠాః | పుణ్యం నక్షత్రమభి సంవిశామ | మా నో
 అరాతిరపుశశసా గన్ | క్షత్రస్య రాజా వరుణోఽధిరాజః |
 నక్షత్రాణాః శతభిషగ్వసిష్ఠః | తౌ దేవేభ్యః కృణుతో దీర్ఘమాయుః
 | శతం సహస్రా భేషజాని ధత్తః | యజ్ఞం నో రాజా వరుణ ఉపయాతు |
 తం నో విశ్వే అభి సంయన్తు దేవాః || 31 01 ౨1 ౭||

౨౦ తన్నో నక్షత్రం శతభిషగ్గుషాణమ్ | దీర్ఘమాయుః ప్రతిరదేభిషజాని
 | అజ ఏకపాదుదగాత్పురస్తాత్ | విశ్వా భూతాని ప్రతిమోదమానః | తస్య
 దేవాః ప్రసవం యన్తి సర్వే | ప్రోష్ఠపదాసో అమృతస్య గోపాః |
 విభ్రాజమానః సమిధాన ఉగ్రః | ఆఽన్తరిక్షమరుహదగన్యామ్ | తం సూర్యం
 దేవమజమేకపాదమ్ | ప్రోష్ఠపదాసో అనుయన్తి సర్వే || 31 01 ౨1 ౮||

౨౧ అహిర్బుధ్నియః ప్రథమాన ఏతి | శ్రేష్ఠో దేవానాముత మానుషాణామ్ | తం
 బ్రాహ్మణాః సోమపాః సోమ్యాసః | ప్రోష్ఠపదాసో అభిరక్షన్తి సర్వే
 | చత్వార ఏకమభికర్మ దేవాః | ప్రోష్ఠపదాస ఇతి యాన్, వదన్తి |
 తే బుధ్నియం పరిషద్యగ్గ్ స్తువన్తః | అహిరక్షన్తి నమసోపసద్య
 | పూషా రేవత్యన్వేతి పథామ్ | పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్వా || 31 01 ౨1 ౯||

౨౨ ఇమాని హవ్యా ప్రయతా జషాణా । సుగైర్నో యానైరుపయాతాం యజ్ఞమ్ ।
 క్షుద్రాన్పశుస్తక్షతు రేవతీ నః । గావో నో అశ్వాః అన్వేతు పూషా ।
 అన్నం రక్షంతో బహుధా విరూపమ్ । వాజ్సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ ।
 తదశ్వినావశ్వయుజోపయాతామ్ । శుభం గమిష్ఠా సుయమేభిరశ్వైః । స్వం
 నక్షత్రం హవిషా యజంతే । మధ్వా సంపృక్తో యజషా సమక్తో ॥

31 ౧1 ౨1 ౧౦॥

౨3 యా దేవానాం భిషజౌ హవ్యవాహా । విశ్వస్య దూతావమృతస్య గోపౌ ।
 తౌ నక్షత్రం జజషాణోపయాతామ్ । నమోఽశ్వినభ్యాం కృణుమోఽశ్వయుగ్భ్యామ్ ।

అప

పాప్మానం భరణీర్భరన్తు । తద్యమో రాజా భగవాన్ విచష్టామ్ । లోకస్య
 రాజా మహతో మహాన్ హి । సుగం నః పన్థామభయం కృణోతు । యస్మిన్నక్షత్రే
 యమ ఏతి రాజా । యస్మిన్నేనమభ్యషిణ్చన్త దేవాః । తదస్య చిత్రం
 హవిషా యజామ । అప పాప్మానం భరణీర్భరన్తు । నివేశసి యత్రే దేవా
 అదధుః ॥ 31 ౧1 ౨1 ౧౧॥ తతార మహ్యం ప్రాసవీర్యా యాస్తు యజ్ఞం వాచగ్గ్
 స్వస్తి దేవా అను యన్తి సర్వే వాజబస్త్వా సమక్తో దేవాస్త్రీణి చ ॥ ౨॥

౨౪ నవో నవో భవతి జాయమానో యమాదిత్యా అశుమాప్యాయయన్తి ।
 యే విరూపే సమనసా సంవ్యయన్తి । సమానం తన్తుం పరి తాతనాతే । విభూ
 ప్రభూ అనుభూ విశ్వతో హువే । తే నో నక్షత్రే హవమాగమేతమ్ । వయం దేవీ
 బ్రహ్మణా సంవిదానాః । సురత్నాసో దేవవీతిం దధానాః । అహోరాత్రే హవిషా
 వర్ధయన్తః । అతి పాప్మానమతిముక్త్యా గమేమ । ప్రత్యువదృశ్యాయతీ ॥ 31 ౧1 31
 ౧॥

౨౫ వ్యచ్ఛన్తి దుహితా దివః । అపో మహీ వృణుతే చక్షుషా ।
 తమో జ్యోతిష్కృణోతి సూనరీ । ఉదుస్తియాః సచతే సూర్యః । సచా
 ఉద్యన్నక్షత్రమర్చిమత్ । తవేదుషో వ్యషి సూర్యస్య చ । సం భక్తేన
 గమేమహి । తన్నో నక్షత్రమర్చిమత్ । భాసుమత్రేజ ఉచ్చరత్ । ఉప
 యజ్ఞమిహాగమత్ ॥ 31 ౧1 31 ౨॥

౨౬ ప్ర నక్షత్రాయ దేవాయ | ఇన్ద్రాయేన్ద్రః హవామహే | స నః సవితా
 సువర్భునిమ్ | పుష్టిదాం వీరవత్తమమ్ | ఉదు త్యం చిత్రమ్ | అదితిర్న ఉరుష్యతు
 మహీమూషు మాతరమ్ | ఇదం విష్ణుః ప్ర తద్విష్ణుః | అగ్నిర్మూర్ధా భువః |
 అను నోఽద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వమ్ | హవ్యవాహగ్గ్ స్విష్టమ్ || ౩౧ ౧ | ౩౧
 ౩ || ఆయత్యగమధ్విష్టమ్ || ౩ ||

౨౭ అగ్నిర్వా అకామయత | అన్నాదో దేవానాగ్ స్వామితి | స ఏతమగ్నయే
 కృత్తికాభ్యః పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ | తతో వై సోఽన్నాదో
 దేవానామభవత్ | అగ్నిర్వై దేవానామన్నాదః | యథా హ వా అగ్నిర్దేవానామన్నాదః
 | ఏవ హ వా ఏష మనుష్యాణాం భవతి | య ఏతేన హవిషా యజతే |
 య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే స్వాహా కృత్తికాభ్యః స్వాహా
 | అమ్బాయై స్వాహా దులాయై స్వాహా | నితత్స్వై స్వాహాఽభయన్వై స్వాహా |
 మేఘయన్వై స్వాహా వర్షయన్వై స్వాహా | చుపుణీకాయై స్వాహేతి ||
 ౩౧ ౧ | ౪ | ౧ ||

౨౮ ప్రజాపతిః ప్రజా అస్సజత | తా అస్మాథస్పృష్టాః పరాచీరాయన్న్ | తాసాః
 రోహిణీమభ్యధ్యాయత్ | సోఽకామయత | ఉప మా వర్తత | సమేనయా గచ్ఛేయేతి
 |
 స ఏతం ప్రజాపతయే రోహిణ్యై చరుం నిరవపత్ | తతో వై సా తముపావర్తత |
 సమేనయాఽగచ్ఛత | ఉప హ వా ఏనం ప్రియమావర్తతే | సం ప్రియేణ గచ్ఛతే
 | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి |
 ప్రజాపతయే స్వాహా రోహిణ్యై స్వాహా | రోవమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్యః స్వాహేతి
 || ౩౧ ౧ | ౪ | ౨ ||

౨౯ సోమో వా అకామయత | ఓషధీనాః రాజ్యమభిజయేయమితి | స ఏతః
 సోమాయ మృగశీర్షాయ శ్యామాకం చరుం పయసి నిరవపత్ | తతో వై స
 ఓషధీనాః రాజ్యమభ్యజయత్ | సమానానాహ వై రాజ్యమభిజయతి |
 య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | సోమాయ

స్వాహా మృగశీర్షాయ స్వాహా । ఇన్వకాభ్యః స్వాహాషధీభ్యః స్వాహా ।
రాజ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి ॥ 31 01 04 01 ॥

30 రుద్రో వా అకామయత । పశుమాన్స్వామితి । స ఏతః రుద్రాయార్థాయై
ప్రైయ్యుక్లవం చరుం పయసి నిరవపత్ । తతో వై స పశుమానభవత్ ।
పశుమాన్ హ వై భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం
వేద । సోఽత్ర జహోతి । రుద్రాయ స్వాహాఽర్థాయై స్వాహా । పిన్వమానాయై
స్వాహా

పశుభ్యః స్వాహేతి ॥ 31 01 04 01 ॥

30 ఋజా వా ఇయమలోమకాఽఽసీత్ । సాఽకామయత । ఓషధీభిర్వనస్పతిభిః
ప్రజాయేయేతి । సైతమదిత్వై పునర్వసుభ్యాం చరుం నిరవపత్ । తతో వా
ఇయమోషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్రాజాయత । ప్రజాయతే హ వై ప్రజయా
పశుభిః । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర
జహోతి । అదిత్వై స్వాహా పునర్వసుభ్యామ్ । స్వాహాఽఽభూత్వై స్వాహా ప్రజాత్వై
స్వాహేతి ॥ 31 01 04 01 ॥

31 బృహస్పతిర్వా అకామయత । బ్రహ్మవర్చసీ స్వామితి । స ఏతం
బృహస్పతయే తిష్యాయ నైవారం చరుం పయసి నిరవపత్ । తతో వై
స బ్రహ్మవర్చస్వభవత్ । బ్రహ్మవర్చసీ హ వై భవతి । య ఏతేన
హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । బృహస్పతయే
స్వాహా తిష్యాయ స్వహా । బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి ॥ 31 01 04 01 ॥

32 దేవాసురాః సంయత్తా ఆసన్ । తే దేవాః సర్వేభ్య ఆశ్రేషాభ్య ఆజ్యే
కరమ్భం నిరవపన్ । తానేతాభిరేవ దేవతాభిరుపానయన్ । ఏతాభిర్ణ వై
దేవతాభిర్ద్విషన్తుం భ్రాతృవ్యముపనయతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । సర్వేభ్యః స్వాహాఽఽశ్రేషాభ్యః
స్వాహా । దన్వశూకేభ్యః స్వాహేతి ॥ 31 01 04 01 ॥

33 పితరో వా అకామయన్ । పితృలోక ఋధ్నుయామేతి । త ఏతం పితృభ్యో
మఘాభ్యః పురోడాశః షట్కపాలం నిరవపన్ । తతో వై తే పితృలోక

ఆర్ధ్నువన్ | పితృలోకే హ వా ఋధోతి | య ఏతేన హవిషా యజతే |
 య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | పితృభ్యః స్వాహా మఘాభ్యః |
 స్వాహాఽనఘాభ్యః స్వాహాఽగదాభ్యః | స్వాహాఽరున్ధతిభ్యః స్వాహేతి || 31 01
 ౪1 ౮||

3X అర్చమా వా అకామయత | పశుమాన్ధ్యామితి | స ఏతమర్చ్యమే ఫల్గునీభ్యాం
 చరుం నిరవపత్ | తతో వై స పశుమానభవత్ | పశుమాన్ హ వై భవతి |
 య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అర్చ్యమే
 స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ స్వాహా | పశుభ్యః స్వాహేతి || 31 01 ౪1 ౯||

3౬ భగో వా అకామయత | భగీ శ్రేష్ఠీ దేవానాగ్ స్వామితి | స ఏతం భగాయ
 ఫల్గునీభ్యాం చరుం నిరవపత్ | తతో వై స భగీ శ్రేష్ఠీ దేవానామభవత్ |
 భగీ హ వై శ్రేష్ఠీ సమానానాం భవతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య
 ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | భగాయ స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ స్వాహా
 | శ్రైష్ఠ్యాయ స్వాహేతి || 31 01 ౪1 ౧౦||

3౭ సవితా వా అకామయత | శ్రన్మే దేవా దధీరన్న | సవితా స్వామితి |
 స ఏతః సవితే హస్తాయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిరవపదాశూనాం
 ప్రీహీణామ్ | తతో వై తస్మై శ్రద్దేవా ఆదధత | సవితాఽభవత్ | శ్రద్ధ
 వా అస్మై మనుష్యా దధతే | సవితా సమానానాం భవతి | య ఏతేన హవిషా
 యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | సవిత్రే స్వాహా హస్తాయ |
 స్వాహా దదతే స్వాహా పృణతే | స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వాహా ప్రతిగృభ్ణతే
 స్వాహేతి || 31 01 ౪1 ౧౧||

3౮ త్వష్టా వా అకామయత | చిత్రం ప్రజాం విన్దేయేతి | స ఏతం త్వష్టే
 చిత్రాయై పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ | తతో వై స చిత్రం
 ప్రజామవిన్దత | చిత్ర హ వై ప్రజాం విన్దతే | య ఏతేన హవిషా
 యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | త్వష్టే స్వాహా చిత్రాయై
 స్వాహా | చైత్రాయ స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి || 31 01 ౪1 ౧౨||

3౯ వాయుర్వా అకామయత | కామచారమేషు లోకేష్వభిజయేయమితి |
 స ఏతద్వాయవే నిష్ట్యామై గృప్త్యై దుగ్ధం పయో నిరవపత్ | తతో వై
 స కామచారమేషు లోకేష్వభ్యజయత్ | కామచారహ్నా వా ఏషు
 లోకేష్వభిజయతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద
 | సోఽత్ర జహోతి | వాయవే స్వాహా నిష్ట్యామై స్వాహా | కామచారాయ
 స్వాహోఽభిజత్యై స్వాహేతి || 31 ౧1 ౪1 ౧౩||

౪౦ ఇన్ద్రాగ్ని వా అకామయేతామ్ | శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభిజయేవేతి |
 తావేతమిన్ద్రాగ్నిభ్యాం విశాఖాభ్యాం పురోడాశమేకాదశకపాలం నిరవపతామ్
 | తతో వై తా శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభ్యజయతామ్ | శ్రైష్ఠ్యహ్నా వై
 సమానానామభిజయతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద |
 సోఽత్ర జహోతి | ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహా విశాఖాభ్యాగ్ స్వాహా | శ్రైష్ఠ్యాయ
 స్వాహోఽభిజత్యై స్వాహేతి || 31 ౧1 ౪1 ౧౪||

౪౧ అధైతత్పార్ణమాస్యా ఆజ్యం నిర్వపతి | కామో వై పార్ణమాసీ | కామ ఆజ్యమ్ |
 కామేనైవ కామః సమర్థయతి | క్షీప్రమేనః స కామ ఉపనమతి
 | యేన కామేన యజతే | సోఽత్ర జహోతి | పార్ణమాస్యై స్వాహా కామాయ
 స్వాహోఽగత్యై స్వాహేతి || 31 ౧1 ౪1 ౧౫||

౪౨ మిత్రో వా అకామయత | మిత్రధేయమేషు లోకేష్వభిజయేయమితి | స ఏతం
 మిత్రాయానూరాధేభ్యశ్చరుం నిరవపత్ | తతో వై స మిత్రధేయమేషు
 లోకేష్వభ్యజయత్ | మిత్రధేయహ్నా వా ఏషు లోకేష్వభిజయతి | య
 ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | మిత్రాయ
 స్వాహోఽనూరాధేభ్యః స్వాహా | మిత్రధేయాయ స్వాహోఽభిజత్యై స్వాహేతి ||

31 ౧1 ౫1 ౧1

౪౩ ఇన్ద్రో వా అకామయత | క్షైష్ఠ్యం దేవానామభిజయేయమితి | స ఏతమిన్ద్రాయ
 క్ష్యేష్ఠాయై పురోడాశమేకాదశకపాలం నిరవపన్ మహావ్రీహీణామ్ | తతో వై స
 క్షైష్ఠ్యం దేవానామభ్యజయత్ | క్షైష్ఠ్యహ్నా వై సమానానామభిజయతి

1 య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | ఇన్ద్రాయ
స్వాహా జ్యేష్ఠాయై స్వాహా | జ్యేష్ఠాయై స్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి || 31 01 X1
౨||

౪౪ ప్రజాపతిర్వా అకామయత | మూలం ప్రజాం విన్దేయేతి | స ఏతం ప్రజాపతయే
మూలాయ చరుం నిరవపత్ | తతో వై స మూలం ప్రజామవిన్దత | మూలః హ
వై ప్రజాం విన్దతే | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద |
సోఽత్ర జహోతి | ప్రజాపతయే స్వాహా మూలాయ స్వాహా | ప్రజాయై స్వాహేతి ||
31 01 X1 3||

౪౫ ఆపో వా అకామయన్త | సముద్రం కామమభిజయేమేతి | తా
ఏతమద్భ్యోఽషాఢాభ్యశ్చరుం నిరవపన్న్ | తతో వై తాః సముద్రం
కామమభ్యజయన్న్ | సముద్రః హ వై కామమభిజయతి | య ఏతేన
హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అద్భ్యః
స్వాహాఽషాఢాభ్యః స్వాహా | సముద్రాయ స్వాహా కామాయ స్వాహా | అభిజిత్వై
స్వాహేతి || 31 01 X1 ౪||

౪౬ విశ్వే వై దేవా అకామయన్త | అనపజయ్యం జయేమేతి | త ఏతం విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యోఽషాఢాభ్యశ్చరుం నిరవపన్న్ | తతో వై తేఽనపజయ్యమజయన్
| అనపజయ్యః హ వై జయతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ
చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహాఽషాఢాభ్యః
స్వాహా | అనపజయ్యాయ స్వాహా జిత్వై స్వాహేతి || 31 01 X1 X||

౪౭ బ్రహ్మ వా అకామయత | బ్రహ్మలోకమభి జయేయమితి | తదేతం
బ్రహ్మణేఽభిజతే చరుం నిరవపత్ | తతో వై తద్బ్రహ్మలోకమభ్యజయత్ |
బ్రహ్మలోకః హ వా అభిజయతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ
చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | బ్రహ్మణే స్వాహాఽభిజతే స్వాహా |
బ్రహ్మలోకాయ స్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి || 31 01 X1 ౬||

౪౮ విష్ణుర్వా అకామయత | పుణ్యగ్న్ శ్లోకః శ్శణ్షీయ | న మా పాపీ
కీర్తిరాగచ్ఛేదితి | స ఏతం విష్ణవే శ్రోణాయై పురోడాశం త్రికపాలం

నిరవపత్ | తతో వై స పుణ్యగ్ శ్లోకమశృణుత | నైనం పాపీ కీర్తిరాగచ్ఛత్
 | పుణ్యహ వై శ్లోకశృణుతే | నైనం పాపీ కీర్తిరాగచ్ఛతి | య
 ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | విష్ణవే
 స్వాహా శ్రోణాయై స్వాహా | శ్లోకాయ స్వాహా శ్రుతాయ స్వాహేతి || 31 ౧1 X1
 ౭||

౪౯ వసవో వా అకామయన్త | అగ్రం దేవతానాం పరియామేతి | త ఏతం వసుభ్యః
 శ్రవిష్ఠాభ్యః పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపన్న | తతో వై తేఽగ్రం
 దేవతానాం పర్యాయన్న | అగ్రహ వై సమానానాం పర్యేతి | య ఏతేన
 హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | వసుభ్యః స్వాహా
 శ్రవిష్ఠాభ్యః స్వాహా | అగ్రాయ స్వాహా పరిత్యై స్వాహేతి || 31 ౧1 X1 ౮||

౫౦ ఇన్ద్రో వా అకామయత | దృఢోఽశిథిలః స్వామితి | స ఏతం వరుణాయ
 శతభిషజే భేషజేభ్యః పురోడాశం దశకపాలం నిరవపత్కృష్ణానాం
 ప్రీహీణామ్ | తతో వై స దృఢోఽశిథిలోఽభవత్ | దృఢో హ వా అశిథిలో
 భవతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి |
 వరుణాయ స్వాహా శతభిషజే స్వాహా | భేషజేభ్యః స్వాహేతి || 31 ౧1 X1 ౯||

౫౧ అజో వా ఏకపాదకామయత | తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్వామితి | స
 ఏతమజాయైకపదే ప్రోష్ఠపదేభ్యశ్చరుం నిరవపత్ | తతో వై స తేజస్వీ
 బ్రహ్మవర్చస్యభవత్ | తేజస్వీ హ వై బ్రహ్మవర్చసీ భవతి | య ఏతేన
 హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అజాయైకపదే స్వాహా
 ప్రోష్ఠపదేభ్యః స్వాహా | తేజసే స్వాహా బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి || 31 ౧1 X1
 ౧౦||

౫౨ అహిర్వై బుధ్నియోఽకామయత | ఇమాం ప్రతిష్ఠాం విన్దేయేతి | స ఏతమహాయే
 బుధ్నియాయ ప్రోష్ఠపదేభ్యః పురోడాశం భూమికపాలం నిరవపత్ | తతో వై స
 ఇమాం ప్రతిష్ఠామవిన్దత | ఇమా హ వై ప్రతిష్ఠాం విన్దతే | య ఏతేన
 హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అహాయే బుధ్నియాయ
 స్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్యః స్వాహా | ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి || 31 ౧1 X1 ౧౧||

౫౩ పూషా వా అకామయత | పశుమాన్ధ్యామితి | స ఏతం పూష్టే రేవత్వై
 చరుం నిరవపత్ | తతో వై స పశుమానభవత్ | పశుమాన్ హ వై భవతి |
 య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | పూష్టే
 స్వాహా రేవత్వై స్వాహా | పశుభ్యః స్వాహేతి || ౩ | ౧ | ౫ | ౧౨ ||

౫౪ అశ్వినౌ వా అకామయేతామ్ | శ్రోత్రస్వినావబధిరో స్వావేతి |
 తావేతమశ్వభ్యామశ్వయుగ్భ్యం పురోడాశం ద్వికపాలం నిరవపతామ్ | తతో
 వై తా శ్రోత్రస్వినావబధిరావభవతామ్ | శ్రోత్రస్వీ హ వా అబధిరో భవతి | య
 ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అశ్వభ్యాగ్
 స్వాహాఽశ్వయుగ్భ్యాగ్ స్వాహా | శ్రోత్రాయ స్వాహా శ్రుత్వై స్వాహేతి || ౩ | ౧ |
 ౫ | ౧౩ ||

౫౫ యమో వా అకామయత | పితృణాం రాజ్యమభిజయేయమితి | స ఏతం
 యమాయాపభరణీభ్యశ్చరుం నిరవపత్ | తతో వై స పితృణాం
 రాజ్యమభ్యజయత్ | సమానానాం హ వై రాజ్యమభిజయతి | య
 ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | యమాయ
 స్వాహాఽపభరణీభ్యః స్వాహా | రాజ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి || ౩ | ౧ |
 ౫ | ౧౪ ||

౫౬ అధైతదమావాస్యాయా ఆజ్యం నిర్వపతి | కామో వా అమావాస్యా | కామ
 ఆజ్యమ్ | కామేనైవ కామః సమర్థయతి | క్షిప్రమేనః స కామ
 ఉపనమతి | యేన కామేన యజతే | సోఽత్ర జహోతి | అమావాస్యాయై స్వాహా
 కామాయ స్వాహాఽగత్వై స్వాహేతి || ౩ | ౧ | ౫ | ౧౫ ||

౫౭ చన్ద్రమా వా అకామయత | అహోరాత్రానర్ధమాసాన్
 మాసాన్పతూన్స్సంవథ్సరమాప్త్యా | చన్ద్రమసః సాయుజ్యః
 సలోకతామాప్పుయామితి | స ఏతం చన్ద్రమసే ప్రతీదృశ్యామై
 పురోడాశం పఞ్చదశకపాలం నిరవపత్ | తతో వై
 సోఽహోరాత్రానర్ధ మాసాన్మాసాన్పతూన్స్సంవథ్సరమాప్త్యా |
 చన్ద్రమసః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోత్ | అహోరాత్రాన్ హ వా అర్ధ

మా॒సా॒న్మాసా॑న్స॒తూన్స॑న్వ॒థ్పర॑మా॒ప్త్యా । చ॒న్ద్రమ॑సః॒ సా॒యు॒జ్యః
 స॒లోక॑తా॒మాప్నో॑తి । య ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ య॒జతే॑ । య ఉ॒ చైనదే॑వం
 వేద॑ । సో॒ఽత్ర॑ జ॒హోతి॑ । చ॒న్ద్రమ॑నే॒ స్వాహా॑ ప్ర॒తీదృ॑శ్యా॒యై స్వాహా॑ ।
 అ॒హోరా॑త్రే॒భ్యః స్వాహా॑ఽర్ధ॒మాసే॑భ్యః॒ స్వాహా॑ । మా॒సేభ్యః॑ స్వాహా॑ర్తు॒భ్యః
 స్వాహా॑ । సం॒వథ్ప॑రాయ॒ స్వాహే॑తి ॥ 31 ౧1 ౬1 ౧1

౫౮ అ॒హోరా॑త్రే వా అ॒కామ॑యేతామ్ । అ॒త్యహో॑రాత్రే ము॒చ్ఛ్యేవ॑హి । న నా॒వహో॑రాత్రే
 ఆ॒పుయా॑తామితి । తే ఏ॒తమ॑హో॒రాత్రా॑భ్యాం చ॒రుం ని॑రవపతామ్ । ద్వ॒యానాం
 ప్రీ॒హీణా॑మ్ । శు॒క్లానాం॑ చ కృ॒ష్ణానాం॑ చ । స॒వాత్సోర్ధ్వి॑గ్ధే । శ్వే॒తాయై॑ చ
 కృ॒ష్ణాయై॑ చ । తతో॒ వై తే॑ అ॒త్యహో॑రాత్రే అ॒ముచ్ఛ్యే॑తే । నైనే॒ అహో॑రాత్రే ఆ॒పుతా॑మ్ ।
 అతి॒ హ వా॑ అ॒హోరా॑త్రే ము॒వ్యతే॑ । నైన॒మహో॑రాత్రే ఆ॒పుతః॑ । య ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑
 య॒జతే॑ । య ఉ॒ చైనదే॑వం వేద॑ । సో॒ఽత్ర॑ జ॒హోతి॑ । అ॒హ్నే స్వాహా॑ రా॒త్రియై॑ స్వాహా॑
 । అతి॒ముక్త్యై॑ స్వాహే॑తి ॥ 31 ౧1 ౬1 ౨1

౫౯ ఉ॒షా వా॑ అ॒కామ॑యత । ప్రియా॒ఽఽది॒త్యస్య॑ సు॒భగా॑ స్వా॒మితి॑ । సైత॒ముష॑నే
 చ॒రుం ని॑రవపత్ । తతో॒ వై సా॑ ప్రియా॒ఽఽది॒త్యస్య॑ సు॒భగా॑ఽభవత్ । ప్రియో
 హ వై స॒మానా॑నాః సు॒భగో॑ భవతి । య ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ య॒జతే॑ । య
 ఉ॒ చైనదే॑వం వేద॑ । సో॒ఽత్ర॑ జ॒హోతి॑ । ఉ॒షనే॒ స్వాహా॑ వ్యు॒ప్త్యై స్వాహా॑ ।
 వ్యూ॒పుప్త్యై॑ స్వాహా॑ వ్యు॒చ్ఛ్చ్యై స్వాహా॑ । వ్యు॒ష్టాయై॑ స్వాహే॑తి ॥ 31 ౧1 ౬1 31

౬౦ అ॒ధైతస్మై॑ న॒క్షత్రా॑య చ॒రుం ని॑ర్వపతి । యథా॒ త్వం దే॑వానా॒మసి॑
 । ఏ॒వమ॑హం మ॒నుష్యా॑ణాం భూయా॒సమి॑తి । యథా॒ హ వా॑ ఏ॒తద్దే॑వానామ్ ।
 ఏ॒వః హ వా॑ ఏ॒ష మ॒నుష్యా॑ణాం భవతి । య ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ య॒జతే॑ ।
 య ఉ॒ చైనదే॑వం వేద॑ । సో॒ఽత్ర॑ జ॒హోతి॑ । న॒క్షత్రా॑య॒ స్వాహా॑దే॒ష్యతే॑ స్వాహా॑
 । ఉ॒ద్యతే॑ స్వాహా॑దీ॒తాయ॑ స్వాహా॑ । హ॒రసే॑ స్వాహా॑ భ॒రసే॑ స్వాహా॑ । భ్రా॒జసే॑
 స్వాహా॑ తే॒జసే॑ స్వాహా॑ । త॒పసే॑ స్వాహా॑ బ్ర॒హ్మవ॑ర్చసాయ॒ స్వాహే॑తి ॥ 31 ౧1 ౬1
 ౪1

౬౧ సూ॒తోఽవై వా॑ అ॒కామ॑యత । న॒క్షత్రా॑ణాం ప్ర॒తిష్ఠా॑ స్వా॒మితి॑ । స ఏ॒తః సూ॑ర్యాయ॒

నక్షత్రేభ్యశ్చరుం నిరవపత్ | తతో వై స నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠాభవత్ |
 ప్రతిష్ఠా హ వై సమానానాం భవతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ
 చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్యః స్వాహా |
 ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి || 31 01 ౧౧ x ||

౧౨ అధైతమదిత్యై చరుం నిర్వపతి | ఇయం వా అదితిః | అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి
 | సోఽత్ర జహోతి | అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి || 31 01 ౧౧ ౧౧ ||

౧౩ అధైతం విష్ణవే చరుం నిర్వపతి | యజ్ఞో వై విష్ణుః | యజ్ఞ
 ఏవానతః ప్రతితిష్ఠతి | సోఽత్ర జహోతి | విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా
 | ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి || 31 01 ౧౧ ౧౨ ||

అగ్నిః పంచదశ ప్రజాపతిః షోడశ సోమ ఏకాదశ రుద్రో
 దశర్క్షికాదశ బృహస్పతిర్దశ దేవాసురా నవ పితర
 ఏకాదశార్యమా భగో దశదశ సవితా చతుర్దశ త్వష్టా వాయురింద్రాగ్ని
 దశ దశాధైతత్పౌర్ణమాస్యా అష్టా పంచదశ || మిత్ర ఇన్ద్రః
 ప్రజాపతిర్దశదశాప ఏకాదశ విశ్వే బ్రహ్మ దశదశ
 విష్ణుస్త్రయోదశ వసవ ఇన్ద్రోఽజోఽహిర్యై బుధ్నియః పూషాఽశ్వినౌ
 యమో దశదశాధైతదమావాస్యాయా అష్టా పంచదశ | చన్ద్రమాః
 పంచదశాహోరాత్రే సప్తదశోషా ఏకాదశాధైతస్మై నక్షత్రాయ
 త్రయోదశ సూర్యో దశాధైతమదిత్యై పంచాధైతం విష్ణవే షట్పృష్ఠ
 | సవితాఽఽశూనాం వ్రీహీణామిన్ద్రో మహావ్రీహీణామిన్ద్రః కృష్ణానాం
 వ్రీహీణామహోరాత్రే ద్వయానాం వ్రీహీణామ్ | పితరః షట్కపాలః సవితా
 ద్వాదశకపాలమింద్రాగ్ని ఏకాదశకపాలమింద్ర ఏకాదశకపాలమిన్ద్రో దశకపాలం
 విష్ణుస్త్రి కపాలమహిర్భూమి కపాలమశ్వినౌ ద్వికపాలం చన్ద్రమాః పంచదశ
 కపాలమగ్నిస్త్యష్టా వసవోఽష్టాకపాలమన్యత్ర చరుమ్ | రుద్రోఽర్యమా
 పూషా పశుమాన్ధ్యాః సోమో రుద్రో బృహస్పతిః పయసి వాయుః పయః
 సోమో వాయురింద్రాగ్ని మిత్ర ఇన్ద్ర ఆపో బ్రహ్మ యమోఽభిజిత్వై త్వష్టా

ప్రజాపతిః ప్రజాయై పార్ణమాస్యా అమావాస్యాయా ఆగత్యై విశ్వే జిత్యా
 అశ్వినౌ శ్రుత్యై ॥ బ్రహ్మతదేతం విష్ణుః స ఏతం వాయుః స ఏతదాపస్తాః ॥
 పితరో విశ్వే వసవోకామయన్తమేతి త ఏతం నిరవపన్ । ఆపో కామయన్తమేతి
 తా ఏతన్నిరవపన్ । ఇంద్రాగ్ని అశ్వినావకామయేతాం వేతి తావేతన్నిరవపతామ్ ।
 అహారాత్రే వా అకామయేతామితి తే ఏతం నిరవపతామ్ । అన్యత్రాకామయతమితి
 స ఏతం నిరవపత్ । ఇన్ద్రాగ్ని శ్రేష్ఠ్యమిన్ద్రో జ్యైష్ఠ్యమిన్ద్రో దృఢః
 । అహిః సూర్యోఽదిత్యై విష్ణవే ప్రతిష్ఠాయై । సోమో యమః సమానానామ్ ।
 అగ్నిర్నోరీరిషన్నన్యత్ర రీరిషః । హవిషా విదుషో య ఉ చైనదేవం వేద
 యజతే చినుతే య ఉ చైనమేవం వేద ॥
 అగ్నిర్న ఋధ్యాస్య నవో నవోఽగ్నిర్మితశ్చంద్రమాః షట్ ॥
 అగ్నిర్నస్తనో వాయురహిర్బుధ్నియ ఋణా వా ఇయమథైతత్పర్ణమాస్యా
 అజో వా ఏకపాథుర్వస్త్రిషష్టిః ॥
 అగ్నిర్నః పాతు ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ॥

తృతీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రపాఠకః ౨

౧ తృతీయస్యామితో దివి సోమ ఆసీత్ । తం గాయత్ర్యాఽహరత్ । తస్య
 పర్ణమచ్ఛద్యత । తత్పర్ణోఽభవత్ । తత్పర్ణస్య పర్ణత్వమ్ । బ్రహ్మ వై
 పర్ణః । యత్పర్ణశాఖయా వధ్వానపాకరోతి । బ్రహ్మణైవైనానపాకరోతి
 । గాయత్రో వై పర్ణః । గాయత్రాః పశవః ॥ ౩౧ ౨ ౧ ౧ ॥
 ౨ తస్మాత్త్రిణీ త్రిణీ పర్ణస్య పలాశాని । త్రిపదా గాయత్రీ ।
 యత్పర్ణశాఖయా గాః ప్రార్పయతి । స్వయైవైనా దేవతయా ప్రార్పయతి
 । యం కామయేతాపశుః స్వాదితి । అపర్ణాం తస్మై శుష్కాగ్రామాహరేత్ ।
 అపశురేవ భవతి । యం కామయేత పశుమాన్స్వాదితి । బహుపర్ణాం
 తస్మై బహుశాఖామాహరేత్ । పశుమన్తమేవైనం కరోతి ॥ ౩౧ ౨ ౧ ౨ ॥
 ౩ యత్రాచీమాహరేత్ । దేవలోకమభిజయేత్ । యదుదీచీం మనుష్యలోకమ్ ।

ప్రాచీముదీచీమాహరతి | ఉభయోర్లోకయోరభిజ్యత్వై | ఇషే త్వోర్జై
 త్వేత్యాహ | ఇషమేవోర్జం యజమానే దధాతి | వాయవః స్థేత్యాహ | వాయుర్వా
 అన్తరిక్షస్యాధ్యక్షాః | అన్తరిక్షదేవత్యాః | ఖలు వై పశవః
 || 31 ౨1 ౧1 3||

౪ వాయవ ఏవైనాన్పరిదదాతి | ప్ర వా ఏనానేతదాకరోతి | యదాహ | వాయవః
 స్థేత్యుపాయవః స్థేత్యాహ | యజమానాయైవ పశూనుపహ్వయతే | దేవో వః
 సవితా ప్రార్పయత్విత్యాహ ప్రసూత్వై | శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఇత్యాహ
 | యజ్ఞో హి శ్రేష్ఠతమం కర్మ | తస్మాదేవమాహ | ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా
 దేవభాగమిత్యాహ || 31 ౨1 ౧1 ౪||

× వధేభ్యశ్చ వా ఏతాః పురా మనుష్యేభ్యశ్చాప్యాయన్త | దేవేభ్య
 ఏవైనా ఇన్త్రాయాప్యాయయతి | ఉర్జస్వతీః పయస్వతీరిత్యాహ | ఉర్జః
 హి పయః సంభరన్తి | ప్రజావతీరనమీవా అయజ్ఞౌ ఇత్యాహ ప్రజాత్వై |
 మా వః స్తేన ఈశత మాఽఘశశ్చ ఇత్యాహ గుప్త్యై | రుద్రస్య హేతిః
 పరి వో వృణక్ష్విత్యాహ | రుద్రాదేవైనాస్త్రాయతే | ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌ స్యాత
 బహ్విరిత్యాహ | ధ్రువా ఏవాస్మిన్బహ్విః కరోతి || 31 ౨1 ౧1 ×||

౬ యజమానస్య పశూన్పాహిత్యాహ | పశూనాం గోపీథాయ | తస్మాథ్నాయం
 పశవ ఉపసమావర్తన్తే | అనధః సాదయతి | గర్భాణాం ధృత్యా అప్రపాదాయ
 | తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామప్రపాదుకాః | ఉపరీవ నిదధాతి | ఉపరీవ హి
 సువర్గో లోకః | సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై || 31 ౨1 ౧1 ౬|| పశవః
 కరోతి పశవో దేవభాగమిత్యాహ కరోతి నవ చ || ౧||

౭ దేవస్య త్వా సవితః ప్రసవ ఇత్యశ్వపర్శుమాదత్తే ప్రసూత్వై |
 అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహ | అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వరూప్య ఆస్తామ్ | పూష్ణో
 హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్వై | యో వా ఓషధీః పర్వశో వేద | వైనాః స హినన్తి |
 ప్రజాపతిర్వా ఓషధీః పర్వశో వేద | స ఏనా న హినన్తి | అశ్వపర్వా
 బర్హిరచ్చైత్రి | ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః సయోనిత్వాయ || 31 ౨1 ౨1 ౧||

౮ ఓషధీనామహిసామై । యజ్ఞస్య ఘోషదసీత్యాహ । యజమాన ఏవ
 రయం దధాతి । ప్రత్యుష్ట రక్షః ప్రత్యుష్టా ఆరాతయ ఇత్యాహ ।
 రక్షసామపహత్యై । ప్రేయమగాధిషణా బర్హిరచ్ఛేత్యాహ । విద్యా వై
 ధిషణా । విద్యయైవైనదచ్చతి । మనునా కృతా స్వధయా విత్ష్టేత్యాహ
 । మానవీ హి పర్భుః స్వధా కృతా ॥ ౩౧ ౨౧ ౨౧ ౨॥

౯ త ఆవహన్తి కవయః పురస్తాదిత్యాహ । శుశ్రువా సో వై కవయః ।
 యజ్ఞః పురస్తాత్ । ముఖత ఏవ యజ్ఞమారభతే । అథో యదేతదుక్త్యా యతః
 కుతశ్చాహరతి । తత్ప్రాచ్యా ఏవ దిశో భవతి । దేవేభ్యో జష్టమిహ
 బర్హిరాసద ఇత్యాహ । బర్హిషః సమృద్ధ్యై । కర్మణోఽనపరాధాయ ।
 దేవానాం పరిషూతమసీత్యాహ ॥ ౩౧ ౨౧ ౨౧ ౩॥

౧౦ యద్యా ఇదం కించ । తద్దేవానాం పరిషూతమ్ । అథో యథా వస్యనే
 ప్రతిప్రోచ్యాహేదం కరిష్యామితి । ఏవమేవ తదధ్వర్యుర్దేవేభ్యః
 ప్రతిప్రోచ్య బర్హిర్దాతి । ఆత్మనోఽహిసామై । యావతః స్తమాబ్జనపరిదిశేత్ ।
 యత్తేషాముచ్చిగ్ధ్వాత్ । అతి తద్యజ్ఞస్య రేచయేత్ । ఏకగ్గ్ స్తమ్భం పరిదిశేత్
 । త సర్వం దాయాత్ ॥ ౩౧ ౨౧ ౨౧ ౪॥

౧౧ యజ్ఞస్యానతిరేకాయ । వర్షవృద్ధమసీత్యాహ । వర్షవృద్ధా వా
 ఓషధయః । దేవ బర్హిరిత్యాహ । దేవేభ్య ఏవైనత్కరోతి । మా త్వాఽన్వజ్ఞా
 తిర్యగిత్యాహాహిసామై । పర్వతే రాధ్యాసమిత్యాహర్ష్యై । ఆచ్ఛేత్తా తే
 మారిషమిత్యాహ । నాస్యాత్మనో మియతే । య ఏవం వేద ॥ ౩౧ ౨౧ ౨౧ ౫॥

౧౨ దేవ బర్హిః శతవల్కం విరోహేత్యాహ । ప్రజా వై బర్హిః ।
 ప్రజానాం ప్రజననాయ । సహస్రవల్కా వి వయ రుహేమేత్యాహ ।
 ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । పృథివ్యాః సంపృచః పాహిత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై
 । అయుక్తోఽయుక్తోన్ముష్టిన్లునోతి । మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై । సుసంభృతా
 త్వా సంభరామిత్యాహ । బ్రహ్మజైవైనధ్సంభరతి ॥ ౩౧ ౨౧ ౨౧ ౬॥

౧౩ అదిత్యై రాస్నాఽసీత్యాహ । ఇయం వా అదితిః । ఆస్యా ఏవైనద్రాస్నాం కరోతి ।

ఇన్ద్రాణ్యైః సంనహనమిత్యాహ | ఇన్ద్రాణీ వా అగ్రే దేవతానాః సమనహ్యత
 | సాఽఽర్ధోత్ | ఋద్వైః సన్నహ్యతి | ప్రజా వై బరహిః | ప్రజానామపరావాపాయ
 | తస్మాథ్నావసంతతాః ప్రజా జాయన్తే || 31 ౨1 ౨1 ౭||

౧౪ పూషా తే గ్రన్థి గ్రథ్నాత్విత్యాహ | పుష్టిమేవ యజమానే దధాతి | స
 తే మాఽఽస్థాదిత్యాహాహిసా యై | పశ్చాత్ప్రాజ్ఞముప గూహతి | ప్రశ్చాద్వై
 ప్రాచీనః రేతో ధీయతే | పశ్చాదేవాన్మై ప్రాచీనః రేతో దధాతి
 | ఇన్ద్రస్య త్వా బాహుభ్యాముద్యచ్చ ఇత్యాహ | ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి |
 బృహస్పతేర్మూర్ధ్నా హరామీత్యాహ | బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః || 31 ౨1
 ౨1 ౮||

౧౫ బ్రహ్మణైవైనద్ధరతి | ఉర్వన్తరిక్షమన్విహీత్యాహ గత్వై |
 దేవంగమమసీత్యాహ | దేవానేవైనద్ధమయతి | అనధః సాదయతి | గర్భాణాం
 ధృత్వా అప్రపాదాయ | తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామప్రపాదుకాః | ఉపరీవ నిదధాతి
 | ఉపరీవ హి సువర్గో లోకః | సువర్గస్య లోకస్య సమష్టైః || 31 ౨1 ౨1 ౯||

సయోనిత్వాయ స్వధాకృతాఽసీత్యాహ దాయాద్వేద భరతి జాయన్తే
 బృహస్పతిః సమష్టైః || ౨1

౧౬ పూర్వేద్యుర్ధ్వాధాబరహిః కరోతి | యజ్ఞమేవారభ్య గృహీత్వోపవసతి |
 ప్రజాపతిర్వజ్ఞమసృజత | తస్యోఖే అస్రనేతామ్ | యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః |
 యథ్సాన్నాయోఖే భవతః | యజ్ఞస్యైవ తదుఖే ఉపదధాత్వప్రసామ
 | శున్దధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్ఞాయా ఇత్యాహ | దేవయజ్ఞాయా
 ఏవైనాని శున్ధతి | మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసీత్యాహ || 31 ౨1 31 ౧||

౧౭ అన్తరిక్షం వై మాతరిశ్వనో ఘర్మః | ఏషాం లోకానాం విధృత్వై |
 ద్వౌరసి పృథివ్యసీత్యాహ | దివశ్చ హ్యేషా పృథివ్యాశ్చ సంభృతా |
 యదుఖా | తస్మాదేవమాహ | విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నేత్యాహ | వృష్టిరై
 విశ్వధాయాః | వృష్టిమేవావరున్తే | దృహస్వ మా హ్వారిత్యాహ
 ధృత్వై || 31 ౨1 31 ౨||

౧౮ వసూనాం పవిత్రమసీత్యాహ | ప్రాణా వై వసవః | తేషాం వా
 ఏతద్భాగధేయమ్ | యత్పవిత్రమ్ | తేభ్య ఏవైనక్కరోతి | శతధారః
 సహస్రధారమిత్యాహ | ప్రాణోష్వివాయుర్దధాతి సర్వత్వాయ | త్రివృత్పలాశ
 శాఖాయాం దర్భమయం భవతి | త్రివృద్వై ప్రాణః | త్రివృతమేవ ప్రాణం
 మధ్యతో యజమానే దధాతి || 31 ౨1 31 31||

౧౯ సౌమ్యః పర్ణః సయోనిత్వాయ | సాక్షాత్పవిత్రం దర్భాః |
 ప్రాఖ్నాయమధినిదధాతి | తత్ప్రాణాపానయో రూపమ్ | త్రిర్యక్పృతః | తద్దర్భస్య
 రూపమ్ | దార్శ్యః హ్యేతదహః | అన్నం వై చన్ద్రమాః | అన్నం ప్రాణాః |
 ఉభయమేవోష్విత్సజామిత్యాయ || 31 ౨1 31 ౪||

౨౦ తస్మాదయః సర్వతః పవతే | హుతః స్తోకో హుతో ద్రప్స ఇత్యాహ
 ప్రతిష్ఠిత్యై | హవిషోఽస్కన్దాయ | న హి హుతః స్వాహాకృత్గ్
 స్కన్దతి | దివి నాకో నామాగ్నిః | తస్య విప్రషో భాగధేయమ్ | అగ్నయే
 బృహతే నాకాయేత్యాహ | నాకమేవాగ్నిం భాగధేయేన సమర్థయతి | స్వాహా
 ద్యావాపృథివీభ్యామిత్యాహ | ద్యావాపృథివ్యోరేవైనత్ ప్రతిష్ఠాపయతి || 31 ౨1 31
 x||

౨౧ పవిత్రవత్సానయతి | అపాం చైవోషధీనాం చ రసః సః సృజతి
 | అథో ఓషధీష్వేవ పశూన్పుతిష్ఠాపయతి | అన్వారభ్య వాచం యచ్ఛతి
 | యజ్ఞస్య ధృత్యై | ధారయన్నాస్తే | ధారయన్త ఇవ హి దుహన్తి |
 కామధుక్ష ఇత్యాహ తృతీయస్యై | త్రయ ఇమే లోకాః | ఇమానేవ లోకాన్,
 యజమానో దుహే || 31 ౨1 31 ౬||

౨౨ అమూమితి నామ గృహ్లాతి | భద్రమేవాసాం కర్మావిష్కరోతి | సా విశ్వాయుః
 సా విశ్వవ్యవాః సా విశ్వకర్మేత్యాహ | ఇయం వై విశ్వాయుః | అన్తరిక్షం
 విశ్వవ్యవాః | అసౌ విశ్వకర్మా | ఇమానేవైతాభిర్లోకాన్, యథాపూర్వం
 దుహే | అథో యథా ప్రదాత్రే పుణ్యమాశాస్తే | ఏవమేవైనా ఏతదుపస్తాతి |
 తస్మాత్ప్రాదాదిత్యున్నీయ వన్దమానా ఉపస్తువన్తః పశూన్దుహన్తి || 31 ౨1 31 ౭||

౨౩ బహు దుగ్ధీన్ద్రాయ దేవేభ్యో హవిరితి వాచం విసృజతే ।
 యథాదేవతమేవ ప్రసౌతి । దైవ్యస్య చ మానుషస్య చ వ్యావృత్త్యై
 । త్రిరాహ । త్రిషత్వ్యా హి దేవాః । అవాచం యమోఽనన్వారభ్యోత్తరాః ।
 అపరిమితమేవావరున్ధే । న దారుపాత్రేణ దుహ్యత్ । అగ్నివద్వై దారుపాత్రమ్ ।
 యద్దారుపాత్రేణ దుహ్యత్ ॥ ౩౧ ౨౧ ౩౧ ౮ ॥

౨౪ యాతయామ్నా హవిషా యజేత । అథో ఖల్వాహుః । పురోడాశముఖాని వై
 హవీఃషి । నేత ఇతః పురోడాశో హవిషో యామోఽస్తితి । కామమేవ
 దారుపాత్రేణ దుహ్యత్ । శూద్ర ఏవ న దుహ్యత్ । అసతో వా ఏష సంభూతః ।
 యచ్ఛుద్రః । అహవిరేవ తదిత్యాహుః । యచ్ఛుద్రో దోగ్ధీతి ॥ ౩౧ ౨౧ ౩౧ ౯ ॥

౨౫ అగ్నిహోత్రమేవ న దుహ్యచ్ఛుద్రః । తద్ధి నోత్పన్నస్తి । యదా ఖలు వై
 పవిత్రమత్యేతి । అథ తద్ధవిరితి । సంపృచ్యధ్వమృతావరీరిత్యాహ ।
 అపాం చైవోషధీనాం చ రసః సః సృజతి । తస్మాద్దపాం చోషధీనాం
 చ రసముపజీవామః । మన్ద్యా ధనస్య సాతయ ఇత్యాహ । పుష్టిమేవ యజమానే
 దధాతి । సోమేన త్వాఽఽతనచ్చీన్ద్రాయ దధీత్యాహ ॥ ౩౧ ౨౧ ౩౧ ౧౦ ॥

౨౬ సోమమేవైనత్కరోతి । యో వై సోమం భక్షయిత్వా । సంవథ్పరః సోమం న
 పిబతి । పునర్భక్ష్యోఽస్య సోమపీఠో భవతి । సోమః ఖలు వై సాన్నాయ్యమ్ ।
 య ఏవం విద్వాన్స్సాన్నాయ్యం పిబతి । అపునర్భక్ష్యోఽస్య సోమపీఠో భవతి
 । న మృన్మయేనాపిదధ్యాత్ । యన్మృన్మయేనాపిదధ్యాత్ । పితృదేవత్యగ్గ్
 స్యాత్ ॥ ౩౧ ౨౧ ౩౧ ౧౧ ॥

౨౭ అయస్పాత్రేణ వా దారుపాత్రేణ వాఽపిదధాతి । తద్ధ సదేవమ్ ।
 ఉదన్వదభవతి । ఆపో వై రక్షోఘ్నిః । రక్షసామపహత్యై । అదస్తమపి
 విష్ణవే త్యేత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞాయైవైనదదస్తం కరోతి ।
 విష్ణో హవ్యః రక్షన్వేత్యాహ గుప్త్యై । అనధః సాదయతి । గర్భాణాం
 ధృత్యా అప్రపాదాయ । తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామప్రపాదుకాః । ఉపరీవ నిదధాతి

1 ఉపరీవ హి సువర్గో లోకః । సువర్గస్య లోకస్య సమప్యై ॥ 31 ౨1 31 ౧౨॥

అసీత్యాహ ధృత్వై యజమానే దధాత్యజామిత్వాయ స్థాపయతి దుహే దుహన్తి
దుహ్యద్ధోగ్ధీతి దధీత్యాహ స్యాథ్సాదయతి పజ్చ వ ॥ 3॥

౨౮ కర్మణే వాం దేవేభ్యః శకేయమిత్యాహ శక్త్యై । యజ్ఞస్య వై
సంతతిమను ప్రజాః పశవో యజమానస్య సంతాయన్తే । యజ్ఞస్య
విచ్ఛిత్తిమను ప్రజాః పశవో యజమానస్య విచ్ఛిద్యన్తే ।
యజ్ఞస్య సంతతిరసి యజ్ఞస్య త్వా సంతత్యై స్తుణామి సంతత్యై
త్వా యజ్ఞస్యేత్యాహవనీయాభ్యంతనోతి । యజమానస్య ప్రజాయై పశూనాః
సంతత్యై । అపః ప్రణయతి । శ్రద్ధా వా ఆపః । శ్రద్ధామేవారభ్య ప్రణీయ
ప్రచరతి । అపః ప్రణయతి । యజ్ఞో వా ఆపః ॥ 31 ౨1 ౪1 ౧॥

౨౯ యజ్ఞమేవారభ్య ప్రణీయ ప్రచరతి । అపః ప్రణయతి । వజ్రో వా ఆపః ।
వజ్రమేవ బ్రాత్యవ్యేభ్యః ప్రపూత్య ప్రణీయ ప్రచరతి । అపః ప్రణయతి ।
ఆపో వై రక్షోఘ్నిః । రక్షసామపహత్యై । అపః ప్రణయతి । ఆపో వై దేవానాం
ప్రియం ధామ । దేవానామేవ ప్రియం ధామ ప్రణీయ ప్రచరతి ॥ 31 ౨1 ౪1 ౨॥

30 అపః ప్రణయతి । ఆపో వై సర్వా దేవతాః । దేవతా ఏవారభ్య ప్రణీయ
ప్రచరతి । వేషాయ త్యేత్యాహ । వేషాయ హ్యేనదాదతే । ప్రత్యుష్టః
రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయ ఇత్యాహ । రక్షసామపహత్యై । ధూరసీత్యాహ ।
ఏష వై ధుఘ్తోఽగ్నిః । తం యదనుపస్పృశ్యాతీయాత్ ॥ 31 ౨1 ౪1 3॥

3౧ అధ్వర్యుం చ యజమానం చ ప్రదహేత్ । ఉపస్పృశ్యాత్యేతి ।
అధ్వఠ్యోశ్చ యజమానస్య చాప్రదాహాయ । ధూర్వతం యోఽస్మాన్ధూర్వతి తం
ధూర్వయం వయం ధూర్వామ ఇత్యాహ । ద్వా వావ పురుషౌ । యం వైవ ధూర్వతి ।
యశ్చైవం ధూర్వతి । తావుభౌ శుచాఽర్పయతి । త్వం దేవానామసి సస్మితమం
పప్రితమం జష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమమిత్యాహ । యథా యజరేవైతత్
॥ 31 ౨1 ౪1 ౪॥

3౨ అప్రతమసి హవిర్ధానమిత్వాహానార్యై । దృహస్వ మా హ్వరిత్యాహ

ధృత్వై॑ । మి॒త్రస్య॑ త్వా చక్షుషా॑ ప్రేక్ష॑ ఇత్యా॑హ మి॒త్రత్వా॑య
 । మా భే॑ర్మా సంవి॒క్తా మా త్వా హి॑ సి॒షమి॒త్యాహా॑హి॒సాయై॑ । యద్వై
 కిం॑చ వాతో నాభి॑వతి । తథ్న॑ర్వం వరుణదే॒వత్య॑మ్ । ఉ॒రువా॒తాయే॒త్యాహ॑ ।
 అవారుణమే॒వైనత్క॑రోతి । దే॒వస్య॑ త్వా స॒వితుః॑ ప్ర॒సవ॑ ఇత్యా॑హ ప్ర॒సూత్వై॑ ।
 అ॒శ్వినో॑ర్భా॒హుభ్యా॑మి॒త్యాహ॑ ॥ 31 ౨1 ౪1 x ॥

33 అ॒శ్వినౌ హి దే॒వానా॑మధ్య॒రూఢ్యా॑ ఆస్తా॑మ్ । పూ॒ష్ణో హస్తా॑భ్యా॒మిత్యా॑హ య॒త్వై
 । అ॒గ్నయే॑ జుష్టం॒ నిర్వ॑పా॒మిత్యా॑హ । అ॒గ్నయ॑ ఏ॒వైనాం॒ జుష్టం॒ నిర్వ॑పతి ।
 త్రి॒ర్యజుషా॑ । త్రయ॑ ఇ॒మే లో॑కాః । ఏ॒షాం లో॑కానా॒మాప్వై॑ । తూ॒ష్ణీం చతు॑ర్థమ్ ।
 అపరి॑మితమే॒వావరు॑ణే । స ఏ॒వమే॒వాను॑ పూ॒ర్వ హ॒విషి॑ నిర్వ॑పతి ॥

31 ౨1 ౪1 ౬ ॥

3౪ ఇ॒దం దే॒వానా॑మి॒దము॑నః స॒హత్యా॑హ వ్యావృ॒త్వై । స్పా॒త్వై త్వా నారా॑త్యా
 ఇత్యా॑హ గు॒ప్వై । తమ॑సీ॒వ వా ఏ॒షోఽన్త॑శ్చ॒రతి॑ । యః ప॑రీ॒ణహి॑
 । సు॒వరే॒భి వి॒శ్యేషం॑ వైశ్వా॒నరం॑ జ్యోతి॒రిత్యా॑హ । సు॒వరే॒వాభి
 వి॒పశ్య॑తి వైశ్వా॒నరం॑ జ్యోతిః । ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑ హ॒విషి॑ గృ॒హీత
 ఉ॒దవే॑తామ్ । దృ॒హన్తాం॒ దు॒ర్యా ద్యా॒వాపృ॒థివ్యో॑రిత్యా॑హ । గృ॒హాణాం
 ద్యా॒వాపృ॒థివ్యో॑ర్ధృ॒త్వై । ఉ॒ర్వన్త॑రి॒క్షమ॑న్విహీ॒త్యాహ॑ గ॒త్వై ।
 అది॑త్యాస్తో॒పస్థే॑ సా॒దయా॑మి॒త్యాహ॑ । ఇ॒యం వా అది॑తిః । అ॒స్యా ఏ॒వైన॑దు॒పస్థే॑
 సా॒దయ॑తి । అగ్నే॑ హ॒వ్య ర॑క్ష॒స్వేత్యా॑హ గు॒ప్వై ॥ 31 ౨1 ౪1 ౭ ॥ య॒జ్ఞో వా
 ఆపో॑ ధామ ప్రణీ॒య ప్ర॑చ॒రత్య॑తీయాదే॒తద్భా॑హుభ్యా॒మిత్యా॑హ హ॒విషి॑షి
 నిర్వ॑పతి గ॒త్వై చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౪ ॥

3x ఇ॒న్తో వృ॒త్రమ॑హన్న । సోఽపః॑ । అ॒భ్యమి॒యత॑ । తాసాం॒ యన్మే॑ధ్యం
 య॒జ్ఞయ॑ స॒దేవ॑మాసీత్ । తదపో॑దక్రా॒మత్ । తే ద॒ర్భా అభ॑వన్న ।
 యద్ధ॒ర్భైరప॑ ఉ॒త్పనా॑తి । యా ఏ॒వ మే॑ధ్యా॒ య॒జ్ఞయాః॒ సదే॒వా ఆపః॑ ।
 తాభి॑రే॒వైనా॒ ఉత్ప॑నాతి । ద్యా॒భ్యాము॑త్ప॒నాతి ॥ 31 ౨1 x 1 ౧ ॥

3౬ ద్వి॒పాద్య॑జమానః ప్రతిష్ఠి॒త్వై । దే॒వో వః॑ స॒వితో॑త్ప॒నాత్వి॑త్యా॑హ ।

స॒వి॒తృ॒ప్ర॒సూ॒త ఏ॒వైనా॒ ఉ॒త్ప॒నాతి॑ । అ॒చ్ఛి॒ద్రేణ॑ ప॒విత్రేణే॑త్యా॒హ । అ॒సౌ
వా ఆ॒ది॒త్యోఽ॒చ్ఛి॒ద్రం ప॒విత్ర॑మ్ । తే॒నైవైనా॒ ఉ॒త్ప॒నాతి॑ । వ॒సాః సూ॒ర్యస్య
ర॒శ్మిభి॑రిత్యా॒హ । ప్రా॒ణా వా ఆపః॑ । ప్రా॒ణా వసవః॑ । ప్రా॒ణా ర॒శ్మయః॑ ॥ 31 ౨1 X1
౨॥

3౭ ప్రా॒ణైరే॒వ ప్రా॒ణాన్ఘృ॑ణక్తి । సా॒వి॒త్రియ॑రా॒చ్ఛ । స॒వి॒తృ॒ప్ర॒సూ॒తం
మే॒ కర్మా॑స॒దితి॑ । స॒వి॒తృ॒ప్ర॒సూ॒తమే॑వాస్య కర్మ భవతి । ప॒చ్ఛో
గా॒య॒త్రియా త్రి॒ష్టమృ॑ధ్ధత్వా॒య । ఆపో॑ దేవీరగ్రే॒షువో అగ్రే॑ గు॒వ ఇత్యా॑హ ।
రూ॒పమే॑వాసామే॒తన్మహి॑మానం వ్యాచష్టే । అగ్ర ఇ॒మం య॒జ్ఞం స॒యతా॑గ్రే
య॒జ్ఞప॒తిమి॑త్యా॒హ । అగ్ర ఏ॒వ య॒జ్ఞం స॒యన్తి॑ । అగ్రే॑ య॒జ్ఞప॒తిమ్ ॥ 31 ౨1 X1 3॥

3౮ యు॒ష్మాని॑స్తోఽ॒వృణీ॑త వృ॒త్రతూ॑ర్యో యూ॒యమి॑న్ద్రమవృణీ॒ధ్వం వృ॒త్రతూ॑ర్య
ఇత్యా॑హ । వృ॒త్రో హ హని॑ష్యన్ని॒న్ద్ర ఆపో॑ వనే । ఆపో॑ హేన్ద్రం వవీరే
। సం॒జ్ఞామే॑వాసామే॒తథ్మా॑మానం వ్యాచష్టే । ప్రో॒క్షి॒తాః స్థే॒త్యాహ॑ ।
తేనాపః ప్రో॒క్షి॒తాః । అ॒గ్నయే॑ వో జ॒ష్టం ప్రో॒క్షామ్యగ్నీ॑షోమాభ్యామి॒త్యాహ॑ ।
య॒థాదే॒వతమే॑వైనాన్ప్రో॒క్షతి॑ । త్రిః ప్రో॒క్షతి॑ । త్ర్యా॒వృద్ధి॑ య॒జ్ఞః ॥

31 ౨1 X1 ౪॥

3౯ అథో॑ ర॒క్షసా॑మపహత్యై । శు॒న్ధధ్వం॑ దై॒వ్యా॒య కర్మ॑ణే దే॒వయ॒జ్ఞాయా॑
ఇత్యా॑హ । దే॒వయ॒జ్ఞాయా॑ ఏ॒వైనాని॑ శు॒న్ధతి॑ । త్రిః ప్రో॒క్షతి॑ । త్ర్యా॒వృద్ధి॑
య॒జ్ఞః । అథో॑ మే॒ధ్యత్వా॒య । అవ॑ధూతః ర॒క్షోఽవ॑ధూతా అరా॒తయ॑ ఇత్యా॑హ
। ర॒క్షసా॑మపహత్యై । అది॒త్యాస్త్యగ॑సీత్యా॒హ । ఇ॒యం వా అది॑తిః ॥ 31 ౨1 X1 X॥

౪౦ అ॒స్యా ఏ॒వైన॑త్త్వచం కరోతి । ప్రతి॑ త్వా పృథి॒వీ వే॒త్త్వి॒త్యాహ॑ ప్రతి॒ష్ఠిత్యై
। పు॒రస్తా॑త్ప్రతి॒వీన గ్రీ॒వము॑త్తరలో॒మోప స్తు॑ణాతి మే॒ధ్యత్వా॒య ।
తస్మా॑త్పు॒రస్తా॑త్ప్రతి॒వ్యఞ్చః ప॒శవో॑ మే॒ధము॑పతిష్ఠనే । తస్మా॑త్ప్రతి॒వ్య
ము॒గం గ్రా॒పకు॑కాః । య॒జ్ఞో దే॒వేభ్యో॑ ని॒లాయ॑త । కృ॒ష్ణో రూ॒పం కృ॒త్వా ।
య॒త్కృ॒ష్ణాజినే॑ హ॒విర॑ధ్యవహన్తి । య॒జ్ఞాదే॒వ తద్య॑జ్ఞం ప్రయు॒క్త్యే ।
హ॒విషోఽస్కన్దా॑య ॥ 31 ౨1 X1 ౬॥

౪౧ అధిషవణమసి వానస్పత్యమిత్యాహ | అధిషవణమేవైనత్కరోతి | ప్రతి
 త్వాఽదిత్యాస్త్యగ్వేత్విత్యాహ సయత్వాయ | అగ్నేస్తనూరసిత్యాహ | అగ్నేర్వా
 ఏషా తనూః | యదోషధయః | వాచో విసర్జనమిత్యాహ | యదా హి ప్రజా
 ఓషధీనామశ్చన్తి | అథ వాచం విసృజన్తే | దేవవీతయే త్వా గృహ్లామిత్యాహ
 || 31 ౨1 x1 ౭||

౪౨ దేవతాభిరేవైనథ్సమర్దయతి | అద్రిరసి వానస్పత్య ఇత్యాహ |
 గ్రావాణమేవైనత్కరోతి | స ఇదం దేవేభ్యో హవ్యః సుశమి శమిష్యేత్యాహ
 శాన్త్యై | హవిష్కృదేహీత్యాహ | య ఏవ దేవానాం హవిష్కృతః | తాన్వయతి
 | త్రిర్వయతి | త్రిషత్వా హి దేవాః | ఇషమా వదోర్ణమా వదేత్యాహ || 31 ౨1 x1 ౮||

౪3 ఇషమేవోర్ణం యజమానే దధాతి | ద్యుమద్వదత వయః సంఘాతం
 జేష్మేత్యాహ భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై | మనోః శ్రద్ధాదేవస్య
 యజమానస్యాసురఘ్ని వాక్ | యజ్ఞాయుధేషు ప్రవిష్టాఽఽసీత్ | తేఽసురా
 యావన్తో యజ్ఞాయుధానాముద్వదతాముపాశ్శృణ్వన్ | తే పరాభవన్ |
 తస్మాత్స్వానాం మధ్యేఽవసాయ యజేత | యావన్తోఽస్య భ్రాతృవ్యా
 యజ్ఞాయుధానాముద్వదతాముపాశ్శృణ్వన్తి | తే పరాభవన్తి | ఉచ్చైః
 సమాహన్తవా ఆహ విజిత్యై || 31 ౨1 x1 ౯||

౪౪ వృజ్ఞ ఏషామిన్ద్రియం పీర్యమ్ | శ్రేష్ఠ ఏషాం భవతి |
 వర్షవృద్ధమసి ప్రతి త్వా వర్షవృద్ధం వేత్విత్యాహ |
 వర్షవృద్ధా వా ఓషధయః | వర్షవృద్ధా ఇషికాః సమృద్ధ్యై |
 యజ్ఞః రక్షాగ్నస్యనుప్రావిశన్ | తాన్యస్నా పశుభ్యో నిరవాదయన్త |
 తుషైరోషధీభ్యః | పరాపూతః రక్షః పరాపూతా అరాతయ ఇత్యాహ |
 రక్షసామపహత్యై || 31 ౨1 x1 ౧౦||

౪౫ రక్షసాం భాగోఽసీత్యాహ | తుషైరేవ రక్షాని నిరవదయతే |
 అప ఉపస్పృశతి మేధ్యత్వాయ | వాయుర్వో విసినక్తిత్యాహ | ప్రవిత్రం వై
 వాయుః | పునాత్సేవైనాన్ | అన్తరిక్షాదివ వా ఏతే ప్రస్కన్తన్తి | యే శూర్పాత్

। దేవో వః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృహ్లాత్విత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై ।
 హవిషోఽస్కన్దాయ । త్రిష్పతీ కర్తవా ఆహ । త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః ।
 అథో మేధ్యత్వాయ ॥ 31 ౨ ౫ ౧౧ ॥ ద్వాభ్యాముత్పనాతి రశ్మయో నయన్త్యగ్రే
 యజ్ఞపతిం యజ్ఞోఽదితిరస్కన్దాయ గృహ్లామీత్యాహ వదేత్యాహ విజిత్యా
 అపహత్యా అస్కన్దాయ త్రిణి చ ॥ ౫ ॥

౪౬ అవధూత రక్షోఽవధూతా అరాతయ ఇత్యాహ । రక్షసామపహత్యై
 । అదిత్యాన్త్యగ్రసీత్యాహ । ఇయం వా అదితిః । అన్యో ఏవైనత్వవం కరోతి ।
 ప్రతి త్వా పృథివీ వేత్విత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై । పురస్తాత్పుత్రీచీన
 గ్రీవముత్తర లోమోపస్తుణాతి మేధ్యత్వాయ । తస్మాత్పురస్తాత్పుత్యఞ్ఘః
 పశవో మేధముపతిష్ఠన్తే । తస్మాత్పుజా మృగం గ్రాహుకాః । యజ్ఞో దేవేభ్యో
 నిలాయత ॥ 31 ౨ ౬ ౧ ॥

౪౭ కృష్ణో రూపం కృత్వా । యత్కృష్ణాజ్జనే హవిరధి పినష్టి ।
 యజ్ఞాదేవ తద్యజ్ఞం ప్రయుక్త్యై । హవిషోఽస్కన్దాయ । ద్యావాపృథివీ
 సహస్తామ్ । తే శమ్యామాత్రమేకమహర్వైత్యాశమ్యామాత్రమేకమహః । దివః
 స్కమ్భనిరసి ప్రతి త్వాఽదిత్యాన్త్యగ్రేత్విత్యాహ । ద్యావాపృథివ్యోర్విత్వై
 । ధిషణాఽసి పర్వత్యా ప్రతి త్వా దివః స్కమ్భ నిర్వేత్విత్వ్యాహ ।
 ద్యావాపృథివ్యోర్విధృత్వై ॥ 31 ౨ ౬ ౨ ॥

౪౮ ధిషణాఽసి పార్వతీయీ ప్రతి త్వా పర్వతిర్వేత్విత్వ్యాహ ।
 ద్యావాపృథివ్యోర్ధృత్వై । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇత్యాహ
 ప్రసూత్యై । అశ్వినోర్భాహుభ్యామిత్యాహ । అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వరూః
 ఆస్తామ్ । పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్వై । అధివపామీత్యాహ ।
 యథాదేవతమేవైనానధివపతి । ధాన్యమసి ధినుహి దేవానిత్యాహ ।
 ఏతస్య యజుషో వీర్యేణ ॥ 31 ౨ ౬ 3 ॥

౪౯ యావదేకా దేవతా కామయతే యావదేకా । తావదాహుతిః ప్రథతే । న హి
 తదస్తి । యత్తావదేవ స్యాత్ । యావజ్జహోతి । ప్రాణాయ త్వాఽపానాయత్యేత్యాహ

| ప్రాణానేవ యజమానే దధాతి | దీర్ఘామను ప్రసీతిమాయుషే ధామిత్యాహ
 | ఆయురేవాస్మిన్దధాతి | అన్తరిక్షాదివ వా ఏతాని ప్రస్కన్దన్తి | యాని
 దృషదః | దేవో వః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృహ్ణాత్విత్వాహ
 ప్రతిష్ఠిత్యై | హవిషోఽస్కన్దాయ | అసంవపన్తి పిఁషాణూని కురుతాదిత్వాహ
 మేధ్యత్వాయ || 31 ౨1 ౬1 ౪|| నిలాయత విధృత్యై వీర్యేణ స్కన్దన్తి చత్వారి
 చ || ౬||

x౦ ధృష్టిరసి బ్రహ్మ యచ్చేత్వాహ ధృత్యై | అపాగ్నోఽగ్ని మా మాదం
 జహి నిష్క్రవ్యాదఁసేధా దేవయజం వహేత్వాహ | య ఏవామాత్కృవ్యాత్ |
 తమపహత్య | మేధ్యేఽగ్నో కపాలముపదధాతి | నిర్దగ్ధఁ రక్షో
 నిర్దగ్ధా ఆరాతయ ఇత్వాహ | రక్షాగ్నేవ నిర్దహతి | అగ్నివత్యుపదధాతి |
 అస్మిన్నేవ లోకే జ్యోతిర్ధతే | అఙ్గారమధి వర్తయతి || 31 ౨1 ౭1 ౧||

x౧ అన్తరిక్ష ఏవ జ్యోతిర్ధతే | ఆదిత్యమేవాముష్మిం ల్లోకే జ్యోతిర్ధతే |
 జ్యోతిష్మన్తోఽస్మా ఇమే లోకా భవన్తి | య ఏవం వేద | ధ్రువమసి పృథివీం
 దృఙ్హేత్వాహ | పృథివీమేవైతేన దృఙ్హతి | ధర్త్రమస్కన్తరిక్షం
 దృఙ్హేత్వాహ | అన్తరిక్షమేవైతేన దృఙ్హతి | ధరుణమసి దివం
 దృఙ్హేత్వాహ | దివమేవైతేన దృఙ్హతి || 31 ౨1 ౭1 ౨||

x౨ ధర్మాఽసి దిశో దృఙ్హేత్వాహ | దిశ ఏవైతేన దృఙ్హతి |
 ఇమానేవైతైర్లోకాన్దృఙ్హతి | దృఙ్హన్తోఽస్మా ఇమే లోకాః ప్రజయా
 పశుభిః | య ఏవం వేద | త్రీణ్యగ్రే కపాలాన్యుపదధాతి | త్రయ ఇమే లోకాః |
 ఏషాం లోకానామాప్యై | ఏకమగ్రే కపాలముపదధాతి | ఏకం వా ఆగ్రే కపాలం
 పురుషస్య సంభవతి || 31 ౨1 ౭1 3||

x3 అథ ద్వే | అథ త్రీణి | అథ చత్వారి | అథాష్టా | తస్మాద్దష్టాకపాలం
 పురుషస్య శిరః | యదేవం కపాలాన్యుపదధాతి | యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః |
 యజ్ఞమేవ ప్రజాపతిఁ స౨ఁస్కరోతి | ఆత్మానమేవ తథస్కరోతి
 | తఁ స౨ఁస్కృతమాత్మానమ్ || 31 ౨1 ౭1 ౪||

౫౪ అముష్మిం ల్లోకేఽను పరైతి | యదప్తావుపదధాతి | గాయత్రియా
తథంమితమ్ | యన్నవ | త్రివృతా తత్ | యద్దశ | విరాజా తత్ | యదేకాదశ |
త్రిష్టుభా తత్ | యద్ద్వాదశ || 31 ౨ 21 ౫ ||

౫౫ జగత్యా తత్ | ఛన్దఃసంమితాని స ఉపదధత్కపాలాని | ఇమాన్
లోకాననుపూర్వం దిశో విధృత్యై దృఙ్ హతి | అథాయః ప్రాణాన్పుజాం పశూన్,
యజమానే దధాతి | సజాతానస్మా అభితో బహులాన్కరోతి | చితః స్థేత్యాహ
| యథా యజరేవైతత్ | భృగూణామంగిరసాం తపసా తప్యధ్యమిత్యాహ
| దేవతానామేవైనాని తపసా తపతి | తాని తతః స౨ఙ్గితే | యాని
ఘర్మే కపాలాన్యపచిన్వన్తి వేధస ఇతి చతుష్పదయర్చా విముఞ్చతి
| చతుష్పాదః పశవః | పశుష్యేవోపరిష్టాత్ప్రృతిష్ఠతి || 31 ౨ 21 ౬ || వర్తయతి
దివమేవైతేన దృఙ్ హతి సమ్భవతి తఙ్

స౨ఙ్గతమాత్మానం ద్వాదశ స౨ఙ్గితే త్రిణి చ || 21 ||

౫౬ దేవస్య త్వా సవితః ప్రసవ ఇత్యాహ ప్రసూత్యై |
అశ్వినోర్భాహుభ్యామిత్యాహ | అశ్వినో హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తామ్ | పూష్టో
హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై | సం వపామిత్యాహ | యథాదేవతమేవైనాని
సంవపతి | సమాపో అద్భిరగృత సమోషధయో రసేనేత్యాహ | ఆపో వా
ఓషధీర్జన్వన్తి | ఓషధయోఽపో జన్వన్తి | అన్యా వా ఏతాసామన్యా జన్వన్తి ||

31 ౨ ౨1 ౧1 ||

౫౭ తస్మాదేవమాహ | సఙ్గ రేవత్తిరగతీభిర్మధుమతీర్మధుమతీభిః
సృజ్యధ్యమిత్యాహ | ఆపో వై రేవతీః | పశవో జగతీః | ఓషధయో
మధుమతీః | ఆప ఓషధీః పశూన్ | తానేవాస్మా ఏకథా సఙ్గసృజ్య |
మధుమతః కరోతి | అద్భ్యః పరి ప్రజాతాః స్థ సమద్భిః పృచ్ఛ్యధ్యమితి
పర్యాప్లావయతి | యథా సువృష్ట ఇమామను విసృత్య || 31 ౨ ౨1 ౨1 ||

౫౮ ఆప ఓషధీర్మహయన్తి | తాద్గుగేవ తత్ | జనయత్యై త్వా సంయామిత్యాహ |
ప్రజా ఏవైతేన దాధార | అగ్నయే త్వాఽగ్నిపోమాభ్యామిత్యాహ వ్యావృత్యై

| మఖస్య శిరోఽసీత్యాహ | యజ్ఞో వై మఖః | తస్యైతచ్ఛిరః |
 యత్పురోడాశః | తస్మాదేవమాహ || 31 ౨ ౮ | 3 ||
 ౫౯ ఘర్మోసి విశ్వామురిత్యాహ | విశ్వమేవాయుర్యజమానే దధాతి | ఉరు
 ప్రథస్యోరు తే యజ్ఞపతిః ప్రథతామిత్యాహ | యజమానమేవ ప్రజయా
 పశుభిః ప్రథయతి | త్వచం గృహ్నిష్టేత్యాహ | సర్వమేవైన సతనుం
 కరోతి | అథాప ఆసీయ పరిమార్షి | మాన ఏవ తత్త్వచం దధాతి |
 తస్మాత్త్వచా మానం ఛన్నమ్ | ఘర్మో వా ఏషోఽశాన్తః || 31 ౨ ౮ | ౪ ||
 ౬౦ అర్థమాసేఽర్థమాసే ప్రవృజ్యతే | యత్పురోడాశః | స ఈశ్వరో
 యజమానశ్చుచాఽప్రదహః | పర్యగ్ని కరోతి | పశుమేవైనమకః |
 శాన్త్యా అప్రదాహాయ | త్రిః పర్యగ్ని కరోతి | త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః | అథో
 రక్షసామపహత్యై | అన్తరిత రక్షోఽన్తరితా అరాతయ ఇత్యాహ ||
 31 ౨ ౮ | ౫ ||
 ౬౧ రక్షసామన్తరిత్యై | పురోడాశం వా అధిశ్రిత
 రక్షాగ్స్యజుషాసన్న | దివి నాకో నామాగ్ని రక్షోహా | స
 ఏవాస్మాద్రక్షాగ్స్యపాహన్న | దేవస్త్వా సవితా శ్రపయత్ప్రత్యాహ |
 సవితృప్రసూత ఏవైనగ్ శ్రపయతి | వర్షిషే అధినాక ఇత్యాహ |
 రక్షసామపహత్యై | అగ్నిస్తే తనువం మాఽతి ధాగిత్యాహానతిదాహాయ | అగ్నే
 హవ్య రక్షస్వేత్యాహ గుప్త్యై || 31 ౨ ౮ | ౬ ||
 ౬౨ అవిదహన్త శ్రపయతేతి వాచం విసృజతే | యజ్ఞమేవ
 హవీగ్స్యభివ్యాహృత్య ప్రతనుతే | పురోరుచమవిదాహాయ శ్చత్యై కరోతి
 | మస్తిష్కో వై పురోడాశః | తం యన్నాభివాసయేత్ | ఆవిర్మస్తిష్కః
 స్యాత్ | అభివాసయతి | తస్మాద్గృహ మస్తిష్కః | భస్మనాఽభివాసయతి |
 తస్మాన్నాసేనాస్థి ఛన్నమ్ || 31 ౨ ౮ | ౭ ||
 ౬౩ వేదేనాభి వాసయతి | తస్మాత్కేతైః శిరశ్చన్నమ్ | అఖలతిభావుకో భవతి |
 య ఏవం వేద | పశోర్వై ప్రతిమా పురోడాశః | స నాయజుష్కమభివాస్యః

1 వృథేవ స్యాత్ | ఈశ్వరా యజమానస్య పశవః ప్రమేతోః | సం బ్రహ్మణా
పృవ్యనేవత్యాహ | ప్రాణా వై బ్రహ్మ || 31 ౨ ౧౮ ౮||

౬౪ ప్రాణాః పశవః | ప్రాణైరేవ పశూన్ఘం పృణక్తి | న ప్రమాయుకా భవన్తి
| యజమానో వై పురోడాశః | ప్రజా పశవః పురోషమ్ | యదేవమభి
వాసయతి | యజమానమేవ ప్రజయా పశుభిః సమర్థయతి | దేవా వై
హవిర్భుత్వాఽబ్రువన్న్ | కస్మిన్నిదం మ్రక్ష్యామహ ఇతి | సోఽగ్నిరబ్రవీత్ ||
31 ౨ ౧౮ ౯||

౬౫ మయి తనూః సంనిధధ్వమ్ | అహం వస్తం జనయిష్యామి | యస్మిన్ మ్రక్ష్యధ్వ
ఇతి | తే దేవా అగ్నౌ తనూః సంన్యదధత | తస్మాదాహుః | అగ్నిః సర్వా
దేవతా ఇతి | సోఽఙ్గారేణాపః | అభ్యపాతయత్ | తత ఏకతోఽజాయత | స
ద్వితీయమభ్యపాతయత్ || 31 ౨ ౧౮ ౧౦||

౬౬ తతో ద్వితోఽజాయత | స తృతీయమభ్యపాతయత్ | తతస్త్రితోఽజాయత
| యదదోభ్యోఽజాయన్త | తదాప్యానామాప్యత్వమ్ | యదాత్మభ్యోఽజాయన్త
| తదాత్మానామాత్మ్యత్వమ్ | తే దేవా ఆప్యేష్యమృజత | ఆప్యా అమృజత
సూర్యాభ్యుదితే | సూర్యాభ్యుదితః సూర్యాభినిముక్తే || 31 ౨ ౧౮ ౧౧||

౬౭ సూర్యాభినిముక్తః కునఖిని | కునఖీ శ్యావదతి | శ్యావదన్నగ్రదిధిషౌ
| అగ్రదిధిషుః పరివిత్రే | పరివిత్రో వీరహణి | వీరహా
బ్రహ్మహణి | తద్బ్రహ్మహణం నాత్యచ్యవత | అన్తర్వేది నినయత్యవరుద్వై
| ఉల్ముకేనాభి గృహ్ణతి శ్తతత్వాయ | శ్తతకామా ఇవ హి దేవాః || 31 ౨ ౧౮

౧౨|| అన్యా జిన్వన్వనువిస్పృత్యైవమాహాశాన్త ఆహ గుప్త్యై ఛన్నం బ్రహ్మబ్రవీద్
ద్వితీయమభ్యపాతయత్ సూర్యాభినిముక్తే దేవాః || ౮||

౬౮ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి స్ఫ్యమాదత్తే ప్రసూత్యై |
అశ్వినోర్పాహుభ్యామిత్యాహ | అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వరూః ఆస్తామ్ | పూష్టో
హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై | ఆదద ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణ ఇత్యాహ
| ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి | సహస్రభృష్టిః శతతేజా ఇత్యాహ |

రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । వాయురసి తిగ్మతేజా ఇత్యాహ ।
 తేజో వై వాయుః ॥ 31 ౨1 ౯1 ౧॥

౬౯ తేజ ఏవాస్మిన్మధాతి । విషాద్వై నామాసుర ఆసీత్ । సోఽభిభేత్ । యజ్ఞేన
 మా దేవా అభిభవిష్యన్తితి । స పృథివీమభ్యవమీత్ । సాఽమేధ్యాఽభవత్
 । అథో యదిన్ద్రో వృత్రమహన్మ్ । తస్య లోహితం పృథివీమను వ్యధావత్ ।
 సాఽమేధ్యాఽభవత్ । పృథివి దేవ యజనీత్యాహ ॥ 31 ౨1 ౯1 ౨॥

౭౦ మేధ్యామేవైనాం దేవయజనీం కరోతి । ఓషధ్యాస్తే మూలం మా
 హిసిషమిత్యాహ । ఓషధీనామహిసాయై । వ్రజం గచ్ఛ
 గోస్థానమిత్యాహ । చన్దాసి వై వ్రజో గోస్థానః । చన్దాగన్యేవాస్తై
 వ్రజం గోస్థానం కరోతి । వర్షతు తే ద్యౌరిత్యాహ । వృష్టిరైవ ద్యౌః ।
 వృష్టిమేవావరుణే । బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పరావతీత్యాహ ॥
 31 ౨1 ౯1 3॥

౭౧ ద్వౌ వావ పురుషౌ । యం చైవ ద్వేష్టి । యజ్ఞైనం ద్వేష్టి । తావుభౌ
 బధ్నాతి పరమస్యాం పరావతి శతేన పాతైః । యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ
 వయం ద్విష్యస్తమతో మా మౌగిత్యాహానిముక్త్యై । అరరుర్వై నామాసుర ఆసీత్
 । స పృథివ్యాముపమ్లుషోఽశయత్ । తం దేవా అపహతోఽరరుః పృథివ్యా ఇతి
 పృథివ్యా అపాఘ్నున్మ్ । బ్రాతృవ్యో వా అరరుః । అపహతోఽరరుః పృథివ్యా
 ఇతి యదాహ ॥ 31 ౨1 ౯1 ౪॥

౭౨ బ్రాతృవ్యమేవ పృథివ్యా అపహన్తి । తేఽమన్యన్త । దివం వా అయమితః
 పతిష్యతీతి । తమరరున్తే దివం మా స్కానితి దివః పర్యబాధన్త
 । బ్రాతృవ్యో వా అరరుః । అరరున్తే దివం మా స్కానితి యదాహ ।
 బ్రాతృవ్యమేవ దివః పరిబాధతే । స్తమ్బయజుర్ హరతి । పృథివ్యా ఏవ
 బ్రాతృవ్యమపహన్తి । ద్వితీయః హరతి ॥ 31 ౨1 ౯1 ౫॥

౭3 అన్తరిక్షాదేవైనమపహన్తి । తృతీయః హరతి । దివ ఏవైనమపహన్తి
 । తూష్టిం చతుర్థః హరతి । అపరిమితాదేవైనమపహన్తి । అసురాణాం

వా ఇ॒యమ॑గ్ర॒ ఆసీ॑త్ । యా॒వదా॑సీ॒నః ప॒రాప॑శ్యతి । తావదే॒వానా॑మ్ । తే దే॒వా
అ॒బ్రువ॑న్ । అ॒న్వేవ॑ నో॒ స్యా॑మపీ॒తి ॥ 31 ౨1 ౯1 ౬॥

౭౪ క్య॑నో॒ దా॒స్యథే॑తి । యా॒వథ్స్వ॑యం పరిగృ॒హ్ణీథే॑తి । తే వ॑స॒వస్త్యే॑తి
దక్షి॑ణతః ప॒ర్యగృ॑హ్ణాన్ । రు॒ద్రాస్త్యే॑తి ప॒శ్చాత్ । ఆ॒ది॒త్యాస్త్యే॑త్యుత్త॒రతః
। తే॒ఽగ్ని॒నా ప్రా॒జ్ఞోఽజ॑యన్ । వసు॑భిర్దక్షి॒ణా । రు॒ద్రైః ప్ర॑త్య॒జ్ఞాః ।
ఆ॒ది॒త్యైరు॑ద॒జ్ఞాః । య॒స్యైవం వి॒దుషో॑ వేదిం పరిగృ॒హ్ణాన్తి ॥ 31 ౨1 ౯1 ౭॥

౭౫ భ॑వత్యాత్మనా॑ । పరా॒ఽస్య॑ భ్రాతృ॒వ్యో భ॑వతి । దే॒వస్య॑ స॒విత॑ః
స॒వ ఇ॒త్యాహ॑ ప్రసూ॒త్యై । క॒ర్మ కృ॑ణ్వన్తి వే॒ధస॑ ఇ॒త్యాహ॑ । ఇ॒షిత॑ః
హి క॒ర్మ క్రి॑యతే । పృ॒థివ్యై మే॒ధ్యం చామే॒ధ్యం చ॒ వ్యుద॑క్రామతామ్
। ప్రాచీ॑నముదీచీ॒నం మే॒ధ్యమ్ । ప్రతీ॑చీ॒నం దక్షి॑ణా॒మేధ్యమ్ ।
ప్రాచీ॑ముదీచీం ప్ర॒ణాం క॑రోతి । మే॒ధ్యామే॒వైనాం॑ దే॒వయ॑జసీం క॑రోతి ॥ 31 ౨1 ౯1
౮॥

౭౬ ప్రా॒జ్ఞోఽవే॑ద్య॒ సావు॑న్నయతి । ఆ॒హ॒వనీ॑యస్య పరిగృ॒హ్ణీత్యై॑ ।
ప్రతి॑చీ శ్రో॒ణీ । గార్ల॑పత్యస్య పరిగృ॒హ్ణీత్యై॑ । అథో॑ మి॒థున॑త్యాయ ।
ఉద్ధ॑న్తి । యదే॒వాస్యా॑ ఆమే॒ధ్యమ్ । తద॑పహన్తి । ఉద్ధ॑న్తి । తస్మా॒దోష॑ధయః
పరా॑భవన్తి ॥ 31 ౨1 ౯1 ౯॥

౭౭ మూ॑లం ఖ॒నత్తి । భ్రా॒తృవ్య॑స్యైవ మూ॑లం ఖ॒నత్తి । మూ॑లం వా
అ॒తితి॑ష్ఠద్ర॒క్షాగ్స్య॑నూత్పిపతే । యద్ధ॑స్తేన ఛి॒న్ద్యాత్ । కు॒నఖి॑నీః ప్ర॒జాః
స్యః । సే॒ఘన॑ ఖ॒నత్తి । వజ్రో॑ వై స్ఫు॒ః । వజ్రే॑ణైవ య॒జ్ఞాద్ర॒క్షాగ్స్య॑పహన్తి
। పి॒తృదే॒వత్యా॑ఽతి॒ఖాతా॑ । ఇ॒యతీం॑ ఖ॒నతి ॥ 31 ౨1 ౯1 ౧౦॥

౭౮ ప్ర॒జాప॑తినా య॒జ్ఞము॒ఖేన॑ సంమి॒తామ్ । వేది॑ర్దే॒వేభ్యో॑ ని॒లాయ॑త । తాం
చతు॑ర॒జ్ఞలే॒ఽన్వవి॑న్దన్ । తస్మా॑చ్ఛతు॒ర॒జ్ఞలం॑ ఖే॒యా । చతు॑ర॒జ్ఞలం
ఖ॒నతి । చతు॑ర॒జ్ఞలే॒ హ్యోష॑ధయః ప్రతితిష్ఠన్తి । ఆప్రతి॒ష్ఠాయై
ఖ॒నతి । య॒జమా॑నమే॒వ ప్రతి॒ష్ఠాం గ॑మయతి । దక్షి॑ణతో వర్షీ॒యసీం॑ క॑రోతి ।
దే॒వయ॑జన్యైవ రూ॒పమ॑కః ॥ 31 ౨1 ౯1 ౧౧॥

౭౯ పురీషవతీం కరోతి | ప్రజా వై పశవః పురీషమ్ | ప్రజయైవైనం

పశుభిః పురీషవన్తం కరోతి | ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరిగృహ్ణాతి | ఏతావతీ
వై పృథివీ | యావతీ వేదిః | తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజ్య
| ఆత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరిగృహ్ణాతి | ఋతమస్యైత సదనమస్యైత
శ్రీరసీత్యాహ | యథాయజురేవైతత్ || 31 ౨1 ౯1 ౧౨||

౮౦ క్రూరమివ వా ఏతత్కరోతి | యద్వేదిం కరోతి | ధా ఆసి స్వధా ఆసీతి
యోయుష్యతే శాన్త్యై | ఉర్వీ చాసి వస్వీ చాసీత్యాహ | ఉర్వీమేవైనాం వస్వీం
కరోతి | పురా క్రూరస్య విసృపో విరఘ్నిన్నిత్యాహ మేధ్యత్వాయ | ఉదాదాయ
పృథివీం జీరదానుర్యామైరయఞ్చన్ద్రమసి స్వధాభిరిత్యాహ | యదేవాస్యా
ఆమేధ్యమ్ | తదపహత్య | మేధ్యాం దేవయజసిం కృత్వా || 31 ౨1 ౯1 ౧3||

౮౧ యదదశ్చన్ద్రమసి మేధ్యమ్ | తదస్యామేరయతి | తాం ధీరాసో ఆనుదృశ్య
యజన్త ఇత్యాహనుఖ్యాత్యై | ప్రోక్షణీరాసాదయ | ఇధ్మాబర్హిరుపసాదయ
| స్రువం చ స్రుచశ్చ సంమృణ్ణి | పత్నీ సనహ్య |
ఆజ్యేనోదేహిత్యాహనుపూర్వతాయై | ప్రోక్షణీరాసాదయతి | ఆపో వై రక్షోఘ్నిః ||
31 ౨1 ౯1 ౧౪||

౮౨ రక్షసామపహత్యై | స్ఫ్యస్య వర్తన్థాదయతి | యజ్ఞస్య సంతత్యై
| ఉవాచ హాసితో దైవలః | ఏతావతీర్వా ఆముష్మిం త్లోక ఆప ఆసన్న |
యావతీః ప్రోక్షణీరితి | తస్మాద్భవీర్వాసాద్యాః | స్ఫ్యముదస్యన్న |
యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేత్ | శుచైవైనమర్పయతి || 31 ౨1 ౯1 ౧౫|| వై వాయురాహ
పరావతీత్యాహహ ద్వితీయహరతితి పరిగృహ్ణాన్తి దేవయజసిం కరోతి
భవన్తి ఖనత్యకరేతక్పత్వా రక్షోఘ్నిరర్పయతి || ౯||

౮3 వజ్రో వై స్ఫ్యః | యదన్వఞ్చం ధారయేత్ | వజ్రైధ్వర్యుః క్షణీత |
పురస్తాత్తిర్యఞ్చం ధారయతి | వజ్రో వై స్ఫ్యః | వజ్రైవైయజ్ఞస్య
దక్షిణతో రక్షాగ్స్యపహన్తి | అగ్నిభ్యాం ప్రాచశ్చ ప్రతీచశ్చ |
స్ఫ్యేనోదేచశ్చాధరాచశ్చ | స్ఫ్యేన వా ఏష వజ్రేణాస్యై పాప్మానం

భ్రాతృవ్యమపహత్య | ఉత్కరేఽధి ప్రవృత్పతి || 31 ౨1 ౧01 ౧||
 ౮౪ యథోపధాయ వృశ్చవ్యేవమ్ | హస్తావవనేనిక్తే | ఆత్మానమేవ పవయతే |
 స్ఫస్య ప్రజౌలయతి మేధ్యత్వాయ | అథో పాప్మన ఏవ భ్రాతృవ్యస్య న్యక్తం
 చినత్తి | ఇథ్మాబర్హిరుపసాదయతి యుక్త్యై | యజ్ఞస్య మిధునత్వాయ
 | అథో పురోరుచమేవైతాం దధాతి | ఉత్తరస్య కర్మణోఽనుఖ్యాత్యై | న
 పురస్తాత్పుత్యగుపసాదయేత్ || 31 ౨1 ౧01 ౨||

౮౫ యత్పురస్తాత్పుత్యగుపసాదయేత్ | అన్యత్రాఽఽహుతిపథాదిధ్యం ప్రతిపాదయేత్
 | ప్రజా వై బర్హిః | అపరాధ్నుయాద్భర్హిషా ప్రజానాం ప్రజననమ్ |
 పశ్వాత్ప్యాగుపసాదయతి | ఆహుతిపథేనేధ్యం ప్రతిపాదయతి | సంప్రత్యేవ
 బర్హిషా ప్రజానాం ప్రజననముపైతి | దక్షిణమిధ్యమ్ | ఉత్తరం బర్హిః
 | ఆత్మా వా ఇధ్యః | ప్రజా బర్హిః | ప్రజా హ్యేత్మన ఉత్తరతరా తీర్థే | తతో
 మేధముపసీయ | యథాదేవతమేవైనత్ప్యతిష్ఠాపయతి | ప్రతితిష్ఠతి
 ప్రజయా పశుభిర్యజమానః || 31 ౨1 ౧01 3|| వృశ్చతి సాదయేదిధ్యః
 పఞ్చ వ || ౧౦||

తృతీయస్యాం దేవస్యాశ్వపర్శుం యో వై పూర్వేద్యుః కర్మణే వామిన్ద్రో
 వృత్రమహన్దోఽపోవధూతం ధృష్టిరేవస్యేత్యాహ సంవపామి దేవస్య
 స్ఫ్యమాదదే వజ్రో వై స్ఫ్యో దశ || ౧౦||

తృతీయస్యాం యజ్ఞస్యానతిరేకాయ పవిత్రవత్యధ్వర్యుం
 చాధిషవణమస్యన్తరిక్ష ఏవ రక్షసామన్తర్హిత్యై ద్వా వావ పురుషౌ
 యదదశ్చన్ద్రమసి మేధ్యం పఞ్చాశీతిః || ౮౫||
 తృతీయస్యాం యజమానః ||

తృతీయాష్టకే తృతీయః ప్రపాఠకః 3

౧ ప్రత్యుష్టః రక్షః ప్రత్యుష్టా ఆరాతయ ఇత్యాహ | రక్షసామపహత్యై
 | అగ్నోర్వస్తేజ్జపేన తేజసా నిష్ఠపామీత్యాహ మేధ్యత్వాయ | స్రుచః

సం॒మార్జి॑ । స్రు॒వమగ్రే॑ । పు॒మా॒సమే॑వాభ్యః స॒౨౪ శ్య॑తి మిథున॒త్వాదు॑

। అథ॑ జ॒హూమ్ । అథో॑పభృతమ్ । అథ॑ ద్రు॒వామ్ । అ॒సా వై జ॒హూః ॥ ౩౧ ౩౧

౧౧ ౧౧

౨ అ॒న్తరి॑క్షముపభృత్ । పృథి॑వీ ద్రు॒వా । ఇ॒మే వై లో॑కాః స్రు॒చః ।

వృ॒ష్టిః సం॒మార్జ్జనాని॑ । వృ॒ష్టిర్వా ఇ॒మాన్ లో॑కాననుపూ॒ర్వం క॒ల్పయ॑తి । తే

తతః॑ క్షృ॒ప్తాః సమే॑ధన్వే । సమే॑ధన్వే॒స్మా ఇ॒మే లో॑కాః ప్ర॒జయా॑ పశుభిః

। య ఏ॒వం వేద॑ । యది॑ కా॒మయే॑త వర్ష॒కః ప॒ర్జన్యః॑ స్వా॒దితి॑ । అ॒గ్రతః॑

సం॒మృజ్ఞాత్ ॥ ౩౧ ౩౧ ౧౧ ౨॥

౩ వృ॒ష్టిమే॒వ ని॑యచ్ఛతి । అ॒వాచీ॑నాగ్రా హి వృ॒ష్టిః । యది॑

కా॒మయే॑తావర్ష॒కః స్వా॒దితి॑ । మూ॒లతః॑ సం॒మృజ్ఞాత్ । వృ॒ష్టిమే॒వోద్య॑చ్ఛతి

। తద్దు॒ వా ఆ॒హూః । అ॒గ్రత ఏ॒వోపరి॑ష్టాథం॒మృజ్ఞాత్ । మూ॒లతో॑ఽధస్తాత్ ।

తదనుపూ॒ర్వం క॒ల్పతే॑ । వర్ష॒కో భ॑వతీతి ॥ ౩౧ ౩౧ ౧౧ ౩॥

౪ ప్రాచీ॑మభ్యాకారమ్ । అగ్రై॑రన్తరతః । ఏ॒వమి॒వ హ్యన్న॑మద్యతే । అథో

అగ్రా॑ద్వా ఓషధీ॒నామూ॑ర్జం ప్ర॒జా ఉ॑పజీవన్తి । ఊర్జ॑ ఏ॒వాన్నా॑ద్యస్యావరుద్యై ।

అ॒ధస్తా॑త్పుతీచీమ్ । ద॒ణ్ణము॑త్తమ॒తః । మూ॒లేన॑ మూ॒లం ప్ర॑తిష్ఠిత్యై ।

తస్మాద॑రత్నో ప్రా॒ణుః పరి॑ష్టాల్లోమాని । ప్రత్య॑ఞ్చ్యధస్తాత్ ॥ ౩౧ ౩౧ ౧౧ ౪॥

౫ స్రు॒గ్నేషా॑ । ప్రా॒ణో వై స్రు॒చః । జ॒హూర్ధక్షి॑ణో హస్తః । ఉ॒పభృ॑భృవ్యః

। ఆ॒త్మా ద్రు॒వా । అన్నః॑ సం॒మార్జ్జనాని॑ । ము॒ఖతో॑ వై ప్రా॒ణోఽపా॑నో

భూ॒త్వా । ఆ॒త్మాన॑మన్నం ప్రవిశ్య । బా॒హ్యత॑స్త్వనవశుభయతి ।

తస్మాథు॒న్మువమే॑వాగ్రే సం॒మార్జ్జి । ము॒ఖతో॑ హి ప్రా॒ణోఽపా॑నో భూ॒త్వా ।

ఆ॒త్మాన॑మన్నమా॒విశతి॑ । తో ప్రా॒ణాపా॑నో । అవ్య॑ర్ధకః ప్రా॒ణాపా॑నాభ్యాం భవతి ।

య ఏ॒వం వేద॑ ॥ ౩౧ ౩౧ ౧౧ ౫॥ జ॒హూర్మృ॑జ్ఞ్యాదృభవతీతి ప్రత్య॑ఞ్చ్యధస్తాన్మార్జ్జి

ప॒జ్ఞా చ ॥ ౧౧

౬ ది॒వః శి॒వుమ॑వతతమ్ । పృథి॑వ్యాః క॒కుభి॑ శ్రీతమ్ । తేన॑ వ॒యః

స॒హస్ర॑వత్సేన । స॒పత్నం॑ నాశయామసి స్వా॒హేతి॑ స్రు॒ఖ్నం॒మార్జ్జనాన్యగ్నో

ప్రహరతి | ఆపో వై దర్భాః | రూపమేవైషామేతన్మహిమానం వ్యాచష్టే |
 అనుష్టుభ్రాచ | అనుష్టుభః ప్రజాపతిః | ప్రాజాపత్యో వేదః | వేదస్యార్గ్గ
 స్రుఖ్నుమార్జనాని || 31 31 ౨1 ౧||

౯ స్వేనైవైనాని ఛన్దసా | స్వయా దేవతయా సమర్థయతి | అథో ఋగ్వావ
 యోషా | దర్భో వృషా | తన్మిథునమ్ | మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే
 కరోతి ప్రజననాయ | ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిర్యజమానః | తాన్యేకే
 వృథైవాపాస్యన్తి | తత్తథా న కార్యమ్ | ఆరభస్య యజ్ఞయస్య కర్మణః
 సః విదోహః || 31 31 ౨1 ౨||

౧౦ యద్యేనాని పశవోఽభితిష్ఠేయః | న తత్పశుభ్యః కమ్ |
 అద్భిర్భూర్జయితోవత్కరే న్యస్యేత్ | యద్వై యజ్ఞయస్య కర్మణోఽన్యత్రాహుతీభ్యః
 సన్తిష్ఠతే | ఉత్కరో వావ తస్య ప్రతిష్ఠా | ఏతా హి తన్మై ప్రతిష్ఠాం
 దేవాః సమభరన్ | యదద్భిర్భూర్జయతి | తేన శాన్తమ్ | యదుత్కరే న్యస్యతి
 | ప్రతిష్ఠామేవైనాని తద్గమయతి || 31 31 ౨1 3||

౧౧ ప్రతితిష్ఠతి ప్రజయా పశుభిర్యజమానః | అథో స్తమ్భస్య వా ఏతద్రూపమ్ |
 యధ్స్రుఖ్నుమార్జనాని | స్తమ్భశో వా ఓషధయః | తాసాం జరత్కక్షే పశవో
 న రమన్తే | అప్రియో హ్యేషాం జరత్కక్షః | యావదప్రియో హ వై జరత్కక్షః
 పశూనామ్ | తావదప్రియః పశూనాం భవతి | యస్యైతాన్యన్యత్రాగ్నేర్దధతి |
 నవదావ్యాసు వా ఓషధీషు పశవో రమన్తే || 31 31 ౨1 ౪||

౧౨ నవదావో హ్యేషాం ప్రియః | యావత్ప్రియో హ వై నవదావః
 పశూనామ్ | తావత్ప్రియః పశూనాం భవతి | యస్యైతాన్యగ్నో ప్రహరన్తి |
 తస్మాదేతాన్యగ్నావేవ ప్రహరేత్ | యతరస్మిన్సంమ్మజ్ఞాత్ | పశూనాం
 ధృత్వై | యో భూతానామధిపతిః | రుద్రస్తన్నిచరో వృషా | పశూనస్మాకం
 మా హిః | ఏతదస్తు హుతం తవ స్వాహేత్యగ్నిసంమార్జనాన్యగ్నో ప్రహరతి |
 ఏషా వా ఏతేషాం యోనిః | ఏషా ప్రతిష్ఠా | స్వామేవైనాని యోనిమ్ | స్వాం

ప్రతిష్ఠాం గమయతి । ప్రతిష్ఠిత ప్రజయా పశుభిర్యజమానః ॥ 31 31 ౨ ౫॥
 వేదస్యార్గ్గ స్రుఖ్నమార్జ్జనాని విదోహో గమయతి పశవో రమన్తే
 హిఁ సీషట్య ॥ ౨॥

౧౧ అయజ్ఞో వా ఏషః । యోఽపత్నీకః । న ప్రజాః ప్రజాయేరన్ । పత్యనాష్టే ।
 యజ్ఞమేవాకః । ప్రజానాం ప్రజననాయ । యత్తిష్ఠన్తీ సంనహ్యత । ప్రియం
 జ్ఞాతిఁ రుద్ధ్యాత్ । ఆసీనా సంనహ్యతే । ఆసీనా హ్యేషా వీర్యం కరోతి
 ॥ 31 31 31 ౧॥

౧౨ యత్పశ్చాత్ప్రావ్యనాప్సీత । ఆనయా సమదం దధీత । దేవానాం పత్నియా
 సమదం దధీత । దేశార్దక్షిణత ఉదీచ్యనాష్టే । ఆత్మనో గోపిథాయ ।
 ఆశాసానా సౌమససమిత్యాహ । మేధ్యామేవైనాం కేవలీం కృత్వా । ఆశిషా
 సమర్థయతి । అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా సంనహ్యే సుకృతాయ కమిత్యాహ । ఏతద్వై
 పత్నియై వ్రతోపనయనమ్ ॥ 31 31 31 ౨॥

౧౩ తేనైవైనాం వ్రతముపనయతి । తస్మాదాహుః । యజ్ఞైవం వేద యశ్చ న ।
 యోక్తమేవ యుతే । యమనాష్టే । తస్మాముష్మిం ల్లోకే భవతితి యోక్త్రేణ ।
 యద్యోక్తమ్ । స యోగః । యదాస్తే । స క్షేమః ॥ 31 31 31 3॥

౧౪ యోగక్షేమస్య క్లుప్త్యై । యుక్తం క్రియాతా ఆశీఃకామే యుజ్యాతా ఇతి ।
 ఆశిషః సమృద్ధ్యై । గ్రన్థిం గ్రథ్నాతి । ఆశిష ఏవాస్యాం పరిగృహ్ణాతి ।
 పుమాన్ వై గ్రన్థిః । స్త్రీ పత్నీ । తన్మిథునమ్ । మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే
 కరోతి ప్రజననాయ । ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిర్యజమానః ॥ 31 31 31 ౪॥

౧౫ అథో అర్ధో వా ఏష ఆత్మనః । యత్పత్నీ । యజ్ఞస్య ధృత్యా అశిథిలం
 భావాయ । సుప్రజసస్తావ వయః సుపత్నీరుపనేదిమేత్యాహ । యజ్ఞమేవ
 తన్మిథునీ కరోతి । ఊనేఽతిరిక్తం ధీయాతా ఇతి ప్రజాత్యై । మహీనాం
 పయోఽస్యోషధీనాఁ రస ఇత్యాహ । రూపమేవాస్యైతన్మహీమానం
 వ్యాచష్టే । తస్య తేఽక్షయమాణస్య నిర్వపామి దేవయజ్ఞాయా ఇత్యాహ ।
 ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ॥ 31 31 31 ౫॥ కరోతి వ్రతోపనయనం క్షేమా

యజమానః శాస్తే || 3||

౧౬ ఘృతం చ వై మధు చ ప్రజాపతిరాసీత్ | యతో మధ్వాసీత్ | తతః ప్రజా
అస్యజత | తస్మాన్మధుషి ప్రజననమివాస్తి | తస్మాన్మధుషా న ప్రచరన్తి |
యాతయామ హి | ఆజ్యేన ప్రచరన్తి | యజ్ఞో వా ఆజ్యమ్ | యజ్ఞేనైవ యజ్ఞం
ప్రచరన్త్యయాతయామత్వాయ | పత్స్యవేక్షతే || 3| 3| ౪| ౧||

౧౭ మిధునత్వాయ ప్రజాత్వై | యద్వై పత్నీ యజ్ఞస్య కరోతి | మిధునం
తత్ | అథో పత్నీయా ఏవైష యజ్ఞస్యాన్వారమ్భాననవచ్చిత్వై | అమేధ్యం
వా ఏతత్కరోతి | యత్పత్స్యవేక్షతే | గార్హపత్యేనధీశ్రయతి మేధ్యత్వాయ
| ఆహవనీయమభ్యుద్ధృవతి | యజ్ఞస్య సన్త్యై | తేజోఽసి తేజోఽను
ప్రేహిత్యాహ || 3| 3| ౪| ౨||

౧౮ తేజో వా అగ్నిః | తేజ ఆజ్యమ్ | తేజసైవ తేజః సమర్థయతి | అగ్నిస్తే తేజో
మా విన్దెదిత్యాహాహిశాయై | స్ఫుస్య వర్తన్త్యాదయతి | యజ్ఞస్య సన్త్యై |
అగ్నేర్విహ్వంఽసి సుభూర్దేవానామిత్యాహ | యథాయజరేవైతత్ | ధామ్నే ధామ్నే
దేవేభ్యో యజషే యజషే భవేత్యాహ | ఆశిషమేవైతామాశాస్తే || 3| 3| ౪| 3||

౧౯ తద్వా అతః పవిత్రాభ్యామేతునాతి | యజమానో వా ఆజ్యమ్ | ప్రాణాపానౌ
పవిత్రే | యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ దధాతి | పునరాహారమ్ | ఏవమివ
హి ప్రాణాపానౌ సంచరతః | శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోఽసీత్యాహ |
రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే | త్రిర్యజషా | త్రయ ఇమే లోకాః ||
3| 3| ౪| ౪||

౨౦ ఏషాం లోకానామాప్త్యై | త్రిః | త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః | అథో మేధ్యత్వాయ
| అథాజ్యవతీభ్యామపః | రూపమేవాసామేతద్వర్ణం దధాతి | అపి వా ఉతాహుః |
యథా హ వై యోషా సువర్ణం హిరణ్యం పేశలం బిభ్రతీ రూపాణ్యాస్తే
| ఏవమేతా ఏతర్హితీ | ఆపో వై సర్వా దేవతాః || 3| 3| ౪| ౫||

౨౧ ఏషా హి విశ్వేషాం దేవానాం తనూః | యదాజ్యమ్ | తత్రోభయోర్మీమాసా
| జామిః స్యాత్ | యద్యజషాఽఽజ్యం యజషాఽప ఉత్సునీయాత్ | ఛన్దసాఽప

ఉత్ప॑నా॒త్యజా॑మి॒త్వా॒య॑ | అథో॑ మి॒ధున॑త్వా॒య॑ | సా॒వి॒త్రి॒య॒ర్చా॑ | స॒వి॒తృ॑ప్ర॒సూ॒తం
 మే॑ క॒ర్మా॒స॒ది॒తి॑ | స॒వి॒తృ॑ప్ర॒సూ॒తమే॒వా॒స్య॑ క॒ర్మ॒ భ॒వ॒తి॑ | ప॒చ్ఛో
 గా॒య॒త్రి॒యా॒ త్రి॒ష॒మృ॒ద్ధ॒త్వా॒య॑ | అ॒ద్భి॒రే॒వో॒ష॒ధీః॑ సం॒న॒య॒తి॑ |

ఓష॑ధీ॒భిః ప॒శూన్ | ప॒శు॒భి॒ర్య॒జమా॑నమ్ | శు॒క్రం॑ త్వా శు॒క్రా॒యాం జ్యోతి॑స్త్వా
 జ్యోతి॑ష్య॒ర్చిస్తా॒ఽఽర్చి॒షీ॒త్యా॒హ స॒ర్వ॒త్వా॒య॑ | ప॒ర్యా॒ప్త్యా॒ అ॒న్త॒రా॒యా॒య॑ || 31
 31 ౪| ౬ || ఈ॒క్ష॒త ఆ॒హ శా॒న్తే లో॒కా దే॒వతా॑ భ॒వతి॑ ష॒ట్ప॒ || ౪ ||

౨౨ దే॒వా॒సు॒రాః సం॒య॒త్తా॑ ఆ॒సన్ | స ఏ॒తమి॑న్ద్రా ఆ॒జ్య॒స్యా॒వకా॑శ॒మప॑శ్యత్ |
 తే॒నా॒వై॒క్ష॒త | తతో॑ దే॒వా అ॑భ॒వన్ | ప॒రా॒ఽను॒రాః | య ఏ॒వం వి॒ద్వా॒నా॒జ్య॒మవే॑క్షతే
 | భ॒వత్యా॑త్మ॒నా | ప॒రా॒ఽస్య॑ భ్రా॒తృ॒వ్యో భ॑వతి | బ్ర॒హ్మ॒వా॒ది॒నో వ॑దన్తి |
 యదా॑జ్యే॒నా॒న్యా॒ని హ॒వీ॒గ్న్య॒భి ఘో॑రయతి || 31 31 ౫| ౧ ||

౨3 అథ॑ కే॒నా॒జ్య॒మి॒తి | స॒త్యే॒నే॒తి బ్రూ॑యాత్ | చక్షు॒ర్వై స॒త్యమ్ |
 స॒త్యే॒నై॒వై॒నద॑భి ఘో॒రయ॑తి | ఈ॒శ్వ॒రో వా ఏ॒షోఽన్ధో॑ భ॒వితోః॑ |
 యశ్చ॒క్షు॒షాఽఽజ్య॑మవే॒క్షతే॑ | ని॒మి॒ల్యా॒వేక్షే॑త | దా॒ధా॒రా॒త్మ॒న్చక్షుః॑ |
 అ॒భ్యా॒జ్యం ఘో॑రయతి | ఆ॒జ్యం గృ॑హ్లాతి || 31 31 ౫| ౨ ||

౨౪ ఛ॒న్దా॒స్స వా ఆ॒జ్యమ్ | ఛ॒న్దాగ్నీ॑వ ప్రి॒ణాతి॑ | చ॒తు॒ర్భు॒హ్వాం గృ॑హ్లాతి |
 చతు॑ష్పాదః ప॒శవః॑ | ప॒శూనే॑వప॒రు॒న్ధే | అ॒ష్టా॒పు॒ప॒భృ॒తి | అ॒ష్టా॒క్ష॒రా
 గా॒య॒త్రి | గా॒య॒త్రః ప్రా॑ణః | ప్రా॒ణమే॑వ ప॒శుషు॑ దధాతి | చ॒తు॒ర్భు॒వాయా॑మ్
 || 31 31 ౫| 3 ||

౨౫ చతు॑ష్పాదః ప॒శవః॑ | ప॒శుష్వే॑వోప॒రిష్టా॑త్ప్రృ॒తిష్ఠ॑తి |
 య॒జమా॑నదే॒వత్యా॑ వై జు॒హూః | భ్రా॒తృ॒వ్యదే॒వతో॑ప॒భృ॒త్ |
 చతు॑ర్భు॒హ్వాం గృ॑హ్లా॒నూ॒యో గృ॑హ్లా॒యాత్ | అ॒ష్టా॒పు॒ప॒భృ॒తి గృ॑హ్లా॒న్కనీ॑యః
 | య॒జమా॑నాయై॒వ భ్రా॒తృ॒వ్యము॑ప॒స్తిం క॑రోతి | గౌ॒ర్వై స్రు॑చః | చతు॑ర్భు॒హ్వాం
 గృ॑హ్లాతి | తస్మా॑చ్ఛతు॒ష్పదీ॑ || 31 31 ౫| ౪ ||

౨౬ అ॒ష్టా॒పు॒ప॒భృ॒తి | తస్మా॑ద॒ష్టా॒శ॒ఘా | చతు॑ర్భు॒వాయా॑మ్
 | తస్మా॑చ్ఛతు॒ష్టనా॑ | గా॒మే॒వ తథ్స॑స్క॒రోతి॑ | సా॒ఽస్మై

స॒౨౯ స॒గృ॒తే॒ష॒మూ॒ర్ణం॑ దు॒హే । య॒జ్ఞహో॒వం గృ॒హ్లా॒తి । ప్రయా॒జే॒భ్యస్తత్ ।
 యదు॒ప॒భృ॒తి । ప్రయా॒జానూ॒యాజే॒భ్యస్తత్ । స॒ర్వస్మై॒ వా ఏ॒తద్య॒జ్ఞాయ॑
 గృ॒హ్యా॒తే । యద్ధృ॒వా॒యామా॒జ్యమ్ ॥ ౩౧ ౩౧ ౫ । ౫ ॥ అ॒భిఘ్నా॒రయ॑తి గృ॒హ్లా॒తి
 ధ్రు॒వాయా॑

చతు॒ష్పదీ॑ ప్రయా॒జానూ॒యాజే॒భ్యస్తద్వే॑ చ ॥ ౫ ॥

౨౭ ఆపో॑ దే॒వీర॒గ్రేపు॑వో అ॒గ్రే గు॒వ ఇ॒త్యా॒హ । రూ॒పమే॒వాసా॑మే॒తస్మహి॑మా॒నం
 వ్యా॒చష్టే॑ । అ॒గ్ర ఇ॒మం య॒జ్ఞం న॒యతా॒గ్రే య॒జ్ఞప॑తి॒మి॒త్యా॒హ । అ॒గ్ర
 ఏ॒వ య॒జ్ఞం న॒యన్తి॑ । అ॒గ్రే య॒జ్ఞప॑తిమ్ । యు॒ష్మాని॒న్దోఽవృ॑ణీ॒త వృ॒త్రతూ॑ర్యే
 యూ॒యమి॒న్ద్రమ॑వృణీ॒ధ్వం వృ॒త్రతూ॑ర్య ఇ॒త్యా॒హ । వృ॒త్ర హ హ॑ని॒ష్యన్తి॒న్ద్ర
 ఆపో॑ వ॒వ్రే । ఆపో॑ హే॒న్ద్రం వ॒వ్రే । సం॒జ్ఞామే॒వాసా॑మే॒తస్మామా॒నం వ్యా॒చష్టే॑ ।
 ప్రో॒క్షి॒తాః సే॒త్యా॒హ ॥ ౩౧ ౩౧ ౬ । ౧ ॥

౨౮ తేనా॒పః ప్రో॒క్షి॒తాః । అ॒గ్నిర్దే॒వేభ్యో॑ ని॒లాయ॑త । కృ॒ష్ణో రూ॒పం కృ॒త్వా ।
 స వ॒సస్ప॒తీన్పా॒విశ॑త్ । కృ॒ష్ణోఽస్యా॑ఖ॒రేష్టోఽగ్న॑యే॒ త్వా స్వా॑హే॒త్యా॒హ ।
 అ॒గ్నయ॑ ఏ॒వైనం॑ జ॒ష్టం క॑రో॒తి । అథో॑ అ॒గ్నేరే॒వ మే॒ధమ॑వ॒రుణే॑ । వే॒దిరసి॑
 బ॒ర్హిషే॑ త్వా స్వా॑హే॒త్యా॒హ । ప్ర॒జా వై బ॒ర్హిః । పృ॒థివీ॑ వే॒దిః ॥ ౩౧ ౩౧ ౬ । ౨ ॥

౨౯ ప్ర॒జా ఏ॒వ పృ॒థి॒వ్యాం ప్ర॒తిష్ఠా॑ప॒యతి॑ । బ॒ర్హిరసి॑ సు॒గభ్య॑స్త్వా
 స్వా॑హే॒త్యా॒హ । ప్ర॒జా వై బ॒ర్హిః । య॒జమా॑నః॒ స్రుచః॑ । య॒జమా॑నమే॒వ ప్ర॒జాసు॑
 ప్ర॒తిష్ఠా॑ప॒యతి॑ । ది॒వే త్వాఽన్త॑రి॒క్షాయ॑ త్వా పృ॒థి॒వ్యై త్వే॒తి బ॒ర్హిరా॑సా॒ద్య
 ప్రో॒క్షతి॑ । ఏ॒భ్య ఏ॒వైనం॑ త్లో॒కేభ్యః॑ ప్రో॒క్షతి॑ । అథ॑ తతః॒ సహ॑ స్రు॒చా
 పు॒రస్తా॑త్ప॒త్యౌఽన్తం॑ గ్ర॒న్థిం ప్ర॒త్యు॒క్షతి॑ । ప్ర॒జా వై బ॒ర్హిః । యథా॑
 సూ॒త్యై కాల॑ ఆపః పు॒రస్తా॑ద్యన్తి ॥ ౩౧ ౩౧ ౬ । ౩ ॥

౩౦ తా॒ద్గు॒రేవ॑ తత్ । స్వ॒ధా పి॒తృ॒భ్య ఇ॒త్యా॒హ । స్వ॒ధాకా॑రో హి పి॒తృ॒ణామ్
 । ఊ॒గ్ధవ॑ బ॒ర్హిష॑ద్య॒ ఇతి॑ దక్షి॒ణాయై॑ శ్రో॒ణేరో॑త్త॒రస్యై॑ ని॒నయ॑తి
 సంత॒త్యై । మాసా॑ వై పి॒తరో॑ బ॒ర్హిష॑దః । మాసా॑నే॒వ ప్రి॑ణాతి । మాసా॑ వా
 ఓష॑ధీ॒ర్వర్ధ॑యన్తి । మాసాః॑ ప॒చన్తి॑ స॒మృద్ధ్యై॑ । అన॑తి॒స్కన్త॑న్ హ ప॒ర్జన్యో॑

వర్షతి | యత్రైతదేవం క్రియతే || 31 31 ౬ | ౪ ||

30 ఊర్జా పృథివీం గచ్ఛతేత్యాహ | పృథివ్యామేవోర్జం దధాతి |
 తస్మాత్పృథివ్యా ఊర్జా భుజ్జితే | గ్రన్థిం విస్రశయతి | ప్రజనయత్యేవ తత్
 | ఊర్ధ్వం ప్రాశ్చముద్గాఢం ప్రత్యశ్చమాయచ్ఛతి | తస్మాత్ప్రాచీనః
 రేతో ధీయతే | ప్రతీచీః ప్రజా జాయంతే | విష్ణోః స్తూపోఽసీత్యాహ | యజ్ఞో
 వై విష్ణుః || 31 31 ౬ | ౫ ||

3౨ యజ్ఞస్య ధృత్యై | పురస్తాత్పుస్తరం గృహ్లాతి | ముఖ్యమేవైనం కరోతి
 | ఇయన్తం గృహ్లాతి | ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సంమితమ్ | ఇయన్తం గృహ్లాతి |
 యజ్ఞపరుషా సంమితమ్ | ఇయన్తం గృహ్లాతి | ఏతావద్వై పురుషే వీర్యమ్ |
 వీర్యసంమితమ్ || 31 31 ౬ | ౬ ||

33 అపరిమితం గృహ్లాతి | అపరిమితస్యావరుద్ధ్యై | తస్మిన్నవిత్రే అపిసృజతి |
 యజమానో వై ప్రస్తరః | ప్రాణాపానౌ పవిత్రే | యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ
 దధాతి | ఊర్జాస్తుదసం త్వా స్తుణామీత్యాహ | యథాయజురేవైతత్ | స్వాసస్థం
 దేవేభ్య ఇత్యాహ | దేవేభ్య ఏవైనధ్వస్సస్థం కరోతి || 31 31 ౬ | ౭ ||

3౪ బర్హిః స్తుణాతి | ప్రజా వై బర్హిః | పృథివీ వేదిః | ప్రజా ఏవ
 పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి | అనతిదృశ్నౌః స్తుణాతి | ప్రజయ్యైవైనం
 పశుభిరనతిదృశ్నం కరోతి | ధారయన్పుస్తరం పరిధీన్పరిదధాతి |
 యజమానో వై ప్రస్తరః | యజమాన ఏవ తథ్స్వయం పరిధీన్పరిదధాతి |
 గన్ధర్వోఽసి విశ్వావసురిత్యాహ || 31 31 ౬ | ౮ ||

3౫ విశ్వమేవాయుర్జుమానే దధాతి | ఇన్ద్రస్య బాహురసి దక్షిణ ఇత్యాహ |
 ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి | మిత్రావరుణౌ తోవత్తరతః పరిధత్తామీత్యాహ
 | ప్రాణాపానౌ మిత్రావరుణౌ | ప్రాణాపానావేవాస్మిన్దధాతి | సూర్యస్తావ
 పురస్తాత్ పాత్విత్యాహ | రక్షసామపహత్యై | కస్యాశ్చిద్దభిశస్త్యా
 ఇత్యాహ | అపరిమితాదేవైనం పాతి || 31 31 ౬ | ౯ ||

3౬ వీతిహోత్రం త్వా కవ ఇత్యాహ | అగ్నిమేవ హోత్రేణ సమర్థయతి |

ద్యుమస్తః సమిధీమహీత్యాహ సమిద్ధ్యై | అగ్నే బృహస్తమధ్వర
 ఇత్యాహ వృద్ధ్యై | విశోయస్త్రైస్థ ఇత్యాహ | విశాం యత్యై |
 ఉదీచినాగ్రే నిదధాతి ప్రతిష్ఠిత్యై | వసూనాః రుద్రాణామాదిత్యానాః
 సదసి సీదేత్యాహ | దేవతానామేవ సదనే ప్రస్తరః సాదయతి | జుహూరసి
 ఘృతావీ నామ్నేత్యాహ || 31 31 ౬ | ౧౦ ||

32 అసౌ వై జుహూః | అన్తరిక్షముపభృత్ | పృథివీ ద్రువా | తాసామేతదేవ
 ప్రియం నామ | యద్భృతావీతి | యద్భృతావీత్యాహ | ప్రియేణైవైనా నామ్నా
 సాదయతి | ఏతా అసదస్సుకృతస్య లోక ఇత్యాహ | సత్యం వై సుకృతస్య
 లోకః | సత్య ఏవైనాః సుకృతస్య లోకే సాదయతి | తా విష్ణో పాహీత్యాహ |
 యజ్ఞో వై విష్ణుః | యజ్ఞస్య ధృత్యై | పాహి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం
 పాహి మాం యజ్ఞనియమిత్యాహ | యజ్ఞాయ యజమానాయాత్మనే | తేభ్య
 ఏవాశిషమాశాస్తేనార్యై || 31 31 ౬ | ౧౧ || స్థేత్యాహ పృథివీ వేదిర్వృత్తి
 క్రియతే విష్ణుర్వీర్యసంమితం కరోత్యాహ పాతి నామ్నేత్యాహ లోకే సాదయతి
 షట్స || ౬ ||

3౩ అగ్నినా వై హోత్రా | దేవా అసురానభ్యభవన్ | అగ్నయే
 సమిద్ధ్యమానాయానుబ్రూహీత్యాహ బ్రాతృవ్యాభిభూత్యై |
 ఏకవిశతిమిధ్మదారూణి భవన్తి | ఏకవిశో వై పురుషః |
 పురుషస్యాప్త్యై | పఞ్చదశేధ్మదారూణ్యభ్యాదధాతి | పఞ్చదశ
 వా అర్థమాసస్య రాత్రయః | అర్థమాసశః సంవత్సర ఆప్యతే |
 త్రిన్సరిధీన్సరిదధాతి || 31 31 ౭ | ౧ ||

3౪ ఊర్ధ్వే సమిధావాదధాతి | అనూయాజేభ్యః సమిధమతిశినస్తి |
 షట్సంపద్యవే | షడ్వా ఋతవః | ఋతూనేవ ప్రీణాతి | వేదేనోపవాజయతి
 | ప్రాజాపత్యో వై వేదః | ప్రాజాపత్యః ప్రాణః | యజమాన ఆహవనీయః |
 యజమాన ఏవ ప్రాణం దధాతి || 31 31 ౮ | ౧ ||

౪౦ త్రిరుపవాజయతి । త్రయో వై ప్రాణాః । ప్రాణానేవాస్మిన్దధాతి । వేదేనోపయత్య
 స్రువేణ ప్రాజాపత్యమాఘారమాఘారయతి । యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః । యజ్ఞమేవ
 ప్రజాపతిం ముఖత ఆరభతే । అథో ప్రజాపతిః సర్వా దేవతాః । సర్వా
 ఏవ దేవతాః ప్రిణాతి । అగ్నిమగ్నిత్రిస్తిః సంమృడ్ధీత్యాహ । త్ర్యావృద్ధి
 యజ్ఞః ॥ ౩౧ ౩౧ ౭౧ ౩॥

౪౧ అథో రక్షసామపహత్యై । పరిధీన్సంమార్జి । పునాత్సేవైనాన్
 । త్రిస్తిః సంమార్జి । త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః । అథో మేధ్యత్వాయ । అథో
 ఏతే వై దేవాశ్వాః । దేవాశ్వానేవ తథ్సంమార్జి । సువర్గస్య లోకస్య
 సమప్త్యై । ఆసీనోఽన్యమాఘారమాఘారయతి ॥ ౩౧ ౩౧ ౭౧ ౪॥

౪౨ తిష్ఠన్నన్యమ్ । యథాఽనో వా రథం వా యుజ్ఞ్యాత్ । ఏవమేవ
 తదధ్వర్యుర్వజ్ఞం యునక్తి । సువర్గస్య లోకస్యాభ్యుద్ద్యై । వహన్త్యేనం
 గ్రామ్యాః పశవః । య ఏవం వేద । భువనమసి విప్రథన్వేత్యాహ । యజ్ఞో
 వై భువనమ్ । యజ్ఞ ఏవ యజమానం ప్రజయా పశుభిః ప్రథయతి । అగ్నే
 యష్టరిదం నమ ఇత్యాహ ॥ ౩౧ ౩౧ ౭౧ ౫॥

౪౩ అగ్నిరైవ దేవానాం యష్టా । య ఏవ దేవానాం యష్టా । తస్మా ఏవ నమస్కరోతి
 ।
 జహ్వేహ్యగ్నిస్తాస్వ హ్యయతి దేవయజ్ఞాయా ఉపభృదేహి దేవస్తాస్వ సవితా హ్యయతి
 దేవయజ్ఞాయా ఇత్యాహ । అగ్నేయీ వై జుహుః । సావిత్రుప్రభృత్ । తాభ్యామేవైనే
 ప్రనూత ఆదత్తే । అగ్నావిష్టా మా వామవక్రమిషమిత్యాహ । అగ్నిః పురస్తాత్ ।
 విష్టర్వజ్ఞః పశ్చాత్ ॥ ౩౧ ౩౧ ౭౧ ౬॥

౪౪ తాభ్యామేవ ప్రతిప్రోచ్యాత్యాక్రామతి । విజిహాథాం మా మా
 సంతాప్తమిత్యాహాహిసాయై । లోకం మే లోకకృతౌ కృణుతమిత్యాహ ।
 ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । విష్టోః స్థానమసీత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్టః ।
 ఏతత్ఫల వై దేవానామపరాజితమాయతనమ్ । యద్యజ్ఞః । దేవానామేవాపరాజిత
 ఆయతనే తిష్ఠతి । ఇత ఇన్ద్రో అకృణోద్విర్యాణీత్యాహ ॥ ౩౧ ౩౧ ౭౧ ౭॥

౪౫ ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి | సమారభ్యోర్వో అధ్వరో
 దివిస్పృశమిత్యాహ వృద్ధ్యై | ఆఘారమాఘార్యమాణమను సమారభ్య
 | ఏతస్మిన్కాలే దేవాః సువర్గం లోకమాయన్ | సాక్షాదేవ యజమానః సువర్గం
 లోకమేతి | అథో నమృద్ధేనైవ యజ్ఞేన యజమానః సువర్గం లోకమేతి
 | అప్రతతో యజ్ఞో యజ్ఞపతేరిత్యాహానార్త్యై | ఇన్ద్రియాన్ధాన్వహేత్యాహ |
 ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి | బృహదాభా ఇత్యాహ || 31 31 21 ౮ ||

౪౬ సువర్గో వై లోకో బృహదాభాః | సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై |
 యజమానదేవత్యా వై జుహూః | భ్రాతృవ్యదేవతోపభృత్ |
 ప్రాణ ఆఘారః | యథ్గర్గిస్పర్శయేత్ | భ్రాతృవ్యేఽస్య ప్రాణం దధ్యాత్ |
 అసగ్గిస్పర్శయన్నత్యాక్రామతి | యజమాన ఏవ ప్రాణం దధాతి | పాహి మాఽగ్నే
 దుశ్చరితాదామా సుచరితే భజేత్యాహ || 31 31 21 ౯ ||

౪౭ అగ్నిర్వాస పవిత్రమ్ | వృజినమనృతం దుశ్చరితమ్ | ఋజుకర్మ
 సత్యం సుచరితమ్ | అగ్నిరేవైనం వృజినాదనృతాద్దుశ్చరితాత్పాతి |
 ఋజుకర్మే సత్యే సుచరితే భజతి | తస్మాదేవమాశాస్తే | ఆత్మనో గోపిథాయ
 | శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య | యదాఘారః | ఆత్మా ధ్రువా || 31 31 21 ౧౦ ||

౪౮ ఆఘారమాఘార్య ధ్రువాః సమనక్తి | ఆత్మన్నేవ యజ్ఞస్య శిరః
 ప్రతిదధాతి | ద్విః సమనక్తి | ద్వా హి ప్రాణాపానౌ | తదాపః | త్రిరేవ సమజ్ఞాత్ |
 త్రిధాతు హి శిర ఇతి | శిర ఇవైతద్యజ్ఞస్య | అథో త్రయో వై ప్రాణాః |
 ప్రాణానేవాస్మిన్దధాతి | మఖస్య శిరోఽసి సం జ్యోతిషా జ్యోతిరక్ష్మామిత్యాహ
 | జ్యోతిరేవాస్మా ఉపరిష్టాద్దధాతి | సువర్గస్య లోకస్యానుఖ్యాత్వై ||

31 31 21 ౧౧ || పరిదధాతి ప్రాణం దధాతి హి యజ్ఞో ఘారయతి నమ ఇత్యాహ
 పశ్చాద్విర్యాణీత్యాహ భా ఇత్యాహ భజేత్యాహ ధ్రువైవాస్మిన్దధాతి త్రిణి
 చ || 21 ||

౪౯ ధిష్ణియా వా ఏతే న్యుప్యవే | యద్భూహ్మ | యద్ధోతా | యదధ్వరుః | యదగ్నేత్

1 యద్యజమానః | తాన్, యదస్తరేయాత్ | యజమానస్య ప్రాణాన్స్సంకర్షేత్ |
ప్రమాయుకః

స్యాత్ | పురోడాశమపగృహ్య సంచరత్యధ్వర్యుః || 31 31 ౮ | ౧ ||

౫౦ యజమానాయైవ తప్తోకః శిష్యతి | నాస్య ప్రాణాన్స్సంకర్షతి |

న ప్రమాయుకో భవతి | పురస్తాత్ ప్రత్యజ్ఞాసీనః | ఇడాయా ఇడామాదధాతి |

హస్త్యాః హోత్రే | పశవో వా ఇడా | పశవః పురుషః | పశుష్యేవ

పశూన్ ప్రతిష్ఠాపయతి | ఇడాయై వా ఏషా ప్రజాతిః || 31 31 ౮ | ౨ ||

౫౧ తాం ప్రజాతిం యజమానోఽను ప్రజాయతే | ద్విర్రజ్జులావనక్తి పర్వణోః

| ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై | సకృదుపస్తుజాతి | ద్విరాదధాతి

| సకృదభిఘారయతి | చతుః సంపద్యతే | చత్వారి వై పశోః

ప్రతిష్ఠానాని | యావానేవ పశుః | తముపహ్వయతే || 31 31 ౮ | 3 ||

౫౨ ముఖమివ ప్రత్యుపహ్వయేత | సంముఖానేవ పశూనుపహ్వయతే | పశవో

వా ఇడా | తస్మాత్స్నానాన్వారభ్య | అధ్వర్యుణా చ యజమానేన చ | ఉపహూతః

పశుమానసాసీత్యాహ | ఉప హ్యేనౌ హ్వయతే హోతా | ఇడాయై దేవతానాముపహవే

| ఉపహూతః పశుమాన్భవతి | య ఏవం వేద || 31 31 ౮ | ౪ ||

౫3 యాం వై హస్త్యామిడామాదధాతి | వాచః సా భాగధేయమ్ |

యాముపహ్వయతే | ప్రాణానాః సా | వాచం చైవ ప్రాణాగ్నావరుణే

| అథ వా ఏతర్హ్యుపహూతాయామిడాయామ్ | పురోడాశస్వైవ బర్హిషదో

మీమాః సా | యజమానం దేవా అబ్రువన్ | హవిర్నో నిర్వపేతి | నాహమభాగో

నిర్వప్స్వామీత్యబ్రవీత్ || 31 31 ౮ | ౫ ||

౫౪ న మయాఽభాగయాఽను వక్ష్యథేతి వాగబ్రవీత్ | నాహమభాగా పురోఽనువాక్యా

భవిష్యామీతి పురోఽనువాక్యా | నాహమభాగా యాజ్ఞా భవిష్యామీతి యాజ్ఞా | న

మయా భాగేన వషట్కరిష్యథేతి వషట్కారః | యద్యజమానభాగం నిధాయ

పురోడాశం బర్హిషదం కరోతి | తానేవ తద్భాగినః కరోతి | చతుర్థా

కరోతి | చతస్రో దిశః | దిక్ష్యేవ ప్రతితిష్ఠతి | బర్హిషదం కరోతి

॥ 31 31 ౮ ౧ ౬ ॥

౫౫ యజమానో వై పురోడాశః । ప్రజా బర్హిహిః । యజమానమేవ ప్రజాసు
ప్రతిష్ఠాపయతి । తస్మాద్ధస్మాన్ఽన్యాః ప్రజాః ప్రతిష్ఠన్తి । మాన్సేనాన్యాః
। అథో ఖల్వాహుః । దక్షిణా వా ఏతా హవిర్యజ్ఞస్యాన్తర్వేద్యవరుధ్యన్తే ।
యత్పురోడాశం బర్హిషదం కరోతీతి । చతుర్థా కరోతి । చత్వారో
హ్యేతే హవిర్యజ్ఞస్వర్విజః ॥ 31 31 ౮ ౧ ౬ ॥

౫౬ బ్రహ్మ హోతాన్ధ్యర్యురగ్నీత్ । తమభిమ్మశేత్ । ఇదం బ్రహ్మణః । ఇదం
హోతుః । ఇదమధ్వరోఽయః । ఇదమగ్నీధ ఇతి । యథైవాదః సౌమ్యేన్ధ్వరే ।
ఆదేశమృత్విగ్భ్యో దక్షిణా నీయన్తే । తాదృగేవ తత్ । అగ్నీధే ప్రథమాయా
దధాతి ॥ 31 31 ౮ ౧ ౬ ॥

౫౭ అగ్నిముఖా హ్యుద్ధిః । అగ్నిముఖామేవేర్ధిం యజమాన ఋధోన్తి ।
సకృదుప్సీర్య ద్వీరాదధత్ । ఉప్సీర్య ద్వీరభిఘారయతి । షట్ఠ
సంపద్యన్తే । షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవ ప్రీణాతి । వేదేన బ్రహ్మణే
బ్రహ్మభాగం పరిహరతి । ప్రాజాపత్యో వై వేదః । ప్రాజాపత్యో బ్రహ్మ ॥ 31 31 ౮
౯ ॥

౫౮ సవితా యజ్ఞస్య ప్రసూత్యై । అథ కామమన్యేన । తతో హోత్రే ।
మధ్యం వా ఏతద్యజ్ఞస్య । యద్ధోతా । మధ్యత ఏవ యజ్ఞం ప్రీణాతి
। అథాధ్వర్యవే । ప్రతిష్ఠా వా ఏషా యజ్ఞస్య । యదధ్వర్యుః ।
తస్మాద్ధవిర్యజ్ఞస్యేతామేవావృతమను ॥ 31 31 ౮ ౧౦ ॥

౫౯ అన్యా దక్షిణా నీయన్తే । యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠిత్యై ।
అగ్నిమగ్నీధృకృధృకృధృంమృథ్థిత్యాహ । పరాజీవ హ్యేతర్హి
యజ్ఞః । ఇషితా దైవ్యాహోతార ఇత్యాహ । ఇషిత హి కర్మ క్రియతే
। భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషః సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహిత్యాహ ।
ఆశిషమేవైతామాశాన్తే । స్వగా దైవ్యాహోతృభ్య ఇత్యాహ । యజ్ఞమేవ
తథ్వగా కరోతి । స్వస్తిర్మానుషేభ్య ఇత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాన్తే ।

శం॒యోర్బ్రూ॒హీ॒త్యా॑హ । శం॒యు॒మే॒వ బా॑ర్హస్పత్యం భా॒గధే॑యే॒న స॒మర్ధ॑యతి
 ॥ 31 31 ౮॥ ౧౧॥ చ॒రత్వ॑ధ్వ॒ర్యుః ప్ర॒జాతి॑ర్వ్యయతే వేదా॒బ్రవీ॑ద్బర్హి॒షదం
 కరో॑త్యృత్వి॒జో ద॒ధాతి॑ బ్రహ్మౌ॒నుక॑రోతి చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౮॥

౬౦ అథ స్రుచావనుష్టుగ్భ్యం వాజవతీభ్యాం వ్యాహతి । ప్రతిష్ఠా వా
 అనుష్టుక్ । అన్నం వాజః ప్రతిష్ఠిత్యై । అన్నాద్యస్యావరుధ్యై । ప్రాచీం
 జహూమూహతి । జాతానేవ బ్రాతృవ్యాన్ప్రణుదతే । ప్రతీచీముపభృతమ్ ।
 జనిష్యమాణానేవ ప్రతినుదతే । స విహూచ ఏవాపోహ్య సపత్నాన్ యజమానః ।
 అస్మిం లోకే ప్రతితిష్ఠతి ॥ 31 31 ౯॥ ౧॥

౬౧ ద్వాభ్యామ్ । ద్విప్రతిష్ఠో హి । వసుభ్యస్త్యా
 రుద్రేభ్యస్త్యాఽఽదిత్యేభ్యస్త్యేత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ । స్రుక్షు
 ప్రస్తరమనక్తి । ఇమే వై లోకాః స్రుచః । యజమానః ప్రస్తరః । యజమానమేవ
 తేజసాఽనక్తి । త్రేధాఽనక్తి । త్రయ ఇమే లోకాః ॥ 31 31 ౯॥ ౨॥

౬౨ ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యోఽనక్తి । అభిపూర్వమనక్తి । అభిపూర్వమేవ
 యజమానం తేజసాఽనక్తి । అక్ష రిహాణా ఇత్యాహ । తేజో వా ఆజ్యమ్ ।
 యజమానః ప్రస్తరః । యజమానమేవ తేజసాఽనక్తి । వియన్తు వయ ఇత్యాహ ।
 వయ ఏవైనం కృత్వా । సువర్గం లోకం గమయతి ॥

౬3 ప్రజాం యోనిం మా నిర్మృక్షమిత్యాహ । ప్రజాయై గోపీథాయ । ఆప్యాయన్తామాప
 ఓషధయ ఇత్యాహ । ఆప ఏవోషధీరాప్యాయయతి మరుతాం పృషతయః
 స్థేత్యాహ । మరుతో వై వృష్ట్యా ఈశతే । వృష్టిమేవావరున్ధే । దివం గచ్ఛ
 తతో నో వృష్టిమేరయేత్యాహ । వృష్టిర్వై ద్యౌః । వృష్టిమేవావరున్ధే ॥

31 31 ౯॥ ౪॥

౬౪ యావద్వా అధ్వర్యుః ప్రస్తరం ప్రహరతి । తావదస్యాయుర్మీయతే । ఆయుష్యా
 అగ్నోఽస్యాయుర్మే పాహిత్యాహ । ఆయురేవాఽఽతన్ధతే । యావద్వా అధ్వర్యుః
 ప్రస్తరం ప్రహరతి । తావదస్య చక్షుర్మీయతే । చక్షుష్యా అగ్నోఽసి
 చక్షుర్మే పాహిత్యాహ । చక్షురేవాత్మన్ధతే । ధ్రువాఽసీత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై

1 యం పరిధిం పర్యధత్తా ఇత్యాహ || 31 31 F | X ||

౬౫ యథాయజురైవైతత్ | అగ్నే దేవపణిభిర్విర్యమాణ ఇత్యాహ |
అగ్నయ ఏవైనం జష్టం కరోతి | తం త ఏతమనుజోషం భరామిత్యాహ |
సజాతానేవాస్మా అనుకాన్కరోతి | నేదేష త్వదపచేతయా తా ఇత్యాహనుఖ్యాత్వై
| యజ్ఞస్య పాథ ఉపసమితమిత్యాహ | భూమానమేవోపైతి |

పరిధీన్పుహరతి | యజ్ఞస్య సమిష్టైః || 31 31 F | ౬ ||

౬౬ స్రుచౌ సంప్రసావయతి | యదేవ తత్ర క్రూరమ్ | తత్రేన
శమయతి | జహ్వాముపభృతమ్ | యజమానదేవత్యా వై జహూః |
భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృత్ | యజమానాయైవ భ్రాతృవ్యముపస్తిం కరోతి |
సగ్గ్సావభాగాః స్థిత్యాహ | వసవో వై రుద్రా ఆదిత్యాః సగ్గ్సావభాగాః
| తేషాం తద్భాగధేయమ్ || 31 31 F | ౭ ||

౬౭ తానేవ తేన ప్రిణాతి | వైశ్వదేవ్యర్చా | ఏతే హి విశ్వే దేవాః |
త్రిష్టుగ్భవతి | ఇన్ద్రియం వై త్రిష్టుక్ | ఇన్ద్రియమేవ యజమానే దధాతి |
అగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసి సాదయామిత్యాహ | ఇయం వా అగ్నిరపన్నగృహః
| అస్యా ఏవైనే సదనే సాదయతి | సుమ్నాయ సుమ్నీనీ సుమ్నే మా ధత్తమిత్యాహ ||

31 31 F | ౮ ||

౬౮ ప్రజా వై పశవః సుమ్నమ్ | ప్రజామేవ పశూనాత్మనత్తే | ధురి
ధుర్యో పాతమిత్యాహ | జాయాపత్యోర్గోపీథాయ | అగ్నే౭దభాయో౭శితతనో
ఇత్యాహ | యథాయజురైవైతత్ | పాహి మా౭ద్య దివః పాహి ప్రసిత్యై
పాహి దురిష్ట్యై పాహి దురద్భవ్యై పాహి దుశ్చరితాదిత్యాహ |
ఆశిషమేవైతామాశాస్తే | అవిషం నః పితుం కృణు సుషదా యోనిగ్గ్
స్వాహేతిధృ సంవృశ్చనాన్యన్వాహోర్యపచనే౭భ్యాధాయ ఫలీకరణహోమం
జహోతి | అతిరిక్తాని వా ఇధృసంవృశ్చనాని || 31 31 F | ౯ ||

౬౯ అతిరిక్తాః ఫలీకరణాః | అతిరిక్తమాజ్యోచ్ఛేషణమ్ | అతిరిక్త ఏవాతిరిక్తం
దధాతి | అథో అతిరిక్తేనైవాతిరిక్తమాప్త్యా౭వరున్ధే | వేదిర్దేవేభ్యో

నిలా॑యత | తాం॑ వేదే॒నాన్వ॑విన్దన్ | వేదే॒న వేదిం॑ వివిదుః పృథ్వి॒ణమ్ | సా
 పప్రథే॑ పృథ్విపీ పార్థి॑వాని | గర్భం॑ బిభర్తి భువనే॑ష్వన్తః | తతో
 య॒జ్ఞో జా॒యతే॑ విశ్వ॒దాని॑రితి పు॒రస్తా॑త్సమృ॒త్యుజుషో॑ వేదే॒న వేది॑
 సంమా॑ర్ఘ్యనువిత్త్యై || 31 31 ౯ | ౧౦ ||

౭౦ అథో॑ యద్వేదశ్చ॑ వేదిశ్చ॑ భవతః | మిథు॑నత్వాయ
 ప్రజా॑త్వై | ప్రజాపతే॑ర్వా ఏతాని॑ శ్మశ్రూణి | యద్వేదః |
 పత్ని॑యా ఉపస్థ ఆస్యతి | మిథు॑నమే॒వ కరో॑తి | విన్దతే
 ప్రజామ్ | వేదః॑ హోతాఽఽహ॒వనీ॑యాత్సృణన్నే॒తి | య॒జ్ఞమే॒వ
 తథ్నం॑తనోతోత్యత్తరస్మాదర్థమా॒సాత్ | తః॑ సంత॑తముత్తరేఽర్థమా॒స ఆలభ॑తే
 || 31 31 ౯ | ౧౧ ||

౭౧ తం కా॑లే కా॒ల ఆగ॑తే యజతే | బ్రహ్మ॑వాదినో వదన్తి | స త్వా అధ్వ॑ర్యుః
 స్యాత్ | యో యతో॑ య॒జ్ఞం ప్రయు॑క్త్యై | తదే॒నం ప్రతి॑ష్ఠాపయ॒తీతి | వాతా॑ద్వా
 అధ్వ॑ర్యుర్వజ్ఞం ప్రయుక్త్యై | దే॒వా గా॑తువిదో గా॒తుం విత్వా॑ గా॒తుమి॑తేత్యా॒హ |
 యత॑ ఏ॒వ య॒జ్ఞం ప్రయు॑క్త్యై | తదే॒నం ప్రతి॑ష్ఠాపయతి | ప్రతి॑తిష్ఠతి
 ప్రజయా॑ ప్రశుభి॒ర్యజమా॑నః || 31 31 ౯ | ౧౨ ||

తిష్ఠ॑తీమే లోకా గమయ॒తి ద్యౌ॑ర్వృష్టిమే॒వావరు॑న్ధే ప॒ర్యధ॑తా ఇత్యా॒హ
 సమి॑ష్ట్యై భాగధే॒యం ధ॑త్తమి॒త్యాహ॑ వా ఇధ్మ॒సంవృ॑చ్ఛనాన్యనువిత్త్యై
 లభ॑తే యజమా॒నః || ౯ ||

౭౨ యో వా అయ॑థాదే॒వతం॑ య॒జ్ఞము॑పచరతి | ఆ దే॒వతా॑భ్యో వృశ్చ్యతే
 | పాపీ॑యాన్భవతి | యోఽయ॑థాదే॒వతమ్ | న దే॒వతా॑భ్య ఆవృశ్చ్యతే |
 వసీ॑యాన్భవతి | వారు॒ణో వై పా॑శః | ఇమం॑ విష్యా॒మి వరు॑ణస్య పా॒శమి॑త్యా॒హ |
 వరు॑ణపాశాదే॒వైనాం॑ ముఞ్చతి | స॒విత్ప్ర॑సూతో యథాదే॒వతమ్ || 31 31 ౧౦ | ౧ ||

౭౩ న దే॒వతా॑భ్య ఆవృశ్చ్యతే | వసీ॑యాన్భవతి | ధా॒తుశ్చ॑ యోసౌ
 సుకృ॑తస్య లోక ఇత్యా॒హ | అగ్ని॑రైవే ధా॒తా | పు॒ణ్యం కర్మ॑ సుకృతస్య లోకః |
 అగ్ని॑రైవైనాం ధా॒తా | పు॒ణ్యే కర్మ॑ణి సుకృతస్య లోకే దధాతి | స్వీ॒నం మే

సహ పత్యా కరోమీత్యాహ | ఆత్మనశ్చ యజమానస్య చానాత్వై సంత్యాయ
| సమాయుషా సం ప్రజయేత్యాహ || 31 31 ౧౦1 ౨||

౭౪ ఆశిషమేవైతామాశాస్తే పూర్ణపాత్రే | అన్నతోఽనుష్టుభా | చతుష్పద్యా
ఏతచ్ఛన్దః ప్రతిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణపాత్రే భవతి | ఆస్మిం త్లోకే
ప్రతిష్ఠిష్టాసీతి | ఆస్మిన్నేవ లోకే ప్రతిష్ఠిష్ఠతి | అథో వాగ్వా అనుష్టుక్ |
వాఙ్మధునమ్ | ఆపో రేతః ప్రజననమ్ | ఏతస్మాద్వై మిథునాద్విద్యోతమానః
స్తనయన్వర్షతి | రేతః సిఞ్చన్ || 31 31 ౧౦1 3||

౭౫ ప్రజాః ప్రజనయన్ | యద్వై యజ్ఞస్య బ్రహ్మణా యుజ్యతే | బ్రహ్మణా
వై తస్య విమోకః | ఆద్భిః శాన్తిః | విముక్తం వా ఏతర్హి యోక్తం
బ్రహ్మణా | ఆదాయైనత్పత్నీ సహప ఉపగృహ్ణీతే శాన్వై | అఙ్జలౌ
పూర్ణపాత్రమానయతి | రేత ఏవాస్యాం ప్రజాం దధాతి | ప్రజయా హి మనుష్యః
పూర్ణః | ముఖం విమృష్టే | అవభృథస్త్వైవ రూపం కృతోఽతిష్ఠతి ||
31 31 ౧౦1 ౪|| సవిత్ప్రసూతో యథాదేవతం ప్రజయేత్యాహ సిఞ్చన్ప్రష్ట
ఏకం చ || ౧౦||

౭౬ పరివేషో వా ఏష వనస్పతీనామ్ | యదుపవేషః | య ఏవం వేద | వినతే
పరివేష్టారమ్ | తముత్కరే | యం దేవా మనుష్యేషు | ఉపవేషమధారయన్ |
యే ఆస్మదప చేతసః | తానస్మభ్యమిహాకురు | ఉపవేషోపవిధ్ధి నః || 31 31 ౧౦1
౧||

౭౭ ప్రజాం పుష్టిమథో ధనమ్ | ద్విపదో నశ్చతుష్పదః
| ధ్రువాననపగాన్కుర్వీతి పురస్తాత్ప్రోత్యఞ్చముపగూహతి |
తస్మాత్పురస్తాత్ప్రోత్యఞ్చః శూద్రా అవస్యన్తి | స్థవిమత ఉపగూహతి |
అప్రతివాదిన ఏవైనాన్కురుతే | ధృష్టిర్వా ఉపవేషః | శుచర్తో వజ్రో బ్రహ్మణా
సశితః | యోపవేషే శుక్ | సాఽముమృచ్ఛతు యం ద్విష్మ ఇతి || 31 31 ౧౦1
౨||

౭౮ అథాస్మై నామగృహ్యా ప్రహారతి | నిరముం నుద ఓకసః | సపతోన్య యః

పుత్రస్యతి | నిర్వాధ్యేన హవిషా | ఇన్ద్ర ఏణం పరాశరీత్ | ఇహి తిస్రః
 పరావతః | ఇహి పఞ్చజనాః అతి | ఇహి తిస్రోఽతి రోచనాయావత్ |
 సూత్యో ఆసద్ధివి | పరమాం త్వా పరావతమ్ || 31 31 ౧౧1 3||
 ౭౯ ఇన్ద్రో నయతు వృత్రహా | యతో న పునరాయసి | శశ్వతీభ్యః సమాభ్య
 ఇతి | త్రివృద్వా ఏష వజ్రో బ్రహ్మణా సః శితః | శుచైవైనం
 విధ్వా | ఏభ్యో లోకేభ్యో నిర్బుద్య | వజ్రేణ బ్రహ్మణా స్తుణితే |
 హతోఽసావవధిష్మాముమిత్యాహ స్తుత్యై | యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేత్ |
 శుచైవైనమర్పయతి || 31 31 ౧౧1 ౪||
 నోద్విష్య ఇతి పరావతమర్పయతి || ౧౧||
 ప్రత్యుష్టం దివః శిల్పమయజ్ఞో ఘృతం చ దేవాసురాః స ఏతమిన్ద్ర ఆపో
 దేవీరగ్నినా ధిష్టియా అథ స్రుచౌ యో వా అయథాదేవతం పరివేషో వా ఏకాదశ
 || ౧౧||
 ప్రత్యుష్టమయజ్ఞ ఏషా హి విశ్వేషాం దేవానామూర్ణా పృథివీమథో
 రక్షసాం తాం ప్రజాతిం ద్వాభ్యాం తం కాలేకాలే నవసప్తతిః || ౭౯||
 ప్రత్యుష్టః శుచైవైనమర్పయతి ||

తృతీయాష్టకే చతుర్థః ప్రపాఠకః ౪

౧ బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణమాలభతే | క్షత్త్రాయ రాజన్యమ్ | మరుదోభ్యై వైశ్యమ్ |
 తపసే శూద్రమ్ | తమసే తస్కరమ్ | నారకాయ వీరహణమ్ | పాపమనే క్లిబమ్ |
 ఆక్రయాయాయోగూమ్ | కామాయ పుత్రః శ్చలూమ్ | అతిక్రుష్టాయ మాగధమ్ ||
 31 ౪1 ౧1 ౧1 || ౧1 ||
 ౨ గీతాయ సూతమ్ | నృత్తాయ శైలూషమ్ | ధర్మాయ సభాచరమ్ | నర్మాయ
 రేభమ్ | నరిష్టాయై భీమలమ్ | హసాయ కారిమ్ | ఆనన్దాయ స్త్రీషుఖమ్ |
 ప్రముదే కుమారీపుత్రమ్ | మేధాయై రథకారమ్ | ధైర్యాయ తక్షణమ్ || 31 ౪1 ౨1
 ౧1 || ౨1 ||

3 శ్రమా॑య॒ కౌలా॑లమ్ । మా॒యా॒యై॒ కార్మా॑రమ్ । రూ॒పాయ॑ మణి॒కా॒రమ్ । శుభే॑
వ॒పమ్ ।

శ॒ర॒వ్యా॑యా ఇ॒షుకా॑రమ్ । హే॒త్యై ధ॑న్వకా॒రమ్ । క॒ర్మణే॑ జ్యాకా॒రమ్ । ది॒ష్టాయ॑
ర॒జ్జుస॑ర్గమ్ । మృ॒త్యవే॑ మృ॒గయు॑మ్ । అ॒న్తకా॑య శ్వ॒నిత॑మ్ ॥ 31 ४1 31 ౧॥ ॥

3॥

౪ స॒న్ధయే॑ జా॒రమ్ । గే॒హాయో॑ప॒పతి॑మ్ । ని॒ర్ప॒త్యై ప॑రి॒విత॑మ్ । ఆ॒ర్యై
ప॑రివివి॒దా॒నమ్ । అ॒రా॒ధ్యై ది॑ధి॒షూప॑తిమ్ । ప॒విత్రా॑య భి॒షజి॑మ్ । ప్ర॒జ్ఞానా॑య
నక్ష॒త్రద॑ర్శ॒శమ్ । ని॒ష్కృ॒త్యై పే॑శస్కా॒రీమ్ । బ॒లాయో॑ప॒దామ్ । వ॒ర్ణాయా॑నూ॒రుధ॑మ్
॥ 31 ౪1 ౪1 ౧॥ ॥ ౪॥

౫ న॒దీభ్యః॑ పౌంజి॒ష్టమ్ । ఋ॒క్షీకా॑భ్యో నైషా॒దమ్ । పు॒రుష॑వ్యాపూ॒య
దు॒ర్మద॑మ్ । ప్ర॒యుద॑భ్య ఉ॒న్మత్త॑మ్ । గ॒న్ధర్వా॑పు॒రాభ్యో వ్రా॑త్యమ్ ।
స॒ర్పదే॑వజినే॒భ్యోఽప్ర॑తిప॒దమ్ । అ॒వేభ్యః॑ కి॒తవ॑మ్ । ఇ॒ర్యతా॑యా అ॒కిత॑వమ్ ।
పి॒శాచే॑భ్యో బి॒దలకా॑రమ్ । యా॒తు॒ధానే॑భ్యః క॒ణ్ణకకా॑రమ్ ॥ 31 ౪1 ౫1 ౫॥ ॥ ౫॥

౬ ఉ॒ధ్వాదే॑భ్యః కు॒బ్జమ్ । ప్ర॒ముదే॑ వా॒మన॑మ్ । ద్వా॒ర్భ్యః స్రా॑మమ్ । స్వ॒ప్నా॒యాన్ధ॑మ్
। అధ॑ర్మాయ బ॒ధిర॑మ్ । సం॒జ్ఞానా॑య స్మ॒రకా॑రీమ్ । ప్ర॒కామో॑ద్యా॒యోప॑స॒దమ్ ।
ఆ॒శిషా॑యై ప్ర॒శ్నిన॑మ్ । ఉ॒ప॒శిషా॑యా అభిప్ర॒శ్నిన॑మ్ । మ॒ర్యాదా॑యై
ప్ర॒శ్నవి॒వాక॑మ్ ॥ 31 ౪1 ౬1 ౬॥ ॥ ౬॥

౭ ఋ॒త్యై స్తే॑నహృ॒దయ॑మ్ । వై॒రహ॑త్యా॒య పి॑శు॒నమ్ । వి॒విత్యై॑ క్ష॒త్తార॑మ్
। ఔ॒పద్ర॑ష్టాయ సం॒గ్రహీ॑తారమ్ । బ॒లాయా॑ను॒చర॑మ్ । భూ॒మే ప॑రి॒ష్కన్త॑మ్ ।
ప్రి॒యాయ॑ ప్రి॒యవా॑ది॒నమ్ । అ॒రిష్టా॑ అశ్వ॒సాద॑మ్ । మే॒ధాయ॑ వా॒సః ప॒ల్పాలీ॑మ్ ।
ప్ర॒కామా॑య ర॒జయి॑త్రీమ్ ॥ 31 ౪1 ౭1 ౧॥ ॥ ౭॥

౮ భా॒యై దా॑ర్వాహా॒రమ్ । ప్ర॒భాయా॑ ఆగ్నే॒న్ధమ్ । నాక॑స్య పృ॒ష్ఠాయా॑భిషే॒క్తార॑మ్
। బ్ర॒హ్మస్య॑ వి॒ష్టపా॑య పాత్రనిర్ణే॒గమ్ । దే॒వలో॑కాయ పే॒శితా॑రమ్ ।
మ॒నుష్య॑లోకాయ ప్ర॒కరి॑తారమ్ । స॒ర్వేభ్యో॑ లో॒కేభ్య॑ ఉ॒పసే॑క్తారమ్ ।
అ॒వర్యై॑ వ॒ధాయో॑ప॒మన్థి॑తారమ్ । సు॒వ॒ర్గాయ॑ లో॒కాయ॑ భా॒గదు॑ఘమ్ ।
వ॒ర్షిష్ఠా॑య నాకా॒య ప॑రివే॒ష్టార॑మ్ ॥ 31 ౪1 ౮1 ౧॥ ॥ ౮॥

౯ అర్చే॑భ్యో హస్తీ॑పమ్ । జ॒వాయా॑శ్వ॒పమ్ । పు॒ష్ట్యై గో॑పాలమ్ । తే॒జసే॑ఽజ॒పాలమ్
 । వీ॒ర్యా॑యావి॒పాలమ్ । ఇ॒రాయై కీ॑నాశమ్ । కీ॒లాలా॑య సు॒రాకా॑రమ్ । భ॒ద్రాయ॑
 గృ॒హప॑మ్ । శ్రే॒యసే॑ వి॒త్తధ॑మ్ । అధ్య॑జ్ఞయాను॒క్షత్తా॑రమ్ ॥ ౩౧ ౪౧ ౯౧ ౧౧ ॥
 ౯॥

౧౦ మ॒న్యవే॑ఽయస్తా॒పమ్ । క్రో॑ధాయ ని॒సర॑మ్ । శో॒కాయా॑భి॒సర॑మ్
 । ఉ॒త్కూ॑లవి॒కూలా॑భ్యాం త్రి॒స్థిన॑మ్ । యోగా॑య యో॒క్తార॑మ్ । క్షే॒మాయ॑
 వి॒మోక్తా॑రమ్ । వపు॑షే మానస్కృ॒తమ్ । శీ॒లయా॑జ్ఞనీ॒కార॑మ్ । నిర్వ॑త్త్యై కో॒శకా॑రీమ్
 । య॒మాయా॑సూమ్ ॥ ౩౧ ౪౧ ౧౦౧ ౧౧ ॥ ౧౦॥

౧౧ య॒మ్యై య॒మసూ॑మ్ । అధ॑ర్వభ్యోఽవతో॒కామ్ । సం॒వథ్స॑రాయ ప॒ర్యారి॑ణీమ్
 । ప॒రివ॑థ్స॒రాయా॑వి॒జాతా॑మ్ । ఇ॒దావ॑థ్స॒రాయా॑పస్క॒ద్వరీ॑మ్ ।
 ఇ॒ద్వథ్స॑రాయా॒తీత్వ॑రీమ్ । వ॒థ్సరాయ॑ వి॒జర్జ్జ॑రామ్ । స॒ర్వంథ్స॑రాయ
 ప॒లిక్పీ॑మ్ । వనా॑య వ॒సప॑మ్ । అ॒న్యతో॑ఽర॒ణ్యాయ॑ దా॒వప॑మ్ ॥ ౩౧ ౪౧ ౧౧౧ ౧౧ ॥
 ౧౧॥

౧౨ స॒రోభ్యో॑ దై॒వర॑మ్ । వే॒శన్తా॑భ్యో దా॒శమ్ । ఉ॒పస్థా॑ప॒రీభ్యో॑ బై॒న్దమ్ ।
 న॒డవ॑లాభ్యః శౌ॒ష్కల॑మ్ । పా॒ర్యాయ॑ కై॒వర్త॑మ్ । అ॒వార్యాయ॑ మార్గారమ్ ।
 తీ॒ర్థేభ్య॑ ఆ॒న్దమ్ । వి॒షమే॑భ్యో మై॒నాల॑మ్ । స్వ॒నేభ్యః॑ ప॒ర్ణక॑మ్ । గు॒హాభ్యః॑
 కి॒రాత॑మ్ । సాను॑భ్యో జ॒మ్భక॑మ్ । ప॒ర్వతే॑భ్యః కింపూ॒రుష॑మ్ ॥ ౩౧ ౪౧ ౧౨౧
 ౧౧ ॥ ౧౨॥

౧౩ ప్ర॒తిశ్ర॑త్కాయా బు॒తుల॑మ్ । ఘోషా॑య భ॒షమ్ । అ॒న్తాయ॑ బ॒హువా॑దినమ్ ।
 అ॒నన్తాయ॑ మూ॒కమ్ । మహా॑సే వీ॒ణావా॑దమ్ । క్రో॒శాయ॑ తూ॒ణవ॑ధ్మమ్ । ఆ॒క్రన్దాయ॑
 దు॒న్దుభ్యా॑ఘా॒తమ్ । అ॒వర॑స్ప॒రాయ॑ శ॒ఙ్ఖధ్మ॑మ్ । బు॒భుభ్యో॑ఽజిన॒సన్దాయ॑మ్ ।
 సా॒ధ్యేభ్య॑శ్చ॒ర్మమ్ ॥ ౩౧ ౪౧ ౧౩౧ ౧౧ ॥ ౧౩॥

౧౪ బీ॒భధ్నాయై॑ పౌ॒ల్కస॑మ్ । భూ॒త్యై జా॑గరణమ్ । అ॒భూత్యై॑ స్వ॒పన॑మ్ ।
 తు॒లాయై॑ వాణీ॒జమ్ । వర్ణా॑య హి॒రణ్య॑కారమ్ । వి॒శ్వేభ్యో॑ దే॒వేభ్యః॑ సి॒ద్ధుల॑మ్ ।
 ప॒శ్చాద్ధో॑షాయ గ్లా॒వమ్ । బు॒త్యై జన॑వా॒దిన॑మ్ । వ్యు॒ద్ధ్యై అ॑ప॒గల్భ॑మ్ ।

సశ్రాయ ప్రచ్ఛిదమ్ || 31 41 041 011 || 0411

0x హసాయ పుత్రశ్చలూమాలభతే | వీణావాదం గణకం గీతాయ | యాదనే
శాబుల్యమ్ | నర్మాయ భద్రవతిమ్ | తూష్ణవధ్మం గ్రామణ్యం పాణిసంఘాతం
న్మత్తాయ | మోదాయానుక్రోశకమ్ | ఆనన్దాయ తలవమ్ || 31 41 041 011 ||
0x11

0x అక్షరాజాయ కితవమ్ | కృతాయ సభావినమ్ | శ్రేతాయా ఆదినవదర్శమ్ |
ద్వాపరాయ బహిఃసదమ్ | కలయే సభాస్థాణుమ్ | దుష్కృతాయ చరకాచార్యమ్
| అధ్యనే బ్రహ్మచారిణమ్ | పిశాచేభ్యః సైలగమ్ | పిపాసాయై గోవ్యచ్ఛమ్
| నిర్మత్స్యే గోఘాతమ్ | క్షుధే గోవికర్తమ్ | క్షుత్తుష్ణాభ్యాం తమ్ | యో
గాం వికృన్తన్తం మాసం భిక్షమాణ ఉపతిష్ఠతే || 31 41 0x1 011 || 0x11

0x భూమ్యై పీఠసర్పిణమాలభతే | అగ్నయేఽశులమ్ | వాయవే చాణ్డాలమ్
| అన్తరిక్షాయ వశనర్దినమ్ | దివే ఖలతిమ్ | సూర్యాయ హర్యక్షమ్ |
చన్ద్రమనే మిర్మిరమ్ | నక్షత్రేభ్యః కిలాసమ్ | అహ్నా శుక్లం పిఙ్గలమ్ |
రాత్రియై కృష్ణం పిఙ్గాక్షమ్ || 31 41 0x1 011 || 0x11

0x వాచే పురుషమాలభతే | ప్రాణమపానం వ్యానముదానం సమానం
తాన్, వాయవే | సూర్యాయ చక్షురాలభతే | మనశ్చన్ద్రమనే | దిగ్భ్యః
శ్రోత్రమ్ | ప్రజాపతయే పురుషమ్ || 31 41 0x1 011 || 0x11

0x అథైతానరూపేభ్య ఆలభతే | అతిహ్రాస్వమతిదీర్ఘమ్ |
అతికృశమత్యశులమ్ | అతిశుక్లమతికృష్ణమ్ | అతిశక్ష్ణమతిరోమశమ్
| అతికిరిటమతిదన్తరమ్ | అతిమిర్మిరమతిమేమిషమ్ | ఆశాయై జామిమ్ |
ప్రతిక్షాయై కుమారీమ్ || 31 41 0x1 011 || 0x11

బ్రహ్మణే గీతాయ శ్రమాయ సన్ధయే నదీభ్య ఉద్ధాదేభ్య ఋత్వైభాయా
అర్వేభ్యో మన్యవే యమ్యై దశదశ సరోభ్యో ద్వాదశ ప్రతిశ్రుత్తాయై
బీభద్నాయై దశదశ హసాయ సప్తాఖ రాజాయ త్రయోదశ భూమ్యై
దశ వాచే షడథ నవైకాన్న విశతిః || 0x11

బ్రహ్మణే యమైశ్య నవదశ || ౧౯ ||
 బ్రహ్మణే కుమారీమ్ ||

తృతీయాష్టకే పంచమః ప్రపాఠకః ✕

౧ సత్యం ప్రపద్యే | ఋతం ప్రపద్యే | అమృతం ప్రపద్యే | ప్రజాపతేః ప్రియాం
 తనువవనార్తాం ప్రపద్యే | ఇదమహం పంచదశేన వజ్రేణ | ద్విషంతం
 భ్రాతృవ్యమవక్రమామి | యోఽస్మాన్దేష్టి | యం చ వయం ద్విష్టుః | భూర్భువః
 సువః | హిమ్ || ౩ | ✕ | ౧ | ౧ || సత్యం దశ || ౧ ||

౨ ప్ర వో వాజా అభిద్యవః | హవిష్మన్తో ఘృతాచ్యా | దేవాజ్ఞోగాతి సుమ్నయః
 | అగ్న ఆయాహి వీతయే | గృణానో హవ్యదాతయే | నిహోతా సథ్ని బర్హిషి |
 తం త్వా సమిద్భిరజ్గిరః | ఘృతేన వర్ధయామసి | బృహచ్ఛాచా యవిష్వ్య |
 స నః పృథు శ్రవాయ్యమ్ || ౩ | ✕ | ౨ | ౧ ||

౩ అచ్చా దేవ వివాససి | బృహదగ్నే సువీర్యమ్ | ఈడేనో నమస్యస్త్రిరః |
 తమాసి దర్శతః | సమగ్నిరిద్ధ్యతే వృషా | వృషో అగ్నిః సమిద్ధ్యతే |
 అశ్వో న దేవవాహనః | త హవిష్మన్త ఈడతే | వృషణం త్వా వయం వృషన్
 | వృషాణః సమిధీమహి || ౩ | ✕ | ౨ | ౨ ||

౪ అగ్నే దీద్యతం బృహత్ | అగ్నిం దూతం వృణీమహే | హోతారం విశ్వవేదసమ్ |
 అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుమ్ | సమిద్ధ్యమానో అధ్వరే | అగ్నిః పావక ఈడ్యః
 | శోచిష్కేశస్తమీమహే | సమిద్ధో అగ్న ఆహుత | దేవాన్, యక్షి స్వధ్వర |
 త్వ హి హవ్యవాడసి | ఆజుహోత దువస్యత | అగ్నిం ప్రయత్యధ్వరే |
 వృణీధ్వ హవ్యవాహనమ్ | త్వం వరుణ ఉత మిత్రో అగ్నే | త్వాం వర్ధన్తి
 మతిభిర్వసిష్ఠాః | త్వే వసు సుషణనాని సన్తు | యూయం పాత స్వస్తిభిః
 సదా నః || ౩ | ✕ | ౨ | ౩ || శ్రవాయ్యమిధీమహ్యసి సప్త చ || ౨ ||

✕ అగ్నే మహో అసి బ్రాహ్మణ భారత | అనావసో | దేవేద్ధో మన్విద్ధః |
 ఋషిష్ఠతో విప్రానుమదితః | కవిశస్తో బ్రహ్మస శితో ఘృతాహవనః |

ప్రణీర్యజ్ఞానామ్ | రఢీరధ్వరాణామ్ | అతూర్తో హోతా | తూర్ణిర్వ్యవాట్ |

ఆసాస్త్రం జహూర్థేవానామ్ || 31 x1 31 ౧||

౬ చమసో దేవపానః | అరాః ఇవాగ్నే నేమిర్థేవార్గ్వం పరిభూరసి |

ఆవహ దేవాన్, యజమానాయ | అగ్నిమగ్న ఆవహ | సోమమావహ | అగ్నిమావహ

ప్రజాపతిమావహ | అగ్నిషోమావావహ | ఇన్ద్రాగ్ని ఆవహ | ఇన్ద్రమావహ |

మహేన్ద్రమావహ | దేవాః ఆజ్యపాః ఆవహ | అగ్నిః హోత్రాయావహ |

స్వం మహిమానమావహ | ఆ చాగ్నే దేవాన్, వహ | సుయజా చ యజ జాతవేదః ||

31 x1 31 ౨|| దేవానామిన్ద్రమావహ షట్స || 3||

౭ అగ్నిర్హోతా వేత్వగ్నిః | హోత్రం వేత్తు ప్రావిత్తమ్ | సోమ వయమ్ | సాధు తే యజమాన

దేవతా | పుత్రవతీమధ్వతోః స్రుచమాస్యస్వ | దేవాయువం విత్వవారామ్ |

ఈడామహై దేవాః ఈడేన్యాన్ | నమస్యామ్ నమస్యాన్ | యజామ యజ్ఞయాన్

|| 31 x1 ౪1 ౧|| అగ్నిర్హోతా నవ || ౪||

౮ సమిధో అగ్న ఆజ్యస్య వియన్తు | తనూనపాదగ్న ఆజ్యస్య వేతు | ఇడో అగ్న

ఆజ్యస్య వియన్తు | బర్హిరగ్న ఆజ్యస్య వేతు | స్వాహోఽగ్నిమ్ | స్వాహా సోమమ్

స్వాహోఽగ్నిమ్ | స్వాహా ప్రజాపతిమ్ | స్వాహాగ్నిషోమా | స్వాహేన్ద్రాగ్ని |

స్వాహేన్ద్రమ్ |

స్వాహా మహేన్ద్రమ్ | స్వాహా దేవాః ఆజ్యపాన్ | స్వాహోఽగ్నిః హోత్రాజ్ఞషాణాః |

అగ్న ఆజ్యస్య వియన్తు || 31 x1 x1 ౧|| ఇన్ద్రాగ్ని పఞ్చ చ || x||

౯ అగ్నిర్వృత్రాణి జఙ్ఘనత్ | ద్రవిణస్యర్విప్రన్యయా | సమిధః శుక్ర

ఆపవతః | జషాణో అగ్నిరాజ్యస్య వేతు | త్వః సోమాసి సత్పతిః | త్వః రాజోత

వృత్రహా | త్వం భద్రో అసిక్రతుః | జషాణః సోమ ఆజ్యస్య హవిషో

వేతు | అగ్నిః ప్రతేన జన్మనా | శుమ్భానస్తనువర్గ్ స్వామ్ | కవిర్విప్రేణ

వావృధే | జషాణో అగ్నిరాజ్యస్య వేతు | సోమ గీర్భిష్టావ వయమ్ | వర్ధయామో

వవోవిదః | సుమ్పడికో న ఆవిశ | జషాణః సోమ ఆజ్యస్య హవిషో

వేతు || 31 x1 ౬ | ౧ || స్వాః షట్ప || ౬ ||

౧౦ అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్ | పతిః పృథివ్యా ఆయమ్ | అపాః రేతాః
 జన్వతి | భువో యజ్ఞస్య రజసశ్చ నేతా | యత్ర నియుద్భిః సచన్
 శివాభిః | దివి మూర్ధానం దధిషే సువర్షామ్ | జిహ్వమగ్నే చకృషే
 హవ్యవాహమ్ | ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యః | విశ్వా జాతాని పరి తా బభూవ |
 యత్యామాస్తే జహుమస్తన్నో ఆస్తు || 31 x1 ౭ | ౧ ||

౧౧ వయః స్వామ పతయో రయీణామ్ | స వేద పుత్రః పితరః స మాతరమ్
 | స సూనుర్భవథ్య భువతునర్మఘః | స ద్యామార్ణోదస్తరిక్షః
 స సువః | స విశ్వా భువో అభవథ్య ఆభవత్ | అగ్నిషోమా సవేదసా | సహూతీ
 వనతం గిరః | సం దేవత్రా బభూవఘః | యువమేతాని దివి రోచనాని
 | అగ్నిశ్చ సోమ సక్రతూ అధత్తమ్ || 31 x1 ౭ | ౨ ||

౧౨ యువః సిన్ధూః రభిశస్తేరవద్యాత్ | అగ్నిషోమావముఞ్చతం గృభీతాన్
 | ఇన్ద్రాగ్ని రోచనా దివః | పరి వాజేషు భూషథః | తద్వాఞ్శోచి ప్రవీర్యమ్
 | శ్మథద్వృతముత సనోతి వాజమ్ | ఇన్ద్రాయో అగ్ని సహురీ సప్రయాత్ |
 ఇరజ్యన్తా వసవ్యస్య భూరేః | సహస్తమా సహసా వాజయన్తా | ఏన్ద్ర
 సానసిః రయిమ్ || 31 x1 ౭ | 3 ||

౧౩ సజిత్యానః సదాసహమ్ | వర్షిష్టమూతయే భర | ప్రససాహిషే
 పురుహూత శత్రూన్ | జ్యేష్ఠస్తే శుష్ప ఇహ రాతిరస్తు | ఇన్ద్రాభర
 దక్షిణేనా వసూని | పతిః సిన్ధూనామసి రేవతీనామ్ | మహాః ఇన్ద్రో య ఒజసా
 | ప్రణ్వోః వృష్టిమాః ఇవ | స్తోమైర్వధ్యస్య వావృధే | మహాః ఇన్ద్రో
 నృవదాచర్షణేప్రాః || 31 x1 ౭ | ౪ ||

౧౪ ఉత ద్విబర్తా అమినః సహోభిః | అస్మద్రియగ్వావృధే వీర్యాయ | ఉరుః
 పృఘః సుకృతః కర్తృభిర్భూత్ | పిప్రీహి దేవాః ఉశతో యవిష్ట
 | విద్వాః ఋతూః రృతుపతే యజేహ | యే దైవ్యా ఋత్విజస్తేభిరగ్నే |
 త్వః హోతృణామస్యా యజిష్ఠః | అగ్నిః స్విష్టకృతమ్ | అయాడగ్నిరగ్నేః

ప్రియా ధామాని | అయాభ్యోమస్య ప్రియా ధామాని || 31 x1 21 x11

౧x అయాడగ్నేః ప్రియా ధామాని | అయాట్పుజాపతేః ప్రియా ధామాని |
 అయాడగ్నిషోమయోః ప్రియా ధామాని | అయాడిన్ద్రాగ్నియోః ప్రియా ధామాని
 | అయాడిన్ద్రస్య ప్రియా ధామాని | అయాణ్మహేన్ద్రస్య ప్రియా ధామాని |
 అయాడ్డేవానామాజ్యపానాం ప్రియా ధామాని | యక్షదగ్నేర్హోతుః ప్రియా ధామాని
 | యక్షధ్వం మహిమానమ్ | ఆయజతామేజ్యా ఇషః | కృణోతు సో అధ్వరా
 జాతవేదాః | జపతాహవిః | అగ్నే యదద్య విశో అధ్వరస్య హోతః |
 పావక శోచే వేష్ట్యః హి యజ్వా | ఋతా యజాసి మహినా వియదూభాః | హవ్యా వహ
 యవిష్టయా తే అద్య || 31 x1 21 ౬|| అస్త్యధత్త రయిం చర్షణిప్రాః
 సోమస్య ప్రియా ధామానీషష్టత్పు || ౭||

౧౬ ఉపహూతః రథన్తరః సహ పృథివ్యా | ఉప మా రథన్తరః
 సహ పృథివ్యా హ్వయతామ్ | ఉపహూతం వామదేవ్యః సహన్తరిక్షేణ | ఉప
 మా వామదేవ్యః సహన్తరిక్షేణ హ్వయతామ్ | ఉపహూతం బృహథ్పహ దివా | ఉప
 మా బృహథ్పహ దివా హ్వయతామ్ | ఉపహూతాః సప్త హోత్రాః | ఉప మా సప్తహోత్రా
 హ్వయంతామ్ | ఉపహూతా ధేనుః సహర్షభా | ఉప మా ధేనుః సహర్షభా హ్వయతామ్
 ||

31 x1 ౮||

౧౭ ఉపహూతో భక్షః సఖా | ఉప మా భక్షః సఖా హ్వయతామ్ | ఉపహూతా ౪ ం
 హో |
 ఇడోపహూతా | ఉపహూతేడా | ఉపో అస్మా ఇడా హ్వయతామ్ | ఇడోపహూతా
 | ఉపహూతేడా
 | మానవీ పుతపదీ మైత్రావరుణీ | బ్రహ్మదేవకృతముపహూతమ్ || 31 x1 ౮|| ౨11
 ౧౮ దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతాః | ఉపహూతా మనుష్యాః | య ఇమం యజ్ఞమవాన్
 |
 యే యజ్ఞపతిం వర్ధాన్ | ఉపహూతే ద్యావాపృథివీ | పూర్వజే ఋతావరీ |
 దేవీ దేవపుత్రే | ఉపహూతోఽయం యజమానః | ఉత్తరస్యాం దేవయజ్ఞాయాముపహూతః

1 భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతః | దివ్యే ధామన్నుపహూతః | ఇదం మే దేవా
 హవిర్బుషన్వామితి తస్మిన్నుపహూతః | విశ్వమస్య ప్రియముపహూతమ్ | విశ్వస్య
 ప్రియస్యోపహూతస్యోపహూతః || 31 x1 ౮ | 3 || సహర్షభా హ్వయతాముపహూతః
 హవిష్కరణ ఉపహూతశ్చత్వారి చ || ౮ ||

౧౯ దేవం బర్హిః | వసువనే వసుధేయస్య వేతు | దేవో నరాశః సః |
 వసువనే వసుధేయస్య వేతు | దేవో అగ్నిః స్విష్టకృత్ | సుద్రవిణా మన్యః
 కవిః | సత్యమన్మాఽఽయజీ హోతా | హోతుర్హోతురాయజీయాన్ | అగ్నే
 యాన్వేవానయాత్

1 యాః అపిప్రేః | యే తే హోత్రే అమధృత | తాః ససనుషీః హోత్రాం
 దేవంగమామ్ | దివి దేవేషు యజ్ఞమేరయేమమ్ | స్విష్టకృచ్ఛాగ్నే హోతాఽభూః |
 వసువనే వసుధేయస్య నమోవాకే వీహి || 31 x1 ౯ | ౧ || అపిప్రే పఞ్చ చ || ౯ ||

౨౦ ఇదం ద్యావాపృథివీ భద్రమభూత్ | ఆర్ధ్య సూక్తవాకమ్ | ఉత నమోవాకమ్
 | ఋధ్యాస్మ సూక్తోచ్యమగ్నే | త్వః సూక్తవాగసి | ఉపశ్రితో దివః
 పృథివ్యోః | ఓమన్వతీ తేఽస్మిన్, యజ్ఞే యజమాన ద్యావాపృథివీ స్తామ్ |
 శఙ్గయే జీరదానూ | అత్రస్నూ అప్రవేదే | ఉరుగవ్యూతీ అభయం కృతో ||
 31 x1 ౧౦ | ౧ ||

౨౧ వృష్టిద్యావారీత్యాపా | శమ్భువౌ మయోభువౌ | ఊర్జస్పతీ చ పయన్వతీ
 చ | సూపచరణా చ స్వధిచరణా చ | తయోరావిది | అగ్నిరిదః
 హవిరజషత | అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత | సోమ ఇదః హవిరజషత
 | అవీవృధత మహోజ్యాయోఽకృత | అగ్నిరిదః హవిరజషత || 31 x1 ౧౦ | ౨ ||

౨౨ అవీవృధత మహోజ్యాయోఽకృత | ప్రజాపతిరిదః హవిరజషత |
 అవీవృధత మహోజ్యాయోఽకృత | అగ్నిషోమావిదః హవిరజషేతామ్ |
 అవీవృధేతాం మహోజ్యాయోఽక్రాతామ్ | ఇన్ద్రాగ్నే ఇదః హవిరజషేతామ్ |
 అవీవృధేతాం మహో జ్యాయోఽక్రాతామ్ | ఇన్ద్ర ఇదః హవిరజషత | అవీవృధత
 మహో జ్యాయోఽకృత | మహేన్ద్ర ఇదః హవిరజషత || 31 x1 ౧౦ | 3 ||

౨౩ అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత । దేవా ఆజ్యపా ఆజ్యమజషన్త ।
 అవీవృధన్త మహోజ్యాయోఽకృత । అగ్నిర్హోత్రేణేదః హవిరజషత ।
 అవీవృధత మహోజ్యాయోఽకృత । అస్యామృధధోత్రాయాం దేవంగమాయామ్ ।
 ఆశాన్తేఽయం యజమానోఽసౌ । ఆయురాశాన్తే । సుప్రజాన్త్యమాశాన్తే ।
 సజాతవనస్యామాశాన్తే ॥ ౩౧ ౫౧ ౧౦౧ ౪ ॥

౨౪ ఉత్తరాం దేవయజ్ఞామాశాన్తే । భూయో హవిష్కరణమాశాన్తే । దివ్యం
 ధామాశాన్తే । విశ్వం ప్రియమాశాన్తే । యదనేన హవిషాఽఽశాన్తే ।
 తదశ్యాత్తదృధ్యాత్ । తదస్మై దేవా రాసన్తామ్ । తదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యో
 వనతే । వయమగ్నోర్మానుషాః । ఇష్టం చ వీతం చ । ఉభే చ నో
 ద్యావాపృథివీ అహసః స్పౌతామ్ । ఇహ గతిర్వామస్యేదం చ । నమో దేవేభ్యః
 ॥ ౩౧ ౫౧ ౧౦౧ ౫ ॥ అభయంకృతావకృతాగ్నిర్దిదః హవిరజషత మహేన్ద్ర
 ఇదః హవిరజషత సజాతవనస్యామాశాన్తే వీతం చ త్రిణి చ ॥ ౧౦ ॥

౨౫ తచ్ఛం యోరావృణీమహే । గాతుం యజ్ఞాయ । గాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీ
 స్వస్తిరన్తు నః । స్వస్తిర్మానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ । శం నో
 అస్తు ద్విపదే । శం చతుష్పదే ॥ ౩౧ ౫౧ ౧౦౧ ౧ ॥ తచ్ఛంయోరప్తౌ ॥ ౧౧ ॥

౨౬ ఆప్యాయస్వ సం తే । ఇహ త్వష్టారమగ్రియం తన్నస్తురీపమ్ । దేవానాం
 పత్నీరుశతీరవన్తు నః । ప్రావన్తు నస్తుజయే వాజసాతయే । యాః పార్థివాసో
 యా అపామపి వ్రతే । తా నో దేవీః సుహవాః శర్మ యచ్ఛత । ఉతగ్నా వియన్తు
 దేవపత్నీః । ఇన్ద్రాణ్యగ్నాయ్యశ్విని రాట్ । ఆ రోదసీ వరుణానీ శ్శ్రణోతు ।
 వియన్తు దేవీర్య ఋతుర్జనీనామ్ ॥

అగ్నిర్హోతా గృహపతిః స రాజా । విశ్వా వేద జనిమా జాతవేదాః ।
 దేవానాముత యో మర్త్యానామ్ । యజిష్ఠః స ప్రయజతామృతా వా । వయము
 త్వా గృహపతే జనానామ్ । అగ్నే అకర్మ సమిధా బృహన్తమ్ । అస్థురిణో
 గార్హపత్యాని సన్తు । తిగ్మేన నస్తేజసా సశిశాధి ॥ ౩౧ ౫౧ ౧౦౨ ౧ ॥
 జనీనామప్తౌ చ ॥ ౧౨ ॥

౨౭ ఉపహూతః రథస్తరః సహ పృథివ్యా | ఉప మా రథస్తరః
 సహ పృథివ్యా హ్యయతామ్ | ఉపహూతం వామదేవ్యః సహస్తరిక్షేణ | ఉప
 మా వామదేవ్యః సహస్తరిక్షేణ హ్యయతామ్ | ఉపహూతం బృహథ్సహ దివా | ఉప
 మా బృహథ్సహ దివా హ్యయతామ్ | ఉపహూతాః సప్తహోత్రాః | ఉప మా సప్తహోత్రా
 హ్యయంతామ్ | ఉపహూతా ధేనుః సహర్షభా | ఉప మా ధేనుః సహర్షభా హ్యయతామ్
 ||

31 x1 ౧31 ౧||

౨౮ ఉపహూతో భక్షః సఖా | ఉప మా భక్షః సఖా హ్యయతామ్ | ఉపహూతా ౪
 ం హో |

ఇడోపహూతా | ఉపహూతేడా | ఉపో అస్మాః ఇడా హ్యయతామ్ | ఇడోపహూతా
 | ఉపహూతేడా |

మానవీ ఘృతపదీ మైత్రావరుణీ | బ్రహ్మ దేవకృతముపహూతమ్ || 31 x1 ౧31 ౨||

౨౯ దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతాః | ఉపహూతా మనుష్యాః | య ఇమం యజ్ఞమవాన్
 |

యే యజ్ఞపత్నీం వర్ధాన్ | ఉపహూతే ద్యావాపృథివీ | పూర్వజే ఋతావరీ
 | దేవీ దేవపుత్రే | ఉపహూతేయం యజమానా | ఇన్ద్రాణీవావిధవా | ఆదితిరివ
 సుపుత్రా | ఉత్తరస్యాం దేవయజ్ఞాయాముపహూతా | భూయసి హవిష్కరణ
 ఉపహూతా |

దివ్యే ధామన్నుపహూతా | ఇదం మే దేవా హవిర్బుషంతామితి తస్మిన్నుపహూతా |
 విశ్వమస్యాః ప్రియముపహూతమ్ | విశ్వస్య ప్రియస్యోప హూతస్యోపహూతా || 31

x1 ౧31 3|| సహర్షభా హ్యయతాముపహూతః సుపుత్రా షట్సప్త || ౧3||

సత్యం ప్రవోఽగ్నే మహానగ్నిర్హోతా సమిధోఽగ్నిర్వృత్రాణ్యగ్నిర్మూర్ధోప
 హూతం దేవం బర్హిరేదం ద్యావాపృథివీ తచ్ఛంయోరా ప్యాయస్యోపహూతం
 త్రయోదశ || ౧3||

సత్యం వయః స్యామ వృష్టిద్యావా నవవిశతిః || ౨౯||

సత్యముపహూతా ||

తృతీయాష్టకే షష్ఠః ప్రపాఠకః ౬

- ౧ అజ్ఞాన్తి త్వామధ్వరే దేవయన్తః । వనస్పతే మధునా దైవ్యేన ।
 యదూర్ధ్వస్త్రిష్టాద్ధ్యవిణేహ ధత్వాత్ । యద్వా క్షయో మాతురస్యా ఉపస్థే
 । ఉచ్చయస్వ వనస్పతే । వర్షన్పుథీవ్యా అధి । సుమితీ మీయమానః
 । వరోచ్ఛదా యజ్ఞవాహసే । సమిధస్య శ్రయమాణః పురస్తాత్ । బ్రహ్మ
 వన్వానో అజరః సువీరమ్ ॥ ౩౧ ౬౧ ౧౧ ౧॥
- ౨ ఆరే అస్మదమతిం బాధమానః । ఉచ్చయస్వ మహతే సౌభగాయ । ఉర్ధ్వ
 ఊషణ ఊతయే । తిష్ఠా దేవో న సవితా । ఉర్ధ్వో వాజస్య సనితా
 యదజ్ఞాభిః । వాషుద్ధిర్విహ్వాయామహా । ఉర్ధ్వో నః పాహ్యః హసో
 ని కేతునా । విశ్వః సమత్రిణం దహా । కృధీ న ఉర్ధ్వాశ్చ
 రథాయ జీవసే । విదా దేవేషు నో దువః ॥ ౩౧ ౬౧ ౧౧ ౨॥
- ౩ జాతో జాయతే సుదినత్వే అహ్నమ్ । స మర్య ఆ విదధే వర్ధమానః । పునన్తి
 ధీరా అపసో మనీషా । దేవయా విప్ర ఉదియర్తి వాచమ్ । యువా సువాసాః
 పరిపీత ఆగాత్ । స ఉ శ్రేయాన్భవతి జాయమానః । తం ధీరాసః కవయ
 ఉన్నయన్తి । స్వాధియో మనసా దేవయన్తః । పృథుపాజా అమర్త్యః ।
 ఘృతనిర్ణిఖ్వాహుతః ॥ ౩౧ ౬౧ ౧౧ ౩॥
- ౪ అగ్నిర్యజ్ఞస్య హవ్యవాట్ । తః సబాధో యతస్రువః । ఇత్థా ధియా
 యజ్ఞవన్తః । ఆచక్రురగ్నిమూతయే । త్వం వరుణ ఉత మిత్రో అగ్నే । త్వాం
 వర్ధన్తి మతిభిర్వసిష్ఠాః । త్వే వసు సుషణనాని సన్తు । యూయం పాత
 స్త్వస్త్రిభిః సదా నః ॥ ౩౧ ౬౧ ౧౧ ౪॥ సువీరం దువః స్వాహతోఽష్టా చ ॥ ౧॥
- ౫ హోతా యక్షదగ్నిః సమిధా సుషమిధా సమిధం నాభా పృథివ్యాః
 సంగధే వామస్య । వర్షన్తివ ఇడస్పదే వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ ।
 హోతా యక్షత్తనూనపాతమదీర్గర్భం భువనస్య గోపామ్ । మధ్వాఽద్య
 దేవో దేవేభ్యో దేవయానాన్పథో అనక్తు వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ । హోతా

యక్షన్నరాశఁ సం నృశస్త్రం నృగః ప్రణేత్రమ్ | గోభిర్వపావాన్ధాన్యదీవైః
 శక్రీవానశ్చైః ప్రథమయావా హిరణ్యైశ్చన్ద్రీ వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ |
 హోతా యక్షదగ్నిమిడ ఈడితో దేవో దేవాః ఆవక్షద్ధూతో హవ్యవాడమూరః
 | ఉపేమం యజ్ఞముపేమాం దేవో దేవహూతిమవతు వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ |
 హోతా యక్షద్భర్హిః సుష్ఠరీమోర్ణం మ్రదా ఆస్మిన్, యజ్ఞే వి చ ప్ర చ
 ప్రథతాగ్ న్వాసస్థం దేవేభ్యః | ఏమేనదద్య వసవో రుద్రా ఆదిత్యాః సదస్తు
 ప్రియమిన్ద్రస్యాస్తు వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ || 31 | ౧ | ౨ | ౧ ||
 ౬ హోతా యక్షద్ధుర ఋషాః కవప్యోఽకోష ధావసీరుదాతాభిర్జిహతాం
 వి పక్షోభిః శ్రయంతామ్ | సుప్రాయణా ఆస్మిన్, యజ్ఞే విశ్రయంతామృతావృథో
 వియన్తాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదుషాసానక్తా బృహతీ
 సుపేశసా నృగః పతిభ్యో యోనిం కృణ్వానే | సగ్గస్మయమానే
 ఇన్ద్రేణ దేవైరేదం బర్హిః సీదతాం వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా
 యక్షద్దైవ్యా హోతారా మన్ద్రా పోతారా కపి ప్రచేతసా | స్విష్టమద్యాన్యః
 కరదిషా స్వభిగూర్తమన్య ఊర్జా సతవసేమం యజ్ఞం దివి దేవేషు ధత్తాం
 వీతామాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షత్రిస్తో దేవీరపసామపస్తమా
 అచ్చిద్రమద్యేదమపస్తన్వతామ్ | దేవేభ్యో దేవీర్దేవమపో వియన్తాజ్యస్య
 హోతర్యజ | హోతా యక్షత్త్వష్టారమచిష్టుమపాకః రేతోధాం విశ్రవసం
 యశోధామ్ | పురురూపమకామకర్శనః సుపోషః పోషైః స్యాథువీరో
 వీరైర్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షద్వనస్పతిముపావసక్ష్మధియో
 జోష్టారః శశమన్నరః | స్వదాధ్వస్థితిర్పతుథాఽద్య దేవో
 దేవేభ్యో హవ్యాఽవాడ్యేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ | హోతా యక్షదగ్ని౨ః
 స్వాహాఽఽజ్యస్య స్వాహా మేదసః స్వాహా స్తోకానాగ్ స్వాహా స్వాహాకృతీనాగ్
 స్వాహా హవ్యసూక్తీనామ్ | స్వాహా దేవాః ఆజ్యపాన్ధాన్యహాఽగ్నిః హోత్రాజ్ఞషాణా
 అగ్నౌ అజ్యస్య వియన్తు హోతర్యజ || 31 | ౧ | ౨ | ౨ || ప్రియమిన్ద్రస్యాస్తు
 వేత్వాజ్యస్య

హోతర్యజ సువీరో వీరైర్వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ చత్వారి చ ॥ ౨॥ అగ్నిం
తనూనపాతం నరాశఁ సమగ్నిమిడ ఈడితో బర్హిర్దుర ఉషాసానక్తా
దైవ్యా తిస్తస్వప్తారం వనస్పతిమగ్నిమ్ । పఞ్చ వేత్వేకో వియన్తు
ద్విర్వీతామేకో వియన్తు ద్విర్వేత్వేకో వియన్తు హోతర్యజ ॥

౭ సమిధో అద్య మనుషో దురోణే । దేవో దేవాన్, యజసి జాతవేదః । ఆ చ వహ
మిత్రమహాశ్చికిత్వాన్ । త్వం దూతః కవిరసి ప్రచేతాః । తనూనపాత్పథ ఋతస్య
యానాన్ । మధ్యా సమజ్ఞాన్స్వధయా సుజిహ్వా । మన్మాని ధీభిరుత యజ్ఞమృగ్ధన్
। దేవత్రా చ కృణుహ్యాధ్వరం నః । నరాశఁ సస్య మహిమానమేషామ్ ।
ఉపస్తోషామ యజతస్య యజ్ఞైః ॥ ౩॥ ౬॥ ౩॥ ౧॥

౮ తే సుక్రతవః శుచయో ధియంధాః । స్వదన్తు దేవా ఉభయాని హవ్యా ।
ఆజహ్వాన ఈడ్యో వస్యశ్చ । ఆయాహ్యగ్నౌ వసుభిః సజోషాః । త్వం దేవానామసి
యహ్వా హోతా । స ఏనాన్, యక్షీషితో యజీయాన్ । ప్రాచీనం బర్హిః ప్రదిశా
పృథివ్యాః । నస్తోరస్యా వృజ్యతే అగ్రే అహ్నమ్ । వ్యప్రథతే వితరం వరీయః
। దేవేభ్యో అదితయే స్యోనమ్ ॥ ౩॥ ౬॥ ౩॥ ౨॥

౯ వ్యచస్వతీర్విర్యాయా విశ్రయన్తామ్ । పతిభ్యో న జనయః శుమ్భమానాః ।
దేవీర్ధ్వారో బృహతీర్విశ్వమిన్వాః । దేవేభ్యో భవథ సుప్రాయణాః । ఆ సుష్వయన్తీ
యజతే ఉపాకే । ఉషాసా నక్తా సదతాం ని యోనో । దివ్యే యోషణే బృహతీ
సురుక్మే । అధి శ్రియఁ శుక్రపిశం దధానే । దైవ్యా హోతారా ప్రథమా
సువాచా । మిమానా యజ్ఞం మనుషో యజద్వై ॥ ౩॥ ౬॥ ౩॥ ౩॥

౧౦ ప్రవోదయన్తా విదథేషు కారూ । ప్రాచీనం జ్యోతిః ప్రదిశా దిశన్తా
। ఆ నో యజ్ఞం భారతీ తూయమేతు । ఇడా మనుష్వదిహా చేతయన్తీ ।
తిస్తో దేవీర్బర్హిరేద౨ఁ స్యోనమ్ । సరస్వతీః స్వపసః సదన్తు । య ఇమే
ద్యావాపృథివీ జనిత్రీ । రూపైరపిశదుభవనాని విశ్వా । తమద్య
హోతరిషితో యజీయాన్ । దేవం త్వష్టారమిహ యక్షీ విద్వాన్ ॥ ౩॥ ౬॥ ౩॥ ౪॥

౧౧ ఉపావసృజత్మన్యా సమజ్ఞాన్ । దేవానాం పాథ ఋతుథా హవీఁషి

1 వనస్పతిః శమితా దేవో అగ్నిః | స్వదన్తు హవ్యం మధునా ఘృతేన |
 సద్యోజాతో వ్యమిత యజ్ఞమ్ | అగ్నిరేవానామభవత్పురోగాః | అస్య హోతుః
 ప్రదిశ్శృతస్య వాచి | స్వాహాకృతః హవిరదన్తు దేవాః || 31 ౬ | 31 X ||

యజ్ఞైః సోనం యజ్ఞద్యై విద్వానష్టా చ || 3 ||

౧౨ అగ్నిర్హోతా నో అధ్వరే | వాజీ సన్పరిణీయతే | దేవో దేవేషు యజ్ఞయః |
 పరి త్రివిష్ట్యధ్వరమ్ | యాత్యగ్నీ రభీరివ | ఆ దేవేషు ప్రయో దధత్ |
 పరి వాజపతిః కవిః | అగ్నిర్హవ్యాన్యక్రమీత్ | దధద్రత్సాని దాశుషే || 31 ౬ | ౪ | ౧ ||
 అగ్నిర్హోతా నో నవ || ౪ ||

౧౩ అజైదగ్నిః | అసన్ద్వాజం ని | దేవో దేవేభ్యో హవ్యాఽవాత్ | ప్రాజ్ఞోభిర్
 హిన్వానః | ధేనాభిః కల్పమానః | యజ్ఞస్యాముః ప్రతిరన్ | ఉపప్రేష్య హోతః |
 హవ్యా దేవేభ్యః || 31 ౬ | X | ౧ || అజైదష్టా || X ||

౧౪ దైవ్యాః శమితార ఉత మనుష్యా ఆరభధ్వమ్ | ఉపనయత మేధ్యా దురః
 | ఆశాసానా మేధపతిభ్యాం మేధమ్ | ప్రాస్మా అగ్నిం భరత | స్తుణీత
 బర్హిహిః | అన్వేనం మాతా మన్యతామ్ | అను పితా | అను బ్రాతా సగర్భ్యః | అను
 సఖా సయాధ్యః | ఉదీచీనాః అస్య పదో నిధతాత్ || 31 ౬ | ౬ | ౧ ||

౧౫ సూర్యం చక్షుర్గమయతాత్ | వాతం ప్రాణమన్యవస్పృజతాత్ | దిశః శ్రోత్రమ్ |
 అన్తరిక్షమనుమ్ | పృథివీః శరీరమ్ | ఏకధాఽస్య త్వచమాచ్ఛ్యతాత్
 | పురా నాభ్యా అపిశసో వపాముత్థిదతాత్ | అన్తరేవోష్మాణం వారయతాత్ |
 శ్వేనమస్య వక్షః కృణుతాత్ | ప్రశసా బ్రాహూ || 31 ౬ | ౬ | ౨ ||

౧౬ శలా దోషణీ | కశ్యపేవాసా | అచ్ఛిద్రే శ్రోణీ |
 కవషోరూ సైకపర్ణాఽష్టివన్తా | షడ్విశతిరస్య వజ్కయః | తా
 అనుష్టోవ్యావ్యవయతాత్ | గాత్రం గాత్రమస్యానూనం కృణుతాత్ | ఊవధ్యగూహం
 పార్థివం ఖనతాత్ | అస్మా రక్షః సః సృజతాత్ | వన్విష్టమస్య మా రావిష్ట
 || 31 ౬ | ౬ | 3 ||

౧౭ ఉరూకం మన్యమానాః | నేద్యస్తోకే తనయే | రవితా రవచ్ఛమితారః | అద్రిగో

శమీధ్వమ్ | సుశమి శమీధ్వమ్ | శమీధ్వమధ్రిగో | అధ్రిగుశ్చాపాపశ్చ
 | ఉభౌ దేవనాశ్శమితారౌ | తావిమం పశుశ్చ శ్రవయతాం
 ప్రవిద్వాశ్శౌ | యథా యథాఽస్య శ్రవణం తథా తథా || 31 ౬1 ౬1 ౪||
 ధత్తాద్భాహూ మా రావిష్ట తథాతథా || ౬||

౧౮ జషస్య సప్రథస్తమమ్ | వచో దేవస్పరస్తమమ్ | హవ్యా జహ్వన ఆసని |
 ఇమం నో యజ్ఞమమృతేషు ధేహి | ఇమా హవ్యా జాతవేదో జషస్వ | స్తోకానామగ్నౌ
 మేదసో ఘృతస్య | హోతః ప్రాశాన ప్రథమో నిషద్య | ఘృతవన్తః పావక
 తే | స్తోకాః శోచతన్తి మేదసః | స్వధర్మం దేవవీతయే || 31 ౬1 ౭1 ౧||

౧౯ శ్రేష్ఠం నో ధేహి వార్యమ్ | తుభ్యగ్న్ స్తోకా ఘృతశ్చుతః | అగ్నౌ విప్రాయ
 సన్త్య | ఋషిః శ్రేష్ఠః సమిధ్యసే | యజ్ఞస్య ప్రావితా భవ | తుభ్యగ్న్
 శోచతన్త్యధ్రిగో శచీవః | స్తోకాసో అగ్నౌ మేదసో ఘృతస్య | కవిశస్తో
 బృహతా భానునాఽఽగాః | హవ్యా జషస్య మేధిర | ఓజిష్ఠం తే మధ్యతో మేద
 ఉదభృతమ్ | ప్ర తే వయం దదామహే | శోచతన్తి తే వసో స్తోకా అధిత్వవి |
 ప్రతి తాన్దేవశో విహి || 31 ౬1 ౭1 ౨|| దేవవీతయ ఉదభృతం శ్రీణి చ || ౭||
 ౨౦ ఆ వృత్రహణా వృత్రహభిః శుష్టైః | ఇన్ద్ర యాతం నమోభిరగ్నౌ అర్వాక్ |
 యువశ్చ రాధోభిరకవేభిరన్ద్ర | అగ్నౌ ఆస్మే భవతముత్తమేభిః | హోతా
 యక్షదిన్ద్రాగ్నౌ | భాగస్య వపాయా మేదసః | జషేతాశ్చహవిః | హోతర్యజ
 | వి హ్యఖ్యన్మనసా వస్య ఇచ్ఛన్ | ఇన్ద్రాగ్నౌ జ్ఞాస ఉత వా సజాతాన్ || 31 ౬1
 ౮1 ౧||

౨౧ నాన్యా యువత్ప్రమతిరస్తి మహ్యమ్ | స వాం ధియం వాజయన్తిమతక్షమ్ |
 హోతా
 యక్షదిన్ద్రాగ్నౌ | పురోడాశస్య జషేతాశ్చహవిః | హోతర్యజ | త్వామీదతే
 అజిరం దూత్యాయ | హవిష్మన్తః సదమిన్మానుషాసః | యస్య దేవైరానదో
 బర్హిరగ్నౌ | అహన్యన్తై సుదినా భవన్తు | హోతా యక్షదగ్నిమ్ | పురోడాశస్య
 జషతాశ్చహవిః | హోతర్యజ || 31 ౬1 ౮1 ౨|| సజాతానగ్నిం ద్వే చ || ౮||
 ౨౨ గీర్భిర్విప్రః ప్రమతిమిచ్ఛమానః | ఈట్టే రయిం యశసం పూర్వభాజమ్

| ఇన్ద్రాగ్ని వృత్రహణా సువజ్రా | ప్రణో నవ్యేభిస్తిరతం దేష్టైః | మా చేఛద్య
 రశ్మీః రితి నాధమానాః | పితృణాః శక్తీరను యచ్ఛమానాః
 | ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం కం వృషణో మదన్తి | తా హ్యదీ ధిషణాయా ఉపస్థే |
 అగ్నిః సుదీతిః సుదృశం గృణన్తః | నమస్యామస్త్యేడ్యం జాతవేదః
 | త్వాం దూతమరతిః హవ్యవాహమ్ | దేవా అకృణ్వన్నమృతస్య నాభిమ్ ||

31 ౬1 ౯1 ౧1 జాతవేదో ద్యే చ || ౯1 ||

౨3 త్వౌ హ్యగ్నే ప్రథమో మనోతా | అస్యా ధియో అభవో దస్మ హోతా |
 త్వః సీ వృషన్నకృణోర్బుష్టరీతు | సహో విశ్వస్మై సహసే సహధ్యై |
 అధా హోతా న్యసీదో యజీయాన్ | ఇడస్పద ఇషయన్నీడ్యః సన్ | తం త్వా నరః
 ప్రథమం దేవయన్తః | మహో రాయే చితయన్తో అనుగ్మన్ | వృతేవ యన్తం
 బహుభిర్వసవ్యైః | త్వే రయిం జాగృవాః సో అనుగ్మన్ || 31 ౬1 ౧01 ౧1 ||

౨౪ రుశన్తమగ్నిం దర్భతం బృహన్తమ్ | వపావన్తం విశ్వహా
 దీధివాః సమ్ | పదం దేవస్య నమసా వియన్తః | శ్రవస్యవః శ్రవ
 ఆపన్నమృక్తమ్ | నామాని చిద్ధధిరే యజ్ఞయాని | భద్రాయాం తే రణయన్త
 సందృష్టౌ | త్వాం వర్ధన్తి క్షితయః పృథివ్యామ్ | త్వః రాయ ఉభయాసో
 జనానామ్ | త్వం త్రాతా తరణే చేత్యో భూః | పితా మాతా సదమిన్యానుషాణామ్ ||

31 ౬1 ౧01 ౨1

౨౫ స పర్యేణ్యః స ప్రియో విక్ష్యగ్నిః | హోతా మన్ద్రో నిషసాదా యజీయాన్ | తం
 త్వా వయం దమ ఆ దీధివాః సమ్ | ఉపజ్ఞ బాధో నమసా సదేమ | తం త్వా
 వయః సుధియో నవ్యమగ్నౌ | సుమ్నాయవ ఈమహే దేవయన్తః | త్వం విశో
 అనయో

దీద్యానః | దివో అగ్నే బృహతా రోచనేన | విశాం కవిం విశ్వతిః
 శశ్వతీనామ్ | నితోశనం వృషభం చర్షణీనామ్ || 31 ౬1 ౧01 31 ||

౨౬ ప్రేతిషణిమిషయన్తం పావకమ్ | రాజన్తమగ్నిం యజతః రయీణామ్ | సో
 అగ్న ఉజే శశమే చ మర్తః | యస్త ఆనత్ సమిధా హవ్యదాతిమ్ | య ఆహుతిం
 పరివేదా నమోభిః | విశ్వేథ్య వామా దధతే త్వోతః | అస్మా ఉ తే మహి మహే

విధేమ । నమోభిరగ్నే సమిధోత హవ్యైః । వేదీ సూనో సహసో గీర్భిరుక్తైః ।

ఆ తే భద్రాయాఽసుమతౌ యతేమ ॥ 31 ౬ ౧౦1 ౪॥

౨౭ ఆ యస్తతన్థ రోదసీ వి భాసా । శ్రవోభిశ్చ శ్రవస్యస్తరుత్రః ।

బృహద్భిర్వాజైః స్థవిరేభిరన్మే । రేవద్భిరగ్నే వితరం విభాహి ।

న్యవద్వసో సదమిధే హ్యన్మే । భూరి తోకాయ తనయాయ పశ్యః ।

పూర్వీరిషో బృహతీరారే అఘాః । అన్మే భద్రా సౌశ్రవసాని సన్తు

। పురూణ్యగ్నే పురుధా త్వాయా । వసూని రాజన్వసుతాతే అశ్యామ్ । పురూణీ

హి త్వే పురువార నన్తి । అగ్నే వసు విధతే రాజని త్వే ॥ 31 ౬ ౧౦1 ౫॥

జాగృవాఽసో అనుగ్మన్మానుషాణాం చర్షణీనాం యతేమాశ్యాం ద్వే చ ॥ ౧౦॥

౨౮ ఆభరతఽశిక్షతం వజ్రబాహూ । అస్మాఽ ఇన్యాగ్ని అవతఽశపీభిః

। ఇమే ను తే రశ్మయః సూర్యస్య । యేభిః సపితృం పితరో న ఆయన్ । హోతా

యక్షదిన్యాగ్ని । ఛాగస్య హవిష ఆత్తామద్య । మధ్యతో మేద ఉద్భృతమ్ ।

పురా ద్వేషోభ్యః । పురా పౌరుషేయ్యా గృభః । ఘస్తాన్నూనమ్ ॥ 31 ౬ ౧౦1 ౧॥

౨౯ ఘనై అజ్రాణాం యవసప్రథమానామ్ । సుమత్క్షరాణాఽశతరుద్రీయాణామ్

। అగ్నిష్వాత్తానాం పీవోపవననానామ్ । పార్శ్వతః శ్రోణీతః శితామత

ఉధాన్దతః । అక్లదక్లదవత్తానామ్ । కరత ఏవేన్యాగ్ని । జషేతాఽహవిః

। హోతర్యజ । దేవేభ్యో వనస్పతే హవీఽషి । హిరణ్యపర్ణ ప్రదివస్తే

అర్థమ్ ॥ 31 ౬ ౧౦1 ౨॥

3౦ ప్రదక్షిణీద్రశనయా నియూయ । ఋతస్య వక్షి పథిభీ రజష్టైః ।

హోతా యక్షద్వనస్పతిమభి హి । పిష్టతమయా రభిష్ఠయా రశనయా౨౬ధిత

। యత్రేన్యాగ్నియోశ్చాగస్య హవిషః ప్రియా ధామాని । యత్ర వనస్పతేః ప్రియా

పాథాః । యత్ర దేవానామాజ్యపానాం ప్రియా ధామాని । యత్రాగ్నేర్హోతుః ప్రియా

ధామాని । తత్రైతం ప్రస్తుత్యేవోపస్తుత్యేవోపావస్రక్షత్ । రభీయాఽసమివ

కృత్వీ ॥ 31 ౬ ౧౦1 3॥

3౧ కరదేవం దేవో వనస్పతిః । జషేతాఽహవిః । హోతర్యజ । పిప్రీహి

దేవాఁ ఉశతో యవిష్ట | విద్వాఁ బుతూఁర్ బుతుపతే యజేహ | యే దైవ్యా
 బుత్విజస్తేభిరగ్నై | త్వఁ హోత్యాణామస్యాయజిష్ఠః | హోతా యక్షదగ్నైఁ
 స్విష్టకృతమ్ | అయాడగ్నిర్ద్వాగ్నియోశ్చాగస్య హవిషః ప్రియా ధామాని |
 అయాడ్యనస్పతేః ప్రియా పాథాఁసి | అయాడ్డేవానామాజ్యపానాం ప్రియా ధామాని |
 యక్షదగ్నైర్ హోతుః ప్రియా ధామాని | యక్షధ్వం మహిమానమ్ | ఆయజతామేజ్య
 ఇషః | కృణోతు సో అధ్వరా జాతవేదాః | జుషతాఁహవిః | హోతర్యజ
 || 31 ౬1 ౧౧1 ౪|| నూనమర్థం కృత్వీ పాథాఁసి సప్త చ || ౧౧||

32 ఉపోహ యద్విదధం వాజినో గూః | గీర్భిర్విప్రాః ప్రమతిమిచ్చమానాః |
 అర్వన్తో న కాష్ఠాం నక్షమాణాః | ఇన్ద్రాగ్ని జోహువతో నరస్తే | వనస్పతే
 రశనయాఽభిధాయ | పిష్టతమయా వయునాని విద్వాన్ | వహ దేవత్రా దిధిషో
 హవీఁషి | ప్ర చ దాతారమమృతేషు వోచః | అగ్నిఁ స్విష్టకృతమ్
 | అయాడగ్నిర్ద్వాగ్నియోశ్చాగస్య హవిషః ప్రియా ధామాని || 31 ౬1 ౧౨1 ౧||

33 అయాడ్యనస్పతేః ప్రియా పాథాఁసి | అయాడ్డేవానామాజ్యపానాం ప్రియా
 ధామాని | యక్షదగ్నైర్ హోతుః ప్రియా ధామాని | యక్షధ్వం మహిమానమ్ |
 ఆయజతామేజ్య ఇషః | కృణోతు సో అధ్వరా జాతవేదాః | జుషతాఁ
 హవిః | అగ్నే యదద్య విశో అధ్వరస్య హోతః | పావక శోచే వేష్ట్య హి
 యజ్వా | బుతా యజాసి మహినా వి యదూభః | హవ్యా వహ యవిష్ట యా తే అద్య
 ||

31 ౬1 ౧౨1 ౨|| ధామాని భూరేకం చ || ౧౨||

3౪ దేవం బర్హిః సుదేవం దేవైః స్యాథ్నువీరం వీరైర్వస్తోర్వృజ్యేతాక్తోః
 ప్రభ్రీయేతాత్యన్యానాయా బర్హిష్మతో మదేమ వసువనే వసుధేయస్య వేతు
 యజ | దేవీర్ద్వారః సంఘాతే విడ్విర్యామఞ్చిథిరా ధ్రువా దేవహూతౌ
 వధ్న ఈమేనాస్తరుణ ఆమిమీయాత్కుమారో వా నవజాతో మైనా అర్వా
 రేణుకకాటః పృణగ్వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవీ
 ఉషాసా నక్తాఽద్వాస్మిన్, యజ్ఞే ప్రయత్యహ్వేతామపి నూనం దైవీర్విశః
 ప్రాయాసిష్టాఁ సుప్రీతే సుధితే వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ

| దేవీ జోష్ఠి వసుధీతి యయోరన్యాఽఘా ద్వేషాఽసి యూయవదాఽన్యా
 వక్షద్వసు వార్యాణి యజమానాయ వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ
 | దేవీ ఊర్జాహుతి ఇషమూర్జమన్యా వక్షధ్సగ్ధిః సపీతిమన్యా
 నవేన పూర్వం దయమానాః స్యామ పురాణేన నవం తామూర్జమూర్జాహుతీ
 ఊర్జయమానే అధాతాం వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ | దేవా దైవ్యాహోతారా
 నేష్ఠారా పోతారా హతాఘశః సావాభరద్వసూ వసువనే వసుధేయస్య
 వీతాం యజ | దేవీస్తీస్త్రస్త్రో దేవీరిడా సరస్వతీ భారతీ ద్యాం
 భారత్యాద్దిత్యైరస్పృక్షథ్ సరస్వతీమః రుద్రైర్యజ్ఞమావీదిహైవేడయా
 వసుమత్యా సధమాదం మదేమ వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు యజ | దేవో
 నరాశః సస్త్రి శీర్షా షడక్షః శతమిదేనః శితిప్పృష్ఠా ఆదధతి
 సహస్రమీం ప్రవహన్తి మిత్రావరుణేదస్య హోత్రమర్హతో బృహస్పతిః
 స్తోత్రమశ్వినాఽఽధ్వర్యవం వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ | దేవో
 వసస్పతిర్వర్షప్రావా ఘృతనిర్ణిర్ణ్యామగ్రేణాస్పృక్షదాఽన్తరిక్షం
 మధ్యేనాప్రాః పృథివీముపరేణాద్వృ హీద్వసువనే వసుధేయస్య వేతు యజ |
 దేవం బర్హిర్వారితీనాం నిధే ధాసి ప్రచ్యుతీనామప్రచ్యుతం నికామధరణం
 పురుస్సార్హం యశస్వదేనా బర్హిషాఽన్యా బర్హిగ్వ్యభిష్యామ వసువనే
 వసుధేయస్య వేతు యజ | దేవో ఆగ్నిః స్విష్ఠకృఘ్నృద్రవిణా మన్యః కవిః
 సత్యమన్యాఽఽయజి హోతా హోతుర్ హోతురాయజియానగ్నో యాన్తేవానయాడ్యాః
 ఆపిప్రేయో తే హోత్రే అమధ్నత తాః ససనుషీః హోత్రాం దేవంగమాం
 దివి దేవేషు యజ్ఞమేరయేమఽఽ స్విష్ఠకృవ్యాగ్నో హోతాఽభూర్వసువనే
 వసుధేయస్య నమోవాకే వీహి యజ || 31 ౬| ౧31 ౧|| యజైకం చ || ౧3||
 3x దేవం బర్హిః | వసువనే వసుధేయస్య వేతు | దేవీర్ధ్వారః | వసువనే
 వసుధేయస్య వియన్తు | దేవీ ఉషాసానక్తా | వసువనే వసుధేయస్య వీతామ్ |
 దేవీ జోష్ఠి | వసువనే వసుధేయస్య వీతామ్ | దేవీ ఊర్జాహుతీ | వసువనే
 వసుధేయస్య వీతామ్ || 31 ౬| ౧౪| ౧||

3౬ దేవా దైవ్యా హోతారా | వసువనే వసుధేయస్య వీతామ్ | దేవీస్త్రిసస్త్రిసో
 దేవీః | వసువనే వసుధేయస్య వియన్తు | దేవో నరాశః సః | వసువనే
 వసుధేయస్య వేతు | దేవో వనస్పతిః | వసువనే వసుధేయస్య వేతు | దేవం
 బర్హిర్యారీతినామ్ | వసువనే వసుధేయస్య వేతు || 31 ౬| ౧౪| ౨||

3౭ దేవో అగ్నిః స్విష్టకృత్ | సుద్రవిణా మన్ద్రః కవిః | సత్యమన్మా౭౭యజీ
 హోతా | హోతుర్ హోతురాయజీయాన్ | అగ్నేయాన్ష్టేవానయాత్ | యాః అపిప్రేః
 | యే తే

హోత్రే అమథ్యత | తాః ససనుషీః హోత్రాం దేవంగమామ్ | ద్వివి దేవేషు
 యజ్ఞమేరయేమమ్ | స్విష్టకృచ్చాగ్నే హోతా౭భూః | వసువనే వసుధేయస్య
 నమోవాకే వీహి || 31 ౬| ౧౪| 3|| వీతాం వేత్వభూరేకం వ || ౧౪||

3౮ అగ్నిమద్య హోతారమవృణీతాయం యజమానః పచన్వక్తీః
 పచన్పరోడాశం బధ్నున్నిన్ద్యాగ్నిభ్యాం ఛాగఃసూపస్థా అద్య దేవో
 వనస్పతిరభవద్దిన్ద్యాగ్నిభ్యాం ఛాగేనాఘస్తాం తం మేదప్తః ప్రతి
 పచతా౭గ్రభీష్టామవీవృధేతాం పురోడాశేన త్వామద్యర్ష ఆర్షేయర్షీణాం
 నపాదవృణీతాయం యజమానో బహుభ్య ఆ సంగతేభ్య ఏష మే దేవేషు వసు
 వార్యాయక్ష్యత ఇతి తా యా దేవా దేవదానాస్యదుస్తాన్యస్మా ఆ చ శాస్వా చ
 గురస్వేషితశ్చ హోతరసి భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషః సూక్తవాకాయ
 సూక్తా బ్రూహి || 31 ౬| ౧౫| ౧|| అగ్నిమద్యైకమ్ || ౧౫||

అజ్ఞాన్తి హోతా యక్షభృమిధ్ధో అద్యాగ్నిరజైద్దైవ్యా జుషస్వావృత్రహణా
 గీర్భిస్త్య౨ః హ్యభరతముపోహా యద్దేవం బర్హిః సుదేవం దేవం
 బర్హిరగ్నిమద్య పచ్చదశ || ౧౫||

అజ్ఞాన్త్యపావసృజన్నాన్యా యువత్కర దేవమష్టాత్రిశత్ || 3౮||
 అజ్ఞాన్తి సూక్తాబ్రూహి ||

తృతీయాష్టకే సప్తమః ప్రపాఠకః ౭

అచ్చిద్రమ్

౧ సర్వాన్ వా ఏషోఽగ్నౌ కామాన్ప్రవేశయతి | యోఽగ్నినన్వాధాయ
వ్రతముపైతి | స యదనిష్ఠ్వా ప్రయాయాత్ | అకామప్రీతా ఏనం కామా
నానుప్రయాయుః

| అతేజా అవీర్యః స్యాత్ | స జహుయాత్ | తుభ్యం తా అఙ్గిరస్తమ | విశ్వాః
సుక్షితయః పృథక్ | అగ్నే కామాయ యేమిర ఇతి | కామానేవాస్మిన్దధాతి ||

31 21 ౧1 ౧||

౨ కామప్రీతా ఏనం కామా అను ప్రయాన్తి | తేజస్వీ వీర్యావాన్భవతి | సంతతిర్వా
ఏషా యజ్ఞస్య | యోఽగ్నినన్వాధాయ వ్రతముపైతి | స యదుద్వాయతి |
విచ్ఛిత్తిరేవాస్య సా | తం ప్రాశ్చముద్ధృత్య | మనసోపతిష్ఠేత | మనో
వై ప్రజాపతిః | ప్రాజాపత్యో యజ్ఞః || 31 21 ౧1 ౨||

3 మనస్తవ యజ్ఞః సంతనోతి | భూరిత్యాహ | భూతో వై ప్రజాపతిః
| భూతిమేవోపైతి | వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణర్ధ్యతే |

యస్యాహితాగ్నేరగ్నిరప్రజాయతి | యావచ్ఛమ్యయా ప్రవిధ్యేత్ | యది
తావదప్రజాయేత్ | తః సంభరేత్ | ఇదం త ఏకం పర ఉత ఏకమ్ ||

31 21 ౧1 3||

౪ తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్య | సంవేశనస్తనువై చారురేధి | ప్రియే
దేవానాం పరమే జనిత్ర ఇతి | బ్రహ్మణైవైనః సంభరతి | సైవ
తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | యది పరస్తరామప్రజాయేత్ | అను ప్రయాయావస్యేత్ |
సో ఏవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | ఓషధీర్వా ఏతస్య పశూన్నయః ప్రవిశతి |
యస్య హవిషే వథాన అపాకృతా ధయన్తి || 31 21 ౧1 ౪||

× తాన్, యద్దుహ్యేత్ | యాతయామ్నా హవిషా యజేత | యన్న దుహ్యేత్ |
యజ్ఞపరురన్తరియాత్ | వాయవ్యాం యవాగూం నిర్వపేత్ | వాయుర్వై పయసః
ప్రదాపయిత్ | స ఏవాస్మై పయః ప్రదాపయతి | పయో వా ఓషధయః | పయః
పయః | పయసైవాస్మై పయోఽవరున్ధే || 31 21 ౧1 ×||

౬ అథోత్తరస్మై హవిషే వధ్వానపాకుర్యాత్ | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః |
 అన్యతరాన్, వా ఏష దేవాన్భాగధేయేన వ్యర్థయతి | యే యజమానస్య
 సాయం గృహమాగచ్ఛన్తి | యస్య సాయం దుర్ధః హవిరార్తిమార్చతి
 | ఇన్ద్రాయ ప్రిహీన్నిరుప్యోపవనీత్ | పయో వా ఓషధయః | పయ ఏవారభ్య
 గృహీత్వోపవసతి | యత్పూతః స్యాత్ | తచ్ఛ్రుతం కుర్యాత్ || ౩౧ ౭౧ ౧౧ ౬ ||

౭ అథేతర ఐన్ద్రః పురోడాశః స్యాత్ | ఇన్ద్రియే ఏవాస్మై సమీచీ దధాతి
 | పయో వా ఓషధయః | పయః పయః | పయసైవాస్మై పయోఽవరుణే |
 అథోత్తరస్మై హవిషే వధ్వానపాకుర్యాత్ | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః |
 ఉభయాన్, వా ఏష దేవాన్భాగధేయేన వ్యర్థయతి | యే యజమానస్య సాయం
 చ ప్రాతశ్చ గృహమాగచ్ఛన్తి | యస్యోభయ హవిరార్తిమార్చతి
 || ౩౧ ౭౧ ౧౧ ౭ ||

౮ ఐన్ద్రం పశ్చాశరావమోదనం నిర్వపేత్ | అగ్నిం దేవతానాం ప్రథమం యజేత్ |
 అగ్నిముఖా ఏవ దేవతాః ప్రిణాతి | అగ్నిం వా అన్వన్యా దేవతాః | ఇన్ద్రమన్వన్యాః
 | తా ఏవోభయాః ప్రిణాతి | పయో వా ఓషధయః | పయః పయః | పయసైవాస్మై
 పయోఽవరుణే | అథోత్తరస్మై హవిషే వధ్వానపాకుర్యాత్ || ౩౧ ౭౧ ౧౧ ౮ ||

౯ సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | అర్ధో వా ఏతస్య యజ్ఞస్య మీయతే | యస్య
 వ్రత్యేఽహన్వత్స్వనాలమ్భుకా భవతి | తామపరుధ్య యజేత | సర్వేజైవ
 యజ్ఞేన యజతే | తామిష్టోపహ్వయేత | అమూహమస్మి | సా త్వమ్ | ద్యౌరహమ్
 |
 పృథివీ త్వమ్ | సామాహమ్ | ఋక్త్వమ్ | తావేహి సంభవావ | సహ రేతో దధావహ్నా
 |

పునే పుత్రాయ వేత్తై | రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్రాయ సువీర్యాయేతి |
 అర్ధ ఏవైనాముపహ్వయతే | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః || ౩౧ ౭౧ ౧౧ ౯ || దధాతి
 యజ్ఞ ఉత ఏకం ధయన్తి రుణే కుర్యాదార్చత్యపాకుర్యాత్పృథివీ త్వమ్ష్టా
 చ || ౧ || సర్వాన్ ఏ వై యది పరస్తరామోషధీరన్యతరానుభయానర్ధో వై ||

౧౦ యద్విష్ణుః జహుయాత్ | అప్రజా అపశుర్యజమానః స్యాత్ | యదనాయతనే
నినయేత్

| అనాయతనః స్యాత్ | ప్రాజాపత్యయర్చా వశ్మీకవపాయామవనయేత్ |
ప్రాజాపత్యో వై వశ్మీకః | యజ్ఞః ప్రజాపతిః | ప్రజాపతావేవ యజ్ఞం
ప్రతిష్ఠాపయతి | భూరిత్యాహ | భూతో వై ప్రజాపతిః || ౩౧ ౭౧ ౨౧ ౧||

౧౧ భూతిమేవోపైతి | తత్కృత్వా | అన్యాం దుగ్ధా పునర్హోతవ్యమ్
| సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | యత్కీటావపన్నేన జహుయాత్ | అప్రజా
అపశుర్యజమానః స్యాత్ | యదనాయతనే నినయేత్ | అనాయతనః స్యాత్ |
మధ్యమేన పర్ణేన ద్యావాపుథివ్యయర్చాఽన్తఃపరిధి నినయేత్ |
ద్యావాపుథివ్యోరేవైవత్ప్రతిష్ఠాపయతి || ౩౧ ౭౧ ౨౧ ౨||

౧౨ తత్కృత్వా | అన్యాం దుగ్ధా పునర్హోతవ్యమ్ | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః |
యదప వృష్టేన జహుయాత్ | అపరూపమస్యాత్కృణ్ణాయేత | కీలాసో వా స్యాదర్హసో
వా | యత్ప్రత్యేయాత్ | యజ్ఞం విచ్ఛిన్ద్యాత్ | స జహుయాత్ | మిత్రో
జనాన్కల్పయతి
ప్రజానన్ || ౩౧ ౭౧ ౨౧ ౩||

౧౩ మిత్రో దాధార పృథివీముత ద్యామ్ | మిత్రః కృష్టిరనిమిషాఽభిచష్ఠే
| సత్యాయ హవ్యం పుత్రవజ్జహోతేతి | మిత్రేణైవైనత్కల్పయతి |
తత్కృత్వా | అన్యాం దుగ్ధా పునర్హోతవ్యమ్ | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః |
యత్పూర్వస్యామాహుత్యాః హుతాయాముత్తరాఽఽహుతిః స్కన్దేత్ | ద్విపాద్భిః
పశుభిర్యజమానో వ్యుద్ధేత | యదుత్తరయాఽభిజహుయాత్ || ౩౧ ౭౧ ౨౧ ౪||

౧౪ చతుష్పాద్భిః పశుభిర్యజమానో వ్యుద్ధేత | యత్ర వేత్త వనస్పతే
దేవానాం గుహ్యో నామాని | తత్ర హవ్యాని గామయేతి వానస్పత్యయర్చా
సమిధమాధాయ | తూష్టిమేవ పునర్జుహుయాత్ | వనస్పతివైవ యజ్ఞస్యారాం
చానారాం చాహుతీ విదాధార | తత్కృత్వా | అన్యాం దుగ్ధా పునర్హోతవ్యమ్ |
సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః | యత్పూర్వ ప్రయాజేభ్యః ప్రాజ్ఞారః స్కన్దేత్ |

అధ్వర్యవే చ యజమానాయ చాకర్గ్ స్యాత్ || 31 21 21 x ||

౧x యద్దక్షిణా | బ్రహ్మణే చ యజమానాయ చాకర్గ్ స్యాత్ | యత్ప్రత్యక్ | హోత్రే చ పత్నియై చ యజమానాయ చాకర్గ్ స్యాత్ | యదదక్షే | అగ్నిధే చ పశుభ్యశ్చ యజమానాయ చాకర్గ్ స్యాత్ | యదభిజహుయాత్ | రుద్రోఽస్య పశూన్ ఘాతుకః స్యాత్ | యన్నాభిజహుయాత్ | అశాన్తః ప్రహ్రియేత || 31 21 21 ౬ ||

౧౬ స్రువస్య బుద్ధేనాభినిదధ్యాత్ | మా తమో మా యజ్జస్తమన్మా యజమానస్తమత్ | నమస్తే ఆస్త్రాయతే | నమో రుద్ర పరాయతే | నమో యత్ర నిషీదసి | అముం మా హిసీరముం మా హిసీరితి యేన స్కన్దేత్ | తం ప్రహరేత్ | సహస్రశ్శ్రో వృషభో జాతవేదాః | స్తోమపృష్టో ఘృతవాన్స్థుప్రతీకః | మా నో హసీన్మేత్థితో నేత్త్వా జహామ | గోపోషం నో వీరపోషం చ యచ్ఛేతి | బ్రహ్మణైవైనం ప్రహరతి | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః || 31 21 21 ౭ ||

వై ప్రజాపతిః స్థాపయతి ప్రజానన్నభి జహుయాధ్వాన్ద్రియేత జహామ త్రీణి చ || ౨ || యద్విషణ్ణేన ప్రాజాపత్యయా యత్కిటా మధ్యమేన యదవవృష్టేన యత్పూర్వస్యాం యత్పూరా ప్రయాజేభ్యః ప్రాజ్ఞారో యద్దక్షిణా యత్ప్రత్యగ్యదుదన్తశ ||

౧౭ వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణర్ధ్యతే | యస్యాహితాగ్నేరగ్నిర్మథ్యమానో న జాయతే | యత్రాన్యం పశ్యేత్ | తత ఆహృత్య హోతవ్యమ్ | అగ్నావేవాస్యాగ్ని హోత్ర హుతం భవతి | యద్వన్యం న వన్దేత్ | అజాయా హోతవ్యమ్ | ఆగ్నేయా వా ఏషా | యదజా | అగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్ర హుతం భవతి || 31 21 31 ౧ ||

౧౮ అజన్య తు నాశ్చియాత్ | యదజస్యాశ్చియాత్ | యామేవాగ్నావాహుతిం జహుయాత్ | తామద్యాత్ | తస్మాదజన్య నాశ్యమ్ | యద్వజాం న వన్దేత్ | బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే హస్తే హోతవ్యమ్ | ఏష వా అగ్నిర్వైశ్వానరః | యదబ్రాహ్మణః |

అ॒గ్నా॒వే॒వా॒స్యా॒గ్ని॒హో॒త్రః॑ హ॒తుం భ॑వతి || 31 21 31 ౨||

౧౯ బ్రా॒హ్మ॒ణం తు వ॑స॒త్యై నా॑ప॒రు॒న్ధ్యాత్ | యద్బ్రా॒హ్మ॒ణం వ॑స॒త్యా అ॑ప॒రు॒న్ధ్యాత్ |
యస్మి॒న్నే॒వాగ్నా॑వాహుతిం జహుయాత్ | తం భా॒గధే॒యేన॑ వ్యర్థయేత్ |

తస్మాద్బ్రా॒హ్మ॒ణో

వ॑స॒త్యై నా॑ప॒రు॒ధ్యః | యది॑ బ్రా॒హ్మ॒ణం న వి॒న్దేత్ | ద॒ర్భస్త॒మ్భే
హో॒తవ్య॑మ్ | అ॒గ్ని॒వాన్, వై ద॒ర్భస్త॒మ్భః | అ॒గ్నా॒వే॒వా॒స్యా॒గ్ని॒హో॒త్రః॑ హ॒తుం
భ॑వతి | ద॒ర్భాగ్ను॑ నాధ్యాసీత ||

౨౦ యద్ద॒ర్భాన॒ధ్యాసీ॑త | యామే॒వాగ్నా॑వాహుతిం జహుయాత్ | తామధ్యా॑సీత |

తస్మాద్ద॒ర్భా

నాధ్యా॑సీతవ్యాః | యది॑ ద॒ర్భాన్ న వి॒న్దేత్ | అ॒పు హో॒తవ్య॑మ్ | ఆపో॒ వై
స॒ర్వా దే॒వతాః॑ | దే॒వతా॑స్వే॒వాస్యా॒గ్ని॒హో॒త్రః॑ హ॒తుం భ॑వతి | ఆప॒స్తు న
ప॒రిచక్షీ॑త | యదాపః ప॒రిచక్షీ॑త || 31 21 31 ౪||

౨౧ యామే॒వాప్సా॑హుతిం జహుయాత్ | తాం ప॒రిచక్షీ॑త | తస్మాదాపో॑ న ప॒రిచక్షాః॑

| మే॒ధ్యా చ॑ వా ఏ॒తస్యామే॒ధ్యా చ॑ తనువౌ స॒స్పృజ్యే॑తే |
యస్యా॑హితాగ్నే॒రవై॒రగ్ని॒భిర॒గ్నయః॑ స॒స్పృజ్య॑తే | అ॒గ్నయే॑ వివిచయే
పురో॒డాశ॑మ॒ష్టాక॑పాలం నిర్వపేత్ | మే॒ధ్యాం చై॒వాస్యామే॒ధ్యాం చ॑ తనువౌ
వ్యావ॒ర్తయ॑తి | అ॒గ్నయే॑ వ్రతపతయే పురో॒డాశ॑మ॒ష్టాక॑పాలం నిర్వపేత్
| అ॒గ్నిమే॑వ వ్రతప॒త్తిగ్ సే॒న భా॒గధే॒యేనో॑పధావతి | స ఏ॒వైనం॑
వ్రత॑మాలమ్భయతి || 31 21 31 ౫||

౨౨ గ॒ర్భగ్ స్రవ॑స్తమగదమకః | అ॒గ్నిరి॒న్ద్రస్త॑ష్టా బృహస్పతిః |

పృ॒థి॒వ్యామ॑వచుశ్చో॒తైతత్ | నాభి॑ప్రాపో॒తి ని॒ర్పతిం ప॒రాచైః | రేతో॑ వా
ఏ॒తద్వా॑జినమాహితాగ్నేః | యద॒గ్నిహో॑త్రమ్ | తద్యథ్నృ॒వేత్ | రేతో॑ఽస్య వా॑జినః
స్రవేత్ | గ॒ర్భగ్ స్రవ॑స్తమగదమకరిత్యాహ | రేత ఏ॒వాస్మి॒న్వాజి॑నం దధాతి
|| 31 21 31 ౬||

౨౩ అ॒గ్నిరి॒త్యాహ॑ | అ॒గ్ని॒ర్వై రేతో॑ధాః | రేత ఏ॒వ తద్ద॑ధాతి | ఇన్ద్ర

ఇత్యాహ | ఇన్ద్రియమేవాస్మిన్దధాతి | త్వష్టేత్యాహ | త్వష్టా వై పశూనాం
 మిథునానాః రూపకృత్ | రూపమేవ పశుషు దధాతి | బృహస్పతిరిత్యాహ
 | బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః | బ్రహ్మణైవాస్మై ప్రజాః ప్రజనయతి
 | పృథివ్యామవచశోష్టతదిత్యాహ | అస్యామేవైనత్ప్రతిష్ఠాపయతి |
 నాభి ప్రాప్నోతి నిర్మతిం పరాచైరిత్యాహ | రక్షసామపహత్వై || 31 21 31 21 ||
 అజాఽగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రో హుతం భవతి భవత్యాసీత పరివక్షీత
 లమ్భయతి దధాతి దేవానాం బృహస్పతిః పఞ్చ వ || 31 || వివై యద్యన్యమజాయాం
 బ్రాహ్మణస్య దర్భస్తమ్పేఽఘ్న హోతవ్యమ్ ||

౨౪ యాః పురస్తాత్పుస్తవన్తి | ఉపరిష్ఠాధ్వర్వతశ్చ యాః | తాభీ రశ్మి
 పవిత్రాభిః | శ్రద్ధాం యజ్ఞమారభే | దేవా గాతువిదః | గాతుం యజ్ఞాయ విన్దత
 | మనసస్పతినా దేవేన | వాతాద్యజ్ఞః ప్రయుజ్యతామ్ | తృతీయస్యై దివః |
 గాయత్రియా సోమ ఆభృతః ||

౨౫ సోమపీఠాయ సంనయితుమ్ | వకలమన్తరమాదదే | ఆపో దేవీః శుద్ధాః
 స్థ | ఇమా పాత్రాణి శున్దత | ఉపాతక్ష్కాయ దేవానామ్ | పర్ణవల్కముత
 శున్దత | పయో గృహేషు పయో అఘ్నియాసు | పయో వధేషు పయ ఇన్ద్రాయ
 హవిషే ద్రియస్య | గాయత్రీ పర్ణవల్కేన | పయః సోమం కరోత్విమమ్ || 31 21 ౪1
 ౨1 ||

౨౬ అగ్నిం గృహ్ణామి సురథం యో మయోభూః | య ఉద్యన్తమారోహతి
 సూర్యమహ్నా | ఆదిత్యం జ్యోతిషాం జ్యోతిరుత్తమమ్ | శ్వో యజ్ఞాయ రమతాం
 దేవతాభ్యః | వసూన్రుద్రానాదిత్యాన్ | ఇన్ద్రేణ సహ దేవతాః | తాః పూర్వః
 పరిగృహ్ణామి | స్వ ఆయతనే మనీషయా | ఇమామూర్జం పఞ్చదశిం యే ప్రవిష్టాః
 | తాన్దేవాన్పరిగృహ్ణామి పూర్వః || 31 21 ౪1 31 ||

౨౭ అగ్నిర్హవ్యవాడిహ తానావహతు | పౌర్ణమాసో హవిరిదమేషాం
 మయి | ఆమావాస్యో హవిరిదమేషాం మయి | అన్తరాఽగ్ని పశవః |
 దేవసో సదమాగమన్ | తాన్పూర్వః పరిగృహ్ణామి | స్వ ఆయతనే మనీషయా

1 ఇహ ప్రజా విశ్వరూపా రమంతామ్ | అగ్నిం గృహపతిమభిసంవసానాః | తాః
పూర్వః పరిగృహ్ణామి || 31 21 41 4||

20 స్వ ఆయతనే మనీషయా | ఇహ పశవో విశ్వరూపా రమంతామ్ | అగ్నిం
గృహపతిమభి సంవసానాః | తాన్పూర్వః పరిగృహ్ణామి | స్వ ఆయతనే మనీషయా
| ఆయం పితృణామగ్నిః | అవాడ్ధవ్యా పితృభ్య ఆ | తం పూర్వః పరిగృహ్ణామి |
అవిషం నః పితుం కరత్ | అజస్తం త్వాఽ సభాపాలాః || 31 21 41 x||

21 విజయభాగఽ సమిన్ధతామ్ | అగ్నే దీదాయ మే సభ్య | విజిత్యై
శరదః శతమ్ | అన్నమావసథీయమ్ | అభిహరాణి శరదః శతమ్ |
ఆవసథే శ్రియం మన్తమ్ | అహిర్బుధ్నియో నియచ్ఛతు | ఇదమహమగ్ని
జ్యేష్ఠేభ్యః | వసుభ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి | ఇదమహమిన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్యః || 31 21 41 ౬||

30 రుద్రేభ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి | ఇదమహం వరుణజ్యేష్ఠేభ్యః | ఆదిత్యేభ్యో
యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి | పయస్వతీరోషధయః | పయస్వద్వీరుధాం పయః |
అపాం పయసో యత్పయః | తేన మామిన్ద్ర సఽస్పృజ | అగ్నే వ్రతపతే వ్రతం
చరిష్యామి | తచ్ఛక్రేయం తన్మే రాధ్యతామ్ | వాయో వ్రతపత ఆదిత్య వ్రతపతే ||
31 21 41 ౭||

31 వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి | తచ్ఛక్రేయం తన్మే రాధ్యతామ్ | ఇమాం
ప్రాచీముదీచీమ్ | ఇషమూర్జమభి స౨ఽస్కృతామ్ | బహుపర్ణామశుష్యాగ్రామ్ |
హరామి పశుపామహమ్ | యత్కృష్టో రూపం కృత్వా | ప్రావిశస్త్యం వనస్పతీన్
| తతస్తామేకవిఽశతిధా | సంభరామి సుసంభృతా || 31 21 41 ౮||

32 త్రిన్వరిధీర్హిస్రః సమిధః | యజ్ఞాయురనుంచరాన్ | ఉపవేషం
మేక్షణం ధృష్టిమ్ | సంభరామి సుసంభృతా | యా జాతా ఓషధయః |
దేవేభ్యస్త్రియుగం పురా | తాసాం పర్వ రాధ్యాసమ్ | పరిస్తరమాహరన్ |
అపాం మేధ్యం యజ్ఞయమ్ | సదేవఽ శివమస్తు మే || 31 21 41 ౯||

33 ఆచ్ఛేత్తా వో మా రిషమ్ | జీవాని శరదః శతమ్ | అపరిమితానాం
పరిమితాః | సంసహ్యా సుకృతాయ కమ్ | ఏనో మా నిగాం కతమచ్ఛనాహమ్ |

పునరుత్థాయ బహులా భవన్తు | సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హిరూర్ణామృదు |
 సోనం పితృభ్యస్తాస్వ భరామ్యహమ్ | అస్మిన్ద్విదన్తు మే పితరః సోమ్యాః |
 పితామహాః ప్రపితామహాశ్చానుగైః సహ || 31 21 41 ౧౦||

34 త్రివృత్పలాశే దర్భః | ఇయాన్ప్రాదేశసంమితః | యజ్ఞే పవిత్రం
 పోతృతమమ్ | పయో హవ్యం కరోతు మే | ఇమా ప్రాణాపానా | యజ్ఞస్యాజ్ఞాని
 సర్వశః | ఆప్యాయయన్తౌ సంచరతామ్ | పవిత్రే హవ్యశోధనే | పవిత్రే
 స్థో వైష్ణవీ | వాయుర్వాం మనసా పునాతు || 31 21 41 ౧౧||

35 అయం ప్రాణశ్చాపానశ్చ | యజమానమపిగచ్ఛతామ్ | యజ్ఞే హ్యభూతాం
 పోతారా | పవిత్రే హవ్యశోధనే | త్వయా వేదిం వివిదుః పృథివీమ్ | త్వయా
 యజ్ఞో జాయతే విశ్వదానిః | అచ్ఛిద్రం యజ్ఞమన్వేషి విద్వాన్ | త్వయా
 హోతా సంతనోత్యర్థమాసాన్ | త్రయస్త్రిశోఽసి తన్తూనామ్ | పవిత్రేణ
 సహగహి || 31 21 41 ౧౨||

36 శివేయః రజ్జరభిధానీ | అఘ్నియాముపసేవతామ్ | అప్రస్రసాయ
 యజ్ఞస్య | ఉభే ఉపదధామ్యహమ్ | పశుభిః సంసీతం బిభృతామ్ | ఇన్ద్రాయ
 శ్చృతం దధి | ఉపవేషోఽని యజ్ఞాయ | త్వాం పరివేషమధారయన్ |
 ఇన్ద్రాయ హవిః కృణ్వంతః | శివః శగ్మో భవాసి నః || 31 21 41 ౧౩||

37 అమృన్మయం దేవపాత్రమ్ | యజ్ఞస్యాయుషి ప్రయుజ్యతామ్ | తిరఃపవిత్రమతి
 నీతాః | ఆపో ధారయ మాఽతిగుః | దేవేన సవిత్రోత్పాతాః | వసోః సూర్యస్య
 రశ్మిభిః | గాం దోహా పవిత్రే రజ్జమే | సర్వా పాత్రాణి శున్ధత | ఏతా ఆచరన్తి
 మధుమద్ధుహానాః | ప్రజావతీర్యశసో విశ్వరూపాః || 31 21 41 ౧౪||

38 బహ్విర్భవన్తిరుపజాయమానాః | ఇహ వ ఇన్ద్రో రమయతు గావః | పూషా స్థ
 | అయజ్ఞౌ వః ప్రజయా సస్సృజామి | రాయస్పోషేణ బహులా భవన్తిః
 | ఊర్ణం పయః పిన్వమానా ఘృతం చ | జీవో జీవన్తిరుప వః సదేయమ్ |
 ద్యౌశ్చేమం యజ్ఞం పృథివీ చ సందుహతామ్ | ధాతా సోమేన సహ వాతేన
 వాయుః | యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు || 31 21 41 ౧౫||

౩౯ ఉథ్సం దుహన్తి కలశం చతుర్బలమ్ । ఇడాం దేవీం మధుమతీః సువర్విదమ్
 । తద్దన్త్యాగ్నీ జన్వతః సూనృతావత్ । తద్యజమానమమృతత్వే దధాతు ।
 కామధుక్షః ప్రణో బ్రూహి । ఇన్ద్రాయ హవిరిన్ద్రీయమ్ । అమూం యస్యాం దేవానామ్
 ।
 మనుష్యాణాం పయో హితమ్ । బహు దుగ్ధీన్ద్రాయ దేవేభ్యః । హవ్యమాప్యాయతాం
 పునః ॥ ౩౧ ౭౧ ౪౧ ౧౬ ॥

౪౦ వధేభ్యో మనుష్యేభ్యః । పునర్దోహాయ కల్పతామ్ । యజ్ఞస్య సంతతిరసి ।
 యజ్ఞస్య త్వా సంతతిమను సంతనోమి । అదస్తమసి విష్టవే త్వా । యజ్ఞాయాపి
 దధామ్యహమ్ । అద్భిరరీక్షేన పాత్రేణ । యాః పూతాః పరిశేరతే । అయం పయః
 సోమం కృత్వా । స్వాం యోనిమపిగచ్ఛతు ॥ ౩౧ ౭౧ ౪౧ ౧౭ ॥

౪౧ పర్ణవల్కః పవిత్రమ్ । సౌమ్యః సోమాద్ధి నిర్మితః । ఇమౌ పర్ణం చ
 దర్భం చ । దేవానాం హవ్యశోధనౌ । ప్రాతర్వేషాయ గోపాయ । విష్టో
 హవ్యః హి రక్షసి । ఉభావగ్నీ ఉపస్తుణతే । దేవతా ఉపవసన్తు మే
 । అహం గ్రామ్యానుపవసామి । మహ్యం గోపతయే పశూన్ ॥ ౩౧ ౭౧ ౪౧ ౧౮ ॥

ఆభృత

ఇమం గృహ్ణామి పూర్వస్తాః పూర్వః పరిగృహ్ణామి సభాపాలా ఇన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్య
 ఆదిత్య వ్రతపతే సుసంభృతా మే సహ పునాతు గహి నో విశ్వరూపా దధాతు
 పునర్గచ్ఛతు పశూన్ ॥ ౪ ॥ యాః పురస్తాదిమామూర్ణమిహ ప్రజా ఇహ పశవోఽయం
 పితృణామగ్నిః ॥

౪౨ దేవా దేవేషు పరాక్రమధ్వమ్ । ప్రథమా ద్వితీయేషు । ద్వితీయాస్తుతీయేషు
 । త్రిరేకాదశ ఇహ మాఽవత । ఇదః శకేయం యదిదం కరోమి । ఆత్మా
 కరోత్వాత్మనే । ఇదం కరిష్యే భేషజమ్ । ఇదం మే విశ్వభేషజా । అశ్వినా
 ప్రావతం యువమ్ । ఇదమహః సేనాయా అభీతర్ష్యై ॥ ౩౧ ౭౧ ౫౧ ౧ ॥

౪౩ ముఖమపోహామి । సూర్య జ్యోతిర్విభాహి । మహత ఇన్ద్రీయాయ । ఆప్యాయతాం
 ఘృతయోనిః । అగ్నిర్హవ్యాఽనుమన్యతామ్ । ఖమజ్ఞ్వి త్వచమజ్ఞ్వి । సురూపం

త్వా వసువిదమ్ | పశూనాం తేజసా | అగ్నయే జప్తమభిఘారయామి | సోమం
తే సదనం కరోమి || 31 21 x1 ౨||

౪౪ ఘృతస్య ధారయా సుశేవం కల్పయామి | తస్మిన్ద్విదామృతే ప్రతితిష్ఠ
| ప్రీహీణాం మేధ సుమనస్యమానః | ఆర్ద్రః ప్రథస్సుర్భువనస్య గోపాః
| శ్శృత ఉథ్నూతి జనితా మతీనామ్ | యస్త ఆత్మా పశుషు ప్రవిష్టః |
దేవానాం విష్ఠామను యో వితన్థే | ఆత్మన్వాన్దోమ ఘృతవాన్ హి భూత్వా |
దేవాన్గచ్ఛ సువర్షిన్త యజమానాయ మహ్యమ్ | ఇరా భూతిః పృథివ్యై రసో
మోక్యమీత్ || 31 21 x1 3||

౪౫ దేవాః పితరః పితరో దేవాః | యోహమస్మి స సన్, యజే | యస్యాస్మి
న తమన్తరేమి | స్వం మ ఇష్ట౨ః స్వం దత్తమ్ | స్వం పూర్త౨ః స్వ౨ః
శ్రాన్తమ్ | స్వః హృతమ్ | తస్య మేఽగ్నిరుపద్రష్టా | వాయురుపశ్రోతా |
ఆదిత్యోఽనుఖ్యాతా | ద్యౌః పితా || 31 21 x1 ౪||

౪౬ పృథివీ మాతా | ప్రజాపతిర్భస్టః | య ఏవాస్మి స సన్,
యజే | మా భేర్మా సంవిక్తా మా త్వా హిః సిషమ్ | మా తే తేజోఽపక్రమీత్ |
భరతముద్ధరేమనుషిణ్శు | అవదానాని తే ప్రత్యవదాస్యామి | నమస్తే
అస్తు మా మా హిః సీః | యదవదానాని తేఽవద్యన్ | విలోమాకార్షమాత్మనః ||
31 21 x1 x1||

౪౭ ఆజ్యేన ప్రత్యనజ్యేనత్ | తత్ర ఆప్యాయతాం పునః | అజ్యాయో యవమాత్రాత్
| ఆవ్యాధాత్కృత్యతామిదమ్ | మా రూరుపామ యజ్ఞస్య | శుద్ధ౨ః
స్విష్టమిదః హవిః | మనునా దృష్టాం ఘృతపదీమ్ | మిత్రావరుణసమీరితామ్
| దక్షిణార్ధాదసంభిన్దన్ | అవద్యామ్యేకతోముఖామ్ || 31 21 x1 ౬||

౪౮ ఇడే భాగం జషస్వ నః | జిన్వ గా జిన్వార్వతః | తస్యావై భక్షివాణః
స్యామ | సర్వాత్మానః సర్వగణాః | బ్రధ్న పిన్వస్వ | దదతో మే మా జ్ఞాయ |
కుర్వతో మే మోపదసత్ | దిశాం క్షుప్తిరసి | దిశో మే కల్పంతామ్ | కల్పంతాం మే
దిశః || 31 21 x1 ౭||

౪౯ దైవీశ్చ మానుషీశ్చ | అహోరాత్రే మే కల్పేతామ్ | అర్థమాసా మే
కల్పంతామ్ | మాసా మే కల్పంతామ్ | ఋతవో మే కల్పంతామ్ | సంవత్సరో మే
కల్పతామ్

| క్షుప్తిరసి కల్పతాం మే | ఆశానాం త్వాఽఽతాపాలేభ్యః | చతురోభ్య
అమృతేభ్యః | ఇదం భూతస్యాధ్యక్షేభ్యః || 31 21 x1 ౮ ||

౫౦ విధేమ హవిషా వయమ్ | భజతాం భాగీ భాగమ్ | మాఽభాగోఽభక్త |
నిరభాగం భజామః | అపస్పిన్వ | ఓషధీర్జిన్వ | ద్విపాత్పాహి | చతుష్పాదవ |
దివో వృష్టిమేరయ | బ్రాహ్మణానామిదః హవిః || 31 21 x1 ౯ ||

౫౧ సోమ్యానాః సోమపీఠినామ్ | నిర్భక్తో బ్రాహ్మణః | నేహాబ్రాహ్మణస్యాస్తి |
సమక్ష్యాం బర్హిర్లవిషా ఘృతేన | సమాదిత్యైర్వసుభిః సం మరుద్భిః
| సమిన్ద్రేణ విశ్వేభిర్దేవేభిరక్ష్యామ్ | దివ్యం నభో గచ్ఛతు యథాస్వహా |
ఇన్ద్రాణీవావిధవా భూయాసమ్ | అదితిరివ సుపుత్రా | అస్థూరి త్వా గార్వాపత్య ||
31 21 x1 ౧౦ ||

౫౨ ఉపనిషదే సుప్రజాన్తాయ | సం పత్నీ పత్యా సుకృతేన గచ్ఛతామ్ |
యజ్ఞస్య యుక్తో ధుర్యావభూతామ్ | సంజానానౌ విజహతామరాతీః | దివి
జ్యోతిరజరమారభేతామ్ | దశ తే తనువో యజ్ఞయజ్ఞయాః | తాః ప్రీణాతు
యజమానో ఘృతేన | నారీష్ఠయోః ప్రశిషమీడమానః | దేవానాం దైవ్యేఽపి
యజమానోఽమృతోఽభూత్ | యం వాం దేవా అకల్పయన్ || 31 21 x1 ౧౧ ||

౫3 ఊర్జో భాగః శతక్రతూ | ఏతద్వాం తేన ప్రీణాని | తేన తృప్యతమహహౌ
| అహం దేవానాః సుకృతామస్మి లోకే | మమేదమిష్టం న మిభుర్భవతి |
అహం నారీష్ఠావనుయజామి విద్వాన్ | యదాభ్యామిన్ద్రో అదధాద్భాగధేయమ్ |
అదారస్పదృభవత దేవ సోమ | అస్మిన్, యజ్ఞే మరుతో మృడతా నః | మా నో విదదభి
భామో అశస్తీః || 31 21 x1 ౧౨ ||

౫౪ మా నో విదదస్వజనా ద్వేష్యా యా | ఋషభం వాజినం వయమ్ | పూర్ణమాసం
యజామహే | స నో దోహతాః సువీర్యమ్ | రాయస్పోషః సహస్రిణమ్ |

ప్రాణాయ సురాధనే । పూర్ణమాసాయ స్వాహా । అమావాస్యా సుభగా
 సుశేవా । ధేనురివ భూయ ఆప్యాయమానా । సా నో దోహతాః సువీర్యమ్ ।
 రాయస్పృషః సహస్రిణమ్ । అపానాయ సురాధనే । అమావాస్యాయై
 స్వాహా । అభిస్తుణీహి పరిధేహి వేదిమ్ । జామిం మా హిసీరముయా శయానా ।
 హోతృషదనా హరితాః సువర్ణాః । నిష్కా ఇమే యజమానస్య బ్రధ్నే ॥ 31 21 X ।
 ౧౩॥ అభీత్వర్యై కరోమి క్రమీత్పితాఽఽత్మన ఏకతోముఖాం మే దిశోఽధ్యక్షేభ్యో
 హవిర్గార్హపత్యాకల్పయన్నశస్తిః సా నో దోహతాః సువీర్యః సప్త చ
 ॥ X ॥

XX పరిస్తుణీత పరిధత్తాగ్నిమ్ । పరిహితోఽగ్నిర్యజమానం భునక్తు । అపాః
 రస ఓషధీనాః సువర్ణాః । నిష్కా ఇమే యజమానస్య సన్తు కామదుఘాః ।
 అముత్రాముష్మిం త్లోకే । భూపతే భువనపతే । మహతో భూతస్య పతే ।
 బ్రహ్మణం త్వా వృణీమహే । అహం భూపతిరహం భువనపతిః । అహం మహతో
 భూతస్య పతిః ॥ 31 21 ౧॥

X౬ దేవేన సవిత్రా ప్రనూత ఆర్తిజ్యం కరిష్యామి । దేవసవితరేతం త్వా వృణతే
 । బృహస్పతిం దైవ్యం బ్రహ్మణమ్ । తదహం మనసే ప్రబ్రవీమి । మనో
 గాయత్రియై । గాయత్రి త్రిష్టభే । త్రిష్టభగత్వై । జగత్యనుష్టభే ।
 అనుష్టక్ పక్ష్యైః । పక్ష్యైః ప్రజాపతయే ॥ 31 21 ౧॥ ౨॥

X౭ ప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । విశ్వే దేవా బృహస్పతయే ।
 బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే । బ్రహ్మ భూర్భువః సువః । బృహస్పతిర్దేవానాం
 బ్రహ్మ । అహం మనుష్యాణామ్ । బృహస్పతే యజ్ఞం గోపాయ । ఇదం తస్మై
 హర్మ్యం కరోమి । యో వో దేవాశ్చరతి బ్రహ్మచర్యమ్ । మేధావీ దిక్షు మనసా
 తపస్వీ ॥ 31 21 ౧॥ 3॥

X౮ అన్తర్నూతశ్చరతి మానుషీషు । చతుఃశిఖణ్ణా యువతిః సుపేశాః ।
 ఘృతప్రతీకా భువనస్య మధ్యే । మర్మజ్యమానా మహతే సౌభగాయ ।
 మహ్యాం ధుక్ష్య యజమానాయ కామాన్ । భూమిర్భూత్వా మహిమానం పుషోష ।
 తతో

దేవీ వర్ధయతే పయాః॑ | యజ్ఞయా॑ యజ్ఞం వి చ యన్తి శం చ |
 ఓషధీ॑రాప ఇహ శక్వరీ॑శ్చ | యో మా హృదా మనసా॑ యశ్చ వాచా॑ || 31 21 ౬ |
 ౪ ||

౫౯ యో బ్రహ్మణా॑ కర్మణా॑ ద్వేష్టి దేవాః | యః శ్రుతేన॑ హృదయేనేష్టతా చ
 | తస్యేన్ద్రో వజ్రేణ॑ శిరశ్చినద్మి | ఊర్ణామృదు ప్రథమాన॑స్యోనమ్ |
 దేవేభ్యో జష్ట॑ సదనాయ బర్హిః | సువర్గే లోకే॑ యజమాన॑
 హి ధేహి | మాం నాకస్య పృష్ఠే పరమే వ్యోమన్ | చతుః శిఖణ్ణా యువతిః
 సుపేశాః | ఘృతప్రతికా వయునాని వస్తే | సా స్తీర్యమాణా మహతే సౌభగాయ
 || 31 21 ౬ | ౫ ||

౬౦ సా మే ధుక్ష్య యజమానాయ కామాన్ | శివా చ మే శగ్మా వైధి | స్వోనా
 చ మే సుషదా వైధి | ఊర్ణస్వతీ చ మే పయస్వతీ వైధి | ఇషమూర్జం
 మే పిన్వస్వ | బ్రహ్మతేజో మే పిన్వస్వ | క్షత్రమోజో మే పిన్వస్వ | విశం పుష్టిం
 మే పిన్వస్వ | ఆయురన్నాద్యం మే పిన్వస్వ | ప్రజాం పశూన్మే పిన్వస్వ || 31 21
 ౬ | ౬ ||

౬౧ అస్మిన్, యజ్ఞ ఉప భూయ ఇన్ను మే | అవిక్షోభాయ పరిధీన్దధామి | ధర్తా
 ధరుణో ధరీయాన్ | అగ్నిర్వేషాః నిరితో నుదాతై | విచ్చినద్మి
 విధృతీభ్యో సపత్నాన్ | జాతాన్ భ్రాతృవ్యాన్ యే చ జనిష్యమాణాః |
 విశో యన్త్రాభ్యాం విధమామ్యేనాన్ | అహౌ స్వానాముత్తమోఽసాని దేవాః | విశో
 యన్త్రే నుదమానే అరాతిమ్ | విశ్వం ప్రాప్మానమమతిం దుర్మరాయమ్ || 31 21 ౬ |
 ౭ ||

౬౨ సీదన్తి దేవీ సుకృతస్య లోకే | ధృతీ స్తో విధృతీ స్వధృతీ |
 ప్రాణాన్మయి ధారయతమ్ | ప్రజాం మయి ధారయతమ్ | పశూన్మయి ధారయతమ్
 | ఆయం
 ప్రస్తర ఉభయస్య ధర్తా | ధర్తా ప్రయాజానాముతానూయాజానామ్ | స
 దాధార సమిధో విశ్వరూపాః | తస్మిన్మృచో అధ్యాసాదయామి | ఆరోహ పథో
 జహు దేవయానాన్ || 31 21 ౬ | ౮ ||

౬౩ యత్తర్షయః ప్రథమజా యే పురాణాః | హిరణ్యపక్షౌజిరా సమభ్రుతాఙ్గా |
 వహాసి మా సుకృతాం యత్ర లోకాః | అవాహం బాధ ఉపభృతా సపత్నాన్ |
 జాతాన్భాతృవ్యాన్ యే చ జనిష్యమాణాః | దోహై యజ్ఞః సుదుఘామివ
 ధేనుమ్ | అహముత్తరో భూయాసమ్ | అధరే మధ్యపత్నాః | యో మా వాచా మనసా
 దుర్మరాయుః | హృదాఽరాతీయాదభిదాసదగ్నే || ౩| ౭| ౬| ౯||

౬౪ ఇదమస్య చిత్తమధరం ధ్రువాయాః | అహముత్తరో భూయాసమ్ | అధరే
 మధ్యపత్నాః | ఋషభోఽసి శాక్వరః | ఘృతాచీనాః సూనుః | ప్రియేణ
 నామ్నా ప్రియే సదసి సీద | సోమో మే సీద సుషదః పృథివ్యామ్ | ప్రథయ
 ప్రజయా పశుభిః సువర్గే లోకే | ద్వివి సీద పృథివ్యామన్తరక్షే |
 అహముత్తరో భూయాసమ్ || ౩| ౭| ౬| ౧౦||

౬౫ అధరే మధ్యపత్నాః | ఇయౌఽస్థాలీ ఘృతస్య పూర్ణా | అచ్ఛిన్నపయాః
 శతధార ఉధః | మారుతేన శర్మణా దైవ్యేన | యజ్ఞోఽసి సర్వతః
 శ్రితః | సర్వతో మాం భూతం భవిష్యచ్చయతామ్ | శతం మే సన్త్యాశిషః
 | సహస్రం మే సన్తు సూన్యతాః | ఇరావతీః పశుమతీః | ప్రజాపతిరసి సర్వతః
 శ్రితః || ౩| ౭| ౬| ౧౧||

౬౬ సర్వతో మాం భూతం భవిష్యచ్చయతామ్ | శతం మే సన్త్యాశిషః |
 సహస్రం మే సన్తు సూన్యతాః | ఇరావతీః పశుమతీః | ఇదమిన్ద్రియమమృతం
 వీర్యమ్ | అనేనేన్ద్రాయ పశవోఽచికిథ్సన్ | తేన దేవా అవతోప మామ్ |
 ఇహేషమూర్ణం యశః సహ ఓజః సనేయమ్ | శ్త్రుతం మయి శ్రయతామ్ |
 యత్పుథివీమచరత్తత్ప్రవిష్టమ్ || ౩| ౭| ౬| ౧౨||

౬౭ యేనాసిన్చిద్బలమిన్ద్రే ప్రజాపతిః | ఇదం తచ్చుక్రం మధు వాజినీవత్
 | యేనోపరిష్టాదధి నోన్మహేన్ద్రమ్ | దధి మాం ధినోతు | ఆయం వేదః
 పృథివీమన్వవిన్దత్ | గుహా సతీం గహనే గహ్వరేషు | స విన్దతు యజమానాయ
 లోకమ్ | అచ్ఛిద్రం యజ్ఞం భూరికర్మా కరోతు | ఆయం యజ్ఞః సమసదధ్ధవిష్మాన్
 | ఋచా సామ్నా యజషా దేవతాభిః || ౩| ౭| ౬| ౧౩||

౬౮ తేన లోకాన్ధూర్వవతో జయేమ | ఇన్ద్రస్య సఖ్యమమృతత్వమశ్యామ్ |
 యో నః కనీయ ఇహ కామయాతై | అస్మిన్, యజ్ఞే యజమానాయ మహ్యమ్ | అప
 తమిన్ద్రాగ్నీ భువనాన్నుదేతామ్ | అహం ప్రజాం వీరవతీం విదేయ | అగ్నే వాజజిత |
 వాజం త్వా సరిష్యన్తమ్ | వాజం జేష్యన్తమ్ | వాజినం వాజజితమ్ || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౪ ||
 ౬౯ వాజజిత్యాయై సంమార్జ్మి | అగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయ | ఉపహూతో ద్యౌః
 పితా | ఉప మాం ద్యౌః పితా హ్వయతామ్ | అగ్నిరాగ్నీధ్రాత్ | ఆయుషే వర్చసే |
 జీవాత్వై పుణ్యాయ | ఉపహూతా పృథివీ మాతా | ఉప మాం మాతా పృథివీ
 హ్వయతామ్

| అగ్నిరాగ్నీధ్రాత్ || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౫ ||

౭౦ ఆయుషే వర్చసే | జీవాత్వై పుణ్యాయ | మనో జ్యోతిర్బుషతామాజ్యమ్ | విచ్ఛిన్నం
 యజ్ఞః సమిమం దధాతు | బృహస్పతిస్తనుతామిమం నః | విశ్వే దేవా
 ఇహ మాదయంతామ్ | యం తే అగ్న ఆవృశ్వామి | అహం వా క్షిపితశ్చరన్ |
 ప్రజాం చ తస్య మూలం చ | నీచైర్దేవా నివృశ్చత || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౬ ||

౭౧ అగ్నే యో నోఽభిదాసతి | సమానో యశ్చ నిష్ట్యః | ఇధ్మస్యేవ
 ప్రక్షాయతః | మా తస్యోచ్చేష్ఠి కించన | యో మాం ద్వేష్ఠి జాతవేదః | యం చాహం
 ద్వేష్ఠి యశ్చ మామ్ | సర్వాగ్నస్తానాగ్నో సందహ | యాగ్నాహం ద్వేష్ఠి యే చ
 మామ్ | అగ్నే వాజజిత | వాజం త్వా సస్పవాసమ్ || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౭ ||

౭౨ వాజం జిగివాసమ్ | వాజినం వాజజితమ్ | వాజజిత్యాయై సంమార్జ్మి
 | అగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయ | వేదిర్బుర్హిః శ్చృతః హవిః | ఇధ్మః
 పరిధయః స్తుచః | ఆజ్యం యజ్ఞ ఋచో యజః | యాజ్యాశ్చ వషట్కారాః |
 సం మే సంనతయో నమంతామ్ | ఇధ్మసంనహనే హుతే || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౮ ||

౭౩ దివః భీలోఽవతతః | పృథివ్యా అధ్యుత్థితః | తేనా సహస్రకాణ్డేన |
 ద్విషన్తః శోచయామసి | ద్విషన్తే బహు శోచతు | ఓషధే మో అహః
 శుచమ్ | యజ్ఞ నమన్తే యజ్ఞ | నమో నమశ్చ తే యజ్ఞ | శివేస మే
 సంతిష్ఠస్వ | స్యోనేన మే సంతిష్ఠస్వ || ౩౧ ౭౧ ౬౧ ౧౯ ||

౭౪ సుభూతేన మే సంతిష్ఠస్వ | బ్రహ్మవర్చనేన మే సంతిష్ఠస్వ |
 యజ్ఞస్యర్థిమను సంతిష్ఠస్వ | ఉప తే యజ్ఞ నమః | ఉప తే నమః
 | ఉప తే నమః | త్రిష్ఫలీ క్రియమాణానామ్ | యో న్యక్తో అవశిష్యతే |
 రక్షసాం భాగధేయమ్ | ఆపస్తత్ప్రవహతాదితః || 31 ౭1 ౬1 ౨0 ||

౭౫ ఉలూఖలే ముసలే యచ్చ శూర్పే | ఆశిశ్లేష ద్విషది యత్కపాలే
 | అవప్రషో విప్రషః సంయజామి | విశ్వే దేవా హవిరిదం జషన్తామ్ |
 యజ్ఞే యా విప్రషః సన్తి బహ్విః | అగ్నౌ తాః సర్వాః సిష్టాః సుహుతా జహోమి
 | ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః | సపత్నాన్మే అనీనశః | దివైనాన్, విద్యుతా జహి |
 నిమ్రోచన్నధరాన్కృధి || 31 ౭1 ౬1 ౨౧ ||

౭౬ ఉద్యన్నద్య వి నో భజ | పితా పుత్రేభ్యో యథా | దీర్ఘాయుత్వస్య హేశిషే
 | తస్య నో దేహి సూర్య | ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః | ఆరోహన్నుత్తరాం దివమ్ |
 హృద్రోగం మమ సూర్య | హరిమాణం చ నాశయ | శుకేషు మే హరిమాణమ్ |
 రోపణాకాసు దధృసి || 31 ౭1 ౬1 ౨౨ ||

౭౭ అథో హరిద్రవేషు మే | హరిమాణం నిదధృసి | ఉదగాదయమాదిత్యః |
 విశ్వేన సహసా సహ | ద్విషన్తం మమ రన్ధయన్ | మో అహం ద్విషతో
 రధమ్ | యో నః శపాదశపతః | యశ్చ నః శపతః శపాత్ | ఉషాశ్చ
 తస్మై నిమ్రుక్చ | సర్వం పాపం సమూహతామ్ || 31 ౭1 ౬1 ౨3 ||

౭౮ యో నః సపత్నో యో రణః | మర్తోఽభిదాసతి దేవాః | ఇధృన్వేవ
 ప్రక్షాయతః | మా తస్యోచ్ఛేషి కిఞ్చన | అవస్పృష్టః పరాపత | శరో
 బ్రహ్మసంశితః | గచ్ఛామిత్రాన్ప్రవిశ | మైషాం కంచనోచ్ఛిషః
 || 31 ౭1 ౬1 ౨౪ || పతిః ప్రజాపతయే తపస్వీ వాచా సౌభగాయ ప్రశూనే
 పిన్దస్వ దుర్మూయుం దేవయానానగ్నోఽన్తరిక్షేఽహముత్తరో భూయాసం
 ప్రజాపతిరసి సర్వతః శ్రితః ప్రవిష్టం దేవతాభిర్వాజజితం పృథివీ
 హ్వయతామగ్నిరాగ్నిధ్ధౌదస్వశ్చత సస్పవాం సంహుతే స్యోనేన మే
 సంతిష్ఠస్వేతః కృధి దధృన్యూహతామష్టౌ చ || ౬ ||

౭౯ సక్షేదం పశ్య | విధర్తరిదం పశ్య | నాకేదం పశ్య | రమతిః
 పనిష్ఠా | ఋతం వర్తిష్ఠమ్ | అమృతా యాన్యాహుః | సూతోఽపి వరిష్ఠో
 అక్షభిర్విభాతి | అను ద్యావాపృథివీ దేవపుత్రే | దీక్షాఽని తపసో
 యోనిః | తపోఽని బ్రహ్మణో యోనిః || 31 ౭1 ౭1 ౧||

౮౦ బ్రహ్మాసి క్షత్రస్య యోనిః | క్షత్రమస్యతస్య యోనిః | ఋతమసి
 భూరారభే | శ్రద్ధాం మనసా | దీక్షాం తపసా | విశ్వస్య భువనస్యాధిపత్నిమ్
 | సర్వే కామా యజమానస్య సన్తు | వాతం ప్రాణం మనసాఽన్వారభామహే |
 ప్రజాపతిం యో భువనస్య గోపాః | స నో మృత్యోస్త్రాయతాం పాత్వః హసః ||
 31 ౭1 ౭1 ౨||

౮౧ జ్యోగీవా జరామశీమహి | ఇన్ద్ర శాక్వర గాయత్రీం ప్రపద్యే | తాం తే యునజ్మి |
 ఇన్ద్ర శాక్వర త్రిష్ఠభం ప్రపద్యే | తాం తే యునజ్మి | ఇన్ద్ర శాక్వర జగతిం
 ప్రపద్యే | తాం తే యునజ్మి | ఇన్ద్ర శాక్వరానుష్ఠభం ప్రపద్యే | తాం తే యునజ్మి |
 ఇన్ద్ర శాక్వర పక్షిం ప్రపద్యే || 31 ౭1 ౭1 3||

౮౨ తాం తే యునజ్మి | ఆఽహం దీక్షామరుహమృతస్య పత్నిమ్ | గాయత్రేణ ఛన్దసా
 బ్రహ్మణా చ | ఋతః సత్యేఽధాయ | సత్యమృతేఽధాయ | ఋతం చ మే
 సత్యం చాభూతామ్ | జ్యోతిరభూవః సువరగమమ్ | సువర్గం లోకం నాకస్య
 పృష్ఠమ్ | బ్రధ్నస్య విష్టపమగమమ్ | పృథివీ దీక్షా || 31 ౭1 ౭1 ౪||

౮3 తయాఽగ్నిర్దిక్షయా దీక్షితః | యయాఽగ్నిర్దిక్షయా దీక్షితః | తయా త్వా
 దీక్షయా దీక్షయామి | అన్తరిక్షం దీక్షా | తయా వాయుర్దిక్షయా దీక్షితః |
 యయా వాయుర్దిక్షయా దీక్షితః | తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి | ద్యౌర్దిక్షా |
 తయాఽఽదిత్యో దీక్షయా దీక్షితః | యయాఽఽదిత్యో దీక్షయా దీక్షితః || 31 ౭1
 ౭1 ౫||

౮౪ తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి | దిశో దీక్షా | తయా చన్ద్రమా దీక్షయా
 దీక్షితః | యయా చన్ద్రమా దీక్షయా దీక్షితః | తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి
 | ఆపో దీక్షా | తయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితః | యయా వరుణో రాజా

దీక్షయా దీక్షితః | తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి | ఓషధయో దీక్షా || 31 21
21 ౬ ||

౮౫ తయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః | యయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః
| తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి | వాగ్దీక్షా | తయా ప్రాణో దీక్షయా దీక్షితః |
యయా ప్రాణో దీక్షయా దీక్షితః | తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి | పృథివీ
త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతామ్ | అన్తరిక్షం త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతామ్ |
ద్యౌస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షతామ్ || 31 21 21 21 ||

౮౬ దిశస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతామ్ | ఆపస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతామ్ |
ఓషధయస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతామ్ | వాక్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షతామ్
| ఋచస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతామ్ | సామాని త్వా దీక్షమాణమను
దీక్షంతామ్ | యజుషి త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతామ్ | అహశ్చ రాత్రిశ్చ |
కృషిశ్చ వృష్టిశ్చ | త్విషిశ్చాపచితిశ్చ || 31 21 21 ౮ ||

౮౭ ఆపశ్చౌషధయశ్చ | ఊర్కృచ సూనృతా చ | తాస్త్యా దీక్షమాణమను
దీక్షంతామ్ | స్వే దక్షే దక్షపితేహ సీద | దేవానాం సుమ్నో మహతే రణాయ |
స్వాసస్థస్థనువా సంవిశస్వ | పితేవైధి సూనవ ఆసుశేవః | శివో మా
శివమావిశ | సత్యం మ ఆత్మా | శ్రద్ధా మే క్షితిః || 31 21 21 ౯ ||

౮౮ తపో మే ప్రతిష్ఠా | సవిత్ప్రసూతా మా దిశో దీక్షయన్తు | సత్యమస్మి |
అహం త్వదస్మి మదస్మి త్వమేతత్ | మమాసి యోనిస్తవ యోనిరస్మి | మమైవ
సన్వహ హవ్యాన్యగ్నై | పుత్రః పిత్రే లోకకృజ్ఞాతవేదః | ఆజహ్వానః
సుప్రతీకః పురస్తాత్ | అగ్నై స్వాం యోనిమాసీద సాధ్య | అస్మిన్మధస్థే
అధ్యుత్తరస్మిన్ || 31 21 21 ౧౦ ||

౮౯ విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత | ఏకమిషే విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | ద్వే ఊర్దే
విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | త్రిణి వ్రతాయ విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | చత్వారి మాయో భవాయ
విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | షడ్త్రాయస్పౌషాయ
విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | సప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు | సఖాయః
సప్తపదా అభూమ | సఖ్యం తే గమేయమ్ || 31 21 21 ౧౧ ||

౯౦ సఖ్యాత్తే మా యోషమ్ | సఖ్యాన్తే మా యోష్ఠాః | సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే
 పృథివీ పాదః | సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తేఽన్తరిక్షం పాదః | సాఽసి
 సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే ద్యౌః పాదః | సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే దిశః పాదః
 || ౩1 ౭1 ౭1 ౧౨||

౯౧ పరోరజాన్తే పఞ్చమః పాదః | సా న ఇషమూర్జం ధుక్ష్య | తేజ ఇన్ద్రియమ్ |
 బ్రహ్మవర్చసమన్నాద్యమ్ | విమిమే త్వా పయస్వతీమ్ | దేవానాం ధేనుః
 సుదుఘామనపస్పరన్తీమ్ | ఇన్ద్రః సోమం పిబతు | కేమో అస్తు నః | ఇమాం నరాః
 కృణుత వేదిమేత్య | వసుమతీః రుద్రవతీమాదిత్యవతీమ్ || ౩1 ౭1 ౭1 ౧౩||

౯౨ వర్షన్ద్వివః | నాభా పృథివ్యాః | యథాఽయం యజమానో న రిష్యేత్ |
 దేవస్య సవితుః సవే | చతుఃశిఖణ్ణా యువతిః సుపేశాః | ఘృతప్రతికా
 భువనస్య మధ్యే | తస్యాః సుప్రణావధి యా నివిష్టా | తయోర్దేవానామధి
 భాగధేయమ్ | అప జన్యం భయం నుద | అప చక్రాణి వర్తయ | గృహాః
 సోమస్య గచ్ఛతమ్ | న వా ఉవేతన్మ్రీయసే న రిష్యసి | దేవాః ఇదేషి
 పథిభిః సుగేభిః | యత్ర యన్తి సుకృతో నాపి దుష్కృతః | తత్ర
 త్వా దేవః సవితా దధాతు || ౩1 ౭1 ౭1 ౧౪|| బ్రహ్మణో యోనిరఽహసః
 పక్ష్యం ప్రపద్యే దీక్షా యయాఽఽదితో దీక్షయా దీక్షితస్తయా త్వా
 దీక్షయా దీక్షయామ్యోషధయో దీక్షా ద్యౌస్తా దీక్షమాణమను దీక్షతామప
 చిత్తిశ్చాక్షితిరుత్తరస్మిన్మేయం దిశః పాద ఆదిత్యవతీం వర్తయ పఞ్చ
 చ || ౭1||

౯౩ యదస్య పారే రజసః | శుక్రం జ్యోతిరజాయత | తన్నః పర్షదతి
 ద్విషః | అగ్నే వైశ్వానర స్వాహా | యస్మాద్భిషాఽవాశిష్ఠాః | తతో నో
 అభయం కృధి | ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ | నమో రుద్రాయ మీఢుషే |
 యస్మాద్భిషా న్యషదః | తతో నో అభయం కృధి || ౩1 ౭1 ౮1 ౧||

౯౪ ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ | నమో రుద్రాయ మీఢుషే | ఉదుస్ర తిష్ఠ
 ప్రతితిష్ఠ మా రిషః | మేమం యజ్ఞం యజమానం చ రీరిషః | సువర్గే

లోకే యజమానః హి ధేహి | శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే |
 యస్మాద్ద్విషావేపిష్ఠాః పలాయిష్ఠాః సమజ్ఞాస్థాః | తతో నో అభయం
 కృధి | ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ | నమో రుద్రాయ మిథుషే || 31 21 ౮ | ౨ ||
 ౯౫ య ఇదమకః | తస్మై నమః | తస్మై స్వాహా | న వా ఉ వేతస్మియసే | ఆశానాం
 త్వా విశ్వా ఆశాః | యజ్ఞస్య హి స్థ ఋత్వియో | ఇన్ద్రాగ్ని చేతనస్య చ |
 హుతాహుతస్య తృప్యతమ్ | అహుతస్య హుతస్య చ | హుతస్య చాహుతస్య చ |
 అహుతస్య హుతస్య చ | ఇన్ద్రాగ్ని ఆస్య సోమస్య | వీతం పిబతం జషేథామ్ |
 మా యజమానం తమో విదత్ | మర్తిజో మో ఇమాః ప్రజాః | మా యః సోమమిమం
 పిబాత్ |

సః సృష్టముభయం కృతమ్ || 31 21 ౮ | 3 || కృధి మిథుషేవహుతస్య చ
 సప్త చ || ౮ ||

౯౬ అనాగసస్త్యా వయమ్ | ఇంద్రేణ ప్రేషితా ఉప | వాయుష్టే అస్త్యశభూః |
 మిత్రస్తే అస్త్యశభూః | వరుణస్తే అస్త్యశభూః | అపాం ఉయా ఋతస్య
 గర్భాః | భువనస్య గోపాః శ్యేనా అతిథయః | పర్వతానాం కకుభః ప్రయుతో నసాతారః
 | వగునేన్ద్రగ్గ్ హ్వయత | ఘోషేణామీవాగ్భౌతయత || 31 21 ౯ | ౧ ||

౯౭ యుక్తాః స్థ వహత | దేవా గ్రావాణ ఇన్దురిన్ద్ర ఇత్యవాదిషుః |
 ఏన్ద్రమచుచ్యవుః పరమస్యాః పరావతః | ఆఽస్మాద్భృధస్థాత్ | ఓరోరన్తరిక్షాత్
 | ఆ సుభూతమసుషవుః | బ్రహ్మవర్చసం మ ఆసుషవుః | సమరే
 రక్షాగ్స్యవధిషుః | అపహతం బ్రహ్మజ్యస్య | వాకృ త్వా మనశ్చ శ్రీణీతామ్ ||
 31 21 ౯ | ౨ ||

౯౮ ప్రాణశ్చ త్వాఽపానశ్చ శ్రీణీతామ్ | చక్షుశ్చ త్వా శ్రోత్రం చ శ్రీణీతామ్ |
 దక్షశ్చ త్వా బలం చ శ్రీణీతామ్ | ఓజశ్చ త్వా సహశ్చ శ్రీణీతామ్ | ఆయుశ్చ
 త్వా జరా చ శ్రీణీతామ్ | ఆత్మా చ త్వా తనూశ్చ శ్రీణీతామ్ | శ్చౌతోఽసి
 శ్చౌతం కృతః | శ్చౌతాయ త్వా శ్చౌతేభ్యస్త్యా | యమిన్ద్రమాహుర్యరుణం
 యమాహుః | యం మిత్రమాహుర్యము సత్యమాహుః || 31 21 ౯ | 3 ||

౯౯ యో దేవానాం దేవతమస్తపోజాః | తస్మై త్వా తేభ్యస్తాస్య | మయి త్యదీన్ద్రియం
మహత్ | మయి దక్షో మయి క్రతుః | మయి ధాయి సువీర్యమ్ | త్రిశుగ్ధర్మో
విభాతు మే | ఆకూత్యా మనసా సహ | విరాజా జ్యోతిషా సహ | యజ్ఞేన
పయసా సహ | తస్య దోహమశీమహి || 31 ౭1 ౯1 ౪ ||

౧౦౦ తస్య సుమ్నమశీమహి | తస్య భక్షమశీమహి | వాగ్జుషాణా సోమస్య
తృప్యతు | మిత్రో జనాన్ప్రసమిత్ర | యస్మాన్న జాతః పరో అన్యో అస్తి | య
ఆవివేశ భువనాని విశ్వా | ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిధానః | త్రీణీ
జ్యోతీషు సచతే స షోడశీ | ఏష బ్రహ్మ య ఋత్వియః | ఇన్ద్రో నామ
శ్రుతో గణే || 31 ౭1 ౯1 ౫ ||

౧౦౧ ప్ర తే మహే విదధే శఙ్గిషఙ్గ హరీ | య ఋత్వియః ప్ర తే వన్వే |
వనుషో హర్యతం మదమ్ | ఇన్ద్రో నామ ఘృతం న యః | హరిభిశ్చారు నేచతే
| శ్రుతో గణ ఆ త్వా విశన్తు | హరివర్చసం గిరః | ఇన్ద్రాధిపతేఽధిపత్తిస్త్యం
దేవానామసి | అధిపతిం మామ్ | ఆయుష్మన్తం వర్చస్వన్తం మనుష్యేషు కురు ||
31 ౭1 ౯1 ౬ ||

౧౦౨ ఇన్ద్రశ్చ సమ్రాడ్వరుణశ్చ రాజా | తౌ తే భక్షం చక్రతురగ్ర
ఏతమ్ | తయోరను భక్షం భక్షయామి | వాగ్జుషాణా సోమస్య తృప్యతు |
ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా | తస్య మనో దేవం యజ్ఞేన రాధ్యాసమ్ | అర్థే గా
అస్య జహితః | ఆవసాసపతేఽవసానం మే విన్ద | నమో రుద్రాయ వాస్తోషృతయే
| ఆయనే విద్రవణే || 31 ౭1 ౯1 ౭ ||

౧౦౩ ఉద్యానే యత్పరాయణే | ఆవర్తనే వివర్తనే | యో గోపాయతి తఙ్
హువే | యాన్యపామిత్యాన్యప్రతీత్యాన్యస్మి | యమస్య బలినా చరామి |
ఇహైవ సన్తః ప్రతి తద్యాతయామః | జీవా జీవేభ్యో నిహరామ ఏనత్ | అన్యణా
అస్మిన్నన్యణాః పరస్మిన్ | తృతీయే లోకే అన్యణాః స్యామ | యే దేవయానా
ఉత పితృయాణాః || 31 ౭1 ౯1 ౮ ||

౧౦౪ సర్వాన్పథో అన్యణా ఆక్షీయేమ | ఇదమూనుః శ్రేయోఽవసాసమాగన్మ |

శివే నో ద్యావాపృథివీ ఉభే ఇమే । గోమధనవదశ్వవదూర్ణస్వత్ ।
 సువీరా వీరైరను సంవరేమ । అర్కః పవిత్ర రజసో విమానః ।
 పునాతి దేవానాం భువనాని విశ్వా । ద్యావాపృథివీ పయసా సంవిదానే ।
 ఘృతం దుహోతే అమృతం ప్రపీనే । పవిత్రమర్కో రజసో విమానః । పునాతి
 దేవానాం భువనాని విశ్వా । సువర్ణోతిర్యశో మహత్ । అశిమహి గాధముత
 ప్రతిష్ఠామ్ ॥ 31 21 ౯ ౯ ॥ చాతయత శ్రీణీతా సత్యమాహురశిమహి
 గణే కురు విద్రవణే పితృయాణా అర్కో రజసో విమానస్త్రీణి చ ॥ ౯ ॥
 ౧౦౫ ఉదస్తాంపీథవితా మిత్రో అర్యమా । సర్వానమిత్రానవధీద్యుగేన ।
 బృహన్తం మామకరదీ్వరవన్తమ్ । రథన్తరే శ్రయస్వ స్వాహా పృథివ్యామ్ ।
 వామదేవ్యే శ్రయస్వ స్వాహాఽన్తరిక్షే । బృహతి శ్రయస్వ స్వాహా దివి
 । బృహతా త్వోపస్తభోమ్ని । ఆ త్వా దదే యశసీ వీర్యాయ చ । అస్మాస్వఘ్నియా
 యాయం దధాథస్త్రియం పయః । యస్తే ద్రప్సో యస్త ఉదరరషః ॥ 31 21 ౧౦ ౧ ॥
 ౧౦౬ దైవ్యః కేతుర్విశ్వం భువనమావివేశ । స నః పాహ్యారిష్ట్యై
 స్వాహా । అను మా సర్వో యజ్ఞోఽయమేతు । విశ్వే దేవా మరుతః సామార్కః ।
 ఆప్రియశ్చన్దాశి నివిదో యజ్ఞాషి । అస్యై పృథివ్యై యద్యజ్ఞయమ్ ।
 ప్రజాపతేర్వర్తనిమనువర్తస్వ । అను వీరైరనురాధ్యామ గోభిః । అన్వత్వైరను
 సర్వైరు పుష్టైః । అను ప్రజయాఽన్విన్ద్రియేణ ॥ 31 21 ౧౦ ౨ ॥
 ౧౦౭ దేవా నో యజ్ఞమృజుధా నయన్తు । ప్రతి క్షత్రే ప్రతి తిష్ఠామి రాష్ట్రే
 । ప్రత్యశ్వేషు ప్రతితిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం ప్రతితిష్ఠామి
 భవ్యే । విశ్వమన్యాఽభివావృధే । తదన్యస్యామధిశ్రతమ్ । దివే చ
 విశ్వకర్మణే । పృథివ్యై చాకరం నమః । అస్కాన్యోః పృథివీమ్ ।
 అస్కాన్పుషభో యువా గాః ॥ 31 21 ౧౦ 3 ॥
 ౧౦౮ స్కన్నేమా విశ్వా భువనా । స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు । అస్కానజని
 ప్రాజని । ఆస్కన్నాజ్ఞాయతే వృషా । స్కన్నాత్ప్రజనిషీమహి । యే దేవా యేషామిదం
 భాగధేయం బభూవ । యేషాం ప్రయాజా ఉతానూయాజాః । ఇన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్యో

వరుణరాజభ్యః | అగ్నిహోతృభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా | ఉత త్యా నో దివా మతిః ||

31 21 ౧౦1 ౪||

౧౦౯ అదితిరూత్యాఽఽగమత్ | సా శన్తాచీ మయస్కరత్ | అప స్రీధః | ఉత
త్యా దైవ్యా భిషజా | శం నస్కరతో అశ్వినా | యూయాతామన్మద్రపః |
అప స్రీధః | శమగ్నిరగ్నిభిస్కరత్ | శం నస్తపతు సూర్యః | శం వాతో
వాత్సరపాః || 31 21 ౧౦1 ౫||

౧౧౦ అప స్రీధః | తదిత్పదం న విచితేత విద్వాన్ | యన్మృతః పునరవ్యేతి
జీవాన్ | త్రివృద్ధ్యదుభవనస్య రథవృత్ | జీవో గర్భో న మృతః స జీవాత్ |
ప్రత్యస్తై పిపీషతే | విశ్వాని విదుషే భర | అరంగమాయ జగ్మవే |
అపశ్చార్దధ్వనే నరే | ఇన్ధురిన్ధుమవాగాత్ | ఇన్దోరిన్దోఽపాత్ | తస్య త
ఇన్ధున్ద్యపీతస్య మధుమతః | ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి || 31 21 ౧౦1
౬||

ఉదర్ష ఇన్ద్రియేణ గా మతిరరపా అగ్రాత్రీణీ చ || ౧౦||

౧౧౧ బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠా మనసో బ్రహ్మ వాచః | బ్రహ్మ యజ్ఞానాః
హవిషామాజ్యస్య | అతిరిక్తం కర్మణో యచ్ఛ హీనమ్ | యజ్ఞః
పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్పయన్ | స్వాహాకృతాఽఽహుతిరేతు దేవాన్ |
ఆశ్రావితమత్యాశ్రావితమ్ | వషట్కృతమత్యనూక్తం చ యజ్ఞే | అతిరిక్తం
కర్మణో యచ్ఛ హీనమ్ | యజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్పయన్ |
స్వాహాకృతాఽఽహుతిరేతు దేవాన్ || 31 21 ౧౧1 ౧||

౧౧౨ యద్వో దేవా అతిపాదయాని | వాచా చిత్ప్రయతం దేవ హేడనమ్ | అరాయో
అస్మాః ఆభిదుచ్ఛనాయతే | అన్యతాస్మన్ మరుతస్తన్నిధేతన | తతం
మ ఆపస్తదు తాయతే పునః | స్వాదిష్ఠా ధీతిరుచథాయ శస్యతే | అయః
సముద్ర ఉత విశ్వభేషజః | స్వాహాకృతస్య సముత్పృష్ఠతర్భవః | ఉద్వయం
తమస్సస్పరి | ఉదు త్యం చిత్రమ్ || 31 21 ౧౧1 ౨||

౧౧3 ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి | త్వం నో అగ్నే స త్వం నో అగ్నే | త్వమగ్నే
అయాసి ప్రజాపతే | ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి | మైషాం సు

గాదపరో అర్ధమేతమ్ | శతం జీవన్తు శరదః పురూచీ | తిరో
 మృత్యుం దధతాం పర్వతేన | ఇష్టేభ్యః స్వాహా వషడనిష్టేభ్యః స్వాహా
 | భేషజం దురిష్ట్యై స్వాహా నిష్కృత్యై స్వాహా | దౌరాత్మ్యై స్వాహా
 దైవీభ్యస్తనూభ్యః స్వాహా || 31 21 ౧౧1 3||

౧౧౪ ఋద్వ్యై స్వాహా సమృద్వ్యై స్వాహా | యత ఇన్ద్ర భయామహే | తతో నో
 ఆభయం కృధి | మఘవఞ్చుగ్ధి తవ తన్న ఊతయే | వి ద్విషో వి మృధో
 జహి | స్వస్తిదా విశస్పతిః | వృత్రహా విమృధో వశి | వృషేన్ద్రః పుర
 ఏతు నః | స్వస్తిదా ఆభయంకరః | ఆభిర్ధిర్భిర్యదతో న ఊనమ్ || 31 21 ౧౧1 ౪||

౧౧౫ ఆప్యాయయ హరివో వర్ధమానః | యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి |
 భూయిష్టభాజో అధ తే స్వామ | అనాఙ్ణాతం యదాఙ్ణాతమ్ | యఙ్ణస్య క్రియతే
 మిథు | అగ్నే తదస్య కల్పయ | త్వః హి వేత్త యథాతథమ్ | పురుషసంమితో
 యఙ్ణః | యఙ్ణః పురుషసంమితః | అగ్నే తదస్య కల్పయ | త్వః హి వేత్త
 యథాతథమ్ | యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షా న | యఙ్ణస్య మన్వతే
 మర్తాసః | అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ | యజిష్ఠో దేవాః ఋతుశో
 యజాతి || 31 21 ౧౧1 ౫|| దేవాగ్నిష్టత్రం తనూభ్యః స్వాహోనం పురుషసంమితోఽగ్నే
 తదస్య కల్పయ పఞ్చ చ || ౧౧1||

౧౧౬ యద్దేవా దేవహేడనమ్ | దేవాసశ్చకృమా వయమ్ | ఆదిత్వాస్తస్మాన్మా ముఞ్చుత
 |
 ఋతస్యరేన మాముత | దేవా జీవనకామ్యా యత్ | వాచాఽన్వతమూదిమ | అగ్నిర్మా
 తస్మాదేనసః | గార్హపత్యః ప్రముఞ్చతు | దురితా యాని చకృమ | కరోతు
 మామనేనమ్ || 31 21 ౧౨1 ౧||

౧౧౭ ఋతేన ద్యావాపృథివీ | ఋతేన త్వః సరస్వతి | ఋతాన్మా
 ముఞ్చుతాః హసః | యదన్యకృతమారిమ | సజాతశశ్చ సాదుత
 వా జామిశశ్చ సాత్ | జ్యాయసః శశ్చ సాదుత వా కనీయసః | అనాఙ్ణాతం
 దేవకృతం యదేనః | తస్మాత్త్వమస్మాన్వాతవేదో ముముగ్ధి | యద్వాచా యన్మనసా |

బ్రాహ్మభ్యామురుభ్యామప్తీవద్యామ్ || 31 21 ౧౨ ౨||

౧౧౮ శిశ్నైర్యదనృతం చకృమా వయమ్ | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః | యద్ధస్తాభ్యాం
చకర కిల్బిషాణి | అక్షాణాం వగుముప జఘ్నుమానః | దూరేపత్యా చ
రాష్ట్రభృచ్చ | తాన్యపురసావను దత్తా మృణాని | అదీవ్యస్పృణం యదహం
చకార | యద్వాఽదాస్యన్థంజగారా జనేభ్యః | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః |
యన్మయి మాతా గర్భే సతి || 31 21 ౧౨ 3||

౧౧౯ ఏనశ్చకార యత్ప్రితా | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః | యదా పిపేష మాతరం
పితరమ్ | పుత్రః ప్రముదితో ధయన్ | అహిశితౌ పితరౌ మయా తత్ |
తదగ్నే అన్వణో భవామి | యదస్తరిక్షం పృథివీముత ద్యామ్ | యన్మాతరం
పితరం వా జిహిసిమ | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః | యదాశసా నిశసా
యత్పరాశసా || 31 21 ౧౨ ౪||

౧౨౦ యదేనశ్చకృమా నూతనం యత్పరాణమ్ | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః |
అత్రిక్రామామి దురితం యదేనః | జహామి రిప్రం పరమే సధస్థి | యత్ర
యన్తి సుకృతో నాపి దుష్కృతః | తమారోహామి సుకృతాం ను లోకమ్ | త్రితే
దేవా అమృజతైతదేనః | త్రిత ఏతన్మనుష్యేషు మామృజే | తతో మా యది
కించిదానశే | అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః || 31 21 ౧౨ ౫||

౧౨౧ గార్హపత్యః ప్రముఞ్చతు | దురితా యాని చకృమ | కరోతు మామనేనసమ్
| దివి జాతా అప్పు జాతాః | యా జాతా ఓషధీభ్యః | అథో యా అగ్నిజా ఆపః |
తా నః శున్ధన్తు శున్ధనీః | యదాపో నక్తం దురితం చరామ | యద్వా దివా
నూతనం యత్పరాణమ్ | హిరణ్యవర్ణాస్తత ఉత్పనీత నః | ఇమం మే వరుణ
తత్త్వా యామి | త్వం నో అగ్నే స త్వం నో అగ్నే | త్వమగ్నే అయాఽసి || 31
21 ౧౨ ౬|| అనేనసమప్తీవద్యాస్య సతి పరాశసాఽనశేఽగ్నిర్మా
తస్మాదేనసః పునీత నస్త్రీణి చ || ౧౨|| యద్దేవా దేవా ఋతేన
సజాతశ్చ సాద్యద్వావా యద్ధస్తాభ్యామదీవ్యం యన్మయి మాతా యదాపిపేష
యదస్తరిక్షం యదాశసాఽత్రిక్రామామి త్రితే దేవా దివి జాతా అప్పు జాతా

యదాప॑ ఇ॒మం మే॑ వరు॒ణ త॒త్వా యామి॑ త్వం నో॑ అగ్నే॒ స త్వం నో॑ అగ్నే॒ త్వమగ్నే॑
అ॒యా॒సి ॥

౧౨౨ య॒త్యే గ్రా॒వ్హా చి॒చ్ఛిదుః॑ సోమ॒ రాజన్॑ । ప్రియా॒ణ్యజ్ఞోని॑ స్వధి॒తా
ప॒రూషి॑ । తథ్సంధ॒ధ్వాన్వజ్యేనో॑త వర్ధయస్వ । అ॒నాగ॑సో
అధ॒మిథ్సంక్షయే॑మ । య॒త్యే గ్రా॒వా బా॑హుచ్యుతో అచుచ్యుః । నరో॑ య॒త్యే
దుదు॒హుర్దక్షిణే॑న । తత్త ఆ॒ప్యాయ॑తాం తత్తే । నిష్ఠ్వా॒యతాం దే॒వ సోమ॑ । య॒త్యే
త్వచం॑ బిభిదు॒ర్యచ్చ॑ యోనిమ్ । యదా॒స్థానా॒త్ప్రమ్యుతో॑ వేన॒సి త్మనా॑ ॥ ౩౧ ౨౧ ౧౩ ౧౧ ॥

౧౨౩ త్వయా॑ తథో॒మ గు॒ప్తమ॑స్తు నః । సా నః॑ సంధా॒సత్ప॒రమే॑ వ్యోమన్
। అహా॑చ్ఛరీ॒రం ప॒యసా॑ సమే॒త్య । అ॒న్యోన్యో భ॑వతి వర్ణో అస్య
। తస్మి॒న్వయ॑ముపహూ॒తాస్తవ॑ స్మః । ఆ నో॑ భజ॒ సదసి॑ వి॒శ్వరూ॑పే ।
నృ॒వక్షాః॑ సోమ॒ ఉత శు॒శ్రుగ॑స్తు । మా నో॑ విహా॒సీద్ధి॒ర ఆ॒వృణా॑నః ।
అనా॑గాస్తనువో వావృధా॒నః । ఆ నో॑ రూ॒పం వహ॑తు॒ జాయ॑మానః ॥ ౩౧ ౨౧ ౧౩ ౧౧ ॥

౧౨౪ ఉపక్షర॑న్తి జుహో॒వ్ష ఘృ॑తేన । ప్రియా॒ణ్యజ్ఞోని॑ తవ వర్ధయన్తిః
। తస్మై॑ తే సోమ॒ నమ॑ ఇద్యప॒ట్చ । ఉప॑ మా రాజస్థు॒కృతే॑ హ్వయస్వ ।
సంప్రా॑ణాపా॒నాభ్యాః॑ స॒ము చక్షు॑షా త్వమ్ । స॒౨ శ్రో॑త్రేణ గచ్ఛస్వ
సోమ॒ రాజన్॑ । య॒త్త ఆస్థిత॑ శ॒ము తత్తే॑ అస్తు । జా॒నీతా॑న్మః సం॒గమ॑నే
ప॒థీనా॑మ్ । ఏ॒తం జా॑నీతాత్ప॒రమే॑ వ్యోమన్ । వృ॒కాః స॒ధస్థా॑ వి॒ద రూ॒పమ॑స్య ॥
౩౧ ౨౧ ౧౩ ౩౧ ॥

౧౨౫ యదా॑ గచ్ఛాత్ప॒థిభి॑ర్దే॒వయా॑నైః । ఇ॒ష్టాపూ॑రే కృణుతాదా॒విరస్మై॑ ।
అరి॑ష్టో రాజన్నగ॒దః ప॒రేహి॑ । నమ॑స్తే అస్తు చక్షనే॒ రఘూ॑యతే । నా॒కమారో॑హ
స॒హ య॑జమానేన । సూ॒ర్యం గచ్ఛ॑తాత్ప॒రమే॑ వ్యోమన్ । అభూ॑ద్దే॒వః స॒వితా॑ వన్ద్యో
ను నః॑ । ఇదా॒నీమహ్నా॑ ఉప॒వాచ్యో నృ॑భిః । వి యో రత్నా॒ భజతి॑ మా॒నవే॑భ్యః
। శ్రేష్ఠం॑ నో అత్ర ద్రవిణం॒ యథా॑ దధత్ । ఉప॑ నో మిత్రా॒వరు॑ణావిహావతమ్

। అన్వాదీ॑ధ్యా॒థామి॑హ॒ నః॑ సఖాయా॑ । ఆది॒త్యానాం॑ ప్రసి॒త్తిరే॑తిః । ఉగ్రా
శతా॑పా॒ష్టా ఘ॑వి॒షా ప॑రీ ణో వృ॒ణక్తు॑ । ఆప్యాయ॑స్వ సం తే ॥ 31 21 ౧31 ౪॥
తమనా॑ జాయమానో॑స్య దధ॒త్వఞ్చ॑ చ ॥ ౧3॥

౧౨౬ యద్ది॑దీ॒క్షే మనసా॑ యచ్చ॒ వాచా॑ । యద్వా॑ ప్రా॒ణైశ్చక్షు॑షా॒ యచ్చ॑
శ్రోత్రే॑ణ । యద్రే॑తసా॒ మిథు॑నేనాప్యా॒త్మనా॑ । అద్భ్యో లోకా॑ దధి॒రే తేజ॑
ఇన్ద్రియమ్ । శుక్రా॑ దీ॒క్షాయై॑ తపసో॒ విమోచ॑సీః । ఆపో॑ విమోక్తీ॒ర్మయి॑ తేజ॑
ఇన్ద్రియమ్ । యద్భ॑వా సామ్నా॒ యజ॑షా । పశూ॑నాం చ॒ర్మన్ హ॑విషా ది॒దీక్షే॑ ।
యచ్చ॑న్దో॒భిరోష॑దీ॒భిర్వన॑స్పతౌ । అద్భ్యో లోకా॑ దధి॒రే తేజ॑ ఇన్ద్రియమ్
॥ 31 21 ౧౪1 ౧॥

౧౨౭ శుక్రా॑ దీ॒క్షాయై॑ తపసో॒ విమోచ॑సీః । ఆపో॑ విమోక్తీ॒ర్మయి॑ తేజ॑ ఇన్ద్రియమ్ ।
యేన॑ బ్రహ్మ॒ యేన॑ క్షత్రమ్ । యేనే॑న్ద్రాగ్నీ ప్ర॒జాప॑తిః సోమో॒ వరు॑ణో యేన॑
రాజా॑ । విశ్వే॑ దే॒వా ఋష॑యో॒ యేన॑ ప్రా॒ణాః । అద్భ్యో లోకా॑ దధి॒రే తేజ॑
ఇన్ద్రియమ్ । శుక్రా॑ దీ॒క్షాయై॑ తపసో॒ విమోచ॑సీః । ఆపో॑ విమోక్తీ॒ర్మయి॑ తేజ॑
ఇన్ద్రియమ్ । అపాం॑ పుష్ప॒మస్యోష॑దీ॒నాః॑ రసః । సోమ॑స్య ప్రియం ధామ
॥ 31 21 ౧౪1 ౨॥

౧౨౮ అగ్నేః॑ ప్రియతమః॑ హ॒విః స్వాహా॑ । అపాం॑ పుష్ప॒మస్యోష॑దీ॒నాః॑
రసః । సోమ॑స్య ప్రియం ధామ । ఇన్ద్రో॑స్య ప్రియతమః॑ హ॒విః స్వాహా॑ । అపాం॑
పుష్ప॒మస్యోష॑దీ॒నాః॑ రసః । సోమ॑స్య ప్రియం ధామ । విశ్వే॑షాం దే॒వానాం॑
ప్రియతమః॑ హ॒విః స్వాహా॑ । వయః॑ సోమ॒ వ్రతే॑ తవ । మన॑స్తనూ॒షు
పిప్ర॑తః । ప్ర॒జావ॑న్తో ఆశిమహి ॥ 31 21 ౧౪1 3॥

౧౨౯ దేవే॑భ్యః పితృ॒భ్యః స్వాహా॑ । సోమ్యే॑భ్యః పితృ॒భ్యః స్వాహా॑ ।
కవ్యే॑భ్యః పితృ॒భ్యః స్వాహా॑ । దేవా॑స ఇ॒హ మాద॑యధ్వమ్ । సోమ్యా॑స ఇ॒హ
మాద॑యధ్వమ్ । కవ్యా॑స ఇ॒హ మాద॑యధ్వమ్ । అన॑స్తరితాః పిత॒రః సోమ్యాః॑
సోమ॑పీ॒థాత్

। అపై॑తు మృ॒త్యుర॑మృతం న ఆగన్ । వైవ॑స్వతో నో అభ॒యం కృ॑ణోతు ।
ప్ర॒ర్ణం వ॑నస్పతే॒రివ ॥ 31 21 ౧౪1 ౪॥

౧౩౦ అభి నః శీయతాఽ రయః | సచతాం నః శచీపతిః | పరం
 మృత్యో అనుపరేహి పథామ్ | యస్తే స్వ ఇతరో దేవయానాత్ | చక్షుష్మతే
 శ్శృణ్వతే తే బ్రవీమి | మా నః ప్రజాఽ రీరిషో మోత వీరాన్ | ఇదమూను
 శ్రేయోఽవసానమాగన్మ | యద్ధోజద్ధనజిదశ్వజిద్యత్ | పర్ణం వనస్పతేరివ
 | అభి నః శీయతాఽ రయః | సచతాం నః శచీపతిః || ౩౧ ౭౧ ౧౪ | x ||
 వనస్పతావద్ధ్యో లోకా దధిరే తేజ ఇన్ద్రియం ధామాశీమహీవాభి నః
 శీయతాఽ రయిరేకం చ || ౧౪ ||

సర్వాన్ యద్విష్వణేన వి వై యాః పురస్తాద్దేవా దేవేషు పరి స్తుణీత
 సక్షేదం యదస్య పారైనాగస ఉదస్తాంస్పిదబ్రుహ్మ ప్రతిష్ఠా యద్దేవా
 యత్రే గ్రాహ్వా యద్దిదీక్షే చతుర్దశ || ౧౪ ||
 సర్వాన్భూతిమేవ యామేవాప్సావపతిం వ్రతానాం పర్ణవల్కః సోమ్యానామస్మిన్,
 యజ్ఞేఽగ్నో యో నో జ్యోగీవాః పరోరజాః ప్రతేమహే బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠా
 గార్వాపత్యస్త్రిశదుత్తరశతమ్ || ౧౩౦ ||
 సర్వాన్నః శచీపతిః ||

తృతీయాష్టకే అష్టమః ప్రపాఠకః ౮

అశ్వమేధమ్ వైశ్వదేవం కాండం తత్ర ప్రథమమహః

౧ సాంగ్రహణ్యేష్ట్యాః యజతే | ఇమాం జనతాఽ సంగృహ్ణాసీతి
 | ద్వాదశారత్ని రశనా భవతి | ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః
 | సంవత్సరమేవావరుణే | మౌజ్ఞో భవతి | ఊర్వై ముజ్ఞాః |
 ఊర్ణమేవావరుణే | చిత్రా నక్షత్రం భవతి | చిత్రం వా ఏతత్కర్మ || ౩౧ ౮౧ ౧౧ ||
 ౨ యదశ్వమేధః సమృద్ధ్యై | పుణ్యనామ దేవయజనమధ్యవస్యతి |
 పుణ్యామేవ తేన కీర్తిమభిజయతి | అపదాతీన్పత్విజః సమావహన్త్యా

సుబ్రహ్మణ్యాయాః । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । కేశశ్శ్రు వపతే
 । నఖాని నికృన్తతే । దతో ధావతే । స్నాతి । అహతం వాసః పరిధతే ।
 పాప్మనోఽపహత్యై । వాచం యతోవపవసతి । సువర్గస్య లోకస్య గుప్త్యై
 । రాత్రిం జాగరయన్త ఆసతే । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై ॥ 31 ౮। ౧। ౨॥
 కర్మ ధత్తే పఞ్చ చ ॥ ౧॥

3 చతుష్టయ్య ఆపో భవన్తి । చతుఃశఘో వా అశ్వః ప్రాజాపత్యః సమృద్ధ్యై
 । తా దిగ్భ్యః సమాభృతా భవన్తి । దిక్షు వా ఆపః । అన్నం వా ఆపః । అద్భ్యో
 వా అన్నం జాయతే । యదేవాద్భ్యోఽన్నం జాయతే । తదవరున్ధే । తాసు బ్రహ్మాద్రనం
 పవతి । రేత ఏవ తద్దధాతి ॥ 31 ౮। ౨। ౧॥

౪ చతుఃశరావో భవతి । దిక్షేవ ప్రతిష్ఠతి । ఉభయతో రుక్మా భవతః ।
 ఉభయత ఏవాస్మిన్రుచం దధాతి । ఉద్ధరతి శ్చతత్వాయ । సర్పిష్యాన్భవతి
 మేధ్యత్వాయ । చత్వార ఆర్షయాః ప్రాశ్నన్తి । దిశామేవ జ్యోతిషి జహోతి ।
 చత్వారి హిరణ్యాని దదాతి । దిశామేవ జ్యోతిగ్న్ష్యవరున్ధే ॥ 31 ౮। ౨। ౨॥

౫ యదాజ్యముచ్చిష్యతే । తస్మిన్తశనాం న్యునత్తి । ప్రజాపతిర్వా ఓదనః ।
 రేత ఆజ్యమ్ । యదాజ్యే రశనాం న్యునత్తి । ప్రజాపతిమేవ రేతసా సమర్థయతి
 । దర్భమయీ రశనా భవతి । బహు వా ఏష కుచరోఽమేధ్యముపగచ్ఛతి
 । యదశ్వః । పవిత్రం వై దర్భాః ॥ 31 ౮। ౨। 3॥

౬ యద్దర్భమయీ రశనా భవతి । పునాత్వేవైనమ్ । పూతమేనం
 మేధ్యమాలభతే । అశ్వస్య వా ఆలభస్య మహిమోదక్రామత్ । స మహర్విజః
 ప్రావిశత్ । తన్మహర్విజాం మహర్విక్వమ్ । యన్మహర్విజః ప్రాశ్నన్తి ।
 మహిమానమేవాస్మిన్దద్ధతి । అశ్వస్య వా ఆలభస్య రేత ఉదక్రామత్ ।
 తఘ్నువర్షః హిరణ్యమభవత్ । యఘ్నువర్షః హిరణ్యం దదాతి ।
 రేత ఏవ తద్దధాతి । ఓదనే దదాతి । రేతో వా ఓదనః । రేతో హిరణ్యమ్
 । రేతసైవాస్మినేతో దధాతి ॥ 31 ౮। ౨। ౪॥ దధాతి రున్ధే దర్భా

అభవద్ధత్ చ || ౨||

౭ యో వై బ్రహ్మణో దేవేభ్యః ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాశ్వం మేధ్యం
 బధ్నాతి | ఆ దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే | పాపీయాన్భవతి | యః ప్రతిప్రోచ్య | న
 దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే | వసీయాన్భవతి | యదాహ | బ్రహ్మన్నశ్వం మేధ్యం
 భన్ధ్యామి దేవేభ్యః ప్రజాపతయే తేన రాధ్యాసమితి | బ్రహ్మ వై బ్రహ్మ |
 బ్రహ్మణ ఏవ దేవేభ్యః ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాశ్వం మేధ్యం బధ్నాతి || 31 ౮ | 31
 ౧||

౮ న దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే | వసీయాన్భవతి | దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవ ఇతి రశనామాదత్తే ప్రసూత్యై | అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహ
 | అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తామ్ | పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ
 యత్యై | వ్యుద్ధం వా ఏతద్యజ్ఞస్య | యదయజ్ఞక్ష్మేణ క్రియతే |
 ఇమామగృభ్ణన్రశనామృతస్యేత్యధివదతి యజష్కృత్యై | యజ్ఞస్య
 సమృద్ధ్యై || 31 ౮ | 31 ౨||

౯ తదాహుః | ద్వాదశారత్ని రశనా కర్తవ్యా 3 త్రయోదశారత్ని 3 రితి
 | ఋషభో వా ఏష ఋతూనామ్ | యథ్నంవథ్నరః | తస్య త్రయోదశో
 మాసో విష్టపమ్ | ఋషభ ఏష యజ్ఞానామ్ | యదశ్వమేధః |
 యథా వా ఋషభస్య విష్టపమ్ | ఏవమేతస్య విష్టపమ్ |
 త్రయోదశమరత్నిః రశనాయాముపాదధాతి || 31 ౮ | 31 3||

౧౦ యథర్షభస్య విష్టపః స ౨ః స్కరోతి | తాదృగేవ
 తత్ | పూర్వ ఆయుషి విదధేషు కవ్యేత్యాహ | ఆయురేవాస్మిన్దధాతి
 | తయా దేవాః సుతమాబభూవురిత్యాహ | భూతిమేవోపావర్తతే |
 ఋతస్య సామన్ధ్రమారపన్తీత్యాహ | సత్యం వా ఋతమ్ |
 సత్యేనైవైనమృతేనారభతే | అభిధా అసీత్యాహ || 31 ౮ | 31 ౪||

౧౧ తస్మాదశ్వమేధయాజి సర్వాణి భూతాన్యభిభవతి | భువనమసీత్యాహ
 | భూమానమేవోపైతి | యంతాః సీత్యాహ | యంతారమేవైనం కరోతి |

ధర్తాఽసీత్యాహ । ధర్తారమేవైనం కరోతి । సోఽగ్నిం వైశ్వానరమిత్యాహ ।
అగ్నావేవైనం వైశ్వానరే జహోతి । సప్రథసమిత్యాహ ॥ 31 ౮। 31 X॥

౧౨ ప్రజయైవైనం పశుభిః ప్రథయతి । స్వాహాకృత ఇత్యాహ । హోమ
ఏవాస్యైషః । పృథివ్యామిత్యాహ । అస్యామేవైనం ప్రతిష్ఠాపయతి
। యంతా రాడ్యంతాఽసి యమనో ధర్తాఽసి ధరుణ ఇత్యాహ ।
రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । కృష్యై త్వా కేమాయ త్వా రయ్యై
త్వా పోషాయ త్వేత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । స్వగా త్వా దేవేభ్య
ఇత్యాహ । దేవేభ్య ఏవైనగ్ స్యగా కరోతి । స్వాహా త్వా ప్రజాపతయ ఇత్యాహ ।
ప్రాజాపతోఽ వా అశ్వః । యస్యా ఏవ దేవతాయా ఆలభ్యతే । తయైవైనం
సమర్థయతి ॥ 31 ౮। 31 ౬॥ బధ్నాతి సమృద్ధ్యా ఉపాదధాత్యసీత్యాహ
సప్రథసమిత్యాహ దేవేభ్య ఇత్యాహ పశు చ ॥ 3॥

౧౩ యః పితరునజాయాః పుత్రః । స పురస్తాన్నయతి । యో మాతురునజాయాః పుత్రః
। స పశ్చాన్నయతి । విష్యచ్ఛమేవాస్మాత్పాన్మానం వివృహతః । యో అర్షన్తం
జిఘాశతి తమభ్యమీతి వరుణ ఇతి శ్వానం చతురక్షం ప్రసౌతి ।
పరో మర్తః పరః శ్వేతి శునశ్చతురక్షస్య ప్రహన్తి । శ్వేవ వై పాప్మా
భ్రాతృవ్యః । పాప్మానమేవాస్య భ్రాతృవ్య హన్తి । సైధకం ముసలం
భవతి ॥ 31 ౮। ౪। ౧॥

౧౪ కర్మ కర్మైవాస్మై సాధయతి । పౌగ్ శ్చలేయో హన్తి ।
పుగ్ శ్చల్వాం వై దేవాః శుచం న్యదధుః । శుచైవాస్య శుచం
హన్తి । పాప్మా వా ఏతమీప్సతీత్యాహుః । యోఽశ్వమేధేన యజత ఇతి
। అశ్వస్యాధస్పదముపాస్యతి । వజ్రీ వా అశ్వః ప్రాజాపత్యః । వజ్రేణైవ
పాప్మానం భ్రాతృవ్యమవక్రామతి । దక్షిణాఽపప్లావయతి ॥ 31 ౮। ౪। ౨॥

౧౫ పాప్మానమేవాస్మాచ్ఛమలమపప్లావయతి । ఐషీక ఉదూహో భవతి
। ఆయుర్వా ఇషీకాః । ఆయురేవాస్మిన్దధతి । ఆమృతం వా ఇషీకాః ।
ఆమృతమేవాస్మిన్దధతి । వేతస శాఖోప సంబద్ధా భవతి ।
అప్పుయోనిర్వా అశ్వః । అప్పుజో వేతసః । స్వాదేవైనం యోనేర్నిర్మిమీతే ।

పురస్తాత్పుత్యఞ్చమభ్యుదూహతి । పురస్తాదేవాస్మిన్ప్రతిచ్యమృతం
 దధాతి । అహం చ త్వం చ వృత్రహన్నితి బ్రహ్మ యజమానస్య
 హస్తం గృహ్ణాతి । బ్రహ్మక్షత్రే ఏవ సందధాతి । అభి క్రత్వేన్ద్ర
 భూరధజ్మన్నిత్యధ్వర్యుర్యజమానం వాచయత్యభిజిత్యై ॥ 31 ౮1 ౪1 3॥ భవతి
 ప్రావయతి మిమితే పఞ్చ చ ॥ ౪॥

౧౬ చత్వార బుత్విజః సముక్షన్తి । ఆభ్య ఏవైనం చతస్పభ్యో
 దిగ్భ్యోఽభినమీరయన్తి । శతేన రాజపుత్రైః సహాధ్వర్యుః ।
 పురస్తాత్పుత్యజ్జిష్ఠన్ప్రొక్షతి । అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ । అయః
 రాజా వృత్రం వధ్వాదితి । రాజ్యం వా అధ్వర్యుః । క్షత్రః రాజపుత్రః ।
 రాజ్యేనైవాస్మిన్ క్షత్రం దధాతి । శతేనారాజభిర్రుగ్రైః సహ బ్రహ్మ ॥
 31 ౮1 ౫1 ౧॥

౧౭ దక్షిణత ఉదజ్ తిష్ఠన్ ప్రొక్షతి । అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ ।
 అయః రాజాఽప్రతిధృష్యోఽస్త్వితి । బలం వై బ్రహ్మ । బలమరాజోగ్రః ।
 బలేనైవాస్మిన్బలం దధాతి । శతేన సూతగ్రామణిభిః సహ హోతా । పశ్చాత్
 ప్రాజ్ తిష్ఠన్ ప్రొక్షతి । అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ । అయః రాజాఽస్యై
 విశః ॥ 31 ౮1 ౫1 ౨॥

౧౮ బహుగ్వి బహ్వశ్వాయై బహ్వజావికాయై ।
 బహువ్రీహియవాయై బహుమాషతిలాయై । బహుహిరణ్యాయై
 బహుహస్తికాయై । బహుదాసపూరుషాయై రయిమత్యై పుష్టిమత్యై ।
 బహురాయస్సోషాయై రాజాఽస్త్వితి । భూమా వై హోతా । భూమా సూతగ్రామణ్యః
 । భూమైవాస్మిన్భూమానం దధాతి । శతేన క్షత్రసంగ్రహీతృభిః సహోద్ధాతా
 । క్షత్రరతో దక్షిణా తిష్ఠన్ ప్రొక్షతి ॥ 31 ౮1 ౫1 3॥

౧౯ అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ । అయః రాజా సర్వమాయురేత్వితి ।
 ఆయుర్వా ఉద్ధాతా । ఆయుః, క్షత్రసంగ్రహీతారః । ఆయుషైవాస్మిన్నాయుర్దధాతి ।
 శతః శతం భవన్తి । శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రీయః । ఆయుష్యేవేన్ద్రీయే
 ప్రతితిష్ఠతి । చతుఃశతా భవన్తి । చతస్రో దిశః । దిక్ష్యేవ

ప్రతిష్ఠతి || 31 ౮ | ౫ | ౪ || బ్రహ్మ విశ ఉషితి దిశ ఏకం చ || ౫ ||

౨౦ యథా వై హవిషో గృహీతస్య స్కన్ధతి | ఏవం వా ఏతదశ్వస్య
స్కన్ధతి | యన్నిక్రమనాలబ్ధముభస్పృజన్తి | యక్షోన్యక్యా అన్వాహ |
సర్వహుతమేవైనం కరోత్యస్కన్ధాయ | అస్కన్న హి తత్ | యద్ధుతస్య
స్కన్ధతి | సహస్రమన్వాహ | సహస్రసంమితః సువర్గో లోకః | సువర్గస్య
లోకస్యాభిజిత్వై || 31 ౮ | ౬ | ౧ ||

౨౧ యత్పరిమితా అనుబ్రూయాత్ | పరిమితమవరున్ధిత | అపరిమితా అన్వాహ |
అపరిమితః

సువర్గో లోకః | సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై | స్తోక్యా జహోతి | యా ఏవ
వర్ష్యా ఆపః | తా అవరున్ధే | అస్యాం జహోతి | ఇయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరః ||

31 ౮ | ౬ | ౨ ||

౨౨ అస్యామేవైనాః ప్రతిష్ఠాపయతి | ఉవాచ హ ప్రజాపతిః | స్తోక్యాసు వా
అహమశ్వమేధః స ౨ స్థాపయామి | తేన తతః స ౨ స్థితేన చరామితి
| అగ్నయే స్వాహేత్యాహ | అగ్నయ ఏవైనం జహోతి | సోమాయ స్వాహేత్యాహ
|
సోమాయైవైనం జహోతి | సవిత్రే స్వాహేత్యాహ | సవిత్ర ఏవైనం జహోతి || 31 ౮ |
౬ | 3 ||

౨3 సరస్వత్యై స్వాహేత్యాహ | సరస్వత్యా ఏవైనం జహోతి | పూష్టే స్వాహేత్యాహ |
పూష్ట ఏవైనం జహోతి | బృహస్పతయే స్వాహేత్యాహ | బృహస్పతయ ఏవైనం
జహోతి | అపాం మోదాయ స్వాహేత్యాహ | అద్భ్య ఏవైనం జహోతి | వాయవే
స్వాహేత్యాహ
| వాయవ ఏవైనం జహోతి || 31 ౮ | ౬ | ౪ ||

౨౪ మిత్రాయ స్వాహేత్యాహ | మిత్రాయైవైనం జహోతి | వరుణాయ స్వాహేత్యాహ
|
వరుణాయైవైనం జహోతి | ఏతాభ్య ఏవైనం దేవతాభ్యో జహోతి | దశ దశ
సంపాదం జహోతి | దశాక్షరా విరాట్ | అన్నం విరాట్ | విరాజైవాన్నాద్యమవరున్ధే

| ప్ర వా ఏషోఽస్మాల్లోకాచ్యవతే | యః పరాచీరాహుత్పిర్దుహోతి | పునః
 పునరభ్యావర్తం జహోతి | అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతిత్పతి | ఏతాః హ వావ
 సోఽశ్వమేధస్య సౌఽస్థితిమువాచాస్కన్దాయ | అస్కన్ను హి తత్ |
 యద్యజ్ఞస్య సౌఽస్థితస్య స్కన్దతి || 31 ౮ | ౬ | ౫ || అభిజిత్వై వైశ్వానరః
 సవిత్ర ఏవైనం జహోతి వాయవ ఏవైనం జహోతి చ్యవతే షట్సు || ౬ ||
 ౨౫ ప్రజాపతయే త్వా జష్టం ప్రోక్షామీతి పురస్తాత్ ప్రత్యజ్ తిష్టన్ ప్రోక్షతి
 | ప్రజాపతిర్వై దేవానామన్నాదో వీర్యావాన్ | అన్నాద్యమేవాస్మిన్వీర్యం
 దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనామన్నాదో వీర్యావత్తమః | ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం త్వేతి
 దక్షిణతః | ఇన్ద్రాగ్ని వై దేవానామోజిష్ఠో బలిష్ఠో | ఓజ ఏవాస్మిన్బలం
 దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనామోజిష్ఠో బలిష్ఠః | వాయవే త్వేతి పశ్చాత్ |
 వాయుర్వై దేవానామాశుః సారసారితమః || 31 ౮ | ౬ | ౧ ||
 ౨౬ జవమేవాస్మిన్దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనామాశుః సారసారితమః
 | విశ్వేభ్యస్తావ దేవేభ్య ఇత్యుత్తరతః | విశ్వే వై దేవా దేవానాం
 యశస్వితమాః | యశ ఏవాస్మిన్దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనాం
 యశస్వితమః | దేవేభ్యస్త్యేత్యధస్తాత్ | దేవా వై దేవానామపచితతమాః |
 అపచితమేవాస్మిన్దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనామపచితతమః || 31 ౮ | ౬ | ౨ ||
 ౨౭ సర్వేభ్యస్తావ దేవేభ్య ఇత్యుపరిష్ఠాత్ | సర్వే వై దేవాస్త్విషిమన్తో
 హరస్వినః | త్విషిమేవాస్మిన్ హరో దధాతి | తస్మాదశ్వః పశూనాం త్విషిమాన్
 హరస్వితమః | దివే త్వాఽన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వేత్యాహ | ఏభ్య
 ఏవైనం లోకేభ్యః ప్రోక్షతి | సతే త్వాఽసతే త్వాఽద్భ్యస్తావషధీభ్యస్తావ
 విశ్వేభ్యస్తావ భూతేభ్య ఇత్యాహ | తస్మాదశ్వమేధయాజన సర్వాణి
 భూతాన్యపజీవన్తి | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | యత్ప్రాజాపత్యోఽశ్వః | అథ
 కస్మాదేనమన్యాభ్యో దేవతాభ్యోఽపి ప్రోక్షతీతి | అశ్వే వై సర్వా దేవతా
 అన్వాయతాః | తం యద్విశ్వేభ్యస్తావ భూతేభ్య ఇతి ప్రోక్షతి | దేవతా

ఏవాస్మిన్నన్వాయాతయతి । తస్మాదశ్వే సర్వా దేవతా అన్వాయతాః ॥ 31 ౮1 ౭1
3॥ సారసారితమోపచితతమః ప్రాజాపత్యోఽశ్వః పశ్చ చ ॥ ౭॥

౨౮ యథా వై హవిషో గృహీతస్య స్కన్దతి । ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కన్దతి
। యతోఽక్షితమనాలభముఘ్నజన్తి । యదశ్వచరితాని జుహోతి ।
సర్వహుతమేవైనం కరోత్యస్కన్దాయ । అస్కన్నఽ హి తత్ । యద్ధుతస్య
స్కన్దతి । ఈంకారాయ స్వాహేంకృతాయ స్వాహేత్యాహ । ఏతాని వా అశ్వచరితాని
। చరితైరేవైనఽ సమర్థయతి ॥ 31 ౮1 ౮1 ౧॥

౨౯ తదాహుః । అనాహుతయో వా అశ్వచరితాని । నైతా హోతవ్యా ఇతి ।
అథో ఖల్వాహుః । హోతవ్యా ఏవ । అత్ర వావైవం విద్వానశ్వమేధఽ
స౨ఽస్థాపయతి । యదశ్వచరితాని జుహోతి । తస్మాద్దోతవ్యా ఇతి ।
బహిర్ధా వా ఏనమేతదాయతనాద్దధాతి । భ్రాతృవ్యమస్మై జనయతి ॥ 31 ౮1 ౮1 ౨॥

30 యస్యానాయతనేఽన్యత్రాగ్నేరాహుతీర్షుహోతి । సావిత్రియా ఇష్ట్యాః
పురస్తాఘ్నిష్టకృతః । ఆహవనీయేఽశ్వచరితాని జుహోతి । ఆయతన
ఏవాస్యాహుతీర్షుహోతి । నాస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి । తదాహుః । యజ్ఞముఖే
యజ్ఞముఖే హోతవ్యాః । యజ్ఞస్య క్షుప్త్యై । సువర్గస్య లోకస్యానుఖ్యాత్యా
ఇతి । అథో ఖల్వాహుః ।

3౧ యద్యజ్ఞముఖే యజ్ఞముఖే జహుయాత్ । పశుభిర్యజమానం వ్యర్థయేత్
। అవ సువర్గాల్లోకాత్పద్యేత । పాపీయాన్ధాన్వదితి । సకృదేవ
హోతవ్యాః । న యజమానం పశుభిర్యర్థయతి । అభి సువర్గం లోకం
జయతి । న పాపీయాన్భవతి । అష్టాచత్వారిఽశతమశ్వరూపాణి జుహోతి ।
అష్టాచత్వారిఽశదక్షరా జగతీ । జాగతోఽశ్వః ప్రాజాపత్యః సమృద్ధ్యై ।
ఏకమతిరిక్తం జుహోతి । తస్మాదేకః ప్రజాస్వర్ధుకః ॥ 31 ౮1 ౮1 ౪॥ అర్థయతి
జనయతి ఖల్వాహుర్జగతీ త్రిణి చ ॥ ౮॥

3౨ విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రేత్యాహ । ఇయం వై మాతా । అసౌ పితా ।

ఆభ్యామేవైనం పరిదదాతి | అశ్వోఽసి హయోఽసీత్యాహ | శాస్త్యవైనమేతత్
 | తస్మాచ్ఛిష్టాః ప్రజా జాయన్తే | అత్యోఽసీత్యాహ | తస్మాదశ్వః
 సర్వాస్పశూసత్యేఽతి | తస్మాదశ్వః సర్వేషాం పశూనాగ్ శ్రైష్ఠ్యం గచ్ఛతి ||

31 ౮1 ౯1 ౧11

33 ప్ర యశః శ్రైష్ఠ్యమాప్నోతి | య ఏవం వేద | నరోఽస్యర్వాఽసి
 సప్తిరసి వాఙ్మనీత్యాహ | రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే |
 యయుర్నామాఽసీత్యాహ | ఏతద్వా అశ్వస్య ప్రియం నామధేయమ్ | ప్రియేణైవైనం
 నామధేయేనాభివదతి | తస్మాదప్యమిత్రై సంగత్య | నామ్నా చేద్ధ్యయేతే |
 మిత్రమేవ భవతః || 31 ౮1 ౯1 ౨11

34 ఆదిత్యానాం పత్వాఽన్విహీత్యాహ | ఆదిత్యానేవైనం గమయతి | అగ్నయే
 స్వాహా స్వాహేన్ద్రాగ్నిభ్యామితి పూర్వహోమాఙ్ఘ్రహోతి | పూర్వ ఏవ ద్విషన్తం
 భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి | భూరసి భువే త్వా భవ్యాయ త్వా భవిష్యతే
 త్యేత్యుభ్యుజతి సర్వత్వాయ | దేవా ఆశాపాలా ఏతం దేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయ
 ప్రోక్షితం గోపాయతేత్యాహ | శతం వై తల్ప్య రాజపుత్రా దేవా ఆశాపాలాః |
 తేభ్య ఏవైనం పరిదదాతి | ఈశ్వరో వా అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం
 గన్తోః | ఇహ ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః స్వాహేహ రన్తిః స్వాహేహ రమతిః
 స్వాహేతి చత్పషు పథున్ జహోతి || 31 ౮1 ౯1 311

35 ఏతా వా అశ్వస్య బన్ధనమ్ | తాభిరేవైనం బధ్నాతి | తస్మాదశ్వః
 ప్రముక్తో బన్ధనమాగచ్ఛతి | తస్మాదశ్వః ప్రముక్తో బన్ధనం న జహాతి
 | రాష్ట్రం వా అశ్వమేధః | రాష్ట్రే ఖలు వా ఏతే వ్యాయచ్ఛన్తే | యేఽశ్వం
 మేధ్యం రక్షన్తి | తేషాం య ఉదృచం గచ్ఛన్తి | రాష్ట్రాదేవ తే
 రాష్ట్రం గచ్ఛన్తి | అథ య ఉదృచం న గచ్ఛన్తి |

36 రాష్ట్రాదేవ తే వ్యవచ్ఛిద్యన్తే | పరా వా ఏష సిచ్యతే |
 యోఽబతోఽశ్వమేధేన యజతే | యదమిత్రా అశ్వం విన్దేరన్ | హన్యేతాస్య
 యజ్ఞః | చతుశతా రక్షన్తి | యజ్ఞస్యాఘాతాయ | అధాన్యమాసీయ

ప్రోక్షేయుః | సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః || 31 ౮| ౯| ౪|| గచ్ఛతి భవతః
పథు జహోతి న గచ్ఛన్తి నవ చ || ౯||

32 ప్రజాపతిరకామయతాశ్వమేధేన యజేయేతి | స తపోఽతప్యత | తస్య
తేషానస్య | సప్రాత్మనో దేవతా ఉదక్రామన్ | సా దీక్షాఽభవత్ | స
ఏతాని వైశ్వదేవాన్యపశ్యత్ | తాన్యజహోత్ | తైర్వై స దీక్షామవారున్ధ |
యద్వైశ్వదేవాని జహోతి | దీక్షమేవ తైర్యజమానోఽవరున్ధే || 31 ౮| ౧౦| ౧||

3౩ సప్త జహోతి | సప్త హి తా దేవతా ఉదక్రామన్ | అన్వహం
జహోతి | అన్వహమేవ దీక్షామవరున్ధే | త్రిణి వైశ్వదేవాని జహోతి |
చత్వార్యోధ్యహణాని | సప్త సంపద్యన్తే | సప్త వై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః |
ప్రాణా దీక్షా | ప్రాణైరేవ ప్రాణాస్థిక్షామవరున్ధే || 31 ౮| ౧౦| ౨||

3౯ ఏకవిశతిం వైశ్వదేవాని జహోతి | ఏకవిశతిర్వై దేవలోకాః
| ద్వాదశ మాసాః పఞ్చర్షవః | త్రయ ఇమే లోకాః | అనావాదిత్య
ఏకవిశతిః | ఏష సువర్గో లోకః | తద్దైవ్యం క్షత్రమ్ | సా శ్రీః |
తద్భూధ్నుస్య విష్టవమ్ | తథాస్వరాజ్యముచ్యతే || 31 ౮| ౧౦| 3||

౪౦ త్రిశతమార్ధ్యహణాని జహోతి | త్రిశదక్షరా విరాట్ | అన్నం
విరాట్ | విరాజైవాన్నాద్యమవరున్ధే | త్రేధా విభజ్య దేవతాం జహోతి |
త్ర్యవృతో వై దేవాః | త్ర్యవృత ఇమే లోకాః | ఏషాం లోకానామాప్యైః |
ఏషాం లోకానాం క్షుప్యైః | అప వా ఏతస్మాత్ ప్రాణాః క్రామన్తి || 31 ౮| ౧౦| ౪||

౪౧ యో దీక్షామతి రేచయతి | సప్రాహం ప్రచరన్తి | సప్త వై
శీర్షణ్యాః ప్రాణాః | ప్రాణా దీక్షా | ప్రాణైరేవ ప్రాణాస్థిక్షామవరున్ధే |
పూర్ణాహుతిముత్తమాం జహోతి | సర్వం వై పూర్ణాహుతిః | సర్వమేవాహ్నోతి |
అథో ఇయం వై పూర్ణాహుతిః | అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి || 31 ౮| ౧౦| ౫|| రున్ధే
ప్రాణాస్థిక్షామవరున్ధ ఉచ్యతే క్రామన్తి తిష్ఠతి || ౧౦||

౪౨ ప్రజాపతిరశ్వమేధమసృజత | తస్ సృష్టం న కించనోదయచ్ఛత్ | తం
వైశ్వదేవాన్వేదయచ్ఛన్ | యద్వైశ్వదేవాని జహోతి | యజ్ఞస్యోద్యుత్యైః |

స్వాహాఽఽధిమాధీతాయ స్వాహా | స్వాహాఽఽధీతం మనసే స్వాహా | స్వాహా మనః
ప్రజాపతయే స్వాహా | కాయ స్వాహా కస్మై స్వాహా కతమస్మై స్వాహేతి ప్రాజాపత్యే
ముఖ్యే భవతః | ప్రజాపతిముఖాభిరేవైనం దేవతాభిరుద్యచ్ఛతే || 31 ౮ | ౧౧ | ౧ ||

౪౩ అదిత్యై స్వాహాఽదిత్యై మహ్యై స్వాహాఽదిత్యై సుమృడికాయై స్వాహేత్యాహ |
ఇయం వా అదితిః | అస్యా ఏవైనం ప్రతిష్ఠాయోద్యచ్ఛతే | సరస్వత్యై స్వాహా
సరస్వత్యై బృహత్యై స్వాహా సరస్వత్యై పావకాయై స్వాహేత్యాహ | వాగ్వై సరస్వతీ
| వావైవైనముద్యచ్ఛతే | పూష్టే స్వాహా పూష్టే ప్రపథ్యాయ స్వాహా పూష్టే
నరసిపాయ స్వాహేత్యాహ | పశవో వై పూషా | పశుభిరేవైనముద్యచ్ఛతే
| త్వష్టే స్వాహా త్వష్టే తురీపాయ స్వాహా త్వష్టే పురురూపాయ స్వాహేత్యాహ
| త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాఽరూపకృత్ | రూపమేవ పశుషు
దధాతి | అథో రూపైరేవైనముద్యచ్ఛతే | విష్ణవే స్వాహా విష్ణవే
నిఖుర్యపాయ స్వాహా విష్ణవే నిభూయపాయ స్వాహేత్యాహ | యజ్ఞో వై విష్ణుః |
యజ్ఞాయైవైనముద్యచ్ఛతే | పూర్ణాహుతిముత్తమాం జహోతి | ప్రత్యుత్త్యై
సయత్వాయ || 31 ౮ | ౧౧ | ౨ || యచ్ఛతే పురురూపాయ స్వాహేత్యాహాష్టా చ
|| ౧౧ ||

౪౪ సావిత్రమష్టాకపాలం ప్రాతర్నిర్వపతి | అష్టాక్షరా గాయత్రీ | గాయత్రం
ప్రాతఃసవనమ్ | ప్రాతఃసవనాదేవైనం గాయత్రియాశ్చన్దసోఽధి
నిర్మమీతే | అథో ప్రాతఃసవనమేవ తేనాప్నోతి | గాయత్రీం ఛన్దః |
సవిత్రే ప్రసవిత్ర ఏకాదశకపాలం మధ్యన్దినే | ఏకాదశాక్షరా త్రిష్టవ్ |
త్రిష్టభం మాధ్యన్దినః సవనమ్ | మాధ్యన్దినాదేవైనః సవనాత్
త్రిష్టభశ్చన్దసోఽధి నిర్మమీతే || 31 ౮ | ౧౨ | ౧ ||

౪౫ అథో మాధ్యన్దినమేవ సవనం తేనాప్నోతి | త్రిష్టభం ఛన్దః |
సవిత్ర ఆసవిత్రే ద్వాదశకపాలమపరాష్టా | ద్వాదశాక్షరా జగతీ | జాగతం
తృతీయసవనమ్ | తృతీయసవనాదేవైనం జగత్యాశ్చన్దసోఽధి
నిర్మమీతే | అథో తృతీయసవనమేవ తేనాప్నోతి | జగతీం ఛన్దః | ఈశ్వరో వా

అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం గన్తోః । ఇహ ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః
 స్వాహేహ రన్తిః స్వాహేహ రమతిః స్వాహేతి చతస్ర ఆహుతీర్షుహోతి ।
 ౪౬ చతస్రో దిశః । దిగ్భిరేవైనం పరిగృహ్ణాతి । ఆశ్వత్థో వ్రజో
 భవతి । ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో నిలాయత । అశ్వో రూపం కృత్వా ।
 సోఽశ్వత్థే సంవధ్నరమతిష్ఠత్ । తదశ్వత్థస్యాశ్వత్థత్వమ్ ।
 యదాశ్వత్థో వ్రజో భవతి । స్వ ఏవైనం యోనౌ ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ 31 ౮1 ౧౨1 ౨॥
 తిష్ఠుభశ్చన్తసోఽధి నిర్మిమీతే జుహోతి నవ చ ॥ ౧౨॥
 ౪౭ ఆ బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామిత్యాహ । బ్రాహ్మణ ఏవ
 బ్రహ్మవర్చసం దధాతి । తస్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చస్యజాయత
 । ఆఽస్మిన్రాష్ట్రే రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథో జాయతామిత్యాహ
 । రాజన్య ఏవ శౌర్యం మహిమానం దధాతి । తస్మాత్పురా రాజన్య
 ఇషవ్యః శూరో మహారథోఽజాయత । దోగ్ధీ ధేనురిత్యాహ । ధేన్వామేవ పయో
 దధాతి । తస్మాత్పురా దోగ్ధీ ధేనురజాయత । వోఢాఽనడ్వానిత్యాహ ॥ 31 ౮1 ౧31
 ౧॥
 ౪౮ అనడుహ్యేవ వీర్యం దధాతి । తస్మాత్పురా వోఢాఽనడ్వానజాయత । ఆశుః
 సప్తిరిత్యాహ । అశ్వ ఏవ జవం దధాతి । తస్మాత్ పురాఽఽశురశ్వోఽజాయత ।
 పురంధిణ్యోషేత్యాహ । యోషిత్వేవ రూపం దధాతి । తస్మాత్ప్రీ యువతిః ప్రియా
 భావుకా । జిష్ఠా రథేష్ఠా ఇత్యాహ । ఆ హ వై తత్ర జిష్ఠా రథేష్ఠా
 జాయతే ॥ 31 ౮1 ౧31 ౨॥
 ౪౯ యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । సభేయో యువేత్యాహ । యో వై పూర్వవయసీ
 । స సభేయో యువా । తస్మాద్భ్యువా పుమాన్ప్రియో భావుకః । ఆఽస్య యజమానస్య
 వీరో జాయతామిత్యాహ । ఆ హ వై తత్ర యజమానస్య వీరో జాయతే । యత్రైతేన
 యజ్ఞేన యజన్తే । నికామే నికామే నః పర్ణనోః వర్ణత్విత్యాహ । నికామే
 నికామే హ వై తత్ర పర్ణనోః వర్ణతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఫలినోః న ఓషధయః పచ్యంతామిత్యాహ । ఫలినోః హ వై తత్రోషధయః

పచ్యస్తే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజస్తే । యోగక్షేమో నః కల్పతామిత్యాహ ।
కల్పతే హ వై తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజస్తే

॥ 31 ౮1 ౧31 3॥ అనన్వానిత్యాహ జాయతే వర్షతి స్పష్ట చ ॥ ౧3॥

×౦ ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్వ్యాదిశత్ । స ఆత్మన్నశ్వమేధమధత్త ।

తం దేవా అబ్రువన్ । ఏష వావ యజ్ఞః । యదశ్వమేధః । ఆప్యేవ నోఽత్రాస్త్వితి
। తేభ్య ఏతానన్నహోమాన్ ప్రాయచ్ఛత్ । తానజహోత్ । తైర్వై స దేవాన్ప్రీణాత్ ।
యదన్నహోమాఙ్ఘ్రహోతి ॥ 31 ౮1 ౧౪1 ౧॥

×౧ దేవానేవ తైర్యజమానః ప్రీణాతి । ఆజ్యేన జహోతి । అగ్నేర్వా ఏతద్రూపమ్ ।
యదాజ్యమ్

। యదాజ్యేన జహోతి । అగ్నిమేవ తత్ప్రీణాతి । మధునా జహోతి । మహత్యై వా
ఏతద్దేవతాయై రూపమ్ । యన్మధు । యన్మధునా జహోతి ॥ 31 ౮1 ౧౪1 ౨॥

×౨ మహతీమేవ తద్దేవతాం ప్రీణాతి । తన్మలైర్బ్రుహోతి । వసూనాం వా ఏతద్రూపమ్
। యత్తన్మలాః । యత్తన్మలైర్బ్రుహోతి । వసూనేవ తత్ప్రీణాతి । పృథుకైర్బ్రుహోతి
। రుద్రాణాం వా ఏతద్రూపమ్ । యత్పృథుకాః । యత్పృథుకైర్బ్రుహోతి ॥ 31 ౮1
౧౪1 3॥

×3 రుద్రానేవ తత్ప్రీణాతి । లాజైర్బ్రుహోతి । ఆదిత్యానాం వా ఏతద్రూపమ్ । యల్లాజాః
। యల్లాజైర్బ్రుహోతి । ఆదిత్యానేవ తత్ప్రీణాతి । కరమైర్బ్రుహోతి । విశ్వేషాం
వా ఏతద్దేవానాం రూపమ్ । యత్కరమ్బాః । యత్కరమైర్బ్రుహోతి ॥ 31 ౮1 ౧౪1
౪॥

×౪ విశ్వానేవ తద్దేవాస్ప్రీణాతి । ధానాభిర్బ్రుహోతి । నక్షత్రాణాం వా ఏతద్రూపమ్ ।
యధానాః । యధానాభిర్బ్రుహోతి । నక్షత్రాణ్యేవ తత్ప్రీణాతి । సక్తుభిర్బ్రుహోతి ।
ప్రజాపతేర్వా ఏతద్రూపమ్ । యథ్నక్తవః । యథ్నక్తుభిర్బ్రుహోతి ॥ 31 ౮1 ౧౪1 ౫॥

×౫ ప్రజాపతిమేవ తత్ప్రీణాతి । మసూస్యైర్బ్రుహోతి । సర్వాసాం వా
ఏతద్దేవతానాం రూపమ్ । యన్మసూస్యాని । యన్మసూస్యైర్బ్రుహోతి । సర్వా ఏవ
తద్దేవతాః ప్రీణాతి । ప్రియఙ్ఘ్రతన్మలైర్బ్రుహోతి । ప్రియాఙ్ఘ్ర హ వై నామైతే

| ఏ॒తైర్వై దే॒వా అశ్వ॑స్యా॒స్థాని॑ స॒మద॑ధుః | య॒త్ప్రియ॑ఙ్గుత॒ణ్ణులైర్జుహోతి॑
 | అశ్వ॑స్వై॒వాస్థాని॑ స॒ందధాతి॑ | దశా॒న్నాని॑ జ॒హోతి॑ | దశా॒క్షరా
 వి॒రాట్ | వి॒రాట్రు॑భ॒స్నుస్యా॑న్నాద్య॒స్యావ॑రుద్వై ॥ 31 ౮| ౧౪| ౬ ॥ జ॒హోతి॑
 మధు॑నా జ॒హోతి॑ పృథు॒కైర్జుహోతి॑ క॒రమై॑జ॒హోతి॑ స॒క్తుభి॑ర్జుహోతి॑
 ప్రియ॑ఙ్గుత॒ణ్ణులైర్జుహోతి॑ చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౧౪ ॥ అ॒న్నహో॑మానా॒జ్యేనా॑గ్నే॒ర్మధు॑నా
 త॒ణ్ణులైః పృథు॑కైర్లా॒జైః క॒రమై॑ర్ధానా॒భిః స॒క్తుభి॑ర్మనూ॒స్వైః
 ప్రియ॑ఙ్గుత॒ణ్ణులైర్దశా॑న్నాని వి॒రాడ్ ద్వాద॑శ ॥

x౬ ప్ర॒జాప॑తిరశ్వ॒మేధ॑మ॒స్పృజ॑త | తః సృ॒ష్టః ర॒క్షాగ్న్య॑జిహూః సన్
 | స ఏ॒తాన్ప్రి॑జాప॒తిర్మక్తః హో॑మా॒నప॑శ్యత్ | తా॒నజ॑హోత్ | తైర్వై స
 య॒జ్ఞాద్ర॒క్షాగ్న్య॑పాహన్ | య॒న్నక్తః హో॑మా॒జ్ఞుహోతి॑ | య॒జ్ఞాదే॒వ
 తైర్య॑జమా॒నో ర॒క్షాగ్న్య॑పహన్తి | ఆ॒జ్యేన॑ జ॒హోతి॑ | వ॒క్షో వా ఆ॒జ్యమ్ | వ॒క్షేణై॑వ
 య॒జ్ఞాద్ర॒క్షాగ్న్య॑పహన్తి ॥ 31 ౮| ౧౫| ౧ ॥

x౭ ఆ॒జ్యస్య॑ ప్ర॒తిప॑దం కరోతి | ప్రా॒ణో వా ఆ॒జ్యమ్ | ము॒ఖత॑ ఏ॒వాస్య॑ ప్రా॒ణం
 దధాతి | అ॒న్నహో॑మా॒జ్ఞుహోతి॑ | శరీ॑రవదే॒వావ॑రున్ధే | వ్య॒త్యాసం॑ జ॒హోతి॑ |
 ఉ॒భయ॑స్యా॒వరుద్వై | నక్తం॑ జ॒హోతి॑ | రక్ష॑సా॒మప॑హత్వై | ఆ॒జ్యేనా॑న్తతో జ॒హోతి॑
 ॥ 31 ౮| ౧౫| ౨ ॥

x౮ ప్రా॒ణో వా ఆ॒జ్యమ్ | ఉ॒భయ॑త ఏ॒వాస్య॑ ప్రా॒ణం దధాతి॑ |
 పు॒రస్తా॑చోపరి॒ష్టాచ॑చ | ఏ॒కస్మై॑ స్వా॒హేత్యా॑హ | అ॒స్మిన్నే॒వ లోకే॑
 ప్ర॒తిష్ఠ॑తి | ద్వా॒భ్యాగ్ స్వా॒హేత్యా॑హ | అ॒ముష్మి॑న్నే॒వ లోకే॑ ప్ర॒తిష్ఠ॑తి |
 ఉ॒భయో॑రే॒వ లోక॑యోః ప్ర॒తిష్ఠ॑తి | అ॒స్మిన్ శ్చా॒ముష్మి॑గ్గశ్చ | శ॒తాయ॑
 స్వా॒హేత్యా॑హ | శ॒తాయు॑ర్వై పు॒రుషః శ॒తవీ॑ర్యః | ఆ॒యురే॒వ వీ॑ర్యమ॒వరున్ధే॑
 | స॒హస్రాయ॑ స్వా॒హేత్యా॑హ | ఆ॒యుర్వై స॒హస్రమ్ | ఆ॒యురే॒వావ॑రున్ధే |
 స॒ర్వస్మై॑ స్వా॒హేత్యా॑హ | అప॑రిమి॒తమే॒వావ॑రున్ధే ॥ 31 ౮| ౧౫| 3 ॥ ఏ॒వ
 య॒జ్ఞాద్ర॒క్షాగ్న్య॑పహ॒న్యన్తతో॑ జ॒హోతి॑ శ॒తాయ॑ స్వా॒హేత్యా॑హ స॒ప్త చ ॥ ౧౫ ॥

x౯ ప్ర॒జాప॑తిం వా ఏ॒ష ఈ॑పు॒తీత్యా॑హుః | యో॒శ్వమే॑ధే॒న య॑జత ఇతి |

అథో ఆహుః | సర్వాణి భూతానీతి | ఏకస్మై స్వాహేత్యాహ | ప్రజాపతిర్వా ఏకః
 | తమేవాప్నోతి | ఏకస్మై స్వాహా ద్వాభ్యాగ్ స్వాహేత్యభి పూర్వమాహుతీర్జుహోతి |
 అభిపూర్వమేవ సువర్గం లోకమేతి | ఏకోత్తరం జహోతి || 31 ౮| ౧౬| ౧||

౬౦ ఏకవదేవ సువర్గం లోకమేతి | సంతతం జహోతి | సువర్గస్య లోకస్య
 సంతత్యై | శతాయ స్వాహేత్యాహ | శతాయుర్వై పురుషః శతవీర్యః |
 ఆయురేవ వీర్యమవరుణే | సహస్రాయ స్వాహేత్యాహ | ఆయుర్వై సహస్రమ్ |
 ఆయురేవావరుణే | అయుతాయ స్వాహా నియుతాయ స్వాహా ప్రయుతాయ
 స్వాహేత్యాహ
 || 31 ౮| ౧౬| ౨||

౬౧ త్రయ ఇమే లోకాః | ఇమానేవ లోకానవరుణే | అర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ | వాగ్వా
 అర్బుదమ్ | వాచమేవావరుణే | న్యర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ | యో వై వాచో భూమా
 |
 తన్న్యర్బుదమ్ | వాచ ఏవ భూమానమవరుణే | సముద్రాయ స్వాహేత్యాహ || 31 ౮|
 ౧౬| 3||

౬౨ సముద్రమేవాప్నోతి | మధ్యాయ స్వాహేత్యాహ | మధ్యమేవాప్నోతి | అన్తాయ
 స్వాహేత్యాహ | అన్తమేవాప్నోతి | పరార్థాయ స్వాహేత్యాహ | ప్రార్థమేవాప్నోతి
 | ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహేత్యాహ | రాత్రిర్వా ఉషాః | అహర్వ్యుష్టిః
 | అహోరాత్రే ఏవావరుణే | అథో అహోరాత్రయోరేవ ప్రతితిష్ఠతి | తా
 యదుభయిర్దివా వా నక్తం వా జపయూత్ | అహోరాత్రే మోహయేత్ | ఉషసే స్వాహా
 వ్యుష్ట్యై స్వాహోదేష్యతే స్వాహోద్యతే స్వాహేత్యనుదితే జహోతి | ఉదితాయ స్వాహా
 సువర్గాయ స్వాహా లోకాయ స్వాహేత్యుదితే జహోతి | అహోరాత్రయోరవ్యతిమోహాయ
 || 31 ౮| ౧౬| ౪|| ఏకోత్తరం జహోతి ప్రయుతాయ స్వాహేత్యాహ సముద్రాయ
 స్వాహేత్యాహాహర్వ్యుష్టిః సప్త చ || ౧౬||

౬3 విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రేత్యశ్వనామాని జహోతి | ఉభయోరేవైనం
 లోకయోర్నామధేయం గమయతి | ఆయనాయ స్వాహా ప్రాయణాయ
 స్వాహేత్యుద్ధ్రావాఙ్జుహోతి | సర్వమేవైనమస్కన్నం సువర్గం లోకం గమయతి

1 అగ్నయే స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వహోమాంజ్ఞుహోతి | పూర్వ ఏవ ద్వీషంతం

భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి | పృథివ్యై స్వాహాఽన్తరిక్షాయ స్వాహేత్యాహ | యథా యజరేవైతత్ | అగ్నయే స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వదీక్షా జహోతి | పూర్వ ఏవ ద్వీషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి || 31 ౮| ౧21 ౧||

౬౪ పృథివ్యై స్వాహాఽన్తరిక్షాయ స్వాహేత్యేకవిశిని దీక్షాం

జహోతి | ఏకవిశతిర్వై దేవలోకాః | ద్వాదశ మాసాః పశ్చాద్రవః |

త్రయ ఇమే లోకాః | అసావాదిత్య ఏకవిశః | ఏష సువర్గో లోకః |

సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై | భువో దేవానాం కర్మణేత్యుతుదీక్షా

జహోతి | ఋతూనేవాస్మై కల్పయతి | అగ్నయే స్వాహా వాయవే స్వాహేతి

జహోత్యనన్తరిత్యై || 31 ౮| ౧21 ౨||

౬౫ అర్వాఙ్మజ్జాః సంక్రామత్విత్వాప్తీర్జుహోతి | సువర్గస్య లోకస్యాప్త్యై | భూతం

భవ్యం భవిష్యదితి పర్యాప్తీర్జుహోతి | సువర్గస్య లోకస్య పర్యాప్త్యై

| ఆ మే గృహ భవన్విత్వాభూర్జుహోతి | సువర్గస్య లోకస్యాభూత్యై |

అగ్నినా తపోఽన్వభవదిత్యనుభూర్జుహోతి | సువర్గస్య లోకస్యానుభూత్యై |

స్వాహాఽఽధిమాధీతాయ స్వాహేతి సమస్తాని వైశ్వదేవాని జహోతి | సమస్తమేవ

ద్వీషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి || 31 ౮| ౧21 3||

౬౬ దదభ్యః స్వాహా హనూభ్యాగ్ స్వాహేత్యఙ్గహోమాంజ్ఞుహోతి | అక్లే అక్లే వై

పురుషస్య పాప్సోపశ్లిష్టః | అక్లౌదక్లౌదేవైనం పాప్మనస్తేన ముఞ్చతి

| అఙ్శ్యేతాయ స్వాహా కృష్ణాయ స్వాహా శ్వేతాయ స్వాహేత్యశ్వరూపాణి

జహోతి | రూపైరేవైనం సమర్థయతి | ఓషధీభ్యః స్వాహా మూలేభ్యః

స్వాహేత్యోషధి హోమాంజ్ఞుహోతి | ద్వయో వా ఓషధయః | పుష్పేభ్యోఽన్యాః ఫలం

గృహ్ణన్తి | మూలేభ్యోఽన్యాః | తా ఏవోభయీరవరున్ధే || 31 ౮| ౧21 ౪||

౬౭ వనస్పతిభ్యః స్వాహేతి వనస్పతిహోమాంజ్ఞుహోతి |

ఆరణ్యస్యాన్నాద్యస్యావరుద్యై | మేషస్తావ పచతైరవత్విత్వపావ్యాని జహోతి

1 ప్రాణా వై దేవా అపావ్యాః | ప్రాణానేవావరున్ధే | కూప్యాభ్యః స్వాహాఽదభ్యః
 స్వాహేత్యపా హామాజ్ఞుహోతి | అప్పు వా ఆపః | అన్నం వా ఆపః | అదోభ్యి వా
 అన్నం

జాయతే | యదేవాదోభ్యః అన్నం జాయతే | తదవరున్ధే || 31 ౮ | ౧౭1 x || పూర్వదీక్షా
 జహోతి పూర్వ ఏవ ద్విషన్తం భ్రాతృవ్యమతిక్రామత్యనన్తరిత్యై క్రామతి
 రున్ధే జాయత ఏకం చ || ౧౭ ||

౬౮ అమాభాసే జహోతి | అయం వై లోకోఽమాభాసే | తస్య వసవోఽధిపతయః
 | అగ్నిర్జ్యోతిః | యదమాభాసే జహోతి | ఇమమేవ లోకమవరున్ధే |
 వసూనా సాయుజ్యం గచ్ఛతి | అగ్నిం జ్యోతిరవరున్ధే | నభాసే జహోతి |
 అన్తరిక్షం వై నభాసే || 31 ౮ | ౧౮ | ౧ ||

౬౯ తస్య రుద్రా అధిపతయః | వాయుర్జ్యోతిః | యన్నభాసే జహోతి
 | అన్తరిక్షమేవావరున్ధే | రుద్రాణా సాయుజ్యం గచ్ఛతి | వాయుం
 జ్యోతిరవరున్ధే | మహాసే జహోతి | అసౌ వై లోకో మహాసే | తస్యాదిత్యా
 అధిపతయః | సూత్యో జ్యోతిః || 31 ౮ | ౧౮ | ౨ ||

౭౦ యన్మహాసే జహోతి | అముమేవ లోకమవరున్ధే | ఆదిత్యానా
 సాయుజ్యం గచ్ఛతి | సూర్యం జ్యోతిరవరున్ధే | నమో రాజ్ఞే నమో వరుణాయేతి
 యవ్యాని జహోతి | అన్నాద్యస్యావరుధ్యై | మయోభూర్వాతో అభి వాతూసా ఇతి
 గవ్యాని జహోతి | ప్రశూనామవరుధ్యై | ప్రాణాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహేతి
 సంతతిహామాజ్ఞుహోతి | సువర్గస్య లోకస్య సంతత్యై || 31 ౮ | ౧౮ | 3 ||

౭౧ ఇతాయ స్వాహాఽసితాయ స్వాహేతి ప్రముక్తిర్జుహోతి | సువర్గస్య లోకస్య
 ప్రముక్త్యై | పృథివ్యై స్వాహాఽన్తరిక్షాయ స్వాహేత్యాహ | యథా యజరేవైతత్
 | దత్త్యతే స్వాహాఽదన్తాయ స్వాహేతి శరీరహామాజ్ఞుహోతి | పితృలోకమేవ
 తైర్యజమానోఽవరున్ధే | కస్త్యా యునక్తి స త్వా యునక్తితి పరిధీన్, యునక్తి
 | ఇమే వై లోకాః పరిధయః | ఇమానేవాస్మై లోకాన్, యునక్తి | సువర్గస్య

లోకస్య సమష్ట్యై ॥ 31 ౮1 ౧౮1 ౪॥

౭౨ యః ప్రాణతో య ఆత్మదా ఇతి మహిమానో జహోతి । సువర్గో వై
 లోకో మహాః । సువర్గమేవ తాభ్యాం లోకం యజమానోఽవరుణే । ఆ
 బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామితి సమస్తాని బ్రహ్మవర్చసాని
 జహోతి । బ్రహ్మవర్చసమేవ తైర్యజమానోఽవరుణే । జజ్ఞ బీజమితి
 జహోత్యనస్తరిత్యై । అగ్నయే సమనమత్పుథీవ్యై సమనమదితి సన్నతి
 హోమాఙ్ఘుహోతి । సువర్గస్య లోకస్య సంస్త్యై । భూతాయ స్వాహా భవిష్యతే
 స్వాహేతి భూతాభవ్యా హోమా జహోతి । ఆయం వై లోకో భూతమ్ ॥ 31 ౮1 ౧౮1
 x॥

౭3 ఆసా భవిష్యత్ । ఆనయోరేవ లోకయోః ప్రతితిష్ఠతి । సర్వస్యాప్త్యై ।
 సర్వస్యావరుణ్యై । యదక్రందః ప్రథమం జాయమాన ఇత్యశ్వస్తోమీయం జహోతి
 । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్య జిత్యై । సర్వమేవ తేనాప్నోతి । సర్వం జయతి ।
 యోఽశ్వమేధేన యజతే ॥ 31 ౮1 ౧౮1 ౬॥

౭౪ య ఉ వైసమేవం వేద । యజ్ఞః రక్షాగ్స్యజిహూఃసన్ ।
 స ఏతాన్ప్రజాపతిర్నక్తః హోమానపశ్యత్ । తానజహోత్ । తైర్వై స
 యజ్ఞాద్రక్షాగ్స్యపాహన్ । యన్నక్తః హోమాఙ్ఘుహోతి । యజ్ఞాదేవ
 తైర్యజమానో రక్షాగ్స్యపహన్తి । ఉపసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహేత్యన్తతో
 జహోతి । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై ॥ 31 ౮1 ౧౮1 ౭॥ వై నభాస్
 సూఱ్యో జ్యోతిః సంతత్యై సమష్ట్యై భూతం యజతే నవ చ ॥ ౧౮1॥

౭x ఏకయాపో వైకాదశినీ వా । అన్యేషాం యజ్ఞానాం యూపా భవన్తి ।
 ఏకవిశిన్యశ్వమేధస్య । సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై ।
 బైల్వో వా ఖాదిరో వా పాలాశో వా । అన్యేషాం యజ్ఞక్రతూనాం యూపా భవన్తి
 । రాజ్ఞదాల ఏకవిశత్యరత్నిరశ్వమేధస్య । సువర్గస్య లోకస్య
 సమష్ట్యై । నాన్యేషాం పశూనాం తేజన్యా అవద్యన్తి । అవద్యన్త్యశ్వస్య ॥

31 ౮1 ౧౯1 ౧॥

౭౬ పాపా వై తేజసి | పాపమనోఽపహత్యై | ప్లక్షశాఖాయామన్యేషాం
 పశూనామవద్యన్తి | వేతసశాఖాయామశ్వస్య | అప్పుయోనిర్వా
 అశ్వః | అప్పుణో వేతసః | స్వ ఏవాస్య యోనావవద్యతి | యూపేషు
 గ్రామ్యాన్పశూన్నియుజ్జన్తి | ఆరోకేష్వారణ్యాన్ధారయన్తి | పశూనాం
 వ్యావృత్యై | ఆ గ్రామ్యాన్ పశూన్లభన్తే | ప్రారణ్యాన్సృజన్తి | పాపమనోఽపహత్యై
 || ౩| ౮| ౧౯| ౨|| అశ్వస్య వ్యావృత్యై త్రీణి చ || ౧౯||

౭౭ రాజ్జదాలమగ్నిష్ఠం మినోతి | భ్రూణహత్యాయా అపహత్యై | పౌతుద్రవావభితో
 భవతః | పుణ్యస్య గన్ధస్యావరుద్వై | భ్రూణహత్యామేవాస్మాదపహత్య
 | పుణ్యేన గన్ధేనోభయతః పరిగృహ్ణాతి | షడ్భైల్వా భవన్తి |
 బ్రహ్మవర్చసస్యావరుద్వై | షట్టాదిరాః | తేజసోఽవరుద్వై || ౩| ౮| ౨౦| ౧||

౭౮ ఏషులాశాః | సోమపీథస్యావరుద్వై | ఏకవిశతిః సంపద్యన్తే |
 ఏకవిశతిర్వై దేవలోకాః | ద్వాదశ మాసాః పఞ్చర్తవః | త్రయ ఇమే
 లోకాః | అసావాదిత్య ఏకవిశతిః | ఏష సువర్గో లోకః | సువర్గస్య
 లోకస్య సమష్ట్యై | శతం పశవో భవన్తి || ౩| ౮| ౨౦| ౨||

౭౯ శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః | ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతిష్ఠిష్ఠతి |
 సర్వం వా అశ్వమేధ్యాప్నోతి | అపరిమితా భవన్తి | అపరిమితస్యావరుద్వై
 | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి | కస్మాభృత్యాత్ | దక్షిణతోఽన్యేషాం
 పశూనామవద్యన్తి | ఉత్తరతోఽశ్వస్యేతి | వారుణో వా అశ్వః || ౩| ౮| ౨౦| ౩||

౮౦ ఏషా వై వరుణస్య దిక్ | స్వాయామేవాస్య దిశ్యవద్యతి | యదితరేషాం
 పశూనామవద్యతి | శతదేవత్యం తేనావరున్ధే | చితేఽగ్నావధివైతనే
 కటేఽశ్వం చినోతి | అప్పుయోనిర్వా అశ్వః | అప్పుణో వేతసః | స్వ
 ఏవైనం యోనౌ ప్రతిష్ఠాపయతి | పురస్తాత్పుత్యఞ్చ తూపరం చినోతి |
 పశ్చాత్ప్రాచీనం గోమృగమ్ || ౩| ౮| ౨౦| ౪||

౮౧ ప్రాణాపానావేవాస్మిన్సమ్యుజ్ఞౌచ్చ దధాతి | అశ్వం తూపరం గోమృగమితి

సర్వహుత ఏతాఙ్గుహోతి । ఏషాం లోకానామభిజత్యై । ఆత్మనాఽభిజహోతి
 । సాత్మానమేవైనఁ సతనుం కరోతి । సాత్మాఽముష్యిం త్లోకే భవతి ।
 య ఏవం వేద । అథో వసోరేవ ధారాం తేనావరుణే । ఇలువర్దాయ స్వాహా
 బలివర్దాయ స్వాహేత్యాహ । సంవత్సరో వా ఇలువర్దః । పరివత్సరో
 బలివర్దః । సంవత్సరాదేవ పరివత్సరాదాయురవరుణే ।
 ఆయురేవాస్మిన్ధాతి । తస్మాదశ్వమేధయాజి జరసా విస్రసాఽముం లోకమేతి ॥
 31 ౮1 ౨01 x ॥ తేజసోఽవరుధ్యై భవన్త్యశోష్వి గోమృగమిలువర్దశ్చత్వారి
 చ ॥ ౨0 ॥

౮౨ ఏకవిఁశోఽగ్నిర్భవతి । ఏకవిఁశః స్తోమః

। ఏకవిఁశతిర్యూపాః । యథా వా అశ్వా వర్షభా వా వృషాః
 స౨ఁస్ఫురేరన్ । ఏవమేతథ్సోమః స౨ఁస్ఫురన్తే । యదేకవిఁశాః ।
 తే యథ్సమృచ్ఛేరన్ । హన్యేతాస్య యజ్ఞః । ద్వాదశ ఏవగ్నిః స్వాదిత్యాహుః
 । ద్వాదశః స్తోమః ।

౮3 ఏకాదశ యూపాః । యద్ద్వాదశోఽగ్నిర్భవతి । ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః ।
 సంవత్సరేజైవాస్మా అన్నమవరుణే । యద్దశ యూపా భవన్తి । దశాక్షరా
 విరాట్ । అన్నం విరాట్ । విరాజైవాన్నాద్యమవరుణే । య ఏకాదశః । స్తన
 ఏవాస్యై సః ।

౮౪ దుహ ఏవైనాం తేన । తదాహుః । యద్ద్వాదశోఽగ్నిః స్వాద్వాదశః స్తోమ
 ఏకాదశ యూపాః । యథా స్థూరిణా యాయాత్ । తాదృక్షత్ । ఏకవిఁశ
 ఏవగ్నిః స్వాదిత్యాహుః । ఏకవిఁశః స్తోమః । ఏకవిఁశతిర్యూపాః ।
 యథా ప్రస్థిభిర్యూతి । తాదృగేవ తత్ ॥ 31 ౮1 ౨01 3 ॥

౮x యో వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభో వేద । కకుద్ధ రాజ్ఞాం

భవతి । ఏకవిఁశోఽగ్నిర్భవతి । ఏకవిఁశః స్తోమః ।
 ఏకవిఁశతిర్యూపాః । ఏతా వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభః । య ఏవం వేద ।
 కకుద్ధ రాజ్ఞాం భవతి । యో వా అశ్వమేధే త్రిణి శీర్షాణి వేద । శిరో

హ రాజ్ఞాం భవతి | ఏకవిశోఽగ్నిర్భవతి | ఏకవిశః
 స్తోమః | ఏకవిశతిర్యూపాః | ఏతాని వా అశ్వమేధే త్రిణి శీర్షాణి
 | య ఏవం వేద | శిరో హ రాజ్ఞాం భవతి || 31 ౮| ౨౧| ౪|| ద్వాదశః స్తోమః
 స ఏవ తచ్చిరో హ రాజ్ఞాం భవతి షట్సు || ౨౧||
 ౮౬ దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే | సువర్గం లోకం న ప్రాజానన్ | తమశ్వః
 ప్రాజానాత్ | యదశ్వమేధేఽశ్వేన మేధ్యేనోదఞ్చో బహిష్యవమానః
 సర్పన్తి | సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్వై | న వై మనుష్యః సువర్గం
 లోకమజ్ఞాసా వేద | అశ్వో వై సువర్గం లోకమజ్ఞాసా వేద | యదుద్ధాతోద్ధాయేత్ |
 యథాఽక్షేత్రజ్ఞోఽనేన పథా ప్రతిపాదయేత్ | తాదృక్తత్ || 31 ౮| ౨౨| ౧||
 ౮౭ ఉద్ధాతారమపరుద్ధ్య | అశ్వముద్ధీథాయ వృణితే | యథా
 క్షేత్రజ్ఞోఽజ్ఞాసా నయతి | ఏవమేవైనమశ్వః సువర్గం లోకమజ్ఞాసా
 నయతి | పుచ్చమన్వారభన్తే | సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై | హిం కరోతి |
 సామైవాకః | హిం కరోతి | ఉద్ధీథ ఏవాస్య సః || 31 ౮| ౨౨| ౨||
 ౮౮ వడబా ఉపరున్ధన్తి | మిథునత్వాయ ప్రజాత్వై | అథో యథోపగాతార
 ఉపగాయన్తి | తాదృగేవ తత్ | ఉదగాసీదశ్వో మేధ్య ఇత్యాహ | ప్రాజాపత్యో వా
 అశ్వః | ప్రజాపతిరుద్ధీథః | ఉద్ధీథమేవావరున్ధే | అథో ఋఖ్షామయోరేవ
 ప్రతిష్ఠతి | హిరణ్యేనోపాకరోతి | జ్యోతిరై హిరణ్యమ్ | జ్యోతిరేవ ముఖతో
 దధాతి | యజమానే చ ప్రజాసు చ | అథో హిరణ్యజ్యోతిరేవ యజమానః సువర్గం
 లోకమేతి || 31 ౮| ౨౨| 3|| తథ్న ఉపాకరోతి చత్వారి చ || ౨౨||
 ౮౯ పురుషో వై యజ్ఞః | యజ్ఞః ప్రజాపతిః | యదశ్వే పశూన్నియుజ్ఞాన్తి |
 యజ్ఞాదేవ తద్యజ్ఞం ప్రయుజ్ఞే | అశ్వం తూపరం గోమృగమ్ | తానగ్నిష్ఠ
 ఆలభతే | సేనాముఖమేవ తథ్నశ్యతి | తస్మాద్రాజముఖం భీష్మం
 భావుకమ్ | ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీవం పురస్తాల్లలాటే | పూర్వాగ్నిమేవ తం
 కురుతే || 31 ౮| ౨3| ౧||

౯౦ తస్మాత్పూర్వార్వాగ్నిం పురస్తాథ్వాపయన్తి । పౌష్టమన్వఞ్చమ్ । అన్నం వై పూషా
 । తస్మాత్పూర్వార్వాగ్నావాహార్యమాహరన్తి । ఐన్ద్రాపౌష్టముపరిష్టాత్ । ఐన్ద్రో
 వై రాజన్యోఽన్నం పూషా । అన్నాద్యేనైవైనముభయతః పరిగృహ్ణాతి
 । తస్మాద్రాజన్యోఽన్నాదో భావుకః । ఆగ్నేయా కృష్ణగ్రీవౌ బాహువోః ।
 బాహువోరేవ వీర్యం ధత్తే ॥ ౩౧ ౮। ౨౩। ౨॥

౯౧ తస్మాద్రాజన్యో బాహుబలీ భావుకః । త్వాష్ట్రా లోమశస్కా
 సక్తోః । సక్తోరేవ వీర్యం ధత్తే । తస్మాద్రాజన్యః ఊరుబలీ భావుకః ।
 శితిప్రస్థౌ బార్హస్పత్యౌ పృష్ఠే । బ్రహ్మవర్చసమేవోపరిష్టాధత్తే
 । అథో కవచే ఏవైతే అభితః పర్యూహతే । తస్మాద్రాజన్యః సంనద్ధో
 వీర్యం కరోతి । ధాత్రే పృషోదరమధస్తాత్ । ప్రతిష్ఠామేవైతాం కురుతే ।
 అథో ఇయం వై ధాతా । అస్యామేవ ప్రతిష్ఠిష్ఠతి । సౌర్యం బలక్షం పుచ్ఛే ।
 ఉధేధమేవ తం కురుతే । తస్మాదుధేధం భయే ప్రజా అభిన ౨ శ్రయన్తి
 ॥ ౩౧ ౮। ౨౩। ౩॥ కురుతే ధత్తే కురుతే పఞ్చ వ ॥ ౨౩॥

సాంజ్ఞాహణ్యా చతుష్టయో యో వై యః పితుశ్చత్వారో యథా నిక్తం
 ప్రజాపతయే త్వా యథా ప్రోక్షితం విభూరాహ ప్రజాపతిరకామయతాశ్వమేధేన
 ప్రజాపతిర్న కిఞ్చ న సావిత్రమా బ్రహ్మాన్ ప్రజాపతిర్ణవేభ్యః
 ప్రజాపతీ రక్షాసి ప్రజాపతిమీపుతి విభూరశ్వనామాన్యమ్భాగ్నేకయాపా
 రాజ్ఞదాలమేకవి శో దేవాః పురుషస్త్రయోవి శతిః ॥ ౨౩॥

సాంజ్ఞాహణ్యా తస్మాదశ్వమేధయాజి యత్పరిమితా యద్యజ్ఞముఖే యో దీక్షాం
 దేవానేవ త్రయ ఇమే సీతాయ ప్రాణాపానావేవాస్మిన్ తస్మాద్రాజన్య ఏకనవతిః
 ॥ ౯౦॥

సాంజ్ఞాహణ్యా స ౨ శ్రయన్తి ॥

తృతీయాష్టకే నవమః ప్రపాఠకః ౯

అశ్వమేధస్య ద్వితీయ తృతీయాహర్విధానమ్

౧ ప్రజాపతిరశ్వమేధమసృజత | సోఽస్మాథ్స్పృష్టోఽపాక్రామత్

| తమష్టాదశిభిరను ప్రాయుజ్కు | తమాప్నోత్ |

తమాప్తాఽష్టాదశిభిరవారుణ | యదష్టాదశిన ఆలభ్యస్తే |

యజ్ఞమేవ తైరాప్తాఽ యజమానోఽవరుణే | సంవత్సరస్య వా ఏషా

ప్రతిమా | యదష్టాదశినః | ద్వాదశ మాసాః పశ్చుర్తవః || ౩౧౯ | ౧ | ౧ ||

౨ సంవత్సరోఽష్టాదశః | యదష్టాదశిన ఆలభ్యస్తే

| సంవత్సరమేవ తైరాప్తాఽ యజమానోఽవరుణే |

అగ్నిష్టేఽన్యాస్పశూనుపాకరోతి | ఇతరేషు యూపేష్యష్టాదశినోఽజామిత్వాయ

| నవ నవాలభ్యస్తే సవీర్యత్వాయ | యదారణ్యైః సగ్గ్ఘాపయేత్ |

వ్యవస్యతాం పితాపుత్రా | వ్యధావనః క్రామేయుః | విదూరం గ్రామయోర్గ్రామాన్తా

స్యాతామ్ || ౩౧౯ | ౧ | ౨ ||

౩ ఋక్షీకాః పురుషవ్యాపూః పరిమోషిణ ఆవ్యాధిన్వస్తకరా

అరణ్యేష్యాజాయేరన్ | తదాహుః | అపశవో వా ఏతే | యదారణ్యాః |

యదారణ్యైః సగ్గ్ఘాపయేత్ | క్షిప్తే యజమానమరణ్యం మృతః

హరేయుః | అరణ్యాయతనా హ్యరణ్యాః పశవ ఇతి | యత్పశూన్నాలభేత |

అనవరుద్ధా అస్య పశవః స్యుః | యత్పర్యగ్నికృతానుథ్స్పృజేత్ || ౩౧౯ | ౧ | ౩ ||

౪ యజ్ఞవేశసం కుర్యాత్ | యత్పశూనాలభతే | తేనైవ పశూనవరుణే |

యత్ పర్యగ్ని కృతానుథ్స్పృజత్యయజ్ఞ వేశసాయ | అవరుద్ధా అస్య పశవో భవన్తి |

న యజ్ఞవేశసం భవతి | న యజమానమరణ్యం మృతః హరన్తి | గ్రామ్యైః

సౌఽస్థాపయతి | ఏతే వై పశవః, క్షేమో నామ | సం పితాపుత్రావవస్యతః

| సమధావనః క్రామన్తి | సమన్తికం గ్రామయోర్గ్రామాన్తా భవతః | నక్షీకాః

పురుషవ్యాపూః పరిమోషిణ ఆవ్యాధిన్వస్తకరా అరణ్యేష్యాజాయన్తే || ౩౧౯ | ౧ |

౪ || ఋతవః స్యాతాముథ్స్పృజేథ్స్పృజేత్సీణి చ || ౧ ||

౫ ప్రజాపతిరకామయతోభౌ లోకావవరున్ధీయేతి । స

ఏతానుభయాన్పశూసపశ్యత్ । గ్రామ్యాగ్నాచ్చరణ్యాగ్నౌ । తానాలభత ।
 తైర్వై స ఉభౌ లోకావవరున్ధ । గ్రామ్యైరేవ పశుభిరిమం లోకమవరున్ధ
 । ఆరణ్యైరముమ్ । యద్ధ్యామ్యాన్పశూనాలభతే । ఇమమేవ తైర్లోకమవరున్ధే ।
 యదారణ్యాన్ ॥ ౩౧ ౯౧ ౨౧ ॥

౬ అముం తైః । అనవరున్ధో వా ఏతస్య సంవత్సర ఇత్యాహుః । య
 ఇత ఇతశ్చాతుర్మాస్యాని సంవత్సరం ప్రయుజ్కు ఇతి । ఏతావాన్ వై
 సంవత్సరః । యచ్ఛాతుర్మాస్యాని । యదేతే చాతుర్మాస్యాః పశవ ఆలభ్యన్తే
 । ప్రత్యక్షమేవ తైః సంవత్సరం యజమానోఽవరున్ధే । వి వా ఏష ప్రజయా
 పశుభిర్బుధ్యతే । యః సంవత్సరం ప్రయుజ్కే । సంవత్సరః సువర్గో
 లోకః ॥ ౩౧ ౯౧ ౨౧ ॥

౭ సువర్గం తు లోకం నాపరాధ్నోతి । ప్రజా వై పశవ ఏకాదశినీ ।
 యదేత ఐకాదశినాః పశవ ఆలభ్యన్తే । సాఞ్జాదేవ ప్రజాం పశూన్,
 యజమానోఽవరున్ధే । ప్రజాపతిర్విరాజమస్పృజత । సా స్పృష్టాఽశ్వమేధం
 ప్రావిశత్ । తాం దశిభిరను ప్రాయుజ్కు । తామాప్నోత్ । తామాప్తా
 దశిభిరవరున్ధ । యద్దశిన ఆలభ్యన్తే ॥ ౩౧ ౯౧ ౨౧ ౩॥

౮ విరాజమేవ తైరాప్తా యజమానోఽవరున్ధే । ఏకాదశ దశత ఆలభ్యన్తే
 । ఏకాదశాక్షరా త్రిష్టవ్ । త్రైష్టభాః పశవః । పశూనేవావరున్ధే ।
 వైశ్వదేవో వా అశ్వః । నానాదేవత్యాః పశవో భవన్తి । అశ్వస్య
 సర్వత్రాయ । నానారూపా భవన్తి । తస్మాన్నానారూపాః పశవః । బహురూపా
 భవన్తి । తస్మాద్బహురూపాః పశవః సమృద్ధ్యై ॥ ౩౧ ౯౧ ౨౧ ౪॥ ఆరణ్యాన్లోకో
 దశిన ఆలభ్యన్తే నానారూపాః పశవో ద్వే చ ॥ ౨॥

౯ అస్మై వై లోకాయ గ్రామ్యాః పశవ ఆలభ్యన్తే । అముష్మా ఆరణ్యాః ।
 యద్ధ్యామ్యాన్పశూనాలభతే । ఇమమేవ తైర్లోకమవరున్ధే । యదారణ్యాన్
 । అముం తైః । ఉభయాన్పశూనాలభతే । గ్రామ్యాగ్నాచ్చరణ్యాగ్నౌ ।

ఉభయోర్లోకయోరవరుద్ధ్యై | ఉభయాన్ పశూనాలభతే || 31 F | 31 ౧||

౧౦ గ్రామ్యాగ్నూరణ్యాగ్నూ | ఉభయస్యాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై |

ఉభయాన్పశూనాలభతే | గ్రామ్యాగ్నూరణ్యాగ్నూ | ఉభయేషాం
పశూనామవరుద్ధ్యై | త్రయస్త్రయో భవన్తి | త్రయ ఇమే లోకాః | ఏషాం

లోకానామాప్త్యై | బ్రహ్మవౌదినో వదన్తి | కస్మాఽథ్సత్వాత్ || 31 F | 31 ౨||

౧౧ అస్మిం ల్లోకే బహవః కామా ఇతి | యథ్సమాసీభ్యో దేవతాభ్యోఽన్యేఽన్యే

పశవ ఆలభ్యన్తే | అస్మిన్నేవ తం ల్లోకే కామాన్దధాతి | తస్మాద్దస్మిం ల్లోకే

బహవః కామాః | త్రయాణాం త్రయాణాం సహ వపా జుహోతి | త్ర్యావృతో

వై దేవాః | త్ర్యావృత ఇమే లోకాః | ఏషాం లోకానామాప్త్యై | ఏషాం లోకానాం

క్లుప్త్యై | పర్యగ్నికృతానారణ్యానుభృజన్త్యహిసాయై || 31 F | 31 3||

అవరుద్ధ్యా ఉభయాన్పశూనాలభతే సత్యాదహిసాయై || 31||

౧౨ యుజ్జాన్తి బ్రధ్నమిత్యాహ | అసౌ వా ఆదిత్యో బ్రధ్నః | ఆదిత్యమేవాస్మై

యునక్తి | అరుషమిత్యాహ | అగ్నిర్వా అరుషః | అగ్నిమేవాస్మై యునక్తి |

చరన్తమిత్యాహ | వాయుర్వై చరన్ | వాయుమేవాస్మై యునక్తి | పరితస్థుష

ఇత్యాహ || 31 F | ౪ | ౧||

౧3 ఇమే వై లోకాః పరితస్థుషః | ఇమానేవాస్మై లోకాన్, యునక్తి | రోచన్తే

రోచనా దీపిత్యాహ | నక్షత్రాణి వై రోచనా దీవి | నక్షత్రాణ్యేవాస్మై

రోచయతి | యుజ్జాన్త్యస్య కామ్యేత్యాహ | కామానేవాస్మై యునక్తి | హరీ

విపక్షనేత్యాహ | ఇమే వై హరీ విపక్షసా | ఇమే ఏవాస్మై యునక్తి || 31 F | ౪ | ౨||

౧౪ శోణా ధృష్టా నృవాహసేత్యాహ | అహోరాత్రే వై నృవాహసా | అహోరాత్రే

ఏవాస్మై యునక్తి | ఏతా ఏవాస్మై దేవతా యునక్తి | సువర్గస్య లోకస్య

సమప్త్యై | కేతుం కృణ్వన్తుకేతవ ఇతి ధ్వజం ప్రతిముఖ్చతి | యశ

ఏవైన్ రాజ్ఞాం గమయతి | జీమూతస్యేవ భవతి ప్రతీకమిత్యాహ |

యథా యజరేవైతత్ | యే తే పన్థానః సవితః పూర్వాస్య ఇత్యధ్వర్యుర్యజమానం

వాచయత్యభిజిత్యై || 31 F | 4 | 3 ||

౧౫ పరా వా ఏతస్య యజ్ఞ ఏతి | యస్య పశురుపాకృతోఽన్యత్ర వేద్యా
 ఏతి | ఏతః స్తోతరేతేన పథా పునరశ్వమావర్తయాసి న ఇత్యాహ |
 వాయుర్వై స్తోతా | వాయుమేవాస్య పరస్తాద్ధధాత్యావృత్త్యై | యథా వై హవిషో
 గృహీతస్య స్కన్దతి | ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కన్దతి | యదస్యోపాకృతస్య
 లోమాని శీయన్తే | యద్వాలేషు కాచానావయన్తి | లోమాన్యేవాస్య తథ్సంభరన్తి
 || 31 F | 4 | 4 ||

౧౬ భూర్భువః సువరితి ప్రాజాపత్యాభిరావయన్తి | ప్రాజాపత్యో వా ఆశ్వః |
 స్వయైవైనం దేవతయా సమర్థయన్తి | భూరితి మహిషీ | భువ ఇతి వావతా
 | సువరితి పరివృక్తి | ఏషాం లోకానామభిజిత్యై | హిరణ్యయాః కాచా
 భవన్తి | జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ | రాష్ట్రమశ్వమేధః || 31 F | 4 | 5 ||

౧౭ జ్యోతిశ్చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి | సహస్రం భవన్తి |
 సహస్రసంమితః సువర్గో లోకః | సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై | ఆప వా
 ఏతస్మాత్తేజ ఇన్ద్రియం పశవః శ్రీః క్రామన్తి | యోఽశ్వమేధేన యజతే |
 వసవస్తావఽఞ్జాన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసేతి మహిష్యభ్యనక్తి | తేజో వా ఆజ్యమ్ |
 తేజో గాయత్రీ | తేజసైవాస్మై తేజోఽవరున్ధే || 31 F | 4 | 6 ||

౧౮ రుద్రాస్తావఽఞ్జాన్తు త్రైపుటేన ఛన్దసేతి వావతా | తేజో వా ఆజ్యమ్ |
 ఇన్ద్రియం త్రిష్టుప్ | తేజసైవాస్మా ఇన్ద్రియమవరున్ధే | ఆదిత్యాస్తావఽఞ్జాన్తు
 జాగతేన ఛన్దసేతి పరివృక్తి | తేజో వా ఆజ్యమ్ | పశవో జగతీ |
 తేజసైవాస్మై పశూనవరున్ధే | పత్నయోఽభ్యఞ్జాన్తి | శ్రియా వా ఏతద్ద్రూపమ్
 || 31 F | 4 | 7 ||

౧౯ యత్పత్నయః | శ్రియమేవాస్మిన్దద్ధతి | నాస్మాత్తేజ
 ఇన్ద్రియం పశవః శ్రీరపక్రామన్తి | లాజీ 3 ఞ్చాచీ 3 న్, యశోమమా 4
 ం ఇత్యతిరిక్రమన్మమశ్వాయోపాహరన్తి | ప్రజామేవాన్నాదీం కుర్వతే |
 ఏతద్దేవా అన్నమత్తేతదన్నమద్ధి ప్రజాపత ఇత్యాహ | ప్రజాయామేవాన్నాద్యం

దధతే । యది నావజిప్రేత్ । అగ్నిః పశురాసీదిత్యవపూపయేత్ । అవ హైవ
 జిప్రుతి । ఆక్రాన్ వాజీ క్రమైరత్యక్రమీద్వాజీ ద్యౌస్తే పృష్ఠం పృథీపీ
 సధస్థమిత్యశ్వమనుమన్త్రయతే । ఏషాం లోకానామభిజిత్యై । సమిద్ధో
 అజ్ఞాన్కృదరం మతీనామిత్యశ్వస్యాప్రియో భవన్తి సరూపత్వాయ ॥ 31 ౯1 ౪1 ౮॥
 పరితస్థుష ఇత్యాహేమే ఏవాస్మై యునక్ష్వభిజిత్యై భరన్త్యశ్వమేధో
 రునే రూపం జిప్రుతి త్రిణి చ ॥ ౪॥

౨౦ తేజసా వా ఏష బ్రహ్మవర్చసేన వ్యుద్ధ్యతే । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।
 హోతా చ బ్రహ్మ చ బ్రహ్మోద్యం వదతః । తేజసా చైవైనం బ్రహ్మవర్చసేన
 చ సమర్థయతః । దక్షిణతో బ్రహ్మ భవతి । దక్షిణత ఆయతనో వై
 బ్రహ్మ । ఖార్హస్పత్యో వై బ్రహ్మ । బ్రహ్మవర్చసమేవాస్య దక్షిణతో
 దధతి । తస్మాద్దక్షిణోఽర్థో బ్రహ్మవర్చసితరః । ఉత్తరతో హోతా భవతి
 ॥ 31 ౯1 ౫1 ౧॥

౨౧ ఉత్తరత ఆయతనో వై హోతా । అగ్నేయో వై హోతా । తేజో వా అగ్నిః । తేజ
 ఏవాస్యోత్తరతో దధతి । తస్మాదుత్తరోఽర్ధస్తేజస్వితరః । యూపమభితో
 వదతః । యజమానదేవత్యో వై యూపః । యజమానమేవ తేజసా చ
 బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్థయతః । కి౨౪ స్విదాసీతూర్వచిత్తిరిత్యాహ ।
 ద్యౌర్వై వృష్టిః పూర్వచిత్తిః ॥ 31 ౯1 ౫1 ౨॥

౨౨ దివమేవ వృష్టిమవరుణే । కి౨౪ స్విదాసీద్బృహద్యయ ఇత్యాహ । అశ్వో
 వై బృహద్యయః । అశ్వమేవావరుణే । కి౨౪ స్విదాసీత్పిశంగిలేత్యాహ ।
 రాత్రిర్వై పిశంగిలా । రాత్రిమేవావరుణే । కి౨౪ స్విదాసీత్పిలిప్పిలేత్యాహ ।
 శ్రీర్వై పిలిప్పిలా । అన్నాద్యమేవావరుణే ॥ 31 ౯1 ౫1 3॥

౨3 కః స్విదేకాకీ చరతిత్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి । తేజ
 ఏవావరుణే । క ఉ స్విజ్ఞాయతే పునరిత్యాహ । చన్ద్రమా వై జాయతే పునః ।
 ఆయురేవావరుణే । కి౨౪ స్విద్ధిమస్య భేషజమిత్యాహ । అగ్నిర్వై హిమస్య
 భేషజమ్ । బ్రహ్మవర్చసమేవావరుణే । కి౨౪ స్విదావపనం మహదిత్యాహ

॥ 31 ౯1 x1 ౪॥

౨౪ అ॒యం వై లో॑క ఆ॒వస॑నం మ॒హత్ । అ॒స్మిన్నే॒వ లో॑కే ప్ర॒తిష్ఠ॑తి ।
 పృ॒చ్ఛామి త్వా ప॑ర॒మం తం పృ॒థి॒వ్యా ఇ॒త్యా॒హ । వేదీ॑రైస్వ ప॒రోఽన్తః
 పృ॒థి॒వ్యాః । వేదీ॑మే॒వావ॑రు॒ణే । పృ॒చ్ఛామి త్వా భు॑వనస్య నాభిమి॒త్యా॒హ
 । య॒జ్ఞో వై భు॑వనస్య నాభిః । య॒జ్ఞమే॒వావ॑రు॒ణే । పృ॒చ్ఛామి త్వా
 వృ॒ష్ణో అ॒శ్వస్య॑ రే॒త ఇ॒త్యా॒హ । సోమో॒ వై వృ॒ష్ణో అ॒శ్వస్య॑ రే॒తః ।
 సోమ॑పీ॒థమే॒వావ॑రు॒ణే । పృ॒చ్ఛామి వా॒చః ప॑ర॒మం వ్యోమే॒త్యా॒హ । బ్ర॒హ్మ
 వై వా॒చః ప॑ర॒మం వ్యో॑మ । బ్ర॒హ్మవ॑ర్చసమే॒వావ॑రు॒ణే ॥ 31 ౯1 x1 x॥ హో॑తా
 భవ॑తి వై వృ॒ష్ణః పూ॒ర్వచి॒త్తిర॒న్నాద్యమే॒వావ॑ రు॒ణే మ॒హది॒త్యా॒హ సోమో॒
 వై వృ॒ష్ణో అ॒శ్వస్య॑ రే॒తశ్చ॒త్వారి చ ॥ x॥

౨౫ అ॒ప వా ఏ॒తస్మా॑త్ప్రా॒ణాః క్రా॒మన్తి । యోఽశ్వ॑మే॒ధేన॑ య॒జతే॑ । ప్రా॒ణాయ
 స్వాహా॑ వ్యానాయ॒ స్వాహా॑తి సంజ్ఞ॒ప్యమా॑న ఆ॒హుతీ॑ర్షుహోతి । ప్రా॒ణానే॑వాస్మి॒న్దధాతి॑
 ।
 నాస్మా॑త్ప్రా॒ణా అప॑క్రామన్తి । అవ॑న్తి స్థావ॑న్తిస్తాఽవ॑న్తు । ప్రి॒యం త్వా ప్రి॒యాణా॑మ్ ।
 వర్షి॑ష్ణమాప్యానామ్ । నిధీ॑నాం త్వా నిధి॑పతిః హ॒వామహే॑ వసో మ॒మేత్యా॑హ ।
 అపై॒వాస్మై తద్ధు॑వతే ॥ 31 ౯1 ౬1 ౧॥

౨౬ అథో ధు॒వన్తే॒వైన॑మ్ । అథో న్యే॒వాస్మై హ్ను॑వతే । త్రిః ప॒రియ॑న్తి । త్రయ॑
 ఇమే లో॒కాః । ఏ॒భ్య ఏ॒వైనం॑ లోకేభ్యో ధు॒వతే॑ । త్రిః పు॒నః ప॒రియ॑న్తి ।
 షట్ప॑ంపద్యన్తే । ష॒ద్వా ఋ॒తవః॑ । ఋ॒తుభి॑రే॒వైనం॑ ధు॒వతే॑ । అప॑ వా
 ఏ॒తేభ్యః॑ ప్రా॒ణాః క్రా॒మన్తి ॥ 31 ౯1 ౬1 ౨॥

౨౭ యే య॒జ్ఞే ధు॑వనం తన్వ॑తే । నవ॑కృత్వః ప॒రియ॑న్తి । నవ॑ వై
 పు॒రుషే॑ ప్రా॒ణాః । ప్రా॒ణానే॑వాత్మన్దధ॑తే । నై॒భ్యః ప్రా॒ణా అప॑క్రామన్తి
 । అమ్పే॑ అమ్పాల్యమి॒ప్సక ఇ॒తి ప॑త్నీ॒ముదా॑నయతి । అహ్వా॑తైవైనామ్ ।
 సుభగే॑ కామ్పి॒లవా॑సి॒నీత్యా॑హ । తప॑ ఏ॒వైనా॑ముపనయతి । సు॒వర్గే లో॑కే
 సంప్రో॑ర్ణా॒థామి॒త్యా॑హ ॥ 31 ౯1 ౬1 3॥

౨౮ సువర్గమేవైనాం లోకం గమయతి | ఆఽహమజాని గర్భధమా త్వమజాని
 గర్భధమిత్యాహ | ప్రజా వై పశవో గర్భః | ప్రజామేవ పశూనాత్మన్దతే |
 దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే | సువర్గం లోకం న ప్రాజానన్ | తమశ్వః ప్రాజానాత్
 | యథ్నూచీభిరసి పథాన్కల్పయన్తి | సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్వై |

గాయత్రీ త్రిష్టబ్జగతీత్యాహ || ౩౧౯ | ౬ | ౪ ||

౨౯ యథా యజరేవైతత్ | త్రయ్యః సూచ్యో భవన్తి | అయస్మయ్యో
 రజతా హరిణ్యః | అస్య వై లోకస్య రూపమయస్మయ్యః | అన్తరిక్షస్య
 రజతాః | దివో హరిణ్యః | దిశో వా అయస్మయ్యః | అవాన్తరదిశా
 రజతాః | ఊర్ధ్వా హరిణ్యః | దిశ ఏవాస్మై కల్పయతి | కస్త్యా
 ఛ్యతి కస్త్యా విశాస్తీత్యాహహిసాయై || ౩౧౯ | ౬ | ౫ || హ్నువతే
 క్రామన్త్యూర్ధ్వాథామిత్యాహ జగతీత్యాహ కల్పయత్యేకం చ || ౬ ||

౩౦ అప వా ఏతస్మాచ్ఛీర్షి రాష్ట్రం క్రామతి | యోఽశ్వమేధేన యజతే
 | ఊర్ధ్వామేనాముచ్చయతాదిత్యాహ | శ్రీర్వై రాష్ట్రమశ్వమేధః |
 శ్రియమేవాస్మై రాష్ట్రమూర్ధ్వముచ్చయతి | వేణుభారం గిరావివేత్యాహ
 | రాష్ట్రం వై భారః | రాష్ట్రమేవాస్మై పర్యూహతి | అథాస్యా
 మధ్యమేధతామిత్యాహ | శ్రీర్వై రాష్ట్రస్య మధ్యమ్ || ౩౧౯ | ౭ | ౧ ||

౩౧ శ్రియమేవావరుణే | శీతే వాతే పునన్నివేత్యాహ | క్షేమో వై రాష్ట్రస్య
 శీతో వాతః | క్షేమమేవావరుణే | యద్ధరిణీ యవమత్తిత్యాహ | విద్వై
 హరిణీ | రాష్ట్రం యవః | విశం చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి |
 న పుష్టం పశుమన్యత ఇత్యాహ | తస్మాద్రాజా పశూన్న పుష్యతి || ౩౧౯ | ౭ | ౨ ||

౩౨ శూద్రా యదర్యజారా న పోషాయ ధనాయతీత్యాహ | తస్మాద్వైశీపుత్రం
 నాభిషిచ్ఛన్తే | ఇయం యకా శకున్తికేత్యాహ | విద్వై శకున్తికా |
 రాష్ట్రమశ్వమేధః | విశం చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి |
 ఆహలమితి సర్పతీత్యాహ | తస్మాద్ద్రాష్ట్రాయ విశః సర్పన్తి | ఆహతం గభే
 పస ఇత్యాహ | విద్వై గభః || ౩౧౯ | ౭ | ౩ ||

33 రాష్ట్రం పసః । రాష్ట్రమేవ విశ్వాహున్తి । తస్మాద్రాష్ట్రం విశం
 ఘాతుకమ్ । మాతా చ తే పితా చ త ఇత్యాహ । ఇయం వై మాతా । ఆసౌ పితా
 । ఆభ్యామేవైనం పరిదదాతి । అగ్రం వృక్షస్య రోహత ఇత్యాహ । శ్రీర్వై
 వృక్షస్యాగ్రమ్ । శ్రియమేవావరుణే ॥ 31 ౯1 21 ౪ ॥

3౪ ప్రసులామీతి తే పితా గభే ముష్టిమతః సయదిత్యాహ । విద్వై
 గభః । రాష్ట్రం ముష్టిః । రాష్ట్రమేవ విశ్వాహున్తి । తస్మాద్రాష్ట్రం
 విశం ఘాతుకమ్ । అప వా ఏతేభ్యః ప్రాణాః క్రామన్తి । యే యజ్ఞేఽపూతం
 వదన్తి । దధిక్రావో అకారిషమితి సురభిమతీమృచం వదన్తి । ప్రాణా
 వై సురభయః । ప్రాణానేవాత్మనధతే । వైభ్యః ప్రాణా అపక్రామన్తి ।
 ఆపో హి ప్థా మయోభువ ఇత్యద్భిర్మార్జయన్తే । ఆపో వై సర్వా దేవతాః ।
 దేవతాభిరేవాత్మానం పవయన్తే ॥ 31 ౯1 21 x ॥ రాష్ట్రస్య మధ్యం పుష్యతి
 గభో రుణే దధతే చత్వారి చ ॥ 21 ॥

3x ప్రజాపతిః ప్రజాః సృష్ట్యా ప్రేణాఽను ప్రావిశత్ । తాభ్యః పునః
 సంభవతుం నాశకోత్ । సోఽబ్రవీత్ । ఋధ్నువదిభ్యః । యో మేతః పునః
 సంభరదితి । తం దేవా అశ్వమేధేనైవ సమభరన్ । తతో వై త
 ఆర్ధ్నువన్ । యోఽశ్వమేధేన యజతే । ప్రజాపతిమేవ సంభరత్యుధోత్తి
 । పురుషమాలభతే ॥ 31 ౯1 ౨1 ౧ ॥

3౬ వైరాజో వై పురుషః । విరాజమేవాలభతే । అథో అన్నం వై
 విరాట్ । అన్నమేవావరుణే । అశ్వమాలభతే । ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః ।
 ప్రజాపతిమేవాలభతే । అథో శ్చిర్వా ఏకశఫమ్ । శ్రియమేవావరుణే ।
 గామాలభతే ॥ 31 ౯1 ౨1 ౨ ॥

3౭ యజ్ఞో వై గౌః । యజ్ఞమేవాలభతే । అథో అన్నం వై గౌః । అన్నమేవావరుణే
 । అజాపి ఆలభతే భూమ్నై । అథో పుష్టిర్వై భూమా । పుష్టిమేవావరుణే ।
 పర్యగ్నికృతం పురుషం చారణ్యాగ్నోఽధన్బుజన్త్యహిసాయై । ఉభౌ వా
 ఏతౌ పశూ ఆలభ్యేతే । యశ్చావమో యశ్చ పరమః । తేఽస్యోభయే యజ్ఞే

బ॒ద్ధాః | అ॒భీష్టా॑ అ॒భిప్రీ॑తాః | అ॒భిజి॑తా అ॒భిప॑తా భవ॒న్తి | నై॒నం
 ద॒ంక్ష॑వః ప॒శవో॑ య॒జ్ఞే బ॒ద్ధాః | అ॒భీష్టా॑ అ॒భిప్రీ॑తాః | అ॒భిజి॑తా
 అ॒భిప॑తా హి॒ సన్తి | యో॒శ్వమే॑ధే॒న య॒జతే॑ | య॒ ఉ॒ చై॒నమే॒వం వేద॑ ॥
 31 | ౮ | 3 ॥ ల॒భతే॑ గా॒మాల॑భతే ప॒రమో॒ష్టౌ చ॑ ॥ ౮ ॥

3౮ ప్ర॒థమే॑న వా ఏ॒ష స్తో॑మే॒న రా॒ధ్యా | చ॒తుష్టో॑మే॒న
 కృ॒తేనా॑యా॒నాము॒త్తరే॑హన్ | ఏ॒కవి॒శే ప్ర॒తిష్ఠా॑యాం ప్ర॒తిష్ఠి॑ష్ఠతి |
 ఏ॒కవి॒శే శా॒త్ప్రతి॑ష్ఠా॒యా ఋ॒తూన॑న్వారోహతి | ఋ॒తవో॑ వై పృ॒ష్ఠాని॑
 | ఋ॒తవః॑ సంవ॒త్సరః॑ | ఋ॒తుష్వే॑వ సంవ॒త్సరే॑ ప్ర॒తిష్ఠా॑య |
 దే॒వతా॑ అ॒భ్యారో॑హతి | శ॒క్వర॑యః పృ॒ష్ఠం భ॑వ॒న్త్యన్య॑దన్య॒చ్ఛన్తః॑
 | అ॒న్యేనై॑ వా ఏ॒తే ప॒శవ॑ ఆ॒లభ్య॑న్తే ॥ 31 | ౯ | ౧ ॥

3౯ ఉ॒తేవ॑ గ్రా॒మ్యాః | ఉ॒తేవార॑ణ్యాః | అ॒హరే॑వ రూ॒పేణ॑ సమ॒ర్థయ॑తి
 | అ॒థో అ॒హ్న ఏ॒వైష బ॒లిర్హి॑యతే | తదా॒హుః॑ | అ॒పశవో॑ వా ఏ॒తే |
 య॒దజ్ఞా॑వయ॒శ్చార॑ణ్యాశ్చ | ఏ॒తే వై స॒ర్వే ప॒శవః॑ | య॒ద్ధవ్యా॑ ఇతి |
 గ॒వ్యాన్ప॑శూను॒త్తమే॑హ॒న్నాల॑భతే ॥ 31 | ౯ | ౨ ॥

౪౦ తే॒నైవో॑భయాన్పశూనవరు॒న్ధే | ప్రా॒జాప॑త్యా భవ॒న్తి |
 అ॒నభి॑జితస్యాభిజిత్వై | సౌరీ॒ర్షవ॑ శ్వే॒తా వ॑శా అ॒నూబ॑న్ధ్యా
 భవ॒న్తి | అ॒న్తత॑ ఏ॒వ బ్ర॒హ్మవ॑ర్చసమవరు॒న్ధే | సోమా॑య
 స్వ॒రాజ్ఞేనో॑వాహా॒వన॑డాహా॒వితి॑ ద్వ॒న్ద్వి॒నః ప॒శూనాల॑భతే
 | అ॒హోరా॒త్రాణా॑మ॒భిజి॑త్వై | ప॒శుభి॑ర్వా ఏ॒ష వ్యృ॑ద్ధ్యతే
 | యో॒శ్వమే॑ధే॒న య॒జతే॑ | ఛ॒గలం॑ క॒ల్మాషం॑ కి॒కిదీ॑విం
 వి॒దీగ॑య॒మితి॑ త్వాష్ట్రాన్పశూనాలభతే | ప॒శుభి॑రే॒వాత్మాన॑
 సమ॒ర్థయ॑తి | ఋ॒తుభి॑ర్వా ఏ॒ష వ్యృ॑ద్ధ్యతే | యో॒శ్వమే॑ధే॒న య॒జతే॑ |
 పి॒శఙ్గాస్త్ర॑యో వా॒సన్తా॑ ఇత్యృతుపశూనాలభతే | ఋ॒తుభి॑రే॒వాత్మాన॑
 సమ॒ర్థయ॑తి | ఆ వా ఏ॒ష ప॒శుభ్యో॑ వృ॒శ్శ్యతే॑ | యో॒శ్వమే॑ధే॒న య॒జతే॑ |

పర్యగ్నికృతా ఉధస్సుజన్త్యనాప్రస్కాయ ॥ 31 ౯1 ౯1 3॥ లభ్యన్తే లభతే
త్వాష్ట్రాన్పశునాలభతేఽష్టా చ ॥ ౯॥

౪౧ ప్రజాపతిరకామయత మహానన్నాదః స్వామితి । స ఏతావశ్వమేధే
మహిమానావపశ్యత్ । తావగృష్టిత । తతో వై స మహానన్నాదోఽభవత్ । యః
కామయేత మహానన్నాదః స్వామితి । స ఏతావశ్వమేధే మహిమానో గృష్టిత
। మహానేవాన్నాదో భవతి । యజమానదేవత్యా వై వపా । రాజా మహిమా ।
యద్వపాం మహిమ్నోభయతః పరియజతి । యజమానమేవ రాజ్యేనోభయతః
పరిగృహ్ణాతి । పురస్తాధ్వాహాకారా వా అన్యే దేవాః । ఉపరిష్టాధ్వాహాకారా అన్యే ।
తే వా ఏతేఽశ్వ ఏవ మేధ్య ఉభయేఽవరుధ్యన్తే । యద్వపాం మహిమ్నోభయతః
పరియజతి । తానేవోభయాస్పృణాతి ॥ 31 ౯1 ౧౦1 ౧॥ పరియజతి షట్సు ॥
౧౦॥

౪౨ వైశ్వదేవో వా అశ్వః । తం యత్ప్రాజాపత్యం కుర్యాత్ । యా దేవతా
అపిభాగాః । తా భాగధేయేన వ్యర్థయేత్ । దేవతాభ్యః సమదం దధ్యాత్ ।
స్తేగాన్తాష్ట్రాభ్యాం మణ్ణాకాఙ్ఘమేభ్యభిరితి । ఆజ్యమవదానం కృత్వా
ప్రతిసంఖ్యాయమాహుతిర్బహోతి । యా ఏవ దేవతా అపిభాగాః । తా భాగధేయేన
సమర్థయతి । న దేవతాభ్యః సమదం దధాతి ॥ 31 ౯1 ౧౧1 ౧॥

౪౩ చతుర్దశైతాననవాకాఙ్ఘుహోత్యనన్తరిత్యై । ప్రయాసాయ స్వాహేతి
పఞ్చుదశమ్ । పఞ్చుదశ వా అర్థమాసస్య రాత్రయః । అర్థమాసశః
సంవత్సర ఆప్యతే । దేవాసురాః సంయత్యా ఆసన్ । తేఽబ్రువన్గుగ్నయః
స్విష్టకృతః । అశ్వస్య మేధ్యస్య వయముద్ధారముద్ధరామహై ।
అధైతానభిభవామేతి । తే లోహితముదహరన్త । తతో దేవా అభవన్ ॥ 31 ౯1 ౧౧1
౨॥

౪౪ పరాఽసురాః । యథిస్విష్టకృదోఽభ్యి లోహితం జుహోతి భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై
। భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య భ్రాతృవ్యో భవతి । గోమృగకణ్ఠేన
ప్రథమామాహుతిం జుహోతి । ప్రశవో వై గోమృగః । రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ ।
రుద్రాదేవ పశునన్తర్దధాతి । అథో యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే । న తత్ర

రుద్రః పశూనభిమన్యతే || 31 F 1 01 3 ||

౪౫ అశ్వశఫేన ద్వితీయామాహుతిం జహోతి | పశవో వా ఏకశఫమ్ |
 రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ | రుద్రాదేవ ప్రశూనన్దర్ధధాతి | అథో
 యత్రైషాఽఽహుతిర్ హూయతే | న తత్ర రుద్రః పశూనభిమన్యతే |
 ఆయస్మయేన కమణ్ణునా తృతీయామ్ | ఆహుతిం జహోత్యాయాస్యో వై ప్రజాః
 | రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ | రుద్రాదేవ ప్రజా అన్దర్ధధాతి | అథో
 యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే | న తత్ర రుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే || 31 F 1 01 ౪ ||

దధాత్స్యభవన్మన్యతే ప్రజా అన్దర్ధధాతి ద్వే చ || 01 ||

౪౬ అశ్వస్య వా ఆలభస్య మేధ ఉదక్రామత్ | తదశ్వస్తోమీయమభవత్ |
 యదశ్వస్తోమీయం జహోతి | స మేధమేవైనమాలభతే | ఆజ్యేన జహోతి |
 మేధో వా ఆజ్యమ్ | మేధోఽశ్వస్తోమీయమ్ | మేధేనైవాస్మిన్నేధం దధాతి |
 షట్త్రిశతం జహోతి | షట్త్రిశదక్షరా బృహతీ || 31 F 1 02 1 01 ||

౪౭ బార్హతాః పశవః | సా పశూనాం మాత్రా | పశూనేవ మాత్రయా సమర్ధయతి
 | తా యదూభయసిర్వా కనీయసిర్వా జహుయాత్ | పశూన్మాత్రయా వ్యర్ధయేత్ |
 షట్త్రిశతం జహోతి | షట్త్రిశదక్షరా బృహతీ | బార్హతాః పశవః
 | సా పశూనాం మాత్రా | పశూనేవ మాత్రయా సమర్ధయతి || 31 F 1 02 ౨ ||

౪౮ అశ్వస్తోమీయం హుత్యా ద్విపదా జహోతి | ద్విపాద్వై పురుషో ద్విప్రతిష్ఠః
 | తదేనం ప్రతిష్ఠయా సమర్ధయతి | తదాహుః | అశ్వస్తోమీయం పూర్వం
 హోతవ్యా 3 ం ద్విపదా 3 ఇతి | అశ్వో వా అశ్వస్తోమీయమ్ | పురుషో ద్విపదాః |
 అశ్వస్తోమీయం హుత్యా ద్విపదా జహోతి | తస్మాద్ద్విపాచ్ఛతుష్పాదమత్తి
 | అథో ద్విపద్వేవ చతుష్పదః ప్రతిష్ఠాపయతి | ద్విపదా హుత్యా
 | నాన్యాముత్తరామాహుతిం జహుయాత్ | యదన్యాముత్తరామాహుతిం జహుయాత్

ప్ర
 ప్రతిష్ఠాయాశ్చ్యవేత | ద్విపదా అన్తతో జహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై || 31 F 1 02 3 ||
 బృహత్స్యర్ధయతి స్థాపయతి పశ్చ చ || 02 ||

౪౯ ప్రజాపతిరశ్వమేధమస్పజత | సోఽస్మాథస్సృష్టోఽపాక్రామత్ |
 తం యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛత్ | తం యజ్ఞక్రతుభిర్నాన్వవిన్దత్ |
 తమిష్టిభిరన్వైచ్ఛత్ | తమిష్టిభిరన్వవిన్దత్ | తదిష్టిమామిష్టిత్వమ్ |
 యథస్సంవధ్వరమిష్టిభిర్యజతే | అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి | సావిత్రియో
 భవన్తి || 31 ౯| ౧31 ౧||

౫౦ ఇయం వై సవితా | యో వా అన్యోం నశ్యతి యో నిలయతే | అన్యోం వావ తం
 విన్దన్తి | న వా ఇమాం కశ్చనేత్యాహుః | తిర్యజ్సోర్ధోఽత్యేతుమర్హతి |
 యథాస్సావిత్రియో భవన్తి | సవితృప్రసూత ఏవైనమిచ్ఛతి | ఈశ్వరో వా
 అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం గన్తోః | యథ్నాయం ధృతీర్బుహోతి |
 అశ్వస్య యత్యై ధృత్యై || 31 ౯| ౧31 ౨||

౫౧ యత్ప్రాతరిష్టిభిర్యజతే | అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి | యథ్నాయం
 ధృతీర్బుహోతి | అశ్వప్యైవ యత్యై ధృత్యై | తస్మాథ్నాయం ప్రజాః
 క్షేమ్యా భవన్తి | యత్ప్రాతరిష్టిభిర్యజతే | అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి |
 తస్మాద్దివా నష్టేష ఏతి | యత్ప్రాతరిష్టిభిర్యజతే సాయం ధృతీర్బుహోతి
 | అహోరాత్రాభ్యామేవైనమన్విచ్ఛతి | అథో అహోరాత్రాభ్యామేవాన్స్తి
 యోగక్షేమం కల్పయతి || 31 ౯| ౧31 3|| భవన్తి ధృత్యా ఏనమన్విచ్ఛత్యేకం
 చ || ౧3||

౫౨ అప వా ఏతస్మాచ్ఛి రాష్ట్రం క్రామతి | యోఽశ్వమేధేన యజతే |
 బ్రాహ్మణో వీణాగాధినో గాయతః | శ్రియా వా ఏతద్ద్రూపమ్ | యదీవిణా |
 శ్రియమేవాన్స్మిన్ధత్తః | యదా ఖలు వై పురుషః శ్రియమశ్నుతే |
 వీణాఽస్మై వాద్యతే | తదాహుః | యదుభౌ బ్రాహ్మణో గాయేతామ్ || 31 ౯| ౧౪|
 ౧||

౫౩ ప్రభ్రుః కుకాఽస్మాచ్ఛిః స్యాత్ | న వై బ్రాహ్మణే శ్రీ రమత
 ఇతి | బ్రాహ్మణోఽన్యో గాయేత్ | రాజన్యోఽన్యః | బ్రహ్మ వై బ్రాహ్మణః |
 క్షత్త్ర రాజన్యః | తథా హాస్య బ్రహ్మణా చ క్షత్రేణ చోభయతః
 శ్రీః పరిగృహీతా భవతి | తదాహుః | యదుభౌ దివా గాయేతామ్ | అపాస్మాద్ద్రాష్ట్రం

౫౮ మృత్యుమేవాహుత్యా తర్పయిత్వా పరిపాణం కృత్వా । భ్రూణఘ్నై భేషజం
కరోతి । ఏతాః హ వై ముణ్ణిభ ఔదన్యవః । భ్రూణహత్యాయై

ప్రాయశ్చిత్తిం విదాఞ్చుకార । యో హాస్యాపి ప్రజాయాం బ్రాహ్మణః హన్తి
। సర్వస్మై తస్మై భేషజం కరోతి । జమ్బూకాయ స్వాహేత్యవభృథ
ఉత్తమామాహుతిం జహోతి । వరుణో వై జమ్బుకః । అన్తత ఏవ వరుణమవయజతే
। ఖలతేర్విక్లిధస్య శుక్లస్య పిఙ్గాక్షస్య మూర్ధఙ్గుహోతి ।

ఏతద్వై వరుణస్య రూపమ్ । రూపేణైవ వరుణమవయజతే ॥ ౩౧ ౯ ౧౫ ౩ ॥ లోకే
మృత్యుర్జుహోతి మూర్ధఙ్గుహోతి ద్వే చ ॥ ౧౫ ॥

౫౯ వారుణో వా అశ్వః । తం దేవతయా వ్యర్థయతి । యత్ప్రాజాపత్యం కరోతి

। నమో రాజ్ఞే నమో వరుణాయేత్యాహ । వారుణో వా అశ్వః । స్వయైవైనం
దేవతయా సమర్థయతి । నమోఽశ్వాయ నమః ప్రజాపతయ ఇత్యాహ
। ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః । స్వయైవైనం దేవతయా సమర్థయతి ।

నమోఽధిపతయ ఇత్యాహ ॥ ౩౧ ౯ ౧౬ ౧ ॥

౬౦ ధర్మో వా అధిపతిః । ధర్మమేవావరుణే । అధిపతిరస్యధిపతిం

మా కుర్వధిపతిరహం ప్రజానాం భూయాసమిత్యాహ । అధిపతిమేవైనం
సమానానాం కరోతి । మాం ధేహి మయి ధేహిత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే ।
ఉపాకృతాయ స్వాహేత్యుపాకృతే జహోతి । ఆలభాయ స్వాహేతి నియుక్తే జహోతి ।
హుతాయ స్వాహేతి హుతే జహోతి । ఏషాం లోకానామభిజిత్వై ॥ ౩౧ ౯ ౧౬ ౨ ॥

౬౧ ప్ర వా ఏష ఏభ్యో లోకేభ్యశ్చవతే । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।

ఆగ్నేయమైన్ద్రాగ్నమాశ్విసమ్ । తాన్పశూనాలభతే ప్రతిష్ఠిత్యై । యదాగ్నేయో
భవతి । అగ్నిః సర్వా దేవతాః । దేవతా ఏవావరుణే । బ్రహ్మ వా అగ్నిః ।
క్షత్రమిన్ద్రః । యదైన్ద్రాగ్నో భవతి ॥ ౩౧ ౯ ౧౬ ౩ ॥

౬౨ బ్రహ్మక్షత్రే ఏవావరుణే । యదాశ్వినో భవతి । ఆశిషామవరుద్వ్యై

। త్రయో భవన్తి । త్రయ ఇమే లోకాః । ఏష్యేవ లోకేషు ప్రతిష్ఠితృతి ।
అగ్నయేఽహోముచేఽష్టాకపాల ఇతి దశహవిషమిష్టిం నిర్వపతి ।

దశాక్షరా విరాట్ | అన్నం విరాట్ | విరాజైవాన్నాద్యమవరున్దే | అగ్నేర్మనేస్వ
 ప్రథమస్య ప్రచేతస ఇతి యాజ్ఞానువాక్యా భవన్తి సర్వత్వాయ || 31 F | ౧౬ | ౪ ||
 అధిపతయ ఇత్యాహాభిజిత్యా ఐన్ద్రాగ్నో భవతి రున్ధ్ర ఏకం చ || ౧౬ ||

౬౩ యద్యశ్వముపతపద్విన్దేత్ | అగ్నీయమష్టాకపాలం నిర్వపేత్ | సౌమ్యం
 చరుమ్ | సావిత్రమష్టాకపాలమ్ | యదాగ్నీయో భవతి | అగ్నిః సర్వా దేవతాః |
 దేవతాభిరేవైనం భిషజ్యతి | యథౌమ్యో భవతి | సోమో వా ఓషధీనాః
 రాజా | యాభ్య ఏవైనం విన్దతి || 31 F | ౧౭ | ౧ ||

౬౪ తాభిరేవైనం భిషజ్యతి | యథ్నావిత్రో భవతి | సవితృప్రసూత ఏవైనం
 భిషజ్యతి | ఏతాభిరేవైనం దేవతాభిర్భిషజ్యతి | అగదో హైవ భవతి |
 ప్రాష్టం చరుం నిర్వపేత్ | యది శ్లోణః స్యాత్ | పూషా వై శ్లాణ్యస్య భిషక్ |
 స ఏవైనం భిషజ్యతి | అశ్లోణో హైవ భవతి || 31 F | ౧౭ | ౨ ||

౬౫ రౌద్రం చరుం నిర్వపేత్ | యది మహతీ దేవతాఽభిమన్యేత |
 ఏతద్దేవత్యో వా అశ్వః | స్వయైవైనం దేవతయా భిషజ్యతి | అగదో హైవ
 భవతి | వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం నిర్వపేన్మృగాఖరే యది నాగచ్ఛేత్ |
 ఇయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరః | ఇయమేవైనమర్చిభ్యాం పరిరోధమానయతి |
 ఆ హైవ సుత్యమహర్గచ్ఛతి | యద్యధీయాత్ || 31 F | ౧౭ | ౩ ||

౬౬ అగ్నయేఽహోముచేఽష్టాకపాలః | సౌర్యం పయః | వాయవ్య ఆజ్యభాగః
 | యజమానో వా అశ్వః | అహసా వా ఏష గృహీతః | యస్యాశ్వో మేధాయ
 ప్రోక్షితోఽధ్యేతి | యదహోముచే నిర్వపతి | అహస ఏవ తేన
 ముచ్యతే | యజమానో వా అశ్వః | రేతసా వా ఏష వ్యుధ్యతే || 31 F | ౧౭ | ౪ ||

౬౭ యస్యాశ్వో మేధాయ ప్రోక్షితోఽధ్యేతి | సౌర్యం రేతః | యథ్సౌర్యం
 పయో భవతి | రేతస్సైవైనం స సమర్థయతి | యజమానో వా అశ్వః
 | గర్భైర్వా ఏష వ్యుధ్యతే | యస్యాశ్వో మేధాయ ప్రోక్షితోఽధ్యేతి |
 వాయవ్యా గర్భాః | యద్వాయవ్య ఆజ్యభాగో భవతి | గర్భైరేవైనం
 స సమర్థయతి | అథో యస్యైషాఽశ్వమేధే ప్రాయశ్చితిః క్రియతే | ఇష్ట్యా

వసీయాన్భవతి || 31 F1 021 X || విన్దత్యశ్చోణో హైవ భవత్యధీయాదృద్ధ్యతే
గర్భైరేవైనః సమర్థయతి ద్వే చ || 021 ||

౬౮ తదాహుః | ద్వాదశ బ్రహ్మాదనాన్సృతస్థితే నిర్వపేత్ |

ద్వాదశభిర్వేష్టిభిర్యజేతేతి | యదిష్టిభిర్యజేత | ఉపనాముక ఏనం
యజ్ఞః స్యాత్ | పాపీయాగ్న్స్తు స్యాత్ | ఆప్తాని వా ఏతస్య ఛన్దాః | య
ఈజానః | తాని క ఏతావదాశు పునః ప్రయుంజీతేతి | సర్వా వై సృష్టే
యజ్ఞే వాగాప్యతే || 31 F1 021 01 ||

౬౯ సాఽఽప్తా భవతి యాతయామ్ని | క్రూరీకృతేవ హి భవత్యరుష్కృతా | సా న
పునః ప్రయుజ్యేత్యాహుః | ద్వాదశైవ బ్రహ్మాదనాన్సృతస్థితే నిర్వపేత్
| ప్రజాపతిర్వా ఓదనః | యజ్ఞః ప్రజాపతిః | ఉపనాముక ఏనం యజ్ఞో
భవతి | న పాపీయాన్భవతి | ద్వాదశ భవన్తి | ద్వాదశ మాసాః సంవత్సరః |
సంవత్సర ఏవ ప్రతితిష్ఠతి || 31 F1 021 ౨ || ఆప్యతే సంవత్సర ఏకం
చ || 021 ||

౭౦ ఏష వై విభూర్నామ యజ్ఞః | సర్వః హ వై తత్ర విభు భవతి |
యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై ప్రభూర్నామ యజ్ఞః | సర్వః
హ వై తత్ర ప్రభు భవతి | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వా
ఊర్ణస్వాన్నామ యజ్ఞః | సర్వః హ వై తతోర్ణస్వద్భవతి | యత్రైతేన
యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై పయస్వాన్నామ యజ్ఞః || 31 F1 021 01 ||

౭౧ సర్వః హ వై తత్ర పయస్వద్భవతి | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే |
ఏష వై విధృతో నామ యజ్ఞః | సర్వః హ వై తత్ర విధృతం భవతి |
యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై వ్యావృత్తో నామ యజ్ఞః | సర్వః
హ వై తత్ర వ్యావృత్తం భవతి | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై
ప్రతిష్ఠితో నామ యజ్ఞః | సర్వః హ వై తత్ర ప్రతిష్ఠితం భవతి ||

31 F1 021 ౨ ||

౭౨ యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై తేజస్వీ నామ యజ్ఞః |
 సర్వహ వై తత్ర తేజస్వి భవతి | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే |
 ఏష వై బ్రహ్మవర్చసీ నామ యజ్ఞః | ఆ హ వై తత్ర బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ
 జాయతే | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వా అతివ్యాధీ నామ యజ్ఞః |
 ఆ హ వై తత్ర రాజన్యోఽతివ్యాధీ జాయతే | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే |
 ఏష వై దీర్ఘో నామ యజ్ఞః | దీర్ఘాయుషో హ వై తత్ర మనుష్యా భవన్తి |
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే | ఏష వై క్షుప్రో నామ యజ్ఞః | కల్పతే హ
 వై తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః | యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే || ౩౧ | ౯ | ౧౯ | ౩ ||
 పయస్వాన్నామ యజ్ఞః ప్రతిష్ఠితం భవతి యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే
 షట్ప || ౧౯ || ఏష వై విభూః ప్రభూరూర్జస్వాన్ పయస్వాన్ విధృతో
 వ్యావృత్తః ప్రతిష్ఠితస్తేజస్వి బ్రహ్మవర్చస్యతి వ్యాధీ దీర్ఘః క్షుప్రో
 ద్వాదశ ||

౭౩ తార్వేణాశ్వ సంజ్ఞపయన్తి | యజ్ఞో వై తార్వ్యమ్ | యజ్ఞేనైవైనః
 సమర్థయన్తి | యామేన సామ్నా ప్రస్తోతాఽనూపతిష్ఠతే | యమలోకమేవైనం
 గమయతి | తార్వే చ కృత్యధీవాసే చాశ్వ సంజ్ఞపయన్తి | ఏతద్వై
 పశూనా రూపమ్ | రూపేణైవ పశూనవరున్ధే | హిరణ్యకశిపు
 భవతి | తేజసోఽవరుద్ధ్యే || ౩౧ | ౯ | ౨౦ | ౧ ||

౭౪ రుక్మో భవతి | సువర్ణస్య లోకస్యానుఖ్యాత్యై | అశ్వో భవతి |
 ప్రజాపతేరాప్యై | అస్య వై లోకస్య రూపం తార్వ్యమ్ | అన్తరిక్షస్య
 కృత్యధీవాసః | దివో హిరణ్యకశిపు | ఆదిత్యస్య రుక్మః |
 ప్రజాపతేరశ్వః | ఇమమేవ లోకం తార్వేణాప్నోతి ||

౭౫ అన్తరిక్షం కృత్యధీవాసేన | దివో హిరణ్యకశిపునా | ఆదిత్యః
 రుక్మేణ | అశ్వేనైవ మేధ్యేన ప్రజాపతేః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి |
 ఏతాసామేవ దేవతానా సాయుజ్యమ్ | సార్జితాః సమానలోకతామాప్నోతి

1 యో॑శ్వ॒మే॒ధే॒న॒ య॒జతే॑ । య॒ ఉ॒ వై॒నమే॒వం వేద॑ ॥ 31 ॥ ౯1 ౨01 3॥ అవ॑రుద్ధ్య
ఆపో॑త్వ॒ష్టౌ చ॑ ॥ ౨0॥

౭౬ ఆది॑త్యాశ్చా॒ంగిర॑సశ్చ సు॒వర్గే॑ లో॒కే॒స్పర్ధ॑న్త । తే॒ఽంగి॑రస ఆది॒త్యేభ్యః॑ ।
అ॒ముమా॑ది॒త్యమ॑శ్వగ్గ్ శే॒వతం॑ భూ॒తం ద॑క్షిణామనయన్ । తే॒బ్రు॑వన్ । యం నో॒ఽనే॒ష్ఠ
। స వ॑త్యో॒ఽభూ॒దితి॑ । తస్మా॑దశ్వ॒స్స॒ సవ॑ర్యేత్యాహ్మయన్తి । తస్మా॑ద్వ్యజ్ఞే
వరో॑ దీయతే । యత్పు॒జాప॑తి॒రాల॒భ్యోఽశ్వో॒ఽభవ॑త్ । తస్మా॑దశ్వో నామ ॥ 31 ॥ ౯1
౨01 0॥

౭౭ యచ్ఛ్చ॒యద॑రు॒రాసీ॑త్ । తస్మా॑దర్వా నామ । యథ్న॒ద్యో వా॒జాన్ష్ఠ॒మజ॑యత్
। తస్మా॑ద్వాజీ నామ । యదసు॒రాణాం॑ లో॒కానా॑దత్త । తస్మా॑దాది॒త్యో నామ॑ ।
అ॒గ్ని॒ర్వా అ॑శ్వమే॒ధస్య॑ యోని॒రాయ॑తనమ్ । సూ॒త్యోఽగ్నే॑త్యోని॒రాయ॑తనమ్
। యద॑శ్వమే॒ధేఽగ్నో॑ చి॒త్య ఉ॑త్తరవేదిము॒పవ॑పతి ।
యోని॑మన్తమే॒వైన॑మా॒యత॑నవన్తం కరోతి ॥ 31 ॥ ౯1 ౨01 ౨॥

౭౮ యోని॑మా॒నాయ॑తనవాన్భవతి । య ఏ॒వం వేద॑ । ప్రా॒ణాపా॒నౌ వా ఏ॒తౌ దే॒వానా॑మ్
।

యద॑ర్కాశ్వమే॒ధౌ । ప్రా॒ణాపా॒నావే॑వావరున్ధే । ఓ॒జో బ॒లం వా ఏ॒తౌ దే॒వానా॑మ్
। యద॑ర్కాశ్వమే॒ధౌ । ఓ॒జో బ॒లమే॑వావరున్ధే । అ॒గ్ని॒ర్వా అ॑శ్వమే॒ధస్య॑
యోని॒రాయ॑తనమ్ । సూ॒త్యోఽగ్నే॑త్యోని॒రాయ॑తనమ్ । యద॑శ్వమే॒ధేఽగ్నో॑ చి॒త్య
ఉ॑త్తరవేదిం చి॒నోతి॑ । తావ॑ర్కాశ్వమే॒ధౌ । అ॒ర్కాశ్వమే॒ధావే॑వావరున్ధే
। అథో॑ అర్కాశ్వమే॒ధయో॑రే॒వ ప్ర॑తిష్ఠిష్ఠతి ॥ 31 ॥ ౯1 ౨01 3॥ నామ॑ కరోతి
సూ॒త్యోఽగ్నే॑త్యోని॒రాయ॑తనం చ॒త్వారి॑ చ ॥ ౨0॥

౭౯ ప్ర॒జాప॑తిం వై దే॒వాః పి॒త॒రమ్ । ప॒శుం భూ॑తం మే॒ధాయా॑లభన్త ।
త॒మాల॑భ్యోపావసన్ । ప్రా॒త॒ర్యష్టా॑స్మహ ఇతి । ఏ॒కం వా ఏ॒తద్దే॒వానా॑మహః
। యథ్సం॑వత్స॒రః । తస్మా॑దశ్వః పు॒రస్తా॑థ్సంవత్స॒ర ఆ॒లభ్య॑తే ।
యత్పు॒జాప॑తి॒రాల॒భ్యోఽశ్వో॒ఽభవ॑త్ । తస్మా॑దశ్వః । యథ్న॒ద్యో మే॒ధోఽభ॑వత్ ॥
31 ॥ ౯1 ౨౨1 0॥

౮౦ తస్మాదశ్వమేధః | వేదుకోఽశ్వమాశుం భవతి | య ఏవం వేద |
 యద్వై తత్ప్రజాపతిరాల్భోఽశ్వోఽభవత్ | తస్మాదశ్వః ప్రజాపతేః
 పశూనామనురూపతమః | ఆఽస్య పుత్రః ప్రతిరూపో జాయతే | య ఏవం వేద | సర్వాణి
 భూతాని సంభృత్యాల్భతే | సమేనం దేవాస్తేజసే బ్రహ్మవర్చసాయ భరన్తి |
 యోఽశ్వమేధేన యజతే || ౩| ౯| ౨౨| ౨||

౮౧ య ఉ చైనమేవం వేద | ఏతద్వై తద్దేవా ఏతాం దేవతామ్ | పశుం భూతం
 మేధాయాలభన్తి | యజ్ఞమేవ | యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్త దేవాః | కామప్రం
 యజ్ఞమకుర్వత | తేఽమృతత్వమకామయన్తి | తేఽమృతత్వమగచ్ఛన్ |
 యోఽశ్వమేధేన యజతే | దేవానామేవాయనేనైతి || ౩| ౯| ౨౨| ౩||

౮౨ ప్రాజాపత్యేవైవ యజ్ఞేన యజతే కామప్రేణ | అపునర్మారమేవ గచ్ఛతి
 | ఏతస్య వై రూపేణ పురస్తాత్ప్రాజాపత్యమృషభం తూపరం బహురూపమా
 లభతే | సర్వేభ్యః కామేభ్యః | సర్వస్యాప్యై | సర్వస్య జిత్యై | సర్వమేవ
 తేనాస్పౌతి | సర్వం జయతి | యోఽశ్వమేధేన యజతే | య ఉ చైనమేవం వేద
 || ౩| ౯| ౨౨| ౪|| మేధోఽభవద్యజత ఏతి వేద || ౨౨||

౮౩ యో వా అశ్వస్య మేధ్యస్య లోమనీ వేద | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య
 లోమం ల్లోమజ్ఞుహోతి | అహోరాత్రే వా అశ్వస్య మేధ్యస్య లోమనీ |
 యథ్ఘాయం ప్రాతర్ఘుహోతి | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య లోమం ల్లోమజ్ఞుహోతి |
 ఏతదనుకృతి హ స్మ వై పురా | అశ్వస్య మేధ్యస్య లోమం ల్లోమజ్ఞుహ్వాతి | యో
 వా అశ్వస్య మేధ్యస్య పదే వేద | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య పదే పదే జుహోతి |
 దర్శపూర్ణమాసౌ వా అశ్వస్య మేధ్యస్య పదే || ౩| ౯| ౨౩| ౧||

౮౪ యద్ధర్షపూర్ణమాసౌ యజతే | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య పదే పదే జుహోతి |
 ఏతదనుకృతి హ స్మ వై పురా | అశ్వస్య మేధ్యస్య పదే పదే జుహ్వాతి | యో వా
 అశ్వస్య మేధ్యస్య వివర్తనం వేద | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య వివర్తనే
 వివర్తనే జుహోతి | అసౌ వా ఆదిత్యోఽశ్వః | స ఆహవనీయమాగచ్ఛతి |
 తద్వివర్తతే | యదగ్నిహోత్రం జుహోతి | అశ్వస్యైవ మేధ్యస్య వివర్తనే

వివర్తనే జహోతి | ఏతదనుకృతి హ స్మ వై పురా | అశ్వస్య మేధ్యస్య వివర్తనే
వివర్తనే జహ్వాతి || 31 ౯| ౨3| ౨||

పదే అగ్నిహోత్రం జహోతి త్రీణి చ || ౨3||

ప్రజాపతిస్తమష్టాదశిభిః ప్రజాపతిరకామయతో భావస్మై యుజ్జాన్తి
తేజసాఽప ప్రాణా అప శ్రీరూర్ధ్వాం ప్రజాపతిః ప్రేణాఽను ప్రథమేన
ప్రజాపతిరకామయత మహాన్, వైశ్వదేవో వా అశోఽశ్వస్య ప్రజాపతిస్తం
యజ్జక్తుభిరప శ్రీరాప్రాహ్మణౌ సర్వేషు వారుణో యద్యశ్వం తదాహురేష
వై విభూస్తార్వేణాదిత్యాః ప్రజాపతిం వై దేవాః పితరం యో వా అశ్వస్య
మేధ్యస్య లోమనీ త్రయోవిశతిః || ౨3||

ప్రజాపతిరస్మిం ల్లోక ఉత్తరతః శ్రియమేవ ప్రజాపతిరకామయత మహాన్,
యత్ప్రాతః ప్ర వా ఏష ఏభ్యో లోకేభ్యః సర్వేహ వై తత్ర పయస్వద్య ఉ
చైనమేవం వేద చత్వార్యశితిః || ౨౪||

ప్రజాపతిరశ్వమేధం జహ్వాతి ||

ఇతి తృతీయం అష్టకం సంపూర్ణమ్ ||

|| తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్ ||

తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్

॥ కారకమ్ ॥

॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః ॥ హరిః ఓ(౪)మ్ ॥

కారకే ప్రథమః ప్రపాఠకః ౧

సావిత్ర చయనమ్

౧ సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జానదభిజానత్ | సంకల్పమానం
 ప్రకల్పమానముపకల్పమానముపక్లప్తం క్లప్తమ్ | శ్రేయో వసీయ
 ఆయథ్యంభూతం భూతమ్ | చిత్తః కేతుః ప్రభానాభాన్ధంభాన్ | జ్యోతిష్కాగ్
 స్తేజస్వానాతపగ్ధ్ స్తపన్నభితపన్ | రోచనో రోచమానః శోభనః
 శోభమానః కల్యాణః | దర్శా దృష్టా దర్శతా విశ్వరూపా సుదర్శనా
 | ఆప్యాయమానా ప్యాయమానా ప్యాయా సూన్వతేరా | ఆపూర్యమాణా
 పూర్యమాణా

పూరయన్తి పూర్ణా పౌర్ణమాసీ | దాతా ప్రదాతాఽఽనన్దో మోదః ప్రమోదః ॥

31 ౧౦1 ౧1 ౧॥

౨ ఆవేశయన్నివేశయన్ధన్వవేశనః స శాన్తః శాన్తః
 | ఆభవన్ప్రభవన్ధన్వంభవన్ధన్వంభూతో భూతః | ప్రస్తుతం
 విష్టుతం సన్స్తుతం కల్యాణం విశ్వరూపమ్ | శుక్రమమృతం
 తేజస్వి తేజః సమిధమ్ | అరుణం భానుమన్మరీచిమదభితపత్తపస్వత్
 | సవితా ప్రసవితా దీప్తో దీపయన్దిప్యమానః | జ్వలజ్జ్వలితా
 తపస్వితపన్ధన్వతపన్ | రోచనో రోచమానః శుమ్భాః శుమ్భమానో వామః
 | సుతా సున్వతీ ప్రసుతా సూయమానాఽభిషాయమాణా | పీతీ ప్రపా సంపా

తృప్తిస్తర్పయస్తీ || 31 ౧౦1 ౧1 ౨||

3 కా॒న్తా కా॒మ్యా కా॒మజా॒తాఽఽయు॑ష్మతీ కా॒మదు॑ఘా ।
 అ॒భిశా॒స్తాఽను॑మ॒న్తాఽఽన॒న్దో మో॒దః ప్ర॒మోదః॑ ।
 ఆ॒సాద॑యన్నిషాదయన్స్ప॒సాద॑నః స॒సన్నః స॒న్నః ।
 ఆ॒భూర్విభూః ప్రభూః శంభూ॑ర్భువః । ప॒విత్రం ప॒వియి॑ష్యన్నూతో మే॒ధ్యః ।
 | యశో॑ యశస్వానా॒యుర॑మృతః । జీ॒వో జీ॒విష్య॑న్స్వర్గో లో॒కః ।
 సహ॑స్వాన్స్వహీయా॒నోజ॑స్వాన్స్వహమానః । జయ॑న్నభిజయన్స్పద్రవిణో
 ద్రవిణో॑దాః । ఆ॒ర్ధ్రప॑విత్రో హ॒రకే॑శో మోదః ప్ర॒మోదః॑ || 31 ౧౦1 ౧1 3||

౪ అ॒రుణోఽరు॑ణరజాః పు॒ణ్డరీ॑కో విశ్వజిదభిజిత్ । ఆ॒ర్ధ్రః
 పి॒న్వమా॒నోఽన్న॑వా॒న్రస॒వాని॒రావాన్ । స॒ర్వాష॒ధః స॒మ్భరో మ॑హస్వాన్
 | ప॒జితా॒ జోవ॑త్కాః । క్షు॒ల్లకాః శి॒పిష్ఠకాః । స॒రిస్త॑రాః
 సు॒శేర॑వః । అ॒జిరా॑సో గమిష్ఠవః । ఇ॒దానీ॑ తదానీమే॒తర్తి
 క్షిప్ర॑మజిరమ్ । ఆ॒శుర్ని॑మేషః ఫణో ద్రవన్నతిద్రవన్ ।
 త్వ॒ర్గస్త్ర॑వరమాణ ఆ॒శురా॑శియాజ్ఞావః । అ॒గ్నిష్టో॑మ ఉ॒క్థ్యోఽతి॑రాత్రో
 ద్వి॒రాత్ర॑స్త్రిరాత్రశ్చతూరాత్రః । అ॒గ్నిర్భ॑తుః సూర్య ఋతుశ్చస్త్రమా
 ఋతుః । ప్ర॒జాప॑తిః సంవత్సరో మహా॒న్కః॑ || 31 ౧౦1 ౧1 ౪|| ప్ర॒మోద॑స్తర్పయస్తీ
 ప్ర॒మోదో జ॒వస్త్రీణి॑ చ || ౧||

౫ భూ॒రగ్నిం చ॑ పృథి॒వీం చ॑ మాం చ । త్రీ॒గ్భు లో॑కాన్స్సంవత్సరం
 చ । ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు । తయా దే॒వతయా॑ఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద ।
 భువో వాయుం చా॒న్తరి॑క్షం చ మాం చ । త్రీ॒గ్భు లో॑కాన్స్సంవత్సరం
 చ । ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు । తయా దే॒వతయా॑ఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద ।
 స్వ॒రాది॑త్యం చ దివం చ మాం చ । త్రీ॒గ్భు లో॑కాన్స్సంవత్సరం చ ।
 ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు । తయా దే॒వతయా॑ఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద । భూర్భువః
 స్వ॒శ్చస్త్ర॑మసం చ దిశశ్చ మాం చ । త్రీ॒గ్భు లో॑కాన్స్సంవత్సరం

చ | ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద || 31 ౧౦ |
౨ | ౧ || సంవత్సరం చ షట్స || ౨ ||

౬ త్వమేవ త్వాం వేత్థ యోఽసి సోఽసి | త్వమేవ త్వామచైషిః | చితశ్చాసి
సంచితశ్చాస్యగ్నై | ఏతావగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నై | యత్రే అగ్నై
న్యానం యదు తేఽతిరిక్తమ్ | ఆదిత్యాస్తదంగిరసశ్చిన్వస్తు | విశ్వే తే
దేవాశ్చితిమాపూరయన్తు | చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నై | ఏతావగ్శ్చాసి
భూయాగ్శ్చాస్యగ్నై | మా తే అగ్నై చయేన మాఽతి చ యేనాయురావృక్షీ |
సర్వేషాం

జ్యోతిషాం జ్యోతిర్యదదావుదేతి | తపసో జాతమనిభృష్టమోజః | తత్రే
జ్యోతిరిష్టకే | తేన మే తప | తేన మే జ్వల | తేన మే దీదిహి | యావద్దేవాః |
యావదసాతి సూర్యః | యావదుతాపి బ్రహ్మ || 31 ౧౦ | 31 ౧ || ఆ వృక్షీ నవ
చ || 3 ||

౭ సంవత్సరోఽసి పరివత్సరోఽసి | ఇదావత్సరోఽసిదు వత్సరోఽసి |
ఇద్వత్సరోఽసి వత్సరోఽసి | తస్య తే వసన్తః శిరః | గ్రీష్మో దక్షిణః
పక్షః | వర్షాః పుచ్చమ్ | శరదుత్తరః పక్షః | హేమన్తో మధ్యమ్ |
పూర్వపక్షాశ్చిత్తయః | అపరపక్షాః పురీషమ్ || 31 ౧౦ | ౪ | ౧ ||

౮ అహోరాత్రాణీష్టకాః | ఋషభోఽసి స్వరో లోకః | యస్యాం దిశి
మహీయసే | తతో నో మహా ఆవహ | వాయుర్భూత్వా సర్వా దిశ ఆవాహి | సర్వా
దిశోఽను వివాహి | సర్వా దిశోఽను సంవాహి | చిత్వా చితిమాపుణ | అచిత్వా
చితిమాపుణ | చిదసి సముద్రయోనిః || 31 ౧౦ | ౪ | ౨ ||

౯ ఇన్తర్దక్షః శ్వేన ఋతావా | హిరణ్యపక్షః శకునో భురణ్యుః |
మహాస్థధస్థే ధ్రువ ఆనిషత్తః | నమస్తే అస్తు మా మా హిః సీః | ఏతి
ప్రేతి వీతి సమితు్యదితి | దివం మే యచ్చ | అన్తరిక్షం మే యచ్చ | పృథివీం
మే యచ్చ | పృథివీం మే యచ్చ | అన్తరిక్షం మే యచ్చ | దివం మే యచ్చ |
అహ్నా ప్రసారయ | రాత్ర్యా సమచ | రాత్ర్యా ప్రసారయ | అహ్నా సమచ | కామం
ప్రసారయ | కామం సమచ || 31 ౧౦ | ౪ | 3 || పురీషం సముద్రయోనిః

పృథివీం మే యచ్ఛాస్తరిక్షం మే యచ్ఛ సప్త చ || ౪ ||

౧౦ భూర్భువః స్వః | ఓజో బలమ్ | బ్రహ్మ క్షత్రమ్ | యశో మహత్ | సత్యం
తపో నామ | రూపమమృతమ్ | చక్షుః శ్రోత్రమ్ | మన ఆయుః | విశ్వం
యశో మహాః | సమం తపో హరో భాః | జాతవేదా యది వా పావకోఽసి |
వైశ్వానరో యది వా వైద్యుతోఽసి | శం ప్రజాభ్యో యజమానాయ తోకమ్ |
ఊర్జం పుష్టిం దదదభ్యావవృథ్వ || 31 ౧౦ | x | ౧ || భాశ్చత్వారి చ || x ||

౧౧ రాజ్ఞీ విరాజ్ఞీ | సమ్రాజ్ఞీ స్వరాజ్ఞీ | అర్చిః శోచిః | తపో హరో
భాః | అగ్నిరిన్ద్రో బృహస్పతిః | విశ్వే దేవా భువనస్య గోపాః | తే మా సర్వే
యశసా సఽస్సృజన్తు || 31 ౧౦ | ౧ | ౧ || రాజ్ఞీన్ద్రో మా సప్త || ౧ ||

౧౨ అసవే స్వాహా వసవే స్వాహా | విభువే స్వాహా వివస్వతే స్వాహా |
అభిభువే స్వాహాఽధిపతయే స్వాహా | దివాం పతయే స్వాహాఽఽహస్పత్యాయ
స్వాహా | చాక్షుష్మత్యాయ స్వాహా జ్యోతిష్మత్యాయ స్వాహా | రాజ్ఞే స్వాహా
విరాజ్ఞే స్వాహా | సంరాజ్ఞే స్వాహా స్వరాజ్ఞే స్వాహా | శూషాయ స్వాహా
సూర్యాయ స్వాహా | చన్ద్రమసే స్వాహా జ్యోతిషే స్వాహా | సఽసర్పాయ
స్వాహా కల్యాణాయ స్వాహా | అర్జునాయ స్వాహా || 31 ౧౦ | ౨ | ౧ || కల్యాణాయ
స్వాహైకం చ || ౨ ||

౧౩ విపశ్చితే పవమానాయ గాయత | మహీ న ధారాఽత్యన్తో అర్షతి |
అహిర్హ జిర్రామతిసర్పతి త్వచమ్ | అత్యో న క్రీడన్నసరదవృషా హరిః
| ఉపయామగృహీతోఽసి మృత్యువే త్వా జష్టం గృహ్ణామి | ఏష తే
యోనిర్మృత్యువే త్వా | అప మృత్యుమప క్షుధమ్ | అపేతః శపథం జహి |
అధా నో అగ్న ఆవహా | రాయస్పాషఽసహస్రిణమ్ || 31 ౧౦ | ౩ | ౧ ||

౧౪ యే తే సహస్రమయతం పాశాః | మృత్యో మర్త్యాయ హస్తవే | తాన్,
యజ్ఞస్య మాయయా | సర్వానవయజామహే | భక్షోఽస్యమృతభక్షః | తస్య
తే మృత్యుపీతస్యామృతవతః | స్వగాకృతస్య మధుమతః | ఉపహూతస్యోపహూతో

భక్షయామి | మన్ద్రాఽభిభూతిః కేతుర్యజ్ఞానాం వాక్ | అసావేహి || 31 ౧౦1 ౮1
౨||

౧౫ అన్తో జాగృవిః ప్రాణ | అసావేహి | బధిర ఆక్రన్దయితరపాన | అసావేహి |
అహస్తాఽస్తావ చక్షుః | అసావేహి | అపాదాశో మనః | అసావేహి | కవే
విప్రబిత్రే శ్రోత్ర | అసావేహి |

౧౬ సుహస్తః సువాసాః | శూషో నామాస్యమృతో మర్త్యేషు | తం త్వాఽహం తథా
వేద | అసావేహి | అగ్నిర్మే వాచి శ్రితః | వాగ్బుదయే | హృదయం మయి
| అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | వాయుర్మే ప్రాణే శ్రితః || 31 ౧౦1 ౮1 ౪||

౧౭ ప్రాణో హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి
| సూక్ష్మో మే చక్షుషి శ్రితః | చక్షుర్హృదయే | హృదయం మయి |
అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | చన్ద్రమా మే మనసి శ్రితః || 31 ౧౦1 ౮1 ౫||

౧౮ మనో హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి
| దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః | శ్రోత్ర హృదయే | హృదయం మయి |
అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | ఆపో మే రేతసి శ్రితాః || 31 ౧౦1 ౮1 ౬||

౧౯ రేతో హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి |
పృథివీ మే శరీరే శ్రితా | శరీర హృదయే | హృదయం మయి
| అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | ఓషధివనస్పతయో మే లోమసు
శ్రితాః || 31 ౧౦1 ౮1 ౭||

౨౦ లోమాని హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి
| ఇన్ద్రో మే బలే శ్రితః | బల హృదయే | హృదయం మయి |
అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి | పర్జన్యో మే మూర్ధ్ని శ్రితః || 31 ౧౦1 ౮1 ౮||

౨౧ మూర్ధా హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి |
ఈశానో మే మన్యో శ్రితః | మన్యుర్హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే
| అమృతం బ్రహ్మణి | ఆత్మా మ ఆత్మని శ్రితః || 31 ౧౦1 ౮1 ౯||

౨౨ ఆత్మా హృదయే | హృదయం మయి | అహమమృతే | అమృతం బ్రహ్మణి
| పునర్మ ఆత్మా పునరాయురాగాత్ | పునః ప్రాణః పునరాకూతమాగాత్ |

వైశ్వానరో రశ్మిభిర్వావృధానః । అన్తస్తిష్ఠత్వమృతస్య గోపాః

॥ 31 ౧౦1 ౮1 ౯॥ సహస్రిణమిహి శ్రోత్రాసావేహి ప్రాణే శ్రితో మనసి శ్రితో
రేతసి శ్రితా లోమసు శ్రితా మూర్ధ్ని శ్రిత ఆత్మని శ్రితోఽఘ్నో చ ॥

౮॥ అగ్నిర్వాయుః సూర్యశ్చన్ద్రమా దిశ ఆపః పృథివ్యోషధివనస్పతయ
ఇన్ద్రః పర్జన్య ఈశాన ఆత్మా పునర్మే త్రయోదశ ॥

౨3 ప్రజాపతిర్దేవానస్సృజత । తే పాప్మనా సందితా అజాయన్త । తాన్వ్యద్యత్ ।
యద్యద్యత్ । తస్మాద్విద్యత్ । తమవృశ్చత్ । యదవృశ్చత్ । తస్మాద్విష్టిః ।
తస్మాద్వ్యత్రేతే దేవతే అభిప్రాప్నుతః । వి చ హైవాస్య తత్ర పాప్మానం
ద్యతః ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧॥

౨౪ వృశ్చతశ్చ । సైషా మీమా సాఽగ్నిహోత్ర ఏవ సంపన్నా । అథో
ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । హోష్యన్నప ఉపస్పృశేత్ । విద్యుదసి
విద్య మే పాప్మానమితి । అథ హుతోపస్పృశేత్ । వృష్టిరసి వృశ్చ
మే పాప్మానమితి । యక్ష్యమాణో వేష్ట్యా వా । వి చ హైవాస్యేతే దేవతే
పాప్మానం ద్యతః ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౨॥

౨౫ వృశ్చతశ్చ । అత్యహో హారుణిః । బ్రహ్మచారిణే ప్రశ్నానోప్యవ్య
ప్రజిఘాయ । పరోహి । ప్లక్షం దైయామ్పాతిం పృచ్ఛ । వేత్త సావిత్రా 3 న్న వేత్థా
3 ఇతి । తమాగత్య పప్రచ్ఛ । ఆవాఱ్యో మా ప్రాహైషీత్ । వేత్త సావిత్రా 3 న్న
వేత్థా 3 ఇతి । స హోవాచ వేదేతి ॥ 31 ౧౦1 ౯1 3॥

౨౬ స కస్మిన్పుతిష్ఠిత ఇతి । పరోరజసితి । కన్తద్యత్పరోరజా ఇతి ।
ఏష వావ స పరోరజా ఇతి హోవాచ । య ఏష తపతి । ఏషోఽర్వాగ్రజా ఇతి ।
స కస్మిన్ద్యేష ఇతి । సత్య ఇతి । కిం తథృత్యమితి । తప ఇతి ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౪॥

౨౭ కస్మిన్ను తప ఇతి । బల ఇతి । కిం తద్బలమితి । ప్రాణ ఇతి । మా స్మ
ప్రాణమతి పృచ్ఛ ఇతి మాఽఽచాఱ్యోఽబ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారి । స
హోవాచ ప్లక్షో దయామ్పాతిః । యద్వై బ్రహ్మచారిన్పాణమత్యప్రక్ష్యః । మూర్ధా
తే వ్యపతిష్యత్ । అహముత ఆచార్యాచ్చేయాన్భవిష్యామి । యో మా సావిత్రే

సమవాదిష్టేతి || 31 ౧౦1 ౯1 x||

౨౮ తస్మాత్సావిత్త్రే న సంవదేత | స యో హ వై సావిత్త్రం విదుషా సావిత్త్రే
సంవదతే | సహస్త్రిశ్చాయం దధాతి | అను హ వా అస్మా అసౌ తపశ్చాయం
మన్యతే | అన్వస్త్రి శ్రీస్తపో మన్యతే | అన్వస్త్రి తపో బలం మన్యతే | అన్వస్త్రి
బలం ప్రాణం మన్యతే | స యదాహ | సంజ్ఞానం విజ్ఞానం దర్శా దృష్టేతి
| ఏష ఏవ తత్ || 31 ౧౦1 ౯1 ౬||

౨౯ అథ యదాహ | ప్రస్తుతం విష్టుతః సుతా సున్వతీతి | ఏష ఏవ తత్ |
ఏష హ్యేవ తాన్యహాని | ఏష రాత్రయః | అథ యదాహ | చిత్రః కేతుర్దాతా
ప్రదాతా సవితా ప్రసవితాఽభిశాస్తాఽనుమన్తేతి | ఏష ఏవ తత్ |
ఏష హ్యేవ తేఽహ్నో ముహూర్తాః | ఏష రాత్రేః || 31 ౧౦1 ౯1 ౭||

౩౦ అథ యదాహ | పవిత్రం పవయిష్యన్స్సహస్వాన్ ధృహీయానరుణోఽరుణరజ్ఞా
ఇతి | ఏష ఏవ తత్ | ఏష హ్యేవ తేఽర్థమాసాః | ఏష మాసాః | అథ యదాహ
| అగ్నిష్టోమ ఉక్తోఽగ్నిర్పతుః ప్రజాపతిః సంవధృర ఇతి | ఏష ఏవ
తత్ | ఏష హ్యేవ తే యజ్ఞక్రతవః | ఏష ఋతవః |

౩౧ ఏష సంవధృరః | అథ యదాహ | ఇదాసీం తదాసీమితి | ఏష ఏవ తత్ |
ఏష హ్యేవ తే ముహూర్తానాం ముహూర్తాః | జనకో హ వైదేహాః | అహోరాత్రైః
సమాజగామ | త హోమః | యో వా అస్మాన్, వేద | విజహత్పాప్మానమేతి || 31
౧౦1 ౯1 ౯||

౩౨ సర్వమాయురేతి | అభి స్వర్గం లోకం జయతి | నాస్యాముష్మిం ల్లోకేఽన్నం
క్షీయత ఇతి | విజహద్ధ వై పాప్మానమేతి | సర్వమాయురేతి | అభి స్వర్గం
లోకం జయతి | నాస్యాముష్మిం ల్లోకేఽన్నం క్షీయతే | య ఏవం వేద | అహీనా
హాశ్వధ్యః | సావిత్త్రం విదాంవకార || 31 ౧౦1 ౯1 ౧౦||

౩౩ స హ హాసో హిరణ్మయో భూత్వా | స్వర్గం లోకమియాయ | ఆదిత్యస్య
సాయుజ్యమ్ | హాసో హ వై హిరణ్మయో భూత్వా | స్వర్గం లోకమేతి |
ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ | య ఏవం వేద | దేవభాగో హ శ్రౌతర్షః |

సావిత్రం విదాంచకార । తః హ వాగదృశ్యమానాఽభ్యువాచ ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧౧॥

3౪ సర్వం బత గౌతమో వేద । యః సావిత్రం వేదేతి । స హోవాచ । కైషా వాగసీతి
 । అయమహః సావిత్రః । దేవానాముత్తమో లోకః । గుహ్యం మహో బిభ్రదితి
 । ఏతావతి హ గౌతమః । యజ్ఞోపవీతం కృత్వాఽథో నిపపాత । నమో నమ
 ఇతి ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧౨॥

3౫ స హోవాచ । మా ఛైషిర్గౌతమ । జితో వై తే లోక ఇతి । తస్మాద్యే కే చ
 సావిత్రం విదుః । సర్వే తే జితలోకాః । స యో హ వై సావిత్రస్యాష్టాక్షరం
 పద౨ః శ్రియాఽభిషిక్తం వేద । శ్రియా హైవాభిషిచ్యతే । పుణిరితి
 ద్వే అక్షరే । సూర్య ఇతి త్రిణి । ఆదిత్య ఇతి త్రిణి ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧3॥

3౬ ఏతద్వై సావిత్రస్యాష్టాక్షరం పద౨ః శ్రియాఽభిషిక్తమ్ । య ఏవం
 వేద । శ్రియా హైవాభిషిచ్యతే । తదేతద్భవాఽభ్యుక్తమ్ । ఋచో అక్షరే
 పరమే వ్యోమన్ । యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః । యస్తం న వేద కిమృచా
 కరిష్యతి । య ఇత్తద్విదుస్త ఇమే సమాసత ఇతి । న హ వా ఏతస్యర్చా న
 యజుషా న సాన్నాఽర్థోఽస్తి । యః సావిత్రం వేద ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧౪॥

3౭ తదేతత్పరి యద్దేవచక్రమ్ । ఆర్ద్రం పిన్వమాన౨ః స్వర్గే లోక ఏతి ।
 విజహద్విశ్వా భూతాని సంపశ్యత్ । ఆర్ద్రో హ వై పిన్వమానః స్వర్గే లోక
 ఏతి । విజహన్విశ్వా భూతాని సంపశ్యన్ । య ఏవం వేద । శూషో హ
 వై వార్ణేయః । ఆదిత్యేన సమాజగామ । తః హోవాచ । ఏహి సావిత్రం
 విధి । అయం వై స్వర్గోఽగ్నిః పారయిష్ఠురమృతాఘ్నంభూత ఇతి ।
 ఏష వావ స సావిత్రః । య ఏష తపతి । ఏహి మాం విధి । ఇతి హైవైనం
 తదువాచ ॥ 31 ౧౦1 ౯1 ౧౫॥ ద్యతో ద్యతో వేదేతి తప ఇతి సమవాదిష్టేతి
 తద్రాత్రేర్ ఋతవ ఏతి చకారోవాచ నమ ఇత్యాదిత్య ఇతి త్రిణి సావిత్రం
 వేద విధి పఞ్చ చ ॥ ౯॥ ప్రజాపతిర్దేవాన్సంజ్ఞానం ప్రస్తుతం
 తాన్యహన్వేష రాత్రయశ్చిత్తః కేతుస్తేఽహ్నో ముహూర్తా రాత్రేః పవిత్రం
 తేఽర్ధమాసా అగ్నిష్టోమా యజ్ఞకృతవ ఇదానీం ముహూర్తానాం జనకోఽహీనా

దేవభాగః కైషా వాఙ్మౌఘాషో హ వై షోడశ ॥

3౮ ఇయం వావ సరఘా | తస్యా అగ్నిరేవ సారఘం మధు | యా ఏతాః
 పూర్వపక్షాపరపక్షయో రాత్రయః | తా మధుకృతః | యాన్యహాని | తే
 మధువృషాః | స యో హ వా ఏతా మధుకృతశ్చ మధువృషాగ్చ్ఛ వేద |
 కుర్వన్తి హస్వీతా అగ్నౌ మధు | నాస్యేష్టాపూర్తం ధయన్తి | అథ యో న వేద
 ॥ 31 ౧౦1 ౧౦1 ౧11

3౯ న హస్వీతా అగ్నౌ మధు కుర్వన్తి | ధయన్త్యస్యేష్టాపూర్తమ్ | యో హ
 వా అహోరాత్రాణాం నామధేయాని వేద | నాహోరాత్రేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి
 | సంజ్ఞానం విజ్ఞానం దర్శా దృష్టేతి | ఏతావనువాకౌ
 పూర్వపక్షస్యాహోరాత్రాణాం నామధేయాని | ప్రస్తుతం విష్టుతః సుతా
 సున్వతీతి | ఏతావనువాకావపరపక్షస్యాహోరాత్రాణాం నామధేయాని |
 నాహోరాత్రేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి | య ఏవం వేద ॥ 31 ౧౦1 ౧౦1 ౨11

౪౦ యో హ వై ముహూర్తానాం నామధేయాని వేద | న ముహూర్తేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి |
 చిత్రః కేతుర్దాతా ప్రదాతా సవితా ప్రసవితాఽభిశాస్తాఽనుమనైతి
 | ఏతేఽనువాకా ముహూర్తానాం నామధేయాని | న ముహూర్తేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి |
 య ఏవం వేద | యో హ వా అర్థమాసానాం చ మాసానాం చ నామధేయాని
 వేద | నార్థమాసేషు న మాసేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి | పవిత్రం
 పవియిష్యన్థహస్వాన్థహియానరుణోఽరుణరజా ఇతి | ఏతేఽనువాకా
 అర్థమాసానాం చ మాసానాం చ నామధేయాని ॥ 31 ౧౦1 ౧౦1 311

౪౧ నార్థమాసేషు న మాసేషాన్వర్తిమార్చ్ఛతి | య ఏవం వేద | యో హ వై
 యజ్ఞక్రతునాం చర్తూనాం చ సంవత్సరస్య చ నామధేయాని వేద | న
 యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవత్సర ఆర్తిమార్చ్ఛతి | అగ్నిష్టోమ
 ఉక్తోఽగ్నిర్ బుతుః ప్రజాపతిః సంవత్సర ఇతి | ఏతేఽనువాకా
 యజ్ఞక్రతునాం చర్తూనాం చ సంవత్సరస్య చ నామధేయాని | న
 యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవత్సర ఆర్తిమార్చ్ఛతి | య ఏవం వేద | యో హ

వై ముహూర్తానాం ముహూర్తాన్, వేద | న ముహూర్తానాం ముహూర్తేషాం వర్షిమార్చ్ఛతి
|

౪౨ ఇదానీం తదానీమితి | ఏతే వై ముహూర్తానాం ముహూర్తాః | న ముహూర్తానాం
ముహూర్తేషాం వర్షిమార్చ్ఛతి | య ఏవం వేద | అథో యథా క్షేత్రజ్ఞో భూత్వాఽను
ప్రవిశ్యాన్నమత్తి | ఏవమేవైతాన్ క్షేత్రజ్ఞో భూత్వాఽను ప్రవిశ్యాన్నమత్తి |
స ఏతేషామేవ సలోకతాః సాయుజ్యమశ్నుతే | అప పునర్మృత్యుం జయతి
| య ఏవం వేద || ౩౧ ౧౦౧ ౧౦౧ ౪ || న వేదైవం వేదానువాకా అర్థమాసానాం
చ మాసానాం చ నామధేయాని ముహూర్తేషాం వర్షిమార్చ్ఛతి నవ చ || ౧౦ ||

ఇయమహోరాత్రాణాం సంజ్ఞానం పూర్వపక్షస్య ప్రస్తుతమపరపక్షస్య
ముహూర్తానాం చిత్తః కేతురర్థమాసానాం పవిత్రం యజ్ఞక్రతునామగ్నిష్టోమో
యజ్ఞక్రతునామిదానీం ముహూర్తానాం ముహూర్తాన్, వేదేదానీమథో ద్వాదశ ||
౪౩ కశ్చిద్ధ వా ఆస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య | ఆత్మానం వేద | ఆయమహమస్మీతి |
కశ్చిద్ధస్వం లోకం న ప్రతి ప్రజానాతి | అగ్నిముగ్ధో హైవ ధూమతాన్తః |
స్వం లోకం న ప్రతి ప్రజానాతి | అథ యో హైవైతమగ్నిః సాచిత్రం వేద |
స ఏవాస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య | ఆత్మానం వేద | ఆయమహమస్మీతి || ౩౧ ౧౦౧ ౧౦౧
౦ ||

౪౪ స స్వం లోకం ప్రతిప్రజానాతి | ఏష ఉ వేవైనం తథాచిత్తః |
స్వర్గం లోకమభివహతి | అహోరాత్రైర్వా ఇదః సయుగ్భిః క్రియతే |
ఇతిరాత్రాయాదీషిత | ఇతిరాత్రాయ వ్రతముపాగురితి | తానిహానేవం
విదుషః | అముష్మిం ల్లోకే శేవధిం ధయన్తి | ధీతః హైవ స
శేవధిమను పరైతి | అథ యో హైవైతమగ్నిః సాచిత్రం వేద || ౩౧ ౧౦౧ ౧౦౧ ౦ ||

౪౫ తస్య హైవాహోరాత్రాణి | అముష్మిం ల్లోకే శేవధిం న ధయన్తి
| అధీతః హైవ స శేవధిమను పరైతి | భరద్వాజో హ
త్రిభిరాయుర్భిర్భూహ్మచర్యమువాస | తః హ జ్జిర్ణిగ్గ్ స్థవిరః
శయానమ్ | ఇన్ద్ర ఉప వ్రజ్యోవాచ | భరద్వాజ | యత్యై చతుర్థమాయుర్థద్యామ్ |

కిమేనేన కుర్యా ఇతి । బ్రహ్మచర్యమేవైనేన చరేయమితి హోవాచ ॥ 31 ౧౦1 ౧౧1
3॥

౪౬ తః హ స్త్రీనిరీరూపానవిజ్ఞాతానివ దర్శయాంచకార । తేషాః
హైకైకస్మాన్ముష్టినాఽఽదదే । స హోవాచ । భరద్వాజేత్యామన్త్య । వేదా
వా ఏతే । అనన్తా వై వేదాః । ఏతద్వా ఏతైస్త్రిభిరాయుర్భిరన్వవోచథాః ।
అథ త ఇతరదననూక్తమేవ । ఏహీమం విధి । అయం వై సర్వవిద్యేతి ॥

31 ౧౦1 ౧౧1 ౪॥

౪౭ తస్మై హైతమగ్నిః సావిత్రమువాచ । తః స విదిత్వా । అమృతో
భూత్వా । స్వర్గం లోకమియాయ । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । అమృతో హైవ భూత్వా
। స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । య ఏవం వేద । ఏషో ఏవ త్రయా
విద్యా ॥ 31 ౧౦1 ౧౧1 ౫॥

౪౮ యావన్తః హ వై త్రయా విద్యయా లోకం జయతి । తావన్తం లోకం జయతి
। య ఏవం వేద । అగ్నేర్వా ఏతాని నామధేయాని । అగ్నేరేవ సాయుజ్యః
సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । వాయోర్వా ఏతాని నామధేయాని । వాయోరేవ
సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । ఇన్ద్రస్య వా ఏతాని నామధేయాని
॥ 31 ౧౦1 ౧౧1 ౬॥

౪౯ ఇన్ద్రస్యైవ సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । బృహస్పతేర్వా
ఏతాని నామధేయాని । బృహస్పతేరేవ సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి ।
య ఏవం వేద । ప్రజాపతేర్వా ఏతాని నామధేయాని । ప్రజాపతేరేవ
సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । బ్రహ్మణో వా ఏతాని
నామధేయాని । బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద ।
స వా ఏషోఽగ్నిరపక్షపుచ్ఛ వాయురేవ । తస్యాగ్నిర్ముఖమ్ । అసావాదిత్యః
శిరః । స యదేతే దేవతే అన్తరేణ । తథ్సర్వః సీవ్యతి । తస్మాద్భావిత్రః ॥

31 ౧౦1 ౧౧1 ౭॥

అయమహమస్మీతి వేద హోవాచ సర్వవిద్యేతి విద్యేన్ద్రస్య వా ఏతాని
నామధేయాని బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి సప్త చ ॥ ౧౧॥

అగ్నే॑ర్వా॒యోరి॑న్ద్య॒స్య బృ॒హ॒స్ప॒తేః ప్ర॒జాప॑తే॒ర్బ్రహ్మ॑ణః స॒ వై స॒ప్త ॥
 సం॒జ్ఞానం॒ భూ॒స్త్వమే॒వ సం॑వథ్ప॒రోసి॑ భూ॒ రాజ్ఞ్యస॑వే వి॒పశ్వి॑తే
 ప్ర॒జాప॑తి॒ర్దేవా॒నియం॒ వావ స॒రఘా॒ కశ్చి॒ద్దైకా॑దశ ॥ ౧౧ ॥
 సం॒జ్ఞానం॒ రాజ్ఞీ॑ మూ॒ర్ధా హృ॒దయ॑ ఏ॒ష సం॑వథ్ప॒రో నా॒ర్ధమా॑సే॒షు
 నవ॑ చ॒త్వారి॑శ॒తమ్ ॥ ౪౯ ॥
 సం॒జ్ఞానం॒ సా॒వి॒త్రః ॥

కాఠకే ద్వితీయః ప్రపాఠకః ౨

నాచికేత చయనమ్

౧ లో॑కో॒ఽసి స్వ॒ర్గో॒ఽసి | అ॒నన్తో॑ఽస్య॒పా॒రో॒ఽసి | అక్షి॑తో॒ఽస్యక్ష॑య్యో॒ఽసి
 | తప॑సః ప్ర॒తిష్ఠా॑ | త్వ॒యీద॒మన్తః॑ | విశ్వం॑ య॒క్షం విశ్వం॑
 భూ॒తం విశ్వం॑ సుభూ॒తమ్ | విశ్వస్య॑ భ॒ర్తా విశ్వస్య॑ జ॒నయి॒తా |
 తం తో॑వపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు | తయా॑
 దే॒వతయా॑ఽఙ్గి॒రస్వ॒ద్ధృవా॑ సీద ॥ ౩ | ౧౧ | ౧ | ౧ ॥
 ౨ తపో॑ఽసి లో॒కే శ్రి॒తమ్ | తే॒జసః॑ ప్ర॒తిష్ఠా॑ | త్వ॒యీద॒మన్తః॑ | విశ్వం॑
 య॒క్షం విశ్వం॑ భూ॒తం విశ్వం॑ సుభూ॒తమ్ | విశ్వస్య॑ భ॒ర్తృ విశ్వస్య॑
 జ॒నయి॒తృ | తతో॑వపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు | తయా॑
 దే॒వతయా॑ఽఙ్గి॒రస్వ॒ద్ధృవా॑ సీద ॥ ౩ | ౧౧ | ౧ | ౨ ॥
 ౩ తే॒జోఽసి॒ తప॑సి శ్రి॒తమ్ | స॒ము॒ద్రస్య॑ ప్ర॒తిష్ఠా॑ | త్వ॒యీద॒మన్తః॑ | విశ్వం॑
 య॒క్షం విశ్వం॑ భూ॒తం విశ్వం॑ సుభూ॒తమ్ | విశ్వస్య॑ భ॒ర్తృ విశ్వస్య॑
 జ॒నయి॒తృ | తతో॑వపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు | తయా॑
 దే॒వతయా॑ఽఙ్గి॒రస్వ॒ద్ధృవా॑ సీద ॥ ౩ | ౧౧ | ౧ | ౩ ॥
 ౪ స॒ము॒ద్రోఽసి॒ తే॒జసి॑ శ్రి॒తః | అ॒పాం ప్ర॒తిష్ఠా॑ | త్వ॒యీద॒మన్తః॑ | విశ్వం॑
 య॒క్షం విశ్వం॑ భూ॒తం విశ్వం॑ సుభూ॒తమ్ | విశ్వస్య॑ భ॒ర్తా విశ్వస్య॑

జనయతా | తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౪ ||

× ఆపః స్థ సముద్రే శ్రితాః | పృథివ్యాః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు | ఇదమన్తః
| విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్త్యో
విశ్వస్య జనయత్ర్యః | తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః | ప్రజాపతిస్తాస్వా
సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౫ ||

౬ పృథివ్యస్వపు శ్రితా | అగ్నేః ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమన్తః | విశ్వం
యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య
జనయత్రీ | తాం త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౬ ||

౭ అగ్నిరసి పృథివ్యాగ్ శ్రితః | అన్తరిక్షస్య ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమన్తః
| విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జనయతా | తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా
సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౭ ||

౮ అన్తరిక్షమస్యగ్నో శ్రితమ్ | వాయోః ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమన్తః | విశ్వం
యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య
జనయతృ | తత్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౮ ||

౯ వాయురస్యన్తరిక్షే శ్రితః | దివః ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమన్తః | విశ్వం
యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య
జనయతా | తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద || 31 ౧౧ ౧ ౯ ||

౧౦ ద్యౌరసి వాయౌ శ్రితా | ఆదిత్యస్య ప్రతిష్ఠా | త్వయీదమన్తః | విశ్వం
యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఁసుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య
జనయత్రీ | తాం త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ | ప్రజాపతిస్తాస్వా సాదయతు | తయా

దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౦॥

౧౦ ఆదిత్యోఽసి దివి శ్రితః । చన్ద్రమసః ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమన్తః ।

విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఃసుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జనయితా । తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా

సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౦॥

౧౧ చన్ద్రమా అస్యాదిత్యే శ్రితః । నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమన్తః ।

విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఃసుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా
విశ్వస్య జనయితా । తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా

సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౧॥

౧౨ నక్షత్రాణి స్థ చన్ద్రమసి శ్రితాని । సంవత్సరస్య ప్రతిష్ఠా

యుష్మాసు । ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వః
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తాణి విశ్వస్య జనయితృణి । తాని

వ ఉపదధే కామదుఘన్యక్షితాని । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా
దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౨॥

౧౩ సంవత్సరోఽసి నక్షత్రేషు శ్రితః । ఋతూనాం ప్రతిష్ఠా ।

త్వయీదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఃసుభూతమ్ ।

విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తం త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ ।

ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౩॥

౧౪॥

౧౪ ఋతవః స్థ సంవత్సరే శ్రితాః । మాసానాం ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు । ఇదమన్తః

। విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఃసుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారో

విశ్వస్య జనయితారః । తాన్, వ ఉపదధే కామదుఘనక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్యా

సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధృవా సీద ॥ 31 ౧౧ ౧ ౧౪॥

౧౫ మాసాః స్థర్తుషు శ్రితాః । అర్థమాసానాం ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।

ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వఃసుభూతమ్ । విశ్వస్య

భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తాన్, వ ఉపదధే కామదుఘనక్షితాన్ ।

ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా సీద || 31 ౧౧| ౧|
౧౬||

౧౭ అర్థమాసాః స్థ మాసు శ్రితాః | అహోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు |
ఇదమన్తః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వః సుభూతమ్ | విశ్వస్య
భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః | తాన్, వ ఉపదధే కామదుఘానక్షితాన్ |
ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా సీద || 31 ౧౧| ౧|
౧౭||

౧౮ అహోరాత్రే స్థోఽర్థమాసేషు శ్రితే | భూతస్య ప్రతిష్ఠే భవ్యస్య
ప్రతిష్ఠే | యువయోరిదమన్తః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వః
సుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యో | తే వాముపదధే
కామదుఘే అక్షితే | ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా
సీద || 31 ౧౧| ౧| ౧౮||

౧౯ పౌర్ణమాస్యష్టకాఽమావాస్యా | అన్నాదాః స్థాన్నదుఘో యుష్మాసు |
ఇదమన్తః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వః సుభూతమ్ | విశ్వస్య
భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యో | తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః |
ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా సీద || 31 ౧౧| ౧|
౧౯||

౨౦ రాడసి బృహతీ శ్రీరసీన్ద్రపత్నీ ధర్మపత్నీ | విశ్వం భూతమనుప్రభూతా
| త్వయీదమన్తః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వః సుభూతమ్ |
విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ | తాన్ త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ |
ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా సీద || 31 ౧౧| ౧|
౨౦||

౨౧ ఓజోఽసి సహోఽసి | బలమసి భ్రాజోఽసి | దేవానాం ధామామృతమ్
| అమర్త్యస్తపోజాః | త్వయీదమన్తః | విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం
విశ్వః సుభూతమ్ | విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా | తం త్వోపదధే
కామదుఘమక్షితమ్ | ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వధ్యువా

సీద ॥ 31 001 01 01 ॥ లోకస్తపస్తైజః సముద్ర ఆపః పృథివ్యగ్నిరస్తరిక్షం
 వాయుర్ద్యౌరాదిత్యశ్చస్త్రమా నక్షత్రాణి సంవధ్నర ఋతవో మాసా అర్ధమాసా
 అహారాత్రే పౌర్ణమాసీ రాడసోఽజ్యోస్యకవిశతిః ॥ 01 ॥ లోకోఽసి భర్తా తమ్ ।
 తపస్తేజోఽసి భర్తృ తత్ । సముద్రోఽసి భర్తా తమ్ । ఆపః స్థ భర్త్యస్తా
 వః । పృథివీ భర్త్రీ తామ్ । అగ్నిరసి భర్తా తమ్ । అస్తరిక్షం భర్తృ తత్
 । వాయురసి భర్తా తమ్ । ద్యౌరసి భర్త్రీ తామ్ । ఆదిత్యశ్చస్త్రమా భర్తా
 తమ్ । నక్షత్రాణి స్థ భర్తృణి తాని వః । సంవధ్నరోసి భర్తా తమ్ ।
 ఋతవో మాసా అర్ధమాసా భర్తారస్తాన్, వః । అహారాత్రే భర్త్యై తే
 వామ్ । పౌర్ణమాసీ భర్త్యస్తా వః । రాడసి భర్త్రీ తామ్ । ఓజోఽసి భర్తా
 తమేకవిశతిః ॥

02 త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహా దివః । త్వశ్రో మారుతం పృక్ష ఈశిషే ।
 త్వం వాత్తరరుణైర్యాసి శజ్జయః । త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా । దేవా
 దేవేషు శ్రయధ్వమ్ । ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయధ్వమ్ । ద్వితీయాస్తుతీయేషు
 శ్రయధ్వమ్ । తృతీయాశ్చతుర్థేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్థాః పంచమేషు
 శ్రయధ్వమ్ । పంచమాః షష్ఠేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ 31 001 01 01 ॥

03 షష్ఠాః సప్తమేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తమా అష్టమేషు శ్రయధ్వమ్
 । అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వమ్ । నవమా దశమేషు శ్రయధ్వమ్ ।
 దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాదశా ద్వాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
 ద్వాదశాస్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రయోదశాశ్చతుర్థశేషు శ్రయధ్వమ్
 । చతుర్థశాః పంచదశేషు శ్రయధ్వమ్ । పంచదశాః షోడశేషు
 శ్రయధ్వమ్ ॥ 31 001 01 01 ॥

04 షోడశాః సప్తదశేషు శ్రయధ్వమ్ । సప్తదశా అష్టాదశేషు
 శ్రయధ్వమ్ । అష్టాదశా ఏకాన్నవిశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
 ఏకాన్నవిశా విశేషు శ్రయధ్వమ్ । విశా
 ఏకవిశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకవిశా ద్వావిశేషు

శ్రయధ్వమ్ | ద్వావి శాస్త్రయోవి శేషు శ్రయధ్వమ్ |
 త్రయోవి శాశ్చతుర్వి శేషు శ్రయధ్వమ్ | చతుర్వి శాః
 పంచవి శేషు శ్రయధ్వమ్ | పంచవి శాః షడ్వి శేషు
 శ్రయధ్వమ్ || 31 ౧౧ ౨ 3||

౨౫ షడ్వి శాః సప్తవి శేషు శ్రయధ్వమ్ | సప్తవి శా
 అష్టావి శేషు శ్రయధ్వమ్ | అష్టావి శా ఏకాన్నత్రి శేషు
 శ్రయధ్వమ్ | ఏకాన్నత్రి శాస్త్రి శేషు శ్రయధ్వమ్ | త్రి శా
 ఏకత్రి శేషు శ్రయధ్వమ్ | ఏకత్రి శా ద్వాత్రి శేషు
 శ్రయధ్వమ్ | ద్వాత్రి శాస్త్రయస్త్రి శేషు శ్రయధ్వమ్ |
 దేవాస్త్రీకాదశాస్త్రయస్త్రి శాః | ఉత్తరే భవత | ఉత్తరవర్తాన
 ఉత్తరసత్వానః | యత్కామ ఇదం జహోమి | తన్నే సమృద్ధ్యతామ్ | వయః
 స్యామ పతయో రయీణామ్ | భూర్భువః స్వః స్వాహా || 31 ౧౧ ౨ ౪|| షష్ఠేషు
 శ్రయధ్వః షోడశేషు శ్రయధ్వః షడ్వి శేషు శ్రయధ్వముత్తరే
 భవతోత్తర వర్తాన ఉత్తరసత్వానశ్చత్వారి చ || ౨||

౨౬ అగ్నావిష్ణూ సజోషసా | ఇమా వర్ధన్తు వాం గిరః | ద్యుమ్నైర్వాజేభిరాగతమ్
 | రాజ్ఞీ విరాజ్ఞీ | సప్త్రాజ్ఞీ స్వరాజ్ఞీ | అర్చిః శోచిః | తపో హరో
 భాః | అగ్నిః సోమో బృహస్పతిః | విశ్వే దేవా భువనస్య గోపాః | తే సర్వే
 సంగత్య | ఇదం మే ప్రావతా వచః | వయః స్యామ పతయో రయీణామ్ |
 భూర్భువః స్వః స్వాహా || 31 ౧౧ 31 ౧|| సంగత్య త్రీణి చ || 3||

౨౭ అన్నపతేఽన్నస్య నో దేహి | అనమీవస్య శుష్పిణః | ప్రప్రదాతారం
 తారిషః | ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే | అగ్నే పృథివీపతే | సోమ వీరుధాం
 పతే | త్వష్టః సమిధాం పతే | విష్ణవాశానాం పతే | మిత్ర సత్యానాం పతే | వరుణ
 ధర్మణాం పతే || 31 ౧౧ ౪ ౧||

౨౮ మరుతో గణానాం పతయః | రుద్ర పశూనాం పతే | ఇన్ద్రోజసాం పతే | బృహస్పతే
 బ్రహ్మణస్పతే | ఆ రుచా రోచేఽహః స్వయమ్ | రుచా రురుచే రోచమానః |
 అతీత్యాదః స్వరా భరేహ | తస్మిన్ యోనౌ ప్రజనౌ ప్రజాయేయ | వయః

స్యామ॑ పత॑యో రయా॒ణామ్ । భూ॒ర్భువః॑ స్వః స్వాహా॑ ॥ 31 ౧౧1 ౪1 ౨॥ వరు॑ణ
ధర్మ॑ణాం

పతే॑ స్వః స్వాహా॑ ॥ ౪॥

౨౯ సప్త॑ తే అగ్నే॑ సమిధః॑ సప్త॑ జిహ్వః । సప్త॑ర్షయః సప్త॑ ధామ॑ ప్రియాణి॑
। సప్త॑ హోత్రా॑ అనువి॒ద్వాన్ । సప్త॑ యోనీ॒రా పృణ॑స్వా ఘృతే॑న । ప్రాచీ॑ దిక్ ।
అగ్ని॑ర్దేవతా॑ । అగ్ని॑ స దిశాం దేవం దేవతా॑నామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై॑
దిశో॑ఽభిదాసతి । దక్షి॑ణా దిక్ । ఇన్ద్రో॑ దేవతా॑ ॥ 31 ౧౧1 ౫1 ౧॥

3౦ ఇన్ద్రో॑ స దిశాం దేవం దేవతా॑నామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై॑
దిశో॑ఽభిదాసతి । ప్రతీ॑చీ దిక్ । సోమో॑ దేవతా॑ । సోమో॑ స దిశాం
దేవం దేవతా॑నామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై॑ దిశో॑ఽభిదాసతి । ఉదీ॑చీ దిక్ ।
మిత్రా॑వరుణో దేవతా॑ । మిత్రా॑వరుణో స దిశాం దేవో దేవతా॑నామృచ్ఛతు ।
యో మైతస్యై॑ దిశో॑ఽభిదాసతి ॥ 31 ౧౧1 ౫1 ౨॥

3౧ ఊర్ధ్వా॑ దిక్ । బృహ॑స్పతి॒ర్దేవతా॑ । బృహ॑స్పతి॒ స దిశాం
దేవం దేవతా॑నామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై॑ దిశో॑ఽభిదాసతి । ఇ॒యం దిక్
। అది॑తి॒ర్దేవతా॑ । అది॑తి॒ స దిశాం దేవీం దేవతా॑నామృచ్ఛతు । యో
మైతస్యై॑ దిశో॑ఽభిదాసతి । పు॒రుషో॑ దిక్ । పు॒రుషో॑ మే కా॒మాన్ఘ॑మర్షయతు
॥ 31 ౧౧1 ౫1 3॥

3౨ అన్దో॑ జాగృ॒విః ప్రాణ॑ । అసా॒వేహి॑ । బ॒ధిర॑ ఆక్ర॒న్దయి॑తరపాన । అసా॒వేహి॑ ।
ఉష॑సముష॑సమశీయ । అహ॑మసో జ్యోతి॒రశీయ॑ । అహ॑మసోఽపోఽశీయ॑ । వయ॑౨
స్యామ॑ పత॑యో రయా॒ణామ్ । భూ॒ర్భువః॑ స్వః స్వాహా॑ ॥ 31 ౧౧1 ౫1 3॥ దక్షి॑ణా
దిగ్నో॑ దేవతా॑ మిత్రా॑వరుణో స దిశాం దేవో దేవతా॑నామృచ్ఛతు యో
మైతస్యై॑ దిశో॑ఽభిదాసత్ఫర్షయతు నవ చ ॥ ౫॥

33 యత్రే॑ఽచి॒తం యదు॑ చి॒తం తే॑ అగ్నే॑ । యత్ర॑ ఊ॒నం యదు॑ తే॑ఽతి॒రిక్తమ్
। ఆది॑త్యాస్తదంగి॒రస॑శ్చిన్వస్తు । విశ్వే॑ తే దే॒వాశ్చి॒తిమా॑ పూ॒రయ॑స్తు ।
చి॒తశ్చా॒సి సం॑చి॒తశ్చా॒స్యగ్నే॑ । ఏ॒తావాగ్ శ్చా॒సి భూ॑యాగ్ శ్చా॒స్యగ్నే॑ । లో॒కం
పృణ॑ చ్చిద్రం పృణ॑ । అథో॑ నీద శి॒వా త్వమ్ । ఇన్ద్రా॑గ్ని త్వా బృహ॑స్పతిః

1 అస్మిన్, యోనావసీషదన్ || 31 ౧౧ ౬ ౧||

3౪ తయా దేవతయాఽక్లిరస్వధ్ధృవా సీద | తా అస్య నూదదోహసః | సోమగ్న్
 శ్రీణన్తి పృశ్నయః | జన్మన్వేవానాం విశః | త్రిషావరోచనో దీవః | తయా
 దేవతయాఽక్లిరస్వధ్ధృవా సీద | అగ్నే దేవాఽ ఇహావహా | జజ్ఞానో
 వృక్షబర్హిషే | అసి హోతా న ఈడ్యః | అగన్మ మహా మనసా యవిష్టమ్ ||

31 ౧౧ ౬ ౨||

3౫ యో దీదాయ సమిద్ధ స్వే దురోణే | చిత్రభానూ రోదసీ అన్తరుర్వీ |
 స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యఞ్చమ్ | మేధాకారం విదధస్య ప్రసాధనమ్ |
 అగ్నిః హోతారం పరిభూతమం మతిమ్ | త్వామర్భస్య హవిషః సమానమిత్
 | త్వాం మహో వృణతే నరో నాన్యం త్వత్ | మనుష్వత్త్వా నిధీమహి |
 మనుష్వథ్సమిధీమహి | అగ్నే మనుష్వదజ్గిరః || 31 ౧౧ ౬ 3||

3౬ దేవాన్దేవాయతే యజ | అగ్నిర్హివాజినం విశే | దదాతి విశ్వచర్షణిః |
 అగ్ని రాయే స్వాభువమ్ | స ప్రితో యాతి వార్యమ్ | ఇషగ్న్ స్తోతృభ్య ఆభర |
 పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యామ్ | పృష్టో విశ్వా ఓషధీరావివేశ
 | వైశ్వానరః సహసా పృష్టో అగ్నిః | స నో దివా స రిషః పాతు నక్తమ్
 || 31 ౧౧ ౬ ౪|| అసీషదన్ యవిష్టమజ్గిరో నక్తమ్ || ౬||

3౭ అయం వావ యః పవతే | సోఽగ్నిర్నాచికేతః | స యత్ప్రాజ్ఞవతే | తదస్య
 శిరః | అథ యద్దక్షిణా | స దక్షిణః పక్షః | అథ యత్పూర్వక్ | తత్పూర్వమ్
 | యదుదక్షి | స ఉత్తరః పక్షః || 31 ౧౧ ౭ ౧||

3౮ అథ యథ్సంవాతి | తదస్య సమఞ్చనం చ ప్రసారణం చ | అథో
 సమ్మదేవాస్య సా | స హ వా అస్మై స కామః పద్యతే | యత్కామో
 యజతే | యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే | య ఉ చైనమేవం వేద | యో హ వా
 అగ్నిర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠాం వేద | ఆయతనవాన్భవతి | గచ్ఛతి
 ప్రతిష్ఠామ్ || 31 ౧౧ ౭ ౨||

3౯ హిరణ్యం వా అగ్నిర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠా | య ఏవం వేద |

ఆ॒య॒తన॒వాన్భ॒వతి॑ । గ॒చ్ఛ॒తి ప్ర॒తిష్ఠా॑మ్ । యో॒ హ॒ వా అ॒గ్నో॒ర్నాచి॑కే॒తస్య॑
శ॒రీరం॑ వేద । స॒శరీ॑ర ఏ॒వ స్వ॒ర్గం లో॒కమే॑తి । హి॒రణ్యం॑
వా అ॒గ్నో॒ర్నాచి॑కే॒తస్య॑ శ॒రీరమ్ । య ఏ॒వం వేద॑ । స॒శరీ॑ర ఏ॒వ స్వ॒ర్గం
లో॒కమే॑తి । అథో॑ యథా॑ రు॒క్మ ఉత్త॑ష్టో భా॒య్యాత్ ॥ 31 ౧౧। ౭। 3॥

౪౦ ఏ॒వమే॒వ స తే॑జ॒సా య॑శ॒సా । అ॒స్మి॒శ్శ శ్చ లో॑కే॒ఽము॒ష్కిగ్గ్ శ్చ॑ భాతి ।
ఉ॒రవో॑ హ॒ వై నా॒మైతే లో॑కాః । యే॒ఽవరే॑ణాది॒త్యమ్ । అథ॑ హై॒తే వరీ॑యా॒స్సో
లో॑కాః । యే ప॒రేణాది॒త్యమ్ । అ॒న్తవ॑న్త॒ హ వా ఏ॒ష క్ష॑య్యం లో॒కం జ॑యతి ।
యో॒ఽవరే॑ణాది॒త్యమ్ । అథ॑ హై॒షో॒ఽన॒న్తమ॒పార॑మ॒క్షయ్యం॑ లో॒కం జ॑యతి ।
యః ప॒రేణాది॒త్యమ్ ॥ 31 ౧౧। ౭। ౪॥

౪౧ అ॒న్తవ॑న్త॒ హ వా అ॒పార॑మ॒క్షయ్యం॑ లో॒కం జ॑యతి । యో॒ఽగ్నిం నా॑చి॒కేతం॑
చి॒న్తుతే॑ । య ఉ॒ చైనమే॒వం వేద॑ । అథో॑ యథా॑ రథే॒ తిష్ఠ॑న్వ॒క్షసి
ప॒ర్యావ॑ర్త॒మానే ప్ర॑త్య॒పేక్ష॑తే । ఏ॒వమ॑హో॒రాత్రే ప్ర॑త్య॒పేక్ష॑తే । నాస్యా॑హో॒రాత్రే
లో॒కమా॑పు॒తః । యో॒ఽగ్నిం నా॑చి॒కేతం॑ చి॒న్తుతే॑ । య ఉ॒ చైనమే॒వం వేద॑ ॥ 31 ౧౧।
౭। ౫॥ ఉత్త॑రః ప॒క్షో గ॒చ్ఛతి ప్ర॒తిష్ఠాం భా॒య్యాద్యః ప॒రేణాది॒త్యమ॑ష్టో
వ ॥ ౭॥

౪౨ ఉ॒శన్ హ॒ వై వా॑జశ్ర॒వసః స॑ర్వవేద॒సం దదౌ॑ । తస్య॑ హ॒ నచి॑కే॒తా
నామ॑ పు॒త్ర ఆ॒స । తస్య॑ హ॒ కుమార॑స్య॒ సస్త॑మ్ । దక్షి॑ణాసు సీ॒యమా॑నాసు
శ్ర॒ద్ధాఽఽవి॑వేశ । స హో॑వాచ । తత॑ కస్మై॒ మాం దా॑స్య॒సీతి॑ । ద్వి॒తీయం॑
తృ॒తీయమ్ । తస్య॑ హ॒ పరీ॑త ఉ॒వాచ । మృ॒త్యవే॑ త్వా దదా॒మితి॑ । తస్య॑ హ॒
స్మృ॒త్థితం॑ వా॒గభి॑వదతి ॥ 31 ౧౧। ౮। ౧॥

౪౩ గౌ॒తమ॑ కుమార॒మితి॑ । స హో॑వాచ । ప॒రేహి॑ మృ॒త్యోర్గృహాన్ । మృ॒త్యవే॑
వై త్వా॒ఽదా॒మితి॑ । తం వై ప్ర॒వస॑న్తం గ॒న్తాసీ॑తి హో॑వాచ । తస్య॑ స్మృ॒తిస్తో
రా॒త్రీరనా॑శ్వాన్సృ॒హే వస॑తాత్ । స యది॑ త్వా పృ॒చ్ఛేత్ । కుమార॑ క॒తి
రా॒త్రీరవా॑ఘ్నీ॒రితి॑ । తి॒స్ర ఇ॒తి ప్ర॒తి బ్రూ॑తాత్ । కిం ప్ర॒థమా॑ రా॒త్రిమా॑శ్నా
ఇ॒తి ॥ 31 ౧౧। ౮। ౨॥

౪౪ ప్రజాం త ఇతి | కిం ద్వితీయామితి | పశూర్గు ఇతి | కిం తృతీయామితి
 | సాధుకృత్యాం త ఇతి | తం వై ప్రవసంతం జగామ | తస్య హ త్రిస్తో
 రాత్రిరనాశ్వాస్సహ ఉవాస | తమాగత్య పప్రచ్ఛ | కుమార కతి
 రాత్రిరవాఘ్నీరితి | తిస్త ఇతి ప్రత్యువాచ || 31 ౧౧ ౮ 3 ||

౪౫ కిం ప్రథమా రాత్రిమాశ్నా ఇతి | ప్రజాం త ఇతి | కిం ద్వితీయామితి
 | పశూర్గు ఇతి | కిం తృతీయామితి | సాధుకృత్యాం త ఇతి | నమస్తే
 అస్తు భగవ ఇతి హోవాచ | వరం వృణోష్యేతి | పితరమేవ జీవన్నయానీతి
 | ద్వితీయం వృణోష్యేతి || 31 ౧౧ ౮ ౪ ||

౪౬ ఇష్టాపూర్తయోర్మోక్షీతిం బ్రూహీతి హోవాచ | తస్మై హైతమగ్నిం
 నాచికేతమువాచ | తతో వై తస్యేష్టాపూర్తే నా క్షీయేతే | నాస్యేష్టాపూర్తే
 క్షీయేతే | యోగ్నిం నాచికేతం చినుతే | య ఉ చైనమేవం వేద | తృతీయం
 వృణోష్యేతి | పునర్మృత్యోర్మోక్షపజితిం బ్రూహీతి హోవాచ | తస్మై హైతమగ్నిం
 నాచికేతమువాచ | తతో వై సోఽప పునర్మృత్యుమజయత్ || 31 ౧౧ ౮ ౫ ||

౪౭ అప పునర్మృత్యుం జయతి | యోగ్నిం నాచికేతం చినుతే | య ఉ చైనమేవం
 వేద | ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపోఽతప్యత | స హిరణ్యముదాస్యత్ |
 తదగ్నౌ ప్రాస్యత్ | తదస్మై నాచ్ఛదయత్ | తద్ద్వితీయం ప్రాస్యత్ | తదస్మై
 నైవాచ్ఛదయత్ | తత్తృతీయం ప్రాస్యత్ || 31 ౧౧ ౮ ౬ ||

౪౮ తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్ | తదాత్మన్నేవ హృదయ్యేగ్నౌ వైశ్వానరే
 ప్రాస్యత్ | తదస్మా అచ్ఛదయత్ | తస్మాద్ధిరణ్యం కనిష్ఠం ధనానామ్ |
 భుజ్జాత్ప్రియతమమ్ | హృదయజ్ హి | స వై తమేవ నాచిన్దత్ | యస్మై తాం
 దక్షిణామనేష్యత్ | తాగ్ స్వామైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్ | తాం ప్రత్యగృహ్ణాత్
 ||

31 ౧౧ ౮ ౭ ||

౪౯ దక్షాయ త్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామీతి | సోఽదక్షత దక్షిణాం
 ప్రతిగృహ్య | దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య | య ఏవం వేద |
 ఏతద్ధ స్మ వై తద్విద్వాసో వాజశ్రవసా గోతమాః | అప్యనూదేశ్యాం

దక్షిణాం ప్రతిగృహ్లాన్తి । ఉభయేన వయం దక్షిష్యామహ ఏవ దక్షిణాం
 ప్రతిగృహ్యేతి । తేదక్షన్త దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతే హ
 వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । య ఏవం వేద । ప్రహస్యం వ్లినాతి ॥ 31 ౧౧ ౮ ౮ ॥
 వదత్యాశ్నా ఇతుశ్వాచ ద్వితీయం వృణోష్యేత్యజయత్ప్రతీయం
 ప్రాస్యదగృహ్లాద్య ఏవం వేదైకం చ ॥ ౮ ॥

౫౦ త హైతమేకే పశుబన్ధ ఏవోత్తరవేద్యాం చిన్వతే ।
 ఉత్తరవేదిసమ్మిత ఏషోఽగ్నిరితి వదన్తః । తన్న తథా కుర్యాత్ ।
 ఏతమగ్నిం కామేన వ్యర్థయేత్ । స ఏనం కామేన వ్యృధః । కామేన
 వ్యర్థయేత్ । సామ్యే వావైనమధ్వరే చిన్వీత । యత్ర వా భూయిష్టా
 ఆహుతయో హూయేరన్ । ఏతమగ్నిం కామేన సమర్థయతి । స ఏనం కామేన
 సమృధః ॥ 31 ౧౧ ౯ ౧ ॥

౫౧ కామేన సమర్థయతి । అథ హైనం పురర్షయః । ఉత్తరవేద్యామేవ
 సత్రియమచిన్వత । తతో వై తేదవిన్త ప్రజామ్ । అభి స్వర్గం లోకమజయన్
 । చిన్వత ఏవ ప్రజామ్ । అభి స్వర్గం లోకం జయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం
 చిన్వతే । య ఉ చైనమేవం వేద । అథ హైనం వాయుర్పృథ్వికామః ॥ 31 ౧౧ ౯ ౧
 ౨ ॥

౫౨ యథాన్యప్రమేవోపదధే । తతో వై స ఏతామృద్ధిమార్షోత్ । యామిదం
 వాయుర్ ఋధః । ఏతామృద్ధిమృధోత్తి । యామిదం వాయుర్ ఋధః । యోఽగ్నిం
 నాచికేతం చిన్వతే । య ఉ చైనమేవం వేద । అథ హైనం గోబలో వాఙ్ఘ్రిః
 పశుకామః । పాఙ్క్తిమేవ చిక్వే । పశ్చ పురస్తాత్ ॥ 31 ౧౧ ౯ 3 ॥

౫3 పశ్చ దక్షిణతః । పశ్చ పశ్చాత్ । పశ్చోత్తరతః । ఏకాం మధ్యే
 । తతో వై స సహస్రం పశూన్ప్రాప్నోత్ । ప్ర సహస్రం పశూనాప్నోతి ।
 యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్వతే । య ఉ చైనమేవం వేద । అథ హైనం
 ప్రజాపతిర్జ్యేష్ఠ్యకామో యశస్కామః ప్రజననకామః । త్రివృతమేవ
 చిక్వే ॥ 31 ౧౧ ౯ ౪ ॥

౫౪ సప్త పురస్తాత్ | తిస్తో దక్షిణతః | సప్త పశ్చాత్ | తిస్త ఉత్తరతః |
 ఏకా మధ్యే | తతో వై స ప్ర యశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోత్ | ఏతాం ప్రజాతిం ప్రాజాయత
 | యామిదం ప్రజాః ప్రజాయన్తే | త్రివృద్వై జ్యైష్ఠ్యమ్ | మాతా పితా పుత్రః ||

31 ౧౧1 ౯1 ౫||

౫౫ త్రివృత్పుజననమ్ | ఉపస్థో యోనిర్మధ్యమా | ప్ర యశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోతి |
 ఏతాం ప్రజాతిం ప్రజాయతే | యామిదం ప్రజాః ప్రజాయన్తే | యోఽగ్నిం నాచికేతం
 చినుతే | య ఉ చైనమేవం వేద | అథ హైనమిన్ద్రో జ్యైష్ఠ్యకామః | ఊర్ధ్వ
 ఏవోపదధే | తతో వై స జ్యైష్ఠ్యమగచ్ఛత్ || 31 ౧౧1 ౯1 ౬||

౫౬ జ్యైష్ఠ్యం గచ్ఛతి | యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే | య ఉ చైనమేవం
 వేద | అథ హైనమసావాదిత్యః స్వర్గకామః | ప్రాచీరేవోపదధే | తతో
 వై సోఽభి స్వర్గం లోకమజయత్ | అభి స్వర్గం లోకం జయతి | యోఽగ్నిం
 నాచికేతం చినుతే | య ఉ చైనమేవం వేద | స యదీచ్ఛేత్ || 31 ౧౧1 ౯1 ౭||

౫౭ తేజస్వీ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి | ప్రాజాహోతుర్ధిష్ట్యాదుధ్సరేత్ |
 యేయం ప్రాగాద్యశస్వతీ | సా మా ప్రోర్ణోతు | తేజసా యశసా బ్రహ్మవర్చసేనేతి |
 తేజస్వీవ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భవతి | అథ యదీచ్ఛేత్ | భూయిష్ఠం
 మే శ్రద్ధధీరన్ | భూయిష్ఠా దక్షిణా నయేయురితి | దక్షిణాసు నీయమానాసు
 ప్రాచ్యేహి ప్రాచ్యేహీతి ప్రాచీ జషాణా వేత్వాజ్యస్య స్వాహేతి స్రువేణోప
 హత్యాహవసీయే జహుయాత్ || 31 ౧౧1 ౯1 ౮||

౫౮ భూయిష్ఠమేవాస్మై శ్రద్ధధతే | భూయిష్ఠా దక్షిణా నయన్తి
 | పురీషముపధాయ | చితిక్ష్ణప్తిభిరభిమృశ్య | ఆగ్నిం
 ప్రణీయోపసమాధాయ | వతస్ర ఏతా ఆహుతీర్బుహోతి | త్వమగ్నే రుద్ర
 ఇతి శతరుద్రీయస్య రూపమ్ | అగ్నావిష్ఠా ఇతి వసోర్ధారాయాః |
 అన్నపత ఇత్యన్న హోమః | సప్త తే అగ్నే సమిధః సప్త జహ్వ
 ఇతి విశ్వప్రీః || 31 ౧౧1 ౯1 ౯|| సమృద్ధ ఋద్ధికామః పురస్తాచ్ఛిక్యే
 పుత్రోఽగచ్ఛదీచ్ఛేజ్జహుయాద్విశ్వప్రీః || ౯|| పురర్షయో వాయుర్గోబలః

సహస్రం ప్రజాపతిస్త్రివృద్ధిస్తోసావాదిత్యః స యదీచ్ఛేత్ ॥

౫౯ యాం ప్రథమామిష్టకాముపదధాతి । ఇమం తయా లోకమభిజయతి । అథో
యా అస్మి౩౧ ల్లోకే దేవతాః । తాసాః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి ।
యాం ద్వితీయాముపదధాతి । అన్తరిక్షలోకం తయాభిజయతి । అథో
యా అన్తరిక్షలోకే దేవతాః । తాసాః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి । యాం
తృతీయాముపదధాతి । అముం తయా లోకమభిజయతి ॥ ౩౧ ౧౧ ౧౦ ౧ ॥

౬౦ అథో యా అముష్మిం ల్లోకే దేవతాః । తాసాః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి ।

అథో యా అమూరితరా అష్టాదశ । య ఏవాపీ ఉరవశ్చ వరీయాః సశ్చ లోకాః
। తానేవ తాభిరభిజయతి । కామచారో హ వా అస్యోరుషు చ వరీయఃసు
చ లోకేషు భవతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద
। సంవథ్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః । తస్య వసన్తః శిరః ॥ ౩౧ ౧౧ ౧౦ ౧ ॥

౬౧ గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షా ఉత్తరః । శరతుచ్ఛమ్ । మాసాః
కర్మకారాః । అహోరాత్రే శతరుద్రీయమ్ । పర్జన్యో వసోర్ధారా । యథా వై
పర్జన్యః సువృష్టం వృష్టావ । ప్రజాభ్యః సర్వాన్కామాన్ఘ్నంపూరయతి ।
ఏవమేవ స తస్య సర్వాన్కామాన్ఘ్నంపూరయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే ॥
౩౧ ౧౧ ౧౦ ౩ ॥

౬౨ య ఉ చైనమేవం వేద । సంవథ్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః । తస్య వసన్తః
శిరః । గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షాః పుచ్ఛమ్ । శరదుత్తరః
పక్షః । హేమన్తో మధ్యమ్ । పూర్వపక్షాశ్చితయః । అపరపక్షాః
పురీషమ్ । అహోరాత్రాణీష్టకాః । ఏష వావ సోఽగ్నిరగ్నిమయః పునర్ణవః
। అగ్నిమయో హ వై పునర్ణవో భూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య
సాయుజ్యమ్ । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద ॥ ౩౧ ౧౧ ॥

౧౦ ౧ ౪ ॥ అముం తయా లోకమభి జయతి శిరశ్చినుత ఇష్టకాష్టట్చ ॥ ౧౦ ॥

లోకస్త్వమగ్నేఽగ్నావిష్టా అన్నపతే సప్త తే అగ్నే యత్రే చితమయముశన్,
హ వై తః హైతం యాం ప్రథమామిష్టకాం దశ ॥ ౧౦ ॥ లోక ఆదిత్య

ఓజోస్వార్థ్యా దిగనన్తః హ వై కామేన గ్రీషో ద్విషష్టిః || ౬౨ || లోకోసి
య ఉచైనమేవం వేద ||

కాలకే తృతీయః ప్రపాఠకః 3

చాతుర్హోత్ర చయనం వైశ్వస్రుజ చయనం చ

౧ తుభ్యం తా అగ్నిరస్తమా౭శ్యామ తం కామమగ్నై | ఆశానాం త్వా విశ్వా ఆశాః
| అను నో౭ద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వమ్ | కామో భూతస్య కామస్తదగ్రి |
బ్రహ్మ జ్ఞానం పితా విరాజామ్ | యజ్ఞో రాయో౭యం యజ్ఞః | ఆపో భద్రా
ఆదితృశ్యామి | తుభ్యం భరన్తి యో దేహ్యః | పూర్వం దేవా అపరేణ ప్రాణాపానా |
హవ్యవాహగ్ స్యిష్టమ్ || 3 | ౧౨ | ౧ | ౧ || తుభ్యం దశ || ౧ ||

౨ దేవేభ్యో వై స్వర్గో లోకస్తిరో౭భవత్ | తే ప్రజాపతిమబ్రువన్
| ప్రజాపతే స్వర్గో వై నో లోకస్తిరో౭భూత్ | తమన్విచ్ఛేతి |
తం యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛత్ | తం యజ్ఞక్రతుభిర్నాన్వవిన్దత్ |
తమిష్టిభిరన్వైచ్ఛత్ | తమిష్టిభిరన్వవిన్దత్ | తదిష్టినామిష్టిత్వమ్ |
ఏష్టయో హ వై నామ | తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే ప్రరోక్షేణ | ప్రరోక్షప్రియా
ఇవ హి దేవాః || 3 | ౧౨ | ౨ | ౧ ||

3 తమాశా౭బ్రవీత్ | ప్రజాపత ఆశయా వై శ్రామ్యసి | అహము వా ఆశా౭స్మి | మాం
ను
యజస్వ | అథ తే సత్యా౭౭శా భవిష్యతి | అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసితి
| స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ | ఆశాయై
చరుమ్ | అనుమత్స్యే చరుమ్ | తతో వై తస్య సత్యా౭౭శా౭భవత్ | అను స్వర్గం
లోకమవిన్దత్ | సత్యా హ వా అస్యాశా భవతి | అను స్వర్గం లోకం విన్దతి |
య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సో౭త్ర జహోతి | అగ్నయే
కామాయ స్వాహా౭౭శాయై స్వాహా | అనుమత్స్యే స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా |
స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహా౭గ్నయే స్యిష్టకృతే స్వాహేతి || 3 | ౧౨ | ౨ | ౨ ||

౪ తం కామోఽబ్రవీత్ | ప్రజాపతే కామేన వై శ్రామ్యసి | అహము వై కామోఽస్మి
 | మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్యః కామో భవిష్యతి | అను స్వర్గం లోకం
 వేధ్యుసీతి | స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ |
 కామాయ చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్య సత్యః కామోఽభవత్ | అను
 స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యో హ వా అస్య కామో భవతి | అను స్వర్గం లోకం
 విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి
 | అగ్నయే కామాయ స్వాహా కామాయ స్వాహా | అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే
 స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహోఽగ్నయే సిష్టకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨ |
 ౨ | 3 ||

౫ తం బ్రహ్మోబ్రవీత్ | ప్రజాపతే బ్రహ్మణా వై శ్రామ్యసి | అహము వై బ్రహ్మోస్మి
 | మాం ను యజస్వ | అథ తే బ్రహ్మణ్యాన్, యజ్ఞో భవిష్యతి | అను స్వర్గం లోకం
 వేధ్యుసీతి | స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ |
 బ్రహ్మణే చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్య బ్రహ్మణ్యాన్, యజ్ఞోఽభవత్
 | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | బ్రహ్మణ్యాన్, హ వా అస్య యజ్ఞో భవతి | అను
 స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద
 | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే కామాయ స్వాహా బ్రహ్మణే స్వాహా | అనుమత్యై
 స్వాహా
 ప్రజాపతయే స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహోఽగ్నయే సిష్టకృతే స్వాహేతి
 || 31 ౧౨ | ౨ | ౪ ||

౬ తం యజ్ఞోఽబ్రవీత్ | ప్రజాపతే యజ్ఞేన వై శ్రామ్యసి | అహము వై
 యజ్ఞోఽస్మి | మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్యో యజ్ఞో భవిష్యతి | అను స్వర్గం
 లోకం వేధ్యుసీతి | స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం
 నిరవపత్ | యజ్ఞాయ చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్య సత్యో
 యజ్ఞోఽభవత్ | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యో హ వా అస్య యజ్ఞో
 భవతి | అను స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ

చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే కామాయ స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా
 | అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే
 సిష్ఠకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨ ౨ ౫ ||

౭ తమాపోఽబ్రువన్ | ప్రజాపతేఽపు వై సర్వే కామాః శ్రితాః | వయము వా ఆపః స్మః
 | అస్మాన్ను యజస్వ | అథ త్వయి సర్వే కామాః శ్రయిష్యమే | అను స్వర్గం లోకం
 వేధ్యుసీతి | స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ |
 అధ్యుశ్చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్మిన్సర్వే కామా అశ్రయన్ |
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సర్వే హ వా అస్మిన్ కామాః శ్రయన్ | అను స్వర్గం
 లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర
 జహోతి | అగ్నయే కామాయ స్వాహాఽధ్యుః స్వాహా | అనుమత్యై స్వాహా
 ప్రజాపతయే

స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే సిష్ఠకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨
 ౨ ౬ ||

౮ తమగ్నిర్బలిమానబ్రవీత్ | ప్రజాపతేఽగ్నయే వై బలిమతే సర్వాణి భూతాని
 బలిః హరన్తి | అహము వా అగ్నిర్బలిమానస్మి | మాం ను యజస్వ | అథ తే
 సర్వాణి భూతాని బలిః హరిష్యన్తి | అను స్వర్గం లోకం వేధ్యుసీతి | స
 ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ | అగ్నయే బలిమతే
 చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్మై సర్వాణి భూతాని బలిమహరన్ |
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సర్వాణి హ వా అస్మై భూతాని బలిః హరన్తి |
 అను స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం
 వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే కామాయ స్వాహాఽగ్నయే బలిమతే స్వాహా |
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే
 సిష్ఠకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨ ౨ ౭ ||

౯ తమనువిత్తిరబ్రవీత్ | ప్రజాపతే స్వర్గం వై లోకమను వివిధసి | అహము వా
 అనువిత్తిరస్మి | మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్వాఽనువిత్తిర్భవిష్యతి | అను స్వర్గం

లోకం వేధ్యుసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం
 నిరవపత్ । అనువిత్వై చరుమ్ । అనుమత్వై చరుమ్ । తతో వై తస్య
 సత్యాఽనువిత్తిరభవత్ । అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యా హ వా
 ఆస్యానువిత్తిరభవతి । అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహాఽనువిత్వై
 స్వాహా । అనుమత్వై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ
 స్వాహాఽగ్నయే సిష్ఠకృతే స్వాహేతి ॥ 31 ౧౨ ౨ ౮ ॥

౧౦ తా వా ఏతాః సప్త స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః । దివఃశ్యేనయోఽనువిత్తయో
 నామ । ఆశా ప్రథమాః రక్షతి । కామో ద్వితీయామ్ । బ్రహ్మ తృతీయామ్ ।
 యజ్ఞశ్చతుర్థీమ్ । ఆపః పంచమీమ్ । అగ్నిర్భూమాన్షష్ఠీమ్ । అనువిత్తిః
 సప్తమీమ్ । అను హ వై స్వర్గం లోకం విన్దతి । కామవారోఽస్య స్వర్గే లోకే
 భవతి । య ఏతాభిరిష్టిభిర్యజతే । య ఉ చైనా ఏవం వేద । తాస్వన్విష్టి ।
 పష్టాహీవరాం దద్యాత్కృసం చ । స్త్రియై చాభారః సమృద్ధ్యై
 ॥ 31 ౧౨ ౨ ౯ ॥

౧౧ తపసా దేవా దేవతామగ్ర ఆయన్ । తపసర్షయః స్వరన్వవిన్దన్ ।
 తపసా సపత్వాన్ ప్రణుదామారాతీః । యేనేదం విశ్వం పరిభూతం యదస్తి ।
 ప్రథమజం దేవః హవిషా విధేమ । స్వయంభు బ్రహ్మ పరమం తపో యత్
 । స ఏవ పుత్రః స పితా స మాతా । తపో హ యక్షం ప్రథమః సంబభూవ ।
 శ్రద్ధయా దేవో దేవత్యమక్నుతే । శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ ॥ 31 ౧౨ 31 ౧ ॥

౧౨ సా నో జషాణోప యజ్ఞమాగాత్ । కామవథ్నాఽమృతం దుహోనా । శ్రద్ధా
 దేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా । తాగ్
 శ్రద్ధాః హవిషా యజామహే । సా నో లోకమమృతం దధాతు । ఈశానా దేవీ
 భువనస్యాధిపత్నీ । ఆగాథ్పత్యః హవిరిదం జషాణమ్ । యస్మాద్దేవా
 జజ్జరే భువనం చ విశ్వే । తస్మై విధేమ హవిషా ఘృతేన ॥ 31 ౧౨ 31 ౨ ॥

౧౩ యథా దేవైః సధమాదం మదేమ । యస్య ప్రతిష్ఠోర్వస్తరిక్షమ్ ।

యస్మాద్దేవా జజ్జురే భువనం చ సర్వే | తథ్నత్యమర్చదుప యజ్జు
 న ఆగాత్ | బ్రహ్మహుతీరుపమోదమానమ్ | మనసో వశే సర్వమిదం బభూవ |
 నాన్యస్య మనో వశమన్వియాయ | భీష్మో హి దేవః సహస్రః సహాయాన్ | స నో
 జషాణ ఉప యజ్జమాగాత్ | ఆకూతీనామధిపతిం చేతసాం చ || 31 ౧౨ 31 31||

౧౪ సంకల్పజాతిం దేవం విపశ్చిమ్ | మనో రాజానమిహ వర్ధయన్తః |
 ఉపహవేఽస్య సుమతౌ స్యామ | చరణం పవిత్రం వితతం పురాణమ్ |
 యేన పూతస్తరతి దుష్కృతాని | తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతాః
 | అతి పాప్మానమరాతిం తరేమ | లోకస్య ద్వారమర్చిమత్పవిత్రమ్
 | జ్యోతిష్మద్భ్రాజమానం మహస్వత్ | అమృతస్య ధారా బహుధా
 దోహమానమ్ | చరణం నో లోకే సుధితాం దధాతు | అగ్నిరూర్ధా భువః | అను
 నోఽద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వమ్ | హవ్యవాహగ్ స్విష్టమ్ || 31 ౧౨ 31 ౪||
 దేవీ ఘృతేన చేతసాం చ దోహమానం చత్వారి చ || 31||

౧౫ దేవేభ్యో వై స్వర్గో లోకస్త్రిరోఽభవత్ | తే ప్రజాపతిమబ్రువన్
 | ప్రజాపతే స్వర్గో వై నో లోకస్త్రిరోఽభూత్ | తమన్విచ్ఛేతి |
 తం యజ్జక్తుభిరన్వైచ్ఛత్ | తం యజ్జక్తుభిర్నాన్వవిన్దత్ |
 తమిష్టిభిరన్వైచ్ఛత్ | తమిష్టిభిరన్వవిన్దత్ | తదిష్టినామిష్టిత్వమ్ |
 ఏష్టయో హ వై నామ | తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ | పరోక్షప్రియా
 ఇవ హి దేవాః || 31 ౧౨ ౪ ౧||

౧౬ తం తపోఽబ్రవీత్ | ప్రజాపతే తపసా వై శ్రామ్యసి | అహము వై తపోఽస్మి |
 మాం ను యజస్య | అథ తే సత్యం తపో భవిష్యతి | అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి
 | స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవపత్ | తపసే చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్
 | తతో వై తస్య సత్యం తపోఽభవత్ | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యం
 హ వా అస్య తపో భవతి | అను స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా
 యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే స్వాహా తపసే స్వాహా
 | అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే

స్విష్టకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨ ౪1 ౨||

౧౭ త౨ః శ్రద్ధాఽబ్రవీత్ | ప్రజాపతే శ్రద్ధయా వై శ్రామ్యసి | అహము
 వై శ్రద్ధాఽస్మి | మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్యా శ్రద్ధా భవిష్యతి |
 అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి | స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవపత్ |
 శ్రద్ధాయై చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్య సత్యా శ్రద్ధాఽభవత్
 | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యా హ వా అస్య శ్రద్ధా భవతి | అను స్వర్గం
 లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర
 జహోతి | అగ్నయే స్వాహా శ్రద్ధాయై స్వాహా | అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే
 స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి || 31 ౧౨
 ౪1 3||

౧౮ తః సత్యమబ్రవీత్ | ప్రజాపతే సత్యేన వై శ్రామ్యసి | అహము వై
 సత్యమస్మి | మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్యః సత్యం భవిష్యతి | అను
 స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి | స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవపత్ |
 సత్యాయై చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్ | తతో వై తస్య సత్యః సత్యమభవత్
 | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యః హ వా అస్య సత్యం భవతి | అను
 స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం
 వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే స్వాహా సత్యాయై స్వాహా | అనుమత్యై స్వాహా
 ప్రజాపతయే స్వాహా | స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి
 || 31 ౧౨ ౪1 ౪||

౧౯ తం మనోఽబ్రవీత్ | ప్రజాపతే మనసా వై శ్రామ్యసి | అహము వై మనోఽస్మి |
 మాం ను యజస్వ | అథ తే సత్యం మనో భవిష్యతి | అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి
 | స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవపత్ | మనసే చరుమ్ | అనుమత్యై చరుమ్
 | తతో వై తస్య సత్యం మనోఽభవత్ | అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ | సత్యః
 హ వా అస్య మనో భవతి | అను స్వర్గం లోకం విన్దతి | య ఏతేన హవిషా
 యజతే | య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జహోతి | అగ్నయే స్వాహా మనసే స్వాహా

1 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే
స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 31 ౧౨ ౪1 x॥

౨౦ తం చరణమబ్రవీత్ । ప్రజాపతే చరణేన వై శ్రామ్యసి । అహము వై
చరణమస్మి । మాం ను యజస్వ । అథ తే సత్యం చరణం భవిష్యతి । అను స్వర్గం
లోకం వేధ్యసితి । స ఏతమాగ్నీయమష్టాకపాలం నిరవపత్ । చరణాయ
చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్య సత్యం చరణమభవత్ । అను స్వర్గం
లోకమవిన్దత్ । సత్య హ వా అస్య చరణం భవతి । అను స్వర్గం లోకం
విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి
। అగ్నయే స్వాహా చరణాయ స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా
। స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 31 ౧౨ ౪1 ౬॥

౨౧ తా వా ఏతాః పఞ్చ స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః । అపాఘా అనువిత్తయో నామ
। తపః ప్రథమా రక్షతి । శ్రద్ధా ద్వితీయామ్ । సత్యం తృతీయామ్ ।
మనశ్చతుర్థీమ్ । చరణం పఞ్చమీమ్ । అను హ వై స్వర్గం లోకం విన్దతి ।
కామచారోఽస్య స్వర్గే లోకే భవతి । య ఏతాభిరిష్టిభిర్యజతే । య ఉ
చైనా ఏవం వేద । తాస్వన్విష్టి । పష్టాహీవరాం దద్యాత్కృత్యం చ
। స్త్రియై చాభారః సమృద్ధ్యై ॥ 31 ౧౨ ౪1 ౭॥

౨౨ బ్రహ్మ వై చతుర్హోతారః । చతుర్హోతృభ్యోఽధి యజ్ఞో నిర్మితః । నైనః
శప్తమ్ । నాభిచరితమాగచ్ఛతి । య ఏవం వేద । యో హ వై చతుర్హోతృణాం
చతుర్హోతృత్వం వేద । అథో పఞ్చహోతృత్వమ్ । సర్వా హస్మై దిశః కల్పన్తే ।
వాచస్పతిర్ హోతా దశహోతృణామ్ । పృథివీ హోతా చతుర్హోతృణామ్ ॥ 31 ౧౨
x1 ౧॥

౨౩ అగ్నిర్హోతా పఞ్చహోతృణామ్ । వాగ్ధోతా షడ్ధోతృణామ్ । మహాహవిర్ హోతా
సప్తహోతృణామ్ । ఏతద్వై చతుర్హోతృణాం చతుర్హోతృత్వమ్ । అథో
పఞ్చహోతృత్వమ్
। సర్వా హస్మై దిశః కల్పన్తే । య ఏవం వేద । ఏషా వై సర్వవిద్యా ।

ఏతద్దే॑షజమ్ । ఏషా॑ ప॒జ్జ్ఞిః స్వర్గ॑స్య లో॒కస్యా॑జ్ఞానా॒యనిః॑ స్రుతిః ॥

31 ౧౨1 ౫1 ౨॥

౨౪ ఏతాన్, యో॒ఽధ్యై॑త్యభదిర్ధ॒రశే॑ యావత్త॒రసమ్ । స్వ॑రేతి । అ॒నప॒బ్రవః॑
సర్వ॑మాయు॒రేతి । వి॒స్తతే॑ ప్రజామ్ । రా॒యస్సో॑షం గౌప॒త్యమ్ । బ్ర॒హ్మవ॒ర్చసీ॑
భవ॑తి । ఏతాన్, యో॒ఽధ్యై॑తి । స్పృ॒ణోత్యా॑త్మానమ్ । ప్రజాం పి॒తౄన్ । ఏతాన్,
వా అ॒రుణ॑ ఔపవేశిర్విదాఞ్చుకార ॥ 31 ౧౨1 ౫1 3॥

౨౫ ఏతై॒రధి॑వాదమపాజయత్ । అథో॑ విశ్వం పా॒ప్మానమ్ । స్వ॑ర్యయా । ఏతాన్,
యో॒ఽధ్యై॑తి । అధి॒వాదం॑ జయతి । అథో॑ విశ్వం పా॒ప్మానమ్ । స్వ॑రేతి ।
ఏతై॒రగ్నిం॑ చిన్వీత స్వర్గకామః । ఏతై॒రాయు॑ష్కామః । ప్రజా ప॒శుకా॑మో వా ॥

31 ౧౨1 ౫1 ౪॥

౨౬ పు॒రస్తా॑ద్ధశహోతారముదఞ్చుముపదధాతి యావత్పదమ్ । హృద॑యం
యజ॑షీ ప॒త్యో చ । దక్షి॑ణతః ప్రా॒ఞ్చం చతు॑ర్హోతారమ్ ।
ప॒శ్చాదు॑దఞ్చం ప॒ఞ్చహో॑తారమ్ । ఉ॒త్త॒రతః॑ ప్రా॒ఞ్చం ష॑డ్ధోతారమ్ ।
ఉపరి॑ష్టాత్ప్రా॒ఞ్చం స॒ప్తహో॑తారమ్ । హృద॑యం యజా॑షీ ప॒త్యోశ్చ ।
యథా॑వకాశం గ్రహాన్ । యథా॑వకాశం ప్రతిగ్రహం ల్లోకం॑పుణాశ్చ
। సర్వా హా॒న్వ్యైతా దే॒వతాః॑ ప్రితా అ॒భీష్టా భవ॑న్తి ॥ 31 ౧౨1 ౫1 ౫॥

౨౭ సదే॒వమ॑గ్నిం చినుతే । రథ॑సంమితశ్చే॒తవ్యః॑ । వజ్రో॑ వై రథః ।
వజ్రే॑ణైవ పా॒ప్మానం॑ భ్రాతృవ్యం స్పృ॒ణుతే । ప॒క్షః సంమి॑తశ్చే॒తవ్యః॑
। ఏతా॒వాన్ వై రథః॑ । యావత్ప॒క్షః । రథ॑సంమితమే॒వ చిను॑తే । ఇ॒మమే॒వ
లోకం॑ పశుబన్ధేనాభిజయతి । అథో॑ అగ్నిష్టోమేన ॥ 31 ౧౨1 ౫1 ౬॥

౨౮ అ॒న్తరి॑క్షముక్లేన । స్వ॒రతి॑రాత్రేణ । సర్వాన్ లోకా॑నహీనేన । అథో॑
స॒త్రేణ॑ । వరో॑ దక్షిణా । వరే॑ణైవ వరగ్గ్ స్పృ॒ణోతి । ఆ॒త్మా హి వరః॑ ।
ఏకవి॑శతిర్దక్షిణా దదాతి । ఏకవి॑శో వా ఇ॒తః స్వ॑ర్గో లోకః ।

ప్ర స్వర్గం లోకమాప్నోతి ॥ 31 ౧౨1 ౫1 ౭॥

౨౯ అసా॒వాది॑త్య ఏకవి॑శః । అ॒ముమే॒వాది॑త్యమాప్నోతి । శ॒తం ద॑దాతి ।

శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః | ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి | సహస్రం
 దదాతి | సహస్రసంమితః స్వర్గో లోకః | స్వర్గస్య లోకస్యాభిజిత్వై |
 అన్విష్టకం దక్షిణా దదాతి | సర్వాణి వయాశు || 31 ౧౨ | ౫ | ౮ ||

3౦ సర్వస్యాప్త్యై | సర్వస్యావరుద్ధ్యై | యది న విన్దేత | మన్థానేతావతో
 దద్యాదోదనాన్, వా | అశ్నుతే తం కామమ్ | యస్మై కామాయాగ్నిశ్చియతే |
 పశ్చాహిం త్వన్తర్వతీం దద్యాత్ | సా హి సర్వాణి వయాశు | సర్వస్యాప్త్యై
 | సర్వస్యావరుద్ధ్యై || 31 ౧౨ | ౫ | ౯ ||

3౧ హిరణ్యం దదాతి | హిరణ్యజ్యోతిరేవ స్వర్గం లోకమేతి | వాసో దదాతి | తేనాయుః
 ప్రతిరతే | వేదితృత్తియే యజేత | త్రిషత్యా హి దేవాః | స సత్యమగ్నిం
 చినుతే | తదేతత్పశుబద్ధై బ్రాహ్మణం బ్రూయాత్ | నేతరేషు యజ్ఞేషు | యో హ
 వై చతుర్హోత్యాననుసవనం తర్పయితవ్యాన్ వేద || 31 ౧౨ | ౫ | ౧౦ ||

3౨ తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః | ఉపైనః సోమపీఠో నమతి | ఏతే వై
 చతుర్హోతారోఽనుసవనం తర్పయితవ్యాః | యే బ్రాహ్మణా బహువిదః | తేభ్యో
 యద్దక్షిణా న నయేత్ | దురిష్ట౨ః స్యాత్ | అగ్నిమస్య వృజ్ఞోరన్ | తేభ్యో
 యథాశ్రద్ధం దద్యాత్ | స్విష్టమేవైతక్క్రియతే | నాస్యాగ్నిం వృజ్ఞతే || 31 ౧౨ | ౫ |
 ౧౧ ||

33 హిరణ్యేష్టకో భవతి | యావదుత్తమమజ్ఞులికాణ్డం యజ్ఞపరుషా
 సంమితమ్ | తేజో హిరణ్యమ్ | యది హిరణ్యం న విన్దేత్ | శర్కరా అక్తా ఉపదధ్యాత్
 | తేజో ఘృతమ్ | సతేజసమేవాగ్నిం చినుతే | అగ్నిం చిత్వా సౌత్రామణ్యా యజేత
 మైత్రావరుణ్యా వా | వీర్యేణ వా ఏష వ్యుద్ధ్యతే | యోఽగ్నిం చినుతే |

3౪ యావదేవ వీర్యమ్ | తదస్మిన్దధాతి | బ్రహ్మణః సాయుజ్యః సలోకతామాప్నోతి
 | ఏతాసామేవ దేవతానాః సాయుజ్యమ్ | సార్థితాః సమాన లోకతామాప్నోతి
 | య ఏతమగ్నిం చినుతే | య ఉ వైనమేవం వేద | ఏతదేవ సావిత్రే
 బ్రాహ్మణమ్ | అథో నాచికేతే || 31 ౧౨ | ౫ | ౧౨ || హోతా చతుర్హోత్యాణాగ్
 సుతిశ్చకార

వా భవన్త్యగ్నిష్టోమేనాప్నోతి వయాస్తి వయాస్తి సర్వస్యాష్టై
సర్వస్యావరుద్వై వేద వృజ్జితే చినుతే నవ చ || ౫||

3౫ యచ్చామృతం యచ్చ మర్త్యమ్ | యచ్చ ప్రాణీతి యచ్చ న | సర్వాస్తా
ఇష్టకాః కృత్వా | ఉప కామదుఘా దధే | తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా | తయా
దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద | సర్వాః స్త్రియః సర్వాన్ పు॒సః | సర్వం
న స్త్రీపుమం చ యత్ | సర్వాస్తాః | యావన్తః పా॒సవో భూమేః || 31 ౧౨ ౬ |
౧||

3౬ సంఖ్యతా దేవమాయయా | సర్వాస్తాః | యావన్త ఊషాః పశూనామ్ | పృథివ్యాం
పుష్టితాః | సర్వాస్తాః | యావతీః సికతాః సర్వాః | అప్స్వన్తశ్చ యాః
శ్రితాః | సర్వాస్తాః | యావతీః శర్కరా ధృత్వై | అస్యాం పృథివ్యామధి
|| 31 ౧౨ ౬ | ౨||

3౭ సర్వాస్తాః | యావన్తోఽశ్మానోఽస్యాం పృథివ్యామ్ | ప్రతిష్ఠాసు ప్రతిష్ఠితాః
| సర్వాస్తాః | యావతీర్విరుధః సర్వాః | విష్ఠితాః పృథివీమను | సర్వాస్తాః |
యావతీరోషధీః సర్వాః | విష్ఠితాః పృథివీమను | సర్వాస్తాః || 31 ౧౨ ౬ | 3||

3౮ యావన్తో వనస్పతయః | అస్యాం పృథివ్యామధి | సర్వాస్తాః |
యావన్తో గ్రామ్యాః పశవః సర్వే | ఆరణ్యాశ్చ యే | సర్వాస్తాః |
యే ద్విపాదశ్చతుష్పాదః | అపాద ఉదరసర్పిణః | సర్వాస్తాః |
యావదాజ్ఞానముచ్యతే || 31 ౧౨ ౬ | ౪||

3౯ దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ | సర్వాస్తాః | యావత్కృష్ణాయస్స॒ సర్వమ్
| దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ | సర్వాస్తాః | యావత్తోహయస్స॒ సర్వమ్ |
దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ | సర్వాస్తాః | సర్వస్సీ॒సస్స॒ సర్వం త్రపు
| దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ || 31 ౧౨ ౬ | ౫||

౪౦ సర్వాస్తాః | సర్వస్స హిరణ్యస్ రజతమ్ | దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్
| సర్వాస్తాః | సర్వస్స సువర్ణస్ హరితమ్ | దేవత్రా యచ్చ
మానుషమ్ | సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా | ఉప కామదుఘా దధే | తేనర్షిణా
తేన బ్రహ్మణా | తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్భ్రువా సీద || 31 ౧౨ ౬ | ౬||

భూమే॒రధి॑ విష్టి॒తాః పృథి॑వీమను॒ సర్వాస్తా॑ ఉచ్యతే॒ మానుషః॑ సీద ॥
 ౬॥ యచ్చ॑ స్త్రియః పా॒సవ॑ ఉషాః సికతాః శర్క॒రా అశ్మానో॑ వీరుధ
 ఓషధీ॒ర్వన॑స్పతయో గ్రామ్యా॒ యే ద్విపాదో॑ యావదాజ్ఞానం॒ యావత్కృష్ణా॑య॒సం
 లోహాయ॑స॒సీనః॑ హిరణ్యః॒ సువర్ణః॑ హరితమ॒ష్టాదశ॑
 ॥

౪౧ సర్వా దిశో దిక్షు । యచ్ఛాన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తా
 ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేనర్షణా తేన బ్రహ్మణా ।
 తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్భువా సీద । అన్తరిక్షం చ కేవలమ్ ।
 యచ్ఛాస్మిన్సన్తరాహితమ్ । సర్వాస్తాః । అన్తరిక్ష్యశ్చ యాః ప్రజాః ॥ 31 ౧౨ ౭1
 ౧॥

౪౨ గన్ధర్వాపురసశ్చ యే । సర్వాస్తాః । సర్వానుదారాస్థలిలాన్ ।
 అన్తరిక్షే ప్రతిష్ఠితాన్ । సర్వాస్తాః । సర్వానుదారాస్థలిలాన్ । స్థావరాః
 ప్రోష్యాశ్చ యే । సర్వాస్తాః । సర్వాం ధునిః సర్వాన్ధ్వసాన్ ।
 హిమో యచ్చ శీయతే ॥ 31 ౧౨ ౭1 ౨॥

౪౩ సర్వాస్తాః । సర్వాన్మరీచీన్ వితతాన్ । నీహారో యచ్చ శీయతే । సర్వాస్తాః
 । సర్వా విద్యుతః సర్వాన్ధ్వనయతూన్ । హ్రాదునీర్యచ్చ శీయతే । సర్వాస్తాః
 । సర్వాః ప్రవస్తీః సరితః । సర్వమపుచరం చ యత్ । సర్వాస్తాః ॥ 31 ౧౨ ౭1
 3॥

౪౪ యాశ్చ కూప్వా యాశ్చ నాద్యాః సముద్రియాః । యాశ్చ వైశన్తిరుత
 ప్రాసచీర్యాః । సర్వాస్తాః । యే చోత్తిష్ఠన్తి జిమూతాః । యాశ్చ వర్షన్తి
 వృష్టయః । సర్వాస్తాః । తపస్తేజ ఆకాశమ్ । యచ్ఛాకాశే ప్రతిష్ఠితమ్ ।
 సర్వాస్తాః । వాయుం వయాశ్చ సర్వాణి ॥ 31 ౧౨ ౭1 ౪॥

౪౫ అన్తరిక్షచరం చ యత్ । సర్వాస్తాః । అగ్నిః సూర్యం చన్ద్రమ్ ।
 మిత్రం వరుణం భగమ్ । సర్వాస్తాః । సత్యఽశ్రద్ధాం తపో దమమ్ । నామ
 రూపం చ భూతానామ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే ।

తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 31 ౧౨ ౭1 X ॥

ప్రజా హిమో యచ్చ శీయతే సర్వాస్తాః సర్వాణి బ్రహ్మణైకం చ ॥

౭॥ దిశోఽన్తరిక్షమాన్తరిక్ష్య ఉదారానుదారాన్ధునిం మరీచీన్, విద్యుతః

స్రవస్త్రియాశ్చ యే చ తపో వాయుమగ్నిః సత్యం పఞ్చదశ ॥

౪౬ సర్వాన్దివః సర్వాన్దేవాన్దివి । యచ్ఛాన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ ।

సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా ।

తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । యావతీస్తారకాః సర్వాః । వితతా

రోచనే దివి । సర్వాస్తాః । ఋచో యజుఃషి సామాని ॥ 31 ౧౨ ౮1 ౧॥

౪౭ అథర్వాఙ్గిరసశ్చ యే । సర్వాస్తాః । ఇతిహాసపురాణం చ

। సర్పదేవజనాశ్చ యే । సర్వాస్తాః । యే చ లోకా యే చాలోకాః ।

అన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । యచ్చ బ్రహ్మ యచ్ఛాన్తర్భూతమ్ ।

అన్తర్భూహ్మన్ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ 31 ౧౨ ౮1 ౨॥

౪౮ సర్వాస్తాః । అహోరాత్రాణి సర్వాణి । అర్థమాసాగ్గుచ్ఛ కేవలాన్ । సర్వాస్తాః

। సర్వాన్సృతూష్ఠుర్వాన్మాసాన్ । సంవత్సరం చ కేవలమ్ । సర్వాస్తాః ।

సర్వం భూతః సర్వం భవ్యమ్ । యచ్ఛాతోఽధి భవిష్యతి । సర్వాస్తా

ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా

దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥ 31 ౧౨ ౮1 3॥ సామాని బ్రహ్మన్ప్రతిష్ఠితం

కృత్వా త్రీణి చ ॥ ౮॥ దివం తారకా ఋచ ఇతిహాసపురాణం చ యే చ

యచ్ఛాహోరాత్రాణ్యుతూన్భూతం నవ ॥

౪౯ ఋచాం ప్రాచీ మహతీ దిగుచ్యతే । దక్షిణామాహుర్వజషామపారామ్ ।

అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ । సామ్నాముదీచీ మహతీ దిగుచ్యతే । ఋగ్భిః

పూర్వాష్టా దివి దేవ ఈయతే । యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః

। సామవేదేనాస్తమయే మహీయతే । వేదైరశూన్యస్మిభిరేతి సూర్యః ।

ఋగ్భ్యో జాతాః సర్వశో మూర్తిమాహుః । సర్వా గతిర్యాజుషీ హైవ శశ్వత్

॥ 31 ౧౨ ౯1 ౧॥

౫౦ సర్వం తేజః సామరూప్యః హ శశ్వత్ | సర్వః హేదం బ్రహ్మణా
 హైవ సృష్టమ్ | ఋగోభ్య జాతం వైశ్యం వర్ణమాహుః | యజుర్వేదం
 క్షత్రియస్యాహుః | సామవేదో బ్రాహ్మణానాం ప్రసూతిః | పూర్వే
 పూర్వోభ్యో వచ ఏతదూహుః | ఆదర్శమగ్నిం చిన్వానాః | పూర్వే
 విశ్వసృజోఽమృతాః | శతం వర్ష సహస్రాణి | దీక్షితాః సత్రమాసత
 || 31 ౧౨1 ౯1 ౨||

౫౧ తప ఆసీద్భూహపతిః | బ్రహ్మ బ్రహ్మోఽభవద్భ్యుయమ్ | సత్యః హ
 హోతైషామాసీత్ | యద్విశ్వసృజ ఆసత | అమృతమేభ్య ఉదగాయత్ |
 సహస్రం పరివత్సరాన్ | భూతః హ ప్రస్తోతైషామాసీత్ | భవిష్యత్ప్రతి
 చాహరత్ | ప్రాణో అధ్వర్యురభవత్ | ఇదః సర్వః సిషాసతామ్ || 31 ౧౨1 ౯1
 3||

౫౨ అపానో విద్వానావృతః | ప్రతి ప్రాతిష్ఠదధ్వరే | ఆర్తవా
 ఉపగతారః | సదస్యా ఋతవోఽభవన్ | అర్థమాసాశ్చ మాసాశ్చ
 | చమసాధ్వర్యవోఽభవన్ | అశస్దబ్బ్రహ్మణస్తేజః
 | అచ్ఛావాకోఽభవద్యశః | ఋతమేషాం ప్రశాస్తాఽఽసీత్ |
 యద్విశ్వసృజ ఆసత || 31 ౧౨1 ౯1 ౪||

౫3 ఊర్గాజానముదవహత్ | ద్రువగోపః సహోఽభవత్ | ఓజోఽభ్యష్టాద్ధ్రాష్ఠః |
 యద్విశ్వసృజ ఆసత | అపచితిః పోత్రియామయజత్ | నేష్ఠ్రియామయజత్త్విషిః
 | ఆగ్నిద్ధ్రాద్విదుషీ సత్యమ్ | శ్రద్ధా హైవాయజభ్యుయమ్ | ఇరా పత్ని
 విశ్వసృజామ్ | ఆకూతిరపినడ్ధవిః || 31 ౧౨1 ౯1 ౫||

౫౪ ఇధ్యః హ క్షుచ్యైభ్య ఉగ్రే | తృష్ణా చావహతాముభే | వాగేషాః
 సుబ్రహ్మణ్యాఽఽసీత్ | ఛన్దోయోగాన్, విజానతీ | కల్పతత్రాణి తన్వానాఽహః
 | సగ్ధాశ్చ సర్వశః | అహోరాత్రే పశుపాల్యా | ముహూర్తాః ప్రేష్యా
 అభవన్ | మృత్యుస్తదభవద్ధాతా | శమితోగ్రో విశాం పతిః || 31 ౧౨1 ౯1 ౬||

౫౫ విశ్వసృజః ప్రథమాః సత్రమాసత | సహస్రసమం ప్రసుతేన యన్తః

। తతో హ జజ్ఞే భువనస్య గోపాః । హిరణ్మయః శకునిర్బ్రహ్మ నామ ।
 యేన సూర్యస్తపతి తేజసేద్ధః । పితా పుత్రేణ పితృమాన్, యోని యోనా ।
 నావేదవిన్మనుతే తం బృహస్తమ్ । సర్వానుభుమాత్మానః సంపరాయే । ఏష
 నితోఽ మహిమా బ్రాహ్మణస్య । న కర్మణా వర్ధతే నో కనీయాన్ ॥ 31 ౧౨1 ౯1 ౭11

౫౬ తస్యైవాత్మా పదవిత్తం విదిత్వా । న కర్మణా లిప్యతే పాపకేన ।

పంచపంచాశతస్త్రివృతః సంవత్సరాః । పంచపంచాశతః

పంచదశాః । పంచపంచాశతః సప్తదశాః । పంచ పంచాశత

ఏకవింశతాః । విశ్వస్సృజానహస్తసంవత్సరమ్ । ఏతేన

వై విశ్వస్సృజ ఇదం విశ్వమస్సృజన్త । యద్విశ్వమస్సృజన్త ।

తస్మాద్విశ్వస్సృజః । విశ్వమేనానను ప్రజాయతే । బ్రహ్మణః సాయుజ్యః

సలోకతాం యన్తి । ఏతాసామేవ దేవతానా సాయుజ్యమ్ । సార్జితానమాన

లోకతాం యన్తి । య ఏతదుపయన్తి । యే చైనత్ప్రాపః । యేభ్యశ్చైనత్ప్రాపః

। (ఓమ్) (సంప్రదాయదల్లి హేళువుదిల్ల) ॥ 31 ౧౨1 ౯1 ౮11

శశ్వదాసత సిషాసతామాసత హవిషపతిః కనీయాస్తస్మాద్విశ్వస్సృజోఽష్టై
 వ ॥ ౯11

తుభ్యం దేవేభ్యస్తపసా దేవేభ్యో బ్రహ్మ వై చతుర్ హోతారో

యచ్ఛామృతః సర్వా దిశో దిక్షు సర్వాం దివమ్బుచాం ప్రాచీ నవ ॥ ౯11

తుభ్యం తపసా తా వా ఏతాః పంచ హిరణ్యం దదాతి సర్వా దిశస్తప

ఆసీద్ధృహపతిః షట్పంచాశత్ ॥ ౫౬11

తుభ్యం యేభ్యశ్చైనత్ప్రాపః ॥

(తుభ్యమోమ్) ॥ (సంప్రదాయదల్లి హేళువుదిల్ల)

ఇతి కారకం సంపూర్ణమ్ ॥

ఇతి తైత్తిరీయ-బ్రాహ్మణమ్ ॥

ఆభిర్గీర్ణిర్భర్యదతో న ఊనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః ।

యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధ తే స్వామ ॥

బ్రహ్మ ప్రావాదిష్ట తన్నో మా హాసీత్ ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

॥ హరిః ఓ(౩)మ్ ॥

॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ॥

Encoded and proofread by Muralidhara B A muraliba at gmail.com

Shri muralidhar has studied kRRiShNayajurveda

from his father Anathakrishna, Proffessor in Chamrajendra

Sanskrit College, Chamrajpet, Bangalore. Muralidhar received

MA from Karnataka Samskrit University.

Taittiriya Brahmanam

pdf was typeset on July 7, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

